

خەباتى مامۇستا

گۇقارى يەكيتتى مامۇستايانى كوردستان

(ژماره ۱-۱۰)

(۱۹۸۲-۱۹۸۷)

كۆكردنەوہ و لەسەرنووسين

د. عوسمان دەشتى

پروژەى ھاوبەش

سليمانى ۲۰۱۲

ئەكادىمىيە ھۆشيارى و پىگەياندىنى كادىران

دامەزراوہ يەكى كەلتور يەھ بە پىيى بىر يارى كۆنگرەھى سىنى سالى ۲۰۱۰ى يەكىتتى نىشتامانى كوردستان دامەزراوہ، ئەركەكانى بىرتىن لە دەستەبەركردنى پىداويستىيەكانى ھۆشياركردنەوہى سىياسى، فراوانكردنى چوارچىوہكانى رۇشنىبىرى گىشتى، تۆكمەكردنى بەھاكانى دىموكراسى و مافى مرۆژ و دادى كۆمەلەيتى لە كۆمەلدا، تاووتۆيكردنى مەسەلەكانى بىرى ھاوچەرخ و داىينكردنى كەرەستەى پىويست بۇ پىگەياندىنى كادىران لە بوارە ھەمەجۆرەكاندا.

بنكەى ژين

بۇ بوورژاندنەوہى كەلەپوورى بەلگەنامەيى و پوژنامەوانىي كوردى

عىراق: ھەرىمى كوردستان، سلىمانى؛ شىقامى پىرەمەگروون، كەرەكى ۱۰۷ بەرانان،

تەلارى ژين تەننىشتى (مەگەوتى شىخ فەرىد) تەلەفون: ۲-۲۳۰۱۲۹۱

ناسىا: ۰۷۷۰۱۵۶۵۸۶۴ يا ۰۷۷۰۱۵۶۵۸۶۴ كۆرەك: ۰۷۵۰۱۱۲۸۲۰۹ س. پۇست: ۱۴

ئاوئىشانى ئەلەكترۆنى: info@binkeyjin.com پىگە: www.binkeyjin.com

زنجىرە: ۱۶۴

كتىب: خەباتى مامۇستا گۆقارى يەكىتتى مامۇستايانى كوردستان ژمارە (۱-۱۰)

كۆكردنەوہ و لەسەرنووسىن: د. عوسمان دەشتى

ئامادەكردن: بنكەى ژين

پەرۆھى ھاوېەش: بلاوكراوہكانى بنكەى ژين و ئەكادىمىيە ھۆشيارى و پىگەياندىنى كادىران

پاكردنەوہ و لەقالىدان: لان

خەت و پروبەرگ: ئەحمەد سەعید

ژمارەى سپاردن: ۱۹۲۸ى سالى ۲۰۱۳ى بەرپۆبەرايەتتى گىشتىي كتىبخانە گىشتىەكان

شوئىنى چاپ: سلىمانى، چاپخانەى ھەمدى

هه‌ل و مه‌رجی ده‌ر چووونی گۆفاری "خه‌باتی مامۆستا"

۱. مامۆستا شیخ عه‌دنان عه‌لی تاهیر، که ئه‌و کاته وه‌کوو کارگێری ته‌رخانی پێکخراوی (یه‌کیته‌یی مامۆستایانی کوردستان) بوو له‌ شاخ و به‌ تایبه‌تیش له‌ ناوچه‌کانی سه‌رکرده‌یه‌یی شوپرش، ئه‌و کاته (واته ۱۹۸۲) له‌ (زه‌لی)، له‌ میوانخانه‌ی شوپرش ژووړیکی هه‌بوو وه‌کوو باره‌گای (ی. م. ک). نیشته‌جی بووبوو، که هه‌ر شوینه‌که‌ی ئه‌ویش (له‌ ژووړیکی مه‌کته‌بی دییه‌که‌ بوو)، باره‌گای په‌سمی پێکخراوه‌که‌ بوو. کاتی به‌ گه‌یشتن و په‌یوه‌ندی کردنی ئیمه‌ی به‌ شوپرشه‌وه‌ زانیبوو، زووبه‌زوو په‌یوه‌ندی پیوه‌ کردین و ناوی وه‌کوو نه‌ندام له‌ پێکخراوه‌که‌ی خۆیدا تۆمار کردین^۱. له‌ناو هاوړپیکاندا به‌نده له‌ میژسال بوو سه‌روکارم له‌گه‌ل نووسین و پۆژنامه‌وانی و ئه‌ده‌بیاتدا هه‌بوو، بۆیه له‌و یه‌که‌ دوو مانگه‌ی هاوینی ئه‌و ساله‌دا له‌ باره‌گاکانی سه‌رکرده‌یه‌تی ماینه‌وه، ناوه‌ناوه‌ وتار و به‌دواداچووونی سیاسی و پۆژنامه‌وانیم به‌ هه‌ردوو زمانی کوردی و عه‌ره‌بی ده‌نوووسی و بۆ ئیزگه‌ (ئیزگه‌ی ده‌نگی شوپرشێ عیراق)، -که‌ باره‌گاکه‌ی له‌ (تووژه‌له‌) بوو- ده‌نارد و له‌ویدا بلاو ده‌کرایه‌وه. له‌و سه‌روبه‌نده‌دا پۆژیکیان شیخ عه‌دنان هاته‌ لاما‌ن و ئه‌وه‌ی خسته‌ پوو که‌وا به‌ نیازن گۆفاریک ده‌ر بکه‌ن له‌ شیوه‌ی ئۆرگان و زمانی حاالی پێکخراوی (یه‌کیته‌یی مامۆستایانی کوردستان) بی و بپه‌رژێته‌ سه‌ر کاروباری پێکخراوه‌که‌ و مه‌سه‌له‌ی مامۆستایان و لایه‌نه‌کانی تایبه‌ت به‌ په‌روه‌رده‌ و فێرکردن له‌ کوردستان، له‌پال مه‌سه‌له‌کانی شوپرش و خه‌باتی نیشتمانی‌دا، به‌و بۆنه‌یه‌وه‌ داواشی له‌ به‌نده کرد هاریکار و پشتیوانی بم له‌و مه‌سه‌له‌یه‌دا و

^۱ ئیمه‌ چوار هاوړپێ بووین، هه‌ر چوارمان به‌ پیشه‌ مامۆستاو سه‌ر به‌ (که‌رتی شه‌هید کاوه‌- پێکخراوی هه‌ولێری) کۆمه‌له‌ی په‌نجده‌رانی کوردستان بووین. به‌م شیوه‌یه‌: [عوسمان ده‌شتی، عه‌بدوله‌رحمان مه‌مه‌د ئیسماعیل، وریا حه‌مید صالح بیته‌وشی، حسێن عه‌بدوله‌رحمان (ئه‌بووعه‌لی یان حوسێنه‌ره‌ش]] یان پێ ده‌گوت، ئیستا کۆچی دوایی کردوه‌. له‌ پێکه‌وتی ۱۹۸۲/۷/۳۰ به‌ یه‌که‌ ته‌زکیه‌ له‌ رێگه‌ی (کۆمیته‌ی سه‌رکرده‌یه‌تی هه‌ولێری)وه‌ له‌ گوندی (وه‌رتی)، په‌یوه‌ندیمان به‌ شوپرشه‌وه‌ کردبوو.

ئەۋەندەى بوارم بەدەستەۋە بى وتار و لىكۆلئىنەۋە بۇ گۆقارەكە نامادە بىكەم. منىش نەك ھەر بەلئىنم پى دا و بەلئىنەكەشم گەياندە جى، بەلكوو زۆرىشم پەسن و پىھەلگوتن بە بىرۆكەكەدا گوت، تا بە زوۋىى بىگەيەنئىتە جى.

دىارە ھەولەكانى شىخ عەدنان بە ناكام گەيشتن و لە سەرەتاي پايزى ئەو سالەدا (تشرىنى يەكەمى ۱۹۸۲) ژمارەى يەكەمى گۆقارەكە چاپ و بلاۋ كرايەۋە.

۲. خەباتى مامۇستا:

ئەمە ناۋنىشان و تائىلى گۆقارەكە بوو. مامۇستا عەدنان سەبارەت بە ھەلبىژاردنى ناۋنىشانى گۆقارەكە پرس و پاۋىژى لەگەل ئىمە كردبوو، ئىتر بە بىرۋاي ھەموان و بە رەچاۋكردنى ھەلومەرجى ژيانى سىياسى و شۆرشگىپرانەى رىكخراۋەكە لەو سەردەمەدا، ناۋنىشانەكەمان پى باش و گونجاۋ بوو. شتىكى شاراۋە نىيە كە بلئىم بۇ بارودۇخى سەختى شۆرش و خەباتى چەكدارى و پىشمەرگايەتى لەو سەروبەندەدا دەرچوۋنى گۆقارەكى لەو بابەتە، لەگەل ھەموو ئەو سەختى و دژۋارى و بىدەرەتانبىيەدا كە لە زۆر پوۋەۋە پروبەپروۋيان دەبوۋە، كارىكى زۆر گرینگ و پرپايەخ بوو، پاشان ھەم ناو و ناۋبانگى چاكى پەيدا كرد و رۆلىكى كارىگەرىشى ھەبوو. ھەر ئەۋەندە گۆقارەكە يەكدوو ژمارەى لى بلاۋ كرايەۋە، ئىتر لە ھەموو ناۋچەكانى ژىر دەسلەلتى شۆرش و لەنىو پىشمەرگەدا ناسرا، ھەرۋەھا لە رىزى مامۇستايان و لەناو قوتابخانەكانى گوند و دىھاتى ژىر دەسلەلتى شۆرش كە لەو سالانەدا ھىشتا دەۋامى رەسمى ناسايى تىدا دەكرا، بلاۋ بوۋەۋە و لەو رىگەيەشەۋە دەنگ و باسى بە مامۇستايانى ناو شار و ئوردوگاكانىشدا گەيشت. خەباتى مامۇستا، ماۋەى (۶) سال تەمەنى كرد، ژمارەى يەكەمى لە تشرىنى يەكەمى ۱۹۸۲ دەرچوۋە و دوا ژمارەشى لە رىكەۋتى ۱۹۸۷دا چاپ و بلاۋ بۆتەۋە. لەو ماۋەيەدا (۱۰) ژمارەى لى بلاۋ كراۋەتەۋە، بەسەر سى خولى جياۋازدا دابەش دەبى، كە پەيوەستن بە ژيان و تىكۆشانى يەكئىتى مامۇستايانى كوردستان خۆى لەو سالانەدا.

۲.۱ خولى يەكەم:

لە ھاۋىنى سالى ۱۹۸۲ ۋە دەست پى دەكا، كاتى بىرۆكەى دەرھىنان و بلاۋكردنەۋەى گۆقارەكە ھاتە ناۋەۋە تاۋەكوۋ مانگى شوباتى سالى ۱۹۸۳ و گرئيدانى كۆنفرانسى دوۋەم.

لەم خولەدا خەباتى مامۇستا دوو ژمارەى (۱ و ۲) ى ئى چاپ و بلاو بۆتەو، يەكەمىان لە رېكەوتى تشرىنى يەكەمى سالى ۱۹۸۲ و دوو ميان لە رېكەوتى ۱۹۸۲ بلاو بۆتەو.

لەم خولەدا ھەموو ئەرك و پايىكردى كاروبارى گۇقارەكە، لە كۆكردەنەو ى بابەت و نووسىنەو ىان و ئەركى نامادەكردى و رېكخستنى وتار و بابەتەكان و گەياندى بۇ چاپخانە و پاشانىش ئەركى بلاوكردەنەو و دابەشكردى و ھەناردنى بۇ شوپنە دوورەدەستەكانى پېشمەرگە، لە ئەستوى مامۇستاي شەھىد شېخ عەدنان عەلى تاھىر بوو. ديارە سووربوون و پىداگرى و لەخۇبووردووى ئەم پياو بوو كە واى كرى -سەربارى ھەموو ناخوشى و ناستەنگىك- گۇقارەكە دەر بچى و بەو دەستپېشمەرېيەش نەرىتېكى لەناو رېكخراوەكە (يەكېتې مامۇستايانى كوردستان) دا داھىنا كە بېتە خاوەنى زمانى حال و ئورگانىك، ھەر بۇيەش رېكخراوەكە لەو بەدوا بە پەرۇشى و سووربوونەو لە ھەولى بەردەوامى و دەركردى گۇقارەكە دا بوو.

۲.۲ خولى دووھم:

لە كۇتايى سالى ۱۹۸۳ ھو دەست پى دەكا تاكوو پايىزى سالى ۱۹۸۵ ى خاياندوو.

لەم خولەدا ھەردوو ژمارە (۳و۴) ى گۇقارەكە چاپ و بلاو بۆتەو، يەكەمىان لە رېكەوتى نەورۇزى ۱۹۸۴ ى دوو ميان لە ئەيلوولى ۱۹۸۴ دا.

لەم خولەدا ئەرك و كارى نامادەكردى و بەچاپگەياندى و بلاوكردەنەو ى گۇقارەكە لە ئەستوى بەندە دا بوو و بەو ھۇيەى لە كۇتايى سالى ۱۹۸۳ دا ھكوو ئەندامى سكرتارىەتى رېكخراوەكە (دەستەى شاخ) دەستبەكار بووم و پايىكردى كاروبارەكانى بەشى راگەياندى رېكخراوەكە بە بەندە سپېردرا. ھەلومەرجى كارى رېكخراوەكە لەم ماوہيەدا تا رادەيەك چالاك و بەگورتر بوو بەھوى كەش و ھەواى ناشتى كە لە ئاكامى گف و گوى نيوان شوپش و ميرىدا ھاتبوو نارو. بۇيە لەم ماوہيەدا چالاكىي راگەياندى رېكخراوەكەش بەپرشت و بەرفراواتر بوو. لەلایەكەو دوو ژمارەى گۇقارەكە بە تىراژىكى زور و بە ناوہرۇكىكى دەولەمەند و بە چۇنايەتى و دەرھىنانىكى تا ئەندازەيەك ھونەرى لەچاو ئەو پوزگارەدا چاپ و بلاو كرايەو.

ئەنجا دوو پاشكو لە شىوہى دوو نامىلكە لەگەل ھەردوو ژمارەى گۇقارەكە بە ھەمان تىراژ چاپ و بلاو كراوہتەو، جگە لەو وتارەى يەكېتې مامۇستايانى كوردستان كە لە ناھەنگەكانى جەژنى نەورۇزى ئەو سالەدا (سوورداش ۱۹۸۴) پېشمەرېش كرا و دواتر لە شىوہى نامىلكە يەكېشدا چاپ

و بلاۋ كرايهۋە، كە لە بەشىكىدا ئاماژە بە داخووزىيە نىشتىمانى و پىشەيى و پەروەردەيى يەكانى يەكئىتىي مامۇستايانى كوردستان كراۋە، كەوا پىشتەر لە شىۋەي يادداشتىك لەلايەن مەكتەبى سكرتارىيەتى يەكئىتىي مامۇستايانى كوردستانەۋە ئامادە كرابوو و پىشكەش بە سكرتارىيە گىشتىي يەكئىتىي نىشتىمانىي كوردستان كرابوو، تا بۇ مەسەلەي موفاوەزات و دانوستاندن لەگەل مىرى سەبارەت بە مافى زمان و پەروەردە و خويىندن و لايەنى پۇشنىبرى وەكوو دۇسىيەك لەبەردەستى وەفدى دانوستاندىكارى شۇپشدا بى. ئەۋە جگە لە چەندىن پۇستەر و بەياننامە و بلاۋكراۋەي دىكە.

۲.۲ خولى سىيەم:

لەم خولەدا مەسەلەي چاپ و بلاۋبوۋنەۋەي گۇقارەكە لەھەردوو خولەكەي پىشووتر پىر بەرھەمتەرە. ئەم خولە لە پايزى ۱۹۸۵ و لەدواي گرىدانى كۇنفرانسى سىيەمى يەكئىتىي مامۇستايانەۋە دەست پى دەكاو تاكوو شاللاۋەكانى ئەنفالى يەك بۇ سەر بارەگاكانى سەركرىيەتى شۇپش لە بەھارى سالى ۱۹۸۸ى خاياندوۋە. لەم خولەدا ئەركى دەركرىدن و نووسىن و چاپ و بلاۋكرىنەۋەي گۇقارەكە بەپلەي يەكەم لە ئەستۇي مامۇستا عەبدولپرحمان محەمد ئىسماعىل دابوۋە. كە لە دواي كۇنفرانسى سماقولى ۱۹۸۵ وەكوو سكرتارىيە يەكئىتىي مامۇستايانى كوردستان ھەلبىژىردراۋە. بەۋ ھۆيەشەۋە ئەۋ خۇي لە ۱۹۸۳بەدواۋە كادىرى ئىعلام و لە دەزگاي ناۋەندى راگەياندىنى يەكئىتىي نىشتىمانىي كوردستان كارى دەركرى، بۇيە مەسەلەي لەچاپدانى چەند ژمارەي گۇقارەكە لەۋ ماۋەيەدا تا رادەيەك گونجاوتر بوو، لەگەل ئەۋەي لە مەسەلەكانى سەختى ھات وچۇ و كەمى نووسىن و بابەت و زەحمەتئىيەكانى پەيوەندىگرتن لەگەل شار و ناۋچەكانى پىشەمەرگە بەھۆي شاللاۋەكانى كىمىيىباران و بەسوۋتەمەرۇكرىدى خاك و گوند و ناۋچەكانى كوردستان زۇر دژوار و سەختتر بوو. لەدواي شاللاۋەكانى ئەنفال ئەگەرچى رىكخراۋەكە لە ئىران گىرسايەۋە، بەلام ئەۋ دەرۋەتەي بۇ نەلوا بەردەوام بى لەسەر دەركرىدى گۇقارەكە.

۲.۳ بابەت و ناۋاخنى ژمارەكانى گۇقارەكە:

ناۋەپۇك و باس و بابەتەكانى گۇقارەكە رەنگدانەۋە ي ھەلومەرجى قوناغىكى مېژوۋىي تايبەتە، كە تىيادا خودى رىكخراۋەكەي مامۇستايان (يەكئىتىي مامۇستايانى

كوردستان) بە ھەردوو بالى شار و شاخىيەو، وەكۆو لە بەياننامە و ئەدەبىياتەكانىدا بە ديار دەكەوى، خۆى بە پيشەنگى خەبات و بە ھەنگرى جەماوەرى مامۇستايانى كوردستان دەزانى لەو قۇناغەدا، چالاكى پراگەياندن و ئەدەبىياتەكەشى كەوا گۆقارەكە نمايندەگى كردوو، بەشيكە لە ئەدەبىياتى شۆرشگىپرانەى خەبات و تىكۆشانى خەلكى نىشتمانپەرەرى كوردستان لە پۆژگارى شۆرش و خەباتى توندوتىژ و چەكدارانەدا.

بەو واتايە زمان و گوتارى پۆژنامەوانى گۆقارەكە بە پلەى يەكەم زمانى حالى گوتارىكى شۆرشگىپرانەى ئامانجدارە، كە نوينەرى قۇناغىكى خەباتە لەپىناوى گەل و نىشتماندا، چونكە پىكخراوەكە لەگەل ئەوئى كە دەبوا پيشەيى بى و گوتار و دروشمەكانى لەو چوارچىوئەدا بى، كەچى بە پىچەوانەو پىكخراوەكە ئەركە نىشتمانى و پزگارىخووزىيە شۆرشگىپرانەكەى بە پلەى يەكەم داناو، ھەر بۆيەشە بەشى ھەرە زۆرى گوتار و باس و بابەتەكانى گۆقارەكە نوينەرەوئى ئەم ديدو بۆچوونانەن. ئەنجا دواى ئەوئە ئەركە پيشەيى و پەرورەيىيەكان دىن و دەبن بەو خەمەى كەلە بەشيكە لە باس و بابەتەكاندا تەعبىرى لى كراوئەتەو.

بۆيە بە شىوئەيەكى گشتى باس و بابەتەكانى گۆقارەكە لە كۆدا برىتىن لە باس و بابەت وتارى سياسىيى نىشتمانى و شۆرشگىپرانە، لەپال كۆمەللى باس و بابەتى پيشەيى تايبەت بە مامۇستايانە و پەرورەدە و فىركردن و ھەندى لايەنى رۆشنىبرى وئەدەبى. لىرەو لە ھەوللى ئەوئە دەبين كە باس و بابەتەكانى ناواخنى سەرجم ژمارەكانى گۆقارەكە لەژىر چەترى چەند ناونىشان و تايئلى سەرەكيدا بخەينە روو كە بەم شىوئەيەى لاي خوارەوئە:

۱.۳ سەر وتار:

ئەمە وەكۆو نەرىتىكى باو لەھەر گۆقار و بلاوكرائەيەكى دەورى لە ھەموو ژمارەكانى (خەباتى مامۇستا) دا رەچاو كراو. تىادا لە پيشەوئە تيشك خراوئەتە سەر خەبات و سەرورەيىەكانى پىكخراوەكە لە چوارچىوئەى خەباتى گشتى نىشتمانىدا، ئىنجا مەسەلەكانى پەيوەست بە چۆنەتى دەرچوون و بلاوئەوئەوئەى گۆقارەكەى تىدا خراوئەتە روو. سەر وتار لە ژمارەكانى سەرەتا لەژىر ناوى (سەرەتا، وتەى ژمارە، سەر وتار) ھەوئە، لە ژمارەكانى دواتردا، دەستەواژەى لەگەل (كاروانى خەبەتا) جىي گرتۆتەوئە، كە ديارە دەلالەتەكانى پشت ئەم ناونىشانە گونجاوتر بوو بۆ تەعبىركردن لە خەبات و چالاكىيى پىكخراوەكە و

گۇقارەكەي زىمانى ھالى لە پۈرەھوى خەبات و تىكۆشاندا، ۋەكۆو چۆن لەگەل ناواخن و ناۋەرۆكى باس و بابەتەكانى ھەر ژمارەيەكيدا پىك و تەباترە.

۲.۲ وتارى سىياسى و شۆرشگىرەنە:

وتارى سىياسى قەۋارەيەكى بەرچاۋى لەناواخنى باس و بابەتەكانى ژمارەكانى گۇقارەكە داگىر كىردۈۋە. ديارە ئەمە شتىكى سەير و ناۋىزە نىيە، بەتايىبەت بۇ سەردەم و پۇزگارىك كە وتارى سىياسى و شۆرشگىرەنە بەشيك بوو لە پىداۋىستى و كار و خەباتى شۆرشگىرەنە بە مەبەستى ھاندان و سازدان و كۆكردنەۋەي ھەموو تواناكان و بەگەپخستنى لە خىزمەت بەدەيھىنانى ئامانجەكانى شۆرشدا، ھەرۋەھا ۋەلامدانەۋەيەكيش بوۋە بەرامبەر ھىرش و پەلامارى دوژمنان بۇ سەر گەلى كورد. ئەنجا ئەگەر بىت و گەشتىك بەناۋ لاپەرەي ژمارەكانى گۇقارەكەدا بىكەين لەم بواردە ئەم سەردىرەنەمان ۋەبەرچاۋ دەكەون:

- مامۇستايانى كوردستان و رىبازى خەباتى كوردايەتى، ژ، ۱، ۵.
- ئاشەخويناۋىيەكەي سەدام، ژ، ۱، ۲۶.
- مامۇستاي شۆرشگىرەنە؟، ژ، ۲، ۱۱.
- خەباتى مامۇستايان و شۆرشى پزگارى كوردستان، ژ، ۲، ۴.
- ئەركى مامۇستاي شۆرشگىرەنە قۇناغى ئىستادا، ژ، ۲، ۷.
- عىدالرىبىع يان جەژنى نەۋرۇز، ژ، ۲، ۲۱.

۲.۳ وتارى تايىبەت بە ئەزمونى جوۋلانەۋەي پزگارىخۋازى گەلان:

- لە يادى كۆمۇنەي پارىسدا، ژ، ۳، ۱۱.
- كام بىغ ئەو گوندە قىتنامىيەي لەژىر بۆمب و ناپالما ھەر ھۆگرى خويۇندىن بوو، ژ، ۹-۱۰، ۶.

۴.۳ وتار و باس و بابەتى پەرۋەردەيى:

شتىكى سىروشتىيە كەۋا گۇقارەكە چىكىكى باس و بابەتەكانى بۇ پىرۆسەي پەرۋەردە و فىرکردن و پىگەياندىن تەرخان بىكا، لەو سۆنگەيەۋە كەۋا راستەۋخۇ پەيۋەستە بە ئەركە پىشەيىەكانى مامۇستايانەۋە و لەبەر ئەۋەش ھەم مامۇستايان و ھەم پىكخراۋەكەشيان لەگەل ھەموو بارودۇخىكى ناسروشتى، بەلام ھەمىشە لە خەمى ئەركە پىشەيىەكانىندا

بوون و لەھەۋلى ئەۋەدا بوون كەوا پرۆسەى خويىندن و پەرۋەردە لە كوردستاندا نەۋەستى و دەركاى قوتابخانەكان لە گوند و دىھاتى ناوچە پزگاركاراۋەكانى ژىر دەسەلاتى شوپش دانەخرىت و كوردەۋى پىگەياندن و فىرکردنى مندالانى كورد لەو ناوچانەدا پەكى نەكەۋى. لەۋەش بەۋلاۋە ئەوان نامانجى بەدىھىننى سىستەمىكى پەرۋەردىيى نەتەۋەيى و نىشتمانى پىشكەوتنخواز و مروۋقە دۆستانەيان ۋەكوۋ دروشمىكى سەرەكى خەبات و تىكۇشان بەرز پاگرتىۋو، لەو لاۋەش بە نوۋكى نەشتەرى پەخنەۋە پەردەيان لە پروۋى ئەو سىستەمە پەرۋەردىيە شوقىنىست و پەگەزپەرستانەيە ھەلدەمالى كە پرژىمى داگىركەرى بەعس لە كوردستان پىرەۋى لى دەكرد.

ئەنجا لە ژمارەكانى گۇقارەكەدا كۆمەلىك باس و بابەت بەم ئاراستەيە ھاتوون لە وىنەى ئەمانەى لاي خوارەۋە:

- پەرۋەردە و فىرکردن لە ساىەى پرژىمە داگىركەرەكانى كوردستان، ژ، ۱، ل ۱۰.
- زىرەكى و فىرېۋون، ژ، ۱، ل ۲۲.
- بارى پەرۋەردە و فىرکردن لە پەراۋىزى شەرى نىۋان عىراق و ئىراندا، ژ، ۲، ل ۱۰.
- واتاى پەرۋەردە و تىگەيشتنى، ژ، ۲، ل ۱۴.
- بە كوردى خويىندن لەكوۋپە بۇ كوى، ژ، ۳، ل ۶.
- شىۋاندنى فىرکردنى عەرەبى لە فەلەستىنى داگىركراۋدا، ژ، ۳، ل ۱۷.
- قوتابخانەكانى شوپش، بەلگەى گەشەكردن و پەرەسەندنى شوپشە، ژ، ۵، ل ۳.
- بايەخى پەرۋەردىيى خويىندنى مېژوو، ژ ۹-۱۰، ل ۲۳.

۳. ۵ باس و بابەتى تايبەت بە ئەزمونى پەرۋەردەى گەلان:

- رېپورتاژى كۆمىتەى ئىدگارفۋرى نىۋەۋلەتى، ژ، ۷، ل ۱۲.
- فىرکردن لە ولاتى چىندا، ژ، ۸، ل ۶.
- رېكخراۋى (يۇنىسىف) و منالانى كوردستان، ژ، ۸، ل ۲۲.

۳. ۶ مەسەلەكانى پەيوەست بەكارى پىشەيى مامۇستايان:

- مامۇستايان بەگوۋرەى ھەلومەرجى سىياسى كوردستان لەو پۇزگارەدا ھەموو ھەل و دەرفەتىكى كارى سەندىكايى و پىشەيى دىموكراتىيانەيان لەبەر دەمدا بەستراۋو، بۇيە لە ئاكامدا لە رېكخراۋىكى شۇرشگىپدا بەناۋى يەكئىتى مامۇستايانى كوردستان كۇ

بوونەتەوۋە كەوا زياتر سەرقالى كاروخەباتى شۆرشگىرانەى نىشتمانى بى. بەلام پۇلى مامۇستا وەك يەككە لە فاكتر و كۆلەكەكانى پەرودە و فېرکردن، ھەرودھا وەكوو پابەرىكى كۆمەلايەتى لەناو كۆمەلى كوردەوارى ئەو سەردەمە، ھەمىشە كارا بوو و لەبەرچاۋ گىراۋە. بۇيە لە گۆقارەكەدا ئەم لايەنە بەشىكى بەرچاۋى گرتۆتەوۋە و چەندىن وتار و باس و لىكۆلپىنەوۋە سەبارەت بە پۇلى مامۇستا چ وەكوو كادرىكى پەرودەكار و چ وەك كادرىكى كۆمەلايەتى لە گۆقارەكەدا بلاۋ كراۋنەتەوۋە:

- مامۇستا پابەرە و ھەتمىيەتېكى مروقاھىيەتى لەپرىگادايە، ش ۱، ل ۱۳.
- با سألرۇژى مامۇستا رەچاۋ بىرئىت، ژ ۳، ل ۸.
- مامۇستا لە پزىمى سۆشالېستىدا، ژ ۳، ل ۸.
- سەربازگەكانى مەشقىيەكردنى خويندكاران و مامۇستايان، ژ ۷، ل ۶.
- ئەركى ئەمپۇى مامۇستاي كورد، ژ ۹-۱۰، ل ۳.
- نوپنەرى بەعسىيان چى دەۋى لە مامۇستايان، ژ ۹-۱۰، ل ۴۱.
- قوتابخانە مەلبەندىكى كۆمەلايەتېيە و مامۇستاش كادرىكى كۆمەلايەتى، ژ ۹-۱۰، ل ۴۵.

ھەرودھا لە گۆقارەكەدا ھەندى بابەتى پەيوەست بە كاروبارى ژيانى نەقابى و خەباتى سەندىكايى مامۇستايان وەبەرچاۋ دەكەۋى وەك:

- رەتكدنەوۋەى ھەلبىژاردنە ساختەكەى نەقابەى مامۇستايان، ژ ۳، ل ۳۲.
- چۆن دەروانىنە پىكخراۋە پىشەيىيەكانمان، ژ ۴، ل ۳.
- واقىعى فەلەستىن و بزوتنەوۋەى نەقابى، ژ ۴، ل ۳۴.

۷. ۳. پراگەيەنراۋ و بەياننامەكانى يەكئىتى مامۇستايان:

يەكئىتى مامۇستايان لە پىگاي دەركردن و بلاۋ كردنەوۋەى كۆمەلېك پراگەياندرائ و بەياننامە لە بۇنە و موناسەبەتە جياجياكاندا ويستويەتى ھەم ئامادەيى خۇى بسەلمىنى، ھەمىش لە پىگەى ئەم بانگەواز و بەياننامانەوۋە موخاتەبەى تويۇژى مامۇستايان بكا وەكوو رىكخراۋىكى تايبەتمەند كە تەعبىر لە ئاۋات و ئامانجە نىشتمانىيى و پىشەيى و پەرودەيىيەكانى مامۇستايانى و پىشەى پەرودەيىيەكانى مامۇستايانى كوردستان دەكا. بۇيە ھەر پراگەياندرائ و بەياننامەيەك كە لە بۇنەكاندا دەرچوون، وەكوو بەلگەو دىكومىنت

دووبارە لە گۇقۇرەكەدا بلاۋ كراونەتەوہ. كە ھەندىكىيان پەيوەستىن بەژيانى رېكخستنى رېكخراوہكەوہ يا لە كاتى ھاتنەپېشەوہى بۆنەو مونسەبەيەكى سىياسى و نىشتماى بلاۋ بوونەتەوہ. وەكوو نەرەيتىكىش رېكخراوہكە ھەر سالى لەگەل دەستپىكى دەوام و كوردنەوہى دەرگى قوتابخانە و خوئندگكان بە بەياننامەيەك پېشوازيان لە سالى تازەى خوئندىن كوردە كە لە ژمارەكانى گۇقۇرەكەدا تۆمار كراونەتەوہ، ھەندى جار بەياننامەى يەكيتى خوئندكاران و بروسكەى پېرۇزبايى بۇ حيزب و لايەنەكان لەسەر لاپەرەكانى گۇقۇرەكە بەدى دەكرين، ليۇرەدا ئاوازەيەك بۇ ئەو بەياننامە و بلاۋكراوانە دەكەين:

- بەياننامەى (ى.م.ك)، ژ، ۱، ل ۳.

- بەياننامەى يەكيتى مامۇستايانى كوردستان بە بۆنەى سالى تازەى خوئندنەوہ،
ژ، ۴، ل ۵۶.

- ياداشتى (ى.م.ك) بۇ رېكخراوى يۇنيسكو، ژ، ۵، ل ۱۷.

- بەياننامەى (ى.م.ك) بە بۆنەى دەستپىكردى سالى تازەى خوئندنەوہ، ژ، ۵، ل ۲۵.

- بەياننامەى (ى.م.ك) لە پېناوى گەشەپيدانى ريزەكانى مامۇستايان، ژ، ۷، ل ۳.

- بەياننامەى (ى.م.ك) بە بۆنەى سالى تازەى خوئندىن ۱۹۸۶-۱۹۸۷ەوہ، ژ، ۷، ل ۴۱.

لەناو ئەو راگەيەندراوانەدا كە لە گۇقۇرەكەدا بلاۋكراوہتەوہ ھى وا ھەيە تايبەتە بە بۆنەيەكى حيزبى يا سىياسى و نىشتمانىيەوہ ھەيە:

- پېرۇزبايى (ى.م.ك) بۇ كۆمەلەى رەنجدەرانى كوردستان بە بۆنەى دووھمىن
كۆنفرانسەوہ، ژ، ۱، ل ۲۹.

- بروسكەى پېرۇزبايى (ى.م.ك) بە بۆنەى رېكەوتنى پارتى ديموكراتى كوردستان-
عراق و يەكيتى نىشتمانى كوردستانەوہ، ژ، ۷، ل ۳۷.

- بەياننامەى (ى.م.ك) لە بارەى سىيەمىن ھېرشى رژىمى توركيا بۆسەر خاكى
كوردستان، ژ، ۸، ل ۳.

- وتارى (ى.م.ك) بە بۆنەى ئاھەنگەكانى جەژنى نەورۆزەوہ، ژ، ۳، ل ۲۳.

۲. ۸ بابەتەكانى ئەدەبى بەرنگارى:

لە ھەر يەككە لە ژمارەكانى گۇقۇرەكە بەشېك بۇ بابەتەكانى ئەدەبىياتى مقاوہمەت و شۇرشگېرەنە تەرخان كراوہ كە برىتېن لە شىعر و چىرۇك و بابەتى زمانەوانى:

لە گەشتىك بەناو لاپەرەكانى ژمارەكانى گۇقارەكەدا ئەم باس و بابەتە ئەدەبىيەمان بەرچاۋ دەكەۋى:

د. شىعر:

- چوار ھۇنراۋەى خويناۋى، ژا، ۱۶ل.
- دايە، ژا، ۲۳ل.
- خەباتى مامۇستايان لە شىعرى گۇراندا، ژا، ۳۹ل.
- ئەۋىن و ھەگبەى شەھىدىك، ژا، ۳۰ل.
- سوار، ژا، ۳۴ل.
- دوو شىعر، ژا، ۹۰۱۰ل، ۵۶ل.

ب. چىرۇك:

- نەينىيەكى ئاۋوس، ژا، ۸ل.
- نان دز (چىرۇكى ۋەرگىپراۋ)، ژا، ۴۸ل.
- لە قوتابخانەدا، ژا، ۳۷ل.
- چرا، ژا، ۹-۱۰، ۶۴ل.

ج. لىكۇلىنەۋە لە زمان و ئەدەب:

- ئەركى زمان، ژا، ۹ل.
- پىۋىستى گۇرانكارى لە ئەدەبى مندالان، ژا، ۳۹ل.

۹.۳ پۇشنىبىرى گشتى:

لە ژمارەكانى گۇقارەكەدا كۆمەلىك باس و بابەتى ھەمەپرەنگ دەبىندىن كە لە ناۋاخذدا دەچنە خانەى زانىارى و پۇشنىبىرى گشتىيەۋە، ئەمانە ناۋەرپۇكى گۇقارەكەيان لە پوۋى بابەتى گشتىيەۋە بەپىزو پەنگاۋرەنگ كردوۋە، كە برىتىن لە:

- دەستنوسىكى نازم حىكمەت لەبارەى كورد، ژا، ۱۶ل.
- مرۇقە و پۇشنىبىرى، ژا، ۴۲ل.
- چەند زانىارىيەكى پىۋىست دەربارەى يۇنسكو، ژا، ۵ل.
- ئازادى پۇژنامەنوسى بۇ پىشئىل دەكرى؟ ژا، ۷ل، ۳۱ل.
- پەيكەرى سەرەتا، ژا، ۹-۱۰، ۳۵ل.

۱۰.۳ گۆشەي شەھيدان (لەيادى نەمراندا):

يەككە لەلەيەنە پىرشىنگدارەكانى گۆقارەكە وەكوو نىشانەيەكيش بۇ ئەمەكدارى و وەفادارى بۇ شەھيدانى پىگاي پىزگارى كوردستان، بە تايبەتيش مامۇستايانى شەھيدى ئەو پىيازە، ئەمەيە كە لە ھەر ژمارەيەكدا ژياننامە و خەباتى يەككە لە مامۇستا شەھيدەكانى بە سەر كىردۆتەو و تيشكى خستۆتە سەر لەيەنكە لەكار و خەبات و تىكۆشانى، ئەم گۆشەيە بوو بە نەرىتتىكى چەسپا و لەزۆرەي ژمارەكاندا پىپەوى لى كراو. ھات و سەيرىكى ناوہۆكى ژمارەكانى بىكەين ياد كىردنەوى ئەم مامۇستا شەھيدانەمان و بەرچا و دەكەوى:

- شەھيد مامۇستا عبدالحالق سالىح (ناسۆ)، ژ، ۱، ل ۳.
- شەھيد مامۇستا خالىد رەشىد (پىشپەو)، ژ، ۲، ل ۳۵.
- شەھيد مامۇستا رەفىق رەشىد ئاغجەلەرى، ژ، ۳، ل ۲۲.
- مامۇستا و شاعىرى شۆپشىگىر شەھيد جەمىل رەنجبەر، ژ، ۴، ل ۲۶.
- شەھيد مامۇستا مەمەد عەبدوللا، ژ، ۸، ل ۴۳.
- شەھيد مامۇستا ئەمىن حەسەن گەرە، ژ، ۸، ل ۴۳.
- شەھيدى نەمر مامۇستا يوسىف دەرگەلەيى (ئومىد)، ۹-۱۰، ل ۱۱.

۱۱.۳ ژمارەي تايبەت و پاشكۆ:

لەنا و ئەو (۱۰) ژمارەيەي گۆقارى خەباتى مامۇستا ژمارەيەكيان تايبەت كراو بە كاروبارى بەرپۆەچوونى كۆنفرانسى سىيەمى يەككىتى مامۇستايان، كە ئەويش ژمارە (۵) ي گۆقارەكەيە كە جگە لەيەك دوو بابەتى لاوەكى، ھەموو بابەتەكانى لە شىوہى فايەليك تايبەت كراو بە راگەياندراو و بەلگەنامەكانى كۆنفرانسەكە لەگەل ئەو پەيام و برووسكانەي پىي گەيشتوون. لەم ژمارەدا لەبەرگى پىشەوہ ئامازە بەم راستىيە كراوہ و نووسراوہ (ژمارەي تايبەت) بە سىيەمىن كۆنفرانس^۲.

^۲ دواي تەواوويونى كارەكانى كۆنفرانسى دووہم، (شوباتى ۱۹۸۳ لە گوندى "باليسان" ي ناوچەي خۆشناوہتى، ھەموو راپۆرت و بەلگەنامەكانى كۆنفرانسەكە ئامادەكران و پىچرانەوہ و تەسلىم بە مامۇستا (عەبدولرەحمان مەمەد ئىسماعىل) كران، تا دواي گەرانەوہى بۇ بارەگاكانى سەركردايەتى و راگەياندى ناوہندى لە (بەرگەلوو) لە ژمارەيەكى تايبەتى گۆقارەكە چاپ و بلاويان بكتەوہ. بەلام مامۇستا عەبدولرەحمان ھاوړى لەگەل ئەو مامۇستايانەي سنوورى سەركردايەتى و مەلەندى دوو كە بۇ كۆنفرانسەكە ھاتبوون، لەگەل

لايەننىكى دىكەي دابى پۇژنامەوانى گۇقارەكە بلاؤكردنەوہى (۲) دانە كىتیب ياخود نامىلكەي تايبەتى بووہ لە شيوہى پاشكۆ و لەژىر سەردىپرى لە بلاؤكراوہكانى يەكىتتىي مامۇستايانى كوردستان.

ئەم دوو نامىلكەيە لەگەل ھەردوو ژمارە (۳و۴)ى گۇقارەكە لەنيوان ۱۹۸۳-۱۹۸۵ چاپ و بلاؤ بوونەتەوہ بەم شيوہىە:

۱- پەروەردە و فيركردن لە كۆمەلئىكى بەرەو سوشىيالىستىدا، نامىلكەيەكى پەروەردەيى بوو لە (۴۰-۵۰) لاپەردەدا و لە نووسين و نامادەكردنى مامۇستاي پيشەنگى شەھىد (يوسف دەرگەلەيى - ئومىد) بوو كە لە بەھارى سالى ۱۹۸۴ دا چاپ و بلاؤ كرايەوہ.^۲

۲- ماركسىزم و زانستى زمان، نامىلكەيەكى وەرگىدراوہ سەبارەت بە فيلوئوژى زمان و پەيوەندى لەنيوان زمان و نەتەوہدا. لە بنەپەتدا ھى (ستالين)ە و لەلايەن مامۇستاي بەرپىز (م. بژار)ە و وەرگىدراوہتە سەر زمانى كوردى پايزى سالى ۱۹۸۴.

۲.۳ دەرھىنان و خەت و بەرگى گۇقارەكە:

ئامىرى چاپ و بلاؤكردنەوہ لە پىزەكانى شۇرش لەو سەردەمە زۆر سادە و سەرەتايى بوون، كە برىتى بوون لە تايپرايتەر و پۇنيوى دەستى: دواتر تايپرايتەرى IBM لەگەل پۇنيوى كارەبايى (زىراكىس) پەيدا بوون كە تا ئەندازەيەك لەوانى پيشوو پيشكەوتووتر بوو.

ھەر بابەتئىك سەرەتا بە تايپرايتەر لەسەر كاغەزى A۴ دەنووسرايەوہ، لەپاشان لاپەردەكانى مونتاچ دەكران بەگويىرەي بابەت و زنجىرە لە قەبارەي A۴ 1/2 دا، لاپەردە مۇنتاچكراوہكان دەخرايە سەر پۆلەي ئامىرى زىراكس و بەگويىرەي پىويست ژمارەي لاپەردەكان چاپ دەكران، دواتر بەدەست لاپەردەكان پىزبەند دەكران و دەخرانە ناو بەرگەكەوہ ئەنجا دەرزى لى دەدرا بى ئەوہى قەراغەكانى بىردىپرى. لە پىگەي كەتەر و مقەستەوہ. بەم شيوہىە گۇقارەكە تەواو دەبوو. شتىك كەوا گۇقارەكەي رازاندوتەوہ و لايەننىكى ستاتىكى

مەفرەزەيەكى مەلئەندى سى، كەوا كاك "پەئووف سلىمان"ى ئەندامى مەلئەند سەرىپەشتى دەكران، لە رىگادا لە دۆلى (قەشان)ى نزيك سەروچاوە كەوتنە كەمىنئىكى جەپش و جاشەكانى ئەو ناوچەيە و بە زەحمەت دەربازيان بووبوو، ھەموو كەل وپەل پيشمەرگەكانىش بە بەلگەنامەكانى ئىمەشەوہ، كە لە تىرئەكەيەكدا دەبن بەسەر پىشتى ئەسپەكەي كاك پەئووفەوہ، دەكەويتە ناو پووبارەكە و بە ئاودا دەچن!^۲ مخابن ھىچ دانەيەكى ئەو نامىلكەيەم لەلا ئەماوہ، ھەولئىشم دا پەيدا نەبوو.

پۇژنامەۋانى بە گۇقارەكە بەخشيۋە لە بەرگ و تايىتل و ناونيشانەكانى ناۋەۋە، ئەۋ دەستخەت و هیلکاری جوان و پەنگینانەیه لە نووسینی تايىتلى سەرەكیی سەر پروبەرگ و ناونيشان و سەردیری هەموو باس و بابەتەكانى پەیرەۋى ئى كراۋە. كە ئەۋیش لە سایەى بەهرەۋ هونەرى خامەى پەنگین بە پرشتى مامۇستا عەبدولپەرحمان محەمەد ئىسماعیلەۋە بوۋە. كە جگە لەمانەش نەخشەسازى و دەرھینانى هونەرى و پىكخستنى هەموو باس و بابەتەكانى لە ئەستۇدا بوۋە. ۋەكوو چۆن داۋین و پەراۋیزی لاپەپەكانى ناۋەۋەى زۆر جار بە دروشمى ناۋەندى و دروشمەكانى دیکەى (ى.م.ك) دەپازاندەۋە. بەرگى گۇقارەكە لە ژمارە (۱-۵) لە كاغەزى ناسایی بوۋە، لە ژمارەكانى دواتر سوود لە كارتۇنى پەنگى ۋەرگىراۋە. نەخشەسازى بەرگ بەم شىۋەیه بوۋە:

بەرگى پيشەۋە هەمیشە سىيەكى پانتایی سەرۋى بۇ تايىتلى سەرەكى ناونيشانى گۇقارەكە لایەنە پەيوەندىدارەكەى (ى.م.ك) بوۋە.

لەژمارەكانى (۱، ۲، ۳) دا دروشمى پىكخراۋەكەشى بەتەنیشتەۋە بوۋە. لەژىر ئەمانەدا لاكيشەيەكى باریك درىژ بۆتەۋە كەۋا ژمارە و خول و مېژۋى دەرچوونى گۇقارەكەى ئى نووسراۋە.

دوۋ بەشى تری پاشماۋەى بەرگەكە لە ژمارە (۱-۵) دا پىرستى ناونيشانى بابەتە سەرەكییەكانى ژمارەكەى تىادا نووسراۋە بەخەتى درشت لە ژمارەكانى دواتر ئەم بەشەى بەرگەكە بۇ پۇرتىت يا تابلۇ يا ۋینەيەك تەرخانكراۋە.

بەرگى دواۋەۋ كۆتایی گۇقارەكە لەسەرلەبەرى ژمارەكانىدا بۇ ۋینەۋ پۇستەرى مامۇستايەكى شەھید تەرخان كراۋە، بەم شىۋەیه:

ژمارە ۱، شەھیدى نەمر مامۇستا سەنەۋەر حەمەپەش، لە پاپەرىنە مەزنەكەى قەلادزى ۱۹۸۲ شەھیدكرا.

ژمارە ۲، مامۇستای شەھید محەمەد ئىبراھیم عەلى، شەۋى ۱۱/۱۲ ى حوزەیرانى ۱۹۸۲ لە چوارقورنە شەھید كرا.

ژمارە ۳، شەھیدى نەمر مامۇستا جەمال تاهیر.

ژمارە ۴، شەھیدى نەمر مامۇستا جەمیل پەنجبەر.

ژمارە ۵، شەھیدى نەمر مامۇستا بەرزان عوسمان.

ژمارە ۷، شەھیدى نەمر مامۇستا محەمەد عەبدوللا.

ژمارە ۸، شەھىدى نەمر مامۇستا محەمەد ئەبۇبەكر.

ژمارە ۹-۱۰، شەھىدى نەمر مامۇستا يوسف دەرگەلەيى.

۱۲.۲ چاپخانە تىرازو نىرخى گۇقار:

گۇقارەكە بەشى زۇرى ژمارەكانى لە چاپخانە شەھىد ئىبراھىم عەزۇ لەچاپ دراوہ كە چاپخانە دەزگای ناوہندى راگەياندى يەكيتىي نىشتمانىي كوردستان بوو. ھەندى لە ژمارەكانى دوايى لە چاپخانە شەھىد جەعفر عەبدولواھىد كە چاپخانە مەكتەبى سياسى و لە دواى سالى ۱۹۸۴ ھوہ دامەزىندرا بەچاپ گەيەندراون.

تىرازى گۇقارەكە لە ژمارەكانى (۲۱) لەسنورى (۲۰۰-۳۰۰) دانە بووہ و لە ژمارەكانى دواتردا ھەتا (۵۰۰) دانە پۇيشتووہ، بۇ ئەو پۇژگارە و بارودۇخە ژمارەيەكى بەرچا و بووہ. ھەندىكى لە رىگا تاييەتەكانى شۇرشەوہ دەنيۇدرايە نيۇ شارەكان و لە رىگای رىكخراو و رىكخستنە نەينىيەكانەوہ دابەش دەكرا.

لە دەرەوہش بەشىكى بەسەر مەلەبەند و ناوچەكانى پىشمەرگە، مامۇستايانى شۇرش، قوتابخانە گوند و ديھاتى ناوچە رزگاركراوہكان لەرىگای نوينەر و ليژنەكانى يەكيتىي مامۇستايانى كوردستان لە مەلەبەندەكانى شۇرش بلاو دەكرايەوہ.

گۇقارەكە ھەميشە بە خۇپايى دابەش كراوہو ھىچ نىرخىكى لەسەر دانەنراوہ و لە بەرامبەردا ھەر نەگىراوہ، تەنھا دوو ژمارەي (۳و۴) خولى دووہمى سالى ۱۹۸۴ نەبى كە نىرخىكى رەمزی (۵۰۰) فلسى لەسەر دانراوہ. ئەويش لەو سالەدا بەھۇي گفوتوگۇي شۇرش و ميرى كە لە نارادا بوو، ھەولماندا سوود لەو دەرەتە ھەربىگىرى و گۇقارەكە بەشىوہيەكى فراوانتر لەناو شارەكاندا و لەريزى مامۇستاياندا بلاو بكرىتەوہ و لە بەرامبەردا نىرخىكى رەمزی ھەربىگىرى.

چەند سەرنج و تىيىنيەك:

بەر لەوہى ئەم گەشتە بەناو باس و بابەتەكانى گۇقارى (خەباتى مامۇستا) دوايى بى،

پىويستە ئەم چەند سەرنجە بخەينە پرو:

- ھەر ژمارەيەكى گۇقارەكە لە بەرگىكى سەربەخۇدا چاپ و بلاو بۆتەوہ. تەنھا دوو

ژمارە (۹-۱۰) نەبى كە لەيەك بەرگدا بلاو بۆتەوہ.

– ئىمە لەم باس و لىكۆلىنەۋەيەدا تەنھا لەسەر (۹) ژمارەى گۆقارەكە دواوين، واتە تاقە ژمارەيەكى گۆقارەكەمان لەبەردەستدا نەبوو كە ئەويش ژمارە (۶)ى خەباتى مامۇستايە. بەداخەۋە لەكاتى خۇيدا زۆرىش لە ھەولير و سلیمانى بەدوايدا گەراين، بەلام بۇمان پەيدا نەبوو، پاكرتن و بەدواداخستنى ئەم كارەشمان ھەر لە سۆنگەى ئەۋەى ژمارەيەكى گۆقارەكەمان لا ونە، بە كارىكى دروست و گونجاۋ نەزانى.

– جگە لە ژمارە ئۆرژنالەكانى گۆقارى خەباتى مامۇستا، ئىمە ئەرشىقىكى چاكى زۆربەى بەيان و بلاۋكراۋە و پەپرەو و پروگرامى كۆنفرانسەكانى يەكىتتى مامۇستايانمان لەلا پارىزرايوو، كەوا تايبەت بوون بەم خولەى تەمەنى رىكخراۋەكە كەوا ناومان ناۋە خولى دوۋەم ياخود خولى سەردەمى شاخ و شۆرش، كەوا لە سالى ۱۹۸۰ ەۋە دەست پى دەكا و تا راپەرىنى بەھارى ۱۹۹۱، خاياندوۋە. بەلام بەھۆى زۆر ھۆكارەۋە ئىستا كەمىكى ماۋە، بۇيە وا باشتى بوو ئەۋەى ماۋە نەفەوتاوۋە دەرياز بىرى.

نووسەرانى گۆقارى خەباتى مامۇستا:

ئەگەر سەرىكى پىپرست و ئىندىكىسى وتار و بابەتەكانى ژمارەكانى گۆقارەكە بىكەين، ئەو راستىمان لەلا ئاشكرا دەبى كەوا زۆربەى نووسەرانى گۆقارەكە بىرتى بوون لەو مامۇستا تىكۆشەر و شۆرشگىرانەى لە رىزەكانى شۆرش و پىشمەرگەدا بوون، كەوا ژمارەيەكەيان لەدرىژەى سالانى شۆرشدا شەھىد بوون و گىانيان بە نىشتمانەكەيان بەخشى و بەشىكىشىان تا ۋەكوو ئىستا لەناوماندا ماون، ھەروەھا كۆمەلىك مامۇستايانى تىكۆشەرى ناو شارەكانىش كە زۆربەيان لەرىزى رىكخراۋەكەى مامۇستاياندا خەباتيان دەكرد و بابەتيان بۇ نووسىۋە. نووسەرانى گۆقارەكە چ ئەۋانەى لە شاخ بوون و چ ئەۋانەى لەشارەكان، ھەندىكىان بەناۋى پوون و ئاشكراى خۇيان بابەتەكانيان لە گۆقارەكەدا بلاۋ كراۋەتەۋە، ھى واش ھەيە بەناۋى خوازراۋەۋە.

ھەرچى پەيوەندى بە نووسەرەكانى شارىشەۋە ھەيە ئەۋا ھەموويان بە ناۋى نەينى و خوازراۋەۋە بابەتەكانيان بلاۋكراۋەتەۋە. ھەر بۇ ئەمانەتى مېژوو، بۇ ئەۋەش ئەۋ مامۇستا و كەلەمىردە بەجەرگانەى ناو شارەكان كە ھاوكارى گۆقارەكەيان دەكرد لە پوژگار و سەردەمىكدا كە ئاشكراۋوونى ھەر يەكىكىان باجەكەى سەر بوو، لىرەدا ھەول دەدەين

ئەوئەندە لامان ساغ بوویتەو تیشک بخەینە سەر نازناو و ناوہ راستەقینەکانیان، بە تایبەت ئەوانەى که بە تەواوی لییان دلتیان، بە پێی ژمارەکانی گوڤارەکه:

د. نووسەرانی شار:

* بايز، مامۆستا "بايز نانهکەلی"، لەو سالانەدا لە گوندی خەتی مامۆستا و مووچەخۆری میری بوو. لە دواي پاپەرىن لە نزیکى نەخۆشخانەى رزگارى لە هەولیر شەهید کرا.
* کەنار، ک: مامۆستا "عەبدولرەحمان رەشید قادر"ە، کە ئیستا بەرپرسی لقی هەولیری یەکییتی مامۆستایانی کوردستانە.

* م. بژار، سلیمانی، بەداخەو تەوہکوو ئەمڕۆ ناوی ئەم مامۆستا بەرپزەم بۆ ساغ نەبۆتەو، لەگەڵ ئەوہى کەسیکی روناکییر و چالاک و کارا بووہ لە ریکخراوہکەدا.
* ئومید، مامۆستای شەهید "یوسف دەرگەلەیی"، هەولیر.
* سەنگەر، مامۆستا "ئەحمەد سالح"، سلیمانی.
* بلێسە، مامۆستا "شیخ عەبدولکەریم سۆلەیی"، سلیمانی.
* زمانکو، مامۆستا "حەیدەر ئیسماعیل".

ب. نووسەرانی شاخ

* ع. دەشتی، ع. د، "عوسمان دەشتی"، نووسەری ئەم بابەتە.
* م. عەدنان، مامۆستایەک، مامۆستای شەهید "عەدنان عەلی تاهیر".
* م. دلشاد، مامۆستا "دلشاد مەلود"، ئیستا نیشتەجیی هەندەرانە.
* م. نەجیبە، خاتوو "نەجیبە ئەحمەد"، خیزانی محەمەدی حەمەباقی.
* م. زریان، مامۆستا "صەلاح عومەر"ی رۆماننووسە.
* ئاسۆس، مامۆستای شەهید "عەبدولخالق صالح"ە.
* خەسرەو، مامۆستا "یەعقوب مستەفا یەعقوب"ە، ئیستا لە هەندەرانە.
* عەبدولرەحمان، مامۆستا "عەبدولرەحمان محەمەد ئیسماعیل"ە، دواي پاپەرىن سەرۆکی یەکییتی مامۆستایانی کوردستان بوو.
* صدیق صالح عەزیز، برای تیکۆشەر شەهید "جەمیل رەنجبەر"ە، کە ئیستا لە هەندەران دەژی.

* ئاسۆ، کاک "عەبدولکەریم حەسەن"، لە هەولیر دەژی.

* سەيفەددىن، مامۇستا "سەيفەددىن عەلى" يە، ماودىيەك بەرپۆدەبەرى ئاسايشى گىشتىيى سەيلىمانى بوو.

* زانا، مامۇستا و پېشمەرگەى شاخ بوو.

* رېبوار عوسمان، مامۇستا و پېشمەرگەى شاخ بوو.

* قادروك، مامۇستا و پېشمەرگەى شاخ كاك "قادرى شانۇكار".

ئەو ناوانەى كە تا ئىستا لەلام ساغ نەبۇتەو: (جەوھەر، ئارام، بەرزۆ، جوانپۆ، ئاوات).

خەباتى مامۇستا

گۇقارى يەكئىتىي مامۇستايانى كوردستان

ژمارە (۱۰-۱)

۱۹۸۷-۱۹۸۲

خه باقی

ما مویستا

توتقاری به کیتی ما مویستایانی کوردستان

۱۹۸۲

قترینی به کهم

خولی به کهم

ژماره (۱)

ژماره به دا

- * به بیان نامری به کیتی ما مویستایانی کوردستان .
- * ما مویستایانی کوردستان و ریتیانی خه باقی کوردایه قی .
- * به روه روه و فیز کردن له ژیر مایری ژیر به داگیر که ره کانی کوردستان .
- * ما مویستا به روه و مه تمیری موقایه تیری له ریکارایه .
- * چوار هونزادری خوتیادری .
- * نه تینی به کی ما مویستا .
- * زیره کی و فیز پروری .
- * ما مویستا خوتیادری به که ی به روه دام .

له گرن چهنه و وناریگی تر

بنکھی ژین

www.zheen.org

ووژمانگی ژماره

پاش ته وهی دوژمانی گه له که مان ، که وخته نه خسه که مان بسو
تواند نه وهی نه ته وه که مان ، له بوتهی نه ته وهی گه وره دا و بسو
قه دهغه کردنی خویندن به زمانی زگماکی خومان و گورینی مه نه هج
و سرینه وهی ناوی کوردو کورستان له به راه کا ندا و ، پاش سو تان
و ویران کردنی کورستان و ریگه بهستن له هموو جوړه کار به کسی
نیمو کراسی . ما موستا پانی کورستان وه که دسته به کی رو شنبه سری
غورشگیری گه له که مان همستان به شهر کی میژوی و نه ته وایه تسی
سر شانان کردوه که و تده هول دان بو دروست کردنی ی . م . ک
وه که بهیوسته کی میژویی و خواستکی نه ته وهی نه وه بو له مانگی
عباطی سالی ۱۹۶۲ دا به کیتی به نه به زه که مان ها ته کوری خه با ته وه
بو ته وهی شان به شانی هموو ریگه راه نیمکرا ته کورستان نه کان
جه ما وهری غورشگیری گه له که مان به ده وری خوی همستت و ها و به تسی
خه باتی غورشگیرا نهی سر جهم جه ما وهری گه له که مان بکات له به ناوی
رزگاری نه شتانی و نیمکراسی دا . نه مهر له سر زوشنایی نسه و
راستی بهی که گه لی کور دیش وه که هموو گه لانی تری جبهان مافسی
دروست کردنی پارت و ریگه راهی به شهی سر به خوی خوی همیه .
له سر زوشنایی نه م راسته زانستی بهی سر وه ی . م . ک ها ته
کوری خه با ته وه وه که بهیوست و چالا که به ده وری خوی همستا له
خه بات کردن له نا و جه ما وهری گه له که مان ندا و هو بهار کردنه وه و
ناراسته کردنیان و سازدانیان بو کوری خه باتی غورشگیرا نسه و
به دستیک بهیوسته کانیان و به دستیک تری چه که کانیان ناراسته ی
نگی دوژمان و دا گیر که رانی کورستان نه کرد .

ئاغکرایه لایجه ماوه‌ری گه‌له‌که‌مان که ی . م . ک به‌س‌ده‌وام
 به‌وه له‌خه‌باتی به‌روزی خویدا وه‌ک هه‌موو ریکه‌راوه کورستانه‌کانی
 تر وه به‌ده‌یان قورباتی داوه له‌ری‌گه‌یدا ، بو نمونه شه‌هیدان
 ماموستا یاسین و حبیب و حمه بور و نه‌نوه‌ر دارتاه‌ر و اسماعیل و
 ده‌یان ماموستای تر به‌ل‌گه‌ی زیندوی قسه‌مانن تا هه‌ره‌سه‌که‌ی سالی
 ۱۹۷۵ که به‌کیتی ماموستایانی کورستانه‌ی گه‌ته‌وه و به‌سه‌دان
 ماموستا ئاواره و ده‌ریه‌ده‌ر کران و به‌سه‌دانی تر له‌ری‌س‌زی
 ماموستایان گوپزرا‌نه‌وه بو کارو فرمائی تر .

ماموستایانی کورستانه‌ی بو نه‌وه‌ی له‌سه‌رکه نه‌ستمانی و
 نه‌سه‌وا به‌ته‌کانی خویان دوانه‌که‌ون و شان به‌شانی ریکه‌راوه
 کورستانه‌کانی تر وه‌ک ده‌سته‌یه‌کی رو‌عنه‌بهری عورده‌گیر ده‌وری خویان
 به‌به‌ئن . نه‌وه‌بو له‌مانگی عیاطی ۱۹۸۲ کونفرانسی خویان به‌ست و
 سه‌رکردا به‌ته‌کی نوپان بو خویان هه‌لبژارد که به‌مه‌ خواست و
 به‌ستی هه‌موو ماموستایانی کورد به‌روه‌رو عورده‌گیران هه‌نا به‌دی
 ده‌سته‌یه‌کی تر له‌ماموستایان نه‌ان ئارده‌ ری‌زی کاروانی به‌روه‌ری
 و به‌رغانازی کاروانی شه‌هیدان وه‌ک ماموستا غه‌فور جه‌مه‌یل ره‌نجبه‌ر
 کاوه ، عبد الخالق صالح ماموستا خالد ماموستا سه‌نه‌وبه‌ر .

بو‌یه داوامان له‌ماموستایانی کورستان به‌جیاوازی به‌ه‌رو
 رایانه‌وه نه‌وه‌یه که‌له‌ده‌وری به‌کیتی به‌ نه‌به‌زه‌که‌یان به‌کیتی
 ماموستایانی کورستان کوینه‌وه‌و خه‌بات به‌کن له‌به‌ناوی هه‌نا نه‌دی
 حوکمیکی یتلائی نه‌مکراتی بو عه‌راق که‌ته‌دا نه‌ته‌وه‌که‌مان به‌حکمی
 ذاتی راسته‌قینه‌ عادیته‌ت و ماموستایا نه‌به‌ مافه به‌هه‌ی و
 رو‌عنه‌بهریه‌کانی خویان سو‌گه‌ر به‌کن .

هه‌ر سه‌رکه‌وتوو به‌ته‌یه‌کیتی به‌ نه‌به‌زه‌که‌مان
 به‌کیتی ماموستایانی کورستان

به بیان نامه کے یہ کہنی ما موستایانی کوردستان

مہوانہ به ریزه گان

ما موستایانی خوشه و یست

بہی خوشحالین لهم ساتو دهر فہ تهی خه باتی چه کدارانی ره وای
گه له که مان و له سه بهری لوتکه شاختکی به فراوی سه رکھی کوردستاندا
زور به گهری بدنهرها تنغان بکهین و ناماده بونغان له کوپونه بهی
هه لیژاردنی دست به کی به ریه به بردنی (ی . م . ک) له خاکسی
رزگار کراو و ریزی هیزی به شه رگی کوردستان دا ،
به ریزان :

به کیخی ما موستایانی کوردستان هدر له به ره به یانی دروست
بوونی به وه له نه ناجی شه راستی بهی که ما موستایان توپژ به کی
کومه لایتهی و روشن بهی و خوبنده وار و شور به گیری به شه و تنه سوازی
گه له که مانن هه مان به هانی ته کرای ره کفراوه نیموکراتی به
به شه بهی به کانی تری کوردستان زور چا و نه ترسانه به به دار به کی
گورج و گول و به قوریانی کردووه له خه باتی به شه بهی و بهی گالی
کوردستان دا . هدر وه ها لای هه موولایه که بهار و شاکرایه که
ما موستایانی کوردستان راسته و خو به به داری خه باتی چه کدارانسه و
را به رین و شور بهی گه له که مانن هان کردووه و بگره هه تا روزانسی
هه ره سه گه وره که ی را به ردووه سدان ما موستا به شه رگی و کانه به بوون
و له به پدانه کانی به رگری و داکوکی له کورد و کوردستان به ده بهان
هه هیدی هه بووه و دوا بهی بهسان ره کفراوه ته که وه ره که مان له گهل
هه موو ره کفراوه کانی تری کوردستان له لایه ن دام و ده زگای به سزب و

ع. ده شتی

سازگاری فی کوروستاناو

رئیسای خهباتی لوردایه

هه ره لهو روزه وه بگره که بزووتنه وه ی نیموکرات خوی رزگاری نهمتمانی و نه ته وایه تی گه لی کورستان ههنگای ناوه ته بـ سواری خهبات و تیکوستانی سیاسی ریک و بیک و باغانی وه کو نه نجامیکی سروشتی نه م خهباته ، ریبازی خهباتی عورگیرانه ی چه کناری کومه لائی خه لکی گرتوته بهر . ماموستایانی کورستان وه کو توپزیکسی ههلقولوی ناخی چینه ره نجه درو زحمهت کیمه گانی کورستان ، بی سه مینه وه وان بهمانی دسته و کومه ل و تاقمی ههزه نهمتمانی بهر وه رو عورگیره نیموکرات و بههنگه وتن خواهه گانی کومه ل و مستاون و له خهباتی نه بسا وه یا ، له ریگی بهت رسمی به ما فدره واکانی گه ل ه لسه رووی هه مورعیانه وه گه بهتن بهمانی بهر رانی چاره نووسی گه لی کورستان به نازانی ه له هول و کوفی و خهباتا نووره بهر بهز نه بوون .

له و لسه وه زه بپروزه ننگ و فقاری هیزی له سات نارو کونه بهرسته گانی نار کومه ل هه وانه ی خستوته زیر بهر ناخی چه وسانه وه و زورناری له رووی نازانی بهرو هوش و ریبازی سیاسی و فدره نگیه وه جگه له زولم و زوری نه ته وایه تی بهر ه ی له ساتناری سدر نهسته . بوپه له م بواره نا ناتوانن نکولی له وه بکه بن که بهمی هه دره زوری ماموستایانی کورستان له پال کومه لائی نهمتمانی بهر وه رو زحمهت کهمی کورستان و مستاون و له نزیکه وه ناغانی ئی و ژان و خواست و ناواته گانه بن و توند خوبان به مسه له ی کریکارو جوتهارو ره نسج بهرانی کورستان گری ناوه و روزی له روژان خوبان له وان نانه بره وه به لکو به بهچه وان ه ی هه مسه وه هه وینی هول و خهبات و

تیکوئیانیان ه هدردهم لهزین و گوزهرانی پر له رهنج و کویسه وهری
 نهوانا ههلینجاوه و همبسه نا کوکیان له مافه سه ره تایی به کانی
 مرو فانه ی نهوانا کرهوه .

ما موستانای کورده واری سه باره ت به وهی که که رتیکی روستکارو
 بهسه که وتن خواز بهک نه هینن له کومه لیکتی نوا که وتو له چهنی کومه لی
 کورستان ه که بهره له چهنین گری کوره ی تابوری و کومه لایه تی و
 فهرهنگی ه که له میراتی نه بیان سالی سیسته می تابوری فیهونا لسی و
 نهسه لاتی کولونیالی له وولانی نوا که وتونا چه که ره ی بهسته وه و
 عوین په نجه ی خوی سه پانده . بوپه جوره ها تا کارو نه ریتی گنده لی
 باغکه وتوی کونه بهرستانه ه سه ره می خه لکی کورستانی بهستوتده وه و
 بوته کوسب و په پوه ندو ه بهرگیری له ریگی بهسه که وتنی هه کات .
 نه مه وای کره وه خهباتی ما موستانایان سهخت و نژوارو چهند لایه نه
 بی ه له لایه هوعبار کردنه وه و ساریانی کومه لاتی خه لک و ری نه سایی
 کردنیان بو ده رباز بوون ه له ناوه ل و نه ونی ری و رسمی خیله کی
 و کونه بهرستانه ی نه رین له لایه کی که ه وه به ره بهندان و بلاو کردنه
 وه ی زانست و زانباری بو بنه برکردنی به کی له نه خوعیه ه هره
 تووعه کانی نهو کومهل ه که نه و به نه خویته وه واره ه هرکات له
 نهستوی نه مان نا بو ه له سه رووی نه مان ه وه له به به داری کردنی
 بی نه روا و هاریکاری کاریکه رانه ی خهباتی رزگار به خوازانه ی خه لکی
 کورستان هرگهز نوا نه که وتوون به دره ژایی نه م په نجا سالی
 نوایی .

هر له و روزه وهی بزووتنه وه ی تا زادی خوازی گه لی کورد له
 عهرا قنا له ساله کانی عسته وه بهی نا وه ته قونا غیکی تازه بهسه نان
 ما موستانا چالاکانه ها توونه ته کوری خهبات و تیکوئیانی و ری ره وی
 جه ما بهری و نهستمان بهروه رانه ی خویان سه لمانده وه .
 نوای کارساته جگهر بهره که ی (ناغبه تال) بهی ه که کوتایی
 به خهباتی نه بیان سالی جه ما وهری کورستان هینا و ه بزووتنه وه ی

چه کدارو شور و گهرا نه کهمی نوو چاری هه لدهرو تهك ښگان و هه درمی هینان کرد ، ما موستا یا نهرو و هکو سایی کومه لانی خه لکی کورستان ، که و تنه ژیر عالوی نرنده نهی دهسه لانداری رژیوم که روز له نوای روز تین و تاوی دههینا به سر خه لک و خاکی نهستمان ، به نهیازی رهسه کیش کرنی هه موو بهروبا و هریکی نازا نهیخوای بهسه که و توو و بن بسر کرنی جولانه وهی خه باتی چه کدارو له بهین برندن و فو تاندنیسی زه میندی کورنا به تی هه تا هه تا به .

عشکی سرو و تویه که رژیومی به عسی عراق له بهناوی بهسه تی هینانی نه خه و پلانه گلوه کانی نهست به تا به به نه قاقای سدرجه می ما موستا و خویندکارو هه موو رو و به پیرانی نه که به وهی که به به کیسی نازا نهیخوازو بهسه که و تووی شور و گهرا نهی کومه لانی . بویه نهست به جسی که و تنه نا برین و له بهر بهك ترا زاندنی رهزی روله کانی گه لی کورد هه له رامالین و گواستنه وهی نه بهات و نا و ایبه کانی کورستان ندره بگره تا ده گاته حمله ی ته به میس و ته عریبی عارو عار و چکه کانیسی کورستان و گورینی مورکی نه ته و ایبه تیان ، هه روه ها که و تنه تروست کرنی گه لی ریکخراو و سازمانی کار تونی نا و هروک گه نده لسی بهسه بیو جه ما و هری سر به رژیوم له ژیر گه لی نا و نا توره ی قه بسدو پوچهل ، وه کو به کیه تی قوتا بهانی کورستان و به کیه تی نافر تان و لاوان و ۰۰۰۰ تاده نه نجا به کیه تی ما موستا یا نی نا و چه ی به نسا و ئوتونومی و مه کته بی موعه لمین ، که چالاکی نوژمنانه ی راسته و خسو ناراسته ی ما موستا یا نی کورستان نه کرنو به هوی چند کهسان و نهسته و تا قمیکه وه را بهری نه کران که له بها وه کانی رژیوم خویان بسوون و به مد بهستی خرا به کاری و سیخوری له قاره کانی خوارووی عراق وه هینرا بوونه کورستان و له لایهن کهسا نه کی ته لقه له گوی خه بانته کار به گه ل و نهستمان وه نهسته بهری نه کران و ، وه کو گورگی هار بهر بیونه گیانی ما موستا یا نی بو کوژا نده وهی بهرو کپ کرنیسی هه موو نهنگیکی نه ترس و دلیرو نازا نهیخواز . نه وه بو که و تنه نوور

مختنه وهی نه یان ما موستا بو عاروچکه گانی عه ره بنه یهینی خسوارووی
 عهراق و چه ندمین ما موستای عور و گهیریا ن خسته گونجی زمیندانه گانیان و
 زور یهیا ن کردنه قوربانی به تی سهاره . سهره رای راوفان و تهنگ
 پی مه لچنیا ن ناوبه نا و لهسته ی پا ن و پوریا ن نه رده کربو به نه یان
 کهمیا ن له کار نه خسته وه یا را گو یزیا ن نه کربنه سهر نا بهره گانی
 مه ری و له مه له بنه گانی خو یان نووریا ن نه مختنه وه .

راسته عا لوی زورناری و توقانندن و هه ره شه و گورمه و وره ی به
 کسانیکی لاوازو رارا و ترستوک به رنا و خو یان ئالانده ئالقیسه ی
 ریکخراوه کارتونی به گان و چه نده ماش له به رزه وه نه عاها ن خو یان
 کرده کلک و کهوتنه خاک و با مالین و بوونه نار نه متی نه وان ،
 به نه ننا زه یهک که له وه نا بوو عیوه ی نه مچه رواله تیک وهر گسری و
 ببه تته مورک و بنه یه تته سهر لاهه ری میژووی به له فینا کاری و گیان
 بازی ما موستایانی کورستانه وه . به لام وه نه بی هه ول و ته نه لای
 شه کسه و کومه له خوفرو عا نه توانه بیته ریگای رووفا کی خدایاتی
 ره وا و راسته قینه ی کومه لانی خه لکی کورستان به عاریته وه و ریبازی
 نیمو کراتی خوازانه ی گه ل و نه هتمان له بهر چاوی زور به یه ی زوری
 ما موستایان وون بگات . چونکی له بهر بهر شه نه مچه روواله ته عا
 زورانی وا هه بوون کولیا ن نه نا و مه یانی ته کوعانی ئاعکسرا و
 نه یه نی خو یان چول نه کربو له مکلانه و بهر بهج نانه وه ی هه ره عی
 ناهه زه گانیان نه کهوتن له به ننا وی به رده له روو هه له مالینو ریسا
 کرندی شه تاقم و ریکخراوانه . تا له هه موو کون و که له به سه ری
 عارو عاروچکه گانی کورستان ئه یفلاسیان پی کربن و کهمیا ن له نه ور
 نه مایه وه هه را نه یهک که زور به ی له وان ه ی فریو خورده و نه ست خه له ت
 چوو بوون لی یان ته کینه وه و نه وان ه ی که راسته و خو له عه لکی رژیم
 و هیزبه شو فینه یه ته که ینا ده جولانه وه له سه ره وری و نه نگی به ولاره
 جی تریان بو نه مایه وه .

له گه ل سه رگرتنه وه ی بله سه ی عور عی چه کنارو به عه ره گه و به سه ره

سه نندنه وهی هیزی له بن نهها تووی کورنا به تی و ریکخرا وه عور عگه پرو
به عکه و تنخوازه کانی له کورستان ، چهندان ماوستای دلسوزو
شا یسته و روونا کبهر گورج خویان ناخنیه ریزه کانی خه به بیات و
به ره نگاری نسه لائی رژیم خویین ریزو نژ به گه ل بوونه وه ، لسه م
روومعه وه رهبازی ئازا ئیخوازانه ی مه لله تی کورد به خویینی چهندان
ماوستای تهکوهه ر نهخا وه و تهکله ی جوگه له ی خویینی کاروانسی
عههینانی کورستان بوته وه . له بهینا وی تهک عکا ندنی نه سری
زورناری و ژیرنستی و نه هیفتنی هه موو چهنه چه ویا نه وه به کسی
مرونی کورد لسه ر خاک و ئاو و نه هتمانی خوی و وه نه مستهینانی
هه موو مانه ئیموکراتی به نه ته وایه تی و نه هتمانی به ره واکانسی
هان به عانی هه موو گه لائی دنیا .

بنکه ی ژین

www.zheen.org

پرو و رده و تیر کردن له ژیر سایری رزیمه داگیر که ره کانی کوردستان م. عنانے

خویندن و پرو و رده خوی لهخویدا مافیکی سروغته و ره وایه
بو هموو نه ته وه پیک له نه ته وه کانی دنیا و به کیک له مهرجه
گرنگه کانی بهشکه وتنی کومه لایه تی ، و پله ی روشنبیری هـ
نه ته وه پیک نه گه ریته وه بو چونبه تی پرو و رده و خویندن و شهوه ی
خویندن و ریره وی راسته قینه ی پرو و رده ی نوی ، چونکه هموو
گه شه کردنیکی رامباری و ثابوری به بناغهی خویندن و پرو و رده وه
به نده . لیره دا خویندن و پرو و رده دووغتی له پیک نه پسون و هـ
به کیکهان شه و پترهان ته وار شه کا و به به کگرتنی هردوو کهان واته
خویندن و پرو و رده راده ی روشنبیری و کومه لایه تی و رامباری گه
شه کات و به ره و قوناغیکی به رزتر هه نگار هه لته نی (شه گه هات و
جا و پیکمان به نه خه ی جبهاندا عفاتد شه پینین که زوری هـ ی زوری
نه ته وه کانی جبهان ته نانه ت شه و نه ته وانه ی که ژیر دستین به
زمانی زگماکی خوبان ده خویندن و به شه وه پیک کی دوور له هه لوپستی
خوفینانه پرو و رده شه کرمین که له گهل وپست و خواستی نه ته وه که
به ک شه گه ریته وه .

به لام گه لی کوردی. شه شه سه ره رای چه وسه نه وه ی نه ته وایه تی و
چینایه تی له رووی خویندن و پرو و رده وه چه وسه ته وه و له و مافه
سروغته و ره وایه بی به شه کراوه .)

رزیمه داگیر که ره کانی کوردستان هه رده م هه ولی بی وچانسان
داوه بو شه وه ی کورد بتوینته وه و نه ره هه نگه که ی له نا و پهرن چ له
رووی مهژوبه وه وه یا خود جوغرافیا وه شه گه ره جی به هوی چه ند

ههلو مەرجیکی تاییه تهوه رهگا درا به کوردی کوردستانی عهراق به
 زمانی کوردی بخوینن بهلام پروگرامی بهروه رده به هیچ جوریک له
 خزمهتی نه تهوهی کورد نه بووه و هه رده م خویندن که له قالبیکسی
 ووغک روو بهرووی قوتایی کورد بوتهوه و دوور له ههست و خواستی
 نه تهوهی کورد بووه بهواتایی تر هه موو کاتی دوژمنه ره گه ز
 بهرسته کانی گهلی کوردمان له هه موو لایه ک هه ولی پلیمان تهوهی
 زمانی کوردیمان داوه و زمانی خوبانیمان بهه ر کوردانمان داوه
 که به کیک له مەرجه کانی خویندن و بهروه ردهی نوی خویندن به
 زمانی زگمکی کهچی ته م مەرجه له نه تهوهی کورد زهوت کسراوه و
 هه رده م عالاوی دوژمنانهی بو سه ر به تراوه ، و هه هه هه هه ولی تهوه
 دراوه فه ره ههنگی زمانی کوردی له نا و بهیری ته م کاره وای کردوه که
 ماموستایان و خویندکارانی کورد ههست بهوه بکه ن که مبه هه هه هه
 له نا و بهردنی مهژوو و روغ بهیری کوردیمه هه لبه ته له م حاله ته دا
 هه ولی گه وره یان بو داسه پانندی زمانی بهیگانهیه .

گونجانی پروگرام و بهیره وی بهروه رده و فهیر کردن له گه ل
 خواست و ئاره زووی قوتایی و ماموستادا مەرجهکی گه وره ی فهیر کردنه
 بهلام ته م مەرجه هه له سایه ی ته و رژیمه ره گه ز بهرستانه دان هه ها تهوه ته
 دی ، بو ته نه رژیمی ره قه تار فاعی بهغدا ، پروگرامی فهیر کردنسی
 له کوردستانی عهراقدا واناوه که به ههچ شهوه بهک له گه ل
 خواستی قوتایی و ماموستادا ناگونجی وه به ههچ جوریک ئاره زوه کانی
 لایه ک یانی ته دا نادوژیمه وه له لایه کی تره وه گوی نان به مهژوو و
 جوغرافیا و باری کومه لایه تی مەرجهکی تره له مەرجه کانی بهروه رده
 و فهیر کردنی نوی کهچی له راسته دا نه له رووی مهژوو و نه له رووی
 جوغرافیا و باری کومه لایه تی بهوه گوی نه دراوه به نه ته وه ی کسورده
 بو نمونه تاقهستا قوتایی کورد به ههچ شهوه بهک له مهژوووی کورد و
 باری جوغرافیا ی کورد ناگادار نه هه ئه تر ته م و له قوتایی کورد
 ته کا له مهژوو و زمان و که له پوری نه ته وایه تی و جوغرافیا ی
 نه ته وه که ی دوور بی هه لبه ته دوا ی ته وه ی که قوتاییه که ههست به

بیوونی خاکه که یه کات شه که ویتنه گهژاویکی سهخته وه ، له دوایسر دا
 هر شه گهژاوه شه بیتنه کلپه ی رقیکی سهخته نژی رژیم ی دا گهر که ره
 ئهستاش تا ههر شه له لایهن دا گهر که ره کانه وه بو سر زمان و فدره هنگی
 کورد بکریته شه وه نده ی تر خهباتی گهلی کورد بهره ئهسه نی لسه
 قوناغیکه وه بو قوناغیکی تر .

له ره دا شه جوره بهره ورده یه کارساته بو شه رژیمه دا گهر
 که رانه ی که کوردستانه یان دا بهره کردووه چونکه له پنده ره تنسه دا
 سهاسه تهکی ناره واپه له ههلوپهستهکی شوپنه نه وه ههلقیسه وولاره و
 ههسه ده بیتنه جهگای ناره زایی و بهزاری قوتابها نی کورد ستان
 و شه نده ی تر رق و کینه یان له رژیمه ره گه زه پهرسته کان دا گهر
 که ره گانی کوردستان زیا تر ده بی له شه نجامدا ده بیتنه ملیسه ی
 خهبات و تهکوشانی کومه لانی خه لکی کوردستان .

بویه شه کی سه رسانی روشنه پهران و تهکوشه رانی گهله ماف
 زه وت کراوه که مان شه وه یه که تا ده توانن شه جوره بهره ورده وه
 فیرکردنه ره سوا بکن و بهره وام بن له خهباتی ره وای خوپه یان
 بو له ناو پهردنی هه موو جوره چه وسانه وه یه که بو شه وه ی گه لسه
 کوردیسه وه کو زوریسه گه لانی تری جههان به زمانی زگما کسی خوی
 بخوینی و لسه ره بهره ویکه رهک و دروست قوتابها نی کوردستان
 بهره ورده بکریهن .

سائو کورستان دلابه ره و عه تیره نی سرفایه تیره کی له زینا و لایه

۰۳ د لشار

ما موستا جگه له وهی رابهری زانستی و بهر وهرده کردنه...
 بار و دوخی کورستانی سووتا و چهوسا ندنه وهی چه ما وهری خاوه ن
 مان بوته که ره سه به کی گرننگ که ماوستا ته که له به شاپدولوزیه تسی
 خوی ده کات و بو تهم نیارده به خوی ده کات رابهری کی تر ۰ نیاره
 تهم تهر که واته (رابهری تهم چه ما وهر بو دا گیرساندن کلپه سی
 عورش) به روزیه کی تر ته به خفی به ما موستا و له گه زانستی و
 بهر وهرده کردنا زور به مزنی تاسویه ک دروست ده کدن شاعرا به
 ما موستای به شه واو خاوه ن همت ده بنه بنه مای تهم به روزیه بو یه
 شه ده خه نه مفتی چه ما وهر وه که زانستی و بهر وهرده کسردن
 شه نجایه که نابغه تهم که تر ته هله کی نه به تهم بهر ده کی به ریستی و
 تا زاد کردنی سرفایه تیره وه .

تهو نیارده به شاعرا به که زه بر و زه ننگ و داپلوسین هم سوو
 چین و بهر کانی چه ما وهری کورستانی گرتوته وه ۰۰۰ ما موستایا نهی
 کومه لیکن له داپلوسین و زه بر و زه نگی رژیمدا له بهر نه کراون ۰۰۰
 رژیم ره فتار فاعستی به غدا دستی روخاندنی بو ما موستایا نیسی
 دلسوزو خاوه ن ویزدانی کورستان تهریز کردوه و وه که هم سوو چین و
 کومه له خه بات که ره کانی مورکی پاخی بوونی داوه له هه نه بهی شه و
 جوهره ما موستایا نه .

ما موستایا نی کورستان تازار و زه بر و زه نگی هم سوو
 چه ما وهر همت بهی ده کهن و جودایی تازاری چه نه کانی ناکهن و خویان
 به خاوه ن و رابهر دانه نهی و هله یستی و وره گیرانه یان بو بهر

په رچ دانه وې رژیمی رهفتار فاعی بهرز ده که نه ووه ، جگه لسه ووهی هانی جه ما وهر ته دات بو زانست و بهره و بهرچونی قوتابخانه نه معنیان ته نها له بهر فیربوئیکی ساده نه بووه به لکو له و روانگه به ووه بهرپان کردوت ووه که جله وې سهریمستی له دهستی زانستی و روشنبیری دایه . بوپه ماموستایان له مال و دوکان و مزگوتسه کا نهندا په لی سهدان روله ی کورد ده گرن و فیری زانستی و روشنبیریان ده کهن که مه بهست سهریمستی و رهگای خهبات گرتنه . نمونه ی هر ماموستایان هی خوپان به خاوهن نهرک زانوه لسه کورستاندا زور بوون .

نجم الدین مهلا وهك په شه وایه کی دلسوز ده بوپست ووهی کوردی بسه نه ووهی کوردی تاغنا کات و بهیری زانست و په ووه رده کردنی نسوی له میسکپاندا جه گهرکات و تا زادی و سهریمستی بکاته زه نگیسه هه میسه بی .

ماموستا بیهکس ته نها به ووه نه ووستا له رهگای ماموستایسه تهپه ووه بهرو رای بهسکه و تنخواز به جه ما وهری قوتابی بیه عقیسه ... به لکو نه و معانات و بار و دوخی کورستانی له گهاندا په ووه . زمانی نه دهب وشهری بلندگوی به تا گاهپان نه ووه بووه و هه لوپستی مردانه ی به جه ما وهر نهان دا وه .

تاشکرایه ماموستای په شه وای و رابهر هه میسه بهی تا زاردان و دورخستنه ویه ... بوپه (بیهکس) بهر له نه نجای دلسوزی و چالاکی رابهرانه ی تووهی گرتن و دورخستنه ووه هاتووه . نمونه ی ماموستایان له کورستاندا زوره و له م سالانه ی خهبات نهندا چه نده ها ماموستای دلسوز و خاوهن بهر و با وهر له تا بهدولوزیه تی زیندووی نه ته ووه چه وساره کهپان لپان نه دا وه و خوپان له و رهگایه دا کردووه بسه قورپانی نه نگی بووه به لپان نه ووه ووهی کوردی فهراموش بکه ن .

بوپه چالاکانه ته کهل به خهباتی چه نه کانی تر بوون چ به چه ک بی میان به بهرو با وهر بلوک کردنه ووه بی ماموستا جه عفر و جه مهیل

ره نجیبه و کاوه و حسین محمد امین و حمه امین پولا و عزیز محمود و نازاد محمد و حمه بورواسماعیل و یاسین و انور دارقاش و احمد رغوانی نمونهی شه و ماموستا خوراگرانه بوون که لهپال شه رکسی ماموستایه تی دا خهباتی چه کدارانعمیان له شه توگرت و بسه شه بهرزیه وه خوبنی پاکیان له بناریکی کورستاندا بهی هیشته شهتار ههردهم کورستان جه گای رابهر و بهسه وایه و له پیناوی ووهی کوردی و میژوی ره شه نی کورستاندا تی ده کویت • ههردهم بهر بهر هگانی شه ریگا تاریکه ی رژیمی ره فتار فاشی ده کات •

ماموستایانی کورستان نایانه وی چه ما وهر له زیر سایه ی شه و بهر وهر ده کردنه ی بهسری دا سه بهنراوه بهمینته وه و بتویته وه و زمانی ره شه نی کوردی له بهمین بهی بوپه شهرو ماموستایان بسه بهری توانا وه خهبات ده کهن و بهتگیری هه موو بزوو تنه وه به کسی بهسه و تنخوازی و نه ته وه بی ده کهن و دهستی دلسوزی و برایی به کمه نه ته وایه ته کانی تر بهر ده کهن و بهیمان نهان دا وه له پیناوی خواسته ره واکانی گه لی کورد و گهلانی زور لی کراوی شهردا خوبان ببه خفن ههلویستی شه و ماموستایانه ی روو بهرووی رژیمه خوبن ره شه کهی بهغدا شه بنه وه نمونه ی شه و خوبه خت کوردهن و به ته نگه وه هاتنه به •

پہلے ہفت روزہ کی عورتوں کی

شیریں: شہید جہیل روٹجیہ۔

۱۔ جہڑن

کہ نہ ورتزی دوتی کہ مان
لہ نادر بہ بولی نازا
تاجہ نالی
بہ رکرہ کافی غہ ورتی بیے اا
تہ مہرہ دہنگی اپہ پیرانی
دوہنگی مانی ہزار
دوتی جہنی سرکہ ورتی بیے

۲۔ کور

کہ ورتناتے
نیشتام کرتے بہ ورتناتے
پہ پی تاجہ نیم یہ کہ دہرہ کہ
ویرانہ کہ ہند نہ کہ م
ہزار جاہ نیم بلینے کور
پارتی گاری لہ غم دہ کہ م
ہیرن دہ بہ م ۱۰۰ ہیرن دہ بہ م

۳- زیندان

مانزہ کیتی مافہ گانم
له زیندان بی ، یا له شروے بتارا بمریے
له کہ ندوی فہریتیا بڑی
یا وولے نیچیر له زیند گزہانی راوچی بیے
یا فہ لوزی ، گریے شریخدی قاپی بیے
کہر ہنوری لے تے تہ ترا بیے
باہر گزریے جہرنہ کافے
له ناو زورنای بہ ہارا بیے

۴- بو! بو! بو!

دوگرہی مانگی تہ فریقیا
میرنشینہ کافے چیا .
ناوی فہریان له ہر نہ ہندی گیتی ہہ لگند
تہی بو تہی مایونہ ہا
دویان ہالہ زانیے ہہزار دوگر تہیے
تہ تے نانے و
مافے زنگاریانے نہ ہند !

مختی به یک ئاوسه

چاره که سعاتی زهاتر له تمهنی دهرسی به کم قرتا بسوو ،
 قوتابیه کی ده ننگ که رخ بابه ته کی شهوینده وه ۰۰۰۰ من گوچک کم
 به ده وری خویندنه وه کی شهودا چهره و ده وری بسوو و چاویغم به
 سر بالای له رزوک و باریکی گری سوها شه که وه سه مای ته کسرد .
 له نهوان بینه و بهری گوچک و چاودا بسوو ته قهی دهرگا که
 تیکه لی خویندنه وه که بسوو ۰۰۰ چاوم گوچک به وه لای ده ننگه که و خیرا
 به دست شمارة تی هاتنه زورره وهم دایه ، نینجا به بو شمسه وه ی
 زنجیره ی خویندنه وه که نه بچری به به له هه موومان وه لانی روزباغه که
 بهمان دایه وه ۰۰۰

تا قوتابیه ده ننگ که رخ که کوتایی به خویندنه وه کی هینا ،
 تم له جیگا که ی دا ئارا من گرتیوو؟ و کتیه که منی دهرهینا بسوو ۰۰
 که میک نزیک بسوو مه وه به ههواشی بهم ووت :- دل سوز زور دوا که وتی ۰۰
 (ههلو به ک ئاسمانی خه وه تایبه تمهه کانی خوی ته ی ته کسره و
 ده نووکی له خوینی برینه کانی وه رته دا ۰ بی باکانه به سه رووی
 بهواری قوتابخانه و هاوری و دنه او به ته که نی) بزه به کی سه بهر
 له سه له وه کانی ووردوخا به بسوو ، نهعله زا و داوای لی پوردنه سی
 نه کرد به لام چه به کی گله بی له گلینه کانی دا دا گهرسان ههبار بسوو
 شه وو به ست بلی : تو و کومه ل و باو کم تا و انبارن ، که منی جووله ی ده منی
 ته مه ی دهر به راند :

— ماموستا شهس هه بسوو ۰۰

x x x

(نهیئنی کردن و غاردنهوهی عدم کاری مرونی همت ناسک و دل
گه وره به ... کاری نه وانهمه که به عقل و دل بهر نه که نهوه تو
بلی ی عدم مناله به که نه بهت له و مروند گه ورنه ای بهر گه ی کوته کی
کومهل نه گرن ... ؟ - بو نا .. ؟ .. نهی نهوه نهه هه لو به نهه
شعقه ی بالی ناوازی نه هول و زورنای له گورنای نهنگی نرنده کانی
سردم و له دایک بوونی هه تا و نروست نهکات)
- بخوینمهوه ... ؟ ..

(دلسوز بووه نه بوویست نهوه نهدهی تر له ده رهای نهغه تا به نهه
تههه که ی دا نوقم بکات
- فرموو ..

(کههکی بالا ناوه ند .. دوو چاوی رمشی بچووک هه دوو چه بهکه قسری
رهرو خاوی بهم لاو به ولای شانی دا بهر دا وه تهوه ه جوان نهه بهه لام
بهکه نههه منالانه که ی و خوینه گه رمه که ی جووره جوان نههه کی تا به نهی
شعنه سه هه لو بهسته بهر مانا کانی . بهدهم بهکه نههه تا زا که بههوه
سه رهکی نه وره بهستی نهکا و دهفته ری ها وره که ی رانه کهشی . به بهله
بارچه کاغه زیک نه سه ره رته نهوان لاهره کانی .. کوره لاهه که نهان
سه رهکی بهر غاناوی بو نهله قینی و نهلی

www.zheen.org

بهه هاریمهوه جوانی ..

- چی به .. خه رهکی نهی به شاعر

ترهقه ی بهکه نههکی بهرز ته که ل بهم رسته به نهکات و نهروات ..
مانه .. چههتخانه .. هولی موقالهعه و کته بهخانه ..
گوره پانی بهاری و هوله کانی خویندن به بهرهکی نهه بهکه نهههه و
هه لو بهسته هه وقدار نههین و بون و بهه راهی سه رفرازی و سه رکه و تنهان
لی نه بهاری ..

x x x

سەر له ئه‌یواره‌ی یانه‌ی زانکو جمعه‌ی نیت ، ده‌یان قوتابه‌ی کور و کچ به‌ په‌وه‌ شاننه‌ان له‌ غانه‌ی یه‌ك توند نه‌كهن ، چاوه‌یان له‌ قورگی مایکروفونه‌که نابهنه‌وه ...

غایه‌یه‌کی لاد نیت و غیبه‌یه‌کی دلداری نه‌خویننه‌وه .. یه‌که‌کی تر غیبه‌یه‌کی ره‌سزی و یه‌که‌یک و یه‌که‌یک نا له‌ فاکا و که‌یک خوی نه‌کوته‌ته‌ به‌ر سنگی مایکروفونه‌که ، (هه‌ر نه‌و که‌یه‌ی نه‌وه‌رویه) .. سه‌یره هه‌رجی ده‌ماری لامل و نه‌هه‌وه‌ان و سەر ده‌ستی هه‌یه‌ وا ده‌ره‌یه‌یون نه‌له‌ی ئه‌یستا بوونی خو‌یه‌ان نه‌سه‌لمه‌نن ..

نه‌و دوو چاوه‌ ره‌ه‌و گه‌سه‌ دوو بوورکانه‌ی ئاگره‌نن و خه‌یه‌کن نه‌ته‌قن ، بی باکانه‌ دوو نه‌ره‌ غیبه‌وه‌ چهند ووه‌یه‌کی فه‌سه‌ك ئاسا نه‌نی به‌ناوه‌وه‌انی به‌یاوه‌کانی سوولتانه‌وه .. کورو که‌چه‌ ئازاکان چه‌پله‌ی ستایه‌ی بو لی نه‌ده‌ن ، نه‌وانی تره‌یه‌ له‌ تووره‌یه‌ی دا غه‌سن ده‌ل نه‌گه‌یه‌ن .. هه‌ستا هاره‌ی چه‌پله‌که‌ له‌ گوچه‌که‌ی خه‌لکه‌که‌ نابهری دووان له‌ سه‌گه‌کانی به‌ر ده‌رگای سوولتان توند هه‌ردوو بالی نه‌گرن و به‌ره‌وه‌ی په‌لکه‌یه‌ نه‌کهن ..

له‌ به‌ری ئاچی بزه‌یه‌کی مه‌ردانه‌ نه‌دا به‌ رووی هاوره‌یه‌کانه‌ها ، له‌ناو غه‌په‌لی خه‌لکه‌که‌سه‌وه‌ لایه‌کی بالا به‌رز به‌مه‌یه‌نی دا راه‌کات ، ئنجا هه‌موو قوتابه‌یه‌ ئازاکان دوا‌ی نه‌کهن

— ماموستا ته‌وار بووم .

— باشه‌ فه‌رموو ..

له‌گه‌ل دا نه‌سه‌نه‌وه‌ی داهاوره‌یه‌که‌ی ته‌نه‌ستی هه‌لی بو هه‌لکه‌وت و به‌ چه‌یه‌وه‌ لی ئه‌په‌رسی :

— بوچی تره‌نگه‌اتی ؟

— چووم بو لای باوکم ...

که‌چی نه‌یه‌نی یه‌کی تر که‌وته‌ که‌وله‌وه .. نه‌بجاره‌یه‌ان ئاخو باوکی له‌ کوی بی ؟ له‌ به‌نده‌نه‌نه‌یه .. یان کره‌کاره‌ و له‌سەر خانووی ماله‌ ده‌وله‌مه‌ندیه‌ك کار نه‌کات هه‌یان دوکانداره‌ هه‌ان غه‌لم

فروغه ... ؟

— روزتان باه

— زیانتان باه ماموستای بهریز .

.....

— پابهتی شمرومان دست بی نهکهن .

پابهتهکهمان باسی خوشهویستی و ریز لی گرتنی دایک و باوک تهکات
(دایک و باوک تهرکهان لهگهل دا کیشاوین و مافهان بهسرماندهوه

ههیه

وانی به دلوز

— بهلی وایه .. بهلام من هدر دایکم خوشهوهی ..

— تهی پاوکت .. ؟

— پاوکم نهه ..

من مات بووم و منالهکان مقو مقویان تی کهوت . هه ندهیکهان به بزه
و سخورمه و نفورچ بهکترهان ناگادار کردهوه سدرم وهکو تهوهی
توپهکی لستیک بی و نزهک ناگردانیک دانری بی خهریک بوو پتهقی ..
نهگاکانم له نهوانی لیوی نهو و وورتی نهمان دا گوپزایهوه

بیکه زین

— منهر وهکو نو پاوکم تی به ..

www.zheeh.com

دهنگی قوتابیهک به سدر گت دهنگهکان دا زال بوو

— ماموستا پاوکی ماوه ..

— راسته ماوه بهلام لای نیمه نی به بوپه دایکم هه میسه تهلسی

تهلپتچاکتر وایه بلین نه ماوه ..

ووېستم تم ئاسوی بهره بچووکهکی نهته نی . بههپکه نه نهوه ووتتم:

— یانی ماوه ..

تهو به پراوههکی پتهوهوه ووتی :

— نهخیر نه ماوه

(ههلوهک ئاسمانی خه مه تاپیه تهپهکانی خوی تهی ته کردو ه نووکی

له خوینی بهرینهکانی وهر نه دا . بی پاکانه به رووی نه سواری

قوتابخانه و هاوری و دنهاره بی نهکهنی .

زیره کس و فیر بونن

فروید زانای دەر وونی نه ساوی .. کومهل دهکا بــــ
 ۱- بلیمه ته کان نهوانه ی له رانه به دهر زیره کن و تیکه به تنهان له
 ئاستیکی به رزه و له سهرووی ئیمه وهن ۲۰- نهخوچه کان (عصابه کان)
 نهوانه ی له دنهای خه پال و نوور له به پوه نندی کومه لایه تــــ
 جیا واز به کی سه ره کپان هه به له گهل مروقی ئاسایی نا ... ئیمه ی
 مروقی ئاسایی له نهوان هه رنوولانا خومان گرتوته وه و له نهوانه سا
 نه وه له ههلبه زین و نا به زین نا هین ...
 خهون و خه پالی ئیمه جیا به له گهل هه رنوولای جیا واز به به کتر
 خهون و خواستی عصابه کان له گهل واقعی ئیمه به ک نا گرتته وه .
 نه مان له رابرنوونا نه زین و به پوه ننهان له گهل ئیستای ئیمه نا
 به چراوه .. بلیمه ته کان هه ی بو نواروژ نه زین و له به نــــ
 نواروژیکی گه نه نارنا هه ونه ونی و نه گه رانی نه کیشن به یــــ
 فرویدم کرد به بوشه نگی باسه کم چونکه گه لی جار رووبه روی مروقی
 به توانا و تیکه به شوو نه بنه وه که جی سه سورمان و له نه مان کاتنا
 جی ی نا نازین .. که چی کاتیکی تر چاومان به مروقی بی توانا و
 نه به ننگ و کم هوسی وا ده که وی که فریمان به سه ر زیره که به وه نه یی و
 مایه ی توره یی و وه رس بونن ..
 له قوتابخانه و له نا و هه ندی خه زانه ی نا گه لی جار تووشــــ
 مننالی وانه بین که هه ر زوو نه چته دلوه و نه بنه مایه ی
 حسانه وه ی ماموستا کاننهان . ئه م مننالا نه زوو نه رک به نا وه روکی
 بابه ته کانی قوتابخانه ده کهن . کام ماموستا نه به رسه وه نه مانه

بوچ وان و چ هویهك نمش ونمای به مهبکیان کرنووہ ؟ و چوون
 له تمه نهکی کورتي وانا پيش هاو تمه نه کانی خوبان که و توون کهچی
 راندی تمه نه تیان گهلی له راندی نمش ونما کرنی عه قلیها نسه وه
 که متره ؟ .. ئدی بطاعه بو هاو تمه نه کانی تری نه مانه بهم جوړه
 ننن و بوچی توانای عه قلی نه و انیش وه کو زپره کی نه مان نهه ؟ ..
 ملا موستا که هه لگری به یامی زانسته ده توانی هویه
 سه ره کپه کان بدوزیتده وه ، ده توانی پله ی زپره کی منالی پساك و
 به گهر د له نهوان قوتا بهه کان دست نه شان کات و هه ولی به ران بهر
 کرنه یان بنات . نه گهر به جوړه کی نه و اویش نه بی خو ده توانی
 هه ولیکی بو بنات ..

ده ورو بهر ، هویه کانی زگما کی و چند هویه کی تری نسا و
 کومدل بهر به رنه یان له به کپه نانی چونه تی جیا بو ونه وه ی تاکی له
 تاکیکی تر . کهم توانایی به کی و هویه نندی و به توانایی
 به کیکی تریش نه مه نا گه به نی که نه توانی بن بری گپرو گرنه کانی
 ده ورو بهر و هویه زگما کپه کان تارا به به ک بکری .. به ممشق و
 فخر کرن و تا قهر کنده وه به هویه به کی ته قریبی ناستی ده به زنگه کان
 بهرز ده کپه تده وه و هدر بهم نه به ستش زانا ده وون ناسه کان ..
 گهلی تا قهر کنده وه یان کرنووہ و تارا به به کی چاک ته نا سه ره که و توو
 بوون ، نه وه بوو له به کپه له وولانه کانی جیهان نا زانا پساك
 به نوای عتبه ک نا گه را تا قهر کنده وه ی له سه ر بکا .. گهلی مانندو
 بوو تا منالیکی وون بووی نوز به وه که تمه نه منالی له گهل
 نازه لئا به سه ر برنبوو .. به روه رده ی نوور له عارستانه به به
 وای لی کرنبوو که وه کو نازه ل له سه ر چوار به دل به رپوه به روا و
 نه توانی سه بکات . نه گهر و بستبات له گهلی بندوی .. به نه به اره ت
 و مره مره ی نه م نازه لانه وه لانی ده نا به وه که له نا ویا تا گه وره
 ببوو . زانا کهش پاش به پنج سال مانندو بوون و به روه رده کسرنن ..
 نه نجامه کی چاکی وه دست هینا نه گهر چی هیدی هیدی به وو ..

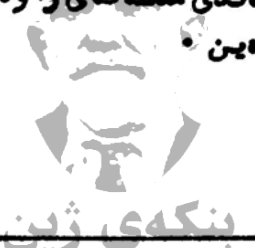
توانی هندی عت فیری مندا له که بکات ، وه کو فیر بوونی خویندنه وه و نووسین ، بهلام را دهی تیگه بیشتنی خوینتن و نووسینه گانی کم بوو . . . له شه ناجامی ممتق و کوشه که ی نا توانی فی فیری رو بیشتن و هندی جولانه وهی بکات . . . بویسه نه توانرا به ته وای بگورنری چونکه را دهی نهی ونما کرنی میه کی کم بوو . . . و شه ممتق ده گه ریته وه بو کم تا قیگر نه وهی مندالی و هویه زگما که کان و شه ده ور و بیره ی که تپینا ژیا بوو . . . چ به جیا و چ به تیکه لای هه موویان . . .

به هه ر حال شه نمونه به کی چا که بو چمباندنی بهرو رایه کی رووناک بو هه ول نان به نیازی فیر کرن و گواستننه وهی را دهی هوشیاری شه وانه ی کم توانان . . . شه وه تا نه توانری به ممتق مندا له کی به روه رده بووی نوور له شارستانه ت فیر بکسری و شه ناجامی چا کیش بنا به دسته وه . . . چا چون نا توانری مندا له کی بی توانا و کم هوشیاری که له نا و مروفا ژیا وه و روواله ت سهره کپه گانی شارستانه تی لی نوور نه خرا وه ته وه . . . ناستی بهرز بگریته وه و له گه ل زیره که گانی ها و ته مهنی نا نزیک بگریته وه (تهرمان) ده لی . . . مروف زیره که به قه بهر توانای له بهر کرنی شه رووته کان .

(توراندرایکیه) ده لی زیره کی بهک هینانی چه نده به یوه نده به کی جورا و جوره له نیوان چه ند بهر و رایه کی تر که له توانانا هیه . . .

تا لیره نا شه ممتق له گه لینا ریک ده که وین . . . چونکه زیره کی ده بیته توانا بهک بو بهر کرنه وه له به یوه نده به کان . . . شه و به یوه نده به ی بوتنه هوی کم توانایی و کم هوی . . . ممتق ما موستا ی چا که به بی شه وه فیری مندا ل بکات چون به یوه به کی زانستیا نه هه ول بنات به نوای نوو زینه وهی هویه گانی نیوان گرفته که ی و به یوه نده به گانی ما مه له کرن له نا و میه کی نا بگری . . . ده بی واغی لی بکا که بگا ته ناستیکی وا بتوانی چه نده بهر را بهرانه بهر

نا و هروکی سدره کی گرفته کی له گه ل چه نهمین به یوه ندی تو —
 بیستته وه تا ده گاته شه نجامیکی له بار .
 با شه وهی بلهین که گیرو گرفت چند هویه ک به خو به شه وه
 ده بیستته وه چونکه له واقیعا یه ک توانا نه بو چار سه رکرنی
 هه موو گرفته کان . هه بو یه توانای مرو فی بو چار سه رکرنی
 گرفته کانی له توانای مرو فیکی تر جیا به له هه مان کا ته شه نا
 توانا کانی یه ک کس که به کار دی بو چار سه رکرنی گرفته ک
 تا یه تی به و جیا وازه . بو یه ماموستا ده بی به تیر وانه کی
 زانستلانه وه بر وانه ته مسه له ی جیا وازی توانا کانی قوتا به ک کان
 و هه ولیکی بی با یان بدات بو قه لاهو کرنی رارایی و نرس و
 هه لچوون له ده روونهان . ده بی خا وه نی پروگرامیکی به روه رنه بی
 بوختی بی ، نوور له هندی مسه له ی را وه ستا و . شه مهی شه رکیکی
 به روزه و به هیوای شه وهین .

بنکه ی ژین

www.zhuzhen.org

پاشماوهی « به یان نامه کی به کینی ما تر جیا یان ... ک ۳ »

دوا ووشه مان شه وه یه که شه مه ی ماموستا و به شه مرگه به لیهین
 به شورش و گه له که مان ده ده به نه وه که به هه موو توانا یه کسه کان
 نمونه ی روله ی به وه فا و دلسوزی گه له که مان بهین .
 سلاو بو گیانی پاکی تهرکرای شه هیدانی بزووتنه وه ی رزگاری
 خوازی گه له که مان و ماموستایانی نهر به تا یه تی .

ناشہ خونی پیکہ می سه دوام

ماؤستا برک

وا نژیکہی نوو سال بھسہر جہنگہ نارہ وا کہی رژیہمی
 خوین ریزی بھغا نا تی پھری و روژ بہروژ بہروژ عہرائی تہ کہ ویتہ
 بہر مہترسی و بہرہ و ہلکھرو نھمان نہمی و جہ ماوہ رھسہ بوی پروون
 بوتہوہ کہ تھم عہرہ نارہ وا پھدی سہ نام و نامونہ زگا گانی بہر پھای
 کردہ ہج لہ سوونہی جہ ماوہر تھہ تھنیا لہ مال و ہیران کرنن نہ بسی
 بہ لام پروہا گندہ گانی رژیہم وایان نہرختوہ کہ وہک نہ باہمان
 نہمی نہ باران ۰۰ تھہ ویتہ خہ لکھ کہ بہ کاروباری لاہ لاو خوار نہ مہنی
 و جل و بہرگ و ناہمہن کرنہی زہوی و زار و ٹوتوہ بھیل بھسہر مالہ
 و ہیرانہ گانہا خہرہک بکات ہو تھوہی تھم کوتھان بکات و لہ مسہل
 گرنگہ کہ نوورھان بھغا تھوہ بہ لام جہ ماوہر لہ حہقی خوی خوش نا بہت
 بہ لکو ہموو ہمزو توانای تھغا تہ کار ہو بہرہ نگار کرنہی تھم
 زروفہ نالہ بارو ناہموارہی بھسہرہا زال پیوہ و بہ نہہنی و بہ
 ٹاٹکرا ہول تھانات ہو تھوہی جی لہ دلہا بہنگی خوار بوتہوہ
 نہرہجری چونکہ تھتر توانا کھنی و ہی نہنگی نہ ماوہ تھم بھارہ
 ناہموارہی تھہوہی خوین ریزیہ کہی بھغا بکا بہ ہالہ وانی تھم
 سہ نہہ ۰ ہر لہم روانگہ پھوہ جہ ماوہر کہ وتوہ تہ جوش و خروش و
 ہموو توانا پھکی خوی ہو لہ ناوبرنہی تھرخان کرپوہ ۰ لہ تھنجامی
 تھوہنی نا پھاوہ گانی رژیہم کہ وتھہ ٹازاربان و نا پھوسینی خہ لک
 لہ لایہکی ترہمہوہ کہ وتہ زور کرنن لہ نا تھتوانی عارہ کورہ کان
 ہو تھوہی عارہ گانہان بھجی بھیلن ہر ہو کپ کرنہوہی تونہد و
 تھزی جہ ماوہر ۰

بهلام ئەم رهفتارانە هیچ لە کلپەیی عورشی جەماوەر کەم
 ناکاتووە بەلکو زیاتر هانیان ئەنا بو قوربانی نان بێسەر و مال .
 بەکار هێنانی هەموو ئەخوێخانەکان بو بڕینداریان ئەمانە بەکسی
 تری ئەم جەنگە نارهواپە بە کەوا روژ بەروژ لە رولەیی جەماوەر
 کەم ئەکاتووە یاخود بەکی ئەخات و لەرهوزەوێ پێشکەوتن نوای
 ئەخات و توانای بەندار بوونی نا بێت بو بەردەوام بـسوون لـسـە
 پێشکەوتندا . کەم بوونەووەی خوین لەبانقی خوین و زورکردن لـسـە
 جەماوەر و بەتایبەتی قوتابییانی ئامادەیی و ناوەندی و کولێجەکان
 بو نانی خوین لەبیریتی بەندار بوونی راستەوخو لە قاسیەیی (صنام)ی
 جەلاد نا ئەباردە بەکی تری ئەم بارو بوخەیی ئەمروێ عێراقی و
 ئەمانە بەکی گەورەیی بی هیزی رژیمە . لەلایەکی ترەووە ناخستنی
 چەندەها قوتابخانە لەلانییەکانی عێراق و بەتایبەتی لە کوردستان
 بە هوی کەم بوونەووەی ژمارەیی ماموستا کاتووە لەکاتی کە ماموستای
 بێگانە نین و ماموستا کانی لای خومان ئەبات بو بەره کانی عێر
 ئەمەن خوی لە خوینا زیانیکی گەورەیی هەبە و باریکی قورس ئەخاتە
 سەر ئا بووری عێراق .

لەم روووەو بەکەتی ماموستایانی کوردستان خوی بەدەنگ و
 بەناگی هەموو ماموستا بەک دەزانی و باوا لەو ماموستایانی
 ئەکات کە گهروندی نەستی ئەو زرولفەن کە خویان لەسەنگەری
 مەرنایەتی نا ببینن لەگەل ماموستا پێشەڕگەکان نا بکەون
 خەباتچوونکە ئەمرو ئەم سەنگەرانە پارێزەری نوای رووناکی
 کورین .

پوون کردنه و

کاتی کومه لی ما موستای کورستان له باومفی تم کهرانده دا
 سره یان نا به به کوه و بهیریان له دامه زرانندی به کیتی به کسی
 فراوان بو ما موستایانی کورستان کرده وه و بهش هموو شته ک
 بهیریان له ما موستایانی نا و عار کرده وه بهیریان له وانه کرده وه که
 هول و ته قه لای دروست کردنی به کیتی ما موستایان نمان دا وه به یوه
 تم به کیتی بهی تهستایان هر به لقیه له به کیتی نا و عار داننا
 (هله به ته به بهستان له و به کیتی به به نهینی به به ک
 ما موستایانی نا و عار دروستایان کرینوو) .

به یوه هیچ کاریکی بو نه کرا و چاوه روانی ره زامه ندی و بهش
 نهاره کانی ته وان بووین و به و نه از بهش به یوه ندیان به یوه کرا ه
 به داخوه وه لامیکی ته وتوی دل خوف کهرمان چنگ نه کهوت ه به یوه
 دسته ی به یوه بردنی به کیتی ما موستایانی کورستان / ره کهنستی
 دهره وه بهیری له سر ته وه دا که هموو جوړه به یوه ندیه ک به جهریت
 وه نه ست بکات به کاری ره کفر او بهی و اعلامی خوی .

جا نه گره تانستا ما موستایان له نهش و کاریان داست و عا و
 بوون هر هی ته و چاوه روانی به به یوه . . له لایه کی تر به وه تم
 کومه له ما موستایه ی بهره جوړی دروست بوونی به کیتی به که بهستان
 نه راموش نه کردو هموو بهان له سر ته وه ره که وتن که به کیتی به کسی
 تا زاد و سر به خو بهت . سایه و سه بهری کسی به سره وه نه بهی
 سر به هیچ به ره و تا قمیکی سیاسی نه بی . له هه مان کاتدا ده نگسی
 هموو ما موستایه کی دلسوزی کورستان بهت و گنت ما موستا به وه فسا

بروانه ل ۲۱

پیرۆزباپی به کیتی ما موستانای کوردستان
بو کۆماری ره نجه راغی کوردستان ، به بوونی گرتنی
دوو نهین کۆنفرانسه وه ...

سالو بهکی هورده گهرا نه

به ناوی (به کیتی ما موستانای کوردستان عیراقسه وه) ،
ره کهنستی دهره وه ، به پروزیایی گرتنی کونفرانستان لی ده کهن •
ئیمه ی به کیتی ما موستانای کوردستان له و پروایه دا به سن
که ئهم کونفرانسه که له کات بهکی ناسک و نژواردا ده گهیری سهر که و تنسی
چاک به دست ده هینی ، و ههنگا بهکی نوی گه شه پیدانی خهباتی
گه له که مان و بزوتنه وه ی رزگاری خوازی کوردستان ده بهیت ، به سه
ئیمه ههوا ی سهر که و تنستان بو ده خوا زین •

بنکه ی زین

سهر که و تو بهیت کونفرانسی دووه می کومه له
عه کا وه بهیت ئالای به کیتی ما موستانای کوردستان
ده مری و سهر به رزی بو شه هیدانی ره گاری رزگاری

به کیتی ما موستانای کوردستان

شهید ماموستا عبدالخالق صالح «ناشو»

گرام ناماده عی کر دوه

له گوندی (قهره دهره) ی سهر به کهرکوک ۰۰ نهو گوندی ده میکه فاعیه کان چاوی دا گهر کردنهان تی بریوه ماموستای شهیدمان (عبد العالی صالح) له باومفی خیزانهکی ههژاردا چاوی ههلهپناوه . لهسالی (۱۹۵۶) دا به هروی عهروپ کردنهان . گونده که پانهوه دهرکران و روویان کرده کهرکوک و له گهره کوسی (رهیم ناسا) دا جهگیر بیوون . هدر لهو شاره دا خرابه هه قوتابغانه قوتابغانه کانی سهره تایی و ناساوه ندی لهوی تهواو کیسردوه باغان چوه ته خانهی ماموستایان له ههولهر ه له پال خویندنه که پدا کرهکاری کردوه و دهستی یارمه تی بو خیزانه که پان سرهژ کردوه . له سالی (۱۹۷۸) دا بیوو به ماموستا و بو ماوه ی سی سال له گوندی (مولهجه) ی سهر به قوتابغانه ریدگی رووناکي بهغانسی قوتابغان داوه و له پیناوی پهروه رده و نهیر کردنهکی راست و مه زندا خوی ماندوو کردوه . زبانی ماموستایی نهه شهیده بهغانسی دلسوزی و نه مکنداری بیووه . ه زور به پهروخی پهروه رده کردنه قوتابی په کانهوه بیووه و هه میعه گهانی نه تهوه په رستی و شورش گهری تپایاندا پهروه رده کردوه و به پهرویا وهری بههکه و تنه سوازی ههست و بهری نهو مقاله کوردانهی خه ملاندوه . له ۱۹۸۱/۱۱/۸ هاری بهی ههست و خوی گه پانده برا بهه رگه کانی به لام نهو بهی ههستنه دهستلی هه لگرتن نه بیوو به لکو له پیناوی زبانه سر پاراستن و په رده ان به خزمه تی خه لکی کورستان بیوو که ناسا پانسه چه کی کرده شان و کهوتنه روو به روو بیوونه وهی دوژمن .

له ماوهی کورتی ژبانی بهشمه رگایه تی دا نمونهی تیکو شه ریکی
خوراگر و بشوو نریژ و نارام بوو . له روزی (۱۹۸۲/۳/۵) داله گل
پولی بهشمه رگای تا زاو لیمها توودا له شه ره مه زنه کهی (قازان) دا
عه هید بوو و خوینی گشی تیکه ل خاکی تهنووی کورستان بسوو و
له باخچهی نه مری و سهر به رزی دا بوو به گولمکی گش و له به سال
هزاران گولی گش دا ژبانی هه همیشه بی بو خوی هه لبرارد .

پاشماوهی " سورت کردن زه ... "

و دلسوزه کانی کورستان به مولکی خوی بزانی .
له ره دا به بهیوستی ده زانین دوو باتی بکه پنده وه که وا به کیتسی
ما موستایانی کورستان با وهش بو هه موو ما موستایه کی دلسوز به گل
و نه شتمان ده کاته وه جا چ له فارو لیمها ته کانی کورستان بن یا وه کو
له ناوچه رزگار کرا وه کانی کورستان .
www.zheer.org

مامۇستاي بەرىز

((خەباتى مامۇستا)) گۇقۇبارى ھەمۇ مامۇستايەكى
دلىسۇز و نىشتما نېرورەر و شۇرشىگىنرە، بىئى بەشى
مەكە لىھ :

- ۱- وتار
- ۲- لىكولىنەو
- ۳- وتارى وەرگىنرەر
- ۴- چىرۆك
- ۵- شىمەر
- ۶- زىيانى مامۇستايانى شەھىد

بىنكەي ژىن

www.zhaen.org

ھىوادارىن كە ھەمۇ مامۇستايەكى خاوەن ھەست
ئەم گۇقۇبارە بە گۇقۇبارى خۇي بىزانىت و ھاوکارى
لەگەلدا بىكات .

بنکھی ژین

www.zheen.org

مشہد کے نرم ماموں کا سنا سنو و بھر علم خود وہ شش
کہ راہ پرینہ علم زنگہ کے قہ لادزے داشہ حد کرا +

خه باقی

ماموستا

توقاری زبانه ئیتی ماموستایان کوردستان

۱۹۸۲

خولی به ۴۵م

ره (۲)

بسم ز سارجه دا :

- ماموستای شورشگورکسی به ۴۰
- خیماتی ماموستایان و شورشی زنگاری کوردستان
- ئهرکی ماموستای شورشگور له توانای ئیستا دا
- باری هرورد و فسیزکردن له هر اویتسزی
- شعری نهوان عسیراق و ئسیران
- رژیم چون گهروگرفتهکانی هرورد و فسیزکردن چاره
- سسرد نکسات
- واتسای هرورد و تهگمهنستنی
- عسید الریبع یان جعونی ئسیروز
- سارجه شهسورنک

بنکھی ژین

www.zheen.org

شوروتار

ماموستای شورشگیر کی یه ؟

وئك لغزومنی خهباتی گلان سفیان كرده وئعوه تاقهكرد نهری توكوشانی گطكسی
 خومانان لهر چاره . تئزه خهپند مرار و روشنهرهگانی كوشنی كورد ستان بهسه
 شورمهکی گشتی و تا لغد ازمهکی نورد و وئلكی فاشكارا پر سرورمان همهسه
 له هارمشی كوردنی همور شوه جزو به جورمگانی خهباتی نهرمگمان و ماموستایان
 لم براره دا به هزی لهرکی بهرزی وانه گوتتوره و روز به روز بونهری رزوانی لگمل
 خهپندگار و رانگانه گهرمگانی مبللنی كورد . وئك تئزك لهر تئزوانه دا جنگا و
 شهنی نابهتی خوی همهسه .

ماموستایان لغزوله واقیعی راستو خوی زبانی كوشل د هر و فیركسردن و
 بهرمورد كوردنی نهرمگانی دوا ریزد میندن . د مین له همور كس زباتو هوشیارانه
 تر بهر بهری بهرچار رونهره سهری سرجمی زبانی گمل و خاككهی بگات وله رواتگهی
 بهر و بهرچی شورشگیرانهی پر له گیانی خوشهستی و وفاداری و د لستوزی
 بهرانهرمان خهپند گاره بهگزله و گهرمگان گوش بگات .

هر وئك جهن لهرکی ماموستای شورشگیر له بهنهری همور شتیك فیركردنیسی
 راستگویی و بواهی و پاکی و د لستوزی سهرتای بهست و تارمزومگانی بهی بهر بهرمورد
 كوردنی مندالانی كورد ستان . تاراش د مین د مرگ به راستهگانی لهری كورد ستان
 بگات . كم و زور راستی و واقع به شیزمهکی ساده و ساكار به گوی خهپند كاران
 بههمنی و لهره دارمگانی د آگیر كوردنی خاككهی و چهساند نهری گطكسسان
 لاگاد ایان بگاتوره . به نهری مندالان نهپنه د مست خهری نیت و د اغوانهسه
 بهرمورد می بگانی زبانی فاشی كه تارانی گلای سهرمگیان چهراشه كوردنی مندالی
 كورد و مظهریانه یعنی به گوتیری نهرمهکی وگمز بهرستانهی ساپكولستوزی و

پهروورد می د وور له هسور راستیگی کومبل و گلمکمی خوی •
 فاشتگان له بوارد و بوجونه و ههراوه کمان گمرکمانه ماموستایان قامرازی جی
 به جن کردنی بن و بهنداری تاوانگانی بن و لم د مرغانه دا هندی په نساو
 (ماموستا) ی خوزوش هم تاوازه همد مهین و لیره و لیری ناو هینانی (کوردستان
 و جیا و خهبات و پشمهگره) لایان بلمه و له بهونی کورتی خهبا نوه سمیری مسد و
 بالای رهم د مکن و پشیمان له خاک و مهاله تمکمان کرد وه •
 بلام له بهرانهر هم هسور تواندن و زهبر و زنگی د مرگا د اپلوسینرکانسی
 رهم به سدان و ههزاران ماموستای نیشتان پهروورد شان به شانی روله خهبات
 گهرمکانی تری کوردستان لیری بهیان کرا بیت له بهر بهرچ دانیری خهزکانسی
 د ورس و رنگه کورن له گهشتی به نضامگانی د بهیمان نکرده ••
 لهر وک چون تاقکرد نوره و موبارسمی روزانه سنگی محکمکی هسور راستیگانه
 تاوانیله بواری واقع دا ماموستای شورشگیز و نا شورشگیز د پاره کن به
 ماموستا شورشگیزگان لهرمانن که همرگیز به بهند و بالهزگانی دام و د مرگا جیا
 جیاگانی رهم ههنا خهلمتین و مند الان لهر خوشهستی گمل و خهبات و نا زادی
 نهر د مکن و به تاوانگی روزه بهروزگانتان و اتای لیان و چهوساند نوره و د اگهرکردن و
 خهپندن به زمانی زگمک و نمونه د ارد مستکی د ماموستا له مند الان د گهمن •
 ماموستای شورشگیز • لهرمانن که لعا و باومشی رهم و لهر د مستی د اپلوسین و
 توفاندنی جاو نهرس و شورشگیزانه بهرانهر خو نهرن و د مستور هسور و
 ههلمتستی جوامیرانه د هوستن ••
 لهرمانه ماموستای راستیگانه و د لهرزی گطن که گات به فیروز ناد من و بو فیروز کردنی
 مند الان و بوله نار بردن و نهرنند بواری و لهرمانن تهر نکوشن •• لهر د ا قهسه
 توانجی پلارو گلمی لهر جوره ماموستایانه د لهرن که به گطن بیانوی بهرچ و بهر په
 حیزی د ورمنان قوتا بهخانه و مند الان پشت گوی د مکن و ههلمی بهک د دو روزا خورد
 له مانگی جارتک سوردانی گوند مکن د مکن و لم و ههله تابهتیمی لهرزی کوردستان
 بیان روزه به گیلانه لهرستلال کرد وه و له پیناوی خهر و خهزی تابهتیمی خهلمتستان
 ههردان و نهرتی شورشگیزانمان له لهرین تاوه و د هوام ناکسن •
 ماموستای شورشگیز لهرمانن که بهنداری (لاد سیدی صدام) ی خهپنیز ناکسن و

خهباتی ماموستا / ۱

هاتونمه ریزی شوریش و له فوتا بهانهگانی سنوری د مسلاتی پوشمهرگه د مری پیسه
مثاله چار گمشه مات خور او مگان د طینهوه ، با خودی شان چه شانی روله زحمست
کوش و نیشتمان بهرمگانی گسطلکمان ، چکسی شرف و بهرگری و سهدگسری
خهباتیان له دری د اگهرکهر و چه سینه رانی گطی کورد دست داوتقی . . .
کن همه له ناست خهپنی رزای بی گهردی د میان ماموستای شهید و نصیری
دک ماموستایان عزیز محمود و جلیل و منجههر و حد امین پولا و حسن انوری و
روستم ملا قهرمی و د میانی تر سهری ریز و نهوازش له بهران بهر شوریشگینسری و
قهرمانیان د انه نهینسین .

(خهباتی ماموستا) گوتاری ههر ماموستایهکی د لستوز و

نیشتمان بهرور و شوریشگینه ، من بهشی مهکه له :

• ووتار

• لیکولینهوه

• ووتاری و مرگوتی رار

• چهپوک

• شپهر

• زبانی ماموستانی شهید

هیرا دارین که ههوی ماموستایهکی خاومن ههست نسیم

گوتاره به گوتاری خوی بزانت و هاوکاری لکله ا بکات .

خه باتی ماموستایان و شورشی زرکاری کوردستان

مهمان در دهه ۸۰

وگو تا شکرابه روشنفکران و خونندگان کاران و کارمندان . به چوکه شورشگیرگان ، کمرتنکی پیشکوتوی تا زادی خواندن له کوملای کورد هواندا ، ماموستایانیش توننکی بهر چارو خاومن قهرارمیکدی دبارن لهم کمرتمی نار کوملای و زوریمی همره زوریشیان نیشتمان بهرور و تا زادی بخواز و شورشگیر و تیکوتیمین ره له همان کاتیشا دز به هسور چمشنه چهرسانومیکدی و زولم و زوردا انمکی نارومان له براری تاپوری و کوملای یعی و فرهمنگر روشنبیری دا ، وگو چزن دزی همر جزیره داگیرکردنمکی نیشتمانی و چهرساند نهره ی نهمرای یعی ، وانه بهلنکی دیموکرات و شورشگیران له تا و کوملای دا ، له بهر نهری :

۱- بنمان د مرامت و تاپوری نیشیان له تیزه رنجد مر و زومعتکیشماناسی کوملای نریکه و زوریشیان له همناری نیان و کوزمرانی بهر له همراری و نسیعداری و کوزمروری نماندا بنگمیشتون ، بزه همره م گمرای هسوار تا رات و تا مانجه چینا یعی و موزقا یعی همگانی نمان همد مگرن و ، خود د مخنه رازه و خزمعت کردنی رنپازی نسر مهمستانه و ، راستمخو بهرگری له مانه و مراکانی د مکن له عینی کاتیش دا دزبه هسور چمشنه زوردا انمکی کوملای یعی و تاپوری د هوستن .

۲- ماموستایان له بهر نهری توننکی خوند هوان و روشنبیر و تیکمیشتر و چسار کرارمن ، بزه له مسلمانان زرکاری گیل و تا زادی نیشتمان و باومر و سرهمستی له هملپزاردنی سیستمی سیاسی و تاپوری گلانی دنیا شارمزان ، بزه لهم لایه مشوره راستمخو بهرهمستی له هسور چمشنه چهرسانومیکدی نهمویی و هسور رنگسه داگیرکردن و دست بهسرا گرتنکی نیشتمانی و هسور شوره پالهمستو و نشانرکی فرهمنگی و سیاسی دیکسمن .

همر لهم ریوانگم مشوره د مگوره گمران و پشکنین و دست پزیری نمان و نیشمان

چمساوه و رمجد مر و زحمهفتگی کوردستان داپهتینی و له پشتگیری کردنی شوپشی گلانی نازاد پخوانی دنیای بکاتوره، نو راستهتشان لا روونه و سهاره که شوپشی سر فرازی خلگی کوردستانیش بهتیکه له بزوتلوی رزگاری نیشتمانی گلانی ژینر د مستی دنیا و هیزی چینی کریکارانی وولاته سرماهدارگان، که له هیزی شوپشی سوسپهستی دنیا سرچاره د مگرن و دوی هیزی داخ له دل و کولمهست و نیمهالهزی جهپانسی د و به گلان .

چار پین خشاند نیکی سر پینی میوزی شوپشینی نو راستهتشان بز تا شکر د مگار لومتا بهد میان و بگره به سعدان ماموستا و بهشمهگمی شوپشگری کوردستان، که له هیزی روله د لیرمکانی شوپش و نیشتمان بهرورمگان شانیان داوده بهر خصمات و بهبازی نازادی و سر فرازی و رزگاریان گرتوته بهر و تا نو ریزش گلی کسوردی قارمان و شوربه بهر گرتوه نوی کمی دست له گره منی هیرا نگار، به سالسه د بهوکراتی و مرزپا پتیمکانی جمعاومری کوردستان شاد نصبت، له د بهوکراتی بهسز عسراق و نوژنزی راستهتینه بز کوردستان داپهت نکات دست بهرداری خهبات و تیکرشان شوپش ناپهتن .

د مپا لپه سعد و بنیت شوپش رزگاری نیشتمانی کوردستان و بهکتی ریزمکانی جمعاومری کولمندی شوپشگری و پشتگموت پخوانی کوردستان . بهموتو بنیت خهباتی چمکداری رموی هموو توپز و دسته زماقین کولانی خلگی کوردستان و بهکستنی هیزه رزگان پخوانی گلهکمان، له پیناری سرکوتی شوپشی رزگساری کسوردستان .

نهرکی ماؤستای شورشگیر له قوناعی ئی ئاوا

بایز

عهری گومانی ئیدا ئیه عهرمه . ماؤستایان ئزیکترین کمن که په پهره پان سه جگر گوشانی مولهتکمانعه هعه له سههتایی پهوه بگره تا دنگاه ناوهستی و ناماد مبی و زانکز و خویندنن بالآ . ههر لهر عهرمه شهزۆلی لهران د میگهرن له بواری پهوه پهره و فهرکردن . زور کار بگره و په ترخه به تابهتی لهر پهراورد بکسوی لکهل لهر تاقم و توپزه روشنبهرانی که له ناو کومهل دا هعه ئیه نامانهری له نوحی ههچ لهندا ئیکی دلسۆز و کارامی گهلهکمان کم بکهنهر . بهلکو ئهزمان لسم پهراورده د مرخستنی د عهری ماؤستایانه له ناو کومهل به تابهتی له توتساقسی ئهستای گهلهکمان .

خۆ د پاره رژیمی رفتار فاشی په غذا لهرینهی د سلاتی سیاسی له عهسبراق گرتوته دست . پهکێک لهر مهرامه کلوانهی ههیهو ئهستایش ههیتی عهرمه ماؤستایان بگاته نطقه له گوئی بیرو باوهری کۆنهرستانهی خۆی . هههیشه پهرد مرامه لهرسه لهر مسئله . جا به هوی گرتن و ترساندن و دوورخستنوههیت جار جار بهت سه ههندی پهروههندی پهچوله وهک کرد ئهیان په سههرشتیار و د عهری سگی نههتسی گهران بهن د بهین له قوتا بنههنگان دا و بانگی زری خو فرۆشی و مل کهچی بد من به گوئی ماؤستایاندا . تا تاقهکمان زور تر بهت تا راد مهک روری رهشمان بهشارد رتههر وهک د طهین (الحشر مع الناس عهید) ئهیه ناتوانهین بههین لهناو توپزی ماؤستایاندا کسانن بوچ و بهد نهر و ترسنۆک و تمنانمت خو فرۆشی ئیدا ئیه . لهوانه ههند بکمان زور تا شکران . دلسۆزانی گهلهکمان تا بیان بهین ئهی نارزهزایان تن د لهره لهوانه لهوانه نهین تازه بهشمان بههوه بۆه بههسته زیاتر لهناو کومهل دا رهسوا بکرتن بهسۆ عهری کسانن تر تمن خوار و بهن . چونکه لهرهندی ئهی رههه گههه له لهر کاره

خهباتی ماموستا / ۲

تورمیی و منخطی له ناو دئی لاوان و قوتایان و ماموستایان دا ههنگورد .
هه بهری رهنجی ماموستایانی خهباتگهه بهر . وای کرد (تلوع) کردن لسه
کوردستان دا توشی تیکشکانیکی لهوتو بیت که رژیم ههگرگیزا و ههگرگیز ناوی نههتیت .
له ناو دیمان قوتایخانه دا کهمیان دامت نهکورت (تلوع) یان بۆ بکات . لسه
ماموستایانهش که لسه رژیم حساب بهون له لهجایی بهرکرد لهوی خهزان و کسار
تیکردنی ههواته خوین گهرهنگانیان باشکهمیان کردوو رهزنگانی دوزنیان بهر دار
چمکو جله بههنگکانیان بههجا بهره و بهر بارهنگای فاشهنگانیان بهر موه له کهمانه ی تا
کهنهتا جلی خو فرۆشمان قیری نه داده لهواه ههه رهو رهشمان بۆ د ههتینهتوره

ماموستای شۆرشگههه د ههس به ههرکی خۆی بهزانی که له کهمانه لههه جهساری
خهنگی زهههتگههشی کوردستان و له بهزی ناوهواج لئی بکات به جهزی تا وایان لسی
دی روهی خهزان رهتر . د مکن و سهری خهزان هههل د مگرن و کسوردستان
بههجهن د بهنسلن .

❁ باری په روره روده و فیکردن له په راوینزی شیری نیوان عیراق و نیران

صنات

شعره د زراونکی (صدام) و منین تنها کاری کرد بته سر باری کوملا بستنی و تا بزی و بس بملکو په رومرد و فیکردن نیش د پوره په ریز نهموه له کار تیکردنی لسو شعره نارواهی که زینتی عیراق سمهاند و حتی په سر گلانی عیراق و نیراندا . که بو ماوی زاتر له دوو ساله گلانی همدوو وولات توشی مینجیمکی زیر گوره برون و زهانگی مادی و بهشمی گوریمان لن کورته . چونکه له ماوی نمدوو سالهی رابردو له معنی شمیری عیراق و نیران به د میان همزار لاری همدوو وولات کوزران و بونه سووتمنی شعرکه و به همزاران مال نیران کراو به د میان کارکه لکار کورت و د میان شاور شاورچه نیران و بزود ومان کرا . د پاره نم شعرش به هیچ جزینسکه له په رومردی عیراق و نیران دا نیه بته گلانی ناوهمکش به چانگی پر مخرسپوره لمرپانسه لسنجاسی لسو شعره

همروکو باسان کرد که په رومرد و فیکردن د پوره په ریز نهموه له کار تیکردنی شعرکه و بگره به جاری باری په رومرد و فیکردن نالغز پوره لغلز سایهی شعرکه . چونکه لمرانهی بهکاری په رومرد و فیکردن هله مستن ماؤستا پان که بهشی هسره زوربان رومانهی بهرمانی شعر کراون و به سعدانمان لن کوزراوه و به سعدانهمسان ریزمانی سناپان بهجن هیشته . که لمدش پوه به هوی همدا پورنی کلانگی نظر گوره له باری په رومرد و فیکردن . له لسنجاسی لمدش دا سعدان قوتا پخسانه د اخراون و سعدان قوتایی له خیندن بیون .

سرمرای نمر گورگفتانهی سرموه رنیم به نذر و له نیر پهرد هی (تطوع) همزاران قوتایی رومانهی بهرمانی شعر کرد هم جزیره نه ماؤستا نه قوتایی ریزگانان نهموه له شعره نیرانکاره که لمدش دوا لسنجاسی زبان بهخشی د مینت له سالانسی

خهباتی ماموستا / ۲۰

داها تودا . چونکه سربرای فورتانی نمر قوتا بیانه راد می زهرکی و فزونی لسه کاسی بنیست ناینت . سربرای نمر گبروگرفتانی که همه له بواری پسرورد و فزکردن دا به تاپتی سهارت به فوتا بیانی کورد ستان و له خوندن به زمانسی سریمی و نگونجانی پروگرامی خوندن لنگل تارنومگانی قوتا بیانی کورد ستان . نمرانه و نمرونی ماموستا به جاری باری پسرورد و فزکردن لسه کورد روه . له ننجانی سرزینگی نارجمی له نارجمگانی پانزگی (هملتر) به تاپتی نارجمگانی . رماند وز و دیانا و چومان و خوشناوتی " . نمر راستیانی سربرومان به رونی بوزاشکرا د مینت . که تا چ راد مهله شعره و پزانگان به کمی (عدم) کاری کرد و ته سر پسرورد و فزکردن .

بؤ نمونه له کوی (۲۲) قوتا بیانه دا له نارجمی رماند وز دا (۲) قوتا بیانه ماموستای همه . نمرانی تر هسور د اخوارن و له له خشمی ژماره (۱) د پارکراوه :

خشمی ژماره (۱)

نوم قوتا بیانه	ژماره	ژماره	نوم قوتا بیانه	ژماره	نوم قوتا بیانه
ده رگه له	۱۴۰	۲	پاشر کوس	۱۶	بین ماموستا
سهرنه ور	۴۸	۱	ره زان	۶۱	بین ماموستا
وه رتن	۲۱۷	بین	شهر او سه رو	۱۵	بین ماموستا
ره زو کریان	۷۲	بین	شهر او خوارو	۳۰	بین ماموستا
هله تپه	۵۱	بین	ئا کوزان	۲۶	بین ماموستا
کوجار	۳۴	بین	هه قیان	۲۸	بین ماموستا
به رده شینج	۱۶	بین	بین مینرد	۶۰	بین ماموستا
خانه ما	۲۰	بین	گه ره وانی خوارو	۲۱۰	بین ماموستا
به رد کرتک	۵۰	بین	گه ره وانی سه رو	۶۴	بین ماموستا
ما وکیان	۵۷	بین	سه ران	۸۵	بین ماموستا
به رسیه رین	۳۶	بین	بنه کابل	۱۵	بین ماموستا
نا وکوله گان	۳۰	بین			

شهر قوتا بیانه نانی که د برامیان تیدا ناکسری نسانن :

گانی زهرد . رما ویش . خند زور . همر و تکون . سار تکه . تاراوه . پله می زهری . پله می زهری . زهر و . تارنا . شار سینا . مطلقان . کفند زور . بالوکاوه . گانی بهرد . وهری . خسوران . شهری سرور . شهری خوارو . شینج وسان . پزاروه . خشمی . همر و زهره .

نمر قوتا بیانه نانی کرا و نمره لسانن :

خهباتی ماموستا / ۲

شمرگان (۱) ماموستا تا پولی (۵) ی لویه . جوله میترک (۳) ماموستا تا پولی (۶) ی لویه . تالانه (۵) ماموستا تا پولی (۶) ی لویه . بالیمان (۸) ماموستا تا پولی (۶) ی لویه . لنگل ناوندی بالیمان . دمران (۱) ماموستا تا پولی (۳) ی لویه . میترکسر (۱) ماموستا تا پولی (۴) ی لویه .
 معروفها له نارجهی چومان له (۱۹) فوتابخانه دا (۵) فوتابخانه ماموستای همه نوانی تر داخراون وک له خشمی زماره (۲) دپاره :

خشمی زماره (۲)

نوم فوتابخانه	نوم فوتابخانه	نوم فوتابخانه	نوم فوتابخانه	نوم فوتابخانه
بین ماموستا	۴۱	ناوردان	بین ماموستا	۱۷
آ ماموستا	۱۱۵	دهرند	آ ماموستا	۲۱۲
بین ماموستا	۴۰	خهکن	بین ماموستا	۶۰
بین ماموستا	۶۲	ارایات	بین ماموستا	۶۰
بین ماموستا	۱۰۵	اریشور	بین ماموستا	۴۵
بین ماموستا	۲۰	داره دون	بین ماموستا	۲۲
بین ماموستا	۶۰	میراجان	بین ماموستا	۲۰
بین ماموستا	۶۰	ریشوه	بین ماموستا	۳۳
بین ماموستا	۴۰	کله وین	بین ماموستا	۱۰
بین ماموستا			آ ماموستا	۴۰

له نارجهی دپانمش هکر بهر حوزه فوتابخانهگان زوری می زورنگان داخراون . وک له خشمی زماره (۳) دپاره :

خسته زماره (۳)

نوم فوتابخانه	نوم فوتابخانه	نوم فوتابخانه	نوم فوتابخانه	نوم فوتابخانه
۳ ماموستا	۱۰۶	دیلیریان	۶۰	بین ماموستا
۳ ماموستا	۱۷	گسوان	۴۵	آ ماموستا
بین ماموستا	۴۵	سیده دان	۲۲	۷ ماموستا
بین ماموستا	۴۱	ههستان	۱۱۵	۱ ماموستا
بین ماموستا	۶۰	بهرستان	۲۵	بین ماموستا
بین ماموستا	۲۰	دهوراده	۱۶	بین ماموستا
بین ماموستا	۶۵	بیشه	۱۵	بین ماموستا
بین ماموستا			۵۶	بین ماموستا

لکمر بخت و زماره فوتابخانهگان له عمر (۳) نارجهکه کوزکمهروه د مینون دنگانسه (۲۹۶۷) له کاتیکدا زماره ماموستاگان (۲۹) ماموستایه لکمر نومان بسوز

خهباتی ماموستا / ۱۵

د مرد هخات که هر ماموستا پک (۱۳۶) قوتایی بهر د مکهنیت ، تمبی لومش له بهر نمکین که یی ماموستاگان تافرهن .

زینش د مرکي بهر لنگه کرد ووه که له یواری بهرورد ، و فیزکرد نوره د پارکوئوره بویه به چند لاکاد اریک د مهینت تم کم و کوپانه چارمه پکات و لیسدارمی قوتا پخانمگانی لاکاد اریک و توره که هر (شمه) پک ناسین له (۲۵) قوتا پسی کستر بیت . بلام (شمه) بوی همه زواری پکاته (۸۰) قوتایی . تم بهاره ش سهارت به قوتا پخانمگانی ناو شاره ، لومش هر لومش نهرونی ماموستا به جگه لومی زوری قوتا پخانمگانی ناو شار کراونه (۳) د موام ، که لومش به د موری خویره له مومی وانسکان کم د مکاتوره .

له سرهتای شمیرکوه کارهد مستانی رژیم بۆ لغاو بردنی لوم گپوگرفتانه به تابهتی کسی د نهرونی ماموستا هلسا و کرد نومی د مومی تمدنی بو د مرجوانی (۶) ی تاماد می . مومی د مومکش (۶) مانگی بو . بهرچینک لغوانی نقد می د موره د مکن د مین له چیزی د مسلات دارین . کوه بو چندان فرمان بهر که د مرجوری (۶) ی تاماد می بوون کوان به ماموستا که بهشی همه زویان تافرمت بوون . همه لالا پکوه ، لالا پکی ترشوره رژیم به سدان ماموستای له د مومسه عربمگانوره هتاوه بۆ پرکرد نومی لوم کطینانه ، که لغوتا پخانمگاندا پهیدا بووه . لومی جینگای باسه کوزوری زوری لوم ماموستایانه له (میسر) موه هینراون .

بلام هینانی ماموستایانی بهسری بۆ قوتا پخانمگانی کورد ستان کارنکی سسطین کرد وته سر تیزی خویندن لومش لومی قوتایی کورد لهجمی عه رمی عشراق به باشی نازان نهخوازلا لهجمی همرمی میسری .

بوه لوم همنگامی رژیم بهی همستا زياتر گپوگرفتگانی قولتر کرد موه بهتا بهتسی له کورد ستاندا ، لهردا رژیم لهجیانی لومی چاره سمری گپوگرفتگان پکات چسند کیشمکر تری بۆ پهیدا بووه .

هم جوړه د مینین که تاد سهی د وړوا تا چ راد پک کاری کرد وته سر بهرورد و فیز کردن ، لکاتیکدا رژیم خوی گول د مکات له راست لوم گپوگرفتانه د مزلاکانسی راگماند نیشی بهر موام بوو پاکند مو کزانی لومش د مد من کشره ویرانگار مکیان ، بهیچ جوړیک کاری نکرده سر باری خویندن .

رژیم چین گپروگرفته کانی په روره و فیرکردن چاره سر رده کاسته؟

ژانا

سرمباری همو نو گپروگرفته نومی که له یواری په روره و فیرکردن دا هنن وکسو شیواند نی بزرگراسی خویندن و قعد و غغکردنی خویندن په زمانی زکاک لسه کوردستان دا و بهسر د اسپانندی بیروپاوهری حمزه فاشیسمکیان بهسر فوتابیان و ماؤستایان دابه زور خزانده نمان یو نار حزمکیان ، ود روست کردنی چه ندهین کلمه بهر له رنگی په روره و فیرکردن دا ، ود روست کردنی و مرگرتنی فوتابیان لسه زانکوزکانی عزراق و خانمی ماؤستایان ، سرمباری تم رفتارانی رژیم سهارمت بهه فوتابیان و ماؤستایان ، کلکتیکس گورتر بهیدا یوه له یواری په روره و فیرکردن دعوش لومبه که رژیم په هزاران ماؤستای رعبانمی بهرمانی شعر کردوه و بهسه سدانمان لن کوزراوه و بین سرو شوبن و به سدانیشیان رزمکانی سوپامان بهجن هپشت ، که دعوش به دوری خنوه یوه به هوی داخستنی سدان قوتا پخانه .

چکه لم گپروگرفته ، لیسو لیسو سواوان و نطقه له گونگانی رژیم هوج خو لسه و گپروگرفته ناکه من چونکه لم قوناغه دا پلای توانوه چمنگکه له همو شتیک بهیزتوه و لعی همو توانایک له خزمنی چمنگکه بیت ، بزه کار بهد ستانسی رژیم شعر و ریژ دوتوزورنا بزه چمنگکه لیدد من له کاتکدا که نو عمره به هوج جوړتیک له خزمت گلانی عزراق دا نیه و بگره بزه هوی داخستنی عزراق بودمان سال بزه د واره ، هر چند و نطقه له گونگانی رژیم همول دده من رویی رژیم لعیس چساری کوتلانی خطک لومون تر بکمره ، پلام نو همو همول و تقطلايانمان پسین سود و چونکه جماومر باش گمشتزه نو باومرچی که رفتارمکانی رژیم هتا دیت گری کورمکانی قاتلوتر د مپت ، گپروگرفته کان قوتلتر د مپت .

هرتا بو نسونه له سر فاستی چسار سرکردنی گپروگرفته په روره و فیرکردن و

خهباتی ماموستا / ۲ -

د ورینه نومی ریکمی راست بره نیکرکړدی قوتایان پوونی دکلمنوره که که سمره سکی کرد نومی قوتایانمگان و دوا کونتی د سوام لهجاو سالانی پښور دا ، ستره شتیاو لښرسراوانی رژیم و چمد کسانیکي ترچون به پور چار مسر کرد نیان د مچن .

۱- له رژی ۲۰ / ۱۱ / ۱۹۸۲ دا دوو سر پر شتیاوی پورورد می و له خسو رازی و شارهزاو نبرد راوی به پرتو بهرتی پورورد می سلطانی پورن ، چونه نساو چمی پشد هر به نیازی چارمکردنی گپوگرفتهگانی خوندن له باروزی نیتسا دا ، د وایسی نومی لاگاداری به پرتو بهرو ماموستاگانی ناوچهکمان کرد له هرتی قوتایانمگانی (جویوت کانیان) ی سمره پایی کونوره که د سستی پیکرد به تاماده پوونی دوو سمر پر شتیاو رکه و نونمیری (منظمه) ی فاشیگان و (مدبر ناحیه) ی سمنگسره ، کسه و چمد خالهی خوارمویان خسته تر باس و لیکرکلمنوره ، گواپه گپوگرفتهگان بسره چار مسر د مکون ، نیکتر که لغوانه جی به جی پورن گپوگرفت له پواری پسرورد و نیکرکردن نامینسی .

ا- دانانی سمرکردمی (طلاج) و نیکمستی طلاج له قوتایانمگان

ب- چاود تری پوزلمگان لمبن طلاجی بسن .

ج - نویسی پوتاری پلاج شعوان له لایمن ماموستایانی قوتایانموره و د پور رژیم پښتر روانی (منظمه) ی رژیم بکری و پز نومی پواری خوند نومی لمسر

بسد من . . . www.zheen.org

د - بهر زکرد نومی تالی عیاری همور رژیمی پلاج شعوان . . .

ه - لاگاداری به پرتو بهرگان پوز نیک و نیک کردنی سجالسی مدرسی .

د وای همور لغوانی باسان کردن ، ناشکراپه گپوگرفت که پور پسه رژی پورورد و نیکرکردن د میتوره کسی و نومی ماموستاپه فرمش به هرتی پرن نیان پوز پسرنگانی سسر . . .

۲- همورما له سمره پای مانگی تنه نی پیکمی ۱۹۸۲ دا لایمن لښرسراوی (منظمه) ی فاشیگانموره لاگاداری قوتایانمگان گواپه پو نومی ماموستا پسان تاماد مین له هرتی (منظمه) پز چمد د وانیک سهارمت به مزمی قوتایانمگانی ناوچهک ، نومی شایانی باسه چمد ماموستاپیک که زارمیان له پنجه سی دست تپند مپری ، لنگل همدی لنگله له کوی رژیم تاماد می کپوگرتکه پورن ، پساس

واتای پوره رده و تیکه پشینی

بهر دهر کردوس به کردی

له پیناوی گیشتن به واتای پوره رده و دست نشان کردنی تیگمیشتنی پیوسته
ره چاری تم خالای خوارمه پسکست ۱-

۱- پوره رده تیکه تاتوزه تاناج و رنگا وینداویشنی زقین . دست نشان
کردنی نیش پوره رده لیره دایه . له همبو حالتنگدا پوره رده دست له نیش
لاخنن نیه . نگر چی هندی جاریش پینای دمهاته بهر . همر فیزکرد نیش نیه
نگر چی فیزکرد نیش پارچه که لهر پوره رده مه . تنیا معنی بن کرد نیش نیه نگر
چی پیکه له روکنا نیش . پوره رده همر راهینا نیش نیه به واتا سا کار که نگر چی
پیناشی دمهاته بهر . کواته پوره رده چی به !

۱- دروم جار تینینی نوره دیکه نیش نوره و لای نیش نیش پیرساره بد مینسره
له ناو پوره رده دا بلی کسیره دور لای نیش نیش نیش فیزکرد و فیزکرد . لسه
باشدا گوره پانک با چند گوره پانک همن که کاری پوره رده میان تیدا کسجام
د مدری لسه نوره - پیکم - و نیش همبو شتن پوره رده کردانگی نیش و نسا
کرد نه . واته پیکم و گونگنن و بیروزترین رنگا و ترسناکترین سمان نوره که پوره رده
بهینه برانک بز نیش و نسا کردنی فیزکار له نوری جهسته سوزو هوشو کوتلا پیتی
دا به زانن و لن هاتنی نوره کرد مویکی نیش و نسا کرد نه بز کسا پیتی مویکی
تعا و بهر بی بی گشته و جیا ناکرتیره بهر بی بی جهسته و د مویکی . هوش و سوزو
کرداره . هملنست و رفناره هست و نازه تیگمیشتن و کرد مویکی به پیتی تم واتسه
رورد . کرد مویکی پوره رده ویک (دوی) د ملی زاننه به واتای زانگین ود مویکی
زور لای نیش همر له لای نیش کرد مویکی پوره رده و لای نیش زور نولسی
پیتی نیش کرد مویکی سقمت و نولسی ناتراوه و زور جاریش زان به خسه . ویکو

د هیزانین لیش و نما کرد نیش سیفتتیکي رسمه له سیفتتگانی زیند مورزانی که هر له هیلکمی تروکاو دست پین دکات و په مردن نهیت دواپی ناپت .

۲- لیره دا پورومرد ه سیفتی پورد مواسی به خونپوه د مگری کرداری پورومرد میسی پورد مواسه و لگمل دست پیکرد نی زهان دست پین دکات و به کوتایی هاتنیسی کوتایی دیت ، هروروما کرد مویکی پورد مواسه به واتاپکی فرلوانتر کرد مویکیسی نهمپراوه ، به واتای کوملا پیتی و به واتای زاگوتزانی له نهمپکهوه پو نهمپکی دیکه له موقاپیتی دا . نمانیش همیشه پوروزتره له زوری ماددی و مه عنوری و روشتی و شارستانپیتی و کوملا پیتیدا .

۳- پورودا د مرد مگری که پورومرد ه کرد مویکی تاکه کسی و کوملا پیتیسی و موقاپیتیه ، پمینی ثم واتاپه کرد مویکی پور تامانجه وانه رسکی نیه و خورانیسی به پلکو کرد مویکی زهرهکانسپه .

هوشمند ه پوره و مور تامانجه د چن که پنجمان پو راکیشا و دست نیشانی همدتیکمان کرد سهارت به تاکه کسی ، به کوملا و سهارت به شته پوروزهکسان نکمر راست نهیت پورومرد ه له همدی کاند ا شتیکی پین ناگاپیسه ، مور تامانجی پورون و کنجامی پو پست دور سیفتی سرهکین له سیفتتگانی پورومرد می راستپینه .

۴- پورومرد ه کرد مویکی تیک هالانه تنها تن گماندن سودی نیه یا پیکتیک له لاپنمگان هم فرمانه رازی پین که پیمان د مگری پین نهمی رمزامنندی و تمناعتیمان نهیت ، له راستیدا پورومرد ه نکمر لیسر پنجهندی و مرگرتن و دانهمه (اخذ و عطاء) رشت پورون پورا ، هوش و زهرکی دانهمزری نهمه زیاتر کرد مویکه زیاتر لسه رواج نزهکه و هرهمکشی کساییتی موقاپیتی زهرک و هوشمند و کامله ، فیرکارش تنیا لگله فیرکمر تغاعول ناکات پلکو لگمل د مور و پورو نهمانی تیا پان داپه تغاعول دکات ، هروروما تغاعول لگمل د مورومره کوملا پیتی و روشتی و نابوریهکسان دکات ، جکه له د مورومرگانی تریش ، وه ثم تغاعولش پو پسته به گیانداری مسوه گمانداری زیند وه تغاعول لگمل همور مور شتانه دکات که پمومندیان لگمل دا دکات یا پمومندیان پوره دکمن ، د میان داتی و لپیان و مرد مگری کاریان تسین دکات و کاری تن دکمن ، نهمه و مرد مگری که زانپاری و کلمپور و رنگای کاری لسن دهمره ، تنی دکات و زیاد می د مخاته سر پو نهمی د مولتمندی بکات و پسرور

خهباتی ماموستا / ۱

پنشموی بهات ، هم جزوه تفاعول کردن مرجعکی سرهکبه له مرجعکانی کرد موی
 پهروورد می . بلام کاتی فیرکار هطد مچن دورر له کارتیکر نعوه به گشتی کسا پخیه
 کدی نعی و نما ناکات و تاسوی هوش فراوان ناییت سوزی نرک ناییت و کارمکانی
 بی کسلک د بهسیت .

— پهروورد رنگ و سبب همیشه . مهستان له رنگا نعومه که پهروورد له سر
 رنگا پکی دیاری کراو د موات و رنگا کانی دورر د ریلن و بهستراونعموه به چه نسد
 هوبک بۆ مهستگانی و چند کمرستمیکش بهکار دینی بۆ گمشتن بۆ هوشسی
 فیرکار و سوزمکی . بۆ نعوی زینمای رفقا رنگانی بهات لیره به دورر هعول دد مین
 زیاتر لم رنگا بۆ چونانه بناسین بلام گرنک نعومه باورمان بیت که کرد موی پهروورد —
 د می کارنکی سوک و تاسان نه و یا رید مد مرشی . همه بۆ گمشتن به نامانجه کانی
 رنگا کانی پهرووردش شان به شانی کات و شوین و زانست و زاناری و شارستانینی و
 زیاری پهری سسندوه .

فیرکرج باوک بیت و چ دایک بیت ، ماموستا سرعی نزم لم رنگا بۆ چونانه
 ناکات که له پیناری بهزکرد نعوی راد می پهروورد می به به شوره راستمکی همره ها
 پهروورد ، سببمیکسه له فطسعی نیا نعوه هطد قولتی و بۆ گمشتن به نامانجه کانی
 جزوما رنگا و هوبکار دینی کنگل فطسعیکی ا بگرنجین .

نور موقه وا د مزانی موقه همر له نمطعه دره و پها د مهاته بهر زله و لیدان و
 جوبن ، نعیش فعلیسیفه و وا د مزانی باشتین عادت نعومه موقه خوی پیسه
 عادتتیک را بیتی و لن بگمپی فیرکار به تارمزوی خوی بیت و سروشت و پهروورد می
 د هروهر به دایهوه بیه . نعیش زانابه و وا بهر د مکاتعه که نعی و نما کسردن
 کارنکی تاکه کس و نمکی فیرکمر نعومه به شیومیکی کم نمیت تکمل نمیت . جگسه
 لم کاتانی که به جوبنک کارنکی خرابه ناکاته سر کسا پختی فیرکار . لم جیسوره
 نطسفانه زین و همرهک رنگا بۆ چون و هور نامانچی خوی همه . بلام له هموی
 گرنکتر نعومه که پهروورد ، کارنکی رمکی نه بنگو سببمیکگی کابل و پهرووردی خوی
 همه به فیرکمر و فیرکار و د هروهر کومل به همور رعوش و خویسفته کارنکی زیاری .

۷— همره ها پهروورد ، گونجانه بو شکرد نعوی . تم زاواوش پتیمته پنجه
 واکشین بۆ مند اتی بهشیمت و د نزی فرمانگانی و له دایک بونی لاد میراد که

توانایمکی زفر پر چک کراوه بز فینوون و کمیک وفتاری سرفایمی ، له دواپسی دا
 نومی د مریامی گونجان لوت د واین و کردمانه بناغسی سمرکی له زانی د مریومی
 زانی پشمیری و ناکه کسی بان کوملا پتی ، هموو نوانه بومان د مرد مخصمن کسه
 پرمورد ، کاکلی کرد مومی گونجان و لمرکی فیزکر مومیه کوا له فیرگار بگات به جوقه
 خوی لکمل راهیننی که تامانجهگانی خوی و وولا تکمی و موقا پتیش پتیته دی .
 فاسایه لمرک پهنجه بز همد وو بزچوونی نیش و نما کردن و گونجان راهکیشن
 وک د رو بزچوونی کامل . چونکه نیش و نما کردن ن انجام نادری بهی گونجان
 گونجاننیش بین نیش دما کردن سرد نیکی ناینت همد وو کرد مومکش دوو پوری هسک
 کارن همد وکمان له خزمشی موق د ان بز پارمشی دانی له پناوی وندی هینانسی
 موقا پتیمکی .

کواته نر پرمورد مه ، رنگه لومشان بز د مرمکتی که پرمورد ، فراوان توه له
 فیزکردن و فینوون فراوانترشه له مشق کردن و پهرتریشه ، لمر نره فیزکردن
 پارچمیکه له پرمورد ، مشقیش رووهکه له روگانی ، پوزش کرد مومی پرمورد بهی
 نر کرد مومیه که کومل گرنگی پن د ودا و بزوی د چیت و بههمر جزوه فیزکردن و
 مشق کرد نیک پالشتی دکات . کواته پرمورد به پنی نر واتیمی که لیکمان
 د اهره نر تامانجه که مسمتانه .

له کوتایی نم پشمیکه لمر پرمورد ، کومند ، ماوه سمرنجان بز کومند
 رار شون جیاوازی نیران پرمورد می به مسمت و پرمورد می بین مسمت یکمین .
 لمر مومی پرمورد ، پارچمیکه له زان و له هر کوی یک زان هسیت پرمورد هتی
 د سیت و مریز فیزکر و بهخیکری مری مالاته ، همرایش جاده و یانه و کومسل و
 نیکخار ، د یکمی کوملا پتی که هاوکاری کرد مومی پرمورد می د مکن به مسمت
 پتت یان می مسمت پتت ، له هر نروش ورتام رنگه پرمورد ، به مسمت یان پتت
 مسمت ، هر پر می که نر جزوه پرمورد می نومه د مانی له پاتی مسمتکسه
 و مه هوشمند و فام جی همه و یک به باری خوی پرمومی د سیت پلام هسیت
 لمرشان لمر نهچن ، لمرکی سرفایمی فیزکر د مری پدی وک چون نیش
 به ناور و مری پرمورد مری د مری د مری . . . وک چن هم باره پرمورد بهی
 د مری د مری ناکوی له پرمورد ، می بی مسمت له وولی نر کم بگاتره .

«چیس لایزیم» یات «جه ژنی نه وروز»

عاشق

هنگم به چاوتکی سرهین بهره بهروانینه پروگراممکانی خوتندن له قوتا پخسانسه
سهرتا بهمکانی عیراق . به ناشکرا نومسان بو د مرد مکاری که لهر پروگرامانه تساج
راد مهک شتوتنراوه دورره له وهست و نارمزوی قوتا بهان . به تابهتی قوتا بهانسی
کورد ستان که بهره له هطقونستی شوتنیهانی رژیم سهارمت به گلی کورد ستان چونکه
تینکرای لهر کتیهانه که بو قوتا پخانه سهرتا بهمکان دانراوه دورره له خزمیتی برابیتی
کورد و عرب و کسه نعتوا بهمکان . بگره رژیم هتا توانیهتی ناوی کسورد و
کورد ستانی له بهراومکان سپوتنوه نه باد و قوتایی عرب شارمزایهک بهمدا بکات
د بهرامی کورد و کورد ستان . له کاتیکه ا که ههوه پروگراممکانی خوتندن له
(تسجید و خزمیتی نوسمی عربیه) و همدانه به نعتوی عرب . بهم جـوزره
بهرومده و فیتکردن تهرخان کراوه بو خزمیتی رژیم و جن به جن کوردنی بهرامسه
گلازمکانیان بهن لهری گوی بد نه نارمزومکانی نعتومکانی تری عیراق بهره نسیم
بهرومده به دوا کنجامیکی زهان بهخشی لهن بهمدا د مهت لهر لهری :

۱- مند الانی عرب فیزی نعتوه بهرستی د نکات بهن لهری نرخیک بهسوز
نعتمکانی ترو اهنس *

۲- قوتا بهانی کورد ستان توشی گیزاوتکی سهخت و د زوار نکات له کنجامسی
نهرونی پروگرامیک لهکمل وهست و نارمزومکانی دا بگونجهت *

۳- سهرمای لهری گیانی د ورمکاری له نیوان کورد و عرب د روست د نکات .
که کعش به هیچ جهزیک له خزمیتی گلا نی عیراق دا نه *

به سلطماندن لهر راستهانی سهرمه هنگم بهنوه بو کتیهی (التریه الوطنیه .
للف الخامس لابتدائی - الطبعة الاولى - سنة ۱۹۸۱ ل ۰۰ ل ۱۳۹ له نوسر

ناو نیشانی (بعضی المناسبات الوطنیه) که تیاپدا باسی جیورمکانی گلی عسیراق
د مکات که عمامن /

۱۴ نوز ، ۸ شباط ، ۱۷ نوز ، ۱ حنوزان (تامم النقطه) ، ۶ کانون الثانی
عید المعلم ، عید الربیع ، عید العراء .

نیمه لیژدا مهستی باسکمان (عید الربیع) ، پروانه ل ۱۶۰ هسان کتیب .
نهینین که شوقینیمستگانی به غذا نمر و مگنیز بهرستانه چنجد بین شعرمانه باسی
(عید الربیع) یان بۆد مکن بین نوری پنجه بۆ نوره رابگنشین که (۲۱) ی نازار
له هسور سالتیکدا جیونی نعتواپتی گلف کورد ه که بی ی د مگوتری جیونی نسوروز ،
بهلام نمر و مگنیزه مرستانه هرد م راستیمکان نشارتوره .

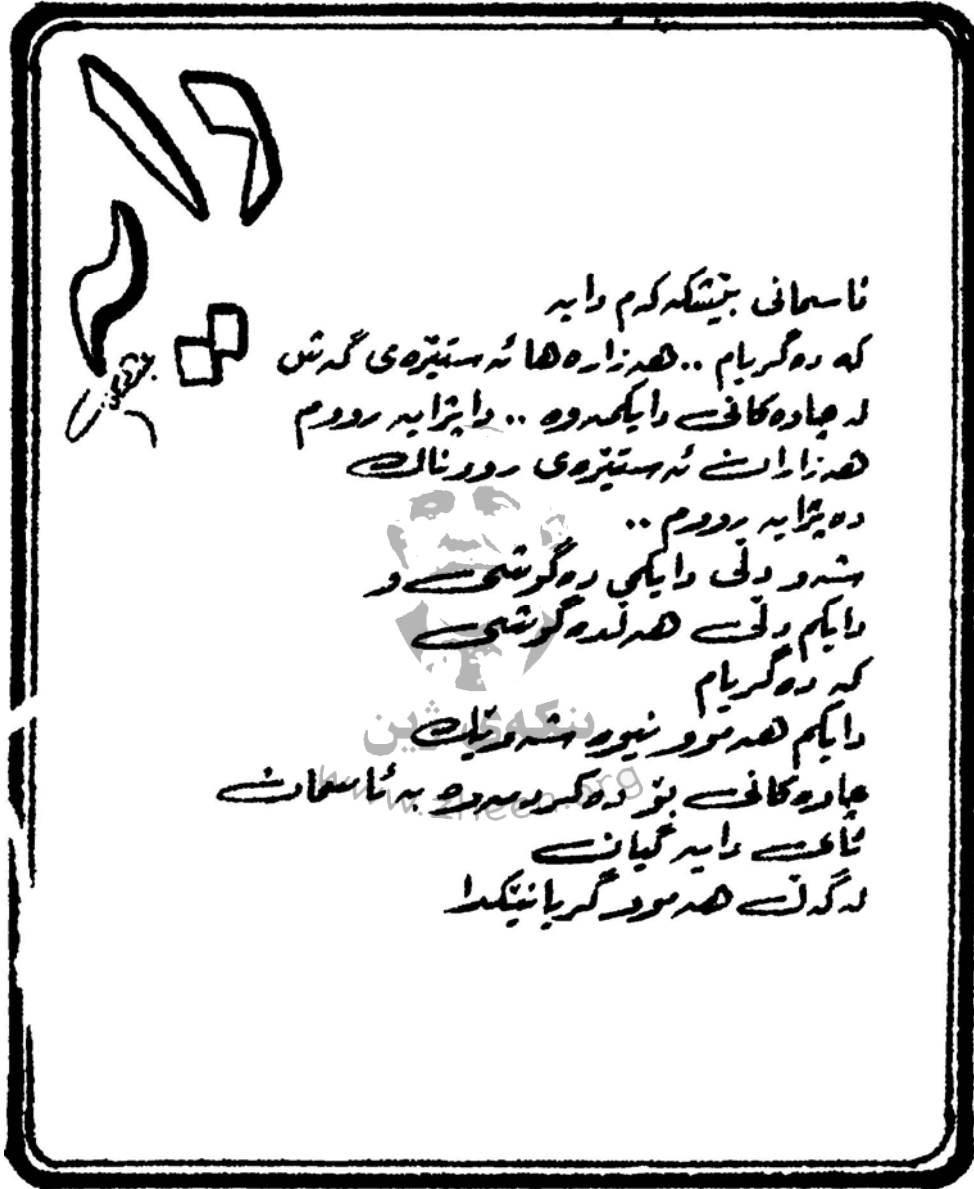
بهلام نیمه لمر پروایه د این که قوتابیانی همرمب نمر راستیمکان بۆ روون بۆتوره
بۆیان د مرکوتوره که نۆتی به غذا نمر د رو لنگل خیلکی د مکات بهلگسو د رو
لنگل خوشی د مکات .

ناشانه کرد نی مپوری کورد و فرمهنگمکی لنگل قوتابیانی همرمب بهمکنکه له
نخشه گلاومکانی که بهرپوری د مکات له بۆاری بهرورد ه و فیرکردن .

کارهد مستانی بهرورد ه له عیزانی با باش بزانی که گلی کورد هیچ بۆوستی
بهه نیه که نتموه بهرستگانی به غذا باسی جیونی نوز له پروگرامکانا بکن ، یانا ،
چونکه هرد م نوز راستیمکه و له سوری و مگنیزه مرستانی به غذاومه .

بین گومان کتیبی (التریبه الوطنیه) کهه زمانی عمریه له قوتابخانمکانسی
کورد ستانیش د مگوترتوره ، بۆیه نیمه نمر بهر سواره ناراستی نمر فاشیانه د مکسین .
ناپا بهر لمره ناکنوره که گلی کورد و قوتابیه شوقینیمستگانی هسور سالتیک له (۲۱) ی
نازار دا لمر لوتکی چیا بهریمکانی کورد ستان ناگرد مکنوره و ناهنگی خسوش
د مگوتری بهریم جیونی نوزمه ، ناپا نمر فاشیانه خوتان گیل د مکن یا نمره
خیلکی به گیل داد نهین .

با فاشیمکان بزانی نمرند می تر پروگرامکانی خوتند ن پشتونن بهسه د رو و
د طسه بهرا زیننوره ، هرگیز قوتابیانی کورد ستان راستیمکانیان لمر چساو روون
ناپیت ، بهلگو نمر جیره بهرورد مه هاند مکنی زمق تره بۆ نوری قوتابیانی کورد ستان
بهتقنوره نوری د اگیر کسرانسی کورد ستان .

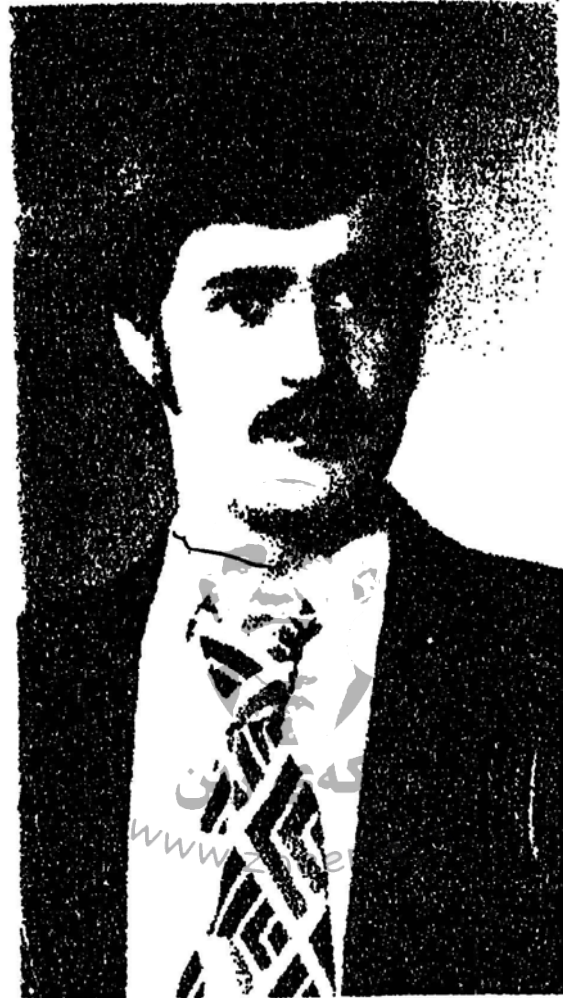
ترہیلے چرای چارہ کانت دادہ گبرہانے
بڑھد سوو گریا نیکی منے
دلہت دہ گوشے و
بڑم دہ جو ستر چرا و نا سمانے
نہم ستر لہ ناو سہرنگہ رینا
لہ یالت سٹافے ناو تریکٹ
مشتم لہ تفرنگے گر تروہ و
دہ لیم رایہ
فیرتے کر دم
نا ہویے سوو رے ہر فیازی
لہ بستی کام نا نایہ رایہ
www.zheen.org

شعری، م. دلشاد

شهید ماموستا خالد رشید "نشره و"

تارام ناماره ی کر دوه

له گوندی (تیزاوه) ی خوار کمرکوک شو گوند هی له کزنهه نوشی کلن هوشرو
پلاماری درنداهی دوزنی داکر کمرهوه ماموستا خالد لهسالی ۱۹۵۲دا له
تازیزی خیزانکی هزارو پر مینتی چاری ههلههنا لهسالی ۱۹۶۳ دا گوند مکه
یان سوتینوا خهله به شمره مکی دهرهه مر کران پاش دهرهه مر هورنیا له لایهن
فاسه مکه نهره هورنیا کرده شاری کمرکوک ولعوی نهشته جی هورن
شهید ی نصر خوتندی سهرتایی و نارهندی له شاری کمرکوک توارو کسوده
پاشان چوه خانهی ماموستا یان له سلطانی لهسالی ۱۹۷۸ دا هور به ماموستا له
گوندی گولم کوه ی سر به لاشه مکر و سالتک له گوندی خوا مراد ی سهر
به چه ممال و سالتک شاره گوندی گانی هنجیری هراهم لقا
ماموستا خالد له زانی ماموستا پدا نمونی دلسوزی و نهشتان هرومیری هور
به بیجهوانهی حمرو تازیزی دوزمن قوتا به گانی هرومرد د مکره ههرومه رو خوشو
زمان شهرین و سهر راست و راست گو هور له گول خهلههنا
له هرواری ۱/۱۱/۱۹۸۱ دا هاته زیزی هیزی به شمره مکی کورد ستان له
ههزیمی دوو کمرتی بهله هور به به شمره مکه شهید هه زور خیزی راهتیا له گول
زانی به شمره مکی تا لهرن کمرتی ۲۱/۳/۱۹۸۲ دا له گول مخره مکه دا خهر مکی
کاروباری شورش هورن له گوندی مورد خوارده هی سهرو له ناگا و توشی گمارو دان
هورن بهدا بهزاندنی ههزینی گهره ی جاشو قوات خاصه به هزی چند کزیتنکی
بار ههلههنا چند کزیتنکی جهنگی له شمرنکی نا بهرامهرو له شوننکی رووتسمن
به شمره مکه قارمانگان شمری مانو نمانیان بهار دا ماموستا خالد له گول چهسه
به شمره مکی تر دا شهید هور هه گانی پاکیان گهشته کاروانی به سهرومیری شهید
هزاران سلاو له گیانی پاکی ماموستا خالد و ههرو شهیدانی رنگی رنگاری

مأموستنای شهید محمد ابراهیم عالی
له شروی ۱۱/۶/۱۹۸۶ داله شاری چوارقورنه شهید کرا

له چاپخانهی شهید (جه غفر) چاپ کراوه

ضد باق مائوسا

گورنارن برکنون مائوسا بانی گورنارن

۱۹۸۶ء ۲۰۰۰ء

Teachers' struggle

U. of kurdistans teachers organ

بنکھی ژین

www.zheen.org

دہشت گردی کے خلاف روزہ مارنے کی ساری کوششیں اور ملک کی امنگ اور
دہشت گردوں کے خلاف کارروائیوں کو بروقت جاری رکھنا اور ان کے خلاف
تیز رفتاری سے کارروائیوں کا آغاز

دگرل کاروانی فریانا

بهر له سالیک له مەوێهەر بوو، که ماموستایانی کوردستان، دوو مین کۆنفرانسیان زۆر مەرگه وتوانه له گۆشه به کی رزگار کراوی هه م کوردستانه خێر له خۆ نه دهوێه دا به ست و ئیرانه له هه ر بنهچینه ی و پست و قانانج / به گهتی بهیرو شارات .. بهرزۆه ی کارو به رخانه گانسی (ی . م . ک) بان دارسته وه . نوای شه وه ی له خه به خدی دوو پاتسی دوو خهتی نیچه له به کتر جهای غازو شاخیان به راندو شار به کسه ی به گهتی ته واری ماموستایانی دلسۆزو خۆرگهترو نیقمتمان به روه ریان کرده سه واتی بهیخی رتگای به له هه وارانو خهتوای خسه به سات و تۆگوشان و خۆجرا ی رتگا روه نا ککه ره وه ی کارو بهیریان له سه پال کاروانی خه باتی خۆنشاوی کۆمه لانی له لکی خۆرگهتري کوردستان و خۆرگه ی به له سه روه ی و شه ره له سه خدی به که یاندا هه سه ره له م کۆنفرانسه خدا مه سه له ی ده رکردنی گۆناری خه باتی ماموستا به سه شه وه به کی ده وری و ریک و پیک سه پهرتو به شه ستۆی نه سه ته به سه ک له هاویری پاتی کۆمیته ی سکرهتاریه ت که و له ریزی به نسه ره گایه تی و خۆشی کوردستانا بوون به و ده لیلای که و له لومه رچی خه بات و راگه یانن له ریزه کاتی خۆشیدا بواری زهاترو له به رتسه له سه هه لومه رچی خه باتی شه پهرتو ریزه مینی غاره کانداه به لام شاخو فاکو شه پته چه ند ژماره ی لێ ده رکراوه وه شه و نه خه و به رخانه به ی به ی مه سه له ی راگه یانن داره قتر بوو چه خدی لێ هه قته دی ؟ به ساخود کی به ره به سه ره له وون بوونی زهاترو ژماره ی گه سه ژماره کسه ی ماموستایان که به هتتر به هه وێ و کۆخنی چه ند هاویرا به کی دلسۆز دوو ژماره ی لێ هاته به ره هه م .

شه گهر به ت و هاویری پاتی لیه نه ی گۆنار له ده ره وه به خه ینه ناو قه له زی دانباری کردن و به سه ره گان بوو به وری که وانا به که ینه وه ، شاخو وه لامیان چ به ت | خۆ شه گهر به ت و هه ر خۆشمان مه سه له سه ی دیماع لێ کردنیان به گه ینه وه شه ستۆ که و ناچارین به یه یه هه لکشانو دا کخانی بارو دۆخی لاواری و به هه یزی هه موو چالاکیه کانسی که لسی کرد له وری سیاسی چه ماوه ری و رۆشنه یی و ئه یانه وه هه سه موو ده م و به درێزایی نیو سه نه له مێژووی راهووردو دار به گه ره هه تها رۆزی شه سۆزی به ند بووه به مه سه له ی سه ره کی چولانه وه ی رزگساری بهیموگراترو خۆرگهتیرانه که ی و رانه و به ره سه ندن و چه وون و داچوون و هه زانی خه باته سیاسی خۆرگهتیرانه چه کسه داره که ی کۆمه لانی له ک له کوردستانا .

به یه به یوسته گه یه تی هه ر له م گه ته وه (العالم) جۆگه له سه ی مه سه له تانه ته گان (الخاصی) خه باتی چه ماوه ری و به یه سه به سه ی نه لانی توێژو قالمه گانی له لکی کوردستان هه تبه خه یه ن . وه هه ر له ئه یه رۆشناسیو سه نکه و مه هه کی شه و لۆشاغ و هه لومه رچ و به سه ره رو له دا هه موو چالاکیو چه موو جۆلنکی شه و قالم و ته سه رو به یه زانسه هه تبه سه نگیه ن .

کئی بی پی بهی به بارو زرووی بهخت و دژوارو شاسته می سالی رابورددوی ره وئی شوژی کوردستان نه بردبیت ؟ کی بی بی شسه وی نه خستبیت به ر رژیرو رژیرو سالی درژیرو سسیر له دله کوته و به رژیرو و چاره روانی نه کردبیت ره .. کئی بی بی هه وائی چه نگو و نه بهردو به به کسا هانسی برینه ره وه و چاره نورس سازه کانی گوژه پانی خه ساتسسی کوردستان به توندی و له ناخوره رای نه هه زانددبیت . کسسی بی بی سالی ده گمن و هر له داستان و کاره ساتی مه زن و میژووی گه و هاورئ پانه تر بهر له ره ی ده سته ی مکر تار بهت بن له شسناخ باهر شتیکی که بن پیغمه رگی گیان له بهر ده ت و هه میهنه سسه ته بارو شاسانه ی مه پدانه کانی نه بهردو هه و شغورنیو شه رگی سه خسی خور شگریانه ی هرژیرو ده ت و چار لو تکه و پاله کانی نه خستمان بیون .

هه و هاورئ پانه تر له بهردم شه وژی شه ژنو له رزینه ری بهه فری زریان و تۆن و کر توه ی لو تکه و قۆپ و خواله کانی لسه نه پسل و خۆشناوه تیو له وو شکه بهر مار گه رمای پیده شه کانی گه رمیسان دا ، که تو مارگی داستان و نه بهردنه کانی سالی پاریمان لایه ، هه میهنه به هه زرت بیون کونجیکی گه رم و ژه میکی هین و شاسوده بیان ده صت که وی .

هه و هاورئ پانه تر که له بهر به ره تاکانی شیش و کاری رژیروانه و پیغمه رگانه بیان بزیمان نه لواوه به پنیکی بهه رزینکه سهر کسارو له زمانه کانی به ره پندان و به ره و پیکه وه بردنی لایه نی راگه بیانندی ریکراوه که بیان . به تئ له و رژیرو گاره هر له مه پنه تسی و سالی و شه شکه نه به دا بزیمان هه به به له خۆدا براننکی ته راو هه ست کردنی تووتی شه وه به وه نده ی که به شه نجامیان گه بیاندوه شه گسه رچیسی له شاستی تیروانین و ویست و شاور لیش دا شه بیت لیمان رازی بین ، هه پیل به و مه رچی که له داها تورد او له م هواره تازه پسه ی کسه عژیرو کوردستان و بزوتنه وه ی کۆمه لانی خه لکی کوردستانسی پسیدا ره ت ده بیت بگه ونه خۆ و گرو پلنجه ی مه شه تئ کاری خه بیسات و هه ول و کۆغمان به تین تر بکه ن ، بز شه وه ی (ی . م . ک) هه لگسری مه شه تئ خه ساتی رابورددو داها توی ماموستایانی کوردستانیان بی چارو ره وا بیت . له هه مور روویه که وه ، چ له باری سسازدان و

هاندان و بهت و کردنی ریزه کانی ریکلختنی ماموستایان و خستنه گه ری ته واری هیزو تواناو به هره بیان له پال بزوتنه وه شسور شگریانه چه ساوه ربه که ی کوردستانا ، وه چ له رووی راگه بیاندن و ده رکردنی کۆخارو نامیلکه و به بیان و بلاو کراوه گانیمان له پزی ماموستایان و کۆمه لانی خه لک و هیزی پیغمه رگی کوردستان .

لہم درفہ تہ خدا بہ چاکی درانین دیمانہ وہ نہنگی زولانیسی
 بہ کتیرہ کہ مان (ی . م . ک) کہ لہ (خہباتی ماموستا) دا شہ مسرت
 غزی نہ نوینت ہر وہ ہا ہانگہ وازی بہ پہ رضانہ ی ریکفر اوہ فرمان بہ
 گوئی چہ ماوہری ماموستایانی غارو لادی کانا راہگہ بہ تن کہ وا بن
 مائہ سینہ وہ و دریز کردن بہ پوہ ندی بہ ریکفر اوہ کہ مانا بگن تارہ کسور
 (ی . م . ک) بگنہ مینہری راستہ لینہ ی کوفرو خہ بات و تہ لہ لای
 ہورہ گتیرانہ و دیموکرات خوازانہ بیان لہ پتتاوی بہ دیمپلتانی تہ راوی
 ماف و شامانہ ہینہ ہیرو رضانہ ہیری و نیفتمانی بہ کانہ سان لہ
 چوار چتوہ ی خہباتی رہ و ای ریکفر اوہ ہیرو ہینہ ہیرو نسہ لہابی
 دیموکراتیانہ ی سہ رہہ خؤدا - بن جیاوازی لہ نتیوان ہر چورہ ہاوہ رو
 لیکرو شایدیولوزی بہ کہ وہ . وہ کور چؤن رووی قسہ و گفتیہ ممان
 شاراستہ ی سہ رہہ می ماموستایانی ناو ریزہ کانی ہسزور و ہسزوری
 ہینہمہ رگہ ی کوردستان نہ کہ بن . کہ وا لہ نزدیکترین درفہ ت بہ پوہ ندی
 ماموستا بہ لیزنہ کانی ماموستایان بگن لہ مہ لہ نہ کانا و خؤبان
 ہناسین و ناوونیمان و ہوینی ہینہمہ رگاہہ تہ بیان لای شہ وان دیمار
 بگن . نہ ست لہ ناو نہ ست و بہ نا بہ ہست و دلہوزی ماموستایانی
 جوامنری کوردستان ہن زباتر ہرہ و پتدانی خہ بات و کسؤغسرو
 ہنلگیرانہ ی ماموستایان و بہ کتیرہ کہ بیان .

بنکھی ژین

www.zheen.org

پیشہ کا وہ پیت ناما لای تہ ہا تہ
 کتیری سے ماموستایانی کور و تہ بیان

یونانی ژانری

کاروانی خه بات و غزری جولانه وهی بزگاری و مسه ره به خویسرو نیموگراتی گه لی کورد به خویسی شان و گه فی هه زاران روله ی دلنبرو جوامیرو قاره مان نه خهینراوه . که پیناسه ی ره وای نیستمانی و نه ته وه بیرو چه ماهه ری و هر له شانازی و سه روی به هم غزری و راه ریته میژوو سه مانه بیان ده به خفی . هر قافله ی تسموژماری هه هیدانی هه مجاره مان (ماموستا چه مال تابه ر) ی هسه رگیز نه مرو نه ستیره ی پرشنگ به خفی هه میته به رزو بلندی هم کوردستانه به .

مه گته بی سگرتاریه ت له کاتی پر سه و ماته مینی هسه هیدپورنسی که له جوامیره سه رگرده به دا به بیاننامه به کی بلاوگرده وه که له شینگه ی نه تگی غزری میرالیمها بز چه ماهه ری ماموستایان و کومه لانی هه لک خویندر ایه وه . له به بیاننامه که دا هه ساتوووه (سه رگرده به کی تیکو هه رو ووریا . ماموستایه کی هه میته قاره مان و غزراگر که نمونه ی مه رد ایه تهر سوور سوون بوو له هر مسافی ره وای گه ل و نیستمان : به خویسی شان و پسروری گولنکی دی ی له سه باچه ی کوردستانی بریند اردا روزان و گیانی پاکتی گه پشسته کاروانی (چه ههر عبدالواحدو چه میل ره نجبه رو ماموستا سه زیسرو فطور عبدالخالق و خوشکه سنه وه رو بارزان عوسمان و شرامی گرت) هه ویر ماموستای هیزاو تیکو هه ری کورد هه نداسی هسه لکه و تسوری سه رگرده تسی غزری و هه نداسی (ی . م . ک) ماموستا چه مال شاهیر ، که له سه ره تای هه سه گانه وه به کتک بووه له هه نداسه زیسرو جالا که کاتی به کیتی ماموستایان و سه رگرده به کی لیوه هه سه راهه ی ماموستایانی ناو هار بووه و رولنکی نیاری هه سوو له ریکفستنی ماموستایان و پینغفستی به کیتی به که مان هه رو هه ده وریکی بنالار گرنکی هه سوو له به ستنی دووه کژنفرانی به کیتی که له سانگی عوباتی ساتی رابورردوودا به سترا)) . سه ره رزی و نه سوری سوو گیانی هه میته زیندوری ماموستا چه مال و هه سوو هه هیدانی رینگای سازادی کوردستان .

هه رو هه له سه ره تای هه مسالیفدا هه ستیره به کی تریه له شامانی نه مراندا شرامی گرت و ماموستایه کی زهر جالاکی به کیتی به که مان که ماموستا (هه وکی مایر کاکه عین) بوو له کاره ساتیکی دلته زیندا هه هیدپور . له چله ی هم هه هیده نه مره همان (لیژنه ی سازادی) به ووتاریک به هیداری ماته مینی کردو به بیانکیان به م بووه سه سه وه بلاوگرده وه .

به کوردی خویشتون
دکۆزۆ. بزگۆرۆ

— ۰.۲ دهشتی

نیو سه ده بهر له فێسقا به کۆ له ساکارخرین ده سکسه وشیککسی نه ته وابهتیو دیموکراتی که گهلی کوردمان له میراندا وه ده سستی هێشاییت شه و باسایه به که له سهرده می رژیمی باغایهتی له میراندا ده رچوو ، سه بارهت به سه ره بهتی خویندن و شاخاوتن به زمسانسی زگماکی خۆی واته زمانی کوردی . وا لێره دا ده قی شه و باسایه وه کور به لگه به گی مژووپی ده خه به بهر چاوی خسوینده وارانسی کوردستان . باسای ناوبراو له گۆناری ره می رووداوه کانی عیسراق (الولایع العراقیه) ژماره ۹۸۹ بێگه وتی (حوزه پیرانی مائسی ۱۹۲۱ بلاوکراوه ته وه .

باسای زمانه ناوچه پیرهکان

شێمه ی باغای عیراق له دوای رایه سندی ههردوو شه نهمه نسسی نوپنه ران و پیران شه مرمان به دایهتی باسای خواره وه کرد: بهندی - ۱ - برکه کانی شه م باسای له و لهزا ناوبراو انسی بهندی ۲ ۳ دا جیه جێده کێته . بهندی - ۲ - زمانی کوردی ده کێته زمانی دانسیاری له م له زانیانی خواره وه :

بێگه ی ژین

لیوای مومل - ۱ - قامیدی پ- زاخۆ - ۲ - زیمار د - ۳ - شاکرۆ
لیوای ههولیر - ۱ - کۆسینجی پ- رانیه - ۲ - په واندوز
لیوای کهرکوک - ۱ - گیل پ- چه چه مال
لیوای سلیمانی - ۱ - سلیمانی پ- هه له به - ۲ - هارباژیر
بهندی - ۲ - ده کێتی زمانی دانگاکان له قهراکانی خواره وه کوردی با سه ره می یا تورکی بێت :
۱- دهۆک پ- هێخان - ۲ - ههولیر د - مه خموور ه - کهرکوک
و- کلری .
ههروه ها پرسیاری دانگا به زمانی زۆربه بلاوده کێته وه .
بهندی - ۴ - تاوانبار مانی له وه ی هه به به هه موو خێوه به که له و لهزا ناوبراو انسی سه ره وه دا که .
۱- به سه ره می دانسیاری بکێت و شاگادار بکێته وه که هه سات و شاخاوتنی نیو مائسی سه ره می بوو .

ب۔ مورالہ عاتی زارہ کی ہڈ بکری تہ کوردی ہا عہ رہی ہا عورگی و
پہرہ بہ کی لہ و حوکم . وشی بد نیت . ہڈ ہج کہ سیکھن نہ ہستی
دارا کاری ہا شہرہ تا ہانگہ ہفتنی ہڈ دادگا و دادگای ہسا لا
دہ شہگان ہا عہ رہی ہا عورگی ہیت .

بہندی - ۵ - لہ و لہ زایانہ ی دا دی کہ ہڈی ہہ بہ نوسرا و خیتسری
بہ ہنی دایہرہ ہونہری بہ کان وہ بہ ہنی ہنگہ ی لیوا و ہ زارہ تہ کان
لہ گہ لہ ہی نیران لیوا ی موئل و لہ زاکانی بہ زمانی عہ رہی تہ نجام
بدری زمانی کوردی تہ کریتہ زمانی کی رہ ہمی :

- لیوا ی موئل ۱- شامیدی ۲- شاکری ۳- دھوک ۴- زاخسٹو
- ۵- زہبار .
- لیوا ی ہولتیر ۱- ہولتیر ۲- مہ خور ۳- کوہسنجق ۴- پانہسہ
- ۵- رہ واندوز .
- لیوا ی کەرکوک ۱- چہ چہ مال ۲- گیل .
- لیوا ی سلیمانی ۱- سلیمانی ۲- ہلہ بہہ ۳- غار ساژنر .

لہرہ دا تہ کری زمانی کوردی ہا خود عورگی لہ لہ زای کەرکوک و
کفری بہ کار ہیت .

بہندی - ۶ - زمانی دہرس دانہ وہ لہ ہ موو قوتابخانہ کان بہ راہیسی
(اولی) و ہرہ تایی لہ زاکانی لہ م ہا ساہہ دہ ست نیشان گراوہ بہ
کوردی ہا عہ رہی ہا عورگی تہ ہیت بہ گوہری تہ و زمانی گسسہ
ہنیدا ہارہ

بہندی - ۷ - زمانی کوردی بہ ہتہری شہتای لہ لہ زاکانی لہ سوای
سلیمانی کەرکوک و ہولتیر، کہ لہ م ہا ساہہ دہ ست نیشان گسر اوہ
بہ کار دہ ہیت دہ شہن شتوہ زمانی تہ و لیوا ناہرا وانسہ لہسہ
تہ زاکانی لیوا ی موئل بہ کار ہیت .

لہ متزوی بہ ہری کردنی تہ م ہا ساہہ را تا شہسہ و ریزہ ی
لہ لکی تہ وان لہ زایان ہڈ بہ کار ہری شتوہ زمانی ہلہ تہ بہ ہرتن .

بہندی - ۹ - لہ ہر وہ زہرہ کان ہہ بہ کہ بہ گوہری دہ سہ لانی خوی
لہ م ہا ساہہ چہ بہ جی ہگن .

جمال بابان
عبداللہ دہ ملوچی
وہ زہری دانہرہوہری

وہ زہری دانہرہوہری	جمال بابان
وہ زہری ناوغز	عبداللہ دہ ملوچی
وہ زہری دہرہ وہ	موزام ہا چہ جی
وہ زہری بہرگری	جمیل راوی
وہ زہری داراہی	روستہم ہا ہندر
وہ زہری زانیاری	عہ بدول حسین
سہرہک وہ زہران و جیکاری وہ زہری گاسووری و	نوری تہ عہد
ہاتوچوچ .	

تہ ہسہ ل

مامۆستانه رژیمی سوڤیالیستی دا _____ خبره

شامانجی بنه ره تی رژیمی سوڤیالیستی ریسه کیئسکی کردنی چه وسانه وه به . هه موو جۆره چه وسانه وه به . به سه شه شه مینه خۆش ده کات بۆ بزگار کردنی مرۆڤ و کۆمه ل و شامۆیه کی پرونیسان بۆ دینه کابه وه بۆ گهیرکی و (منافسه) گه شه کردن .

هه م رژیمه له هه نگاوی سه ره تای شامانجی دکتاتاتۆریه سی پرۆلیتاریا لایرین و ره شه کردنه وه ی چه نایه تیو به ره به ست کردنی هه موو جۆره جیاوازی به که بۆ بنیات نانی زه مینه ی ماتریالیسم که ژبانی شامۆیه و سه ره به ست بۆ گه ت تاکیک له کۆمه ل مرۆگه ر ده کات هه روه ها زه مینه خۆش ده کات بۆ ده ست به سه را گرتنی مسروفت و گه شه کردنی بهر زانستی به سه شه رژیمی سوڤیالیسم ده به تته تاکسه سوار له مرۆگه ر کردنی خۆش گۆزه رانی بۆ به شه ی زۆری مسروڤایه سی، به رزه وه ندی هه موو چه نه گان ره چاو ده کات جگه له چه نیکی که م نه به ت که له سه ر چه وساندنه وه ی که سانی شه ده ژین .

مامۆستای له جوازی به روه رده و فیکر کردن ده ورینکی بالای هه به سه له هوغبار کردنه وه و رژیم کردنه وه ی بهر ی چه ماوه ر .

رژیمی سه رمایه داریش که له سه ر چه وساندنه وه ی کاری جسه ماوه ری زه حه تکیش بۆ به رزه وه ندی هه نیک له خاوه ن هۆیه کانی به ره م هینان دامه زراوه ؛ هه موو هه ول و کۆشش بۆ زیاد کردنی قازانچه به هه موو جۆریک ته نه یا چه ماوه ری کرێکارو ره خنده ران سه رکوت ناکات به لکو به ل بۆ به شه ی زۆری چه نه گانی شه ره ده هاوینژنت بۆ هه م مه به ستسه گلاوه ی .

له میان که مانه شه چه ماوه ری مامۆستایان به غه یزه به کی شاعسکراو سه رنج راکیش ده گرتنه وه . مه به ست له مه شه شاعسکراو روونه که رژیم تاکه مه به ستی له فیکر کردنی چه ماوه ر شه وه به که له گه ل پنیویسته گانی به ره م هینان بگۆنجه مامۆسته له گه ل شامۆیه بکات هه ر شه م پنیویسته یانه شه که خۆی ده سه پینن به سه ر رژیمی سه رمایه داری دا له فیکر کردنی چه ماوه ری کرێکار، چونکه زیاتترین قازانچ وه دی نایسن ته نه یا به که م کردنه وه ی پنیویسته گانی به ره م هینان نه به ی بۆ که مترین راده ، بۆیه کرداری فیکر کردنی هه ر له خۆیه وه رووسته که له رووه کانی هه م پنیویسته یانه نیهان ده دات و نزم ده کسریسته وه هه ر چه ند له توانای خاوه ن سه رمایه گان به ت که به لیان هاوینتسه وه به سه ر کرداری به ره م هینان دا که مه له رووی مادی به وه له سه رووی مه منه ویش هه مان شه ده به خفیت له به ره وه ی کرداری فیکر کردن ده وری بالای هه به ر ناخرتته به ت گوئی له هوغبار کردنه وه ی جسه ساوه روو کاربگه ره له سه رخانی رژیم .

رژیمی سه رمایه داری هه رده م له هه ول و کۆشش دایه بۆ دروست کردنی ده ست به کی گوئی رایه ل له ریزه گانی چه ماوه ری کرێکاردا بۆیه ته ده بکۆشیت بۆ چاندنی جۆری بهر کردنه وه ی خۆی و له سه فه که ی له ناو

ئەم جېنەدا. ھەر ئەم ھۆبە ئە كە پائى پىئو دە نىت چاودىتىرى ووردى مامۇستايان بىكات بىرگىردنە ۋە ي خۇي دە كات بە پىلۋەر مامۇستا ھەتتە نگاندى رادە ي دىئوزى مامۇستا. مە بە تىقى ئە ۋە پە مامۇستا ۋە كور شامىرتىكە بىت بە دە ست خۇي، ھەر مامۇستايەك دىئوزى بىئى سىئورى خۇي نىشان نە دات بىز دارشتى پىلانە كانى ئە را دە كە وئتە بەر ئە مچى سە رگوت كەرە ۋە ي دامودە زگاگانى .

مامۇستايان لە رۇئى سە رمايە دارى دا بە تىقى ھەتتە خۇي دە جە وئىرتتە ۋە ۋە كور جېنە كانى تىر كە خاۋەن سە رمايە نىسەن و ھۆبە كانى بە رھەم ھىئانمىيان بە دە ستە ۋە نىيە .

لە ۋوللاھە دووا كە وئوۋە كانىبىر، كە رۇئى دىكتاتۇرى سىئوسىياسى دە سە لائى ۋە دە ست گىرتوۋە با بۇرۇوا بىرگىرات پەلى ھاۋىئىتە سە ر دامودە زگاگانى ھوگمىرائى . مامۇستا لە پىروى مادى ۋە مە نە ۋى ھەتتە پە شىۋە و غان بە شائى جە ماۋە رى پە تىر و روت دە جە وئىرتتە ۋە . پىسا مە ر نە بى بىرى ژىيائى شاموۋە بى پىروچە ئ كراۋە لە لايەن رۇئىمە ۋە ، ھۆبە كە تىر خۇي لە پىلا جۇئىيە تى ئەم رۇئىمە سە رگوت كە رانە ھە ئارداۋە .

ئەم خۇرە رۇئىمە تى بە ھۆي كوفتىن و بىرىن دۇ بە جە مە ساۋە رى كىرىنگار ۋە كە وئە كانى خۇي خۇيئان دە پارتىن سە رمايە دارى ھىيائىت پىشگىرىيان لە تە كات . لە بە رتە ۋە ي ئەم جۇرە رۇئىمانسە بىز خىزمەت گوزارى شامانە كانى ئە وان ھاۋىتە كاپە ۋە بە ھە مسوۋ جۇرەك خىزمەتتىيان دە كات . ئەم جۇرە رۇئىمە تى لە پىراستى كورسى ھوگمىرائى خۇيئان زۇر لە ھوشار بىر ۋە و رابە رىبى جىسە ماۋە ر دە تىرىن . بىرى دووا كە وئىنى جە ماۋە ر لە ئازانجى ئە وانە و گىرىگە و ساپە بە لىتىرگىردن ئادەن تە نىبا بىز رۇلە كانى جىنى خۇيئان نە بىتتە بە لىكو دۇ بە كىردارى لىتىرگىردن بە ۋە ستىن ئە مىتىر شىكى شاماسىيە سە

لە پىلا بىوۋنە ۋە ي نە خۇيئىندە ۋارى لە رىزە كانى گە لائى ئەم ۋوللائە دا . ھە رۋە ھا ۋە زى دە زگاگانى لىتىرگىردن و مامۇستايانى بە رۋە رە لەم ۋوللائە زۇر نىزەمە و بىرى ژىيائى مامۇستايان زۇر خراپە ئىسە گەر لە گە ل گوزە رانى پىساۋانى رۇئىمە بىئورت كە لە دە زگاگانى سىپاۋ سىخۇرى كار دە كەن كارى مامۇستا لە دىئىپاتە دوۋرە كىانە و رىگىساۋ بىئىيان ھىچ جۇرە ژىيائىكە ناپاتە سە ر كە لە گە ل پىشگە وئىنى ئەم چە رىكە بىگىنچىت مامۇستا لە جۇرە خانوۋىيەك گوزە ران دە كات كىسە تە نىبا شىۋى شازە ئە . لە بىرى تە ندىرۋىتتە ۋە ھىچ جۇرە پىساپە خىئىك بە ژىيائى نادىرتتە . سە رىبارى ئە مانە ھە مۋى شىپانە كىردىنى لە لايەن دە زگاگانى پۇلىسى رۇئىمە و شىخراشائى گواستە ۋە ي دە رگىردن ۋە كىوۋ شىرى (دىمۇكلىسى) خراۋە تە سە ر ئە ستۇي . دامودە زگاگانى رۇئىمە ش ھە رگىز كۆي رابە ل نىيە لە خۋاست و داۋاكارى بە كانى .

شىرو شىيىكى دووا كە وئوۋانە تىر لە خۋىنى مامۇستا ئىسە نىساۋ كۆمە لدا دىتە پىلا ئە وانە ي باسما ن كىرد . ئە و كارە پىسۇزە ي كىسە مامۇستا بىزى ھە تە ستى دە خىرتتە پىت كۆي .

لە رۇئىمە مۇھىبلىزىم دا كە جىنى كىرىگار سە رگە وئىن ۋە دە ست دىئىپو دامودە زگاگان دە گىرتتە دە ستە ۋە ر دە سە لائى سە رمايە دار سە رگىسوت دە كات و جە وساندە ۋە بىن بى دە كات . دە بىنن مامۇستا شە رە زاپىسى

رؤښنځی غږی له خاځه ژیر نه رڼه وهندی هم چینه، له وهی د اجاتوو
لیږده کات و په روه رده ی چوښایه تی چه ماوه ری زه همه تکښ له خاځه
له ستوی غږی .

چه ماوه ری زه همه تکښیش زور پټویستی به زانت و هوغسپاری
هه په و هه ست به م پټویستی له ده کات بویه هه موو توانای غږی به کار
ده هیښیت بڼ ساناکړنی کاری ماموستا پټویستی کانی بسو شهم
کاره گرنکه ، له سپر له تیرو انینی له پسر او کړنی هه موو جسوره
چه وسانه وه بهک و تیځوشانی له پلنار مرؤښایه تی مرؤښ زسانسی
شامووه بڼ ماموستا وه دی دښی که یارمه تی بدات له بنیات نسان و
که نه کړنی تواناکانی دوور له سه رکوت کړن به شاماده کسردنی
قوتابخانه ی گونجاو و پټویستی کانی ماموستا له به رپتوه پسر دنی
شیش و کاری په روه رده یی غږی به شپوه ی دیمو کراسی دوور له پرتیسن و
پیرؤگراتیبه ت .

په روه ها له به رڼه وه ی رڼیمی سوغبالیزم روو له بنیات نسان
ده کات نهک له تالان کړنی لښکر کړن یاره و پوولی پټویستی ته رځان
ده کات که له گه ل پټویستی کانی لښکر کړن هاوسه ننگ بیټ هه نسا له گه ر
له سه ر که م کړنه وه ی خرجی سواره کانی تریش بیټ .

اسنین ده لټی: ((له سه رمان پټویستی هنگاو شوینی له وهه بسو
ماموستا وه دی پټینن نه له راپور دوور نه له د اجاتوو نه له توانا
بیټ که وه دی پټینر بیټ له کومه لگای پورژوا شه میش راستیه که پټویستی
به به لگه شپه ، پټویستی شپه روه و نه و مه به حقه پورژین و کساری
سؤ سه کین به رتک و پټکی بڼ به رز کړنه وه ی شاستی پیری ماموستا
شاماده کړنی له هه موو روه به که وه بڼ له وه ی ناوه پیرؤزه که ی غږی
به خوتیه وه بیټ . له لام له وه ی هه رده م سه ر ه کی بیټ کار کړنه بسو
چا کړنی باری مادی ماموستا)) .

له سابه و سه ر به ری سوغبالیزمدا به کښی ماموستایان نه فانه کانی
شار ناوه روکی راست و دپویشی خوزان به خوزانه وه له بسین په
نویښه ری راسته لښه ی له ند امانیان و له پټناوی به رڼه وه نسیندی
له وان کار ده که ن له ماله کانیان ده پټچنه وه هه روه ها ده بسین په
سه نه دی ده به لاتی که ل له و کومه لگایه راسته لښه به ی که چینه به تی
تیډا رپه کښ کراسی .

له یادی گوتیزی پاریس دا _____ کتار

له و کۆمۆنه ی که حوکمرانی (پاریسای بۆ ماوه ی (۷۲) رۆژ کسرد له (۱۸) شاداری ۱۸۷۱ تا ۲۸ شاداری / (۱۸۷۱)، به گیتکه له دیارده گانی مایووی سیاسی له ره نما له سه ده ی نۆژده هم شه خوانین بلیتیسن که به گیتکه له گرتگترین لۆزانی بزوتنه وه ی کرتیکاری، نه که هه ره له وه نسا به لکو له سه رانه ی دنیا دا و پرتگای به ره باهوشی عۆزپی لۆکتۆبه ری له به گیتی سۆلیه ت عۆش کرد .

له و کۆمۆنه به چه ره ؟ که چه پ ره وانی له ره نما ناپه سانه وی بشپه تچه وه بیاد ، نه وه که یادکردنه وه ی به یه ت به واتایه گی هه تسی له سه ر هه لدا نه وه ی بزوتنه وه ی چه گدار دۆ به دۆزمنه چه نایه تیه گانی چه یی زه هه تگیتی کرتیکاران و راست په وه گانیی په ره بیان هه تۆکه پووی و له قوتابیشی قوتابخانه گانی ده هارنه وه .

هۆیه به نه ره تیه گسان

له مانگی که لۆتۆزی / ۱۸۷۰ دا ناپه لیۆنی سۆهم شه مپه ر اتسۆزی له ره نما ی شه و ما به ره باکردنی چه نگی شافکرا کرد دۆ به (په روسیا) شامانچی له مه ش مۆینی پۆ و تووره یی چه ماوه رو وه ره ره خاننسی بوو له زۆرانبازی چه نایه تی ستوونی رووه و زۆرانبازی به گسی شامسۆزی ساخته که له هه ستی نیه تمان به ره وه ی چه ماوه ری له ره نسا سوودی وه رگرتیوو .

له ره نما چه نگی دۆراندو ناپه لیۆنی سۆهم له سه دوای شه سگانی له هکره که ی گه راو زه ندانسی کرا ، سوپای (په روسی) رووه و په ساریس هات به مه به ستی دا گه رکردنی ، بۆیه چه ماوه ری کرتیکسارو زه هه تگیتی گرتیوو نه وه ، عۆبان شاماده کرد بۆ به رگری له هاره که بیان ، چه سه ند شاپورتیک له و گه یان نه یدا یانه بۆیک هات بۆ به رگری کردن له دا گه یسره کهر ، شه مانیش له به تی سه رووی هه ره عۆبان قایم کردو به سۆ دۆزمن دامه زران ، شه پرتگی توندوتیژ پووی دا میان شه مانه و دا گه یسره کهر له شه نجامی دا دانیه توانی په ساریس په رباری سه رنگوم کردنی ده سه لاتی شه مپه ر اتسۆزی بیان دا له ۴ / شه یلۆولی / ۱۸۷۰ هکومه تیگسی نسۆی ده سه لاتی گرتنه ده سه وه ناوی (هکومه تی به رگری نیه تمانی) به هۆیه وه لکاند . به لام زۆر زوو بوو ووا توانیان ره گ و په سانه له سه م ده سه لاتهدا داگوتن و کۆنه په رستانه وه کوو (شه دوله ت په سار) و (زه نه رال شه وه) به یه به سه رانی شه م هکومه ته .

له دوای زنجیره یی کۆمۆنه وه (هکومه تی به رگری نیه تمانی) په رباری به به وه ی کردنی شه م سیاه تانه ی عواره وه ی گرتنه بهر . له شاستی سیاه تی ده ره وه / په رباری عۆبه ده سه وه دان و گسفتسۆ کۆ کردنیان له گه ل (په روسیا) دا . له شاستی سیاه تی ناوخوا له و کانه ی بزوتنه وه ی کرتیکاری کله یی به نده وو په رباری سه رگوت کردنیان دا .

شارى پارىس ۋە كاتە غارىڭكى گەورە بوو، دانىغخوانسى بەك ملىقۇن و ۱۵۰ ھزار كەس بوو لەمبان ئەمانە ۴۲۲۰۰۰ ھزار كرىتكار ھەبوو گىروگرفتەكانى بىن بەبىزى شاپوورى وولات كە بەخۇبىسە وە دىتتو و لەسالى ۱۸۵۷ و ۱۸۶۷ شان بەشامى گىروگرفتى كەت و كسانسى كە تووھى دىپتاتەكان بوو لەسالى ۱۸۴۷ و ۱۸۵۰ پالى بە كۆمەلتىن زۇر لە جوتيارەكان نا كە بوو لە غار بگەن بە مە بەستى كاركردن .

لەسالى ۱۸۶۲ تا ۱۸۷۰ مانگرتن لە مەرقاسەرى وولات بىلا بوو و غىنە بەكى نىمچە بەردە و امى بە خۇبە وە نىت ئەمىسەش بەرھەمسى تىكۇشامى كرىتكاران و پەنچەران بوو كە لەسالى ۱۸۶۴ ماسالى مانگرتنىيان وەرگرتتو . بەغى زۇرى ھىزى چىنى كرىتكارى ئە و سىلەى نە رەنسا خۇى لە چوارچىنە وى نە قىابەكان ھە غار دا بوو و ھىزە كسانسى لە زىر سىبەرى كۆكرىنە وە ، كۆمە ئە پىلە بىرە كسانى كە و كسانەش ھىزىڭكى باشبان ھە بوو ، مەندوونى پارمەتىو چىتخانىسەى مىللى و پانەى كۆمە لايەتتىمان بۇ خۇبان دامە زراخىبوو ، ئەمانسە قىستى زۇر باش بوون بە لام لاوازى ئەم چىنە خۇى لە نە بوونى پارتىڭكىدا كە غىكرىنە وەى چىنەپەتى روون و پىتەرە و بىگات بۇ وەدى ھىنشانى مەركە و تن لە و رەوتە شۇرغىترانە بە دە نۆزى بە وە .

چە ساوەرپىش چەند تە پارتىڭكى نىكرى بەر پلاو پالى كىنە بوو مە مەرىسا كە لە غىكرىنە وەى بوودا وەكان لاواز بوون .

بىرر بۆچوونە كسانى كە و كاتە

- ۱) بۆچوونى بە ھىزى ئە و كاتە بىرر بۆچوونىسى (بىلانكى) بوو (لوسى غۆگىتۇس بىلانكى / ۱۸۰۵ - ۱۸۸۱) مونە زىرى سۇھالىزىسى نە رەنسى بوو خاوەنى بىررى غۇرغىتر بوو لىسە ھاومسانسى كۆمە لايەتسى) .
- شىنچىس / لە پىلەكى پە رىخووكە كەى لە پارەى قىسەرى نسا و غىسۇى نە رەنسا دەلتى : ئەمانە ھەنگار لەم بىرر بۆچوونەى خىسوارە وە ھەن دەتتىن .
- (لە توواشاى كەم كە سانىك ھە بە كە رىتگىستىنكى پتە و لە مەرىسەك بىرر ساوەر كۇبان دە كاتە وەدە مە لات بىگرىشە مە بىساوە بەكى بىرر پىست كە نۆر بەى زۇرى گەل را كىغىنە نا و غۇرغە وە) .
- ۲) ئە و بىرر بۆچوونەى كە لە پەلەى نروم خۇى دە بىشنى بىرر بۆچوونى (بىرۇدۇنى) بوو .
- بىرۇدۇنەكان زۇر بەبان پىلە بىرر كرىتكارى كارگە بچووكە كىسان بوون ، داخوازى مە رىنگوم كرىنى رىشنى مە رىمە دارى بىبوون لە رىڭگای بە رىاكرىنى كۆمە ئە ھە رە وە زى بە كان وە بە رەم ھىنشانى شازاد كە پە بوە ندى بە دە وئە تە وە بىچىرئ ، ھە رە وە ھا بە رىاكرىنى كۆمىمانى قەرزى ھاوكارى .
- ئە وەى شا بەنى باس پىت (بىرۇدۇن) خۇى دۇ بە بوونى كارگەكان

هوو . دژ به مانگرتن و هوونی شافرهتی کرینکار هوو .
۲) هوو بۆچوونی مارکسی عیلمی (پارتی جینه شؤرئینگیره گمان)
به لام بلاوهوونه وهی له نیوان جینی زه همه تکئیشی کرینکاراندا زۆر
لاواز هوو .

هرووداوه گسسان

(شه دۆلف تیار)ی کۆنه بهرست له ۱۰ / شاپاری / ۱۸۷۱ له گسار؟
فرانکفورت له ئەلمانیا به پیمانی خۆبه دهست دانه وهی لسه گسه ن
(هوسیا) مۆر کردو له ۱۸ / شاپاریتر شه نحوه نی نیغتمانی له ره نیسی
ره زامه ندی خۆی له سه ر شه م به پیمانه به شیره به کی ره سی شافکرا کرده
سه مۆر کردنی شه م به پیمانه هه موو شه و قوربانیه زۆره ی گسه
هه ماوه ری زه همه تکئیش دا هووی له پیتناو بهرگری کردن له داگبسرگه ر
هه موو خرابه بهشت گوی . رۆ و تووره سی جه ماوه ری زه همه تکئیش و
بۆرژوا ی بچووک شه زانیکی هینابه شاره و شامۆی پابه رینه گسانی
هرووشاک کرده وه .

هۆبه دانیشخوانی پاریس شاره زایی خۆیان به جه ند داخواری به ک
به رزگرده وه . هۆ نمونه داواکاری هه لئیزاردنی نوئی شه نسجومه نیسی
شاره وانسان کرد . داوا ی شافکرا کردنی هوکمی جمه وری به شیره ی
ره سمیان کرد . داوا ی لادانی (باجی شه ر)یان کرد گه له کاتسی
شاپلیون له رز گرابوو له گه ل شه موینی کرینکاره بی شه گمان .
به لام تیار ی کۆنه بهرست گه به رزه وه ندی جینی بۆرژوا ی زیساتر
ره جاو ده کرد شه وه ک به رزه وه ندی جینی زه همه تکئیش هۆبه بهرپساری
سه رکوت کردنی بزوتنه وه ی جه ماوه ری خسته شه متۆی خۆی و بهرست
کاره هه لئسا .

هۆزی ۱۸ / شمساداری / ۱۸۷۱

هۆزی بهرپساروونی کۆمۆنسه

له داواپۆزه گانی مانگی هوسیات / ۱۸۷۱ دانیشخوانی پسیساریس
(گاردی میلی)یان داوه زانده گه بهرگری کران له خساری پسیساریس
خسته شه متۆی خۆی شه م گاپۆزه له جینی زه همه تکئیش پینک هاتوو گه
گیانی خۆیان هۆ شه م مه به شه خسته ووو بهر له شه وه خساوه نیسی
۴۰۰ تۆپ هرون گه ۱۷۰ تۆپی له سه ر گردۆلگه ی گه ره کی (مورنمارتر) و
۸۰ تۆپه تر له سه ر گردۆلگه ی گه ره کی (بلفیل) هوو .

سه رله به یانی رۆزی ۱۸ / شادار جه ند کۆمه لئیک له بهرپساوانسی
(تیار)ی کۆنه بهرست له نه ره وه ی شاره وه رووه و پاریس هاتسن به سه
مه به سنی ده ست به سه را گرتن به سه ر شه م تۆپانه .

جه ماوه ری شار گه شه م هه وانه یان زانی پزانه ناو شه نامه گانی
شار هۆ به ره لئستی کردن له شه نجام دانی شه م فرمانه شه و عیان به سۆ
شه م گرووبه سوپاسی مانه ی (تیار ی کۆنه بهرست) شافکرا کرد گه شه م
تۆپانه مۆلکی دانیشخوانی شه م شاره به و به زیاده باجی وه رگبیراو
له دانیشخوانی شه م شاره کراوه .

زۆر به زوویی شه م کۆمه له سه ر بازه گه شه و فرمانه شه خسته کسه ی
خرابوو شه متۆیان په شیمان هوونه وه و باوه ریان به لسه گسانی

دانیشتوانی شاری پاریس هتئا . زیاتر له مهی ههستی چسپینایه تی
له مانه که زۆر به بیان بۆله ی وه بزخه هه زاره کان بسوون کۆپسانسی
کرده وه و هاتنه پیزی چه ماوه ره وه و له پیری (تیار) ی گۆنه په رست
هه لسانه وه و لێ ی یانی بوون .

هه وه ی جینگای سهرنج را کێهان بهت له م کۆمه له سوپایی سانه
که هاتنه پیزی دانیشتوانی پاریس له به رچار ی چه ماوه ره له سه ره کانیا
شاگراران کرد و شه دای شه زۆر شکرانه بیان کردن .

له مهی به به که مین سه رکه وتی سوپایی رامیاری کۆمۆنه ده ژمه تر دینه
بۆیه (تیار) ی گۆنه په رست بریاری هتیر فیککی به ریلاری دا بسوون
سه رتسه ری شاری پاریس له هه مان بۆ دا . به لام دانیشتوان به رگری بیان
له م هتیره کردو هتیکیان هکاند . له دوای هه مهی (گاردی میلیتی)
کۆمۆنی شاره وانی پاریسی داگیر کردو لێ نه ی نساوه ندی سسه م
گاردی چه ند یاسایه کی سه رپیزی دانا له بهاری باج وه رگسرتسن و
زیندانه سیاسی به کان و داها توره هتیرا کیه شهتکاری به کان شه مجا
ده ست و بر دیا ن کرد له داگیر کردنی پایگاهی (فانف) دا که له شه نجای
داگیر کردنی شه م پایگاهی (۵۰۰۰۰) هه زار تله نکه له سه کوه ت بسوون
و دابه شی سه ر دانیشتوانی شار کرا .

له نیوه پۆی رۆژی ۱۸ / شادار شالی سوور له سه ر کۆمۆنی شاره وانی
هه لکرا و له دوای به که سه سات تیار ی گۆنه په رست لسه که ت چه ند
به ربارزه شه نه رته به ره و شاری (فرسای) هه لات (که ۱۸ کم له شاری
پاریسه وه دووره) له ۲۶ / شادار کۆمۆنه ی پاریس (واتسه شاری
پاریسی به کگرتو له رووی سیاسی شه داری به وه) نه سستی به
هه لپزاردنی شه ندامانی شه نجومه نی کۆمۆنه بیان کرد هه لپزاردنیگی
دیموکراتی وا که تا شه و کاته وینه ی نه بوو بوو له دنیا دا .

دانیشتوانی پاریس به گهتی به عذاری هه لپزاردن بسان کسرد
که له شه نجامه که ی به م شه توه به بوو له میان ۹۰ شه ندام ۲۵ شه نسندام
کرتکار بوون شه وانی تریش هاره ن بهت و بازارگانی به جووه و به کسان
بوون .

له دوای شاگرارا کردنی شه نجای شه م هه لپزاردنه دانیشتوانی
پاریس هۆش هالی هۆبان به به رپا کردنی سیمینارو کۆبوونه وه ی گهتی
له ر سپی و به (بزی کۆمۆنه) بهتگیری کردنی هۆبان نوێ کرده وه .

هه له کسانسی کۆمۆنه

هه له ی هه ره که وری کۆمۆنه له دوو دتی گاردی میلیتسی بوو
له سه رشگون کردنی حکومه تی تیار ی گۆنه په رست له ۱۹ / شادار به لکو
شه م بریاره دوا خرا تا رۆژی ۲۸ / شادار که له و پۆزه وه کۆمۆنه
به شه توه به کی ره سمی شاگرارا کرا .

بۆیه له میان شه و ۱۰ رۆزه واته له ۱۸ تا رۆژی ۲۸ / شادار
تیار ی گۆنه په رست توانی سوپا که ی بنیات به کاته وه و گه سه سارۆی
شاری پاریس به دات و هۆراک و هواردنی لێ به چرێ .

شه گه ر گاردی میلیتی له رۆژی ۱۹ / شادار که ژماره بیان له ژماره ی
سوپای (تیار) زیاتر بوو به ره و (فرسای) هتیرشیا ن بهردابه شه و

ئەم كارەساقە رووى نە دەدا .
 بۆيە (ماركس، انگېلىس، لىنىن) لە دەت نىغان كىردىسى ئەم
 رووداۋە دەلتىن :- بۇ ئەۋەى مەركەۋىتى مېاسى بەتەۋاۋى بىسىنىت
 دە بىن مەركەۋىتى سوپاسى شان بەھانى ئە ۋە نكاۋ بىنىت .
 ھەئەى دوۋەى كۆمۇنە لەۋەدا بوۋ كە بەتەۋاۋى دەستى بەسەر
 بانكى ئاۋە ندى ئەرە نىسادا نەگرت (كە رۇتغىلد بەرئىۋە بەرئىۋە
 دەگرد) بۆيە - تىبار - ى كۆنە بەرمت بەئىۋە بەكى شەرسى پىسارەى
 پىۋىستى خۇى لىن دەردەگرد بۇ مەبەتە كانى خۇى .
 خۇ ئەگەر كۆمۇنە بەتەۋاۋى دەستى بەسەر بانكىكە بەگرتساپە
 ئەۋا گە مارۋى (تىبار)ى دەدا لەروۋى خەرجى پىارە ۋە پوۋلەۋە ھىسەر
 ۋەك تىبار گە مارۋى شارى دابوۋ لەروۋى سوپاسىۋ خۇراۋە ۋە خواردەۋە
 كۆمۇنەپەگان ھەستىان بەم خالانە نە ئەگردو پاپە خىان پىۋىسە دەدا
 بەلكو پىارەپەكى زۇر كە مېان لىن دەركرد لەتەرسى ئەۋەى كىسە
 چە ماۋەر بەدزىيان لەقەلەم نەدا ، ھەرۋە ھا سوۋدىيان لەم پىسارەپە
 ۋەرنەگرت بۇ دەت بەسەر اگرتىنى كارى ھەتسوپان ۋ بەرئىۋە پىردىسى
 ھار .

بە پىنچەۋانەى پەبىمانى (فرانكفۇرت) كە بە خۇبە دەت دانسەۋەى
 تەۋاۋى سوپاسى ئەرە نىسا مۇرگرا .
 (بىمارك) مەرلەشكەرى سوپىاى (پروسى) رىنگاى بىسىسە تىپسارى
 خۇفروۋى دا كە ژمارەى سوپاگەى زىياد بىكات لە ۶۰ ھەزار بىسىۋ ۱۴۰
 ھەزار دىۋاىتى بۇ ۱۷۰ ھەزار لە مېان ئەمانە ۶۰ ھەزار مەدەرىپسازى
 بەخسېرى ئەرە نىساۋى بوۋن كە بىمارك شازادى كىردن بە مەرجى ئەۋەى
 كە بىچنە پىزى سوپاسى تىبارەۋە .

تىبارىش بەم سوپاپەۋە روۋە ۋە پارىس ھاتن ھەرچىسىسە نىدە
 دانىشتۋانى پارىس لە پىشتىگىرى كىردن لە كۆمۇنە بەتەۋاۋى ھىسېنىرو
 ئوانىيان ھاتنە مەيدانەۋە ۋە ھىزىقە بىن بە پىزى بەك لەدۋاۋىپە كاكاشى
 تىبارىيان تىك دەتكاند بەلام كۆمۇنە ۋورده ۋورده مەختە كانى خىزى
 كە بۇ بەرگىرى كىردن لەگىت كوچەۋ نەروانە كانى ھار دامەزراپىسۋو
 بەك لەدۋاۋى بەك لە دەت دان .

لە ۲۱ / شاپارىش ھىزە كانى (تىبار) بە پىشتىگىرى سوپاسى (پروسى)
 لەروۋى رۇژشارۋاى شارەۋە ئوانىيان پىننە نار ھار ، ئەمجا كوۋىتىن ۋ
 بىرىن ۋ مەرگە سات دەستى پىزىگرد كە ھەفتەپەكى خاپاند لە ئەنجاسى دا
 كۆمۇنەپەگان جىكاكاشى خۇپان ھەموۋ لە دەت دا .
 لە ۲۶ / شاپار / ۱۸۷۱ دوۋى گروۋېسى كۆمۇنە كە لە ۲۰۰ كىسىسە
 پىك ھاتىبوۋن لەگۇپىشتانى (لاھىزى ساۋك) گە مارۋ ئىران ۋ ھەموۋ پىسان
 تىپساران كىران بە مېش كۆمۇنە مەرى شاپەۋە .
 دەسكە ۋتە كىمانى كۆمۇنە

- ۱) پانە ۋ نەقاپەگان ۋ كۆمەلە پىپەپىپەگان ۋ پۇژنىسامە كىسىيان
 بە ھورىكى ۋا بلاۋپوۋنەۋە كەۋىنەپان نە بوۋ .
- ۲) خالەت بەتەۋاۋى مالى خۇى ۋەرگرت ۋ شازاد بىسۋو مىسالى

- کارکردن و به غداری کردن له هه تیزاردنی بۆ هاته دیه که پنهان سو
نه پورو، له ۸ / نیمان به که مین به کیتی شافره تان دامه زرا لسه
دنیا دا (به کیتی شافره تان بۆ به رگری کردن له پارچه و کۆمه کسی
بریند اران) له ۱۰ / نیمانیش به که مین کارگه ی شیش کسیردنیسی
شافره ت دامه زرا .
- ۳) به ژمیری به کی گیتی کارخانه کان کراو به ژوگراسی شاره نیدی
به رهه م هینانیمان له ژیر جاوه دتیری شه نجرمه نی کۆمۆنه داناه .
- ۴) دیارکردنی که مترین برانه ی موچه ی کرتکاران .
- ۵) به ره رهتی راسته و خۆی نووسینگه ی بی کاره کان .
- ۶) به ره رهتی راسته و خۆی بانکه به جووکه خۆچه به کان .
- ۷) جیاکردنه وه ی شاین له ده ولت .
- ۸) خۆمالی کردنی قوتابخانه شاین به کان و خۆرای بی کردنیمان .
- ۹) خۆرای کردنی گشت کاروباری به پوهست به کۆهکی داد .
- ۱۰) داندانی حاکمه کانی دانگا کان به هه تیزاردن .
- ۱۱) وه لادانی مویا به شتوه ی کۆنیه و خستنه پوری واتای گسه لی
چه کدار .
- ۱۲) به ره خۆی شاره وانس .
- ۱۳) سروودی کۆمۆنه له لایه ن شامیری کۆمۆنه شوچین پوتیه دانرا .

بئکه ی ژین
www.zijee.com

په کیشی له ما ئوسا یان له کوردشان

نویسه راسته قسه له ره به مانه ئوسا شو به ژمیری و
په شکه و تنخوازه کان له کوردشان ...

کښې خبرات

سټوانزنی فزیکردنی غوره بی
له ذل هسپنی داگیر کړاودا

نوروسنی : نجله نمبر بغور
بلاوگرندنه وهی : شاهه ندی لنگوژلینه وه له پتکخراوی پزگساری خوازی
له له ستمین .

خستنه پوړی : م . م . خ
وه رگپراشی : ک

گه لی کوردمان له و گه لانه به که خووهی داگیر که ر هسپنوه و
نیختمانده که ی به فر به فر کراوه شا شیتاش هسه ولی خوانسه وه و
ره فر کښه وه ی پشنامه ی نه ته وه یی نه کړت (به عه ره پ کردن هسه
تورک کردن، به فارس کردن) پوره که له پووه گانی پزیمه خوژلینه کسان
که کوردمانسان به فر کړدوه .

له بواری به پوره رده و لټرکردنیش که گرتگی به کی شایه ت به خوچه وه
ده سپنیت به غتوه به کی فر اوان له لایه ن شم رزیمه توخم به رستانه وه
به کار دیت بڼی ته و اوگرندی کرداری خواندنه وه ی نه ته وه یی له به ر
شاه وه ی (له قوتابخانه به هی گه وری کرداری پنکپنانه کی شایه تسی
شاه وه دی دیت له پووی له فر و سپر گمانه وه ، ته نیا نه رگسایه له
کومه ل که شامانجی وپتی راسته رخت ته گرتنه ته ستوی خسوی بسز
به پوره رده کردنی نه وه ی داهاتور) ته به له پتخه کی ته و به رتورکه دا
هاتوره که ده به پینه روو .

رژیمی خاوه ن له سات غوی به ربه رختی دانانسی به رننامه ی
خویندن نه کات و وپته دیاری کراوه گانی غوی تیدا نه چه سپنیت،
سپره شایه ت و نه ست نیغان کراوه گانی غوی که ده به وی له مپتگی
قوهاسی (هاورلاتی باغه پوزل) که ده به تیدا . به م جوړه رژیم پسلان
داده ریژمی بڼی ته و جوړه مرزونه کی که ده به وی دروستی بکات به رکه و تیش
له م کاره وه دی دپنې به هو ی به ربه رختی کردن له به ر هردوو کوله کی
کرداری لټر کردن که ماموستا و به رننامه به . رژیم غوی دامه زرانندی
ماموستا به ده سته وه نه گرتت و جوړو خویشی کارکردنمان نه گسپری و
نه گوانپته وه به گوپره ی چه ند پتوه رتکی شایه تسی هه ر خویشی
مووجه بیان نه داتن ، به رننامه فر رژیم هه ر غوی دامه ریژیمی و
شامانچ گانی تیدا نه ست نیغان نه کات بڼی ته وه ی شسه نجامه که ی
به گوپره ی وپسته گانی غوی بڼی .

وه له به رته وه ی گه لی به ربه یی له له ستینیش له و گه لانه به خاکسی
نیختمانده که ی که وخته ژنر پتی داگیر که ر خووهی شاه ره سسی و
خوانه وه و نه ربه نه وی بووه و هه ولی بزرکردنی پشنامه ی نه ته وه ی
نراوه رژیمه ته هیژنی له شمسراشیل له و رژیمه توخم به رستانه به
که به پوره رده و لټر کردن به کاره هپنې بڼی کرداری خواندنه وه ی
نه ته وه یی له رزکردنی غوی وه کور داگیر که ر .

مختنه رووی ئەم پەرتووگە ئەو مان بۆ دیاردە خات گەتسا چ رادە بەک وانە (میلوو - پەروەردە) بۆ وە نەپەنناسی شامانچە سەرەکیە گانی سە هیۆنیزم گە بە سەر قوتایی بە عەرەب سە گەن سە پاندرلوه بە گاریکی بە سوودی دە زانن پتەگی پەرتووگە گەتسا و نیغان دەدات گە سە هیۆنیزم لە گاتی - هرتزل - ئەو پەسەر وەردە ی کردوو بە بەردی بناغە بو' بنیات شانی ئەو ی سە هیۆنی - هرتزل - لە یاداقتە گانی خۆی رای نیغان داوہ گە پتەویختە بایەخ بەم بایەخانە بدزیت ((سوودی نیقتمانی - شایین - شانزگەری گە پەسەر وانسی

تێدا سە ۱۰۰ هتدا)) سە هیۆنیزم لە دوای نروست بوونی دە وڵتە تە گە بیان لە ئە لە مستین بایە خێکی گرنگیان بە پەروەردە داو بە گاریکی گرنگیان زانی سۆ هتتاتە دی شامانچە گانی خۆیان لە بنیات شانی کۆمەلگای سە هیۆنیزمی هاوچەرخ ، گەر و گرتنی ژێردەست گرتنی هاوولاتی بە عەرەبە گانی سۆ بۆ ئەو پلانە گلاوانە ی گە دە بیانە وێ بێسە پتەن بە سەر یا لە ریسگای یاسای خوکی عەسکەری ئە نجام دە دەن .

پاغان ئەم پەرتووگە لە بارە ی یاسای فێرکردن دە وێ و دە لسی فێرکردن لە شیسراشیل بە سۆ قۆناغ تێبەر دە بێت : فێرکردنی بە خورنی (التعلم الالزامی) ئە مێر لە قۆناغی باخچە ی منسسالان دەست بێ دە گات تا پۆلی دە هتەمی سەرەتایی (۵ - ۱۲سال) یاسای تایبەتییە بە بۆ ئە نجام دانی ئەم مە بە مەتە ، بە لام عەرەبە گەن ئە وە نەدە بەر پەرسیار شاگە ئە وە لە جێبە جێکردنی ئەم یاسایە ئە مێس خۆی لە شارە زووی سە هیۆنیزم دە بێنیتە وە گە ز لە بیلابوون سە وە ی ئە خوێندە واری دە گات لە نێوان دانستوانی عەرەب لە ئە لە مستین بۆ بە رنجی ئە وە دە دە بین گە رێژە ی قوتاییانی عەرەب لە پۆلی دە هتەم لە مالتی ۱۹۶۴ - ۱۹۶۵ دە گاتە ۶۰٪ بە لام رێژە ی قوتاییانی بە بە وە دی بە گان لە دە مان سال و لە دە مان پۆل دە گاتە ۹۲٪ لسی قۆناغی شامانچە ی و فێرکردنی بیا لە دە بینن ژمارە ی قوتاییانە و قوتاییە عەرەبە گان زۆر گە مترە لە هاوچە خنیان لە قوتاییانە و قوتاییە بە وە دی بە گان .

سەرپەرشتی فێرکردنی بە خورنیو شامانچە ی عەرەبی لە شیسراشیل بە رێو بە رابە تییە کی تایبەت بە رێو ی دە بات لە وە زارە تی مە عسارک بە ناوی (بە رێو بە رابە تی پەروەردە و زانستی عەرەب) بە رێو بە سەری ئە مێس جۆلە گە یەر بە کەر پە یو خدی بە وە زارە تە وە یە . ئە م بایە تی یاسایە کی شاو خدی بە و وە زارە ت خۆی بە رنامە ی خوێندن دا دە نیتت و چاوە دێری ئە نجامی دە گات بە خۆی پتەنێنە وە .

بە رنامە عەرەبە گانی شە وە ر دە م گۆر انکاری تێدا دە گریستت و لە دە مان گات (زمانی عیبیری) گە لە پۆلی چوارە مە وە دە مست پەسێ دە گات و شان بە غانی وانە گانی عەرەبی دە خوێندزیت بە رنامە ی نە گۆراوی دە بە مامۆتای عەرەبیش ئە وە ی جێگای مە رچ راکیفسان بێت ژمارە بنان گە مە بە تایبە تی ئە وانە ی شارە زاییان هە سە یسە ساری شاپۆریشیان نزمە ، جگە لە مانە شە وە ر دە م لە لایە ن دە سە لاتسی شیسراشیلە وە عەرەبە بیان لێ دە گزیت بە دە رکردن بە بیسانووی ئە وە ی گە ترشاکن لە سەر شامانچە ی وولات .

له بهی دوروم له م په رتوړوگه غاړه زاپه په پيدا ده که پښ لسه
 نه نجاسي ووخته وه، وانه ي ميژور و په روه رده ي مه ده ني له پوله کانس
 سره تاسي و خاوه ندي له قوتابخانه سره په پيگان له شمسراشيل،
 ده پښين وانه ي په روه رده ي شارتاني (التربية المدنية) کساکه
 په رتوړوگه پو بولي ه ورتهم و ه شتم به خاوي غارماتانيه تسي
 شمسراشيل، (مدنيات اسرائيل) سره تاي له م په رتوړوگه له په کم به تر
 به ورتبه ده ست پښ دکات (مه به ست له په روه رده ي شارتانيه تسي
 له وه به که پښتن به قتي به سرود له ره فطاري منان و کز مه لني ه رزه کار
 پو شه وي سرودسان لي و ره رگيرت له گوندو خاوي ده ولت) .
 په رتوړوگي په روه رده تر گراوه به پښخ به شه وه له پاپه ست
 (ره فطار دانستوان و ده رگا خاوه وانه يه گفتمه پگان ده رگا کانس
 ده ولت در ا به يي له م په رتوړوگه تر به خاوي روو له کوئي شسه که پښ)
 کوتاسي نيت . به لام په رتوړوگي ميژور شامانه کانس دپاري کسراوه
 به پيو. به رنامه که قوتابپان خاوه زاپه پيدا پگان لسه ميژوري
 شمسراشيل و ميژوري ده ولت ي شمسراشيل و ميژوري گه لاني سره پ .
 په رتوړوگي ميژور ده کوئي به سي به شه وه : به يي به کم له ميژوري
 سره . ده دوي شه وي تر له ميژوري عيسري به يي سږيه ميژور له ميژوري
 شه ورپي و . ه سرکه پو پوژه لات ده دوي له ژير خاوه پښاني مينسزوري
 پښگانه .

- ۱- له دوو په رتوړوگه (ميژور - په روه رده) ساپخ به دور شستسي
 رنگه ده ده . به که پښان ه لونيست به رامهر به جوله که دوره مسپان
 ه لونيست به رامهر به ماره ب له خاوه وه و ده روه : خاكي له له ستينر .
 داگر گراو . خالي به که ميژور خوان لني لي ده پښته وه شه ويتر .
- ۲- ره گ و رسته ي جوله که وه کو گه لني، (نه شه وي خاوه ن ده شه لان) و
 سوو، ميژور سر، له جوله کانس را سوو دوو و خوزه ستنسه وه
 گه لي جوله که به شاپين و نه شه وه که ي .
- ۳- ساغر، جوله که له پښات پاني ده ولت ي شمسراشيل حسه کښي
 ميژوري بدرنيني .
- ۴- ساغر، جوله که له له پښتن که پښتمانه که پان بدورور دريسزوي
 ميژور نه خستته پښت گوي .
- ۵- پښکه و تني جوله که وه کوو گه ل، وه کوو شاپين، وه کوو شمسراشيل
 شه ميش به پښاندني را شته کانس ميژور و په پوه ست گردني شاپين و
 نه شه وه به به که وه .
- ۶- ساپخ دان به ه ندي رووي شاپيت وه کوو ره گ ورپه ي - جوو -
 به گشتي که جزن له ده وري نه شه وه که پان کز پوونه ته وه و هسسه رده م
 خاوه ن ده سات پوونه به م هويه وه ده رده سري و شيش و شسازاري
 پان چنستوره .
- ۷- له مجا پاسي شه پوله کانس گه رانه وه پو خاكي شمسراشيل دکات و
 دلسوزي خوو نيشان ده دات پو خاگه که ي ه روه ها بسوزوتنه وه ي
 سه هيژنيزم به بسوزوتنه وه په کي رزگاري خوازانه له قسه له م ده دن و
 ساپخ به ره گ و رسته ي ده ولت ي جوله که ده دات و به ديموگراسسي

ده بخته روو . به رنامه کانیشیان بایه فی زور به پتنگه و تنسی
 جو له که ده دات له رووی شاینه وه به به که مین شاینی داته نی له صر
 رووی زه مین و - ته ورات - ده گاته به ردی بناغده ی هسه مسور
 شاینه گاشی خر .

له رووی نه ته وه وه جو له که به خوراکر ده دات له له م وه کسور
 شاکیش جو له که قیته گاته وه و دلسوژی و روغنبری و زانست و زانین
 ده خاته بایه وه ده نیتر هه لویت به رامبر به عه ره ب له ده ره وه ی خاکسی
 له به فی دتوره نیتر هه لویت به رامبر به عه ره ب له ده ره وه ی خاکسی
 داگیرکراو بایه ده گات بایه نه وه ده گات و گرنکی پیئ ده دات له
 غارستانی عه ره ب له که لانی تر وه رگیراوه و شم غارستانی له شاینی
 لیللام و زمانی عه ره بی زیاتر چی دی نیبه . ده وری عه ره ب له نیسادی
 کردنی که له پووری جبهانی ده خاته پخت گوی که بایه مسیئووی
 عه ره بیخ ده گات به میژوو به کی هر له خالان و عه ره ناگژی ناو غوی
 خیزانی خله کی شاینی له له م ده دات و ده نی شم ناگژی کسانسه ی
 شنتای عه ره بیخ ته و او که ری ناگژی کانی میژوو را پور دویوانه .
 به لام که بایه هه لویت به رامبر عه ره ب ده گات له ناو خاکسی
 داگیرکراو مه به ستی ره ش کردنه وه ی که سایه تی نه ته وه ی عه ره به ، پیئ
 نه وه ی پیئ به له میخا که داگیرکراو نی خاکه که ی کاریکی ره و ایسه ،
 به رنامه کانیش له م یوازه وه بایه غ به چۆنیته تی ده وله تی به هیونیزم
 ده دات و رای ده رده خات که نمونه ی نیموگراسیه له رووی شاینی و
 کۆمه لایه تی و رامباری به وه غوینی پیئ جوارازی و عه دالسه ت و
 غارستانی ته . که چۆن جو له که له هه مو بارتکه وه پتنگه و تنسور
 عه ره ب له درا که وخت دایه . پیئ نه وه ی دانیشترانی عه ره ب له شیس ائیل
 داگیرکردنی خاکه که بیان لا غتیکی ره و ا بخت یا وایان لیئ بسکات
 به غتیکی بایه بزائن و شم و شامیش نه قله زینن یا هار خورنسان
 بهارنن . رووی نوایش له م ره و ته راگیشانی قوتابیه عه ره به گانه
 پیئ کاری به یه پیئ ده ستی هانیشان ده دات که له زینر ده سه لاتی
 کارخیکردنی ماله وه بیان رزگاریان بخت پیئ نه وه ی قوتابخانه زیاتر
 کاریگر بخت به هر قوتابیان و وایان لیئ بکن خویان به راناقسور
 پتنگه و خوو تر بزائن له دایک و باوکیان .

له نوایندا له به فی چواره می شم به رتوو که له زینر ناویشانی
 (کورته ی بایه که و کۆتای) وه لای دور پرسیار ده دات وه که خواستی
 له لیکۆلینه وه به سووه شه ویش .

۱- راسته به ره تریه کانی ویستی ده له لاتی به هیونیزم به سه هسوی
 وانه ی - میژوو - به ره رده - له میفکی قوتابیه عه ره به کسان
 ده چه سینه ریت له قوتابی به ره تایی دا له شیس ائیل .

۲- چۆری شه و هاوولاییه چۆنه که شامانچی ده له لاتی به هیونیزم،
 ده به ویئ نروستی بکات و به قوتابیه عه ره به کانی به سه له مینیت
 که جو له که هر له کۆنه وه خا شینتا خاوه ن ده له لات سووه و خوی
 به خاکه که به وه به ستوره ده وله ته که بیان به ره مسی فسه ری
 رزگاری خوازی به و شه و ماوه ی لینی دور که و تنسورنه وه خاکه که بیان
 هر له یادی سووه و فرمیکیان پیئ ره توره .

له بی هه موو که حهه به ره بهارووشی ده وله تی غیر اخیل به له مینیکست، چونکه له گه ل ره وشی میژوو ده روات نه که به پیچه وانه ی جووله گسه فر وه گوو گه ل پیچکه و تورو و زهره کن له بارزگانوو هونه رو زانست و رامباری . ده وله ته که هیهان پیچکه و تورو له به ره وه ی پیچکه و توخووازو نیموکراسی به که هارچه غنی نه له وولاتانی فر . راستیه کانیکستی ده ره بهاری هه رب له ده ره وه ی خاک ی داگیرکراو نیهان. ده دات له نیوان هه ره به گان چیرۆکی کوغتن. و برین و حالان کردن ده دات هه پالتپانه وه و شاورانباریان ده گات که هارمتانیه تیهان وه رگیراره و چه ند گه لیکسی بهر بچین هیچ غتی که گزیان شاکاته وه و، هه ره ته نه هه به به مستسی خودی غزیان ده گان هه و چۆره سرۆشی که پیتویسته نروختیله بکریست هه به ره تووکه رووشی ده گاته وه که پیتویسته هیاوی ده ولسیست و ده زگاگانی بیست و دانی هیها بنسی، دووه میله هه به بووشه ی زۆر له دل غزی بیست و هانازی پیچه بگات و غزی به دات هه پالتپانه وه، سیه میسار هاوراتی به که بیست له به ی دووه قوتایی هه رب زۆر زۆر تووشی زۆر انباری ده بیست له گه ل غزی، تووشی گهروگرت نیست له گه ل زانستی به هه ره تیهه گان له قوتابخانه زۆر هه ده ره به وه ولت و هه رب و جووله که ده غوتیست که ده چته ماله وه گسوخی له هه تی پیچه وانه ی هه وانه ی غوتی دووه تی ده بیست، قوتابخانه ده مستسی رانه کتییست به هه وه ی بیست به گریکارکی مانه که چی له هه نبار کۆمه له که به دایر به له گه ندان بارو به هه ره و پارێزه ره گهریست هه ی ریزگریستی زیاتر ده بیست هه ره چه نه هه ی زیاتری زیاتر بیست له قوتابخانه بهاسی نیموکراسی ده وله تی به ده گان و کسه دیواره گانی قوتابخانه به چی نیستی رووبه رووی هه رکوت کردنه وه نیست . به مه فر دیار ده که ویت که قوتایی هه رب هه ی لی هه سیواره . که له پووری غزی له ده ره وه ی قوتابخانه ده بیست که چی له قوتابخانه بهاسی پیچه وانه ی هه ی به ده گرت .

به گومان هه مه قوتایی به که مه له ویتی ده وله تی غیر اخیل له قوتایی دووه میله هه به هه واری به رشانه گان هه سوتایی هه ره به ده توینیکته وه له دواییدا وای لی ده گات که به ی منیل هه ره غیر اخیل . هه وه ی هیاوی بهاس بیست هه به ره تووکه بهت به فیکردنه وه ی راستیه گان ده به ستیت له به ره تووکه گانی قوتابخانه دیاره ی رووداو ده ست نیهان ده گات به وو هه و هه برین و رسته ی شاهکراو رووداوی میژوو به سا هتی نادیار له مانای ناراسته و غزه به هه مه به هه ته فر چه نه ند هه ز میترکی دووو دریتی هه تووکه بهال هه هه لیکۆلینه وه به .

بەھىد
ماترىئەلەردىن تەبىئىي ئاغچىلارنى

بەھىد —————

لە سالنى ۱۹۵۲ لە غىزىنىڭ كوردىمە روھىدا لە قىسارۇچىكىگە خىجىلانە كەي (قانچە لەر) ئەھدى ئەمەردى چاۋى ئەلەپشەۋە قىمەتەنى مەنغا ئە شىمانكى بىر كە باۋى كۆپى ئوۋى كىر دىكىكىسى زىيانى خۇي بۇ پەروەردە كوردىنى تاللانە كە بىر چوار خۇشەكە كەي ئەرخان كىر . لە سالنى ۱۹۵۹ - ۱۹۶۰ زورۇ كوردۇتە قوشا بىخىسسانە و لەسە غارۇچىكە كە بىدا خۇيىنىڭى تەرەتاسى ئەراۋ كوردۇ . بۇ قۇشۇناسى خۇيىنىڭى شەۋەندى چۇتە كەركوك و ھەر لەر كاتەۋە شۇ چۇتە مەھىداتى ئەھباتى سىياسى پەروەتە ئەندام لە بەگىتى خۇيىنىڭى كوردىستان . لە سالنى ۱۹۶۸ - ۱۹۶۹ لە قانچە بى كىتۇكاتى كەركوك وەركىسراۋ زىياتى پەروە بە ئەھباتى خۇيىنىڭى ئەھدى ئەدا لەسە ۱۹۷۴/۱/۱ بەھىداتى دەۋرە مامۇستەبەت كىر لە بەندە لە ۱۹۷۴/۴/۱ كىرا بە مامۇستا لە پەروەردە كەركوك لە بەگى ئەھدى بەگى كەرىمىيانى خۇاۋىرۇ دامەزرا .

لە ۱۹۷۴/۴/۲۰ پەروەندى بە غۇزى ئەھلىۋە كىسرد قىسا شەھە تالەكەي ۱۹۷۵ ئىنچا كەراپەۋە خۇيىنىڭى چارائى لە بەر شەۋەي كورد بىر پەروە بەھىداتى ئەھلى پەروەردە ئەھلى كىراۋ ۲ سال ئەھدى (كوردەرىيان) شەۋەي زىراتى ئەھلى بە مامۇستا مابەۋە . لەسە داخۇازى خۇي كۆپىزراپەۋە بۇ شەھە ئەھلى كەندەگىنى (كەۋەردەئى) (كۆزە پەروە) مامۇستەبەت كوردۇ .

لە كاتى ئەنجام داتى كارى خۇيىنىڭى ئەھدى ۱۹۷۹/۳/۱۱ لە ئەھدى رۇتە شەھەۋە دەست كىر كىراۋ خراپە زىندانى لالە كاتى رۇتەۋە لەھىلە كەركوك و شەھە ئەھلى . گەلئى خازارو ئەھلى نەھە ئىرا بەلام ئەھلى تەبىئى بۇ ئورۇننى ئەھلى كەندە . بۇ بە شەھەر خازار كىرا .

ھەر لەھلى چاۋەندى دا بىر قالا لە ۱۹۸۰/۳/۱ نىسان كىراپەۋە ئەھلى نەھە شازار وورە بىر بەرئەداۋ شەھەر ئەھلى شەھەر شەھەر خازار كىرا .

لە ۱۹۸۱/۹/۱۲ بىر بەھىدە رگە ئەھلى ۱۵ كەركوك لەسە ۱۹۸۲/۱۰/۲ بە دەستى كۆپى خۇيىنىڭى ئەھلى بە نامەردى ئەھلى كىرا . ئەھلى باۋى قالا كىرۇلە بەكە بە خاۋى (نىسار) .

ھەر لەھلى ئەھلى بەكە ئەھلى مامۇستا رەھلىق و ھەر ئەھلى ئەھلى رىگەي رىگەي گەل و نىھەتەن .

**روزناری بکیتی مائز نایابی گوردستان
ببۆزی ماهنگه کافی بۆزنی زور زوره وه**

ئه م رۆزی سالی تازه به نه و رۆزه هاته وه
هه ژننگی کۆنی کورده بهه خۆشی به هاته وه

میوانه به رۆزه کان

خوڤه و برابانی خۆعه ویست ... مامۆستایانی تیکۆهه ...

کۆمه لانی خه لکی به هه ره ئی کوردستان ..

بۆله دلپیره کانی هیزی بینه ره کێ کوردستان ..

خۆمان به به هه وه ره ده زانین که له رۆژی سهرۆزی وه که مێژدا

له رۆزی هه ژنسی نه و رۆزی سهرۆزدا ، له نه ی به روه ری به کی هه ژنسی

که ئی کوردستاندا بۆتان به وێن و هه ژنه بهر "هه تان لێ به گه یسن ..

وه هه به م بۆنه بهر له هه نازی به وه . به ناری به . مامۆستایانی

کوردستانه وه له که لئانا به وێن . هه و به کتێبه ی که به (۲۴) سالی

به به له له هه ساتی بهی و چانیا دوانه که وه ره .. به سه بهر . نه دیو

هه کۆمه نه دی به وه به هه داری تیکۆهانی خوێناری و هه ره هه گه رانه ی

کوردی کوردیه .. وه هه له م به نهاره دا نه بیان مامۆستای قناره مان و

امهتاتووی کردۆته قۆچی ئوربانی به و رینگه به که تا هه تابه له دلتس .

هه ساوه ردا ده ژین و به و نه ته سه رویدی نه مری و سه ره رازی گسه ل و

نه شتمان که هه مبه هه ده بێتین و نه بێتینه وه ؟

بهی ناوی بۆ که هیدی وه ته ن به و نه و گرین

خامن هه وانه وا له دلتی مبله تا هه ژنسن

نه و رۆز وه هه به که تا دنیا ساوه بێنه ی له و وره نا که وه ی ؟

و اتابه که که له زه وی و شامان که وه هه ره .. مێژووی به کی به سه بهر

له سه روه ری خه لکی زه هه تکی ئی کوردستانه .. مێژووی زه به رینه کی به ی

کو هه نه به که هه راسته ی نه وێنسی که ئی کورد کرا وه . مێژووی رۆژننگی

رژگاری و سه ره خۆ به له لابه ره کاسی ژبانی مبله ته که ماندا کۆتایه .

ژبانه ، ژبانه وه ی زه وی و به هاره . به که م رۆزی سه بهری سالی

رۆژنمتری کورده واره . گانیاویکی که وه و فراوانه سه رچاوه به کی

به و نه که مانن سه ره مبه کی که ئی له مێزه مێژی کوردستان له که ل

نه و رۆزدا ده ست له ملانه به . نه و رۆز وه هه به کی ته رو به سه سار او وه

و نه دی سه رزمانی هه موو لابه که . نه و رۆز سه ره تابه کی تیکۆهانی

چولانه وه ی رژگاری خه وانه ی نه ته وه ی کورده . که بۆ به که م جهسار

به نه ست وه هه ندن به ره نگیاری زۆر داران و هه و سینه رانی ره نه ده رانی

کوردستان به وه ته وه .. بۆ به که م جار گرتکارێکی کورد له نه به ر دیندا

توانی مبه کی هه ژده هاکی خوێنمزی کورد به کوته که هه نه نه نه که ی

به رێنخه و چۆک به نه ره به گه و داگیر که ران دا دا و ته هت و به هه خه یان

سه رنگون بگا و کوڤه و قه لاتیان لێ به رو هه نین .. نه وه و انسان کاراد

بگا و به مبه ی خالیکی ده ست به نکرین بۆ چولانه وه ی هه ره گه رانه ی که ل

بېنئەتە شارا .

بەلنى پەيوەندى نە وىرۇز بە مېلۇوى خەباتى كىسە لە كە مەسان
 پەيوەندى بەكى قۇرگانىو زىندووه . وەك خۇپىن و گۇخت واپە كە
 ھەمىقە ھاندەرى جووانە وەى رىزگارى و سەرپە خۇبىى بووه . ھەمىقە
 بېنئەتە شارى رابەرەينە كانى گە لە ھەزارو دابىرو دابىسەش كىراور
 سە مەيدە كە مان بووه . ھەمىقە پىگىا خۇمگەرى پىر لە نىرەك و دالىسى
 دوورى نىرۇى شۇرە كانى كورد بووه لە سەر خاھەرى كوردستانى گە وەرە
 لە بېنئەتە وە دەست ھېشائى مائە رە واکانى لە رىزگارى و دىموكراتىو
 سەر فرائى دا . شۇرە كانى سەكۆى شىكەك و غىخ مە مەودى نە مەرو غىسخ
 سە مەيدى پىران و شۇرە شارىگى داغ و نە رىم دامە زىراندنى كۆمەرى
 مە ھابادو شۇرە شە بىلوونى ۱۹۶۱ ھە ر بەگەى لاپەرە بەكى خۇپىنئەوى
 لە مېلۇوى بىزوتتە وەى كورد ابەتى بوون دەكە نە وە و بىسە لىگەى
 قارە مانىبە تىرە نە بە زىنى خەلكى ئەم سە رزە مېنەن . بە لىگەى داوا
 رە واکانى كۆمە لانى خەلكى كوردستانى گە ھەرگىز سە رى بىزى دوژمەن
 دانە نواندووه ھەمىقە وىست و ھەوژ و تە لە لىلای دوژمەنئەنى لە
 تواندەنە وە و رامالەن و راگواستىن و غىواندنى رولخارى نە تە واپەتى
 پووجەل كىر دۇتە وە . ۰۰ وە دوژمەن بۇ جەنە جەنگردنى شە و مە بە خىسانەى
 گەلى رىگەر شىوازى شارە و او نامرۇفانەى كىر تۇتە بىسەر چوونگە
 چ بە شافىكرا وە بىا لە زىتر پە رە وە ھەمىقە وىست و شارە زووى لىسە
 بەرت و بىلاوى و لە بەر بەك تىرازاندنى رىزە كانى خەلكى كوردستان
 بووه . شە گەر تەنبا سە رىنجىك لە رابىر دوو بەدە پىنە وە نە بىسەنپىسەن
 وىستى داگىر كە ران لە چ راندە و شائىك دا بووه . شە وە خا لىسە دوای
 كۆتەبى ھاتنى جەنگى بەگە مى جىھانئەدا كە و تەنە كەرت و بەرت كىردنى
 كوردستان بە لام ھەرگىز بۇيان نە لىواوہ و بىزدانى رۇلە كانى لىسەت
 لەت بىكەن و ھەتى نىقتەمانىو نە تە واپەتى لە دىماندە بىلەپىننە وە .
 بە لىكو شە و كىرە وە نامرۇفانە و ناعىتەمانە مان بووه تە ھەسۆى
 بە تىن كىردنى گېرى كىيانى نىقتەمان بە روہرى و بۇز بىسە رۇز پىستەر
 گە شەى كىرە وە ، كوردستانىان كىرە وە بە گۇرستان بىز داگىر كە رە
 چە وىنە رە دوژمەنئەمان .

شۇرە شە مېزى كوردستانىش كە (ى . ن . ك) رابەرەبەتى نە كاو
 تە وارى چە ماوہ رى كوردستان بە كىرەكاران و جوتىباران و كاسىبكارو
 خۇپىنئەكارو مامۇستەبان و رۇھنەبىران نە كىرەتە وە . جىبارىكى تىر بىز
 نە بىرانى كوردى دوو پەت كىرە وە كە كورد خۇى لە بەر نە بىان شىلاوى
 نامرۇفانەى وە كە شە و ان راندە كىرئى ، وە كور چۇن كىرەندە وەى خەباتى
 چىنابەتى بە خەباتى نىقتەمانىو نە تە واپەتى كۆمە لانى خىسە لىسەك
 بە لىگە بەكى تىرى بېنئەكە و تىنخووازانەى شە و شۇرە بە كىسە نە بىسە وى
 دىموكراتىبەت بىز سە رانەرى مېراق وە دەست بېنئەتە مائە رە واکانىسى
 گەلى كوردستانىش دابىن بىگىچ .
 خۇفەك و بىرا خۇفە وىستە گان . . .
 بېنئەتە رگە دىلخە گان . . .

لە بىادى نە وىرۇزى شە مەئالدا شۇرە كە مان بە قۇرئاننىكى نامىكە و

میژوویدا روت ده بن که پره له کۆسپ و ته گه ره له بهردهم له سه بهاتی نه پساوه ی چینه ره همه تکتفه گانی کوردستان، بۆیه ده به سینی زۆر به وورپاسیو به ووردی و به گیانگی بۆلایین هه نگاو بختین و ووره مان به زۆرو (نه سه و تن تا سه رکه و تن) دروعی به زۆو هسه تا سه رمان بخت . گیانی دیموکراتی گه سه بن بده بن و فراوانی بکه بن لسه بهواری تیۆری بگوازینه وه بهواری داهینان و له کاره گانی خۆماندا به سه ملتینین . شیهه گرده وه چه وت و نادیموکراتیه کسسانی نساو ریکراوه به سه بهه کان به تایبهت ریکراوی ماموستایان و خۆبندکاران و داموده زگاگانی به روه رده و خیرکردن به رامت نازانین چونکه سه وه بیان ریکا له بهردهم هاوکاری و به گنتی ریسزه گانی له له دانه خات . وه به شالوی ترس و تۆکاندن و گهف و گسور لسه ماموستایان و خۆبندکاران جاریکی تر شه و دامه زراوانسه لسه کۆمه لانی له له به گنتی له خاوه نه گانیان به تایبهت سی دانه به سرتی شیمهش به ناوی (ی . م . ک) وه له پال کۆمه لانی له لکی کوردستاندا ده خوازین که بهارودۆشی شاسی بۆ کوردستان بکه رینه وه لسه رووی سیاسی شاپووری و سوپاسیه وه ... شیمهش له گه ل کۆمه لانی له لکی کوردستانا ده مانه وی .

به نده سیاسی به کان به زه لای بکرین بن گوی دانه بهرو بۆه وونسی جیا جیا بیان، سه وانهش که به بهارمه گهراون بکه رینه وه ناو مال و خیزانه گانیان، به تایبهت به بارزانی به کان و که سوکاری به شمه رگه . شیمهش له گه ل له لکی کوردستانا ده لنین .

به دانیمتوانی نیهاته راگوینراوه گان بکه رینه وه شوینه واری بهاره و به بهرانیان به مهش شاپووری عیراق به نه ندازه به که به سه ره و زووتر نه چن .

شیمهش له گه ل له لکی کوردستانا ده لنین .
 ده به شوینه واری ته بهریب و ته بهیسه له کوردستانا به سه سی بهیست، چیر به زۆره ملن له له نه کری به بهیسه و گوهارو هه ره سه ده رکردن ئی راگواستن له پیزی خۆبندکاران و ماموستایان و له زمانه رانسیا نه مینیت .

شیمهش له گه ل له لکی کوردستانا ده مانه وی .
 بهاری به روه رده و خیرکردن غیوه ی شاسی دیموکراتیسیانسه و مرۆفانه ی خۆی وه ریکریت که له گه ل خواست و ویست و شساوات و شامانجی گه لی کوردستان بکونج . نه وه کو نامزو دژ به بهروپساوه رو ده و بهری خۆبندکاران بخت . شیمهش له گه ل له لکی کوردستانا ده مانه وی مثالا نمان . به به روه رده به کی مؤسالیستی نه ته وه بهیسه خۆرگهتری به شکه و تشخۆان گوش بکرین ، نه وه کوو به رنامه گسانی خۆبندن و رۆهنهیری له کوردستان پتر بخت له بهیری نساو ماموستا هۆلینیهتانه .

شیمهش له گه ل کۆمه لانی له لکی کوردستانا ده مانه وی .
 دیموکراتیهتی راسته لینه دابین بکریت بۆ ته واری شه و را وه رکردن و هه لیزاردشانه ی له ده زگاگانی پاسیو بهیسه سی و

نە قايىدا دەگىن و خەلك ئازادو مەربەخۇ بىت لىسە ھەسە تېزاردن و
دائىمى مۇقىمى قىلار و لىنھاتور لىغونى قىلار و لىنھاتور كىسە
توانار بە ھەرە و دىلجوزى و نىھىمان بەرەھەرى خاڭ و پارەنگى ھە و
ھە تېزاردىنە ھەن . ئىنەھى لىگەن خەلكى كوردىستانا ئىسازادى و
مەربەستىمان دەوى ئىز دەرىپىنى سىروراپ لىرھەنگە و پۇشنىپىرى و
گەھە پىندان و زىندووگىردنە دەى گەلە پىوورى نەتە واپە تىمان .

چە ماوھەرى بە ھەرەھى كوردستان :

مەركە وىتن و پىتھەگە وىتى جىولانە دەى رىزگار پىخوازانەى گەلىسى
كوردستان لى مەركە وىتى قۇرىش و ھىزى پىتھەگە رگەى كوردستان داپە ۶
مەركە وىتى قۇرىش كوردستانىش لى پتە وگىردىنى بە كىتتىرى تىسە و اوو
قۇرىش كىرەنەى كۆمە لاشى خەلك و كۆپونە دە پىان لى دە ورى ئىسلاى
قۇرىش گە پىان داپە بە زاپە راپەتى بە كىتتىرى نىھىمانى كوردستان .
پىتھەگە لىم قۇتتە دا خەسەت و تىنكوشانمان ئاراسىتىھەى
بە كىتتىرى راستە قىنە و كارىگەرى پىزەگەنى قۇرىش پىزەگەرى دىموكراتى
خەلكى كوردستان بىگە ھەن .

بە كىتتىرى وىست و قامانچ گە خۇزى لى بە نىھىمانى تە و اوى مالىسە
دىموكراتىسە گەلى كوردستان دە نىھىمان لى رىگەى نەست نىھىمان
كردىنى راست و زانستىمانەى نۆت و نۆزىن و بە كىتتىرى پىزەگەنى
تە و اوى ھىزە سىياسى قۇرىش كوردستان دەستە بەر نە پىت .
دە پە ھەم رۆزە پىرۆزە بىگە ھەنە دە ھەرە تەى تىنكە شىگاندىنىسى
نە ھەنە پىلانى نۆزىمان و چە وىتتە زانى گەلى كوردى تە مەدىسە . . .
دە پە دىسانە دە پىزە دىنىيە بە لىمىننە گە گەلى كورد لىسە دە
بە رىزىرە بە لىكە و لىكى دام دە رگە دا پىلوتىنە رەگان فرىسو پىسوار
لە و پىووروشانە پىاندا ھە مەھە دىوچارى ھەلەى كوشىدە و ھىكىتى گە و رە
پىوونە پىزەن بە لىمىننە گە تاگە رىگەى كۆتەپى ھاتىنى مەسە لەى
كورد تە نىھە رىگەى چارە مە رگىردىنى پىنچىنە پى كىتھەى رە و اى گە لىسى
كوردستانە و گە ھە وىش بە پىتگە بە كى دىموكراتىمان نە پىت ھە رگىسز
چارە مە ر ئاكرىت .

بە راپەن . . خەلكان . . خەلكى ھە مەھە قۇرىش كوردستان . .

لىرە دا بە ناوى بە كىتتىرى مامۇستاپانى كوردستان ، كە ھەلگىرى
مەھەلنى خەسەت و تىنكوشانى مامۇستاپانە و ھە مەھە لىرە پىزە پىتھە دە و
ئىمان بە ھانى سىزپ و رىگەراوۋە گەنى تىر لى خەسەت رىزگار پىخوازانە ماندا
مەنگەرى ھەرەف و قۇرىش كوردستان ھەلە پىزە پىرۆزە
نە و رۆزە مەركە وىتنان پىتھەگە نە گە ھەن .

مەركە وىتن پىزە قۇرىش رىزگار گەلى كوردستان بە راپە راپە تىسى
بە كىتتىرى نىھىمانى كوردستان .

نە مەرى و مەروھەرى پىزە ھە ھىدانى رىگەى رىزگار كوردستان .
زىندوووتى پىزە پىرە دەرى چە ئىنى نە و رۆزى كوردستان .

ھەر ھە گەوۋە پىت ئالەى خەسەتى بە كىتتىرى مامۇستاپانىسى
كوردستان .

مە كتھە پى سىرتارەت / نە و رۆزى ۱۹۸۴

بابا الرقزی ماموستا ره چار بکرت

عبدالرحمن

له و روزه وه که کوردستان که وختونه بهر شالای در پندانده ی داگیر
 که ران و زه سرو زهنگی زورداران، کۆمه لانی خه لکه که ی دورچساری
 شاخوشتربن سازاردانی نه ته واپه تیرو چه وساننده وه ی چپنسابه تسی
 هاتوون، ماموستایانی کوردستانیه وه که رتیکی زۆر لیکراو و ساک
 پین عبتا، کراو و چه و ساوه ی ده متی دوزمنان، که ستن نه بووه پارێزگاری
 له ماله ره و اکانیان بکات و باری قورسی ژبانیمان له هر سووه و
 شامان بکات، به لکو نه وه ی هاتووه زیاتر باری گوزه رانیانسیسی
 غیواندووه و دوزمن شاسا رهفتاری له که تیان کردووه .

له م به لکه راستیمان بوونه هۆی بهرکردنه وه و هوعبارکردنه وه ی
 ماموستایانی دلسۆز به بارهت به جۆنیه تی باری ژبانیمان و ههول دان
 بو پینا، هیتانی ریکراویکه تا بتوانن بهرگری له زولتم و زۆرداری و
 پارێزگاری له ماله کانیان بکات و شاسی ژبانیمان به ره و پینسه وه
 بیات، چونکه به تاقی کردنه وه به لمهندراوه هیچ نه سته و تسویتسۆ
 کۆمه لیک شیه بهرگری له ماله ره و اکانی بکات و زال بخت به سهر
 هه موو که سدر کۆسب و ته گه ره کانی رتگیای به غتی خه بیات ته گه
 به کتیر به کتیرتن و به کفتنی ریزه کانی و به بوهندی نسیسوان
 نه ندامانی بته و نه کات ... به پینسه وانه هه وه هیز له به کتیردایسه
 و ده مت له شاو ده مت رتگیای بهرگه و تن و بهرۆزی له دورایه .

بنگومان بهرۆتنه وه چه کداری به که ی ۱۱ی شه بیلوکی ۱۹۶۱ کسه
 به ههول ته قه لای خه بیاتگتیران و دلسۆزان توانرا بکرت به خۆریتکی
 چه ساوه ری و سه رانه ری کوردستانی گرتنه وه ، هه ل و مه رجیکی له باری
 نه ره تیکی گونجاوی بۆ ماموستایانی کوردستان ره خساندو هانده رتکه
 بوو بۆ خه ملاندن و گه بیاندنی به ره می خه بیات و عیگۆغانیمان، شه وه
 بوو له نیوه ی به که می سالی ۱۹۶۲دا نوپنه رانی ماموستایانی سبارو
 شارۆکه کانی کوردستان خوسان گه سانه (غه قلاوه) و به که م کۆنگره بیان
 به مت و (به کتسی ماموستایانی کوردستان) بیان دامه زرانده که و اتسه
 له م به کتیره له شاو چه رگه و دل و ده روونی ماموستایانی میلیه تیکی
 زۆر لیکراو هه لقولاوه و به ده مت هیچ که مانتیک و تاقمیک دانده مه زراوه ،
 به لکو وه ی پینویسته کی بابه تی مژوو کرد هاتوته کابه وه ، وه هر
 له به که م رۆزی دامه زرانندنیه وه گه بیختوته شه و راستیه که پاشه
 رۆزه که ی به ننده به چاره نووسی میلیه ته که ی . بۆیه پین مله مینسه وه و
 به و به ری له خۆبووردن و خۆنه ویسته وه هارغان له گه ل کۆمه لانی خه لکی
 سته مدینه و ریکراوه پینسه یو نیموکرانی به کانی تره وه له سه نگه ری
 مان و نه بیان دا هه موو بارودنوخنگی به خۆبه وه گرتووه و له گه ل
 هیتی جوولانه وه ی رزگاربخوازی گه له که مان خۆی به کفتسه وه و ده وری
 سه ره کی خۆی به نیوه سه بارهت به لیداکاری و قوربانیو ریسوا کردنی
 شایدی لۆزی به تی کۆنه به رحمان و داگیرکه ران. وه له که نه حامسی
 خه بیاتیدا نووچاری زۆر نه رده و شارارو ته شکه نه چه بووه و ده بیسان
 رۆله ی قاره مانی کردوته قوربانی رتگیای سازادی و سه رفسسرازی،

کاکه (حسب)ی شه هیدو پتقمه رگه و ماموستا و شه نداسی بیه کیتسی، به که مین کهس بوو له ماموستایان که به ده کی خویبه وه روزه و خهباتی چه کارانه ههنگاری نار دهستی له هه موو جوړه خویبه کی خویبه لگرعو به روزه ونندی گهل و نیفتماهی خسته کار هه موو به روزه ونه ندیه کسی تابهتسی خوی و پتغوازی له خوږفر کرد، ده بیان جالاگرو نسه به ردی لاره مانانه ی له مپووی بزوتنه وه ی میلله ته که مانا توچار کرد کسا له دامتانه خویشاری به که ی شالجه لهر که له ۱۹۶۲/۱۰/۷ وه هه موو روژ غایاند، له روژي ۱۹۶۲/۱۰/۹ گیانی پاکي کرده پتخووی له باخو به ره و به هه غتی به روه ری و نه مری که وته ری .

به لئی روژي ۱۹۶۲/۱۰/۹ روژنکی پسرزوو پسرنگداره له مپووی بزوتنه وه ی میلله ته که مان به گفترو خهباتی ماموستایان به تابهتسی، هه ر بوپه ی . م . م . ک کاتی خوی وه له نوای شه و شه هیده نه مسره به بیاننامه ی بلاوکرته وه هه بارت به م روژه ، وه له کوننگره ی سیمه ی (به کیتی ماموستایانی کوردستان) پسر پسرار له کار شه م روژه لرا که بکرت به (روژي ماموستا) . نووا به نوای شه وه وه له نوای هه ره سپتانی خوږ شه که ی پتغوو و هه لگپرسانه وه ی خوږی نوی خواری گه له که مان و بوژاندنه وه ی به کیتی ماموستایانی کوردستان به کیتسی له کونفره نی نووه ی غوسای پسر مائی ۱۹۸۳ د ده بیان پسر پسراری دا که شه م روژه بکرت به (سالروژي ماموستا) و هه موو نوپتخاران به گفتری دهنگیان بو شه و پسر پسراره به ریزگرده وه و پسر پسراره که چه سها . . .

که واته ۱۰/۹ شیتا سالروژي ماموستا به . . ده بین ماموستایانی کوردستان . وه له به رووی هه مورمانه وه ریتگراره که مان (به کیتسی ماموستایانی کوردستان) شه رکی پانگرتنه وه و پایه خدانی شه م روژه بکرتنه شه ستوی خوی و له هه موو روژنکی شه م (سالروژه دا) مپسره جانو شاهنگه بکرتنه تپاسا . بادی شه هیدان بکرتنه وه و پوتنه ریان پسر دروست بکرتنه ، به بیاننامه بلاو بکرتنه وه ، ووتارو گفتری به هه موو پخوتننرتنه وه ، ماموستایانی هونه رماند په شانگا بکه نه وه ، شه دپسو شه ده ب نوپتخانی ماموستا له وری خویشان هه بین ، ریتگراره سیاسي و پتقمه روو نیموکراته کانی کوردستان بانگ بکرتن و به خداری تپاسا بکن . . . تاته و بانه پسر روژه دهنگه و رهنگه دانه وه به خویشانه وه بکرتنه . . . و ره جاو بخت پز کومه لانی شه لکه .

راسته له ساوه ی (۲۲) مائی راپور نوو دا ، رهنگه هه ل و مسهرچ له بارتنه بووین بو شه م به به هه ، به لام خوږ مائی پسر وه له نوای شه وه ی که کونفره نی پسراری له کار دایه وه که وه له روژانی شه م روژه دا وه زمی ناوچه ریزگار کراره کان له ناو خوږفر و هه پتقمه رگه دا تا رانه به که له پسر بوو، ماموستایانی مه لبه نندی ۴،۲ که ژماره بیان زوږتره له مه لبه ننده کانی ترو زوږبه عیان (مطرح) ان بو عیږو کاری ماموستایان ، ده بیان خوانی (مفتی له خروارتک) شه شه م به به هه . شه نجام به دن ۱۰۰۰!

به هیوای سالروژي داهاتوو و روژانی داهاتوو شه م سالروژه . . .

خہباتی ماموستایان لہ شیعہ کے گوران دا

ماموستایان لہ پانڈونے
ہٹاوی کورد زوودہ رکونے
رہی ہی بیرونیشکمان خوش کن
زمانان بہ کوردی خوش کن
یونیش شونین کہوتو سے کاروانین
ہم خانہ خوینسین ہم پیوانین!

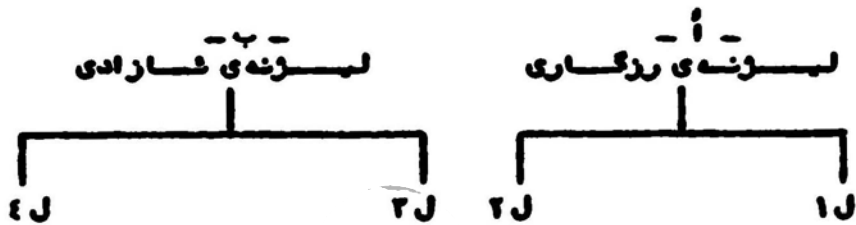
یگر دوتی ماموستاکان
یک سولنسان بی لہ کریانہ
لہ مرؤ لہ بی ماموستای کورد
دانشی بر اویشٹری وورد
رہنگای بی کریانہ دانہ
بوتیلونان نک سولنسانے

بہنگاوی کوچ ودریشٹ
لہ برین رہنگای ہو رازولیشٹ
بہ ہم سرگرچی ہیواوہ
بہ بان لہ فرین
لہ رلوونکہ سے ہرزے ہرین
ماوہی خول دان لہ دال لہ کچین

بہ نام دوتی
لہ مرؤ لہ بی ماموستای کورد
سر لاجہ دین یک سولن بوو،
خانہ ازی یک پلنگی جوان بوو
لہ مرؤ بازہوسے بہ کار بو کورد
چہ کوش بہ دست، داس بہ دست
رؤشن بیرو خواہن ہست
ہستی دلنوزے نیشمان
ہستی خوشہ ویستی نیشان
رہنجی بہ بیون لہ مانہ
ہیزے بانی کوردستانہ
★ ★

مستی از فرمانی خهبات

به پتی بریاره کانی کۆمیتته ی حکوتاریه ت له پیتناوی بهره پیتدانی کاری (ی . م . ک) و بهره و پتتوه بردنی کرده و ده ی فیکرکردن له ناوچه بزگارکراوه کاندای نوو لیژنه مامۆستایان پتیک هینران به م هتتوه به :

ل . لیژنه

۴، ۳، ۲، ۱ : هتتایه بۆ زماره ی مه لته نده کانی (ی . ن . ک) .

لیژنه کانی (۴، ۳، ۲، ۱) هه ره به که بیان له سنووری مه لته نده پتیکا کارده که ن، بۆ پتیک هتتانی مامۆستایان و مه ردانی قوتابخانه ی گوندو شواویبه کان هه روه ها به پتتوه ندی کردن به لته بر سر او انسی (ی . ن . ک) بۆ مه پتتوه کردن کاروباری قوتابخانه کان و پتتیکه فر کردن یارمه تی هاوکاری له گه ل ده گه ی به پتتوه به رو مامۆستایان له پتتایه کانی ناوچه بزگارکراوه کان .

هه ره له گه ل پتیک هتتانی لیژنه کان که و خوتته چالاکیو کارکردن، هه ره که ی له سنووری خۆیا به پتتوه نده یان به قوتابخانه گه یان و له خه و مه نی شواویبه کان و لته بر سر ارانی خۆش کردوه بۆ پتتیکه هتتن و له بارکردنی به پتتوه ندی توندو خۆل و هاوکاری و پراوتز کردن به باره ت به نارده نی منالان بۆ قوتابخانه کان به تاپه تته ت شه و منالانی که له ته مه نی ۶ ماله دان به شه وانه ی که له خوتنه دن دانه پتتن به تاپه ت هاندانی خوتنه کارانی که له شواویبه کانسای وه کوو چۆن لیژنه کانی (بزگاری و شانادی) بهره زامه ندی و پتتیکه ی ته واری مه که سی سیاسی (ی . ن . ک) له هه موو روویه که وه چه نده یان مامۆستای خۆشایان ده ست به کار کردوه له و قوتابخانه ی گه م و کووتیان هه به له رووی میلاک و کاندیری فیکرکردن .

وه کوو چۆن له دابه یان کردن پتتویسته کانی قوتابخانه کان له رطسه و ته هتتوه ده فته رو گتتیی خوتنه یان هاوکاری سوودبه خه رو چالاکانه بیان هه پتتوه .

هت کردن ووی هر لیزاردن ساخنه کری نه قاری ماموستایان

له هه ره تای گانوونی دووه می که مسال مه کله بی مسکر قاری هه ت ، بۆ بوچه ل کردنه وه و ریموا کردنی له و کاره شاهه مواری ماخنه هه بازمانه ی له ریکراوه کارتۆنییه گانا نه کردن ، له زینر دروهمسی برهله داری هه لیزاردن و نیموکر اتیه هه دا ، به قایهت له و نه زویر بازیه ی به ناوی هه لیزاردنی نه هه تیه تازیه نه قایه ی ماموستایان ، ساز درا له ناوچه گانی کوردستانا به پانخامه به کی بلاقوسر ده وه وه به ناو ریزه گانی ماموستایان دا له هاره کان و دینیهاته گاندا ، هاوکات له گه ل هه مله به کی ریکه ویکه له ناو ماموستایا له پینسار ریموا کردن و به رده له روو هه له مائینی له و کساره چسه وت و شایموکر اتیه به ی له چۆنیه تی هه لیزاردن و نه هه ست نیهان کردنی خوینه رانی نه قایه کارتۆنییه گه ی ماموستایانا له انجام نه دریت .

له به باتنامه گه دا هاتوو ، له م رۆژانه دا نه زگای کارتۆنیسی میری به ناوی (نه قایه ی ماموستایان) هاگاداریه کی بلاقوسر دۆته وه که گوايه له رۆژی ۱۹۸۴/۱/۵ هه لیزاردنی نه هه تیه تازیه نه کسکات به غنوه به کی گت وپرو پینش گاتی شامایی هه لیزاردنی نه هه تیه تاسازه نه گات . دوور له زه مینه به کی شازادو له بار که بسه غنوه به کسی نیموکر اتیه هه ماوه ری ماموستایان نه رله تی نه ربرینی خواستی سه ربه ست و شازادی خۆی هه یه . که به به کی هه موو ماموستایان له زانن برهتیه له به پانندی لیسته ی ته نیهای گاه لیمان و خۆفرۆشمان ، وه بۆ داپۆینی تارانی ته زگیه ی هاخۆگه ری هه لیزاردنی بۆ مساز نه گه ن که له راستیا هه م غنوه هه لیزاردنی لای مایلله هه ت بسه کاره ساتیکی گالته جارو بر به هه ره له قه له م نه دریت) . هه روه هه سا له بره گه به کی تریدا هاتوو . هاخۆگه ره که مانی پینکپینانی نه زگای به به یرو نیموکر اتیه شازادی ماموستایانی کوردستان مانی شامایرو دانه براره له ماله نه ته وه یرو نیموکر اتیه گانی گه لی کوردستان) .

له هاگامدا ماموستایانی هارو لادق کان به نه چوون و به هه کسکداری نه کردنی هه مان مه ته کۆله به کی هه هه تیان خیاوانده هه بیکسه لسی له و ریکراوه کارتۆنییه ی به ناو (نه قایه ی ماموستایان) و لسه رۆژی هه لیزاردنه گه دا له خۆگه رو نیه تمان فرۆه گانی (تسزگیه کراو) بترازی که سی تر له به رده م مندووکی هه لیزاردنه کان نه نه پینساران ، که وه می که له ریکه ی ناو نووی کردن و به زۆرو هه رو گیه تتر هه خۆراغه لای مندووکه گانه وه ، پسووله ی (لا انتخابیان بۆ نه رده پسر پینس) به غنوه نه ک له انجامی هه لیزاردنه که دیره به نه رخنه کرا که مه گه ر هه ر خۆیان وه لاسی چۆنیه تی له و ریموا بوونه بیان به نه وه که ته نه یا به هه دار بوون له ۱۰٪ تینه به ری و هه وه ی ووه ی (انتخابیسی بۆ له هه ر کارته کان خووسوون له ۴٪ به ولاره زیاهر نه بووه .

بنکھی ژین

www.zheen.org

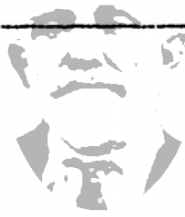

شجودے زمرہ ہوسٹا جہاں تاجیر

مەمۇرىي خەبەر

گۆنھاری پەقەتی مەمۇریی کوردستان

ژمارە ۴ خەتەر ۲ گۆنھاری پەقەتی ۱۹۸۴

بنکە ی ژین

www.zhin.org

« لە پێناوی پێند و گۆنھاری پەقەتی مەمۇریی کوردستان و کوردستان و پێشنگاری گۆنھاری پەقەتی کوردستان ،
روو و پەقەتی و پێشنگاری و پێشنگاری و پێشنگاری و پێشنگاری
نەتەر و پێشنگاری و پێشنگاری و پێشنگاری »

بنکھی ژین

www.zheen.org

لنگه کاروانی خهباتی

مسهلی د مرچوونی کوفاریکی مرکززی له لایین (ی . م . ک) ، پسه شپوهیکی ریک و پیک ، پسرخسارو ناومروکیکی د موله مند و سوود پهخشسهوه ، پهکیکه لهعمرکه گرنکه پیوستهکان ، که راستهوخو روومرووی کومیتهی پسرپوهیونی گشتی پهکیتی و مکتبی سکر تاریمت د سبتهوه . وه هر لمرگی ئیرانیشسهوه ئضجام بدریت .

راسته نیمه د مرکی ئو مسله گرنکه د هکین و پوونی پهخشنامه پهکیکی مرکززی لهوینی (خهباتی ماموستا) دا په پهکیکه لهعمرکه پنچینمیی پهکسانی ریکخراوهکسانی د مزاین لم قونافدا ، وکرو پیوستی پهکی کاری ریکخراومیی لیژنه وعلقهکانی ریکخستی ی . م . ک ، نه تنها لهوینی چالاکی پهکیکی روونی راگماندن ، لمرگی کهبشتن پهئامانجه نیشتانی و دیموکراتیسی و پینشمیی پیکانی جهماومری ماموستایان لهکورستان دا . جاریشنسی په له کوپوونهوکانی مکتبی سکر تاریمت و کومیتهی پسرپوهیونی پشیکسی زور له موناقه شهوگت و کوکانی برادرانمان بو مسهلی راگماندن و شپوهکانی پیش خستی و پسرپیدانی (خهباتی ماموستا) ترخان نهکریت .

د مریونی پسرپوهیونی شورشکیرانهی زانستی و وکترخستی لهخزمست بزوتسهوهی رزگارخوازانهی نیشتانی و دیموکراتی خهلی کوردستان ، د

به زور داری و چه سانهوه و زهوت کردنی ماف و بی شیل کردنی سمره تا کانی
 نهانی مرو قایهتی، هرکی سهرکی گو قاره کی نیمش د مهیت .

میروزی تیکوشانی ی ۰ م ۰ ک هر له کانی دامه زانندنی سهره
 له نار مرستی سالی ۱۹۶۲ دار تاوه کو نمر و، دسته چیله یکه له خمر مانسی
 خهباتی سمرجه سی خه لکی کورد ستان و جولانه وه تا زاد پخو ازانه کی و، شعلسی
 تیکوشانیکی سیاسی و شورشگیرانه ی به خور به وه کرتووه به کور به ی بارو زور و نیسی
 با بهتی خهباتی گه لی کورد، نه ک له شیوه ی خهباتیکی نه قایی دا به و بهیت،
 به د رای ئامانجه به شمسی به کانی جه مار مری ماموستایانی کورد ستانیا،
 چونکه خهبات و تعقللای شورشگیرانه ی همور چین و دسته و تا قمو تر به وه
 جوبه مجوره کانی کوملانی خه لکی نیمه، به شیکه له مه سه له به کی گشتی و، به ننده
 به ئامانجه کی ناوکوبی ها و بهش و سهرکی که خوری له پیروزی و سهر که وتسی
 جولانه وه ی نهیستانی گه لی کورد د نه بهیت، به سمر دا کی ر کمران و
 نیمه به الیزم نو کمرانیان، هر نه و کاتش ریک خرا وه جه ما و مری و د به و کراتی به اتی
 کورد ستان ده که ونه به واری سر وشتی و همل و به رچی ئاسایی کار و کورد به وه ی
 نه قایه د، له پینا و ده سیکر کردنی به واری ئامانجه به شمسی به کانیان .

« نیمه لیره جاریکی تر به لین به ماموستایانی خوشه بهیستان تازه ده که پنه وه
 که و د رینی نه که بین له به رچی کورد به و کوشش و د مر نه تیک به ده ستان به وه
 بی به د مرهینانی (خهباتی ماموستا) به و شیوه به و نا و به و که به نر خعی هم سور
 لایه ک به ئاراتی ده خوا زین و، له پینا و کم کرد نه وه ی نه و هم سور و زان و
 مهینقی بهش که د بهت به گامان به د مرهینانی هر ژماره به کی خهبات و،
 له به چاپ که یاندنی هر بلا و کرا به کا ده پیچیلین .

وه کور چون به ناری سمرجه سی ماموستایانی کورد ستان و ریک خرا وه
 تیکوشه ره که بیان (ی ۰ م ۰ ک) به لین به که له زور لیکرا وه که مان و به که به که سی
 به شمکه جوامه ره کانی به بازی رزگاری، تازه ده که پنه وه که و، به سا و مری
 هم به شمسی شورشی رزگاری که له که مان و روله له خور به وورد و ه کانی بهین، تا
 که بهشتن به ته واری ئارات و ئامانچ و مانه ره واکانی له رزگاری و د به و کراتی و
 ئوتونوبی راسته قینه دا، سور تریش بهین له سمر د ریزه بهیدانی به بازه که مان و
 هم به شو هر له کمل کاروانی خهباتا .

چون ده پرواينه ريکخراوه پيښه کي کانهان

کوران کاری په کانسې ناوکومل ، له کورنوه يو تازه ، که له پنځينه ټاپوړی په کانهوه هل د مغولسې ، کاریکسې حتمسې و سررشتين و هر دم لسه وستان ناگورن ، بهلام پرسپار ته وپه ، که شاخو له بهرزه و مندی کام چپن کتایسې پسی د پت ؟

ریکخراوه شور شکره کان هه ول د مدمن که سر منجاسی گسوران کاری په کان له قوناسی نزيک رمیا دور ، له بهرزه و مندی و خوا هشتی په شمسې زور لیکراوه چه و ساوه ی نیر کومه لدا ته واره پت . هر بهر په ش جوره ها کوم سل و ریکخراوی سیاسې و پینشه پسی و چه ما وری له پال ریکخراوی پینشه وری چپنسی چه و ساوه دا دینه ټاراوه و ، شیوه ی خه پاتسې جورا و جورش د گرنه پسر ، تاره کو خویان جله و کیشی سر چه مسی رود او کان بگرنه دستار ، هر خوشیان سر پمشتی و راهری بگن ، تاره کو ووزی له بن نه هاتسوی گه له تیکوشانا و له مایدانسی خه پاتا ، له پیناوی دسته رمی په شامانجه ره را کانسې ، وین نه پیت رمیا له لایین پور واکانه و نه غوز پت و .

شان به شانسې په سر سندنسی سر ما پداری ، چه و ساوه هه مسرو د پریکسی ټیان و هه ورو لا په کسی د ونمای به سخته کورت ووه . پوه بهر زگار پر زوره له لایین چینه کانه و نه ناد ی زیاتر قول ترو قراران تر ده پت ووه ، لسه گه له شه شدا شیوه و ه سېله ی تازه به گار د بهر پت له کوری خه پاتا د ژ په سر ما پد اران و رزیه کانیان ، له هه مان کاتشدا سر ما پد اره کان دسته و ستاره ناوستن ، له بهر ا بهر جولانه و کانسې ناوکومل ، به لکس و هه مسرو هینو تر اناوه مستی کوشنده ده ها وین به به پستی شکاندن و له بار بردنی هر جولانه و هه پک .

پوه همیشه هم راستی په زانستی په زیند ووه دره و شاه و په که د ه لسی ، میز ی هر کومه لیک پرتسی په له میز وری مل ملانسې نیوان چینه کانی .
کریکاران و جوتیاره هزاره کاز چپنسی سره کسی و پنه رتسی و کار گمری

•

گوران کاری به کانی ناو کوملن ، هوبه بهیوسته ریکخراوه شورشگیره کسان ریکخراوی کریکاران بن و بهرگری له ماف و بهرزه و بنند و داهاتسی تم چینه بکن و سره تا کانی خهبات و تیکوشانیان له سر تم بنا خهبات دایسرون .

له تک چینی کریکار چهندین تاخم و توپوی دیکش ده چه و سپرنه وه و له ماف و ئارانه کانیان سی بهری ده کرین له شه نجاسی رز به سی سرما به داریدا ، هوبه گل دانه وه و سازدانی تم تاخم و توپزانه بو سی لایمن نه هورن له مل ملانی کاندای ، بهر کریکی ره و او بهیوستی به کانی شورشگیرانه ده زانریت ، چونکی له لایسی له دوزنی سره کس خوپشان ده کویته وه ، وه له لایه کس دیکره ریزه کانی خوتی سی پته و شه کیت و له میدانه کانی شهری دوزندا و مکرمان ده خه پت ، به تایه پت له خه باتی گلانی زهر دست و ماف زوت کرادای ، تم تاخم و توپزانه ووز به کانی شورشگیرانه ی گرنه بیک ده هینسن .

به کیک له هوبه گرنه کانی سره کوتسی هر جولانه وه به کله شه ئامانسیج گهشتی ، هورنی شیرازکی ریکخسته که هر چین و توپنک بهیسی و بو چورنی خوی ده هیینه به کایه وه . ریکخراوه بهیسی به کان له قونافی شورشی بهرزه داریدا به بهر بو چورن و راهری شه بان هل ده مسووری و له خزمت به دیهاتی نامه جبه کانی شه وانندا ده پت .

دوا به دوا ی سره کوتسی شورشی نوکوتی له زهر راهری لینینسی مهزن ، قونافیکی تازه له شورشی جیهانی هاته کس بهیسه وه ، سره تا کانیسی بهم شیوه به جوگیر بوون که وا چینی بهرزه له توانای دا نی به شورشی رزگاری نیشتمانی هه تا سر بهریت و بهر وه سره کوتسی دوا سی بهات .

ریکخراوه جه ماوهری و بهیسه به کانیس هه مان گورانی چینه پتیه کسان به سردا هات و له بهراریکی به شکوتوو تریدا ، که بهاری قونافی شورشی رزگاری نیشتمانی و دیموکراسی تازه به دسه کار بوون .
له کوردستانی ئیه شا که بزوتته وه به کس شورشگیرانه ی رزگاری خوازی

رزگاری نیشتمانی گه لانی زردسته که هرچنده له لایمن چینسی
کریکاره راپهری بکریت به لام نابیت له توانا و ووزه کومه کسی چین و تسوسه
کومه لایمتی به کانی دیکه یوزواری بچوک و نیشتمانی کریکشیسراوه
پیشهسی به کانی ماوستایان و خویندکاران و ۰۰۰ هتد له خانه پسدان
به هره کبری نه کریت .

بهم چه شنه دیار دهبیت که له قونافی خهباتی نم سرده سسه
نیمه دا ناوهرکسی کاری ریکخراوه پیشهسی به کانیان ، شیوه کاری پیشهسی
سیاسی دهبیت ، هونه ری سهرجه سی جم و جوله شورشکیرو دیموکراتسی
به کانی کومل له بال خهباتی بارتسی پیشه ودا بخشینسه کسه
له پیتاوه هله کاندنسی رزیمی سهرما یه دارو هچانه کسایسه
ههله وهرجسی دیموکراتسی و تازه دا .

بنکه ی ژین

www.zheen.org

تھڙڪي زمان

سرد ميڪ لهنوهر ، ناستيڪي زمانه وانسي پلاو هوو هوو كه زمانسي به گنجينه (پير) داد نواو نڪسي زمانيش به دسري پيري مروانسي له قلم ددا . جا نهر پيره ، پيو مندي به کارو پاره ثقليه گانهوه همپسا ، پاڻ به همت و سوز و پست و ناره زروي نادمزاد هوو .

تم پيناسه پي نڪسي زمان ، هر وهك لهه ودا هو مان روڻ د پي ته وه ، سنوون نڪسي به گجار ديار گراوي پسي دراوهو هر چنده پيو مندي نه سوان زمان و پير-پيش ، به واوي روڻ نه ، به لام به پيو مندي به نڪسي لاپنسي نازميريت .

زوري ته وانهي كه دس مراهي زمان راي خويان د مرد مبرن ، واي به چاڪ د زمانن نڪسي زمان ، تنيا به پيو مندي و به نڪسي به پيش (Communication) له قلم بدن . هر چنده تم وشه پيش ، لسرووي به لگه داري و مانا دسرينهوه ، گهلي تم و نرو نالوذي وهاي تيد ايسه - كهنا زمانين تا چ رادميڪ د نوانسي هه وو نهر نڪسي زمانه وانسيانه بگري ته وه ، كه پيله ي پيڪم سروشتيكي كونه لاپتيان به خرووه گرتووه . جكه له مانسهر پيو مندي كردن ، تنيا تا پيهت نه به زمانه وهو مولكي نهر نه ، به لگسي د هتيت بهل و هو هو زور لاپنسي ترو هو گهلي هوي تري پيو مندي كردن وهك نيشارت و دسرينسي^(*) د هو چاوو د ست لسي دان و هه جووه جووه لاپنسي تري ليش به گار به پيشريت .

هو ته وهي پيرو پي نڪسي هه مالا پسي له نڪسي زمان و سگريڻ ، د هتيت وهك به نڪسي له ديار د ماني رفتاري نادمزاد لي ي پروانين . چونكه پسي گومان ، زمان با پي نڪسي هيند ه زوري پسي پراوه ، كه ده پينسي به گرتيگريڻ ديار د ه پيشريت ، كه پيو مندي توند و تولسي به هه جووه لاپنسي رفتاري نادمزاد وه هه تيت . تم گارهش له نڪسي

(زمانی سی قسه ای "فردارد هول" موه به راستی روزن و ناشکرا په .
 هم زان په هاتوره دیارده جیا کانی نیانی کردوته (ده) به شه وهر
 هر به شمش ، لنگل نه رانی دیکدا تهونیکسی پرو به یکدا چـ
 له پورند په مرغانه پته کان دروست کرد ووه زمانیشی له زور هم پورانه
 دانوه (*)

۱- په کسم نرک و دیاردهی زمان (کتاراد مهکی زور له هغه ندی
 دنگ و جوړلهی له شی نازل ده چی) بریتیه له به کاره پنانی زمان
 بو همرو جوړه سلاو کردن - پک ، بو نه د ب نواندن و روز خوشی
 پیشان دان ۰۰ بو همرو پونه کوهلا پته جوار و جوړه کانی رهک به پسهک
 کمپتن ، دانپشتن و کور به ستن ۰۰ ناهنگو جهزن و پر سر پونسی
 خوش و ناخوش ۰۰۰ هه وال پرسینسی و قسه و رازو گلهی له پینسی
 کسپک یان ناسپاویکدا ، که به سلاو کردن و روز پاش و به پانی بس ساش
 د مرزای قسه د مغریته سر بشت و دواچی ، کوتاچی سی ده هینریت
 جکه له مانهش چندین د مرپنی تر همن ، که له پوهیک کمپشتسه دا
 د مورین و ده توانسن همان نرک جسی به جسی بکن ۰ کوا پور کسم
 نرک چی به ؟ و نا یا ده توانین له تیکرای نرو وشو د مرپانه تسی
 بکسین ؟ نا یا کمر هاتوره کسپک یان ناسپاویک یان درارس په کست
 به شویکاری و له پاریکی ناخوشدا پنی ، جوړی پرسپارو و هلا و قسه
 کرد نه که د کوریت یان نه ؟

به لسی دیاره نرو قسه یی که له کاتی خوشیدا د کوریت ، له کاتی
 ناخوشیدا نا بهت پروتیت ۰ چونکه همند پک کلپنه همن که هر په که له
 کات و شوپنی خوباندا به کار دین ۰ مه پست لیم د مرپنه جیا و زانسه
 دیره له دروست کردن و به گومانی پیوند په کوهلا پته په کسان
 ناترازیت ۰ راته به کم نرکی گرتگ لیره دا ، نرکیکی کوهلا پته
 هیندی زانباری و بهررای بهنرخ تیدانیه که پوریت بهوه پکات له پک کوه
 به کسپکی دیکه پکات ۰

(*) د مرپن تمهیر راته نرو یی له دمو چاودا بهدی د کوریت ۰

بهلام نهمه وانا گمپنیت گهلین نهم نمرک کم باپخ و بی به هاپسه،
 بهلگه لراستیدا به کیک له و نمرک پنره تانهی که هستی کوبه لایه نسی
 توند و تول و به هیز د نکات • هر بزم پونه پوه دملین • گهر هاتور رست
 گوت و لاتیکی بیانیه و کسکی ولانکسی خوت دی به زمانی نسر
 قسه بگا ، بی چند و چوین ، خوتی لسی نزیک ده گپته و ده و رست
 لهگلسی بدویسی • وات نهر ها و زمانی و پیوند بهی زمان له و لاندیدا
 رولسی تاییه نسی خوی د مگیری له به کترینان نزیک ده نکات و • سمره رای
 نهمش تنانته گهر هاتور له ولانکسی خوتدا ، کسپکت دی به شیوه زمان،
 وات دیالکتیکه کی توقسه بکات ، نهره به کسر سمر نجت راد هکشی و خوتی
 لسی نزیک د مخمپه و بگره له و شویندا ، به نزیکترین کس د زمانیهست •
 هر نهم هسته به ککسانسی کومل به به گوه د به نسی و تاراد به کس
 زوریش توند و تولسی (کومل) هکی پوه بهنده •
 ب - به ههمان شیوهی پیشور ، نمرکیکی نری زمان ، بریتیه له به کسار
 هینانسی زمان ، له پوارو پونه ناپینه کانی وه نک نزار تکا و لسه خوا
 پارانه وور نا همنگ و جهزن و ۰۰۰ له لایه گوه و له پواری سبب سبب سازی و
 جاد و و گهرشدا ، له لایه کس دیگوه • له حاله نسی به کمددا ، نمرکیکی
 پنره نسی زمان ، بریتیه له پیوندی بهیدا کردن له گهل خالیقدا ، جگه
 له وی که د موریکسی تریش له پته و کردن پیوندی نیوان نهند امانسی
 نهر کوبه لدا د هینسی که تنیا پروایان به به ک ناپین همه • با به نسی
 گهره وی زمان له ویدا خوی د هینیه و که تنیا به هر وی به ک شیوه
 داره زواری ورتو د نکات که ههمور کومل له سهری راهاتوین • هله نسه
 به هسپتیمان له و کتیانه نه که (وهک دملین) له ناسانه ره هاتورونه نسه
 خواری • چونکه نهران چند کتیه کی نه کورن و کومل به ههمور و زو
 توانا پهره ههولسی پاراستیان د هدا ت • به لگه به هسستی له و زمانه به
 که د هسکردی نادمزاد خوین وهک زمانی نوپو بانگ و وتاری ههینسی و
 (بهک نهمان) و زمانی ماره برسن و دست لیک بهردان (*) و جیسا
 (*) دست لیک بهردان وات (علاق) •

پرونده مردن و ناشتن و پرسه و پروزه پاسی ۰۰۰ لغتایینه کاندایا ، همروه ها
 زمانسی سرخی و لغوا ترسی و زمانسی سپند خواردن و پرسه پارو قسه و
 پاسی و نهجا زمانسی سحر بازو جادو و گهرو ها و کاره کانیان ۰۰۰ هتسد
 دیاره همیره ک له زمانه اش مورکی تاییه تی خوی پیرو پیرو هتسد یکسان
 به هری دهنکه زمانه وانیه کانه ره ، جوره نرکه و ناوان کی موسیقاییه کسان
 تیدا پیرو هتسد یکسی تریشیان هیما دارو نره واتان ۰ به لام له همسرووی
 گرنکتر ، سپه تی پاراستیه تی ، که زورده تی نوسراوی وه هسا
 همه ، سدان سال پی کوران ده منیه توه ۰ دیاره زمان له کتاره شدا
 لنگر ناگری و هندی جار زمانسی نه تا سراویش دپته گوری ، پونورونه
 زمانسی لاتینسی ، تا سرده میکسی نزیکیش ، له پونه و جهزته تاییه کانس
 تایفه به سیجیه کاسولیکه کاندایا به کار ده هات و سنسکریتی - ش لسه
 نیرو هتسد کان و تپیتی له نیرو به سیجیه کانس میسر دا و هره پی له نیرو
 شو موسلماناندا ، کتتانه ت زمانسی هره پیشیان نه ده زانسی ، به کسار
 ده هسات ۰

که واپوو ، له لایه گه ره شرکی زمان ، به پیروندی که سیتیه ره به ستراره ،
 لغویان به ند مو خوای خودا وله لایه کی دیکه شموره شه نیشان ده دات که
 ناسنامه ی تاکه کس ، سر به ج خیزاتیکی تایسی دیار کراه ۰
 ب - جگه لغاتنه ش ، زمان له و بونه ره سازه دایا به کار دیت که هتسد یکسان
 سروشتی تایسی و پاسایان به خوره گرتروه وه ک داد گه ری و کرسسن و
 فروشتی و ماره پرسن و جیا پرونده ۰ به لام شرکی زمان لیره دایا ، نسسه
 شرکیکی کومه لایه تی روت ، ونه شرکیکی سرزاره کی پی واتاشسه ،
 جگه له وهی که به زانیاری که ماندن و پیرورا تالو کور کردنیش دانانریت ۰
 ج - به هوی شرکی زمان و له ری فرمان دمرکردن و جله و گه ری ره نساو
 هلس و گوتسی که سانی تروه ، خهلکی دیانمه بیت شاره زای ته وای
 ده پیرو هره کسی خویان پون ۰ دیاره هم شم شرکش زور لایه نی زانسی
 روزانه ده گریته ره ۰ له لایه کی دیکه شموره ده لپین ، به شیکی زوری کسه
 زمانه ی گه روزانه به کاری ده هینین - برتیه له جوره زمانیک ، که کسان

((داواکار به کسی که پوره یان نکاو پارانهوه ، یان داواکاری ئاسایی و بهشیوهی ریک و پیک)) ی تیا بهدی دهگری و بههوانهوه پیداووسته کانسی خومانیان پی بهدی دههینین .

ج- شرکیکی دهکی زمان ، پرسی کردن و وهلام دانهوهیه که بهیهگی لهه شرکه بهمرهتیه کانسی زمان دههیردریت و بههیرمنندی کردن وانسه (Cooperation) ناو دههیرست .

لهراستیدا شه زانیاریانهی که له که سیکوه بهیهکیکی دی یان بهسه کوملیک دهگن ، زانیاری ئاسایی نین بهلکه شهانن که له کوهیرونسهوه ئاپوری و بازوگانسی و سیاسیه کانهوه ، وهدهست دینهو لهئاستیکی بهسززی که لهی بهنرخ دان و بهئاشکرا کاردهگنه سه زانیسی ملهونهها کسهی بهلام زانیسی و تارو روژنامه و رادپوو لههغزین ، هندی جار زور کرنکسه و هندی جاری دیکش پی بههاپه . زوریهی شه و شتانهش ، گلسر- راکهپاندنهوه دهوترین و دنورسین . دهسارهی شه هریانن ، کهپسان دهپانهویت کار بهکنه سه خهلکی بو کزین و غروشتتس . یان بههوسرو هینانه بههیر باومریک یان رهفتار کورنیک . که واپوو لهه جوهره زمانانسهدا ، ناراسته کردن و قاپیل کردن یان له زانیاری که یانندن ، پتر تیا بهسیدی دهکسرت .

ت- زمانسی نررسراویش ، شرکیکی دهکی به کجار کرنسی همدیه : چونکه همر چهنده کومل ، بهتوانیت دهماو دم تاین و که له پوو لهئسانسه و نهدهب و داپ و نهرتسی خوی بهپاریزی بهلام هیشتا شه پاراسته ، لهه نهوتان و لهئاو چوون رزگاریان ناکار لههیر دهچنهوه و زیاد و کم دهکرسن بهلام ههمان کومل ، کهر هاتوو که شهی کرد و پتر لهجاران بهشکه و توتسرو فراوانتر بو ، شه پاراستتسی شه که له پوو بهه شیوه دهماو دهسه ، بههیر ناپسی و تاکه هوی پاراستیان لهری نووسهپهوه و تومار کردنهوه دههیرست . دپاره شه نهوه بهیهی کنورسینسی وهلاناره ، زوریهی زوری که له پوو میزوری نهوتاره .

لهم سهردمهشدا ، زمانسی نووسراو ، نهک زمانسی قسه کردن خهرکه

گم باپخ دهبیت ، چوئک تا میری وه کومپوئتر سرمان همداره ، کترو
د متوانیت له ماوه به کسی دیار کراودا ، د مریا په ک زانست و زانپساری و
تد مپ ۰۰۰ له لای خوی گل پدا توه و نه وی نیستا و دوا روز کلکیان لسی
ومن گس سن .

ژ - گومانسی تیدا نپه ، که به هوی زمانه وه ، د مری له همدت و مسوزو
ناخوشی و تورویسی و بیزاری د مکریت . د پاره لم حالتانه شدا ، به کار
هیتانسی زمان وه ک جوړه همناسه به کسی پشور د مرانه له د مروونسی
تلد مزاد موه همدتولسی . واته لیره د ا شرکی زمان ، هوی پیومندی
کردن نپه به لکه (د مری بیرو همدت و تاره زوی) ناد مزاده .

ژ - په کیک له همره شرک په هاداره کانس زمان ، بیر د مری نه رنگه
په لای هندی که سیشه وه جسی ی سر سورمان بیت که شرکی تری زمان
ههسی به ناوی (بیر شاردنوه - یان بیر د مری نه) - هوه . کسم
به کار هینانه شر زیاتر له نیو زمانسی سیاسته کان و نمرانسی له مپا
یاخی بیرون یان له و قسانه داپه که کومل به قسه ی ناشین و قهده کسراو
(Tab) ناویان د مپات . لم حالتانه شدا ، یان نهوته قسه به کسی
هپنده زهی به کار دیت که چهند به کسی لاوازو هین و پروج له ناو خو پندا
حه شار پدات ، یان چهند زاراویکی تایهتسی به کار دین که سانسی
د مریه یان ناشکرا نپه ، به لکه تنیا کومه له خه لکیک لسی تی د مکن
یان چهند قسه و زاراویکی بهند مپان به کار دین که جسی ی شر قسه
پروجعل و قهده کراوانه د مکرتهوه . شرکی بیر گیاندن ، همر له پیوموه ،
په کیک له همره شرک کرنکه کانس زمان و له و کاتره کنورویسی و (بیر) تومار
کردن هاتوت تاراه ، مروی به د ریایسی چهند سده ترا نیایم که ماندنسی
شو (بیر) انه ی له لا دروست پوروه به مریه که ش لیم تاره که پوره مه زتمبه ،
کرماریه کسی زور له دانیشترانسی جیپان له سا پندا حه سازنه وه .

(۵) تیار ، واته شارستانهتسی

کوابوو دمتراښین پلین هممراپسی («) لسمر شمکسی زمان نیمه
بهلکه لسمر پیوندی (پیر) و زمان همیشه •
بهکورسی دملین شمکسی زمان ، پهکجار زور و فراوانه و چند پسن
شمکسی کومه لایمتی تری همیشه ، کثیمه لیری یاس کردنی پیوندیسه
جیا جیاکانسی (زمان و کومل ۱۰۱ و دمتراښین لیوان بدوین •

هم نورسینه بچکولمه لهکتیسی (افرا) علس الدراسات اللغویه المعاصره
وه و مرکبواوه • پروانه (د • نایف جزبا - افرا) علس الدراسات
اللغویه المعاصره ، (عالم المعرفه ، سلسله الکتب الشقانیه ۰۰ کویست
اپرول ۱۹۷۸) ل ۲۰۸ - ۲۱۰ •

ماموستا بسوزار

۱۹۸۴ - ۴ - ۲۱

سلیمانسی

بنکه‌ی زین

www.zheen.org

(«) هممراپسی : راتا دمرینسی بهرورای جیاوازل لسمر مهسه له پیک
یان (خلاف) •

پنگنار

ده ستوسدیک، نام چیکمدهت

لهبارهی کورد

نوبینی: کزنال
ناماره کرفنی: ده پستی

نوبهروی بهرهمهکانسی نهستیتوی کورد ((پیمانگای دراساتسی
 کلتوری کورد)) ، کهلهسر دهستی چند زانایهکی پایه پسرزو
 روزاکپیری هیژای کورد له هه ندمران ، سالی ۱۹۸۲ داسسه زاره ،
 بهرکیکه له بهخشنامه ی ((دراسات کردیه)) و دوو ژماره یه لهگوفاره بسه
 نرخه گیان . ((هیوا)) ، که تائیمتا به دهستی نیمه گمشتین . والهسره دا
 ئیم نووسینه موزوویسی یه یه کیکه له دهستی دامه زینعرانی نهستیتوسر
 سر نووسری گوفاره گیان ، که له ژماره ای سالی ۱۹۸۲
 ۵: لېزارد ووه . ده کهینه بهیکه گولسی ژماره (۴) ی خهباتی ماموستا و
 پیش کهش بهخویند موارانی خوشه پستی ده کهین . ((خ ، م))

نام حکمت بهه زنتین ههله بهستوانی تورکیا ، له سه د ساله ی دوا بینه
 خاتوته ناسین . شمیره کاتیشی تاوه که شهرو بهتر له چل زمانی دنهسا
 چاپ کرارن .

شمیره کانی نام دمهاری نهین ، دلداری ، خسه و حهسرونسی
 نازادی وولات و شهروش و روزگاری مروق .۰۰۰ نورسارون . شهونه ک هسه
 سهبارت بهگه له کی خوی ، بهلکو نازادی بهرگه لانی ناسیای ناوه رامه تو
 شهوپها و شهرفیماو ، هندستان ، چین ، کوبا ، هندوراس و .۰۰۰۰ به
 تارات خواستوره . تنانته ههله بهستی به نازاد پخوازه کانی تهنجسه
 نیقاش گوتسروه .

له نووسینه چاپ کراره کانیدا شتیک لهبارهی خهباتی گهلی کوردی
 دراوسی ی ، که له سالانی ۱۹۲۰ - ۱۹۳۰ له تورکیا و له ایران و له
 عراقیش ، له بیاوی نازادی و سهرفرازی خهبان دا ده جینگان ، بهرچار
 ناکسه بیت .

رژیمی تورکیه د رای ۱۲ سال قایم کردنی له زندانه کانیدا ، نهجا سورگم و پراگندهی هندمرانی کسرد .
بهملینهها له رولکانسی گلسی کورد له زهر نهی زورداری رژیمی تورکیا ، د میان نالاند و زورداران هه مورو ریکو و شیوه بهکیان د مکره پسر بهمهستی قر کردنیان . له و دمهیداره و له نا و تا زاد پخرا هانی تورک دا ، گسیک بهدی ناکریت د منگی پشتیوانی له خهباتی کوردان پسرز کرد بیته و ، تا به نازم حکمتین راد مگات .
نه د مستورسی کشید له کورنار کسهی خوماندا به چاپمان گه بانسد و ، به چوونی شاعیری نا و پرا و سهارهت به خهباتی گلسی کورد نیشسان دعات . به شیوهش گرنگی خوی همه . نورسراوی خواره و له سهر هشت لایمردی ((۲۱۱ × ۵ / ۱۲ سم)) ی نورسراوت و له نا و شریفی کامران به درخان دا درمان هیناره کوا نیستا له نهستی سوز نیچه باریزاره . چ تاریخیک له سهر روز پیره کانی دانمراوه ، نه منسه همه له نا و دوسی به ((ناپل)) یکی گهری تاییت به به لگه نامه دا پسر و له سهر برگسی دوستی به که خوی و هندی له به لگه نامه کان میسزوری ۱۳۱۱ نورسراوه . زور نزیکه نه به لگه نامه به له سالی ۱۶۱ دا هاتیت نورسین و به شیک بیت له نامه به کسی نازم حکمت کپو به درخانسی نارد بیت .
میری ره حمتی چمن جاران لای من درکاند پوری کوا نه و هسر له نهسته مبولعه ناشنا چمتی لگه نازم حکمتدا پیدا کرد ووه ، تا و کور کوچ کردنی نازمیش له ۱۶۳ / ۱ / ۳ دا نیوانیان ماوه نامه پسان له نیواندا هر هه پوره . له سالانی ۱۶۵۰ - ۱۶۰ میر سهر و کسی بهنسی هیزرگای کورد و ماموستای زمانی کوردی پوره له زانستگای پاریسدا .

دوهی ده ستی پیک

په شیکسی کرنکی نه ته وهی کورد ، که میژوی برون و کله میژوی
کونینمان په قولایسی ریگی سدان سال له میژودا شور د میته وه ، لسه
بارچه پیکسی ثنادرول دا دهنن .

نه ته وهی کورد هاروولاتی په تورکه کانی پارچه کانی د پکی ثنادرولی
په بمرای خوبان ده زانن .

هر د ورنه ته وه له زهر سایه ی نیمپراتوری خسی موسمانیدا ، کله وینسه ی
همه مو نیمپراتوری ته هاروچه شنه کانی ، زندانی که لان پوهه . له زنجیری
سیستمی د مرصه کایه ی کورد و تورکی نیداره ی نیمپراتوری ته خسی
موسمانی شته ک دراپورن . دوا بعدوای له بمرپیکسی په لگرتودا کسو
پورنه ته وه د مستیان داوته خعبات و تیکوشان له دزی نیمپریالینم .

جولانه وهی رزگاری نه ته وایه یی له ثنادرول ، نه ک هر بو تورک په لکسو
پو کورد پش ، په کیکه له شمره فممنند ترین لایه کانی میژوی خه باتی .

په کیکه له سرورده همرکیز نه مره کانی شورش له وکات ، وا ده ستی
پسی ده کورد ، ((لیدمن لوی کورد ، روزا ناموس په)) دوا پیکسی

کاره ده ته تورکه کان قه د مغان کورد زین
له دوا ی دامیزاند پسی کوماری تورکیا ، کاره ده ست و ناقسه

سرد مسته کانی تورک مانه نه ته وایه یی و مروفا پیکسی په کانی کله یی
کورد یان فراموش کرده که بیشتر بعلین و دانیان بیا دانا پورن . ومختسی

کار په ده ست و سنغه سرد مسته کانی تورک د مستیان لسه ده ستی
نیمپریالیزوه کرت ، کار په ویند مش نه و ستار که همیشه راده ی شینکار کوردنی

همپورنی نه ته وهی کورد ، وه ک نه ته وه پیک . شیکسی سپرنسی پسه
کشینکار کوردنی ماف و تیکه لا و کوردنی ده ست له کله نیمپریالینم ، له پیک

دمدا به دیار پکسورن .
شعروش شو سیاستکاره تورکانه ی کوماری تورکه کان ، له شیوه ی پنگه و

قلا پیکسی نیمپریالینم هملخستوره له روز هه لاتی نیک و ناو مرست نزیاتر
له سر شینکار کوردنی پورنی نه ته وایه یی که لسی کورد سورن و شکر

مانانہی پرو ہندی لہنتوہی ناو تخوپہکانسی کوماری تورکپہ ، حسلال و
رہاپہ ، ہونہتوہی کورد ہنرو نہناسراوہ .

گلسی تورک و گلسی کورد لہ چوار چہوہی کوماری تورکیادا بروہسرووی
ہمان سیاسنی چہوتسی دہرہکی و نارہخوہسی دہنہرہ . پیکتسی
ہیواو نامانجسی ہمد و لاش ، مہترسی پکسی گہرہ لہ ہمد م کارہدہ ستہ
تورکگان دروست دہ کات .

ویست و نامانجسی ہمد و نہتوہ لہ ، زہند و کرد توہی کلہ پوروی
روشنہیری نہتوہ پتسی ہراپانہو ، گتہ پیدانسی ٹاپوری نہشتمانسی،
چاک کردنی بارو دوشی کنت و کال و زہوی و زارو ، نازادی و شاد ہویون
ہمانہ دیوکراتسی پکانیان دا ، پک دہگرنہوہ .

خہپاتی گلسی تورک و کورد لہ پپناوی رہا کردنی کوماری تورکیاپہ
لہاپگای ٹیہریالہزمی و ، ہر پورہدنیسی سیاستکی سہرہخوی ہسی
لاہمن .

تورک نہشتان ہرورہ راستہکان ، پختیانسی لہ خہپاتی گلسی
کوردی ہراپان دہکن . لہرگای گہشتن ہمانہ نہتوہسی پککانہکان
لہناو تخوپہکانسی کوماری تورکیادا ، پہہمان شہرہ کوردہ نہشتمان
ہرورہ راستہکانہتر پختیانسی لہ خہپاتی گلسی تورک دہکن لہپنساو
دیوکراسی و سہرہخوہسی نہتوہیدا .

ہیزہ کونہ پسرہست و رنج خورو تارک خوازہکان ، دہیانہوی ملانسی
بخنہ نہوان ریزہکانسی تورک و کورد ، کانسی لہ ٹنادولدا دہنہسن
دہیانہوی بہاری و کومہکی ٹیہریالہزم سوک و سانا راپہرنسی گہلانسی
ٹپہ سرکوت گنہوہ . سرکوتسی خہپاتی رزگاری نہتوہ پتسی گلسی
کورد و تورک ٹپتا لہپناو پخنہ و ہری و زانی مروٹانہپہ ، لہہراہہسر
ہیزہ شورہکان ، ٹافای دہپات و شارہکان ، نوزاد ہرستہ پاشکوتوہکان ،
زہرت گہری ماف و نکولسی کسردن لہہوہنی نہتوہ پتسی گہلان . لہدوی
نہانن گداہات و ہرہسی خہلک تووت دہدہن و ہسہرہشتی نہاندا

- تید مېرن ، لمدوی خولامه کانسې ئیپهریا لیزم
- هارکاری گهلسی کورد و تورک مهرد هگه پوت • تنها په یه کیتنسی
- تبکوشانسې همد رولا ، په کیتنسی کاره گمري همد رو نه وه ی پسررا ،
- تامانجه کانپان له ازا دی ر ، شاد برون به مانه نه تومبسی و مرو قابه تسی
- په کانپان ، داپین د مپیت
- نازم حیکست

پروانه ده ستور که به لاتینی
له لایه به کافی « ۲۱ - ۲۴ »

بنکه ی ژین

www.zheen.org

Kökleri gijzettekän ürinlikörine dalañ 3
 tarihige, küllirige kört millätin änen
 li bir söjünlige Anadolunun bir parça:
 senda şapar Anadolunun öbir parçasın
 da şapın Türk millätini kört millät
 şarden şapar her iki millät, bitün.
 imperatorluklar gibi; halkların şonden
 şen ömürli imperatorluğında, Türk
 ve kört derebeylerin, ömürli impera-
 torluk idaresinin ağır şeriklerine
 üretilmişlerdir. Ömürli impera-
 torluğa şekildän sonra ise her
 iki millät imperatorluk karpı tek

bir eşke küre şapmışlardır. Ana-
 dolu milli kurtuluş hareketi şalın Türk
 lar için deşel körtler için de tarihleri-
 nin ün şerif şapmışlarıdır. Körtin
 ödürün şerik, şonadan Türk
 idarelerine şerik edilen ün ün-
 tukmaz türkülerden biri: "Kürt
 kört şapı namus şerik" şap
 şarlar

Türkiye Cumhuriyetinin küre-
 şerik şonadan sonra, Türk idarecileri
 ve şerik şerikleri, kört kört-
 ün. şerik şerikleri millät

Ve insan haklarını tanıması, milli
 ipe kırt milletinin millet olarak var-
 lığına ve hiç inkârı kadar getirdi.
 Bu devir, Türk idarecilerinin ve
 eğerin sınıflarının emperyalığına
 ve uzlaşmaya başlamasına devirdi.
 Bu inkârla bu uzlaşmanın
 aynı devirde devirdi. Başgün.
 temesi sadece bir rastlamaya
 değildi. Başgün. Türkçe. Cumhuri-
 riyetini öntü ve yekün devirde empu-
 riyetinin katkılarında bir halde get.

ren. Türk politikacıları. Kırt milletini
 nin milli varlığına inkâr da. emar.
 ediyen ve Türkleşme Cumhuriyeti soner.
 tari içinde öteki idarecilerle tanıdı.
 Bu hakları hiç kırt milletine tanı-
 ma mayan.

Türk ve kırt halklarının. Türbey
 Cumhuriyetinin sonrakı işinde
 da ve iş politikada aynı emellere
 hâret ekmeleleri başgünkü Türk
 idarecilerini koaktuyon. Her iki
 millet. Kardeş milli kültürlerini
 milli akıncımlarını geliştirmek,

تەجرىبە، تۈمۈن ئاراقلىرىغا، ئىززەت (۵)
 دېمۇكراتىك ھۆكۈمەت كۆرۈنۈش ۋە
 تۇر. تۈرك ۋە كۇرت خەلقلەر تۈركىيە
 جۇمھۇرىيىتىنىڭ تارقاتقۇچى بىر دەپ پولى-
 تىكا قىلمىشنى، ئىمپېرىيالىزمىنى ئۈمى-
 دىمۇكراتىك كۆرۈنۈشنى ئۆگەتتى.
 چىنەن تۈرك خەلقسۆيۈنچىلىرى كۇرت
 كاردىنلەرنىڭ تۈركىيە جۇمھۇرىيىتى
 پىرىنسىپلىرىغا ئىشەنچ ۋە مىللى ھۆكۈمەت
 كۆرۈنۈش ۋە چىنەن خەلقسۆيۈنچىلىرى
 ۋە چىنەندىن ئىشەنچ دەستەكلىنىشى،

چىنەن كۇرت خەلقسۆيۈنچىلىرى دە تۈرك
 خەلقىنىڭ دېمۇكراتىيە ۋە مىللى
 ئازادلىقى ۋە چىنەن خەلقسۆيۈنچىلىرى
 ئۈچۈن دەستەكلىنىشى

ئىشەنچلىك چىنەن تۈركلەر
 كۇرتلارنىڭ ئارىسىدا ئىشەنچ سۆيۈنچىلىرى
 ئىشەنچلىك چىنەن، ئىشەنچلىك، كۆرۈنۈش
 كۆرۈنۈش، ئىمپېرىيالىزمىغا ئىشەنچ
 بىلەن خەلقىمىزنى دەپ كۆرۈنچەن
 ئىشەنچلىك. كۇرت ۋە تۈرك
 خەلقىنىڭ ئازادلىقىغا، ئىشەنچلىك.

یاسامایا varmak için devletlerin
 Kara kurvetlere sehir ve kiz aja-
 larına, gericilere, ukulara millet-
 lerin varlıklarına ve millî hak-
 larına inkâr edenlere, halkları
 bu birine alıştırıp devletlerinden
 rahatça geçinmelerine, imperyalis-
 min usaklarına karşı yitirdiği-
 kleri yeni millî kıtulesi sar-
 senin gaferi kiit ve Türk halk-
 ların el birliğiyle kazanılır.

ancak böyle bir el birliğiyle
 kardeş ilki millet küriyete,
 milli ve insan haklarına
 kavuşabilir

Nazım Hikmet

ید لیتی ری ماؤستایانی کورستان له و ماؤستا
 شه پرتی و نیشانیده وه و پیتیکه و تنخو ازنده پیک
 دیت که باوه پریان به و تو گرام و پدی و وی ناو خوی
 ید لیتی ری ماؤستایانی کورستان هیناوه و بیتم
 دوو دلی خه بات ده که ن له پیتاوی جتم به جتم
 کورنی نا ما خه کافی ید لیتی له به و و تنخانی خه باتی
 قعد لایه تی خه کورستان.

په پرتی نارتز مادسه

ید و پیدان و و پیتیکه له سد سیاستی تی
 نیشانی پیتیکه و تنخو ازنده به پیتیکه و پرتی و
 پرتی و پرتی کورستان و پرتی و پرتی و پرتی و
 نیشانی کافی کورستان و پرتی و پرتی و پرتی و
 هده پرتی له پرتی و پرتی و پرتی و پرتی و
 ده کات هده وه هابه پرتی و پرتی و پرتی و
 دوستانه له که لانی چله هان له سد پرتی و
 ید کسافی و ساو و پرتی و پرتی و پرتی و پرتی.

په پرتی مادسه ۶-۷-۸

د یاری نگران دا

ماموستا و شاعری شلوی شلای شه هید چه ویل ره نجیره

شکرچی نووکی پینوسه کم ، لغاسنی لهوردا نیه، تاوهکو بهریک و سپکی
شهوئی لعدلو د مروونا د مخلوبتو مو شهوئی مهبسته له چوارچیهوئی ووتان کی
تاوا کورتدا پینوسیتوره، چونکه لیکولینموره له یان و به سرهاتی شه هید
جه میلی هیوا وهک ماموستا پهک ، وهک قوتا پهک ، همروهک شاهرک کی
شورشگیر، وهک پیشمرکه پهک ، وهک مروفیک کارکی شهوند ، سووک و تاسان
نی پهو ناتواند ری لم جوړه ووتارانه جیکو ترخ و بهای تهراری به
بکرتوره، بهلام شهو پوو له سر دا خرازی په کیتی ماموستایان کی کوردستان،
شم چند ووشه پمان له سر زیانی نروس بهلکو هندی لاینی زیانر
چاکتر بو خوینموری بهر زروشن بهیتوره .

شه هیدی هیوا ۰۰ جه میل رمنجه بهر، له سالی ۱۹۴۷ لسه دی
گومگرو، له باوه شی دهشتی یان و بهرنی هملیردا، نزهک نسا حیسوی
قوشته به جاوی هملیناره، هر له منالی پهوه ، زیانی به مللانی دی د مره بهگ و
جوتیارانی ناوچه که راهاتوره و کاری تی کرد ووه، بویه د مره بهگه گانی ناوچه که
له کونده که د مریان کرد وون و بهنا چاری ملی کویره ریگای هات و نه هاتیان
گرتوره، له سالی ۱۹۵۲ له تاروی هملیر جیکو پون و خمریکی کاسبکاری
پون، شهویش و تازاره هملچوره کی کتیکرای خیزانه جوتیاره هواره کانس
ناوچه کی گرتپوره وه، که له د وایسی دا بویه همرینی ناسکی د زایمتی کردنی
جهوسینمران و خوینموان، له سر شهوشا رنگی دا بویه ووه له شاکا میشدا هر
پو کیشهی نمران خوی بهخت و فیدا کرد .

لهسالی ۱۹۵۸ دا چووهته قوتابخانهی سورانی سرمتایی کوران و پاشان لهقوتابخانهی ناومندی کوماری دمرچوووه لهدرایبی دا چوتسه خانهی ماموستاپان و لهسالی ۱۹۷۰ دا خویندنی توار کوردوووه همدوم وهك قوتابیهکی زهرهك سرکهوتوانه زووهی سالانی قوتابخانهکانسی خویندنی بهیهکسی توار کردوووه، ههروهها به رووخوشی ورنهستتاره جوانهکانی خوی سرنجی هاوری و برادمرانی بولای خوی راکیشاوهو تنانهت ماموستا تاکانیشی همریزیان لوی تاوهو خوشیان وپسته ۰ شههه جگه لهوهی که بههوی نیگارکیشی وهرزشکاری باشتر چوتسه دلست برادمرکانیهوهو تنانهت بهدمست رهنگینی خوی گهلی پيشانگای سالانسه رازاندوتوهه ۰

لهسالی ۱۹۷۱ دا لهقزای میرکسهر بوته ماموستای قوتابخانه، لهدرای ماموستای کورتدا تنسین گوندی پاتاس گراوهو لهدهشتی حهره، تاوهکسره تهرش وهك همرهوهکی جهرگه سوزو وفاقدار بوگهلهکی لهگهرمهه بهشداری رایهرین و ههلچوونه جهماوهی به فراوانهکی ۱۹۷۴ ی کسردو جوامیرانه هاته کوری خهباتی تارشاخ تا بهجاوی خوی تهجربههوی تفت و تالی ناسهتالی دیت و شههید وهك رهوشهههکیکی هوشیار بهباشسه لهگهوه کوری بهکانی شورش تهگهشتهوه، همر بویه گهلی جار یاسی ههلسهه کلینهکانی شورشی دهکرد، دا بهه هاوری پان و دوسته باومن پیکراوهکانسی خوی ناگادار دهکردهوه، رنگای راستی سرکهوتی بو روشن دهکردهوه ۰

جهمیل رهنجهر، همر لهزور زووههه، بهشداری جولانهوهی رزگساری خوازانهی گهلهکی کرد و لهسالی ۱۹۶۵ هوه بهیوهندی کرد بهریکخستتس بهکیتی قوتابییانی کوردستانهوه، لهدرای دورسال بهیوهندی بهپارتسی دپوکراتی کوردستان بهشی مهکبهی سیاسی کرد، وه ههروهها لهسالس ۱۹۶۹ لههر جالاکی و لیهوشاوهی خوی کرا بهلهرسراری قوتابیهانسی پارزگای ههلهر، وه درا بهدوای تیکال بهزنهوهی همدور وبالهکی پارتسی وهك شههههه لقی بهکیتی قوتابییانی کوردستان داندرا بهوه ۰ شههههه لهناو جهماوهی قوتابیاندا توانیههتی دهوری هوشیار کردنهوهو کار تهکردنی

خوی بهینی و شهوی لغزنگره شهیدی ناسیبی یاخورد دوستایهتسی و
ناشایهتی کردین، هر زوو بهزوو هستی بهلهپاتروسی و گورج و گولسی
و رنج و همولدانی کردوو لهنا و جمنا و مری قوتایانی شاری همولردا .
هرومهها لغزدامیکی کارامی بهکیتی ماموستایانی کوردستان پروه لسم
پوارهندا بههمان شیوه کارهکاتی خوی، بهریک و بهیکی رایهراندوه و چوته
ناردلی هفالهکاتی بهوه، هر دم قوتایانی بهکیتی خوشهویستی خاک و
نیشتان و شورشگیریتی و قول کردنهری هستی چینایهتی و نسته واپهتسی
بهرومرده دهکرد، کهلی شاهنگی قوتایهخانمی بهرومردوو بهستایهتسی
لهفاهنگی سالانهی نهروزدا .

شکرچی شهید لهبر جالاکتی کاری سیاس خوی، نهیوانیسره وهک
بهیوست دروه بهکاره هونهرهکاتی هدات و بهره بهبههری خوی بهسدات،
بهلام هرکیز درینی نهکرد لهاندان و بهیکماندن گیانی هونهری
بگره بهندانرشیان بهکات بهتایهتی بهشداری کردنی لهدامهزاندنسی.
کوملی هونهری و بهزی کوردی / لقی همولیر کهتیاپا کوملی جالاکسی
هونهری و نهدهیی تیا نهجام دراه، که رای لی هات جیگای متانسهی
نهدیپ و هونهرهندان، هر بهوه لههلهواردنهکمی سالی ۱۹۲۱ ای کومل
دا کرایه سکرتری کوملی هونهری و بهزی کوردی / لقی همولیر .

شهید هر لهوکاتعی لهقوتای خویندن سهرتایسی ناوندی بهروه،
شهری شامیره شورشگیرهکاتی کوردی خویندن و بهوه کاری سی کورد ووه
زوریانی لهبر کردوو بهشیره بهک هستی نهته واپهتی و چینایهتی جولاندوو،
که سهلیقه بههری نورسینی شهری وهک سهرتا لهسالسی ۱۹۶۲ هوه
لهلا بهیدا بهروه، تاوهکو بهکم دیوانی شهری بهناونیشانی (رازو سکالا)
لهسالی ۱۹۶۸ هوهک خوی کوتنی لهبر نهرداری، بهههزار نسازی
هلی بهجاب کهماندوو .

هرومهها لهکلی بههرهجان و کورو کههونهوه شهرهکاندا، چهپکه کولسی
خوی بهشکش کردوو و چند کوریکی تاپهتیشی لهسر شهر کیسراوه
که دیارتنیشان بهناوی (شهری ئیلتهزانه) لهسالی ۱۹۷۱ دا لهافسی

شاری همولیر بهسترا • همروه‌ها شیمیریشی له‌زوری‌هی همره زوری کوفسارو
روژنامه کورد به‌گانی ئه‌و سهرده‌مه‌دا پلا و‌کرد و‌تعهه •

شههید وه‌ك شاعیرێكی شورشگیر، پهنج نامیلگه‌ی شیمیری به‌ده‌سنووسی
خوی سازو ناماده‌ کرد و‌وه، كه‌زوری‌هی همره زوری لغاو چوارچیمه‌ی ژانسی
دیواره‌گانی زیندانا هونیه‌وتعهه، هه‌ند پكیشی له‌سهر چهند شره‌تێكی كاسه‌ت
به‌ده‌نگی خوی تومار کرد و‌وه، وا دیاره شههید كاره ئه‌ده‌یه‌ی به‌گانی خسوی
بوپه‌ كوكرد و‌تعهه، بو ئه‌وه‌ی كه‌په‌رته‌به‌ته‌وه‌و بنز نه‌یه‌ن دیاره به‌یری له‌و‌رگه‌گا
د و‌وره‌ی به‌یتر خوی کرد و‌تعهه كه‌حه‌ت‌ه‌ن شه‌هید بوونیشی هه‌ر له‌به‌ر چار
ه‌وه‌، یان وه‌ك ئه‌وه‌ی له‌داها‌تووه‌یه‌كی نزیكدا مال ئاواپه‌ی مان له‌ی پكار
چاره‌ی به‌یه‌ان نه‌كه‌وت‌ه‌وه‌و به‌یوری به‌یه‌ان راكه‌پتی • هاوره‌ی یان، به‌راد‌ه‌ران،
ئه‌وه‌ ئه‌و نامیلگانه‌م به‌ناماده‌كراوی بو‌تان جی هه‌شت، وه‌ك دیاره‌یه‌كی
به‌جكولانه‌ پیشكه‌شی كه‌له‌ چه‌وسا و‌ه‌كهم و‌ هاوره‌ی یانی ده‌كهم، ئه‌كه‌ر قه‌سولسی
به‌كهن، هه‌م وه‌ك به‌ر‌ه‌وه‌یه‌كه‌ تا دوستان و‌ هاوره‌ی یانم جار چاره‌ به‌سهره‌ی
یاد یان له‌كهل منا هه‌له‌ نه‌وه‌ • هه‌م وه‌ك‌وو وه‌سه‌ته‌یه‌كه‌ به‌ دوستان و
هاوره‌ی یانم تا له‌د‌وا‌ی شه‌هید بوونم بو‌ی چا‌پ به‌كهن و‌ سه‌پاسیان ده‌كهم •

جا ئه‌مه‌ وه‌ك به‌مه‌اله‌ی شه‌هید ئه‌وه‌ده‌وانه‌ن كه‌ به‌كه‌تی ئه‌وه‌سه‌رانه‌ی
كوردستان، ئه‌ركی به‌چا‌پ كه‌یه‌اندنی ئه‌م نامیلگانه‌ وه‌ك ئه‌مانه‌تێك به‌خه‌نه‌
سه‌رئانی خوه‌بان، هه‌رچه‌نده‌ ئه‌مه‌ ده‌له‌ئایه‌ن له‌ده‌لسوزی و‌ وه‌سه‌اده‌اری
هه‌مه‌وان، له‌كهل ریزو ته‌قد به‌یه‌ان •

له‌راستی دا ئه‌و كه‌مه‌له‌ شه‌هرا‌نه‌ی كه‌ له‌زوره‌ تارێكه‌گانی زیندانه‌ی
هونیه‌وتعهه، به‌هه‌یج جووری له‌شه‌هه‌ره‌ كونه‌گانی نا‌چن و‌ زوره‌ی همره‌ زوره‌بان
نه‌وه‌نه‌ی ئه‌یك‌ری به‌په‌كه‌وت‌ه‌خ‌وا‌زو شورشگیریتی و‌ نیه‌شتان به‌ه‌روه‌یه‌، كه‌ته‌یه‌یه‌سا
به‌جووری ژانه‌گانی ئاوتیه‌ی ژانه‌گانی كه‌له‌كه‌ی ه‌وه‌، وا‌ی له‌ هاتووه‌ زام و‌ به‌رنی
كه‌له‌ زورله‌یك‌راره‌و خوه‌ین م‌زرا و‌ه‌كه‌ی، زام و‌ به‌رنی تا به‌ته‌ی د‌لی خوی له‌به‌س‌ر
به‌رد و‌تعهه، شه‌هید له‌زوره‌ ته‌سه‌ك و‌ تارێكه‌گانی كرتووخانه‌دا، مه‌لی به‌س‌ره‌و
ئه‌ندیشه‌ی دیواره‌گانی زیندانی رووخاند و‌وه‌وه‌ قه‌لی زنجیره‌گانی به‌چراند و‌وه‌و
ده‌نیای روشن کرد و‌تعهه، به‌هه‌مه‌رای سازگاری سه‌ر‌ه‌ستی و‌ ئازادی و‌ شه‌س‌وره‌ش

ملی ناوته ریگا په کی دور، بهره و کتو کیوه سخخته سرکه شکانی کوردستان
تازیز هه لفره و خوی که میاند و ته کریکاران و زه حه متکیشان و به زمانی کسرهان
د و او مو هوشیاری کرد و نه توره، له د و ایسی دا له لای پیشه مرکه تارمانه کسان ،
کیرسا و ته و مو ریگا سخت و د ژوارمگان ، همررازو نشیو، گهر میان و کپرستان،
نسه و نه سره میان له گل دا د مکار له کانیا و نه کانا تیویتی خوی د ه شکینی و
له بر سیبیری لهر وارمگانا دل و د مروزی خوی فینک ده کاتوره . په شداری
چالاکی په کانیا ن د مگا .

شهادت له خبر هواریکدا کاری کردی و پسترو پستی ریازه پیروزه کی شه
په ماموستا که هلی کتوره به کریکاران و رنجده مرانی کوردستانی را که پستی ،
هر هره له نورو سینی شیمیشی دا پیرو با و مره کی تیا یا به زه تی رنگسی
دا و نه توره، گزور پی هره زوری پاس خونه پستی نیشتمانی و د پفساع
کردن له کریکاران و زه حه متکیشان و پاس گیانی رایعین و شورشی کرد ووه ،
که هه لسنگانان و بزار کردنی بهره هه کانی همد پسان شمکی نروسرانی
کوردستانه .

نایی شهوش، نراموش بگری که را که میاندنی شورشی دیوانسیکسی
په تازیشانی (روپارکی خوناری) له د و ای شهادت پیرونی بد چاپ که میاند،
کخوی بهر له شهادت پیرونی تا مادی کرد هو .
شهادت و هک خه باتکا، یکی شورشگیر، همر له سره تای د ا موزاندنی
کومله ی رنجده مرانی کوردستانه و به پیوندی به کومله و کسرد ووه ، و هک
نمدامیکی هه لکوتوب و کارامی کومله پیروزی پیشکوت خورانه ی سه
جهاد و مری قوتایان و ماموستایان و هونرمند و نه دب دوستان ره شهنیرونی
شاری هه لیر را که میاند ووه، که بوته زمینی بهره سندی ریگخستن لسم
شاره دا .

له سالی ۱۹۲۴ د ا له سرداخواری هاروی پانی کومله سه شداری
جرولانوهی شورشگیرانه ی شه سردمهی کرد و له د و ای کارساتسی
دلته زینی ناشه تال هاتوره شاری هه لیرو دستی په چالاکی سیاسی
خوی کرد ووه . په لام کیرانی شه هیدان شه باب و جهه و نه شه ووه

بمئاراتی خوی گمبشت کدمبیک پرو خوی بو ساز کرد پرو . لسمانگسی
 ۱۲ ای سالی ۱۹۷۹ ادا خوی گمباند سمرکرد ایته پهکیتی نیشتمانی ی
 کوردستان و بوماری نژیکمی شمش مانگ لوی مایهوه، همر جسامری
 که نامبکی بو مالوه دنارد موه، چ لوزندان چ لکوری خهباتی چهکداری،
 دینورسی جاری نستمیره سوورهکاتم (همره رزه، همیار، بویر) ماچ دهکم
 و بمئاراتوه پرو که بمشیره پهمروده بکرین کخوی مبهستی پرو .

لهارینی سالی ۱۹۸۰ ادا شهید وه کارگیری لقسسی ی ن . ک
 لمکل همری هشت دا هانه خوار موه، دموری چالاکانهی لئاو جمماوری
 خوشناوتی و دشتی همولیرو ناوچی کوسرت دیومو هم زوو جیگی خوی
 لئیر دلاندا کرد مومو بههمان شیوه وهک پیشمرگه پکی نازار بهجمرگ
 لشمهکاندا بهدیار گهوت، همر بوپه لئاو هیزی پیشمرگهش دا همر
 جیگی رهزامندی هارونگانی پرو .

لهملپواردنکمی هارینی همر هممان سالدا، لمریکهستی کوملهسی
 نارجمی همولیردا، لپمر لپهاتوریس و ترانیای خوی بهلپرسراری ریکهستی
 کومله هملپیردا، که لیزنی شهید ئاودیر پرو لمر سرد مسمدا .
 ومستانه کارمکانی خوی راد مهراند و ترانی لپرهشدا همر سمرنجسی
 هارونگانی بولای خوی راکیشی و بهپته سمرهشتی کاری ریکهراویمسی
 کومله لئاوچهکدا . بهلام بو همندی کاری بهپوست گمراپه موه پسمو
 سمرکرد ایته، مامبیک پرو چاومروانی گمرانومینان دمکرد پسهلکسو
 همگمی دنگو پاسی نهمان بو هملریزی و بهتسه شیرنهکسانی دلسی
 برادمران خوشهکات .

بهلی خهبری گمرانوهی شهید همر نههات و دریزی کپشسا،
 لهجیاتی نهوی چارمان پی ی بکوی و بگمیتوه، کدمبیک پرو تاسمه زوو
 بوپین، کهجی لکوندی سکتان خهبری جمرگ بری شهید پرونی کاکه
 جمیل و همت پیشمرگمی قارمانی تریان پی راکمباندین، که بهراستی
 کاریکی گهروهی کرده سمر تیکرای هارونگانی و کلینیکی گهروهی لئاوچهکدا
 دروست کرد، دلی گهروهی کاکه جمیل لهلیدان گهوت وکیسان، پاکسی

کېشته لای شهید پاسینی پر ای که له سالې ۱۹۶۸ د شهید پسرور،
له کمل سرجم شهیدانی کوردستان جوونه ریزی کاروانی شهیدانوره .
دو هه لیکو پتیری مرگ هینر وهک چا وپه شه له پناړ شاخی کپسور پرتش
د هکران و شو ناوه پان پورد ومان ده کرد .۰۰ له نرنیک گوندی پیرانسردش ؛
جای قینی دلی خو پان به بومبار شهستیر دارشت و شهید جمیل و
حسوت پیشمرگه ی قارمانی تر له روزی ۱۸ / ۱۱ / ۱۹۸۰ نروقتسی
خوین کران، و به پیکجاری مال نارایی پان لی کردین و چا ومان پی پسان
نه کورتوره .

تا بعم جوړه شه پش ویکرو همو و شو مرونه عاشق و سودا سهرانسی
شم خاکه زامداره به دم نیش و نا زار ووه ریگای پر همدیرو هزار به هزار
شم زیانعی بری . به دم چا و مروانی ناسوی سرفرازی که له وه، دهننگسوی
پو لوتکه ی جیا سرکش و بر له شهید مکانی کوردستانی نسا زارو ژان
د دوا رشت . به لام سعد مخاپن . شو روزی به چاوانی خوی نه پین .
به لی شهید جمیل، به و با و ووه به رزه سوری ناپه وه، که سروق، تنیا سو
خوی ناوی، به لکو پو روشن کردنوه ی نارمایی شه و نه ننگسی (پانسی
چوسا و مکان ده زی . هر لپه ووه دهن ده کم به ته په کی تازم . کسست
کوتایی به نووسینه به پینم که دلی : گمر من نه سورتهم و تو نه سورتسی ی
شی چرن شم دنیا به تار که رووناک به پینوره !

سرمرزی و نوری پو ماموستا و شاعیری شورشکپرو پیشمرگه ی
قارمانی پیکتی ی نیشتمانی ی کوردستان شهید جمیل
رنجبهرو تیکرای شهیدانی ریگای رزگاری و سرفرازی .

۱۹۸۴ / ۸ / ۱۱

صدیق صالح عزیز

واقعی فله مستینی و بۆلگه و مکه نه قانم

نوبتی: شماره پریف / غمغه رود: غمغه رود / وه گیزانی بۆگوردی: توبید

ته و کتیبهی ده پخهینه روز پاسی بزورته وهی نه قاسی فله مستینی و
 په کتیبی په کانی جه ما ویری ده کا که وه کو ده زکا کانی سیاسی - کومه لایه تی
 له نا و واقیعی فله مستین کار ده کن . بیه ههروه کو نووسه ری کتیبه کسه
 له بیته کس په گیدا روین ده کاتوره ، تی که بیشتن وه له سوکوت کسردن
 له گه بزورته وهی نه قاسی فله مستین بهی تی که بیشتن له واقیعی
 فله مستین خوی دا له ترانادا نی به ، له هر شه وه بهی په کس لسی
 کولپنه وه کی سرخان کرد وه به پاسی هندی له خاسیه کانی واقیعی
 فله مستین ۰۰۰ که له پنجه نه دا به خوشوستی به کسه ی سالسی ۱۹۸۸
 به ستراره وه ، . وه پرخه ی زهق ترینی خاسیه کان لیریدا د مرده گوی .
 تیکشکاندنسی بنافه ی کومه لایه تی و دا به تر بیونس جوفرانسی
 هه لکرتن و راپهچ کردنی فله مستینی په کان له سر خاکی خویان و دا به تر
 کرد نیان به سر جه مندی و لات و کو کرد نه وه ی به شیکی زویان له
 نورد و کان که نه به تر شیره به کس نوی کومه لایه ۰۰ وه له ده سکت
 جیونس بنه ما کانی ئا پوری ته رانه ی که له خاکی دا کیر کسرا و مسان
 په کتیبی ی که له لگای فله مستینی له دست دار په کجونس بنافه ی کومه لایه تی
 ده زکا کانی سیاسی و ئا پوری و کومه لایه تی بونه ما پوره ، شه به تر به ده وری
 خوی خاسیه تی ره وشت و دروست کردن و ریگه مستی نوی هینا پسه
 کا پوره . وه به کجوری خاسیه کانی ره وشت کرنکترین نه جامی خسوی
 له و روخانه کت و پیری هدا دنوینی که له پنجه نه ی مادی کومه لایه ۱۹۸۸
 رویدا ، ئینجا له هه ولدان به روزگار بیون له و باره مادی به نوی به
 و مروخانی پنجه نه ی مادی له به تر هدا خوی له دست دانی هه به کانه سی
 به هم هینان دنوینی و کرنکترینان خاک به و کجوره هوی که له پتکی
 کوره له نیوان گه رانه کانی مادی و مانه وه ی سرخان و کاری کرده سر شاستی

د مروون و فیسری هېمه د مېنېکسی بو خوی پيدا کرد له و ناوکوکسی پانه کله نېوان قسه و کرد اردا روو ئه دا . و ه لای پکسی تر پاری پسی نو میدی له شور و کاگان و هلسوکوتسی نارک له و لاتانه کپه چا پکسی سوک تما شای نه له ستېنسی په کانیان د ه کرد ه هستی د ورو ولاتی له لای نه له ستېنسی په کان پيدا کرد و ه ولسی رزگار پوزنیان له و پوزنه نوی پسه ئه دا کپه هېچ پرومپکسی نېشته جسی کردن رازی نه پوزن و سوریش پوزن لسه کمرانه و ، و له نېزان دا و ا کردن بو رزگار پوزن له و واقیمسسه و دامرکاندنسی پایتسی د پارد مپکسی رهوشتی هاته پیشه و ککسره و کوری پکسی خیراو ه و لیکسی پسی ئه ندازه ی و مرد مکت له کله پيدا پوزنی هر ئا و اتیکسی کمرانه و . و به کوزانه و مپکسی خیراو ویک هاتمه له سد وای هر نوشوستی په ک .

و به کپهری خاصه ته کانی دروست کردن ، ئه و کومه لگا پهی نه له ستېنسی کله د وای سالی ۱۶۱۸ دروست بو پیلای په کم شور و کا پنه نپسوی نه له ستین د مکرته و ، هر و مکر شور و کا شارو کوند پش به مپه گوه کود مکاتسه و له باره ی زماره ی دانیشتران (که برترین زماره ۵ هزار کسه) و زور به شیان جوتیارن . و بنه ماکانسی هلسوکوتسی تیدا خرا پونه نیسه ؛ پوپه به مکره که هزاره کانی شار د ه جسی و به هوی سنور د ارسته تسی به رزه وندی په ۱۵ و پش پیکانیسی ئا پوزنی پمپوند پیکانی پوزنه جسر و ناراسته و خو که جسی خیزان و کومه لگا لادی پیکان له شور و کا دا کرنگر پیکانی خیزان و ه کرد ه زکا کانیسی کومه لایتسی باراسته و پوزنه تا که دسته به و له توانای دا هه به پمپوند پیکانیسی کومه لایتسی بکوری کمریکستسی سیاسیه . به لام - به کپهری نووسر - لازی ریک خرا و ه کان خیزان وای کرد ووه که کار پکاته سر شور و کا کانیسی خیزانه لادی پیکان له جیاتسی ئه و ی لغان پان بهات .

وله لای پکسی تر هر مس هینانسی دروست کرا و ه کانیسی کومه لایتسی و داپش کردنسی جوزانسی مانای لیک جیا پوزنه و مپکسی چینا پیتسی په له کومه لگای نه له ستېنسی دا . و ئه نهاره کومه لایتسی په نوی پسه و پکاری

تاپوری له وولاتانی کفله ستینی پهکاسی پهسر دا داپهش کسراوه
پورته هوی گشهکردنی چینهکاسی ناوړندی وکرکاری کارگوزاری .
نمه سرمرای نومش کههولاتان وگرت همه جوړوگان پلاوړونهتسهوهو
پهپړندی پهکاسی پهگرتی پهکومل لهدست نهدن . وهپهپسی ی
پهستهوهی کهسایهتیا پهخاوم کارهکان شیوهی هلهپهستی پهسر
وهوشتیان دسپسی .

په هرهکسو نووسریش دوپاتی دهکاتره ، کارکردن لسه
کرتاندا پهپړندی کوملاپتی ناکوک لکول شو پهپړندی پهپانسه
کههن دروست ناکا . هرهکوک کارکرانیش لهوکرتاندا (تاک وپسرت و
پلاون) . کهلهپهکشتی پهکومل دا تامانجیکسی پهپهستی پاریکاپهکی
باشتر تاپینهوه پوجسی پهجسی کردنی خواستهکانیان .

وهپهپړوی خاسپهکاسی پهکفر اوپسی ، نووسر تنها گرتگی په
پهکشتی نقاپی پاپهپسی نهدا . وهگرتی سرهکی کسه
نهلستینی پهکان روپان تی کردوه گرتی کارگوزاری په ، وهلهپهسر
نوهی کارکرانسی لهوگرت پهشپوهی دسپهوکوملسی پهچوک لسه
دیزکاندا کار دهکن سروشت وباری کارکردنیا لیک جیاپه جکه لسه
ماموستایان نهپسی کهه ژمارهپهکی زور لهپهک باردا دهپنډرین ، وهلهپهسر
نوهی زور لهو کارکرانه پهپکای بهلین وپهستهوهی تاکه کهس، لکول خاپه،
کارهکاندا کار دهکن کوسپیکسی پاپهستی لهپهسر دم پهکشتیان دروست
دپسی ، وههتا لهکاسی پهکشتیش توانای پزواندنس کارکسفران و
ولامدانوهیان پهپهکشتیهکه لوازه . سرمرای نومش داپهش پهرونیسی
جوزرفانی که پهواتهپهکی ترپارچه پارچهپسی و سر دانواندن پهرونیسی
جیا جیا دهکپهسی . کهپهگرتی گران لهپیش پهیدا پهرونیسی پهکشتیکی
گشتی نهلستینی دروست دهکا . کپهپهپهپسی وپهروپتهوهی نقاپی
نهلستینی لهپهپهپهوه پهکپهپه پنجهپهپه پهستراوتوه کهکپهپهپه
رزگاری په ، وههپهچنده نهلستینی پهکان لهفاسی کارکردندا تووشی
کهپهگرتی توند و تیز دهن پهلام لهچارکردنی شو کهپهگرتانداچارهپهک

پو کیشی نیشتمانیان ناپینتیره • لیرمدا بزورتهوی نقابسی فلهستینس لهینچینهوه کرنکی بهکوکرد نهوهو ریکختهکانسی جمماویری نعدا پسر کار کردن لهپیناو خزمهت کردنسی رزگاریوپالپشت کردهسی • دنساقا واقیعی فلهستینسی رای لمریکختهستسی نقابسی کرد ووه کهبهلهی بهکسه سروشتسی سیاسی بهخوبهوه بهپینسی • نهخشهی گلهسی فلهستین پسر زاز بزورن بهسهر کهوکوری وپستهکانسی خوی لمرهفتاری جاگدا دنهپینسی لهپواری خهباتسی سیاسی و دامهزاندنسی ریکخراوو کوملهکانی فلهستینسی وهکو کوملهسی نافرمتان و دپدهوانسی و خویند کاران و کرکاران کهکامانجیسی سهرهکی بان مانهوهی کیشی پنجینمسی به بهزیند وپسی و لسنسساو جمماویریش بانکی پو بدمن ، کههوه خهباته تاجسی دمرکسهرتسیسی بهرگری چهکداری لهسهر خوی ناو بهئاشکرا کاری کرد وته سهر سروشتسی ریکخراوه نقابسی بهکان و کرنکی بان • شورش چهکدار همیکسهلهسی سیاسی پو گهل کهراند ووهو ناسنامهی نیشتمانیسی پو زیند رو کسرد ووه وکرنکی ریکخراوه نقابسی بهکان ههر بهوه نهوهستاره کهکیشهکه لهپیسروای جمماویرمدا بهپیلینتیره بهلکو کوکرد نهوهی جمماویری وهک بهپوستی دانا پسر بزواندن و بهشداری پسی کرد نیان لهبهرزه و مندی شورش و ههستان پسر پروپاگند و قورول کردنسی تیگمیشتهکانسی شورش و دانانسی جمماویر لسنس لهرهگهی بهرگری روزانعدا •

لهبهشی د ورومدا نووسهر بهپوهندی نیوان کاری نقابسی و کاری سیاسی چاره دکاندههر لهسهرهتاره دورپاتسی دهکاتوه کهکاری نقابسی لهراسی دای بهشیرمهکی گشتی کاریکسی سیاسی به وهیا لهبهرتهوه بهپوسته وای پسی • تاوهکو گهرته جبراو جورهکانسی گهل لهکاکلهی کردهی کرد ووهی کومله یهتسی بهمینتیره • واته دسته پیشمیه جبراو جورهکان ، پسی گومان دمهپسی تماشای باری پیشمیی خوبان بکن لهبهر تیشکی شیومیهکی فراوانسی رژیم بهگشتی • پوپه نووسهر دروشی دیمافوجی بهلاوه دنسی کسه دلهسی ((ناپسی نقابه بکریته سیاسی)) د رای نهوه دهچپته سهر پاسی کاری نقابسی لهکوملهکانسی روزناوایسی بهگشتی کهسهرماپسهرداری

پیشگرتوون ، روونی دهکاتوه که بزوتتوهی نقابسی نهو ولاتانه د لسه
 رووانگهی نقابسی رووتتوه بههیزو کارنگره لهو چوار چیرومی کسمه
 پهنهکانسی چاک کردنسی نهو بزوتتوهیه ساتوته کاپره .
 بهلام بهکوپری کوملگا دواکوتورهکان ، ناتوانری کاری نقابسی
 له ناووروه سیاسی بهکی جیا بکرتوه ، چونکه باری نهو ولاتانه چ لسه
 باری بناغهی ثابوری ومیا لهباری سروشتی رژیمو باری بزوتتوهی نقابسی
 جیارازه ، ومکپروگرتی نهو ولاتانه لهناووروهکوه کپروگرتی سیاسی بهه،
 دنا کپروگرتی هملیزاردنی سیاسته لهباری سروشتی رژیمسی
 سیاسی وثابوری - کوملا بهتی . وه نهو رژیمهی کهرگای سرماپهداری
 همل د مپزیری بهسی لاریزیو پیشگوتی سرماپهداری تسی د ا وه
 لاریزی بوجوای خو جسی سی ناتوانی داواو وپستکانسی جهمساوروی
 هوار ومدست پنی وناچار دمی بهرنگاری داواکانی نهوجمساوروه
 بهتتوهو لهناویان بهات . دواپیش له بزوتتوهی نقابسی هملدننگسوی
 کهجکه له دس برینکی ریک وپیک نهسی له داواکانسی جهمساوروه
 نارهزورهکانسی شتیکی ترنیه وه بزوتتوهی نقابسی تیدا لاریزی نوی بهتو
 بهرو روی د ووکیشی بههکوه بهستراوه دهپتوه ، کیشمیکنی بهتتوسی
 کهخوی لهمانی کهرتکانسی جهمساوروی دهنوتی لهسرهستی ریکهستنو
 کپورنهومو خسته روی کیشو کپروگرتکان و لی کولینهوی سیاستسی
 ثابوری وکوملا بهتی دولت ومانی بهکار هیئانی شیرکانسی
 دیوکراتی . دووهیان مادی به کهخوی له داواکانسی پیشهسی
 جوراوجور دهر دهری ، وهکوموچهو سعاتی کارکردن . . . هتد .
 ویرلم ته بوپاراستی چینکانی بوجوای ومیا بوپاراستیسی
 دسته لاتداری دولت و چینکانسی بیوکراتی نوی بهکار بهپنسداری
 بهکردوه ناتوانی نهو داواپانه جن بهجن بکا به هوی دست بهسرسر
 داکرتی سامانی نیشتمانی لهلاپن دست بهکی دپاری کسراوه،
 وناتوانی سرهستی توارهداه بزوتتوهی نقابسی ، چونکه بهوه
 کیشو سیاستی گشتی بهکان دهکونه روی کههلهی ریازی رژیم ومیانگونجانی

ناشکرا د مېسی . پوپه ههول ئه دا بزوروتته وې نه قاپسی په کس سروری و روزی
 پخاتره له ناو مروک سیاسیه کی ، په که مارودانی ئا مانجه کانسسی
 له هندی کیشهی دا واکاری دا . له کوتا پېشدا په توند و تیزی پسره ننگاری
 د مېسی ئه کمر له و سنویره جوړه د مروه که پوی د پارکراوه .
 و ئه کمر کاری نه قاپسی له کومه لگا کانسسی د واک و تو په کشتی ناتوانسری
 له کاری سیاسیه جیا پکریته و له ناو مروک سیاسیه کی د ویر پخریته و مانای
 شه و په کوتا پسی بهرولسی نه قاپسی خوی دینسی ، په پیوه نندی کساری
 نه قاپسی په کاری سیاسیه له و کومه لگا پانهی که به دست پاری له ناو پردنسی
 نه و مېسی په و د مثالین و شعری رزکاری نپشتمانسی د هکن لاپه نیکی پسر
 په ک لا پیوتنه و مرد مگری . و له و کومه لگا پانه دا سروشتی سیاسیه
 د مهلا تدار د مېسی و مللانسسی سره کی د ه که پیکه نیران د و ه پیکر .
 هیزی شورش و کورنه کان له لاپه ک وه هیزی چه راشه که پو چه سیان د نسسی
 رژیم کار دهکا له لاپه کی تر ، پوپه لاپه ن کرتی په کی نم د و هیزانسه
 کیشه په کوه هله وار د نسسی تیدا نیه . و نه قاپه و ریک خرا و ه کانی چه سسار و وری
 له و کومه لگا پانه دا که کورتکی چه ما و وری په . په پله ی په کم ، و چه و کسه
 نه واری کیشه کانسسی دا واکرا و و کومه لاپه نسسی پارته ی نه جاسی ، لملانی که په
 کرنکی په کی راسته و خو په و مللانسسی په ئه دن . و کیشه ی - ستراتیژ .
 په ک لا کرد نه و ی مللانسسی و چاره نویسی سیاسیه - له و قونافه دا نسس واری
 کیشه کانسسی تر هه ل د موی ، به لام شه و مانای شه و نیه که پتر به یس به یس
 په لکو تنها پو شه و په که کارگوزاری دا دای پنی . و ه هله په ئه کسه
 ههست پکری که بزوروتته وې نه قاپسی به یوسته له خوپه و پگوازیته و پو کارسی
 کردنسی سیاسیه راسته و خو . رژیمیش له لاپه ن خوپه و ههول ئه دا کسه
 بزوروتته وې نه قاپسی د اهر کینیته و و پو کارگوزاری خوی په کاری پهنسسی و
 کمره کانسسی که ل له شورش د ویر پکاه و . و به و نه و مه به سته په نا د مهات پسر
 جوړه ها ریگا پو تیک دانسی بزوروتته وې نه قاپسی و شیراندنسی توانسسی
 بزوروتته وېسی ، و له سر شورشیش به یوسته ئا مانجه کانسسی خوی له بزوروتته وې
 نه قاپسی دا دپاری پکا و نه خشی خوی به را مبر شه و بزوروتته وې په کیشسی و

هنگاه کانی دست نشان بکا که پیوسته بیپاوی بو بزواند نسـ
 بزورته و کوه بسته و هی به شورش . و کاری نه قایی نایی داواکانسی پیشه بی
 بهلاوه بنی ، به پیچیده وانه کاری شورشگری دمیروی نه و داواپانسی
 بجزولیند ری و فراوان بگری و خهباتیکسی نه بچراوی بو بگری ، چونکـ
 بزورته و هی نه قایی له و باره دا پیوسته گرتگی به کسی سیاسی بی و هول
 بدا بزگران کردنسی باری رژیم و شیباندن و تیک شکاندنسی وه نه و کرد و به
 بنده به توانای شورش و پیدا کردنسی به پیوندی به کسی به تین (عضوی)
 لهگل بزورته و هی نه قایی به مرجن بزورته و هی روزانه نه قایی نه واکسری
 گرتگیه کانی کوشنار بیت .

نه و بسته و به له واقعی نه له ستینی دا ناشکرایه — بزورته و هی نه قایی
 هر له سه رتاره بزورته و به کسی سیاسی بووه . کاری سیاسی و کو کرد نه و
 له پنا و وشیار کرد نه و هی نیشتمانی رزگار بخوازانه هاند مری دروست بوونسی
 ریکخراوه جهما و مری به کانه پترله و هی که کار کرد نه له پنا و کیتسه دا واکرا و کانی
 کهرته جهما و مری به کان کته و ریکخراوو به کیتی بیانه نویننرایه تیان ده کمن .
 له ده مپیاتی نه و ریکخراوانه دا نه و میان به ناشکرا د مرد ده گوی . وه ده ستوری
 به کیتی ی گشتی خویند کارانی نه له ستین که به کم ریکخراوی نه قایی
 نه له ستینی به وه له د وای نوینستی به که دروست بووه ، به و رسته به ده ست
 بی ده کا : ((نیمه ی خویند کارانی نه له ستین با و مرمان واپه گرتگیستسی
 دیموکراتی کلسی چاکترین ریگایه بو گمرانه و هی سه رکه و توانه)) . وه
 به کیتی ی گرتکاران که ((ریکخراوکسی شورشگری نه له ستینی جهما و مری به))
 دیمه پیشه و و ناما نه کانی خهبات کردن دیاری ده کا که پشتگیری کردنسی
 ریکخراوه کانی نه له ستینی و به ره پیدانی هستی نه و واپه تسی به له لایسن
 گرتکارانه و . هتد . و به مری بنجینه بی به کیتی ی ماموستایان به و
 و به دست بی ده کا ((نیمه ی ماموستایانسی نه له ستینی با و مرمان
 به ولسی به شره واپه تسی خوبان همه له پنیات نانی که سابه تی خهباتی
 کلسی نه له ستین و به و مرد کردنسی نه و ی داها تو به به و مرد به کـ

نیشنالی نه ووهیسی که خزیمتسی ئامانجه کانس شورش و روزگاری بکا (۱۰۰) بهره بزورتنه روی نه قاپسی نه لستینسی جیا د بهیته ره که وه لیکسی تری تازه پس که پشتو • وه به کوروی ولاتانی تری تازه پس که پشتو د بهیته کانس بزورتنه روی نه قاپسی ، کارکردن له پینا و کیشه کانس دا واکرا و له کاکلے . کیشه کانس سیاسی یا • دنا کاری سیاسی پاشکوی (لاحق) کساری نه قاپسی به ، به لام له ناستی نه لستینسی دا ، کارکردن له پینا و کرنکی به سیاسی به کان بهیته بهجی بهجی کردنی د مسکوتی دا واکرا و هه به • دنا کاری نه قاپسی پاشکوی کاری سیاسی به • وه بهیته سی به و کوتاپسی دا نووسه بهاسی - تابهته به کانس کاری نه قاپسی نه لستینسی دهکا • وه بهیته بهیته خوی د مرد بهیته له بهاره ی نه و ریک خراوه ی که بهیته به ، هه وه کو بهاسی کرنکنین ریک خراوه کانس جه مساوه ی نه لستینسی دهکا ، وه کو به کیتی ی خورند کاران - به کیتی ی کرنکاران - به کیتی ی ئانره تانی نه لستینسی - به کیتی ی کشتی ماوستاپان ، هه وه کو هندی سی بهیته نه قاپسی له بهاره ی واقعی بزورتنه وه که د مرد بهیته • وه له بهر کرنکی نه و به شه له بهاره ی دا هاتو به درزی لستینسی د نوسون •

بنکه ی ژین

www.zheen.org

مروف و روشنییری

روشنییری چیه وچ پایه خیکی همه یه له ژیانی مروفدا؟

روشنییری دهوونکی ناشکراو کارگیری همه له یانسی شمروی مروفدا،
 بهراد بهک که همسو لایه کانی یانسی کرتوهه ، لهبر لهوه ماپسه
 سرسورمان نیه که پایه خیکی تایهتسی پیدریت له لایهن دهولت کانی
 جیهانهوه (بهجبارازی رزه کانیجیهانهوه) سررای کرنس پیدانسی
 یارت وریکخراوو دانهزراوه جیهانسی و نهمی و نار خوییهکان پیدانسی
 رواله کرنس یانسی مروف که (روشنییری) به ، جاسه پارت پیدانسی
 بهیوند به توند و تولهی که همه له یانسی روشنییری مروفدا (بهگتسی) ،
 (روشنییری و ماؤستا) و (روشنییری و خوندگار) به تایهتسی ، زور کونجاو
 و ره پایه گشتیک دهمارهی - (روشنییری و شمرو لهی کدمگیری له یانسی
 مروفدا) - بزانی شمکری که پیش پیت -

روشنییری (الشکانه -) چیه ؟

روشنییری به کیک له و شانسی که زور به کار دهینریت به لام لهکامل
 شهوشدا پیناسهکی ناد یارو نهجه سبانه پونمونه ، - (شموانی لهکامل
 روانگیسی بهری (م . ل) - موه دمرواته روشنییری دملین : (روشنییری
 به همسو جور کانیوه سرخانسی کوهله و مرانگدانوهی بهیوند به کانیسی
 بهرهمه پینان و زرخانی جیناپهتیه و بهرواکتیکسی موزو کرد داد و نریت
 که گتسه کردنی بهنده بهگتسه کردنی یانسی تابور و کوهلا پتهوه ، به لام
 بیگومان (مارکی) وینسی (زوونی یان لید و لولون متیکسی شور شگیرانه بهک
 دهینریت همروه ک چون له همسو نهمی که دا روشنییری بیروایانهش همه)

زانایانی (کوملناسی) تر دهلین ((روشنیبری پریتیه له زانستی و باورو هونرو یا ساو داپور رهوشت و همورو توانست و نهریتیکی تر که مروتی و میاند مکریت وهک ئهندا امیکسی کومل)) (۱) ، بهلام به شیرو مروتا پیسه تیه کی ((پریتیه لهوی که هوش و خه یالی مروتی بهر همسی د پیت پیسه تامانجسی تاماده کرد نیکی بهر ده واسی عقلی و روی مروتی و کوشکردنی هوش و نار زور رفتار و که شه پیدانی و سازدانی ((۲) ، هندا پکی تر هلین ((پریتیه له همورو نهو شتانی که مروتی له توانا پدا همه فیله بیست به بهنداری ئهندا مانسی ترسی کومل ، روشنیبری به شیک لهوژنگه پیسه (البیته) که مروتی خوی بیکی پیناه ، کهواته روشنیبری پریتی نیه لسه و کومله زانیاری که له شیکسی مروتا کو ده کرتیه به لکو پریتیه له کسردارو بهر کرد نهو و نهخشه کیشان و جیه جیگر د نیان ، پیوهکا شاره زایان روشنیبری د مکن به دور به شهوه : -

۱- روشنیبری هاکه مکن (التقافه الماده) : - ((که پریتیه لهو تامی سرو شاره زایانی مروتی له میدانی بهر هم پیانسی سامانی ماد پیسدا پیکیده هینیت و د میانگه سرچاره پیسی زانی خوی)) . . .

ب- روشنیبری معنیه مکن (التقافه المعنیه) : - ((که پریتیه لسهو د مسکوتانسی مروتی له براری زانست و هونرو پیوه و نه لسه هونرو رهوشت و بهروردیه بهد ستی هیناوه و کارکی زور دهگنه سر زانی کومل)) . (۲) دیاره به هر دو جور که پیوه (مادی و معنیه پیسی) به کدی تسهراو د مکن و بهراده به ک تیه لکیشن که لیک جیا تا پیوه . .

له راستیدا روشنیبری تاراده به کی زور (مروتا پیستی و کسایه تنسی) مروتی وه د پیناه و چونکه ئهگر روشنیبری نه بویه ((نهرهوشت ، نه هسیت ، نه روزگار ، نه بهر ، نه جالاکه ها و به شهکان)) د پیوین . . . سرچاره کانی روشنیبری : - سرچاره کانی یا وهکو بلهین (توخه کانی - عناصر) روشنیبری له مانه پیکیه پیت : -

(۱) بهماکان (القیه) - : واته همورو نهو بهرو باورو ، سر نسپانسی (مادی) که مروتی باوشی بهو کرتیه بهد زانی روزگار ،

خمرن و خمال بعد وورد مکهریت و پهنروانینکی نوره همرایسی بنیاتانی
دنیاپهکی نوی نهدات و هر لهوروانگه به نوره کار دکات بهمیچهرانسی
نو نهدوب و هرنهوی گله خرنهتی چینه کونه هر سه کاندایه ، که همیشه
لاپنه رهش و دوا کوتوهکی کورانی کومل دهنیت و دیکون نوره —
پهره سه کانیاں . .

پلا و پونه مو گواستهوی روشنبری : —

روشنبری له چند رنگ و هر وه پلا و دهیته وه له کوملدا و دیکون نوره
له کوملکوه هو کومه لیکسی تر ، کناشکرا ترنیاں نمانن : —

۱- نیانی روزانهی مرقی (پهرکردن و مو ناخاوتن و کار کردن) . . .

۲- داپونه نیت و خور و موشتی کومه لایسی .

۳- پهر و باوری ناپین و جیهه جیکردنی هرکو نرمانه پهر و زه کانی .

۴- دوزکاکانی پهر و مرد مو نیر کردن (نوتا پخانه و نیرگو زانکوان) .

۵- دوزکاکانی راگیاندن (نوسین ، رادیو ، تلفزین ، سینما ، شانو . .)

۶- پلا و کراه و پهنه شناه کان (پهراو ، گوتار و نامیلگ ، روزانه ۱۰۰) . . .

۷- نسه سرمرای نوهی کد دوزکاکانی راگیاندنسی پارت و ریکسراوه

سیاس و پهنه سه کان دهریکسی ناکراپان همه لم روومه . . .

(پاهنسی روشنبری له نیانی مرنسدا) ؟

ماوتسی تونگ نعلیت ((مرقی پی روشنبری جهستسی پی گیانه))

زانای نعلانیش (هانس شئینه) دهلپت ((له نیاندا روشنبری دهنیه

دروم لیدانی دل)) ، دیاره روشنبری رولیکسی کونگوهر بایهخ

دیکهریت له نیانی مرنسدا (له همر و پوارمکانسی ناپوری و کومه لایسی و

رامباری) — هر وه لم خالانهی خوار مودا روین دهنیه : —

۱- روشنبری سرنجسی مرقی دست نیشاند دکات (پهرا مهر پهنه — سان

جیهان ، پزورتهوی گنهکردنی سر وشت و کومل و پهر) .

۲- روشنبری ناسوی پهر کرد نهری مرقی نراوانتر دکات و ناستی پهر

کرد نهری پهرتر دکاهوه و رای لید دکات که پاهنخ به شه کونگکان پهدات و

شه پی پاهنخکان پشت گوی پخت .

۳- لهروی رامیاری و تهری شهوه : روشنبیری شورشگیرانه دهری کسسی
بالای همه لکواسستمهوی هوشیاری شورشگیرانه پوجما و مرو نهرهنگسی
نهری پالیستی و کونه نهرستانه پوجمل دهکات وهر پارمسی چینه رهنجد مرو
کله زور لیکرا و مکان دمدات لهرایه نسی شورشگیری لهروی دهری کسسی
چینا پستی و نهرستانیدا ۰۰۰

۴- روشنبیری لهری نامراز مبه که (کسایه نسی - الشخصیه) مروتی
پیکه هینیت ، تنانیت زور لهریور مکان دملین که (روشنبیری و کسایه نسی)
درو زاراهوی پیکه کیندراون ، چونکه پیکه پیکماند نسی مروتی تا راد مبهکی
زور پخت بهستوره به خوگوشکردن لهریور روشنبیری ، بهلام لکمل لهریور
مروتی نامراز نسی ملکهج و پیدمهلات نیه بهلکو خاونه نسی (هوش و ههست و
هستی) - تایه نسی خونه نسی ۰۰

۵- ههروره روشنبیری پهریست و بهسوده پودنیا پونی مروتی لسه
پهریسته مایکولژی (نسی) و پاپولون مکناسی (حیاتی) نهران ۰۰

۶- روشنبیری خوراکی میشکی مروه ، ههر وهک چون روت (جهوری)
پوپاراستی توانا و وزی نامهر پهریست و بهسوده نهرهش روشنبیری
پهریست و بهسوده پوپورا هینانی (تکلیف) مروتی لهریور کومه لک مبهیدا
نهرجا پهردمراسی و درپزه دان پهران ۰

۷- روشنبیری دهریته هوی پتر شارمزا پورنسی مروتی لهریور نسی مروتی
ومرگرتن لهریور مانی سرورستی و چونی نسی بهکارهینانی نامهری شپواز مکناسی
پهره ههینان و دانانی نهره ههکی هوشیارانه و نهرانه پوزور کرد نسی
پهره هه پهد پهری نسی خوشگوزمرانی و سر نرازی ۰۰

۸- لکوتاپیدا دهرتوانین پلین که (روشنبیری - مادی و مهنه نسی)
پوکممل دهریته مایه نهران و مانه وهر پهردمراسی و ههر نهره شه کسه
شپوازی نهری کومه لایه نسی و پهردمراسی دست نهرشاند مگات چونکه
(روالمت و نهرت و سرچارهوی) نهری مروه ۰۰۰

تهری نسی :

پوکاماده کرد نسی لهریور پهره هه سروردم مروتی لهریور سرچارانه و مرگرتانه ، چ لهریور

- (دارشتن) وچ لهروی (بهره و چونه) کانهوه :-
۱- المرسوه الصغیره - العدد ۲۲ - (الاتصال والتخیر الثقافى)
تالیف هادی نعمان البهتسى .
۲- مجله العربى - العدد (۲۵۵) شباط / ۱۹۸۰ ، الموضوع
(كيف تفكر نسی ازبه الثقافه) ۲ د . نژاد زکریا .
۳- هسان سرچاروی بهکم .
۴- هسان سرچاروی بهکم .
۵- (الموسمه الفلسفیه) باشراف (روزنتال و هودین) ترجمه / سمیرکرم /
مراجعة - صادقی جلال العظم دارالطلعمه / بهروت .
۶- کوتاری (کزنک) شماره (۲) تابسی / ۱۹۸۳ (ی . نوسمرانی . ک)
کرکوک) - لی ۲۸ - ۲۹ .
۷- هو و مرکیرانسی زاراه عمر بهبهکان هو کوردی ، سوود له بلا و کسراوی
(زاراه کورد بهکانسی د . کامل بهسیر - و مرکیراوه

فاماده کردنی (م / سنکرم)

بنکه‌ی زین

www.zheen.org

ناخو

جهناب ناغای عهد ولا خان ، به خو به ورورگی ههلا و ساوی له ونه سی
ههشکو ، گرده نی نه ستور و مله و نه ووه ، کرهنگه له ههچ به ورورگی نه بیست
به ورورگی . زور به زه حهت توانی خوی بنا خنیه ناو ئوتوبه یله مود به ونه
ناخه رین سیسته ههگی ، نه و ما روی کرده شوئیرگی و گوتی :
- نه و گه ره کانه سرگی هه ورو دامه زرا و مگانان بد مین .
- به چاوان قوریهان .

شوئیرگی عهد ولا خان پی ی له عهد انسی به نینسی ئوتوبه یله که تا به
کرد و ، ئوتوبه یله وه کوره ش مار خشکی کرد . له کل جولانه و ی ئوتوبه یله که ،
عهد ولا خان جگه ره به کسی کونتی (Kent) داگیرماند و گوتی :
- خو حالی به و ی گه د به سی نه و سرگی هه ورو شوئیرگان بد مین ؟
- بهلی قوریهان به سر چا و

ما و به کسی باغبان به ی تا له به د م به نیاتی کوشکیکی چند نه و سی
گه ووه دا وستان ، کله حالته سی به نا کردندا به و . سر کاره که وهختی
د سرگی به هاتی خا وین کاره که کرد ، دهنگی کریکاره کانی دا .

- بالا بارکم دست و به ردی لی بکن ، خوتان به کولینگ و به یله کانه ووه
ههشول بکن ، با ناغا و اتی بگا کثیره ۲۴ سعاتی ته و او خه رگی
کار کردن . به کورجیش خوی گمانده ئوتوبه یله که عهد ولا خان و ،
د وای نه و ی د سرکاکی به و کرد موه ، گوتی : -

- به خیر هاتن قوریهان . گه ووه تان کردن .
- سوپاستان دهکم بزائم کار و بهارتان ره که ؟
- بهلی قوریهان . نه ووه بانگی داد مین .

عهد ولا خانسی ورورگی کند و ، به حال توانی له ئوتوبه یله که دا به نیت .
چند ههنگاری له نیات که ههک به و له سر کاره که به سی : -

- ورتسی چیمینتو لهجسی دایه ؟
- زور چاکه تورپان .
- لهو زین و چمرانهی پوتانم نارد پورو ، لهباتی چیمینتو به کارتان هیناره ؟
- بهلسی تورپان .
- وکوجاری پیتورو بهم کوتسی ، لهدورو عن زین و چهو دورو کیسهی کمتر
- تیکل بکمن .
- بهچاران تورپان ، نهمشان همرا کردورو .
- پنانه کانیتر لهجیاتی ۱۲ سم به ۱ سم داپه زین ، لانی کم پسا
- شتیکیش پوئیپه بگن پورو .
- بهسرجار تورپان .
- شتیکتان لازم نیس په ؟
- نهخیر تورپان .
- دمرکای نوتوپهله رسته نترانیس په کی عهد ولا خان کراپوره ، لهباتر جی
- بهجی پورنیس نواوی نمرما پشته کانی ، خودا حانیزی لسم
- کاره کی کرد . نمنجا روری کرده شونیر مکی ؛ -
- بهرولای شوانکاره کانیان پورو
- بهچاران تورپان .
- لهپیش روره وی هوبهی شوانکاره کانی عهد ولا خان سی کس به نترتیب
- لهپیشرازی وستا پورن ، به کمان شوانه که ، دورومیان ماست سرازو،
- سی پهمیان رون سازه کی پورو .
- عهد ولا خان که حیماسی چیمینتو کیسهی به چاکسی لهپیشکی حاصل
- کرد پورو ، که پشته پوره نفاخت که نیا لکل دانه وی چیمینتوی لسم
- تلاره گوره ، ۱۰۰۰ هزار لیره وی وکوتار دوسگیر ده بیت .
- پرس ؛
- تازوله کان چونسن ؟
- هر سیک به پیک دنگ هاتنه ولام ؛
- لهسایه نمرما پشته پورن کانتان ، پوریکسی پوره دهمن .

— ټورونډی د ونډی پوتان نار د پورې ، تا پو پوی روزی خالیسی لسی
دمعات ، له رانډه ټورونډی هستان پوره کرد پیسی ؟
— رون ساز که کونسی ؟ —

— قویان زور نمره زار پو دارای پمخسینت لسی دمکم . د ونډی سه هره پکی
که پرممان کرد پورې ، شا کرده تازو که له پری ۸۰٪ چوره ۵۰٪ رونه پماتاسی
تیکلا و کرد پورې ، هر پهره مندش نمره ستاو په لکرو رموانی بازار شی کرد پورې .
تلمبه د مرحقی پو نطامی روزانی ۱۵ روزی لسی د پورې .

— جان کس تر ناموی له و جوره شتانه د و پاره پهنه تسی گمبشتی ؟
— په سر چاو قویان .

— سه پاره پم تیکل کردنی تاروش له گل شیر مکاندا ، پپوست ناکات
د پسان پهلیمه ، چونکه نمره له وولاتی شمیدا تارو له شیر پاه خستار
تره .

معموری شیر ساز کونسی .

— په سر چاو قویان .

— چیتان نساری ؟

— نونیت د مخوان سن جنس پ .

عهد ولا خان له نیوان شماسات نشان دانسی هر سی له کار گره کانسی ،
نور ناوی جسی هیللا . پمکوری د مستوری عهد ولا خان نوتو پهلیمه
دوا مود پله کی ، پهره ونډی قسای خانو قوتو د اگرتن کورته ری . له
کل نوبتی نوتو پهلیمه کی ، هر چوار زه لاسی قسای خانکه پهمه له داران
خویان گیانده پهر دمرکای سر شقامه کو ، پهنرمو نمره کورته دست و
پای عهد ولا خان پو نمری تنسرف پو زور پره بهات . پلام نمره له شونه کی
خوی نه جوولا و کونسی .

— ناتوانم داپه . انشا الله که هر روزیک دستم پم تال پور ، نسوا
سرمیکان لسی ددم . پلام پاشه پیتان نکونم ونوسی کارخانه که له
جسی داپه ؟

— له سایه لوتف و مرخصتی نیودا ، په چاکسی پهره د جسی .

- قصا به که به قه دم کله شیریک گمردنی دویژ کرد پوو ، کوتسی : -
- قوربان من دویسی لهسنه گرامه ووه ، لهگل خوما ۱۸ سر سر
- هیناوه ، گتیهنتیان لهنیران ۲۰۰ هتا ۲۰۰ لیریه .
- ج جوره مریگن ؟
- قوربان شمشیان کرپنهو ، پینجیان شملکیانهو شمشهکی تریشیان
- ۱۶ ساله نو دوانیشیان نفرو نه پون .
- ئدی به کگی سر ؟
- وهلا قوربان نه پان لهنگادا لهنیو لیریه کدا مرد .
- من ئو قسانه نازانم ، مردنی ئو موره لهسر تیره .
- بهلام قوربان ئیوه نارحمت مهن ، ئیه لهریخولهو پیست و کرکراکسی
- نازه لهکانسی دیک ، به قه دم گوتسی موره مرد ووه که قوتیوریه
- داکرتوره .
- دیرمان سازه که کوتسی :
- قوربان دیرمانان نمارو .
- زور قاسانه ، هر ئیستا کیه به ک چیهنتوی مهن پکرو لهگل نیوکیه
- توزی بیهری سووری لیکه ، ئهوش دیرمان
- قوربان ئاخر لهو دیرمانه تام سپره کشان هر نمارو ،
- باشه من پوتانی دهنوم .
- هر چوار نهنر به جاریک گوتیان :
- خرا لهسایمان کم نکسات .
- چسی ترتان پیوست نی به ؟
- کنها سهلا مئی تومان دوی .
- خیرا حانیسز .
- خرا ئاکادارت پیسی .
- عبید ولاخان جگرمی دوروسی داکیرساند و دستوری شرفیره که دا
- پرمو نانرا خانگیانهوه پیپیست ، کلوتوپیلکه له پیرامهر نانرا خانکه که دا
- وستا ، نیهرسی نانرا خانکه به دم ورد و سهلا موره نکای لهعبید ولاخان

- کرد که داپزیت ، پلام نموداراپهکی رمت کرد موهو کوتسی ؛ -
- خوا دلمرت پدا روونکی ترد پمروه لاتان ، نیتا ومختان پمد مسکو
نسی پمو ، کاری زورمان ماوه دمسی نعتجام پد رپسن • پاشه نعت کسوت
ومژیسی نانمراخانکه چونه ؟
- لئیر ساپهی نمراپشته کانتان ، شوکر زور پاشه •
- نسی سهارمت پمکشی نانگان ؟
- وولا توپیان لم پارمپوه شارموانسی نارحمتی کردوین ، پمزحمت
د متوانین لهمر نانی ۸ گرامی لسی کم که پمروه •
- نکر واپه به زورده نان پری پکنهوه ، لپوارو زورده نان تیگملاوی
همپره که پکنهوه ، تا به لای کم لهمر نانی ۱۰ گرام پکنهوه •
- پمسرچاران توپیان •
- مسلهی نارد گپشته کسوی ؟
- وولا توپیان لهو ناردانی بهم دواپه کرپیمان هیچی نماره •
- چین ، نوهتو دلسی ی جسی ؟ کوانه دپسان دمسی هر لـــ
ناردانه پکنهوه ، وکو دملین سبهی دوهی نارد گـــوران پینته
نوهستان لهپرنهچیت خوی نانهکان زاتر پکن ، تا وکو پتوانین لهمر
نانی ۱۰ گرام پاشه کسوت پکین •
- پمسرچارو توپیان •
www.zheen.org
- پپویتی دیکتان نسی به ؟
- سلا متسی تومان دوهی جهناب •
- پالا بازو •
- پولا ی کارخانهی شراب سازه که پرون توپیان ؟
- پهلسی •
- لمرگادا ، کانی پمپردمسی پهکی لهپنکه کانی پولپندا تسی
پمرن ، پمد مستوروی عهد ولاخان نوتوپپله رشه که چند همگان
لهولای پولپسخانه که راوستا •
عهد ولا خان کوتسی ؛

— چئند د قیتمیک لیره سهر که ، د هچم سرکی سرک پولیسخانه
د دمرو تاویمهکی لا د مخومره •
هیدولا خان بهیراشی لیلیکانه کانی پولیسخانه سرکوت و پلیسی
بهزلیسی ژورنکی سرکوت ناویسی راورستان لسی و ژورن کسرت ؛
سر پولیسخانه هر کجاری سی کورت بهیرمه هات و نامیزی لسی
ویرینا و کورتسی ؛
— نمرین ۰۰ نمرین ۰۰۰ نمره ج هجیب پادی نغیرو هوارانتان
کسرتمه •
— بهیردا راد بهیردم ، کورت با تاویمهکی لا بخومره •
— بهیرین ۰۰۰ بهیرین ۰۰۰ ویره روله دوونجان بهینه
نینجا سرکوت رویی کرده پولیسکی بهرامیری ، کله تک زهلا میکی
دست به کلمهچی شولسی رنگ بهیرو لمره کوله و دستا بو و پلیسی
کسرت ؛
— نمره کجابه ره دمرنی و کومی کلهر چان ، له زمانسی منیشره به
نفسر نیهتداری شه پلیسی ، با له زندانا بهینتیره ، تا لیکولینه ره
توار د بهیت • کابرای شول بهلاک لاک بهیسی پولیسکه کورت و لسه
ژورنکه و دمر کورتسی
www.zheen.org
هیدولا خان که ورتهمهکی بهیسی برسی ؛
— تاوانه کی چی به ؟
— سی شرفه چیره نانی د زوه • لسی ی خوانشالله حالتان زورباشه

نورسینسی : هنز نهمین
وهرگیرانسی : ع • د

بیاننامہ

پکیتی ماموستایانی کوردستان پر تۆزی سالی نازہی خویندز و

جہا ویری ماموستایانی کوردستان
لنگل دست پی کرد نەوہی سالی نازہی خویندن دا بە کەستی
ماموستایانی کوردستان بانگوازی دلیری ماموستایانی تیکو شعری سار
سەنگری خەبات و مەلانی ، تیکل بە دەنگی کوبەلانی خەلکی
جەساوہی کوردەواری ، بە کرکارو جوتیارو خویندکارو روناکپیرانی
دەکات و بەتۆندی نەفرەت لەناکارو رەفتارە نا بەسەندەکانی داگیرکەران و
نوکیرو بەکری گیراوەکانی دەکات . سەبارەت بە خالای درێدان
بەردەواپو دۆشکارانەیی پو سەرکیان و زیان و کۆزمرانی سەرچەمی خەلک
لەسەر گوێشە بەکسی کوردستان
× دەرکردن و نەسل کردنی دەیان و سەدان کەس لە خویندکارانی
راپەڕی کوردستان لەبەرا بەرھەشتی جەنگ ورا کردنیان و داخستنی
دەزگای خویندنگا و کولێجەکان بەروویان دا و کۆرتن ورا وێران و شەھید کردنی
چەندین کەسپیان .

× حەملە ئاھێنە کردنی سەدان ماموستا و لەکار گواستەوہی سەدانانی
دیک پو کارو وەزینە ئاشیار لەرگی بیانپوہی گرتن و پەسەست و
پالوویی پو و پوچەسە .

× داخستنی دەزگای سەدان قوتابخانە لەخاراہی و شاروچکەکانی
کوردستان لەرگی پەلکێش کردنی بەشی زوہی ماموستایان پو
بەرەکانی جەنگ ورا کردنیان پو نەزەکانی جەیش شەعی پەسەس
نکو شیرازی نامرغانە پەست .

× د مرگا داخستن لمریوی هزاران خویندگاری کسرو و کچی کورد ، له خانو پیمانگانگانی ماموستایان ، په و هچهی کنه پونه پستوسی و نه خزانته ریزه کانی جه پستی شمعی و نه چوپونه د مره کانی به سیزمانه پانسه .

× پمد و پام پورین لمر پوچ کور نه و و شولینیزمانه کورنی نا و مروکی پمر نامه کانی خویندن له کوردستان دا .

× لمریوی همانه شه و د زاپتی کورنی سر و مغانی پمد پهاکتی تامانجه رما کانی کلسی کورد مان له کوردستانی عراق دا و شاد پورنی به مانه مرو پانته کانی له ازادی و د پوکراسی و نهانی سر تر ازیدا .

× ویرای هسرو همانه پیلانی گلوی ستراتیوی نا پورزانی له کسل د ورنه میروسی پمکانی پزورته و کلسی کورد و جولانه رزگار خزانه کانی نا و چعی روزه لانی نا و مراحت .

نیمه په ناوی (ی . م . ک) تالا هملگری خهباتی جه ما ویری ماموستایان له کوردستان دا لمر و له هسرو کاتیک زیاتر هوشیارو ناماد می کسوری خهبات و تیکوشانین ، زیاتر ریزه کانیان په و د مکین ، د روزه خهباتی شیکیرانمان د مد مین ، له مال شونی سر کتسی میرو کوری خه لکی کوردستان دا ، له پینا و پوچمل کور نه و نیازو ناروزوه پوگنه کانی د اکر کوران و د ورنانی کلسی کوردستان .

پسوله کانی د مرسو خویند واری د مکینه سترگری نه پمد و پسه د مسته پانی تامانجه کانیان . نووکی تله و رسنه کانیان د مکینه

چلسی چاوی ریزه خویند ورنانی خه لکی کوردستان .

سر کورتو بیت خهباتی شورشکیرانی خه لکی کوردستان .

پسه و تر بیت تیکوشانی پشمعی خه پانکرانی کوردستان .

شه گاره بیت لالی په کتسی ماموستایانسی کوردستان .

په کتسی ماموستایانسی کوردستان

مکتبی سکر تار سته

کوتایی تشرینی په کتسی ۱۹۸۴

بہ اثناسی

کینتی خونیزکاری کوردستان و عیڑا بہ بونی ہالی سے نازہ سے خونیزنہ وہ

ئی جماعوی خونیزکاری ستم دہدی کوردستان / -
لنگل دست بیکردنہوی سالی تازہ خونیزنہ دا ، پھکیسی پھگتان
(ای . خ . ک - ع) سلاوی خہبات کارانہ تان ناراسہ دہکات و ہیوای
پر سرگوتن و دہسگوتسی خونیزکاری تان ہو دہخوانیت ، بہر ہیوایسی
کشمسالمان سرمتای ورجہر خانیکسی میزوسی ہیٹ ، بسو بہد ہیہنایسی
دا واکارہ رمواکانان و زیاتر بہرہو پیشورہ بردنی بسزورتسہوی
خونیزکاران لہ کوردستاندا .
خونیزکاری ہیوا و خوراکسر / -

لہکاتیکدا کہ پیشوازی لہ سالی تازہ خونیزنہ دہکین ، ہی کسہوی
برنیس مانگرتہ کانی سالی بار سارو ہیہیت و ہیوا و نارای شہیدان
(کارہ قادر کرم و سامان انور حاجی قادر و سرگوت رشید شریف و
نزار حسعلی مجید و نجات سلیمان) ہاتپتہ دی ککیانی خونیزان
کردہ تورہانی نارای دہرینہ کانی ہزورتہوی خونیزکاران و جمہور
شورشگری کوردستان ، و ہیشتا دیمان ہاوریان لہ زندانہ کاندہ ہستی
نہہنسن دہلینہروانہی تولہ سندنہوی سرگوتن دہخونیزن لہ
دورندانہ تہن شہوی نازاردان و چہرہ سہری ؛ و سہدان خونیزکاری
خاومن ہلہست و کولنہدہر ہی ہشتن لہخونیزن .

خونیزکاران / تہو ہیوارہ نا ہسندنہی کہہزور چہکدار کردنی خونیزکاران
ہو ہیشتا ہر سورہ لہ سہری کرا زیاتر لہ ہشت مانگہ ، ہلام ہسورہک
نہم سورہ تہوا خونیزکارانیش سورہ لہ سہر ہلہستہ جوامیرانہکی کہ سل

Teachers' struggle
U. of Kurdistan's teachers organ

شهیدی نه مرمؤستا جه میل ره نجبه ر

بنکهی ژین

www.zheen.org

پوست

۳ له گهل کاروانی غه با تا
۵ چون ذه روانینه ریکراوه همیشه بیه کاشمان
۹ شهرکی زمان
۱۶ ده ستخوسیکی نازم حکمته له باره ی کورده وه
۲۶ ماستا و شاعیری شورشگیر شهید جه میل ره نجبه ر
۳۴ واقعی له ستین و بزوتنه وه ی نه قابی
۴۲ مروف و روشنبیری
۴۸ خان دز
	به یاننامه ی به کیتی ما ماستا یانی کوردستان به بونه ی سالی
۵۴ تازه ی خوبندنه وه
	به یاننامه ی به کیتی خوبندگاری: بن کوردستان - عبراتی
۵۶ به بونه ی سالی تازه ی خوبندنه وه

ژماره ی
تایبەت
بە
سێپەمین
کۆنفرەنس

خەبات مامۆستایان

گۆڤاری بەکێتی مامۆستایانی کوردستان

سالی ١٩٨٥

کانوونی بەگەم

خولی ٢

لە م ژمارە بەدا :

- * کۆنفرەنس سێبەم و چەباندنی کاروانی بەکێتی بە
• کەمان
- * چەند زانیاری بەکێتی پێویست دەربارەی یونسکۆ
- * یادداشتی بەکێتی مامۆستایانی کوردستان بۆ رێکخراوی
• یونسکۆ
- * قوتابخانەکانی شۆرش بەلگە گەشەکردن و
• پەرەسەندنی شۆرش
- * بەیاننامەی بەکێتی مامۆستایانی کوردستان بەبۆنەی
• دەست پێکردنی سالی تازەیی خۆپێندنەرە
- * راگەیاندنی کوتاوی سێبەمین کۆنفرەنسی بەکێتی
• مامۆستایانی کوردستان
- * لەدۆسیەی کۆنفرەنسەزە... بەیام و بروسکەکان

بنکه‌ی ژین

www.zheen.org

به ره وپسته وکردن و فراوانا کردنی ریزه گسانی
به کیتی ی ماموستایانی کوردستان وپشتگیری
له خه بانی گه ئی کورد، له پیناوی به ده یه پینانی
ئامانجه نیشتمانی و دیموکراتی وپیشه یی به گاماندا

کونفره نسی سینیډم وچه سپاندنی کاروانسی یه کییتی یه که مانا

له سووچینکی رزگار کراهی کورد ستانی خوښه و پستاند او له سه ره تاي مانگی شه یلولی شه سال و له بارو ده غنکی شجگار ناسکدا ، یه کییتی به که مان سینه من کونفره نسی خنوی سفر که متوانه شه انجام دا .

د هوای شه و ماه بهی که گفتوگوی شورش لنگل میریدا کچا بهی پی هات ، کورد ستان هتیر هشتکی توند و تپیری به خبه بهه گرت که له لاهن پرژنسی د سه لاتداری عهقله قبه وه نه خشمو پلانی سو د انرا بهو . . . به یه به کورد نسی سیاستی سوتماک ، بو بهاران کوردنی د پها تکان ، گرتنی به کومل لسه شاره کاند ، که شتنی کساننی بی تاوان و به کار هینسانی هه وو جیوره شیوازیگی د اپلوسینی فاشیانه له پلناوی کچر دنی د منگی د لسیسوری گه له شیکو شه رکه مان که بو سه ربه سنی مافه د به کرات بهکان د اوا کاره .

به رابه ر شه هه وو زه بهر زه ننگ و تپیر به سنی به شه ماه به داکشان نیسکی شپور شگنوی ، جه ما وهری کهم وینهی به خبه بهه به نیسی و ره له گیان له سه ر د مستهکانی گه له که مان لیره له سوی گورزی کوشند بهان ناراسته ی سسنگی د اگیور کوری عهقله قی کرد به شپوه بهک که ها و سسنگی خنوی له دست به دا ، شه وو د پسان خپور اگری جه ما وهری سه ور بهو به نیان له سه ر خه به سات ، و ره دست کرد نه بهی سیاستی فاشیانه ی رژی پی د سه لاتداری هه لکرد نه بهی قالی نه سر رتن تا سه ر که وتن و مرچهر خانگی د یکی خه بهاتی مه لفته .

که مان به وو .
له و کانه ناسکه دا به و نو پنه رانی شارو شاخ له ماؤستایانی کورد ستانی
روه بیان کرد شه سووچه و بهر باره به لپنی سه ور بهو به نیان شان به شانی

گه له مافه پین شتیل کراوه که مان له سفر خهبات تازه کسرد موهو ، ههسه گیانگی پهر له هاوکاری کاروانی خهباتی رابورد ووی بهکتیه که مانیته هه - لسه نگاند و نه خه شو پلانی بهسه بود بان سهبارت به پته و کردنی ریزه کانی جه ماوهری ماموستایانی کچردستان دوه ریزه ووی کارو خهباتیان بو تا بند ه د ارشت که هاوشان پین له گدیل جولا نه بهی رزگار پخوازی گه له که مان رووهو بهرباردانی مافی جاره نووسی خهسی .

کونفره نس سلهیم که دوه سال و چهند مانگیک د بوای که نفره نسی د ووهم هاته گریدان ، ههله بهچینه بهسی و تی روانه سه سه که کانی بهکتیه سی سه قامگیر کرد ، چه مک و بو چه ونه کانی د هوله مند کرد که له مهو پله شت نه جام نه د رابورد ، بنا خه ریک خهستی به ههزی کرد ، بهسی زهری لا به نه کانی وتوه یزه پهننمارو ره خه نه ، تیشک خهستنه سه ره پید او بهسته کانی کاروانی د اهاتو پتو بهسته کانی بهرد هه ام بهون و بالاد هستی سه ره کوشن به سوون ، ههروه ها کونفره نس خهاله لا وازه که م کور به کانی رابورد ووی خهسته روو و چه نهستی خه پاراستن و رینگانی چاره سه کردنی د هت نیشان کرد . بهکتیه که لا به نه گرنه کانی لیکولینه وهه چونهستی به ههیز کردنی سه ره شتی بهکتیه ههک ریک خهراوتکی جه ماوهری کوردستانی سه ره به خه بوو ، که خاوه نسی به بهوه پیرۆگرامیکی روون و فاشکرا به ، خهبات د هکات له پلناوی پته و کسردن و گهسه پیدانی ریزه کانی ماموستایانی کچردستان و کورد نهوه بیان له ژنیر تالی خهوی پین گه پیدانه بهره باوهری سیاسی و به بهسهستی خهزهت کردنی کیشهی ناوهندی گه له که بیان .

لا به نهکی د بهکی کارنامهی کونفره نس ، رۆلی بهکتیه و سه ره کانی سه باره ت به هه له بهرجی خهباتی چه کد ارانه قه تافی گهک ونه شتان بهوه ، نهوه و و لا به نه ههک دوه سه لهی گرنهک سه ره له ژنیر سایهی سوکینیکی تیرۆریستی فاشی و له هه له بهرجیکدا که شیهه کانی خهبات و کار کردنی تیا تیهه هه گه پیر کراوه ، چه ند د بهد و بو چونکی ههله د پته پته سهوه ؛ سه بارهت به سه ره شتی ریک خهراوه بهسه بی بهکان ، دوه بو چونکی ههله هه به کونفره نس به رهونی به نهجهی بو د ریسز کردن ، بهکتیه بیان و د مگه پینی که

ریکخراوه جه ماومری و پیشه‌یی بهکان هیچ جوره په یوئند بهبکیان بهسه
جه لا نه ده گشتی به سیاسی بهکان نه به و د بهی گه شه گمیرین لپیانسه و و و
په پو پسته خه بات بهکن به نه بهی به جیگری شه جولاً نه وانسه ، بهان
شوینگی شه و راتر بگرن ، شه بهی د بهکیان وا نیشان د ه دات که ریکخراوه
جه ماومری بهکان هیچ جوره جیا و از بهکیان له گه ل ریکخراوه سیاسی و حزبی
بهکان دا نه به و د بهی جهوت بهن له خه باتا ، یا به پسته ره پو له کپری شه
ریکخراوه سیاسی یانه .

له راستیدا هر ریکخراویکی جه ماومری یا نه قاپی ، نو پسته ش او ات و
به رزه بهندی توپزیکی د پاریکراوی نا ه کپه لیکی فراوانه ، هندی تا به پسته به
به ندی ها و به شسی یا د پاریکراوی کپان د مکاتوه بهک : شوپنگی کپه لا
- بهتی ، جهزو فاره زوو ، شه من هتد که له سهر چاوهی فرمانی
کپه لا بهتی ها و به شتر ه ل قولاً و ه . به پوه ریکخراوه جه ماومری بهکان د بهی
هر له سنووری شه واقیعه تا به به بهی نا و جه لا نه بهی گشتی کپه ل
کپه ل بهکان بگریشه شه تو و با به خه بان بهی ه دات . له بهر شه به جیا سهر
کرد نی نپهان سره شتی شه ریکخراوانه جه جولاً نه بهی کپه ل به شوپنگی
گشتی هیچ جوره ، اتا بهک نا به خشی ، چونکه شه ته یزه د پاریکراوه
که ریکخراوه بهی نه پسته بهتی د مکات ره به رهوی گپه گرفت به جه زو و
فاره زه و پند ا به پسته بهکانی تا به پسته خوی د به پسته به له نا و پیکهات و بهکی
کپه لا بهتی - شاپوری فراوانتر .

له لا بهکی د بهکوه جهوت بهونی جولاً نه بهی شه تو پزانه له گه ل جولاً نه بهی
گشتی کپه ل نا به پندی ، چونکه هر به شه تا به پسته بهندی خدی ه به و
له تا به پسته بهندی بهکانی به شکانی د بهکوه تا به پسته بهکانی گشتی دا
که له بهکتی شه به شان به پیک د پتد ، جهودا د مکاتوه ، د بهان پست
گپه خستنی شه تا به پسته بهندی ، یانه ، رمت کرد نه بهی پتو پسته س بهارمت به
کپه ریکخستن را د مگه بهتی ، که له بهنچینه دا بهندن بهوانه به .

هر وه ها له هر رولسی ریکخراوه جه ماومری و نه قاپی بهکان له هسه لو
مهرجی قونانی رزگاری نه شه و بهتی و خه باتی چه کد اریدا ، د وو بو چونی

هه له شهمن ، پهكیكیان وا د هینیت كه پتوړسته ريكخراوه همیشه پهكان ته
 - نهبا با پخ به داوا كاری به نه قاپهكان بدا له ته سكرین سنوری دا
 وه مسئله همیشه پهكان بگړیته شمستوی خوږی د ووره پریز له ههلسو
 هرجه سیاسیهكانی وولا ته د اواكار به نیشتمانی پهكان ، پو چونی نووه م
 باوهری وایه كه د هې شم ريكخراوه جه ماوهری یانه داوا كاری به همیشه پو
 نه قاپهكان پشت گوی شهمن لهم قوناغده له و تنها كیشه گشتی به سیاس
 - پهكان بگړنه شمستوو د روشی ريكخراوه سیاسی و حزبی پهكان هرزبكه نهوه
 شم دور پچونه هه له به پدیوندی پهکی توند و تولىان به خالی پهكه نهوه
 هه به ، واته تیگه پشتمن له سروشتی شم ريكخراوانه ، چونكه تیگه پشستنی
 راست سه بارمت به سروشتی شم ريكخراوانه تیگه پشتمنی راسته قینهسی
 د دوریان د پنیته كاپوه له هدر قوناغیگدا .

جولا نهوهی رزگار پخوازی نته وایستی ، جولا نهوهی پتیهاتوی كومه لا پتی-
 تا به وریه به شپه پهکی گشتی ، شم جولا نهوه به نوپنرا پتی هه موو توپزه كان
 و هرزهوندی پهكانیان په چا و د مكات ، واته شم بدشانه ی كه گشته كه پهك
 د پتن ، شو تامانجانان كه پویان تپد مكوشی خویان له دا به شكمری ها-
 و به شی پنچینه یی دا د هینیت نهوه ، پتن و د مستهلانانی ، بهشكانی د پسكه
 د هه ستهوستان د هین و داواكار پهكان ناپته دی ، له بهر نهوه جولا نهوهی
 توپزهكان و بهشكان به داواكار پهكان نیشپانهوه گری د راوه بدر قوناغسه ی
 كه جولا نهوه گشتی پهكه به د مستی د پتی . بهرا بهر شهوش سرجه سی
 تامانجه و داواكار به تاپهتیهكانی هدر توپزهك جوگه له پهك له تامانجه
 گشتی پهكان پهك د پتی و خهبات كرد نیش له پپنا ویدا خهبات كرد نه
 له پپناوی و د مستهلانانی تامانجه سره كه به گشتی پهكاندا .

كونفره نسی سبیم ژیرانه تامازه ی بهم د وو مسه له به گرنگه دا و تیگه پشتمنی
 زانستیانهی راسته قینه ی پو د ابین كرد ، هدر وكو له پپشكه کی پروگراس
 پهكیتی دا هاتووه ، (پهكیتی پهكه مان وكو پپدا او پسته کی مژووی هاتسه
 كاپوه پو نهوهی بهش داری بكات له خهباتی رموی گله كه مان له پپناوی

د یاری کردنی مانی چاره نوسمی خویدا، بو شهوی ریزمکانی ماموستا -
 یان له ریزمکانی کوردستانی سهر بهخو دا ریز، و پتو بکا و پسره به
 جولا شهوی ریزمکانی گهلهکمان بد او نامانجه همیشه بی و نه قابیه کبان
 وهد مست بپنق و له سایهیدا پهروورد هیکلی شورشگیزو روشنه پریهکی زان -
 -ستی و پتیشکومتخسواز سلگهگر بسکات .

مسئله یهکی د بیکه گرنک که کونفرمنس بایهخی پلدا، مسئله ی روئسی
 بهکیتی بهه سهارمت به ریزمکانی پتو کردنی ریزمکانی جبه ماوه رز
 ماموستایان له شارو شارو چکه ناوچه ریزمکانی ماموستا، ههروه ها فراوان
 کردنی بهکمی ریزمکانی بهکیتی بو شهوی زووترین ماموستا له زیاتر
 تالی خاییدا کوپکات شهوه، له ههلو مخرجی شپتای جولا شهوی ریزمکانی
 نیشتمانی کوردستانی، جبه ماوه ماموستایان نه که هه رگرنکی چهندا -
 بهتی به خوی شهوه بهنیه، بهنگو له رووی چو نایه شهوه هه همیشه له خهلی
 دایه، ماموستایان لهگهله شهوه، له شهوه ته ریزمکانی د بیکه ناو کوسه
 هوشیارتر و روشنه پرتره، له هه مان کاتدا زیاتر چه بسا شهوه د مست رژی
 فاشی بهغدا به له پرووی فیکری و نته بهتی بهوه، له بهر شهوه خسته گه پری
 و وزه توانانی زووز بهندی شه تووینمه ریزمکانی جولا شهوه کار بهگرمه
 پلدا اوستیهکی بهچینه بی خهباته، بهن شهوهش که لینیکی گهوره جولا شهوی
 ریزمکانی خوازنی گهلهکمان د مگر شهوه

د روشنی سته بهمین کونفرمنس زووه و پتو کردن و فراوان کردنی ریزمکانی بهکیتی
 ماموستایان کوردستان و بهتدیری له خهباتی لهلی کورد، له پلناوی به
 د بهتانی نامانجه نیشتمانی و د بیکرانی و همیشه بی بهکانماندا " چاکترین
 بهلگه بایهخ پلدا و فراوان کردنی ریزمکانی ماموستایان له قوتافندا .
 سهرماری شه مسئله بهچینه بیانه، له کونفرمنسدا چه نین کتشی
 ههرو کارو مسئله تر و تووینگر، گهرو گرفتهکان د مست نیشان کرا جاره ی
 گونچاویان بو دوزرا بهوه، ههندی له مانه مسئله ریزمکانی بهکیتی
 ، ده وری سهرمکی کاد رمان، قوتایه خهباتی شورشو باری ژبانه سسی
 ماموستایان شورشو گهرو گرفتهکانمان، ههروه ها کونفرمنس چه نین

نهخشده پیلانی د یکهی گرتنه ئدستوی خوئی و ئاماد هی خوئی د هریری بسۆ
جی ب جی کرد نیان وەك کرد نعووی چهئند د هریرهك بو ماموستایان ،
ئاماده کرد نی . ههئند ئی بهرنامهی شیوهنوویی خویندن ، د مرکز نسی
گهقاری خهباتی ماموستا به شیوهکی بهر دواوو رێك و پێك ، ئاماد هکرد نسی
بهرنامهیهك له ئیستگهی د هنگی گهلی کوردستانهوه هتد .
کونفره نسی سیپهم نیشانه یهکی پرشنگداره له سه ره پوئی کاروانسی
خهباتی بهکیتیه به ئیکوئیسره که ماندا ئمو کاروانهی به خویتی د بیان شه هیه
هه رگه سز نه ره نهخش پێراوه ههك : ماموستایان ، جه سبب ، انود ر
د ارتاثر ، احمد رهشانی ، جه هه ره عبه الدواعه د ، جه مهیل ره نه سبه ر
، جه مال تا به ره پاشان شه هه ئدی نه ره ماموستا به سف د هرگسه له هی
ئهنداسی مه که هسی سنکرتار بهتی بهکیتیه که مان که کونفره نسی سیپهم
شهرفی سه رکرد ایته ئیوان کونفره نسی د زووم تا سیپهمی بی به خشی .

بنکهی ژین

www.zheen.org

چهند زانیارییه کی پیپو نیست ده رباره ی پیونسکو

یونسکو و نیکخواوی پهره مرد هو زانستو ره شه نهمیری نعتوهه به گسرتیه دکانه .
 وکالتیکه له سر داخوازی به پشیماری گهلانی دنیا دا مه زراوه به لگه نامه ت
 دامزrandنی خوئی له (لاندن) له بهرواری ۱۶ / ۱۱ / ۱۹۴۵ تا د هر چوه
 ه شهروش (۱۶۰) شه داس هه به .
 د باره یونسکو راسته خو له د وای کوتایی پی هتانی جهنگی جهه سانی
 د ووههوه ، هاتوتیه مه دانهوه ، شه جهنگه پر له مته سسی بکهوا بکار مساتیه
 د لته زینفکائی خوئی سرانهمیری دنیا ی هتیا به له بزین و هه ژاند نهوه به خوین
 که تهره وشکی به به کهوه سوتاند ، به پی شهوه که ههلا به پشیمانی دهنگ بله
 ته زقالتیکه گوی بو ویسته شهاده ی گهلان و مافکائی مرفوشل بکن شهنجا
 له بهر شهوه ی گهلان تالای جهنگیان جهشتیهوو ، به شهواوتی له ناوه مریکسی
 ویزانکارمانه کی گه پشتهوون و باشیمه د مرکمان به مکره بهوه کهوا شه جهنگه
 ترسناکه ، به هیه چوژیک له بهرزه هوندی شهوان دانی بهوه بهشی شهوان هه سر
 قهرمانه کی پی هوه بهوه شهوا د هرد سهری و ویزانکارمان به د باری به سو
 د تپی و هه سر سهرمانه د ارو زورد اران که لکی لی و هرد مگرن . به به له پشیمانوی
 کتایی پی هتانی شه جهنگه سامناکی د زیوه دا ، هه ول و کوششی خسویان
 خسته گه به شهوه له جهنگه د اتالای شاشتی و تاسا بهر بهرز به شهکننده ، به
 صولحیک عا د پلانه ی شهوتو که به قازانجی شهوان به شهکننده .
 شه مه به شهشمان به رهون و شاکرایی له تامانجی یونسکو دا خمتی د نهوتی
 هه وه له به لگه نامه کی دا د باری کراوه که (باریده دانی بهد به پشیمان شاشتی
 و تاسا بهه له ریگه ی هاندانی شهوه کی که نعتوه دگان له نیوان خوباندا ، د مرها
 ره ی پهره مرد هو زانستو ره شه نهمیری ، ها وکاری به کتر بکن ، له پشیمانوی شهوه ی

که تنگرای مرقاییتی، ریزلنگرتنی عهد المتو یاساو ماقی مرقو، شه سدریمستی به بنچینهی یانهی کهبا نتموه بهنگرتنه یگانی گهلانی دنیا بریاربان لسمرد او بدتر بکات، بهی شهوی هیچ جهازی بهک لسمرد رهگزو جمنرو زسان و دین دا بسکری) .

د یسانهوه لشمویتنیکی تری همان بهلگه نامه دا گوتراوه که حکومتی شه د مولمتانه، بهناوی گهلانی خوبانهوه، شیعلانر شهوه د مکسه ن ، مادامکی جهنگهکان له میشتکی مرقهوه پیدیدا د دین بویه پیتویسته قهلائی ناشتی له میشتکیانا بنیات بنری، همر وهامادام شه وهسنگه گهروه سامناکاهی که بهر له دامزاندنی بونسکو دا کتایمان هاتووو بدجیوی تهفکید کردن لسمرد نمونه بالاکانی (شل علیا) د بیگراتیمت ه بانگهازی سوکرامتو بهرا بهری و بهکسانی، ریزلتنانی خودی مرقاییه تی بهریاکرامن همر دهها بههتی سوبهردون لسمرد شهوی کهوا مهز بهین نابهکسانی نیوان جینسهکان شه پتی شم نمونه بالاکانی بهرستهوه ۶ شه پتر به توستنههی شینهایزو نهزانی بهوه، همر به پتر کدراستی مرقف وهها ده خوازی، بهرورد مو زانسته زاشدنبری بلاو بکریتهوه بو شهوی کومه لاتی خه لکی بو بهرورد و بسکری .

بدگوپوهی باره د پخشی شهسای دنیا، که گدرا تگاری گهروهو کار یگه بهسدر سمرانسری نهخشهی سیاسی و هسکری دایقان دا هاتووو، گهلان تازه له ژیمرباری قورسی شم جهنگه دا سهریان د رهینا سوو، به هیوان شاهاتی بنیات نانی ژمانیکی ناسووو و بهخته هره پیتسکه توو بهسسته و سهرگرم بهن، تهنانت هه ند پکیان شوپشی که تهلاییتی یان بهریاکووو دهلقه لاهامکانی زنجیره ی سهرما بهداری یان پچراند و سهرکه وتسنیان به دست ختیا و بهرود سبسیالیزم کهوتنری و بهراد د دهک، که وای لی هات ترازووو هیزهکان وورد و وورد به قازانجی به، ته سبسیالیستی بهکان و بهستی گهلان سهنگین سوو، گهلان هوشیار بهونهوه، تنگرا داوان را- پهرین، سهریمستی و بهناتتی پیکوه ژمان به بنیات نانی که تهلکی نویی پیتسکه تویان د کرد، چونکه د هرکه ت جهنگه ههرچی سارستانیمت و

رؤشه نيميری هه به درندانه، بۆ رحمانه لهناء د مهات، بۆيه له دايك بويینی رښخراهی (يونيسكو) ههك رښخرا، بښکی پهره مرد هو زانسته رؤشه نيميری سر به نعتوه به گگرتوه هگان، كه لسه د اخوازی و پيشنباری گه لان خاتنه كا بهوه، ههك د بارد بهك به لهد ايسك به بونيكی سره شتی و مهزه هه سسی د هزاندری ههك پتووسته كی نا چاری له سهره می خه پيدا .

به نسكه، له چهنه، بوارنگدا، چالاكانه و هركه كانی جی به جی د هك ات له پيشنباری بهد به پيشانی تامانجه كانی خه پيدا، بۆ نعتوه له بوازی پهروه د د هدا، نعتوه می پۆ بگری بارمشی گه لان د هدا به نیازی شه وه ی پهروه د به پته مافتيکی واقیمی بۆ هه به، هاو لاتیان، تاوه كه به گه سانی ريزلینانی مافه كانی مرفه د زایمشی كردنی جهنگه هه ر جیاوازی به سه كی نعتوه به پته و رگه زایمشی یا جنس یا زمان یا دین پهروه مرد به گرتن، ههروه ها به گمانی ناشتی خوازی، هاو كاری نپوه نعتوه هگان و ريزلینانی به گترو به چاوی به گمانی و به راهیری و عهد المت رایان به پيشنی .

هه ره، ها د مرفعی به راهیری، هاوتا بۆ پهروه مرد هو فیکر کردنی شافه رتان و سه قه هگان د دهول قه تینی، بۆ گرام و کتیبی به پتووست بۆ قهتابخانه و شاره زا و به سبیزان به راهینانی ماموستایان و دامه زاندرنی قهتابخانه شاماده و سازد هگا، بگره لهروهی د اوا به شه وه بارمشیان د هدا، پشنگیری خه پيشی، له نه هتیشتی نه خه پيشه واری شیلزای د هگا، شه وه بارید هی ساز کردنسی به روه به راهیتی پلان سازی پهروه مرد بهی و چار سه ری گه بۆ گه رفته هگانان د هگا، شاموزکای د هول قه تیش بۆ لیکولینه وه راهینان دامه زاندرنی راهی که هه رکی هاننان و فیکر کردنی پۆ سپتور راهی له ما به پینی نعتوه به گگرتوه هگاندا .

لهروهی شه علامه شه وه، هه ره هه ول د هدا، که شاموره تهکنیکی به گان سسی زاگه پاندرنی جه ماوه ری وهك را د بۆو ته لافز به یین په ره پۆ بدات ههتا له رنگه ی شالوگوره رؤشه نيميری بښکری، به گانه وه، په بوهندی هاو كاری و د پستایه تسی گه لان پتوه به هتیشتری به گات، به جهوری، که شاموره كانی شه لام به نپس سازی پهروه مرد هو زانسته رؤشه نيميری به گار به پيشنرتن .

په نسله بهرنامهی تاییدی خویشی هه به بو شهوی پارمشی پیشکشسه
 وهلاته تازه گدسه کرد ووهگان بهات، تهلته به گویره ی توانای خوبی، چ له
 رهوی پیشکشه کردنی پیوستی به شهلامی بهگان و سازکردنی قهتابخانهی
 پئی باخود له رهوی مشتق پئی کردنی روزنامه نوسان پئی یا نیشتر نارد نسو؛
 شهاره زایان پئی به دامدزراندنی شهستگه تهلته فزیهن .

له بواری زانسته شهوه، عینی بهرنامه یکی د باری کراو د بهزوی د هجولته و
 له به حالی زانستی به سروشته بهگان و زانستی به کومه لا بهت بهگان و هسه موو
 لهفکانی تری زانسته، به گویره ی تانا کوششی بهرد هوامی بهره بهتد انسان
 د نکا به نیازی خزمته پئی کردنی موقعا بهتی، به شه شه مه بهتد تر له هسه موو
 شه لقانه له تیور بهگان و شهتوازیان د وکتولته شهوه هاتا و هکله تا مانجه کانه شیان
 بهرد هه ام هولد شهنگینی . جگه له وشر هه ولتی د براسه کردنی زانسته مانگا
 شه مه سله گپوه گرفته شه بووری، کومه لا بهت مانه د بهات، کهوا بهره و رووی شه
 وهلاتانه د بهت شه که تازه سه به خوی پئی مان بهد مست هه ناوه .

له بواری ره شه بهر شهوه یونسکه گرتنگی بهکی تدواو به به زانده شهوه و
 زیند و کرد شهوه ره شه بهیری گه لان د هدا، له بهر شهوه ی ره شه بهیری، بهنج
 و ره گنه ریشهی د پوینی خوی هه به بهد زه تراسی میژووی موقعا بهتی له ناو
 د ل و د هروونی موقدا، که لته یکی د باری بهر کرد شهوه وهک میراتیک زاده
 ه بهر هه می رهنگد شهوه ی ره نگاری خوی بهتی، بو به لته د بو به زانده وه و
 پاراستنی هه ره د اه پنان و حوانکار بهکی شه هه به هه شهوه ی ره شه به
 شه رکی شه رشانو خوی د ه زانی و هانی پاراستنی که له بووری نه ته واپهتی
 تیکرای گه لان د هدا له بهت کتبه کاره شه شهوه ی شه هه به بهگان شه و د
 بگه ناوه که هه ره شوینه وار تیک که گرتنگی زانستی و میژووی خوی هه بهتی
 هگه شهوه ی که یونسکه شه رکی پارمشی دانی گه لانی پئی سپهره راوه له م
 بواران شه که له شهوه به باسان کردن، نیازیکی تریشی هه به که به بهکی
 له شه مهتا و شه راهه پیروزه گرتنگه کانی د شه شهوه ی شه هه به بهیره و کسرتن و
 چه سپاندنی گیانی هه او کاری و که تیکی کردنی گه لانه له نتوان خوی ماندا
 د بهراره ی گشت بواره جبا وازه کانی بهره و هه و زانسته ره شه بهیری شه

٭ یوه پهك كه بېتته رهوشتنكي باو ، چه سپاه ، بو شهه ی له رنگی شم خپرو
 په یوه ندی بانوه ، رگه ریشی شعر خه ازی و د ووه رگی و د ووه پهریتس
 ورق و کینه بان له لا د هر کیشته تهوی به ناشتی پیکه وه زیان و خجسته بستی
 گه لانی تره گورینه هه ی هاوکاری ، د وستایه تی له شوپنه که بد اچینسفری
 تا به هه رگه لیک شسانازی هار بکاری دروست کردنی قه لای شارستانه
 تی د نیای سځ بهرته شوپنی شیاوی خووی له د هوله مند کرد نسیم
 گه نجینه شم شارستانه پگری و به گورتر له جاران بهرو پتیشه برون .

شپه ی گدلی کوردستانی د اگریه د اهر کر او پشکه شیمبریا لیسزم و
 د اگریه کران به هه هه و شپوازیك ویستویانه د ه بانوه ی تنانته نا به شپه
 له سر نه خشه ی د نیا بسرنه هه و شپه واری هولا ته که یشتی له سر رووی
 زه من نه منی ، له بهر شهه ی شالامان نی به ، د هولتمان نی به ، هوه نا هتلی
 له د هرگای باره گای نه هه هه نگرته مکان تی بهرین شوپنی شیاوی خسو مان
 بگرین ، تا به تازادی د هنگی ، خومان بگه پینه گه لانی د نیا و پر به سنگی
 خه مان له هه ای پاکي هه ناسه ی تازادی و سر به شتی هه لمز هسین ،
 هه ره ك بونه سکو گوتنی بیرو با و پرو که ته کی و یارمندی بگورینه هه له گسه ل
 گه لانی تر د ا ، به پاسکی هه هه وومان قه لانی شارستانه تی زورتر به سه رز
 بگه پنه هه . . به لانی د اگریه کرانی کوردستان ، هه كه پشه ی هسه سو
 د اگریه کره ك هپشتا به چو و کترین مافی مروفا به تیمان بی رهوا ناسسین و
 به زمانی تاگرو ناسن گفته گوتان له گه لاند ا د مکن ، جولا نه و هگانسان له
 گه باوی خه پتا د هختکنین ، د یاره له بهرامهر شهه تر د ا گه له قارمانه -
 که مان چپکی د ا نه داوه و به زنجیره شپه رشتکی نه پساوه هه لساوه ، چوون
 کار د انه و په ك له دزی زولپو سته م ، بو وه دست هتانی مافه رهوا کانسین

با شهروین له سر شاخ و چپا بلند و سر که شهکانی کوردستان و لسه
 پتد مشتکانا ، به هه زاران پتشمه رگو جه ما و مر ، دست له ناو د سست
 شپه شه که بان د رتزه بی د هه ن و همرگیز بو جار تکی لوه له ی تغه نکه گانمان
 شوژنا که نه وه به خو پنی گه شیان داستانی نوی له لا پهری میتسز ووی

گهلهماندا شمار د مکن و سروروی نازادی به هیوای نزیك بجهنه وه ی
روژنی سهرکهوتن د هلستین .

له کاتیکدا سهر وی بیستم بهرو مال لایه ای و سهره وی بیستم بهرکه م
لینزی بکه به د یو ر لئی بهمه چا وهر پمانه ، له چهر خنگدا که مروف خوبی گه پسا
نداته مانگ و بهرو تهست یوگانی تر ههنگاه د هتی ، ووزه ی خبیر بیکسار
د ده بیری به جسمانه وی مروف ، که چتی هیتا شهر بهتی دارستان
له بولاتکه ماندا باومه گهله بن د هسته کی هیتا له ژهستس باری
چموسانند نه وی د ووقولی نته به ایستی و چینا بهتی د نالتینی و له بچو کتری
مافه سهر دتایی بهگانی مروف بی بهشمن .

له جباتی شه وی خه پند کارانی کورد به زمانی زگماکی خویان بخوینن ، که چی
ه خه ریگن شه مند وی له نه جایی خهباتی د بهره د ریزی گهله که شمان
د هستی که هته ، شه مند مشی بی رهوا نایمن . ، له زمانی پاراوی د ایسک
و باوکی بی بهشی تنگن . له جباتی شه وی بهره به زمان شه ده به
ه نهره که له بهری نته وایه تیمان بدری ، که چی فاشهکان ناسا شه پنه وار
که یز د مکنه وه شه وی ما وپشه ناهیلین بهرستی سهره لید او بهگانی
رمگزه بهرستی به نهفت د دشت یو پند وی ژین

له جباتی شه وی پتو بهی بهرورد وی زانستانه بگری ، خویند کاران به
گیانی د بهوکراتی ، خوشه بهستی گدان به هاوکاری و ناشتی خه خاوی
بهرو برد به بگری ، که چی حکومتی بهس ته و او به به بچه وانهی شه سهرتا
- پانه رهفتار د مکی ، شه مه نه به جهی هه شه له کوردستان و له بهتراقیشدا
به گیانی رمگزه بهرستی و فاشیت ، بهگانی شهر خوازی ، رقی که نه له
ننه وگانی تر شاه دراهه ، که سهرتا بنچینه بی بهگانی یونیسکو د نزی شه م
رهفتارانه بهو ههر بو له ناو برد نی شه گیانه شر د امه زراوه .

له بهری شه وی قوتا بهخانه له کوردستاندا زم بهگری و بهره مان بی بدری ، بو
کهوران و منالان ، که چی خویند کارانمان قوتا بهخانه کانیا بهره د ا د ه
- خری بهتایی له سایه شهره نارو واکدی عیراق - شهزانه هه ، هه ر

د بته گټه ۴ شاپا تا په راده بهك د پافسان لپ د مكاو چي له دست دى
هيسكا ؟ د پاره هتواقيستر له سالتى ۱۹۴۸ ۱۰مه شهزادى ريكسيراواى
يونيسكو په بدلگه نامه يونيسكوى مركز د بوه .

یادداشتی
بیه‌کییتی ماموستایانی کوردستان
بپۆریکفرای یونسکو

۱۹۸۵/۱/۱

یه‌کییتی ماموستایانی کوردستان

بۆ/ به‌پێژ احمد مختار امبو به‌پێوه به‌ری گشتی رییکفرای نه‌وه
به‌کرتوو هکان سه‌بار هت به‌به‌روه‌رده‌و زانست ورتوشبیری (یونسکو)
به‌پێژان نه‌ندا مانی رییکفرایو:

جوانترین ملامی یه‌کییتی یه‌که‌ماننان فاراسته د مکین و
داوای سه‌رکه‌وتنتنان بپۆر ماموستایانی

برایمان . . رژیمی دسه‌لانداری عیراق تا ئیستا به‌رد هواسه
له‌ سیاسه‌ته‌ د ژۆنگاریه‌ شوێنیه‌که‌ی به‌رامبه‌ر گه‌لی کسزردی
تیکۆشه‌رمسان ، هه‌ر رژۆه‌ د رندا نه‌ترین شیوه‌ی داپلۆماتیکه‌ی
تهرۆر و ، هه‌ی به‌شی له‌ ساکارترین پێداویستیه‌کانی ژمان
مانه‌ ره‌واکان دژی ره‌له‌کانی گه‌له‌که‌مان به‌ کار دێنی . له‌سه‌م
د وواهی به‌شدا ، هه‌ی به‌لگه‌ی ره‌وا زیاتر له‌ هه‌زار قه‌تا به‌خانه‌ی
سه‌ره‌تایی و ناوه‌ندی له‌ کوردستاندا د اخیستوووه‌و فیکر کردنی تهما
وه‌ستاندوووه . هه‌ی شه‌رمی رژیم گه‌ به‌شتۆته‌ راد هه‌یه‌ک ته‌نانسه‌ت
لافی شه‌وه‌ لی د ه‌دا که‌ شه‌م هه‌نگاوه‌ی له‌ پێناوی به‌رژه‌وه‌ندی
گشتی شه‌جسام داوه‌ !! به‌ د ئه‌مباری و له‌ سه‌رزاری خه‌وشی

یاراد مگه بهمنی که بهرزه و هوند بهگانی نایسته دی شگر کوشتن و شواره کردنی رولسگانی گه له که مانی له گه لدا نهیی و، لسه به جوکتره من پید او به تبه گانی نزمان و ژماردا بی بهش نهی، بهمان جه هالست و نه خویند هواری و د وواکه و توووی له ریشز مگه سانی بهلا و نه سکا ته وه ! .

شهووتا له پارێزگای سلیمانی و له سهر د اوای لژنه ی شهمنی پارێزگا بهر یوه بهر ایستی بهر و هرد به نووسراوی (۲ ۸۶۲۲) له ۱۹۸۵/۹/۲۱ تا (۲۱۸) قوتابخانه ی داخستووه . له گه ل شه م یاد داشته ماندا و تبه بهک له نووسراو که پتان بو بهر ز د مگه بهنوه . ههر له پارێزگای سهولپه تریش، بهر یوه بهر ایستی بهر و هرد ی پارێزگا به نووسراوی ۲۲۹۷۵/۶/۹ له ۱۹۸۵/۹/۱ تا زیاتسر له (۳۸۰) قوتابخانه ی سه ره تایی و ناوهندی داخستووه . لسه پارێزگای د هۆکیش بهر یوه بهر ایستی بهر و هرد ی پارێزگا به نووسراوی (۱۷۰۵) داخستووه،

ههروه ها بهر یاریکی ها تا اثر پارێزگای گه رکوکسی گه رتوتسه وه . شه ههنگاوه ی رژیم په چه وانیه ی هه موو خوور هوشته کی موقایه تی به و دژ به ئامانج و بهر یاریکانی ریکه خراوه ته که وشه ره که ی شه وه شه و نه هه مان کاتتا بی شیل کردنی تاده ترین مافی ده و له تانه به را بهر گه له کانه یان لاف و گه زافی په رۆپا کهنده ی رژیم سه هارت به په شکموشن و د بهر کراته تو با به خدان به فه ره بوون و نه هه شته نی نه خویند هواری د هخاته ره و، شه م ههنگاوه خوی له خوی دا بیج به شر کردنی سهدان هه زار سال و رولسه ی گه له که مانه له مافی فه ره بوون دا . له کاتینگا شه م مافه له زۆره ی وولاتانی جه تان دا بوته شه رکینگی ته به زیمی شه و وولاتانه بهر ایستی رولسگانه یان، ههروه که ریکه خراوه که ی شه وه شه د هوری سه ره کی به شه م مده هه شه سه و گه ر کرد وه .

برایان . . .

بهکته ی به که مان - بهکته ی ماؤستایانی کوردستان - به هاوکاری له گه ل بهکته ی نه شتهانی کوردستان و د هزگاکانی شوپش بهر یاری

کرد نهوهی چهند یمن قوتا بهانہی له ناوچه رزگار کراوهکان داوه، تسلا
شیمتاش (۱۷۰) قوتا بهانہی سهرتایسی کرد وشوه ، سهر دوا همیشه
لهم کار، پید او بهو پهری د لسوز بهوه کوشش د مکا بؤ نهوهی ههلسی
فیر بوون و زانمت و زانهاری بؤ نهوهی د اها توو د ایهین بکا .
بیکه پیکه مان ، له کاتیکا له شپوهی سهرتیز د اوا کاره که نارمه زایسی
خوتان سهرامهر شم ههنگاوهی رزیم د مرین تا سنوهریک د ژ به مای
فیر بوون د ایهی ، له هه مان کاتا پیتان راد مکه پهنی بؤ شهو ، ی
هاریکاری بکن و د مستی بارستی بؤ د رتیز بکن سهارمت بسسه
پید او پستهکانسی فیر کسردن بؤ شهو قوتا بهانانہی که کرا و نتموه و
هاوشان یمن له گهل له م هه نگاره پهرتزهی که پهنگد انسه و ه ی
شامانجهتک له شامانجهکانسی ریکخراوهکسی شپوهیه له بواری ههلسی
فیر بوون بؤ نهوهی نسوی .

چارنگی د بکه شلاو و رتیز ، سهرکوتنتان شامانانسه

بنکهی ژین

www.zheen.org

بیکه پکی ی ماؤستایانی کوردستان
سهکتهبی سکر تاریمت

قوتابخانه گانی شورپش به لگدی
گه شسه کردنا و پیره سسدندنی شورپشه

هه رلگدل د مستپکرد نه و سالی تازدی خویندن و کوتامی هینان به
کارمگانی سته مین کونفره نرو، له د وای نهوی رژی د مسه لاداری فاشی
چهند بن قوتابخانهی جیا جهای له ناوچه رزگار کرا و گانی کوردستان
د اخصتو منالانی گه لکمان له خویندن و بهرورد مو فیکردن بی به ش
کران، به کتی به کمان ههنگا و تکی شور شگیزانهی بو پشه و ناو، به هاوکاری
له گدل د مزگانی شور شه پیروزه ماندا چهند بن قوتابخانهی جیا جهای
له سردو لهوی کرد ده .

شم ههنگا و پیروزه خوله مقویدا کارد انه و به کی شور شگیزانه به سه به ت
به ود مستهینانی روشنبری شور شگیزانه و بهرورد مکردنی منالان به
بهرو برنجه به پیشکوه و تووگان، که له سرد بنچینهی تیکه یشتنی زانستانه
بنیات تراون .

لهکه مر، شاراه نیمه، رژی پیروزا بهروردانی شور فینی هه فلهتی له و گانانی
خوی به سرد گه لکماندا سه پاند و به، د مستی چه پهل و گه رخصت و به سو
د انانی چهند بن نه خشم و پلانی به نه نعت، بو د مسته مۆکردنی د مزگا
بهرورد ه بی بهکان و راه بهرون به سردیا به بلا و کرد نهوی بهرو به ساره ری
کونه بهرستی هه فلهتی و د انانی گه رای فاشیهت د به خواردنی بهری بوچه ل
بهر له رق و کینهی ژه هراوی، شم رژی هه سو هه و لیک د او به تهر به
و ته بهس کردنی بهرورد مو فیکردن له کوردستانا وک هه ولد انیسک
بو سرینهوی مۆکی نعت و بهتی و قه د مفرکردنی فهرهنگا و عد ه بی کوردو
، تاخوتن به زمانی زگامی شهرینی کوردی، کاتی که به لانه کی سه ر

نەگەوت لە ئەنجامی خۆراگری و بەر پەرچدانەوهی جەماوەری سەڵەتەکانمان ، رژیم د مستی دایە شتوازی سەپاندنی پەڕه و پێک که جیوت بێ لگە ل ئاواتە بۆ چۆنە شوێنی بەکانی ، بۆ ئەم بەبەستەش پەنای بەرد بەر هەننی لە پەرشتیارو بەرپەبەرە د مستەو بەکان ، ئەوانەیی هەموو وێژان و رەوشتی نیشتمانی و نەتەواپەتی و پەشەیی بان فرۆشتوو و بەکاسەلەبەستی رژیم رازی بـوون . . . ئەم جار سەپاندنی بارێکی بۆلەبەستی تەزۆرەستی بە سە ر قوتابخانە و دەرگا پەروردەیی بەکان بۆ گرتن و ئەشکەنجەدانی هەسە ر ماؤستا بەکی بە شەرەف و وێژان ان زیندەو که هەرگیز مل کەچی پەسلا نە شوێنی جەمەندەبەکانی رژیم نەبە .

ئەوهی لا پەڕبەکانی بەرنامەو خۆبەندی قوتابخانەکانی رژیم هەند ئەوه ، لەهەند ئی رستەیی د ووبارەگراوی ریسوا پوو ، بێرو باوهری شوێنی د واکە - و توو ، شتواندنی راستی ی مێزوو ، هەهولدانی نەزۆک سەبارت بەسە پیا هەندانی رەوزەکانی رژیمو داپو دەرگاکانی . . . لەمانە بەولا وە هەسەچ شتێکی د بکە بەدی ناکات . کەچی رژیم وانیشان د هدا د مستەگوتسی شوێنگیرانە و خۆش گۆزەران و بەختیاری بۆ گەل د ابەن کرد ووه .

رژیم هەسە بەمانە نەووستاوه ، بەلکو هەولدان بۆ بەکارە هەتانی شتوازی داسەپاندن و چەسپاندنی بێرو باوهری شوێنی و ناشیانە ، مالا ن و هەسەزە کارانەبەس کرد و ئەوه ، ئەم شتوازهش خەزێی لە بەرگی رێکەراوەکانی (پلاش) و (فتوه) دەنوێنی ، کە لەراستیدا لە بێرو باوهری فاشیزمو نازیزم و مرگراون ، سەبەست لەم کرد ووه ناپەسەندەش د مستەگوتن و راهێنانی مالا سە هەلگەوتوو بەکانە سەبارت بە چماندنی تووی پڕۆپاگەندەو خۆشەو بەستی رژیمو د بارە هەسکەرتارەتەبەکانی و ئینجا مەشقی بێ کرد نیان لە سەسە ر راهێنانی توند و تیژی و رق و کینه پەیدا کردن لەپەشەو فەرکەکانسی شارستانەتو بەسوک تەماشای کردنی نەتەوهو گەلانی د بکەیی جەمەان .

هەسەوهها لاسایی کرد نەوهی هەفتانەو لەبەر کردنی بەک چەشەسە جەل و بەرک ، تەفکردن و سلاوی هەسکەری و وپتەوهی چەند سەرود بکەیی هەفلەقیانە کە بە (تحية العلم) ناوی د بەن نمونە بەکی د بکەیی کردە و ه

شوقینیهکانی رژیمه سدابارت به پمسیپاند نی بهرو باوژی پزچهل له میشکی
مثالانی گسهلکه مانده .

بهکیتیهکمان و هه، به ماموستا بهشهرهفو دلسوزو نیشتمانپهروهرمان ،
شوانهی پهرومرد بو فیزکرد نی د بهوکراتی و شوژشگیرانهی هاوچسه رخ و
پهپهستییهکانی جه ماموری وهنجه مرو قوتافی رزگار بونمان لا مههسته، همر
له مسهرتاوه د مرکمان بهو راستبه کرد و له نهازه کلاومکانی رژیم هوشیا ر
بوونموه به هه موو ههول و توانا بهکمانوه روو بهرووی شهو جوژه کرد، وه و
تاوانانه بوونهوه، بویمه بهرمارمکانی د مرکرد نی ماموستایان، یا گواستنهوه بیان
بو شوینی د یکه، یا خوب له ناو بهرد نی هه ند یکهان بوته شیره پهپهسهی
روژانسی رژیمی د سه لاتدار .

سهبارمت، به ناوچه رزگار و کراوهکان، که به خوینی هزاران شههید له
ژنهر چهپوکی رژیمی د اگبر کهری ههقلهقی د ا رزگار کراون، بهکیتیهکمان و
ماموستاگانانی ناو ریزی شوژتر . له پیناوی وه د مستهینانی د روشسه
بهروژهکمان، رهخساند نی روشن بهریدی سوسمالهستی و پهرومرد بهکسی
نعهوه بهی شوژشگیری پهشکهوتنخوازدا، ههسپشه له ههول و کوشر دان،
شههتا به د هیان ماموستا لیزهوه لهوی خهپان گه یاند وته قوتا بهخانهکانسی
شوژرش بو شهوی وانهی شوژرش، خوشهوهستی گهل و نیشتمان و خههلسک ،
خههات له پیناوی تاشتی و بههکهوه ژبان، نه ههلیشتنی چهوسانهوه . . .
به کوسه لانی خه لکی کوردستان راهگه پهن و تنگه بهشتنی راسته قینهو زانیهاری
د روست له میشکی مثالان بهچسه پینن .

ههر چهنده بهرنامهی خویند نی تاییدی به شوژرش نهه، جگه لسه
چهند نامیلکهی بهچووکه ههندی سهرچاوهی تهر، لهگهل شههوشد ا بهکیتیه
کهمان چهونیهستی کرد اری پهرومرد بو فیزکرد نی تاراستهی ماموستاگانسی
شوژرش کرد ووهو توانهوهستی . بهستکهوتی چاک، به هاوکاری لهگهل د مزگانانی
شوژرشو ههژی پهپهسهرگهی کوردستان بو شه مههسته بهنینه کا بهوه .

شهروژرش، تاسوی ههینانه دی شه تانجه پهروژه، روو له خه ماموسن
دایه . چونکه قوتا بهخانهکان، که تایمتن به شوژرش، بهکسی پهپهستی

وهد مستهبانسی د یسوکراتا ند نی پهرورد هو فیرکردن و له همان کاتدا
 بوردی بناغهی هتانه دی پهرورد هی شورشگری د یسوکراتسین .
 د یاره قوتابخانهکانسی شورشپشروو له گه شهکردن دان ، له گه له
 شه ههوه شهگرمو گپروگرفته باهتانهی که له مهو پشرو شهتسا ش
 روو به رووی قوتابخانهکان - ههوه . . . شهوی شا شهتسا شهنجسام
 د راه به د مسکهوتیکسی گرتک له قهلم د مد ری ، چونکه له ماوه یسکی
 کورتو به چونا بهتیمسکی ریکو پیک شهنجام د راون ، شهش به پشسه ی
 یسکم د گهرتسهوه بو ماموستا له خوبورد هوکسانسی شورش که بهو پهری
 له خوبورد ووهی و جوش و خروشوه ، هی گوئی دانه د یارد ، روتینهکسان
 سهاهتکانسی کارکردن ، تپرواننکی و هزفسی ، له سهنگری پهرورد ، و
 فیرکردنسی راسته قیندا خزمهت به جگر گوشهکانسی مهله شهکسان
 د مگه بهنن ، شهوه سهره برای شهگل بوون و ههله شهکوتسی روزانه بیان
 لهگل خه لکی رهنجد هو ، یار شهتد انان سههارت به گپروگرفتهکتیان
 شهناست ههندی له ماموستایان بنکهی نه هشتنسی نه خوینسد هواری
 کتبخانهی گشتی شهان له سنوری خویندا کرد شهوه .

سههارت بهو کوشش و ههول و ته شهلا بهش کمترخان کراوه بهسوز
 پهرورد هو فیرکردنسی بههوکسان ، شهنجامکان له داها توو بهکی نزدیکدا
 د بر دکهون و شه حیا وازه گهورهش د مرد بکهوی له نیوان شهوی که
 قوتابخانهکانسی شورش وهد مستیان هیناوهو نیوان شهوی له لا بهسمن
 قوتابخانهکانسی میرسهوه شهنجام د راه بهو شهتیشمان بهروون کردنسی
 هوپهکان نیه ، چونکه شهو ماموستایهی له زهر سایهی شورش خزمهتسی
 بهشهکسی د مکا - شهو شورشهی که باوهی شهواوی به مریشا بهتسسی
 هه به وه بهررتسین تامانج ، له تپرواننکی زانستهانهوه سهسری
 ماموستا د مکاو به بهشد ارو هاوسهنگری خوی د مزانی له کور داری
 شورشگریدا ، نهک وهک فرمانیه - بهگومان شهو ماموستا به بهو
 پهری د لسوزی و له خوبورد شهوه شهککانسی سهرشانی حق به جی
 د مکاو زهر جیما وازه لهو ماموستایهی له زهر سایهی رژیمکی تپرو بهتی

مەسكەرتارى خزمەتى پەشەكەي دىكا ، چۈنكى شەو رۇتە بە ھىچ
كلۇجىك رەتۇر بۇ سۇرۇق و سۇرۇقا مەنى و ھىچ نىرغىكىش بۇ مامۇستا و
كىردارى پەرومردەسى دانانى و ، مامۇستا وەك ئامرازىكى دىستى
خەي دىزانى بۇ ھەلەلەتەندىسى پەرى مئالان و ۋەگەر خستىمان
بۇ خزمەتى پەرو پەرو شۇقىنى و خېلىكى دىواكەتووى خۇي .
ئېستاش ، نىزىكەي دىو مانىك بە سەر كىر نەۋەي قوتابخانىكەكان
تېدە پەرى و . . . لىكە ئەنجاسى نواندىسى دىسوزى جە ماۋىرو دىزىگانىسى
شۇرۇش لىكە خۇبورد و پەسى مامۇستاكانى شۇرۇش بەشى ھەرە زۇرى گەرو -
گرفتەكەنى پېچراۋنەتەۋەو خۇبىندىن و فېر كىردىن بە چاكى شەنجام
دەرى و ھىچ گەروگرفتەكى شەۋنە ماۋە ، تەنبا ھەندى گەرو -
گرفتى چا پەمەنى و ھونەرى نەبى وەك : كەسى پەرتىۋو ك و
ناملىكە دىفتەر و ھەندى پېداۋىستەكەنى تىر .
بۇ شەم مەبەستە شىكەتى مان ، بە ھاۋكارى لىكەل دىزىگانىسى
شۇرۇش بە پەلپەشى جە ماۋىرى گەلە كۆلەندە مەكەمان ھەمبە لىكە
ھەول و كوشىر دىمە بۇ زال بىوون بە سەر شەم گەروگرفتەسى ،
بە دەرى خۇمانىش دىوا لىكە ھەمەۋ شەندە امان و لا پەنگىران و
دۇستانى شىكەتى مان و ھەمەۋ مامۇستەكەنى دىسوز و پەرومردە -
كارىكى نىشتەن پەرومردە گشت شەۋانە پەرومردە كىردى رۇلىكەنىسى
مىللەتەكە مانىمان لا مەبەستە ، بەشدارى پەكەن لىكە ھاۋكارى و
كۆلەك كىردىن دىستى بارمەنى بۇ قوتابخانىكەكانى شىسۇر شى
دەرتۇر پەكەن ، لىكە پەتاك و پېداۋىستەكەنى كىردارى پەرومردە فېر كىردىن
دەرتىسى نەكەن ، شەش دىنبا پەن لىكە كە شەو گەلە ھەردىرۇشە
خۇبىنى گەشىسى چەندە پەن رۇلەي خۇي پەكەتە قۇچى قوربانىسى
خاكە نىشتەنەكەي ، تامادە بە بۇ شەۋى زىماتە رۇلىكەنىسى فەترى
زانست و زانىبارى راستە قەنەۋ پەرومردە شۇرۇش گەرانە پەن .

بەياناتنامەسى

يەكپىتتى مامۇستايانى كوردستان
بە بۆلەندى دەستپىپكىردىنى
سالى تازەسى خۇيىندىنى

كوردستانى بىمىرۇ ، بەبارود ، خۇكى ئىچكىرى سەخت ورتۇر دا
تېندە پەرى ، شەگەردىنى داگىر كەردە مەنسى و سەفەسى بەگىستان
بۆلەندى بىردىنى كورد و سەپىندە دە خۇيىندە وارى خۇكى كوردستان
بەبىر كىپىستان بىر ، با شەمىرۇلە كوردستانى بە زۇر لىكىنى بىر
بەبىر قە دە شەگەردە كىلى ھىلا كىلە سەن سەنۇى ماختە سەسلىق
پەنى تەلەكە بەزى دا شەم سەرو شە و سەرىسانە . . گىرى و راونىسانە
كوردنى تىكۆنەران ، چىل كىردىن و پىرالىپىن و خاپور كىردى دىپاتە كىلە ،
بىر كىردىن و سوتاندى رە زوباخ و بىستان ، داپىنى سارو نارو چەكەگىمى
كوردستان ، پەبىرە و كىردىنى سىياسەتى (تەبىر) و (تەبىر)
(تەبىر) كە سى دىر كىن لى و بىرانى گەلەكەمانا چەبىن . . .
شەمانە و چەندىن رە قىرى دىكەى نامرۇ قانە كىردە دە روتانىسى
زىنىسى ھەلەسى بەگىسانە .

مامۇستايانى تىكۆنەران

لە گەتلىكا پىرۇزىسى گەرتىقان لى دە كەبىن بە بۆلىنىدە
دە تىپىك كىردى سالى تازەسى خۇيىندە و ، شۇندى سەركە و تىسىن و
سەرفىزى و سالىكى پىرلە خۇسى و كامەرانى بۆ ھەمىر لاپەگىلى
دە خۇازىن ، لە ھەمان كاتتا داوالە ئىتوھى رابەرو كۆلەندە دە
دە كەبىن كە ضدالانى گەلەكەمان بە زىانى زىگىكى كىردى قىر بىرەن و
بە پەرومىرە بەكى نەتە دەسى خۇر شىگىرى پىنكە و تىخواز تا بۆلىن

ده گریخت کوشیان بده ن ، چو نکه گه له گه مان شه پوله زهر مایه سی
 میاسه نی بۆرژوا بهیرو کراتی تاسیو نالمه نی شه ره بی عه ظه فی دا نوو نی
 گه لقی ده ده سه ری وشه شکهنجه وشا زاری شهرد وولایه نی شه وه وایه نی و
 چیسایه نی بهر وه ، بهر وه ده وه فیکر کرد نهیتر له کورد ستانا وه ک هه سوو
 لایه نه گانی تری ژبان پوه به روی هه مان ئه تر وژان بهو تاسیسه ون ،
 بهلاویمه ونه وه براده رایه نی و جزایه نی و بهر تیل خوار دن و دابه شکردنی
 کورسی و فه زمان و سه پاند نی کهسانی بی توانا و پوه وشت نزم و
 نا شه او به سه ماموستایان و فو تا بیاندا وه ک هه ندی له مو شه رفه
 خۆ فرۆ شه گان و بهر پوه بهر ده شه مو شه گان و هه ندی کار به ده شه
 بهتران گرا وه گانی بهر شه وه بهر نی ی پارێزگاکانی کورد شه ستان ،
 که شه نیا هه به ستیان رازی کرد نی ژێتو پاراستنی پله و پایه وه ده شه گه وه نی
 تاپه نی خۆ یانه ، نه که شه شه پاند نی خوتنه دن و بهر نامه کهسانی
 ضالانی کورد ستان بهر له شه عامی بهر شه و کرد نی نه خشه و پلانی بهر نامه ی
 خوتنه نی سه رکه زی ژێتم ، تا ئه شه شه به بهر وه ره په کی نه شه چه
 ده وه به گسی و شه فیه نی و که نه بهر شه نی ژێنی ده شه لاتدار بهر وه مرده ده که نه ،
 که چه سی سه ره ماری شه و په شه ی و په نا شه گه ر دانی په ی باری بهر وه مرده وه -
 بهترکردن له شه رو شه رو چه که و د په نا شه گانی کورد ستان ، وه که کاتیکه
 به نی هه ره زۆری گه لاهنی وولاتانی جههان شاهه نی یادی سالتروژی
 نه شه شه نی نه خوتنه واری ده که نه وه که کۆنگره ی گه نی زه خراوی نه ته وه
 به گه رتووه گان سه به رت به بهر وه مرده و زانستور و شه بهری له کوه بوونه وه ی
 چه واره به نی خۆ یه ده له ۲۰ تا ۲۰ ی مانگی شه نیی ده وه سی سالتی
 ۱۹۶۶ دا بهر پاری دا که روژی (۸) ی له یلوی هه موو سالتیک بهر شه ست
 به روژی جههانی له ناو بهر دنی نه خوتنه واری .

تا له م کاتدا ژێنی ده شه لاتدار نه خشه و پلانی جاسوسیانه
 ده ره فی به ضدا لانی بی دیهانی زۆر لیکراوی کورد ستان شه جهام
 ده داو ده رگای خوتنه دن و بهر شه ونه مان له سه ره داده خا که له
 بهتر و بی ژبانی هه چ تا وانهاره شه کۆژیکه کاری وانه گراوه ، شه ناست

هیتلهر پشتر له کانی جهنگی دوو موی جیهاتا ده رگای قوتابخانه کانسو
دانه ده خست و ماموستا کانی ره وانهی بهره کانی شمردنده کسرد .
بعلتی . . . هیتلهر نه بگرد شهانه ده یکن له وهتا قههلا .
له ساوهی شم مانگدا له سهر داوی لیژنهی نهضی پارتیزگای
سلیمانی و به گوپتری نو سراویکی نهیسی بهریتو بهریتی گتتسی
پهرو دهی پارتیزگا بپاری داخستنی (۲۶۰) فوتابخانهی ده رگرووه و
هه موماموستا و کزکاره کانی قوتابخانه کانیش بو شوینی دیکسه
گوپتر اونه وه و قوتابخانه پشتر له خویندن بقی به شکران .

هه رله پارتیزگای هه ولپتر پشتر ، له سهر داوی لیژنهی نهضی ی
پارتیزگا به نو سراوی ۱۳۲۱ ، ۱۳۱۸ ، ۱۳۰۱ له روزانه
۱۸ ، ۲۰ ، ۲۵ ی مانگی تاپی شه سالد ا بهریتو بهریتی گتتسی ی
پهرو دهی هه ولپتر به نو سراوی ژماره ۱ / ۱ / ۲۲۱۷۵ له رژی
۱ / ۱ / ۱۹۸۵ بپاری داخستنی (۲۰۰) فوتابخانهی ده پشتر له کانسو
پارتیزگای هه ولپتری داوه ، که هه ندهک له وری یانه دووتا سو
کله مهنر له هه نهندهی پارتیزگای ده دوون .

له هه رو پارتیزگای کهرکوک و ده شو کز ههنگای پیتویست بزو
شم بهه شه سراوه ولپتره کانی نهضی پارتیزگان به سهر
په رشتی ده رگا جاسوسیه کانی رژیم داسراوه . که چق به جق کردن
شم بپاره ره گز بهرستی به بیان رو بهرو کرا و هه وه .

ماموستایانی نه بهزو تیکو شم
لهی شه وانهی به بیری رو ناکان رگا بوته وه کانی راهاتووریا له هه گنه
لهی هه لگراسی نه لشمی نه ترسوله باوه شکرانی بو شهی کسردی

به کیتی به کتان ، به کیتی ماموستایانی کوردستان که نهیسی
راسته نهی سهرجهسی ماموستا شو پشتر و نهیستانه به رو
پیشکوه و تنخوازه کانی کوردستانه ، شه په ری ناره زایی توتد و تپسری

خوئی بهرامهر لیم سیاسته ره گمز پهرستی بهی جو کورانسه کانی
 رژیمی عطفه فی بهفدا ده رده بری و هه موونا وانه کانی گنیه بار
 ده کساره له هه موو پارتو ریگنراوه حیاسی و دیموکراتی به کانی
 ناو چیه که وجیهان به گنتی و ریگنراوی (سونکوز) به تایهتسی
 داواگساره که منوریتک بو شه و هه موو کرده و وره ختاره نا په سفدانه
 رژیمی فاگرو تانسی بهفدا د اینت و تان وانه کانی مه حکوم بکسه نه
 شه و تان وانسه نه ئیمتیماری نهره نسی ده رحهق به گهلانسی
 جهزائیرو لبنان نه ئیمتیماری بهریتانسی د مرهق به گهلانسی
 (کوضولت) ره خاریان کسردووه .

به کتسی ماؤستایانسی کوردستان له بهر رژیمه یس بهراره کانی
 کونفره نسی سق بهفدا ، که له سهره تالی مانگی شه یلوسی شه آلا
 سهر که وتوانه نه نجاسی دا ، و له سهر بهر پاری شوپشه پوروزه گماند
 بهندین قوتابخانه شان به شانی قوتابخانه کانی د بکسی شوژنده کاهوه .
 کورد نهوهی شه قوتابخانه ی شوپش هاوکات له گهل د اخستسی
 سهدان قوتابخانه له لایهن رژیمی شوپش بهوه ، کاردانه به کسی
 شوژشگیرانه سهارت به لهدانی جولانهوهی رژیمه یی له کوردستان
 به خویمهوه د بهین . . . بو به داوا له هه موو خه خور و د لئوزانسی
 گهل که سان د بکسی له هاوکاری و کومله کردن دستسی بهارمنی
 بو قوتابخانه کانی شوپش د ریژ بکسن . داوا ی تایهتیمشان قاراستی
 ماؤستا و د مرچمووه کانی ناو رهزی شوپشه ، به تایهت له وانسه
 هیچ کار تکیمان له شهتو دا نه به بهوهندی بکسن به لئوزانسی
 به کتسی ماؤستایانسی کوردستانهوه بو نهوهی کاپی ماؤستایهتسی
 بگرنه شهتوو له قوتابخانه کانی شوپشدا د مرس بلنسهوه .

به کتسی ماؤستایانسی کوردستان که نوپنهری به ئینگسی
 رژیمه ره شوژشگیر کانهوه به پیی سروشت و قامانجه کانی وه که
 ریگنراونگی پیشه یی د دیموکراتی مرچی بوونی خوئی له خه سات و
 تکوشانی جهماوهری کوردستان و مرد بگریت ، بو به شان به شانی
 ریگنراوه کوردستان به کانی د بکه ریژ لئکی گرنهگه و کار بگری لسه

جولائى نەھى رۆڭار پىخوۋى گەلى كوردستان بىنەھىو چىندىن رۆڭكەنى قارەمانى لى پىناۋىدا بەغشەھىو . . .

شەھىدان ماؤستا حەسەب و ئەھمەد ارتاخو ئەھمەد رەھمانى نەھى ماؤستى تىكۆشەر و لى خۇبۇرد و سوون لەشپۇشى ئەھمەد .

لەھى رۆڭەھەر كە مېترو شەھەرى ئەھمەد نەھى ئالەى شىپۇشەھەر .

تازەمانى جارىكى دىكە گۇا پەھى دىست رۆڭە گىمانى تىكۆشەھەر .

گەل و نىشمان و، پىكۆى ئاگىرى شۆرە و پىشەھەر گە ل، ئاگىرى لى .

سارد مەھەھى ئاشەھەتلى ۲۵ دى ۱۰ دى ۷۵ ھەزاران ئا، ئەھمەد مەھەھى .

ماؤستا پەھى بىن لادان و كۆلەندەن ، بىنەھى پىچەھەر .

نۆچەدان ھاتەھەھى كۆرى نەھەد و تىكۆشەھەر ، تۆمەرى نەھى لى .

بەھى گەھى ماؤستا جەھەھەر ئەھەد و لى ھەھەھەر و جەھەھەر .

جەھەھەر و بىنەھەر گەھەھەر نەھەھەھەر ، ھەھەر ھەھەر .

ئەھەھەر زەھەھەر خەھەھەر ئەھەھەر شەھەھەر بەھەھەر .

شەھەھەر شىپۇشى ئەھەھەر تۆند گەھى دى ھەھەر .

بىكەھى زىن

ماؤستا پەھى تىكۆشەر : جارىكى دىكەھەر پەھەھەر پەھەھەر پەھەھەر تازەھى خۇبۇندەھەر لى .

دەھەھەر و پەھەھەر پەھەھەر شەھەھەر نەھەھەرگەھەر تازە دىكەھەھەر گەھەھەر .

ھەھەھەر رەھەھەر ئەھەھەر بىگەھەر پەھەھەر پەھەھەر لى خۇبۇرد نەھەھەر خەھەھەر .

بەھەھەر لى پەھەھەر ئاھەھەر رەھەھەرگەھەر گەھەھەر .

دەھەھەر ھەھەھەر لى پەھەھەر پەھەھەر لى جولائى رەھەھەر .

گەھەھەر نى زانەھەر و زانەھەر نەھەھەر نەھەھەر پەھەھەر پەھەھەر .

زىنەھەر و نەھەھەر لى پەھەھەر پەھەھەر ئەھەھەر پەھەھەر ،

بىنەھەر پەھەھەر خەھەھەر بەھەھەر و نەھەھەر پەھەھەر .

سەھەھەر بەھەھەر پەھەھەر نەھەھەر دى خەھەھەر قوتەھەھەر پەھەھەر .

ھەھەر زەھەر لى گەھەھەر ماؤستا گۆزەھەر نەھەھەر :

شەكەر دۆپەنسۆ ماموستاكان
بەك سولتانیمان بۆ شەگەباند
شەپۆ شەبۆ ماموستای كورد
دانیشی بە راویستی وورد
رەنگای پێگەباندن دانسی
بۆ ماموستان ئەك سولتانسی

شەبری و شەپەرزۆ بۆ شەهیدانی ماموستا و هەموو شەهیدانی
رەنگای رزگاری و شەفرازی گەل و نەشتەمان

سردن و روو رەشی بۆ ژێپسی فەاشی
هەر شەگاوه بۆ ئالای شۆرشێ گەلی كوردستان

هەر شاد و شەركەتو بێن

بنکە ی ژین
بەگیتی ماموستایانی كوردستان
کۆمیتە ی بەرپەرانی نەسی گشتی

۱۹۸۵/۱۰/۱

راگه یاندنی کۆتایی
سیپیه سین کۆنفره نسی یه کییتی
ماموستایانی کوردستان

ماموستایانی تینکۆشهر :

لاتان پروون و ئاشکرا به که کۆمه لانی ستمه بد مو چهوساوهی خسه لکن کوردستان پروو به پرووی د پند انترهین شالاوی رژیمی سورژوا بهرۆکراتسیه بهعی عهقلهتی بۆتسهوه که ههیشه هههلی داوه سیمیا و پوختساری کورد و کوردستان بهسرتهوه ، بهوهی زۆری گوند هکانی کوردستان - نسی خهپور کرد بووه پرزو باخ و بهستان و کێلگه کانی هکانی کاول کرد و بو ، د بهوهی پهگه زایهتی و کۆنههرستی و بهیره باوهی عهقلهتی له ئاغس - شوخری سهدهی بهستهما له مێشکی خهلکی ههزارو بی د بهفاح بهسه زۆره مان بهچه سهپلاسنی .

پژیم پۆز له د وای پۆز زیاتر بهرمو د اهلۆسن و تۆقانه ن و زهند بهچال کرد نسی پۆل هکانی گهله که مان بهفتار د هکات ، له ئهنجاسی شهوه ا جهفدین ماموستای شوهر شگرتی و کارامه گیانی بهروزی خۆیان کرد ، قوربانسی رتگی سهر فرازی گهله و نهستان ، ژماره بهکی زۆر بهتر له د مرگه سا بهرمورد هین بهکان بی بهتر کراون مان له بهی ماموستا بهتسی گۆنیزا و نتهوه یا خود ههر به بهکجهارهکی له ئههلهو بهیسه د مرکسراون ، جگه لهمانهوه به سهدان بهفتاری نامۆقانهی تر ، پژیم لهم د وای بهند ا بهی نهخشه بهکی د پندانه ههلساوه به داخستنی زیاتر له (۸۰۰) قوتابخانهی جیا جیا له کوردستاندا . که بی له پال شه ههوهو تهن و شهۆزهی پژیم د مر ههق به کۆمه لانی خهلکی کوردستان ، بهزوتسه وهی بزگار بهخوازی ههر له گهشکردن و بهشهوه ا بهسه ، شهوتسا پۆله ههیشه

گیان له سر د مستهگانی گهلهکمان ، هنری پشمهرگهی کوردستان
لیترو لهوی گورزی کارهنگری خویان له داچو د هزگا د اهلوسپشمهرگانی
رژیمی شاکرو تاسنی عهفلهقی د موشینن و رقی پهریزی جه ماومریان به
سرا د اد بهارینن و داستانی پر له سروروی بو میژوی مبللهتکه صسان
تۆمار د مکن .

ماؤستایانی هیسترا :

به تاقی کرد نعوه بۆمان د مرکهوعوره که بزوتنهوه د بیوکراتیسکانی وولاتیانی
د اگهر کراو (جهمانی سن بهم) بهنده به بزوتنهوه شوژشگیره رزگاربخوا
- زمکانهمان ، نهمه شرله واقعی شهروزی کوردستاندا بهدی د مکرینست ،
چونکه بزوتنهوه رزگاربخوازمکهی گمشدی کرد ووهو رووهو پشمهوه ههنگاری
ناوهو بهدشپوهیکی د یالکتیکی گمشدی به رنکسراوه پشمهیی و د بیوکراتی -
سکان د اوه . بوته ماؤستایانیش له چوار چپوهی رنکسراوه مکهماندا به
پتی نهمه یاسا به جبو جوژ و کارهگانی خویان قۇناغ به قۇناغ نهمجام
د اوه به تاییستی لهو کاتانهی که یارنکی د بیوکراتی یان به خویانهوه د یوه
سکنتی ماؤستایانی کوردستان توانویستی زۆرهی ماؤستایانی کوردستان
له ژینر فالای خویداکوژکانهوه له خهباتی پشمهیی و پشتگسری
کردن له جولانهوه . شوژشگیرهکی گهلهکمان و مگریان بهخات .

www.zheen.org

ماؤستایانی تینکوشمر :
شهرزی کوردستان به بارو د وخصیکی شینگار ناسکدا تیند مهپری ، ناهسه
خویناوی بهکی شمری قناد مئشکی مرۆشی نهم سنده به دههاری
، رۆژ نیمه ده یان کمر نهینه سووتنهنی نهم شمره نا رهوا به ، ههلو مپیش
له باره بو ههوهو خاوهن ویند انیک که د اهریته کسری خهبات و
د اکۆکی له مهسهله رهواکی بکات د ما ئینوه شرله ههر شوینیکا
بن پهره لهرووی رژیمی عهفلهقی بهفدا ههلمالن و ههوه رفتهاره
نا پهسند مگانسپان رهسوا بکهن .

شعی چه ماومری ماؤستایانی کوردستان :

فالاه کاته ناسکدا هوو نوپسیرانی شارو شاخ له ماؤستایان بی گوی -

دانه نینتای سیاسی، له سمرتای مانگی شهیلوی شه سسال ۱۵ واته (۱۹۸۵) ، خویمان گه یانده کوشه پکسی رزگارگراوی کوردستان و له ژنر د رهشسی () رووهو پتسو کسردن و سراوان کردنی ریسهزه نی پکپتی ماموستایانی کوردستان، پشتنگی له خهباتی کهلسی کسیرد ، له پیناوی به د پهنسانی ئامانه نیشتمانی و د بیکراشی و همیشه بی کانساند () ، سپهه مین کونفرانسی خویمان سرکهوترانه ئنجام دا . سمرتای کسرد نهوی کونفرانس، بهشد ارهوان د هقیقه بهک وستان بهسو گمانی پاکی شه هیدانی ریگای رزگاری کوردستان ، دوا به د وای شه و ه لسنژهی سرپهرشتی کونفرانس هه لپهژید راو ئینجا بهرنامهی کارکردن کونفرانس له لا بهن ماموستایانهوه دا ریژرا بهم چهشنهی خوا رهوه :-

۱- خویند نهوی راهپۆرتی گشتی کوپتیی بهرپوهسردنی گشتی که به تیرۆ تهملی باسی کارمکانی راهورد هوی کسرد و هه لهگانی پتسووی د باری کسرد و نوپنهرانیس به گفتو گووه پتشنهارو رهخنهوه هه لسه نگانندن د هه له هه ندان کسرد و له د وایی دا راهپۆرتیکه خرابه بهسرد به بی کونفرانسرو له گهل د روشککه په سهند کرا .

۲- کونفرانس هه لسا به بهک هه تانی جهند لیزنه بهک بهسرد راهپهراندنی فیشرو کارمکان وهک :

۱- لیزنه ی به پیره پتروگسرام بد لیزنه ی بهریارو راسپارد مکان

۳- بهروسکه بهک ئاراسته ی هه مووه لا بهنو رتکخراوانه کرا که جه لیزنه ی د ارشتنی راگه یانندی کوتایی کونفرانس

۴- شهرفی سرکردایتی کونفرانسی د ووم تا سپهه بهغشرا به بهروسکه ی بهروژهایس یان ئاراسته ی کونفرانس کسرد بهوو .

۵- شه هیدی نهه ماموستا (بهوسف د مرگه له بی) .

۶- له دوا دانه شتندا کونفرانس ئه ندانسی کوپتیی بهرپوهسردنی گشتی تازهی هه لپهژارد .

ماموستایانی کوردستان :

له د وایسی د ا بانگمازی خوځمان د وو باره د مکه پنده که هر چی زپوه و
زیاتر بپنه ریزی ریځمستنګانی ریځمراو مکتان (ریځمراوی په کیتی
ماؤستایانی کوردستان) که نو پندری راسته قینسی سر جهی ماؤستا
شور شگړو د لسوزه گانی کوردستانه ، پو شموی بتوانین ووزمکانمان له
تاسکی ره و او سڼوگر به نه غشهی سرکه وتوانه فنحام بد بهین له پنا و
د بهین کورنی تامانجګانی ماؤستایان و مافه رهواکانی گله کمان دا.

نهمری و سر بهرزی پو ماؤستایانی شه هید و
هموو شه هیدانی ریځمگای ریځمگای کوردستان
هر شه گاه بیت والای خهباتی گلی کوردستان
هر شاد و سر بهرزی سرکه وتوو

بنکھی رین شپه مین کونفره نسی

په کیتی ی ماؤستا یانی کوردستان

سه رته تاي شه پلوی ۱۹۸۵

لەدۇسىيەي كۆنفرەنسەدە

۱- بارو دۇغى، بەستىنى كۆنفرەنسەكە :

د روای بە سەرچوونى ماۋى د ووسال و چەند ماتىكەك بە سەر
 د ووهىن كۆنفرەنمە، و د سەت پىن كورد نى قۇتاغى نوۋى خەبات
 وە لە كاتىكە رۇتەي د سەلاتەدى عەقلەقى بەغدا بەو پەسەدى
 وە خەتەنگەرى بەو ھەموو ھىزى تۈوانى خۇي بە كار ھىنا پەسە
 پىن شىل كورد نى مافە د پىوكراتەكەنى كۆمەلانى خەلكەسى
 كورد ستان و قەلا چۆكۈرد نى شىۋرەسى كورد ستان . ھەر شىۋە
 ساۋە پەش كە گفتو گۆي شىۋرە لە گەل پەردا كۇتايى پىن ھات،
 نەغشەو پىلاننىكى جاسوسىيانە لە لا پەن ئەو رۇتە د انسىرا،
 بۇ ئەو مەبەستەش چەند پىن ھىترەسى د رىد انەى بە پالەشتى
 فرۇكەو د مەپەو جەپەش د جاتىكى زۆرۈە ھىنا بە سەر ناۋچەسە
 رۇگاركرا پىكەنى كورد ستان ، بە ھاۋارى، پىن د رۇتەكى بە ھىزىم
 شەلم كۆپىم ناپارەزىم ، د پەن گۈند و قاراۋىسى و پىران كىسەرد و
 چەند پىن رۇلەى قارەمات بە مەنال و شافەرەتو گەنج و پەسەرە وە
 شەھىد و پەنگەتە كىران . د پەارە ھىزى پەشەرگەى قارمانىش
 وەكو پەشەى ھەمىشە پى خۇي ، بۇ پەركىر لىمان و پاراستىسى
 خاكى كورد ستان ھەمىشە گەپان لە سەر د سەتە خا مادەى مەپدانى
 جەنگەو ھەنگۈرد ئاسا رەو بە رەو د اگەركەر د مەستىق . . .
 ئەمەتتا ھەر لىەو ساۋە پەدا چەند پىن گۈزى كىارىگەرى خىسۋى
 لە د وژمەن و شىماند و وەو بە ھەزاران د اگەركەرى عەقلەقى رەوانەى
 د وژەخ كىرد و وەو كىرد ستانى كورد تە گۆرەستەنى د وژمەن .

دېسان قاشىقە و پىرانكارى يەكەن قانداق سەھى دۇراو كە پىنۇتسىسە
 دۇزەخ و مېشكى مۇزۇنى شەم سەردەمە دەھارې ، رۇزنى يە پىنۇتسىسە
 دەھىسان پۇلىسە تىنا نەبىتتە قۇربانى شەور تىمازە گىلاوہ .
 لىسە سارود دۇختكى شەوھىا سەختو تىرىناك لىسە مەسىسۇزى
 گەلەكە ساندا ، ھەوائى نەخشە پىرورەدە پىس شەسالى رۇم
 پىرىتى پىوولە داخىستى زىباتىر لى (۱۰۰) قوتاپخىسانسە ي
 سەرەتسا پىو و نساوۋەندى لى كىورد سىتانا ، پەسەش خەلگىسى
 د پىپاتەكەن لى پىچوكتىرىن مافى ژىمانىسان كە پىرورەدە موفىر -
 كىردنە پىن پەش كىران .

پىوۋىسە پىكەتسى سان - پىكەتسى مامۇستايانى كىورد سىتان -
 وەك پىتو پىستىكەك پىو شەم ھەلىو مەرجە ناسكەى شەسسىرۇ ،
 سەپتە مەن كىۋنفرەنسى خۇي سەركەرتىوانە شەنجىسام د او
 كارنسا مەكەنى كىۋنفرەنسى ھەلەنەنگەندە و گىرو گىرتسىسە
 زاتى و پىسەتسى پەكەنى د مەست نىشان كىرد و زىپرانسىسە
 چىارەى گونجاوى پىو دۇزى پىسەوہ .

ب - نوپىنەرو شاماد ھىوۋەكەن :

د پىارە سەركەرتىنى ھەر كىۋنفرەنسىك پەندە پە نوپىنەسەر و
 شاماد ھىوۋەكەن ، پىوۋىسە پىكەتسى پەكەن مان گىرنكىكەكى تىسەواوى
 پەم مەسەلە پە دا ، پىو شەم مەپەستەش لىژنەى تا پىستىسى
 دانىرا پىو سەپىر شىتى كىردنى كىۋنفرەنسى مەھەلى پىكەنى
 شىارو شىاخ پىو شەوۋى نوپىنەرى راستەقىنەى خۇپان ھەلپىرتون .
 شەگىر چى ژىتارە پەكى زۇر پىاش لى نوپىنەرىكەن ھەلپىرتىروران ،
 پەلام جىنگەى داخە كە ھەم پىو مامۇستايان پەشدارى كىۋنفرەنسى
 مەھەلى پىكەنەن نەكىرد . . شەوۋەش پە پەسە پەكەم د مگىرتىسەوہ
 پىو پىارى نالىپارى شەسروى كىورد سىتان .

سەرچەسى نوپىنەرانى شىارو شىاخ ۳۸ مامۇستىا پىوون ،

ھەر يەككە بە كۆتەلەك رەختى پېشىمار ۋە بۇ چوون كۆنفرەنسىگە. بىان دەۋلەت سەند كىرد و تەۋاى قىش و كارەكانىمان سىركەتوۋانە ئىنجىام دا .

ج - گىرەكتىرىن بايەتەكەنسى كۆنفرەنسى :

سىر جەسى كۆرپەنەۋەى بىروراولىد وانى ئوتتۇرا نىسى كۆنفرەنسىسى چىقىند بايەت تەكىسى سىرەكىسى بە خۇبىمەۋە بىنى كە بىرپە لىكە :
۱- ھەۋلىد ان بۇ كۆنفرەنسى ۋە رىكەستى جەماۋەرى ماۋىستا بانى كىورد ستان لىكە ئۇر ئالا پىرۆزەكەسى خۇبىدا و بايەخ دان بىسە ھەرد وو لا بىنى چىقىنداپەتى و چۆنا بىنى سەۋە، لىكە بىرگەسى بىكەسى دروشە سىرەكىسى كۆنفرەنسىدا ھاتوۋە : روۋە پىسەۋە. كىردن و فراوان كىردنى رىزەكەنسى بىكەتسى ماۋىستا بانىسىسى كىورد ستان... كە ئەمەش خۇبى لىكە خۇبى دا چاكىرىن بىلگەسى پىسەۋەكىردن و فراوان كىردنى رىزەكەنسى ماۋىستا بانىسە .

۲ - پىشتىگىرى لىكە خەباتى گەلى كىورد و شۇرپە نوپۇخاۋەكەسى خەلىكى ستەمد بىدەى كىورد ستان و ە پارمەتى و كۆنەك كىرد نىسى ھىزى پىشمەرگەسى كىورد ستان كە نوپۇشى راستە قىنىسى ھەلگىرى ئالائى پىرۆزە خەباتى چىكىد ارانەى شۇرپەسى كىورد ستان سە بۇ سۆڭەك كىردنى سىرەستى و سىرەرازى گىل و نىشتان ، ھىزى پىشمەرگەسى كىورد ستان بىق و چىسان روۋ بىسە روۋى سەختىرىن شىۋەكەنسى خەبات دەپتەۋە ، بۇسە بىكەتسى بىكەمان لىكە سىپەمەن كۆنفرەنسىسى دا بىرپىسارى داۋە بىسەپىنى ئىۋانبا پارمەتى بۇ ھىزى پىشمەرگە دا بىن بىكا .

۳ - بايەخ دان بىسە مەسەلى رايگە بىاندن و دا بىن كىردنىسى پىداۋىستە ھونەرى بىكەن ، تا بىتۋانرى بە شىۋە بىكەسى دەۋرى و رىتەك و پىتەك (خەباتى ماۋىستا) و ھىسەمەسى بىلاۋكەراۋەكەنسى تىر بۇ شەۋە لىكە كاتى خۇبىدا بگاتە دەستى ماۋىستا بىان و خۇبىنەران .

۴ - کرد نسهوی قوتا پخانکسانی شۆرش و بهر پیتد انسیسی
جولا نسهوی رۆشندهی له ناوچه رزگار کرا و مکانی کوردستان و ،
شهرخان کردنی کادیری بهرورد بهی پیتویست بو هه مسوو
د پنهانی رزگار کرا و مکان ، ئینجا یارستی و کۆمهک کرد نیکان
له هه مسوو رۆنکسهوه ، د بهاره شهه ههنگاوه تر خۆی لسه
خۆی د کارد انسهوه بهکی شۆرشگهرا نه به ، به تاییست
له د وای نسهوی رۆشی رگهز بهرستی بهفدا قوتا پخانسهی
ناوچه رزگار کرا و مکانی داخست .

ک - بهر بهر مکان و راستیارد مکان :

۱ - به هتیز کردن و پتسه و کردنی په بهوند بیان له گسهل
رێخهراوه سیاسی و د بهر کرا به کوردستان نیکان و ناوچه کهدا .
۲ - دا بهمن کردنی بهر شامه بهکی ی . م . ک لسه
راد بووی د منگی گهلی کوردستانهوه .

۳ - ره چا و کردن و یار بهتیدانی بهسه سالنسهی
شه بهیدانی ماموستا .

۴ - شهو کهسانی له وینهی ماموستا د بهر د هه نسهوه له
پاشه رۆژدا خزمهتسه کسان بهان ره چا و بهکری و به شه نسهام
و بهر بهرین له ی . م . ک به بهر جی هه لگهری پروانهی سقی
ناوهندی و به سه ره به بهسن .

بنکهی ژین

www.zheen.org

هـ

په پیام و

پروسکه گانی پیر فزیایی

پدیا عسی
هده فالی بده ریژمام جه لال سکر تیژی
گشتی یه کیتی نیشتمانی کوره سستان

هه قالنی خوئه و پست هه اندامانی کونفرمنسی سینه منسی
یه کیتی سامونمایانسی کورد سستان

به ناوی یه کیتی نیشتمانی کورد سستانه وه سلاو پکی شوژنگیرانسی
گهرشان لئ ده کم و پسرؤزیای به ستنسی کونفره سه کستان لئ ده کسه و
ناواته خوازمن کونفرمنسی نه خسته دانان بیت سو په ره پیدان و گه شه پیدانی
یه کیتی یه نیکوئه ره کستان .

وه که خو تان ناگادارن تیمپؤ کورد سستان که سوته بهر لافای هیترنسی
داگیر که رانه و . نیازه گلاوه که شیان د امرکانده وه ی شوژنه کسه
کورد سستان وله ناو بر دنی کورد ایمنسی یه .

هیزی پشمه رگهی قاره مانسی کورد سستانیش به ریسری به کیتی نیشته ی
کورد سستان به رگری له مان و ژبانی کورد و کورد سستان ده کات و همر روژه
له لایه که و به خو پنی گه نی شه هیدانی نه مرد استانیکیسی نو ی ی
قاره مانسی توارده کهن . سو په پارینزگاری له شوژش و (ه . ب . ک) و
(ی . ن . ک) ده کاته پشیمانسی کردنی خه لک و کورد ایمنسی و
مان و هورنسی نه ته و ایمنسی مان . د ژایمنسی شوژش و
ی . ن . ک و هیزی به شمر که تر به همر به اتی یان له ژیر همر به مرده تک هئ
ده کاته خزممنسی د وژمن و داگیر که ران به تایمنی شوکیسی هورژ و ا
هیریکرانی هه لک فی خیتوه ناشیست . همر سوژهش پنجه ته له سدر
هه سوان به سریان بکسین .

هه سوان ده هئ شم راستی بهمان له بهر بیت که چاره نووسی

كورد و كوردستان و رېڭىراوه سىياسى و دېمۇكراتى سىستېمىسىنى
بە ي . م . كوردستانىنىڭ ۋە بەم شۆپشە نوپىسى گەلەكەتسى .
گىرى دراوه . سەركەوتىنى شۆپشە دە كاتە سەركەوتىنى ھەموان و ئىزگەوتىنى
شۆپشەش ئىزگەوتىنى و تىپا چوونى ھەمولاپسەكە .
جا مامۇستاپانى كوردستان كە ھەمىنە دە و رېڭى ريار و گزىڭىسىنى
ھەمىو لە ھونىار كىر . نە وى جەئا و رى كوردە بارىدا ، ئىپتىسەنى
دە و رېڭى ئايىتىپان ھەمى لە دىرئە دان بە ھەمىان ئىركى پىرئىپان
ھىوادارم كە بە چاكسى و بە تەواوى ئىھونىركە پىرئىپە بە جىن ئىپتىن

ھەمىنە ھەمىنە بىنئىتسىنى ئالاي ي . م . ك
ھەمىنە ھەمىنە گەشەكردىن و بە رەسنىدىن
دەپتىر رېڭىراوى ي . م . ك

بىشى شۆپشە و سەردىن بىئىدەگىر كىسىران
ھەمىنە سەمىرئىز و سەمىرئىز و تىپىپىن

www.zheen.org

بىراى دىئۆتسىان
مام جىسە لال
سكردىپىر گىتسى ي . م . ك

پهکتی و کوسهله شووثر کلاور بکمن و به خهباتی خووان مهینتی و گلان توشی گلهکه مان بکمن .

به لام رهوایی مسهله پیروزی خهکتی کوردستان و دروستی و ساخی رهسازی سیاسی کوسهله ی . ن . ک له ههوه شو پهلان و راهی دژنانی گلهکه مان به هیز تره ، بو به سرمرای ههوه ههلو سرجه فالوزکان به چاوی خووان شهینن که بهرگسی و ههلهتی هیزی پیشمرگهی کوردستان به چ شهندازه بهک تپسن و تاوی پهیدا کردوه و گوری کاربگر له رژیمی فاشی بهفسدا و دزگا سرکوتکهرکانی شهوشینی .

د بهاره هم ههلو سرجه بهم ههوه فالوژی و ناسکبهوه شهركسي . نیشتمانی گهوره شهخاته بهرد هم کونفره نسهکتان و شهتوی بهکتی به تیکوشهرهکتان ، شهركسي گهرم کردنی خهباتی نیشتمانی و پیشهیی که شهوشهرگیز بهم وهزههی شهتوی بهکتی به تیکوشهرهکتان بهسه شهوای جی به جی ناکرین بو به شه داخوازین که شهگهره شهو ری و شوپنانه بکمن که درهفتی شهوتان شهدا بهسه شهی زوری ماموستایانی کوردستان به لای رتکهراره تیکوشهرهکتان دا راهکشن . . و ههزاران ماموستا بهخهنه کوری مهیدانه جهورا و جهورکانی خهباتهوه . که د بهاره بو شهوشهرهکتان بهسه شهی گوی دانه شهتجاهی سیاسی شهو بهخهنه سهر روز بو کوردهوه ی ههزاران ماموستا له د هوری بهکتیهکتان و جولانهوهی گلهکهکتان .

شهله لهو کاتهدا که شهو پیشهواره له بهرد ههی شهودا د وپهات شهکه بههوه ، نهک د هوری گهورهی ماموستایانی کوردستان فهرا شهوتو . ناکه بهسن ، بهلهکه به شه تقد بهرکی زورهوه سههیری رۆلی دلترانسه ی شهو ههوه ماموستا تیکوشهره شهکه بهسن که له شارو شاخ شهوتسهی تیکوشهری جوامهرو لارواو شهسرهوتن . . رهوای شهقیشه که لیسیم بو شه پهیدا سهری رهتزو شهوازش بو گیانی پاکی شهو ماموستا که شهله پهیاوانسه دانهوه بهسن که له شهک تیکوشهرهکتانی تری گلهکهکتان دا

شعاعيد پور. و به خوبني خوبان پاراستني شم ريمازه پيشكوتوو ه ي
جولانوهي خه لکي کوردستانيمان پاراست .
له کوتاهي دا هيواد ارين کونفره نسکستان به باهخ داني تها و
به مسهلسه کانس شمرو هه مولا به نيگي به پارمگان تاووتسوي
هکيا و به شنجاسي سه رکوتو بگاو رنکغراوه کستان که بالنگسي
هولانوهي شورشگه پرا نه ي گه له که مانه بو پيشه وه ي بهري .

هه سه سه رکوتوو بهرئين

به پيشه وه

له : کوه له ي رهنجد مراني کوردستان

- ناوه نسد -

۱۹۸۵/۸/۲۶

بنکه ي ژين

www.zheen.org

پەيلىمى ئىدكىتىنى شۆرشگىزىپانى كوردىستان

مامۇستايانى تىكۆشەر ،
ئىدىمىنى كۆنفرانىسى مىنى پەسى ي . م . ك
رېنگان بىدىن بىە ناوى كۆمىتىنى لىقى چوارمۇ بىە گىرىسى بىە مىنىر
ھاتتقان بىكەين و سىلاوى شۆرشگىزىپاننى ئاراستىسى بىكەين
و بىە ھىواى سىركەوتىنى كۆنفرانىسىكىتانسىن .
لە كاتى خىستىنە پىوى بىكەيتى بىكەيتان و دىست نىشان كىسى .
شەركەكەنى سىرشانتان وە لە بىەرچا و كرتىنى شەركەكەنى كۆنفرانىسى .
كەتان لەم بارو دۇخە ناسكەدا . بىا و پىكى بىە تىمان ھەبە كى
بە گىبانىكى بىەرزى ھىست بىە لىپىرىنەو و لە خىپورد ن و خۇنەوستىبە
و بىەشدارى دىكەين لە سىركەوتىنى كۆنفرانىسىكىتانسىن بۆشە وە
ئىجاسكەى بىكەين بىە چەكەكى تىرى بىست شۆرش و گىلەكەسىن
بۆ ھىئانە دى مافە رەواكانى گەلىسى كورد .
و ھىستا بىستىنى شەو كۆنفرانىسىتان خوى لە خۇبدا بىەسى
شەو گەشەشەكوردن و بىەرسەند نەبە كە لە بىكەيتى بىكەيتىسىن
بىدى ھاتوونىشانەى باھىر بىە خۇ بىونىكى بىەرزە كە لە بارىكىسى
ناسك و گىرنگەدا دىبەستىرى ، وەلام دانەو بىەكى شۆرشگىزىپانە بىە
بىو شەو بارو دۇخەنا ھەمىوارەى بىەسەركۆمەتە خەلكى كورد ستان بىكەيتى و
بىكەيتى بىكەيتان بىە تايىستى بىە دى دىكىرى ، رەنگەدانەو بىە بۆجۈنەكى
شۆرشگىزىپانە بىە بىە بىەرچا و پونىكى شەواو بىەرمو دىرئىزە پىدانىسى
خەباتى بىن بۇچانتان بۆ سەبەركوردن ئىدە بىكەيتى بىكەيتان لىسە

پېنځای به جی گه یاند نی شمرکه مژبه و په کانی به گونجاوی به به
باشترین شېبهی شایسته .

ماؤستایانی هیژاود لیسوژ:

د پاره بزیتنه وهی رزگاری گه لیکمان هه همیشه بزیتنه وهی سر جسم
کوله لانی خه لکی کوردستان به وه به هه وو چین و توژیکیه وه نکه
هی تاقو گروپیک ، به به ماؤستایانیش بو سیه مین جـسـار
کونفرانسی خوبان د بهستین له ناوچه آزاد کراوه کانی کوردستان ا
که به خوینی چندین شه هیدی رنگای رزگاری گه لیکمان
باجی سرکهوتن د راه . وه هیواد ارین شو کونفرانسهستان
به به هاند مرئیک بو جوشدانی ماؤستایانی کوردستان به بو
سرزکرد نه وهی د روشی (نسرهوتن تا سرکهوتن) .

نهمی و سره سرزی بو شه هیدی انی رنگای رزگاری گه لیکمان
نهمی و سره سرزی بو شه هیدی انی ی . م . ک

هر سرکهوتو بهت کونفرانسهستان

لقی چواری
ی . ش . ک

پەياممى كۆمەلئەي يەكسانى كوردستانى ئىبران

بۆسپەمىن كۆنفرانمى يەككىي مامۇستايانى كوردستان

ھاۋىرىمىنى تىكۆنمىرى بەندە ار لى كۆنفرانمى
پىر بە دل و بە گەرمىس بە وە ، پىكە عاتتى كۆبۇنە وەي كۆنفرانمى .
سپەمى يەككىتى مامۇستايانى كوردستان لى پىرۇنمىسى ئەكەمىن و
سەركەتتى ھەرچى زىاترو سوور بوون لەسەرد پىرۇنەد ان بە ئەركى ، پىرۇنۇ
شۇرنگىرانەتان بۆبە ئاۋات ئەخۋازىن و ھىۋاد ارىن كە بتۇنن بىسە
كۆرۈنە وە نەختى پوخت كۆننى چەزە ر ئاڭكارى تىكۆنمىسى مالاڭس پىنچۇن
و رگرتتى دە رى و ئاڭكارى بە كەلك و بە نىخ و بىرەز كۆرۈنە وە ھەلە انسى
چۆنمىتى كارو تىكۆنمىسىن ، سەركە و تۇنە و سەرمىزانە لى ئاقارى
گەنەپىد ان و خەملاندنى شۇرپىسە وە بەرە و پىنچۇن سۇن و لەناۋ جەرگەندى
شۇرپىسى كۆمەلانى كىرنگار و رىجەدە رى كوردستان دا جالائى پىرۇنۇ
مامۇستاي شۇرپىسى ھەر بەرە و نەكەۋە رابگىرن .

ھاۋىرىمىن ، بو رۇزى راڭگەرى كوردستان و پىراى رە چاۋ كۆنمىسى
سپانمىنى ئانمىنى سەركوت كۆرۈن و تالان و بىرە ۋى سامان و راھانمىسى
نەشتانە كەمان و چە و سانە وە و سىراندنى بەرى رە نىخ و كارى كىرنگارو
رە نەجەدە رى كورد و گىرى دانە ۋى ئاپورى كورد سنان بە خۇپە وە
ھەللى فەتاندن و تۈاندنە وەي قەۋارە ي نەتە و ايمىتى گەلى كوردستان
شەدانو بە پىلاۋ كۆرۈنە وە نەنە پىلاننى سەرمەنگى پوخلىسى
بو رۇزى انە و شو پىنچۇنە و نەنەت ئىبانە وەي سەرمەنگى راڭگەتۇنە و

كۆنەپەرستانەي خېلەكى وە شاپىرى و دە ره بەگاپەنسى و كۆتۈرگەنە وە ي
فەرەنگى شۆپىنگېرانە ي كورد ، شەپە وئ بەنەماي سىياسەتسى
داگېر كەرانە و چەوسىتەرەنەي خۇي بەھىز بەكات . فوتا بەخانە و زانكۆ و
قېترگە كان لە مەسۇپلەيەلدا ، وەك بەنگەي فەرەنگى و بارەتەنسان و
پەرە و دە كوردن لە ژېتر تە و ژمى سىياسەتسى شەنەستانەي سوزو وازى و ان و
لە ئاقارى دا بېن كوردنى يەدا و يەن . بەگانى سوزو وازى دا كەلگەنسان
لسق وە ر شەگىست .

بەلام لەم سەردەي ئىتەدا كەكۆمەلانى طىۋنى كرىگار و چە و سا وەي
كورد خىراي كرىگاران و رە نەدەرانى نا و چەكەراپەرىسەن و كوردەي خەباتىنى
سەختو خۇتەنسان لە دژى سوزو وازى تا و دا وە بەرە نىگارى سىستەمە و سىز و
دە سەلانى سوزو وازى سونەنە وە و ئالائى رىزگارى نەنە واپەنسى و كۆمەلا .
بەنسى بان سەلگرتە و سەرسەج دانە وە و پەسپەل كوردە وەي سىستەمە
فەرەنگى بارەتەنسان پەرە و دە كوردنى سوزو وازى و دا بېن كوردنى سىستەمە
شۆپىنگېرانە سوزو بارەتەنسان و پەرە و دە كوردنى سوزو وازى سوزو وازى سوزو
شەركەكى سوزو شۆپىنگېرانە و نىگىلى سەل نەگەرە . سوزو وازى رىزگار خەزانە
لەم سەردە مەدا شەتەننى و نەننى بە پەنەنسى و بەندارى چالاكانەي
كۆمەلانى كرىگار و جۇسار و رونا كېرانى شۆپىنگېتر رىزگارى نەنە واپەنسى و
كۆمەلا پەنسى بەكە و مونسورە بەكات لە ئاقارى دا مەززاندى كۆمەلغا بەكى
سۆسالىتەي بە و بەرە و پەنەن سىروات . دا بېن كوردنى شەم ئامانجەسە
پەسوزو شۆپىنگېرانە و سانا سەل نەگەرە چ لە قۇتاقى دەمۇكراتىك
ئىتەدا وچ لە قۇتاقى شۆپىنى سۆسالىتەي دا وچ لەسە قۇتاقى
دا مەززاندى كۆمەلگەي سۆ چە و مانە قە وەي سۆسالىتەي
بە چە شەنكى سوزو وازى سەل نەگەرە پەنەنسى بە سوزو وازى
شۆپىنگېتر سوزو و داھىنەر و خولغىنەر سەبە و پەنەن مان بەننى سوزو
ھىزى موشى لەم چەنە ، سوزو وازى كورد سەن و ھىزى بزو تەنە و مەكەسى
شۆپىنگېرانە قەت ناتەننى بەرە و پەنەنە وە چون و سەركەتەنسى بەكجەسارى
بە دا وەنسى دا بېن و سوزو گەر بەكات . بەم سۆسالىتەي بارەتەنسان و پەرە و دە كوردنى

مىرۇقى شۆپىڭگىز ونىۋى مىرۇقىگە ئەفەل ومۇركى پەشكە وتىن وشۆپىڭگىز پەشە،
چىنى شۆپىڭگىز تاتە چىنى كىزىكارى بەنا وچاوانە وەبەتتە لى ئەمىر
قوناخلىكى شۆپىڭگىز دا ئەركىكى سۆڭەرى شۆپىڭگىز دە وركى كارىڭگە رى
لى ئەمەلەندەن وگە ئەپەندەنى شۆپىڭگىز مە .
مامۇستايانى شۆپىڭگىز لى رىزى ئە وشۆپىڭگىز بە ئەمەستە و
دلىسۆزانەدە ان كە لى رىزى شۆپىڭگىز تەنەت لەنا و دلىسى سە تىسى
نەرىڭگى سوزۇ وازى دا لى دىزى سوزۇ وازى خەبەتتەن كىر دىو وەئەى كە رى
بە رەپەرچە سىياسەتى نەرىڭگى سوزۇ وازى ئەدەتتە وەسەتتىسى و
دژواری وئالاۋى خەبەت لى مەدەندە نەى تولىۋە وئالىنى كىسار
بىكەتە سەرو وە ووزەى بەزى شۆپىڭگىز ئەمان و بە دە پان و مە دا ن و
مەزاران مىرۇقى شۆپىڭگىز و بە ئەمەكىان لى نا و دلىسى كۆمەلگىسى
كوردە ۋارى دا بار ئەنا وە لى نا و دلىسى كۆمەلەنى خەلگى كوردستان دا
جىڭگىز كى بەزى پىرۇزىمان ئەپە .

بە كەتتى مامۇستايان وە رىڭگىراۋە دى دىمۇكراتىكى مامۇستايانى
شۆپىڭگىزى كوردستان وپەتتە ھاتولىتتە تاكى مامۇستايانى مەسى
دلىسى ، ئەركى بار ئەتتەن و ئەمەلەندەنى مىرۇقى شۆپىڭگىز ونىۋى
بە رەپەرچە دىو وە وپەتتە كوردنە وەى سىياسەتى نەرىڭگى سوزۇ وازى
دا كىر كەرى لى مەنە و بىگومان ئەم رىڭگىراۋە دىمۇكراتىكى .
ئەتتەنى وئەپەن وەك بە ئەتتىكى ئە و ا كەرو گىڭگى سوزۇ وئەتتە وەى
شۆپىڭگىز ئەنى گەلى كوردستان دە و رەپەتتە . بە كەتتى مامۇستايان
لەگەل ئە وەدا كە لى بە رەپەتتە بەردىنى ئەركى پەنەپىسى خەتتە
دە ورى شۆپىڭگىز ئەنى مەپە ، ئەتتەنى و ئەپەن ئەلەپە كەسى
پەتتە ندى شۆپىڭگىز و ھەپتە شۆپىڭگىز كەن لەگەل كۆمەلەنى خەتتە دا
دە ورى مەپەتتە لى رەگە و بىنچ دىمۇستانى شۆپىڭگىز ئەنى كۆمە .
لانى خەتتە ورا كەتتى كۆمەلەنى ئە وانى كىزىكاران و جۆمەساران
بۇنا و رەزى رىڭگىراۋە دىمۇكراتىكى و چىناپەتتى بە شۆپىڭگىز كەن
دە ورى كارىڭگە مەپەتتە . مامۇستايانى شۆپىڭگىز بە گۆپتەرى

پەنەن خۇي ئەنۋانى ۋەبىي لى گەل كۆمەلانى خەلئە پەنەن بەكى
فول و كەلگەرو شۆرئىگەرانەدا بەزىتىنى و كار بىكەنە سەزىمانەنى
كۆمەلانى ئەنۋان ۋە ۋەك بەرپا پەنەن ۋە مۇنەننى جىنى مەنەنە
دەنۋانى (مەرجە) كۆمەلانى خەلئە لى گەلئەننى ژاننى دوا كۆمەلانى
ئەنۋان بەرە ۋە ژاننىكى نىۋى ۋە پەنەنكە ۋە تەۋە ۋە رىبەننى .

بە گەورنى مامۇستا بەكى شۆرئىگەتر بە ۋە پەنەن بە كە مەم مامۇستا بە
مەم شۆرئىگەتر ، ئەبىي بە كەم بەنەننى مامۇستا بە خۇي بەرە
ئەتۋە بەكى شۆرئىگەترانە بەرپەتۋە بەت ۋە لى بەنەن ۋە بەكەلە تەرىپىن ۋە
كارىگە تەرىپىن سەننى فەتكارى ۋە بارەنەننى رۆلەي كەرتكارى ران ۋە
رە نەجە مەننى كوردەن كەلەك ۋە رەگەرت ۋە نەننى زاننارى ۋە تەگەننى
زاننى ۋە كۆمەلانى ۋە نەننى ۋە . . . فوتاجى بە كەنەننى
خۇي بەرە بىكەنە ۋە بە چەنەن كە فەتكارى مامۇستا شۆرئىگەترى
كوردەن شەننى شۆرئىگەترىنى ۋە پەنەنكە ۋە پەنەن سەردە مە ۋە
شەننى سۇبەنەننى ۋە پەنەن كەرتكارى پەتۋە دىار بەنەن سۇبەنەننى
پەداۋەننى كۆمەلەننى پەنەنكە ۋە تەننى ئەم سەردە مە ۋە نەن بەنەن بىكەت .
دوھەم لى پەنەن نەدى لى گەل بەزىتە ۋە شۆرئىگەترانەنى گەلەننى
كوردەن دە ، ئەركى شۆرئىگەترانەنى خۇي لى قەبىل كەردە ۋە ۋە نەن پەنەن ۋە
پەنەن پەنەننى خەنەن ۋە نەننى ۋە پەنەننى ۋە پەنەن دەنەننى
كۆمەلانى فەراۋانى كەرتكاران ۋە نەنەننى كوردە بە نەن پەنەن
سازدەن ۋە نەنەننى خەنەن ئەنۋان ۋە نەنەننى كۆمەلانى خەلئە ،
چ لى بەزى شۆرئىگەترانە ۋە نەنەننى ئاكتەرا ۋە چ لى نەنەننى دۆمۇدا ۋە
بەنەنەننى نەنەننى بە بەنەننى ۋە كارىگە تەرىپىن نەنەن بەرپەتۋە بەت .

لە گۆنەننى دا ۋە پەنەننى گەرم ۋە گۆرۋ شۆرئىگەترانەنى لى
كۆنەننى سەننى بەكەننى مامۇستا بەنەننى كوردەن سەنەن
سەنەن ۋە پەنەنكە ۋە تەننى ئەم كۆنەننى شۆرئىگەترانەنى لى
بەرپەتۋە بەرپەننى ئەركى پەنەن شۆرئىگەترانەنى مامۇستا شۆرئىگەترانەنى
كوردەن ، لى نەنەننى ۋە بە نەنەننى ۋە نەنەننى ۋە نەنەننى

كە تېكىراۋە دېموكراتىك و ئۆزىڭىز كەتتەن ئىمان بە ئىمانى ئىسپات
گەنە بەككەت بىخەلىق و دەرى ئۆزىڭىز ئىمانى خۇي بە باشقىرىدىن
ئىتۈە بەرەتتۈە بەككەت و بە ھەزاران و دە پان و سەدان ھەزار سىرۋىسى
ئۆزىڭىز ئۆزىڭىز لى ئىمانى كىرگەن ئۆزىڭىز ئۆزىڭىز كورد ئىمان دا
پەرۋەردە پاك و بىنەنە ئىمانى بەككەت جىنى ئىمانى ھەم ئۆزىڭىز ئۆزىڭىز
كورد ئىمان و لى رە و ئىسى گەنە كورد ئىسى ئۆزىڭىز ئۆزىڭىز كورد ئىمان دا
ئىمانى بەككەت و بەرەتتۈە پۈتتۈرگەن بەككەت .

ئىسپات ھەم بەرەتتۈە بەككەت و بەككەت ئىمانى
ماۋىستا ئۆزىڭىز لى كورد ئىمانى

كورد ئىمانى بەككەت و بەككەت ئىمانى - ئىسپات

بىنكەي ژىن ۱۹۸۵ / ۸ / ۳۰

۱۳۶۴ / ۵ / ۳۱ www.zheen.org

خه باتی ماؤستا / ۲۳۵

ماؤنتایان بگریته خوق، بهو سرجهی وونارو باهته کانسى له
پلسه پڑوستو بهر پتو بهردنى بهرده وام بویت .

د بمان پیتروز بايسى خو مان د ووباره ده کهینه وه هیسه
سهرکه و تتان بهوده خو واز بهسن

ده زنگای

راگه پاندنى سرکه مزی
ی . ن . ک

بنکه ی ژین

www.zheen.org

په پیامی
په کپیتی ی خویند کارانی کوردستان - عیراق

بهریزان نوپه فرانسى سیهه من کونفرانسى (ی .م .ک) ی تیگوتسهر
بهنای (ی .ج .ع) وه سلاوتکی خهباتکارانهی گهرشان ناراسته ده کهس و
له ریگهی تیوه نه وه سلاوتکی شوپشگیزانهی گهرم ده نهرین بووه سوو
ماموستایانسی کوردستان که خهبات ده کهن له پهناره وه دیپینسانسی
مانه ره وایه کانی خهبات و گهله شهه یده کهماندا وهیسه
سهرکه وتسی کونفرانسنگان لهم ههلووه رجسناکه ی میلهته کهماندا
بهوده خوازین وهیوا دارین که کونفرانسنگان سهرکه وتوانه سهرک و
تاوانجه دیاری گراوه کانی ماموستایانسی کوردستانى ده ست نیشان بکات و کاره کانی
خوی زوریه سهرکه وتوانه به شهه نام بگه بهینت ونه خهسه و پلانی شهوتو
پهنته کاسه وه که به تیوه به کسی کار گهرانه پاره سهری کیمه کانی بکات و
له خههتی ریگه من و بزوتسه وه عا د پلانی که ی ماموستایانسی کوردستان
دا بیته .

ههفانسی تیگوتسهر

ماموستایانسی بهریز

قیسه له وهیروایهه این که شهه کونفرانس به بهیاری راست و
پلانی گونجاوله گل فوناعی شهه نامی خهباتدا کوشایی دیت و ده بهینه
هوی زیانر گه شهه کردن و بنه و کردنی ریزه کانی به کپیتی ی ماموستایانسی
کوردستان و زیانر بایهخ دان به به کپیتی ی ریزه کانی خویند کاران و
ماموستایانسی کوردستان و وه ریگرتی را و پهنه یاری به کپیتی له رو دا و گرنه کانی
سهرگوره پانی خهبات و وه ریگرتی ههلووتنی هاوش له تاسه

رو و داوه گان به وهی که همدرد و ورتکخراوی (ی ح ک ع) و (ی م . گ ک)
په یومند بیهکی راسته و خه هه یه له نژانیا ندا ، شهو په یوه ند بیسه تر
ده بیته هوی شه ی که ده بق تهنسی قکی ته دا وه هی لسه نیتوان
همرد و ورتکخراوه که دا له گنت بوار تکدا او هیوار این که شه تهنسی
کرد نه خله کونفرانسه که تاندا به ته واوی باسی لیتوه بکن و نه خنسه و
پیلانی گونجاری بژ اینین و به پاری شیاری بژیده ن ، همر چه نسه
نیه با وه پری نه گومان به بهد به پینانی شه جوره په یومند بیسه هه یسه
پیمان رایه شه جوره په یومند بیسه هه م خزمستی جولانه وه که ی خرتان و
هه م خزمستی جولانه وهی خوتند کارانی کوردستان ده کات و بهر و پیته وهی
ده بات و ده شه بهری سهر خستنیسی ده بیت .

نیر بژ پینسه وه رو وه و سهر که و سن
به هیای هه یه شه که او به یونی
تالای رتکخراوه نیکو شه که تسان و
سهر که و نیسی کونفرانسه که تان

بنکه ی زین

www.zheen.org

نونه ری
شه نمونه نی سهر کرد اینی
ی ح ک ع

په پيامسى
په كينتى نووسه رانى كوردستان

هو / سپه من كوئفرانس په كينسى ماؤستانى كوردستان / ي تيكوئنه ر
به بؤنه په مستى كوئفرانسكستان ، گهرترين سلاؤ و بهرؤنباي تسان
لىق ده كهين ، باوه رمان وايه شه م كوئفرانسكستان به وپه پرى
سهركه و تشوه شه نجام ده ، درى وهنگاو پكى گوره بزوتنه و مى شوږشگيزانه
ماؤستانى كوردستان ده بانه پشه وه .

هساوسهنگه رانى بهرتر
پهرومرد ، و فترکردن كوله گه يه كن له و كوله گه نه و ميانى شه پوه
رژيمه ره گهرترنه كهى عتراق ، به و پهرى شون و تيشه وه هسه و لسى
رماندن و شه نروئنا كوردنى ده دا . . چوئكه شه رژيمه د و ژمسن
به كورده چاك له وه حالتى به كه پهرومرد و فترکردن چ ده و رنكوب
گرنك له پاراستن و پهره پيدان و پهره و پتسه و . . چوونى نه وه وى كورد دا
ده گيرى . . چاك له وه حالتى به . . بهى شيلاندن و پوو چهل كوردنى
ناوهرؤكى شوږشگيزانه و نه وه ميانى پهرومرد و فترکردن ره سانس
كوردى مه حاله بتانى به تاسانى گهلى كورد له ناو بهيات .

به شه . . هركى سهرشانس ماؤستانى كوردستان له م قوناغدا و
له بهرا بهر هيرنى د رنه انهى ره گهر پهرشانسى عتراقى دا . . هر كيكسى
بهروؤزو پير تيكوئنه . .

شمه نيو سهرانسى كوردستان ، كه هسان هركان له سهر شانه
له بهرارى شه د بورؤنميرى دا باوهرمان وايه په كينتى ماؤستانى

خەباتى ماۋىستا / ۲۳۹

كوردستان ، بە ھۆى ھەلەكەتلىك ۋە كۆتۈرۈش قورساتى ولە خىۋېر دىنسىسە
ئەنداسانە ۋە ، بە ۋە پەرى جۋامىتىرى ئەم ئەرگە بەجى دە گەپەتە

ھەر بىرى . . خەباتى پىرتە ۋە زىسى ماۋىستا پانى كوردستان
ھەر بىرى . . كۆنفرانسى پەكەتلىكى ماۋىستا پانى كوردستان
ھەر نەھەرىسى پەدى شەھىدانسى زىگە رىزگارى كوردستان

ھەر ئىباد ۋە سەرگەتۈۋەسىن

پەكەتلىكى نىۋە سەرانسى كوردستان

دە سەكى پەرىتۈھەر

بنكەى ژىن

www.zheen.org

چهند بروسکەو پەیاڵە پێکەشتەر لێ لایەن ئەم لایەنە و
رێگەخراوانە ی خوارمۆه گەشتە سۆپە مەن کۆنفرەنسە ی
پەکتیی بەکەمان ، بێر پە ل سۆپاسەمان د مە مین و هەموا ی
سەرکەوتنەمان بۆ دەخسوازە مین :

- ۱- کۆمیتە ی مەلەسەندی د ووی پەکتیی ی نیشتمانی ی کوردستان
- ۲- کۆمیتە ی مەلەسەندی چوار ی پەکتیی ی نیشتمانی ی کوردستان .
- ۳- بەرپێژ د کتێبێر کەمال خێشۆشنا و .
- ۴- رێگەخراوی هەمەلێر - کۆمەڵە ی رەنجە مەرانی کوردستان .
- ۵- لقی بەک - پەکتیی ی شۆڕشگێڕانی کوردستان .
- ۶- رێگەخراوی کەرکوک - کۆمەڵە ی رەنجە مەرانی کوردستان .
- ۷- رێگەخراوی ۳ - کۆمەڵە ی رەنجە مەرانی کوردستان .
- ۸- رێگەخراوی ۱ - کۆمەڵە ی رەنجە مەرانی کوردستان .
- ۹- لقی کەرکوک - پەکتیی ی نووسەرانی کوردستان .

بنکە ی ژین

www.zheen.org

سوپاسنامەدى كۆنفرەنس

بە ناۋى سېئەمىن كۆنفرەنسى يەككەلى يەكەمانەۋە - يەككەلىسى
مامۇستايانى كوردستان - زەر سوپاسى ھەقالسسى بەرپەسىز
(مام جەلال) سكرتېرى گىشى يەككەلىسى نىشتىمانى كوردستان ،
ناۋەندى كۆمەلى رەنجدەرانى كوردستان ، ناۋەندى يەككەلىسى
شۆپشگىرانى كوردستان ، كۆمەلى يەكەمانى كوردستانسى
ئىمران ، يەككەلىسى نووسەرانى كوردستان ، يەككەلىسى خوتەندگارانى
كوردستان و ، ھەموو ئەو لا يەنە سىياسى و پەشەبەسى يانە دەكەين
كە پەپامو پەرسىكەسى پەپەزما يەمان ئاراستەسى سېئەمىن
كۆنفرەنسەكەمان كورد بىۋە، ئىنە لى كاتىكا ئومۇمىسىدى
خوتەسى و سەركەوتەن بىۋە ھەمووان دەخۋازىن، بەلئىن
تازە دەكەپنەۋە كە ھەمىشە لى ئاستى خەباتى رە و اى
مىللەتەكەماندا دابىن و بىۋە پەپەرى خوتەپەستەۋە ئەرگەمانى
سەرشانمان ئىنجام بەدەپىن .

سوپاس بۆمهلبهندی چوار

به ناوی بهگیتی، ماموستایانی کورد ستاندهوه زۆر سوپاسی
کونهندی. مهلبهندی چواری بهگیتی نیشتانسی کوردستان
دیکهین بهوشهوه سهسوو بهارستی دان و کۆمهک و هاوکاری
کرد نهی که دلسۆزانه نهجامیان دا سهبارت به
سهرختنی سهینهمین کۆنفرانسی بهگیتیهکه مان، له
راستی دا شهوه هاریکاری کرد نه شانسی بهی زانینه .

بنکھی ژین

www.zheen.org

TEACHER'S STRUGGLE
U. OF KURDISTAN'S TEACHER'S ORGAN

شهیدی نه مر ماموستا بهرزان عوسمان

چاپخانه‌ی شهید چه عفره کانونی به‌کهم ۱۹۸۵

خه‌یاساتی ماموستانا

تزان ری کهنی ما مزخا بانی کوردستان

خەباتى مامۇستىنا

«بەدرە و پەتە و كۆردنە فراروان كۆردنى رېزەكانى
يەككىتى مامۇستايانى تەردىستان و پىشتىگىرى
لە خەباتى گەلى كورد، لە پىناوى بە دىھىنانى
ئامانە نىشتانى و دىكۆكراتى و پىشەينى يە كاناندا»

له لاله کاروانی خهباتی

به بیاننامه‌ی یه کیتی ماموستایانی کوردستان له پیناوی گه شه پیدانی ریزه شانی ماموستایاندا

دیاره چاره‌نوری زینکخواره پینسه‌پس بیانی گن کوردی نینهن
 بنده به چاره‌نوری، جولانه‌وه زگار خیزانه که به ۰۰ به سه لکنه... ان و
 دانسانی جولانه‌که ۰۰ به سه رکوتن و دانگرتی زینر ۰۰ بسمه
 هه‌وراز ونشیتوی زنگای پینجا و پینسی خه پانسی هه‌مان بشاره د و خ
 زینکخواره پینسه‌پس و د پم‌زاتی یه کانتی کورد ستانینر ده‌گرنه‌وه
 به‌مشیه‌به به کیتی به که ان - یه کیتی ماموستایانی کوردستان
 کلس قونان بر تیکوتان و فیداکاری پینسه‌به ۰۰ کلس سه‌رده‌می
 به خستوجیا جیای برسه ۰۰ به کلس تاتی کردنه‌وی پر هه‌ل‌نرا
 تینه‌پسه ۰۰ تفتس ، تالی و سوپتری جه‌نتوره ۰۰ با ج...
 سه‌رکوتنی داوه ، خوننی رشتوره ۰۰ هه‌ر شکست و کلانسی ۰۰
 هه‌ر سازتر و پلانسی ۰۰ هه‌مووخوتنی و به‌زه ساتنی ۰۰ گشت
 ناخوتنی و کاره‌ساتنی که جولانه‌وی که له که مان پیاپدا گوزه‌ری

کرد بۆ کاری تەباوی کردۆتە سەررەوتی خەبات و مەشرووی بە کۆتیی هەمان ئەمەش نیشانە بە کەس پەڕ شکۆ و هەمیشە زیندوو بۆ جولانە وە ی مامۆستایانی کوردستان کە هەر دەم و هەتا سەر و هاشان و هەر کەسز دانه پەراوی جولانە وە ی رزگاری یە ، توند و تۆل پە یووستەسی خە لکسی رەش و رووت و بۆ کراتخواری کوردستان و هەواتە رەبەسی جولانە وە ی حەتخواری زانە کە بەتەسی .

مامۆستایانی کوردستان ؛

هاوولایانی خۆشەویست ؛

لە مەل و مەرجی قوناقی ئەمەری خەباتا ، و لە دوای ئەوە ی ئاشتبوونە وە ی گشتی بالسی بە سەر کوردستان کێشما ، خۆشەویست و نەبەدی گەراپە و نەبەدی واری ، . . . هێزە سیاسی یە . . . کانی کوردستان ، هاو خەباتی و تەبایی و لێلەر تەنە کە تەبەسان روو و ئاراستە کردنەر سنگی دانا پە کەری بە عەس ئەنەتەسی بە کەشت ، هەنە و نان بۆ بە هێزکردن و گەشە پێدا سی رێکخراو ، پێشە یەسی و جەما وەری یە کانی کوردستان نیشە مە مە لە بە کەسی دیکە ی کۆرنگە و دە پە یین لە خەمی هەموو مەروئیکسی ئەم نیشە تانە داگیرکراو و لە سە رووی هەموو نە وە شەر رێکخراو پێشە یی بە کاندایسی .

بۆیە ئێمە بە ناوی بە کۆتیی بە کەمان - بە کۆتیی مامۆستایانی کوردستان وە ، داوا لە هەموو مامۆستایانی ناو ریزی حەسزب و رێکخراو سیاسی بە کانی (بە کۆتیی نیشە تانسی ی کوردستان ، پارتسی دەموکراتسی کوردستان ، عێراق ، حزبی سۆسیالیستی کوردستان - عێراق ، پارتسی سۆسیالیستی کورد " پاسوک " و هەموو لایەنەسی سیاسی یە کانی تری کوردستان و هەموو مامۆستایانی تری ناو شار و

شاروچکاکانی تری کورد ستان ده کهین بسو عوهی هه رچی زوو و زیاتر
بۆ ره چارو کردنی ئینتهیای سیاسی یانه و له پیناوی ئسامانجه
نیشتانی و دیموکراتی و پیشهیی بهگانی ماموستایانی کورد مستاند
به پهنای بیهستن و بینه نسا و ریزه کمانی به کیتی به گمانسه وه ،
شه و به کیتی بهی که چاره که سه ده به که نوینهری راسته قینسه ی
سه رجه سی ماموستایانی کورد ستان و خاوه نسی به رنامه و
به پسه وو پسرۆ کسرا مکی روین و ئاشکرا یسه .

بۆی به کیتی ی ماموستایانی کورد ستان نوینسه ی
راسته قینسه ی سه رجه سی . ماموستایانی کورد ستان
نهری به سه ره و نه به شه شهیدانی ماموستا و
عمه و شه ههردانی رانۆ رۆژناری ی نیشتمان
مردن ز زوو وه نسی بسو رۆژناری فاشیسی
هه ره وه نه به شه شهیدانی کورد ستان

بنگهی ژین

عمه و شه ههردانی رانۆ رۆژناری فاشیسی

به کیتی ی

ماموستایانی کورد . خن

به کیتی ی - کرتاره ت

۱۹۸۶ / ۱۲ / ۱۰

سه، بازگه خانگه مهشوقه پیکور و خه خویندگار و ماموستایان

سهنگه

رژیم له نیوه ز په کاس مانگی حوزه بیرانی نه سالدا به بی یی چسه نه
نوسراویند ماموستایان و خویند کارانسی تا کار کرده وه که ده بیق به بنداری
- ... (التدریب الحینی) بکن له ۱۲ / ۱ / ۱۸۶۱ قس
- ۱۸۶۱ / ۱۰ / ۱۲ و پوزنم به به ستش هره شه و کوره شه به کی زوریان کسرد و
جهند - رای شیداری و عسکری یان دانه پوزنه و کسانه ی ناچن به پیر
- اواندنیانه وه ، و نه (فعل) و (راکب) کردن و ره وانه کردن بز سه یار و
سنسی شریض ۰۰۰ دیاره هوی شهش ده کهن شه و پوز چهند هویه که کسه
هره کرنه کانبان نه مانن :

په کم - که بیرونه وه ی توانای مرویی و ژماره ی سه ریازو چه کارانسی رژیم
له نه جامسی در پوزه کیشازسی جهنگه که و بیرونی به جهنگیکسی (استزافی)
در پوزخا پهن .

د وروم - له نا و چوونسی زوریه ی هیزه چه کاره کانی رژیم له ساوه ی
۱ سالته ی جهنگدا ، به تاپه نسی تیا چونی (لرته) جالاکه کانس
(قبات الحرم الجمهری) و هیزه کانس (دروع) و نه سر و دهره جه -
داره شه پرکهره کانس .

سۆپەم - بانگە کردنی ۵ ھەولید بۆ سەریازی لە ئیتراندا ، جا ھەموو
پەس کردنەوی ئەر بۆتایی پانەو ھاوتاکردنەوی ئەر زووی ھەتەزبان
لە گەن ئیتراندا ، دەیانەوی ماموستایان و خۆپەندکاران بگەن (پارمەنگە)
تائەوانینر بکەرنە خۆراک و سووتەمەنی ئەر جەنگ ! ! پەوی پە ماموستایان و
خۆپەندکاران بەلکێش کران بۆ مەشق پیکردنی سەریازی لە سەریازگەکانسی
نەپەتەکانسی سەپای عێراقدا ، لە ناوچەکانی (موصل ، کرکوک ، دیوانیە ،
ناصریە و بصرە)دا .

چۆپەنی دا بەشکردن و مەشکەلاتەکان :

• بەبارەت ماموستایان و خۆپەندکارانی گوردستان ، ماموستایانسی
سلیتانیسی و کەرکوک اکە نزیکە (۲۰۰۰) کە مەسۆز دا بەشکردن کران
بە سەر سەریازگەکانسی . نەپەتەمەنی بەکە دایە (ئانتیۆکیە) و بصرە
(ای . . .) شان بە شانسی ماموستایان و خۆپەندکارانی . . .
(. . .) ماموستایانسی (ھەولیتەر و ھاوێش) ماموستایان و
خۆپەندکارانی زانکوۆ (موصل) کران بە سەریازگەکانسی نەپەتەمەنی
بەتەجەم لە (غەزلاتیسی پەین زالە و نەمان) .

• بەلام ماموستایان و خۆپەندکارانی بەغدا و شارەکانسی تردران بە
سەریازگەکانسی (دیوانیە و ناصریە و بصرە) .

• ھەک تەپینر بەکیش - ماموستایانسی پارتیزکانی ھەک (دایالە و صلاح -
ال دین) ۰۰ ھەریەک بە کوئەل لە ھەک سەریازگەدا دانران ، بەلام ھەسی
سلیتانیسی و ھەولیتەر دا بەشکران بە سەر جەند سەریازگە بەکدا لە پەس
(زەرووسی ئەمنی) !!

شپڼووی رڼکڅستن و نه شکلاتی سر یازگه کانیش هم شپڼو په پور:

رھبط = ۵۰ کس

فصیل = ۱۵۰ کس واته ۳ رھبط

سریه = ۴۵۰ کس واته ۳ فصیل

جناح = ۱۰۰ کس واته ۲ سریه

فوج = ۱۸۰۰ کس، یا ۲-۴ جناح

یاشان هر یه که هم شپڼو په نا و نسران :

سریازگی بای حسن : (فوج طارق بن زید)

سریازگی دویز : (فوج خالد بن الولید) و

(فوج اسامه بن زید)

سریازگی همین زاکه : (فوج نعمان)

بشار : شخصی سر یازگه کسان

-- رڼزاهه ۵ تا ۶ ساعات تدریس ، جگه له ۲ ساعات (محاضر) ه ی

(ارجیه سیاسی) ، که کس کوی بیان لږ ناگری و به هر پشه و جا و

سوور کرد نه و نه ژماره په کسی کم نه یږن لږ بیان کوئنا بنه و .

-- زیار و کوزه بان لهم سر یازگانه دا زور ناخوښه ، روزانه دهیان پسرته و

بزلنه و سوراو به کزنا چزه و روو ده دات له نیوان ماموستایان و خپند --

کاران له لاپهک و نه فسر و دهره جه داراگان له لاپهکی تره و .

-- نارو زایسی ، خود زینه و ، بهر لایسی ، هه لاتن ، تازاو و ین نیزامسی

له دیارده ناشکراکانسی هم سر یازگانه ، پوچه کاره ده ستان پو (ضبط)

کردنسی سر یازگه کسان جوړه ها (سزا و ښهانه و تا زور نه شکنجه ی جهه --

پسی و نه روونسی و نه سجن کردن و سر مفسر کردن و ښهانه به کسار

دینن له تاستیان ، پوئم به به سته (معسکر ضبط) دانرا بسو

سزادان و عیبهانه کردنسی سر پچی کهران ، که کتومت لسه
(معسکرافتقال) ی نازی به کانس سرده مس جهنگی دووس جیهان
ده چیت

سه کیسه ی (تازو ته به تازو و جنگی ی شجودان، و ۰۰۰) لهم سه با زگا بانه دا
به راده په گه ، که تا نیتان به ته وای چاره سر نه کراز و مایه ی ناره زایه
- مللانی و دزایه تیه کسی زور و تاشکرا هه به له نیوان (نه سران و
کاره ده ستانی سر یازگه کان) و (نه سره کونه خانه نشین و شکسته کان)
که هینران ته و بو خزمت ، نهه سره رای مللانی و کبته ی زوری نیوان
(نه سره کان) له لپه و (حیزی یه کان) له لایه کسی تروه ، تسط
نیتان چهندین دادگا و رور به روو کرد نه وی له و با به ته لسه
نیواناندا روری داوه ، به شیوه ی که له سر یازگه ی پای حه من له تانی
نیجازه دابه شکر نداندا بویه تازو و پشپور له نیواناندا و هدیه ی بولا بانه
کزار بچ (توجیهی سیاسی) له وی ی بیان کوش - (کلیه اسکت - روا
تسری پنحدک هنیسا المستقیس) !!
- بو میشک پر کردن و دشته وی میشکی نه که که هه موو روری روزنامه ،
النوره ، الجمهوریه ، القادسیه ، انباش ده کوی به - - -
سز یازگاندا ، نهه جگه له بلا و کراوه په کسی نیوه هه فته پی به - - -
(الفلم والبند فیه) اک باشکوی (الناسیه) به و تاییه به ته جروه ی
نم سر یازگانانسه !!

لیسه دا پیوسته نهه بکوتری که به به تی سه یه کی زویم لهم هه شق برسی
کرد نه دا وه له خویار ده لپن ، (تروی و تحبسی) یه ، واته به - - -
فیچون و هه شقی سر یازی و به کاره نیانی جهته و راهاتنه له سر نیانی
ناخوش ، سره رای نه وی که به به ست له و ناماده کرد مسی له شکر کسسی
سپره (احتیاط) ی بو کاتی (ناکاو) و (ناهموار) !! جا به - - -

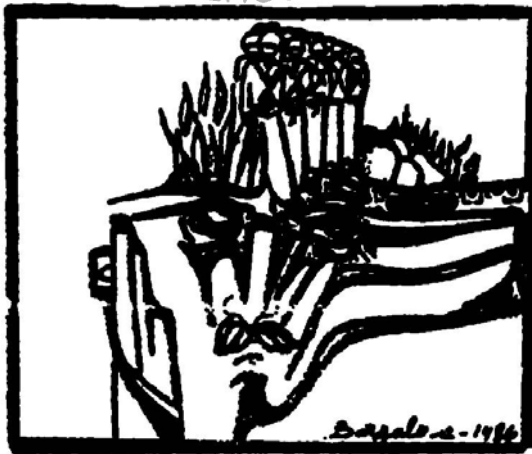
خویند کاران رژیم ناجار نه کات به وی که ماموستایان بکات (سوتنه نی)
و (ضحیه) ی شم ته جریه یه ! !

ته و تا رژیم بۆ جله و گرتنه وی ده سه له که و رزکار کردنی ته جریه که
له شکست هینان ، له رژیمی ۱۹۸۶ / ۱ / ۳ دا به بی نی نووسرا و سیک
رایان که یاند که سمرانی رژیم به پاریمان داو به (فصل) کردنی هر
ماموستایه ک و ره وانه کردنی بۆ سه رازی که له (۷) رۆژ بتر (خائوسی)
هه بی ، هه ره ها هر خویند کاریک (۷) رۆژ بتر خائوب بی به (راسب)
دادنه نی و ره وانه ی سه رازی ده کری ، ته که ره هلقو ماوی سالتیک لسه
به ره گانی شهردا مایه و به شداری جالا کانه ی کرد و ره زامندی نامره
کانی بسو ، لسه و سا ده که پشه و بۆ (ماموستا پرا) و خویند کاریش
ده خرتنه و پۆلی خوی

تا شهیه ته حوالی (تجریه رائده) - کی (معسکرات الطلبة
و المعلمین) ی رژیم ، داخرا ده بی شه ره نجامه کی جی بی ! !

بنکه ی ژین

www.zheer.org

پیکهاتی کوئیتیه کی ده وله تان بو پیشخستی په روره ده و فیژ کردن پیشگه ش به نمنه وومنی راپه راندن - خولی هه شتا و چوار کرد • کونگره ی گشتیش بریاری پیکهاتی کوئیتیه کی دا که له ههوت که سر له گه وره بیا وانسی پیژده روزانه ... (۱) ... له فرمانبرانی یونسکو و راپورکارانی دهره وی یونسکو یارمه تیان بدا • لیکولینه وهی دابه شکردنی بارو دؤخی په روره ده و فیژ کردن له هه مسوو بهماندا ، خامده کردنی راپورت و پیشنیار بو یارمه تیدانی حکومه کسان سه باره ت دانانی ستراتیژی نوؤ بو چاره سه رکردنی فیژ کردن و پیشخستی په روره ده به کوئیتیه که سپیژدرا ، یونسکو تر سه ره خوئی فیژدی و سه ره مسوسی ته دؤوه هه مسوو توانای خوئی خسته کار بو پیکهستی و ته واه کردن کاره کسان و ته بشتن به نمنه جام •

خدر چمنده کاره که گرنده و ترسناک زور فزوانی به ، لکنه ل شه وشدا کوئیتیه توانی له مایسی ۱۹۷۲ دا راپورته کهی ته زو بگره بیانات به رده م کونگره ی گشتی ، کوئیتیه بو راپورته کهی بارو دؤوه په روره ده به کسان مطالعه کرده مه •

۱- توانا و شاره زایی یونسکو له موهی کار کوژاید : وک لا مران کوسی

(۱)

په زووی گشتی له شمانی ۱۹۷۱ دا به سه روکا بهتسی مستر شهید گار مفر سه روکسی پتیسوی وزیران و وزیر پتیسوی په روره ده (فرهنسیا) و نمنه امهتسی هه ره که له تارتیز سه روکسی نمنه مایسی ته گاد بهتسی زانسته په روره ده سی به کسان له (په کتسی سخته) ، عجبده را مامه وزیر سه روکسی پتیسوی فیژ کردنی بالا و زانسته گان (نیران) ، عبد الرزاق فدوره سامخته اه فیزای نه وی له زانکتی دتسو (سه روکا) ، هنری لوپیز وزیر سه روکسی و وزیر پتیسوی په روره ده نیشنالی (ختیسکی) ، فلیسی نهر سه روکسی پتیسوی مانفی که نمنه تیدانی دولتانی سه روکسی (شلیسی) ، فردیک تنامین ویردرا و کار له کاره ی په روره ده - سی ی راهزرا فیژد (دولتیه لگرتیوه گانسی سه روکا) ، کونتره کوسی راهززانسه .

په روږده د سپی له خزه تی خاماده کړدنې مړوؤ. بڼی تا کار تکی دیار یکراد له
دا هاتوودا بگریته ته ستو .

سه باره تابه ټویندگا؟ تاپینده و ټوگر کړدنې کړاؤ. کی فیرو و
سه روږد کومیت خاموزه به وږه دهکا که کړنیته سمندر د یو پسرلی بندیمیندپه
نه ننگار هه لده کړو په کم فیرو کړدنې هه ننگار به درنځی ای ریانه د وروم نه و
کوملنگه یز به شیوه یه کی به دره وام فیرو کړدنې هه ننگار به درنځی ای ریانه د وروم نه و
هه لده کانی دهکا که کم توخاغه نا ټوگر کړدنې هه ننگار به درنځی ای ریانه د وروم نه و
که فیرو کړدنې ورو به روږد هه ننگار به درنځی ای ریانه د وروم نه و
ده وله تان هه ننگار به درنځی ای ریانه د وروم نه و
په کان کړنکی بدهکی تاپه تپان هه ننگار به درنځی ای ریانه د وروم نه و
کړدن له و مله تان هه ننگار به درنځی ای ریانه د وروم نه و
هه ننگار به درنځی ای ریانه د وروم نه و

کومیته بیرو ټوگر و نه کړدنې هه ننگار به درنځی ای ریانه د وروم نه و
پینه که کړدن له دهکا که کړنیته سمندر د یو پسرلی بندیمیندپه
تن و پیکار به فیرو کړدنې هه ننگار به درنځی ای ریانه د وروم نه و
په روږده به و پینه د اغانی که پینه او پسته به کی هه ننگار به درنځی ای ریانه د وروم نه و
هه ننگار به درنځی ای ریانه د وروم نه و
سه روږد هه ننگار به درنځی ای ریانه د وروم نه و
په روږده هه ننگار به درنځی ای ریانه د وروم نه و
په روږده هه ننگار به درنځی ای ریانه د وروم نه و
په روږده هه ننگار به درنځی ای ریانه د وروم نه و

(۱) باسگه : که شوینده ی ق ټو باسی لی ده کسئی (مینختک)

به سهر هاتگانى له پيشكوتن و د واگوتن ، له كوټ و زنجيرو ټيگا داخرا -
 وانى كه ياشا گهر دانيان كرد ووه ، له م باره يه په كوټته واده بښي كه هه سوو
 نه وړيټمه بهر ودي و فيز كرد نانه ي لمر ابيرو ووتن له كاشي ئيستا دا
 مرو دايه زن ، نيسنا بووسنه توت بزبه مير ، نه گهر د ده - نه بسه وده م
 پيشكوتن ، چونكه له جياتي شهوى خوټنگه سيمه هوبه كي پروو - - -
 بوونه وهى زيان ، بوټه داه زرا وو زياد له پټي ممت بايه خبه وونه ي نو سواوو
 دابه شكر دى مده دهر ز ، هه ربه ها له بهر شه وهى فخر مانه واي بسه
 شپوهى تاك به رټوه ده پټي ، بوخته ي باس واد مرد هكوى كه فيز كردن
 شپوه كى زال بوټه هه سهر نا بهر كه كيدا .

نم يا... يه دا كوټته ناكياي به ثا كوانى با رو دوش ئيستا دا
 بهر وده ي ... كور ، نه نيشولينه و نه لاهارى به كاند ، دهر كهوت كه زمانه
 دانيسنواي ... گري ...
 يه شتر تورد ...
 كه زيادى كور ووه و ته به پټاي ...
 سالانه آكزي ...
 ۵ - ۱۹ ساله نزيكوى ۵۵۰ مليون مثال يو ۱۱۰۰ مليون بهر پټوهى
 نزيكوى ۱٪ و به زياده ي سالانه ۵۰ تر ۱٪ زيادى كرد و به واته رټه كس
 نزيكوى ۲۰٪ بهر اتره كه رټه ي فراوان بو ي زماره ي دانيسنواي جيبان ،
 هه ربه مده ، هم زياده به دهنرټه كس شه و شدا زماره ي شه و مالا نسي
 ربه زانه ي قوتايخا ...
 بوونپيكي ساكارد ايسه ، هه ربه ها شه و شقه ي له لايه ن قوتايخا نه كانه وه
 شه و ام دهنرټه به زوري زنجار و سرنج پټي ممر نو به نه ممانه ت هيسه
 كاشي رق و ره مكر د نه وهى لاوان سه باره ت به و فيز كردنه ي به پيشكوتن سپان

دهکری پیرز نه بۆته و ههروه کو شمرو به دی دهکری، ههروه ها سه ره نه جامسی
 فیزکردنی با سایی هین کاتی شهوند که سه رخدم نه بیره بهرامهر جی به جی
 کردنی داواکاری به کانی کوته ل ههروه کو به زوری له وه ده رده که وی کاتی
 که قوتا بخانه کان ده رجوه کان پیته که هین ده بینین هیشتا ترانسسا و
 تامادهی یان نه خه ملیوه بۆرو به پرو به وینه وی ژبانی مهلی و چاره سه ر
 کردنی گیر و گرفته کان، باشتین به لگه تر زیاد بهونی ژماره ی بینکارانه له پیزی
 فیزیه کاند ۰ به به ستیر له زۆری حالت و پروکاره کاند! تا شهستتا
 شیوه به کی راستی به خسته وه نه کتره ، بۆنعمونه ولاته تازه بینگه بشتوه کان
 که ژماره ی مثالنی به پی ی سه ر ژماردنی ۱۱۶۸ / ۳ ی سه ر جه مس
 مثالنی جهپانه ۸۶٪ ی سه ر جهی موخه سه ساتی فیزکردنی
 دارایی جهپانی به رده که وی، که چی هه ره نه و پر یژه به تر له سالی ۱۱۰ ده
 له ۱٪ سو سه به رت به ناستی هه ر ولاتیکه به حیا ده بینین نایه که ساتی.
 هه ل فیزکردنه کان له نیوان ناوچه کوند شهسز و سارستانیه کاند! پروون و
 تاشکریه ، شه سه ر مزای هوو ز فیزکردنی به زوو به خۆرایی له ولاته
 تازه بینگه بشتوه ن و ولاتانی دیکه له گه ل شه شه دا به رنامه ی له لاجو کردنی
 نه خه پینا ، واری پۆ که وه سالان روون و ناده یاره له وه هموو بارو ده خانسه
 کوته که به شه حوگمیک گشتی ، له کاتی که پیندا بهستی و داواکاری سووی
 پی له سه ر به رده ی ها و چه خ دا ده گرن ، که چی هیشتا بیرو بۆ جوونی
 کوئی به سه ردا زاله ۰

تایه نه ده : —

له باسگه ی دوره ی شه راپۆته دا ، کوته له جوار چیوه ی به یه نه دی
 خۆی به کوته له به بابتی فیزکردن چاره سه رده که نه که هه ره له سه ر هیلانی

نیشانى بارو - تۆخى پەروردە ديارىكردن نه خوش به كانى ده وىستى
 به لكو بانگى چاره سركردن رادەگە يەنى و هیلە پانەكان ديارى ده كا . . .
 ديمان له سى به شى ئەم باسكسە يەشدا با به تى تاپىندەى پ . . .
 ناكۆنگى به كان ، دۆزىنە وە كان ، ئامانجى پەروردەى مرقف - سە و ، دا واكارى
 . . . له ئىنجاى كۆزىنكارى به كۆمە لا يەتى و ئابوورى و تەكتولۆزى به كان كە ئەمىرۆ
 جىهان پىيدا تىكە پەرى خستە پوو ، هەمىرە ها لە سر زىفتى دەرە وە دووا . كە
 پەروردەى و لاتانى جىهان دوو چارى دەين . لىردا ' زياد بوونى بۆتسە
 نىز كۆر نىه كان و كۆرىن و تەوا كۆر نىن بە شىوەى دىگەى فىر كۆر ن وە تە پىق
 دا وىستى يەك دەر كەوت ، بە نە جەش د رايۆكرا بۆ دۆزىنە وە تە كچىرى نوپى كە
 . . . دەى خىرو خوشى له داها تووى پەروردە رادە . . . يەنى و لە هەمان كاتدا
 هىوا و ئاوات له كۆمە لگە كانى . جىهان دە مەبەستە وە پۆلە بەى هەول و تە لە لاى
 . . . خات كە پۆلە گراى به دوان . تە زى كۆمىت . . . تە ئۆ ا كۆتە لىكەى
 فىزىو ، تە مۆوسەبەى !

كۆمىتە دەگاتە جەمكىكى گشتىگ بى ئامانجى پەروردە ئە وىتر . بە شىدارى
 كۆر نىتە . له ديارى كۆر نى كىرو كۆر نىگانە . . . تە پاشان بە شىدارى كۆر ن
 له چىسارە سركردنجان ، چۆنگە نىز كۆر ن . . . تە پىق : چاره سركردن تىك پىق
 پۆ هەموو ئە و جىا و زى پانەى نىوان مۆو : و كۆمە لگە ، دەين خەلك ئامادە بكا
 ئامادە كۆر نىكى ئە و تۆكە خەلك پتوانى له كۆمە لگەى ها و چىرخ دا پوو سە رووى
 مەترسى به كان بپتە وە .

بەرە و كۆمە لىكى فىق - سە و -

كۆمىتە وا دەبىن كە نا وە رۆكى فەرەنگە له ولا تىگە وە پۆ يە كىكى دىكە
 جىا و زە ، هەر گە و بە پىق وىستى خۆى پۆى هە بە پىار لە . . .

شیوازی بهروردده بدا ، له بهر شهوه کومیته پینشیری ستراتیزی رژیسمه
بهرورددهی په کانی نه کرد ، به لام زور به بهر شهوه تامساده هی خسوی
ده پری بولدانی برنمییه نارسته پیدان که به هویانهوه ده توانسری
پارمتهی ولانان سه پاره تگنه پیدانی شه ستراتیزی پانه بدری ۰ له دوا
باسکهی راپرتی کومیته له زیر ناوینشانی بهر و کبه لیک فیترز ریل و
شکره ستراتیزه بهرورددهی و توخمه نری په کانی ، پرگانی پت و پسون و
هاوکاری ، گورینی نه زمونسه هونری په کان ، پارمتهی و کومته که داراییه کان ،
چاره سر کسرا ۰

(۱) نوی کردنه هونریان به دوی شوپسته کانی :-

له زیر شم نارینه اندان کومیته ستراتیزی بهرورددهی په کانی
داها توری خست رور دینه پانه کانی چاره سر کردن دیاری کسید و
رایگه پند :-

www.zheen.org

الهم عمل وهردهی شیسدا که توانا و شاره زایی له زیاد هوندا پسه
چاره سر کردنه به شی په کان نه که رچی چاره سر کردنی که وره شین ، پو
پیکانی مه به سته کان له سر تاستی گشت دا زور گرنک و پتو پستن ، له بهر
شهوه هر دهی په نا پیرته بهر نوی کردنه وه و شوپنگره راسته قینه کان پو
شهوهی به شیوه به کره گورینهی به کر بهرورددهی په کان بچنهوه ۰ له
سر شم بند چینه کومیته بیست و پنه پینشیا رور اسپارده گی خسوی

(۱) شوپنگره کان : البدائل

سه بارهت به پیشخستی فیژکردن دانا، بۆ شهوی بپیته راپهری ریښگی
نوی کردنوه له پهروورد دا : -

۱- رووه پهروورد په کی بهرد وام :

کوښنه یزی وایه چاره سر کردنی راسته قینه بۆ گیرگرفته نابه کسانس.
په کسان له پهروورد دا ، به کهرانه وهی ریڅخه تنیڅی گشتگر به پسسی
پهروورد به کی بهرد وام که نهلی فیژکردن به درنژایی زیان بۆ هه
کهسی نه پوهه منبئی نه یی ، نه مرنا که وی ، هه رکاتی پروسهی پهروورد یی
وای نه . سات بهرد وام یی ههرد وو بیری (د مرچوون - د ججاسح و) و
(هه نه شوون - په سوون) ریښایی یان ده گیزی ، جا نه وهی له قوناغستی
له سوون بکی نه بیکراوی خویند نه کهن د مرته چوو هه روا به درنژایی
زیان به چاره نایه بیه به لکو هه ایکی تر دمه دژینه وه بۆ شهوی سرکه وشن
وه ده به بیری له بهر نه وه کوښنه واره ده پیژری که پهروورد هی به رده وام
له سالانهی داهاشوو نمونهی تیڅه مستی سیاسهش فیژکردن له ولاتسه
پهشکه وشوو و تازه پینه بشتوو کانا یی جیا وازی .

۲- چا وپوڅا خشانده وه له بارو د وخی شپستای قوتا بخانه کان :

پهروورد هی بهرد وام پیویش به دا بهشکردن وهی فیژکردن هه به
سه بارهت به (کات و شوین) ، له بهر نه یه نایی نهها له شپسته
قوتا بخانه دا څابلوڅه بدری به لکو ده یی هه موو دا مه زراوه پهروورد میسی و
نه وانی دیکه به کار بهیننری بۆ به شداری کردن له پینه وی مسوگر کردنی

له ۷۰ یز کومینه وه به نمونه‌ی جوړاو جوړی ووت باهچه‌گنی ساواپان لسه
کوٹاری چینی میلی دا ، بهرناهی خالان له تله‌نزیس له‌ریکی دا ، به
خپوگه‌کانی روزه له سنگل دا ، یشگیری بگری .

۱- فیژکردنی سره‌تایسی : -

کیتبه به پدندز ده‌زانی ک فیژکردنی سردتایی نه پلغې په‌گامسی
س‌تراتیجی‌تی به‌روید هوه ، نه هفتا‌کاندا به نیوی جوړاو جوړ‌گشتی
بگری و پشت به توانا و پیدا ویمتی به‌گمان بهه - - - - -

۷- فراپان کردنی جه‌کو فیژکردنی گشتی : -

هوه‌به نه سردتر ، نه و جیا وازی به سه‌خانه‌ی نیوان جوړه‌کانسی
نیژکردنی - - - - - کتبی و زانسی ، نه‌گیکې و پیشه‌ی به‌ده‌ی که خویندنی
زات‌تو به‌تورود پدانی نده‌نی خویندنی جرات‌ده‌کان و زانسی په‌کان لسه
به‌سور کانه‌س فیژکردنی سره‌تایی و دوانا وندی نیکه‌ل به‌سگرندو
له‌سور تریانی سره - - - - - و دوانا وندی نیکیکی نیوره و ته‌گولسوری و
کرتار دگر ، نه همدان کانه‌ل ده‌سکه‌ی لری به‌پارودنه .

۸- تاماد هکردنی تاک پز کارکردن و زیان : -

ده‌بی تامانجی به‌رویده هر ته‌نبا تاماد هکردنی تاک نه‌بی به‌سو
ده‌لسورانندی پیشه‌کی دیار یکرار ، به‌لکو د‌مین بگرنگی جوړاو جموری
نه‌سکه بیان‌خاته گهر ته‌ویش به پیش‌گشتی قوت‌بانان‌کانی تاماد هکردنی
پیشه‌ی یا هومری له چوار چپوه فیژکردنی دروا ناوندی دا ، به‌لام
ته‌و فیژکردنی که قوت‌بانان‌کان ده‌یه‌حسن ، هتقی به‌گرا لسه
شوپنه‌کانی کسار به‌تایبه‌تی ته‌وا وکردنی سر جسی تم تاماد هکردنی

به بهر مرد بهی که دو باره کراو یا چمند دهره به کی شیاوی نوی دهین .
۹- به شد اری کردنو دامه زراوو پرژه تا بووری په کان له بهر مرد هدا .

کوښته به دلنیا یی به و، راد که به نی که بهر پرسیاریتی تا ط د ه کردنسی
پیشمی یا ته کیکی دهین به شپوه به کی گشتی هره به تنها مقنانه سی
له سر ریژی قوتا بخانه نه بر. به لکو دهی شان به شانی قوتا بخانه کسان
دامه زراوه پیشه سازی و بازرگی و ریکخراوه کانی دیکه . کوته لیتر به شد اری
مشق کردن بکن و شه و ده لاقه دایسخری که تا شینتا و له زور به
کاته کاندای پونه هوی جیا کردنه وه لسنیوان دامه زرا و تانی فیر کردن
له لایه ک و شم دامه زراوه له لایه کی دیکه وه .

۱۰- فراوان بوونی فیر کردنی بالا

کوښته یی وایه که جوړه جوړه کونکین به ووه د دامه زراوه که
فیر کردن به باش قونځی د ریا ناروندی و جوړه جوړه کونکین به ووه
به پوښتو بو زرو به ووه به پوښتو به پوښتو به پوښتو به پوښتو
به پوښتو به پوښتو به پوښتو به پوښتو به پوښتو به پوښتو
کلاسیکه کانی که بوونه کونکین و تکره به رامیر زانکوه دیسان کونکین
تا قاره باو و بلاوه کان سه باره به جوړه فیر کردن کارکی کرنکه .

۱۱- پیومره کانی خو که یان سدر به جوړه کانی فیر کردن و فرمان
پیشمی به گانه وه

کوښته به چاکی ده زانی که شم پیومره له سر زانینه توانا کانی تاک و
بهرو توانا و شاره زانی په کانی بنیات بنسریز نه که له سر شتی تر ، به خشمین
به روانه و نوره زانکوی په کان کسه حشر به میوندی پان به بهر یاره کانی خوښدن

ہیں ، دہی تہی کردنہ وہ کانی ٹامانچ ھینر بن ہو بہرا وورد کردنی تسو
 توانا و شاره زایی پانی کی کہ تاک و مری گرتوون بہ مہرجی تم تاقی کردنہ و میانه
 خالی دست پئی کردن بن نہک خالی کوتایر . ۰ ھمروہا پارمہتیدرہ تاک
 بن ھمتا خوبی بناسن و ھەر خوؤ برپار لھسر چالاکي رینگا کانسی
 خویندن و فیر کردن ہدا .

۱۲۔ فیر کردنی گہرہ سالان : -

کوہیتمبہک لای دہکاتوہ کہ ھەر چہشنہ نارہ زایی یا جیا کردنہ و مہسہک
 لہ نیوان فیر کردنی گہرہ سالان و فیر کردنی سالان بکری ، ناکوک و بسق
 لہگن تنیکہ یشتی پھروردی گنتی : ھمروہ گنہ بینین تا وندنی نہ خوین -
 دہاری ھەر گیز عانی شاماد بگردن نوعن نوز نادا : شیدش پندسہر کردنی
 گہرہ سالان دہگینہ زیاد پوزی لہ تہا حیویدی کے بندداری دہکالہ
 مسؤگھر کردنی شامانجد پھروردی بھین ، شہر شہرہ دیار بگردن سسرہ
 پھروردی گہرہ سالان لہ تہا ستنی شہرہ ہی یا خود شاپلوکہ دانسی
 لہ چوارچ پومہکی پھروردی ہی کہ شہر شہرہ گم بگرتوہ بہ ہی شہر مہسہک
 درووستانیہ ، بہ لگو دہی لہ سیامہتہ ر بھر جہ پھروردی بہ گانسد ا
 جینگا بہکی پوزی بو تھر خان بکری ، ھمروہا فیر کردنی گہرہ سالان
 لہ قوتا بخانہو لہ دمر ویدا دہی . بیشبرکی پدی تاییہی ہی بدری لہ
 لہ ماوی دہ سالی داھاتوودا .

۳۔ قہلاچو کردنی نہ خویندہ واری : -

کوہیتمبہک لای دہکاتوہ کہ قہلاچو کردنی نہ خویندہ واری دہی لہ بہرنامہی
 فیر کردنی گہرہ سالاندا گرتکی پدی تاییہی ہی بدری بہ تاییہت لہو
 شونانسی کہ نہ خویندہ واری تہا پلاؤ شہوہ ، شومش پھیونسدی دار

بکری به دوو ناقاره وه ؛ قهلا چو کردنی نه خویند ه واری وه زینی بســـ
تویزه کانی هیزی کار کردن ، قهلا چو کردنی نه خویند ه واری به کومـــ
هر کاتی ههله و منج له بار بوو .

۱۴- پوره و فیرکردنیکی خسودی :-

له بعر جۆزا و جۆر بوونی ریتگا بهر بهرد ههین به کان که یارمهتی هر وێنه ده دهین
بوئه وهی ههسرخوی ، خنۆی روشنبیر بکا و بۆ شهوهی تاك بتوانی ئاواته کانی
خو فیرکردن مستهگم بگا ، دهین له توانای دایه له ههموو شوینیستیک و
له ههموو ههلو ههسرخهنگدا به شینازو ئامرازه بیویست خویندنی کسیتی
بکاته چالاتی به کور بهیجت و بهرحهسب خهینهر ، له بهر شهوه کومیته راد ههسپیری
که بهگهواته عرازه کاتی بهر تا قهیکه . . . کارگهزاره کتیبخانه ههین به کان . . . هتد
له ههموو بۆنه فیرکردن به کاند به کانی بهیستین بو یارمهتیدانی خو فیرکردن .

۱۵- چاره بهیستکردن نهرو خهزانه بهر بهرد ههین به کسمانه
نه ریتگای سوود بهر کردنی له تهکنیکه نوێ به کسمانه وه :-

سوود وهرگرتنی بۆنه فیرکردنیه تان له توانایهی که تهکنیکه نوێ به کابن و
دۆزینه وه زانستی به کان نه بهر خهستین زۆر سهوورداره ، هۆ و ئامهسته سرازه
نوێ به کابن بۆ جستی به جلی کردنی ههمندی کرنگی نه بستی به سههر بهر بهرد هه دا-
براتیك نه کراوه ، له گهله شههه شدا شه براتیك کردنه بووه هۆی خهراپهسی
کردن له پیشه خهستی بهر بهرد ههین و چنک کردنی کار دانه وهی بۆنه خهستی
فیرکردن . کومیته ش بیویست سوود وهرگرتن راد ههسپیری له وهی کسه
تهکنیکه نوێ به کان سهبارته به هیل دانان و نه خهسه کیشانی گهستی
بۆنه فیرکسهرد نهی به کان پیشه کسه ش ده کهن .

۱۶۔ پراتیک کردنسی ته کیکه نیپه کان ۱۔

به کار هیستنان و پراتیکی سرکه وتوو پۆ ته کولوزیای بهرورد می نوی
ناشی نه جگام بدری نه گمرد هسته فیژکردنی پۆ ناماره نه کری ، له بهر
نهوه کومیتته نهوه راد هسپیری که بهرنامه ته ناماده کردنی ماؤستایان راسته
بگریته وه پۆ نهوه له نه جگامی بلا و نه وه ته کولوزیای بهرورد می نوی
بتوانن فرمان ورؤلی تازهی خو پان وه گمرد بخدن ، پیوسته به شه پیک
له بهرورد جهی بهرورد می پۆ پیشخستی تم ته کیکه نهوه به کار هیستنان
نه رخان بگری .

۱۷۔ نه هیشتی جیا وازی به سره کیکه کاننی نیپان

تویزه کاننی ماؤستایان ۱۔

کومیتته راد هسپیری که کردنی نیپان ته توانی رؤل ته واری خووی به پنیست
نه گمرد بنا خه کی جگامی نهوه له نه جگامی نه وه ته کولوزیای بهرورد می نوی
سوی به کاندای گونج و نه بهر ، نه به کانه جیا وازی نیپان ، ماؤستایان س
سره نای و ماؤستایانی فیژکردنی هوسری و ماؤستایانی دروانا و نه سدی
وزانکوتانی هیه یا ساجکی ، هه ر به خو پود بگری و ، دهی لسه
توانادا یی که ناستی فیژکردن له هه موور لقه کاندای بهرز بگریسته وه .
په مریش ته نه ناخ و به های که سایه تی ماؤستایه . له بهر روشنای ته سه م
دید و بهر نه تر کومیتته راد هسپیری که هه موور جهره ته گبیریک به سگری
پۆ دانانی سنوری سه بهاره ته به جیا وازی به سره کیکه کاننی نیپان تویزه کانسی
ماؤستایان و کار کردن له پینا و نه هیشتیان دا .

۱۸۔ ناماده کردنسی ماؤستایان ۱۔

گرنگبه سره کیکه کاننی پیشه فیژکردن پیوستی به راستکردنه وه په کی

ہم سہارن بہ پرورد ہی کہ سابتی خویان بہ لگو سہارن بہ پرورد ہی
پرورد ہی بہ نیوہی کی گشتگر ، چونکہ ٹمگر ہر چارہ سہرگرد نیسک
جولانہ وہی کی ناوہ کی لہبہ شداری جلاکانہ ہی فیروزا زائدانہ پروٹسٹی
بہ کہ مترخمر دہمینیستہ وہو نہ سہر کہیتن شیرازی بہ ولادہ ہیتر
وہ دست ناہیتن •

سہر جلاکانہ نووہر •

- ۱۔ Faure, Edgar, and others . Learning to be .
- ۲۔ ولیم بلاٹ : تقریر اد کافر نقطہ تحول فی تخطیطہ ترجمہ محمد
احمد الخاتم (مجلہ التریبہ الجدیدہ - مکتب البونسکو الاقلیہ -
فی البلاد العربیہ - السنہ الاولی العدد الاول - ۱۹۷۲) •
- ۳۔ الجدید فی التریبہ والجدت عن البدائل ، ترجمہ الطہان خسوری
(مجلہ التریبہ الجدیدہ - مکتب البونسکو الاقلیہ للتریبہ - السنہ
الاولی ، العدد الاول ، ۱۹۷۲) •
- ۴۔ بی بی طاہیرہ ، فی تصدیق حوراء لازمہ (ماتنہ الترتیبیۃ الترویجیہ مرکسر
لشونین التریبوی فی وزارت التریبہ السعودیہ - ستمبر کانسن الاول
السنہ السادسہ ۱۹۷۲) •
- ۵۔ نحو تحول شامل فی التریبہ ، (ماتنہ البونسکو العدد الحادی
عشر ، تشرين الثانی ۱۹۷۲) •

تیپینسی •

شہم رقابہ ورتارہ نہ گوٹوری (الفونینق انریسوی) - ۱۰۰ زمارہ (۱۵)
حالی ۱۹۷۶ - شاصسادہ کراہو وورکیسردرا وہ ،
ہر وہا سہرود کہ چند زماروی دیکہ وریکسراہ •

تازادی روژنامه نووسی جو نیشیلا ده لوی تے؟

تازو

گومان له ده دانی به که هه موو کومه لگا به کی مره قابه تی "تازا" قوتخانه کان...
گه شه کردنی میرووی بو جمنه چین و توویژ نیکی کینه لایه ت. دایه ش
بووه . هه رکاتی جینیکی دیار سگرا و تابوری ولات ده گرتنه ده سست
ته و ده سلاتی سیاسیتر ده خانه ژهر رکینی خو په وه به به ستی زیانتر
توند کردنی لقه سه ره کی به کانی تابوری له ده سست خو په وه به بر شام
مه به ستر دام و ده زگا و دامه زرا و ده کانی خو ی داد مه زور نیت . جا به کس
له گرنکسین شم دام و ده زگا پانه درووست کردنی حیزی تاییه تسی
خو په تی . شم حیزه تر نه خسه و پیلانی بیویست داد نه نیت بو پاراستنی
به رزه وندی به کانی شه و چینه و هه وئی جه سپاندنی تاید و لو لوه تی چینه که
ده دات . به رزه وندی به کانی شه و چینه ده سلاته اره شر (کنسها
پرولیتاریا نه بیست) بهنده به جه وساندنه وهی چینه کانی تری کومه لسه وه
بو شار دنه وهی شم راستی به شر بیویستی به ده زگا به ک ده بیست . شم
ده زگا به شر ده زگای پاکه یاندنسه له ویشدا پروژنامه نووسی پرولیکی گرنک
ده کپیت که راه پروژنامه نووسی میترکیکی جهنا به تی پپه به وه هه موو
چیتیکی کینه لایه تی بیویستی به پروژنامه و کوفاری جوژا و جوژ ده بیست

بۆھۈشپار كوردنەھەي خەلكنى سەر بە چىنەكەي خۇي . جا لى —
قۇناغى بەكەي سەرمايە دايدا ، كاتى بۇرۇدا دەسلەت دەگىنە دەستە
ۋەك ئەركىكى تايپەت بە شۆرپى دىموكراسى بۇرۇۋازى ئازادى رۇزنامە
نووسى دېئىتە كاپەۋە ، چۈنكە ئاپتاسى زور ۋەھى مېرۇۋ لەگەل بىرۋ
بۇچۇرۋەكەنى ئەۋدا بەۋ ، ھاۋشا ئىشە ئەگەل ئامانچ ۋ ئارەزۋەكەنى گە ل
لەم قۇناغدا .

بەلام ھەركەت سەرمايە دارى لەۋلاتىكدا رەگى داكوتتاۋ بەپوۋەندى —
بەكەنى بەرھەم ھىنانى سەرمايە دارى بۇرۇن بە كۆمىپ نە رىي گەشە كوردى
ھىزەكەنى بەرھەم ھىنان ، ئەۋا ئەگەل چىنە چەۋساۋە كاندە رۇۋ بىرۋ
دەپتە ۋەۋا كىكى بە چىنايەتتە بەگەر . زور دەپنە چىنە ھۇي ئەشەۋە
بە ئازادى نووسىن رىۋا . مەزىن لە بەرۋەندى ئەۋدا ئاپت .

ھەر ھەم بەر بەگەل بۇرۇناغە كۆنۋە كاندە كەسەنى سەر بە چىنە ۋ
نۇزۋە چەۋساۋە كەسە دەست نەكەن بە ئەركىكى كۆنەن لە بەرۋەۋەندى بەكەنى
چىنە ۋ تىپزەكەي خۇي رىۋا بەرۋەكەنى بۇرۇۋاۋ بەپوۋەندى بە سەرمايە دارى .
بەكان رىسۋا نەكەن بېگومان ئەشەۋا راسنەۋە خۇر بەردە لەرۋى رىغىستارە
دېندە ئەۋدەۋە نەسەكەنى چىنە چەۋسەنەر ھەلدە مال رىسست .
زەمبەنى چەۋراشە كوردى چەۋراۋى زەۋجە تىكىشىن بۇ سازنا بەرۋەست
ناتوانىن ناۋرۇكى راستى بەكان بەشارنەۋە . مەلانى بە چىنايە تىپەكەسەن
زەق دەپ سەۋەۋە كۆرۈنكەن زەۋجە تىكىشىن ھەشپاز دەپناۋەۋە خەباتىسى
چىنايەتى پان چۆشپى دەدەن ، بەش پىرۋەسى ھەلتەكەنى شىۋاۋە
كۆنەك شىۋاۋى سەرمايە دارى خىرا دەپتە . بە ئاسى ئەمانش
لە بەرۋەۋەندى چىنە بۇرۇۋادانى بە بۇنە بەھەر شىۋە بەك ۋ بە ھەسەر
نرخىت پىت ۋ ئازادى رۇزنامە نووسى پىشپىل دەكەت يە ئەۋتا سىرۋەكىسى

ههركاڤك چينگ يان ئاقمېڭى كۆنەبەرست دەسلەپتىكى گرتىپىگە دەست
 لەمە خراترى بەسەر پۈژنامە نووسىدا ھېنا ۋە • جا لە زىمىكى پۈرژواي
 نەتە بەرستى ۋە كورژىنى بەسى ئەيى جىن جاۋپروان بىكرىست ؟
 ئازادى پۈژنامە نووسى لە ۋە پلە بەكدا بې • لەمە پىش ووتمان كىسە
 حېزب پالاتىسىن دەزگى جېنا بەتى يە پۈ پاراستى بەرژە وەندى يىسە
 جېنا بەتى يە كانسى جېنسىكى ديارىكراۋ • جا پۈرژواي خېراقىسىنى
 لەرگى بالادەستى ئابوروى و حېزبە نەتە ۋە بەرستە كى تۈانىپەتسى
 كۈنترۈپتىكى تەۋاۋ بىكەتە سەر پۈژنامە نووسى لە خېراقدا ۋە گەر سەرتىكىسى
 ناۋرۇنى ئەۋ پۈژنامە و گۇقارانە بىكەن لە خېراقدا دەردە چىن ، بە ھەمەردو و
 زمانى كۈرد دەۋەرىن يە ۋە ، بە تەۋاۋى ئەۋمان پۈ دەردە كەپت كە تىسا
 زادە يىن ئازادى پۈژنامە نووسى پىشېل كۆرۈۋ تىنھا پىگە بەۋ پۈژنامە سەر
 كۆتارانە : زۆرە كە لە سەر پىشېل پىشېل جىنى بەسى ۋە دەپۈز • ھېسە چ
 پۈژنامە سەر كۆتازىن ئاتۈانى ھەۋالې • پىشېل ۋە تازىنك پىشېل كە ۋە گەر
 بە ۋاۋى لە خىزمەتى پىرو پۈچۈرۈپ كىنى دەۋلەتدا نەپىت • ئەگەر چىسى
 ھەندى جار ھەلۈ بەرچى ۋە پىشېل كە پەۋ كە تۈرۈك ئازادى بە پۈژنامە
 نىروەسى پىشېت •

بەلام ھەركە ئەۋ ھەلۈ بەرچانە نەما دەست بە جىن دەگەرپتە ۋە قارخە كەدى
 خۇكى ھەلۈ بەرچى كورد ستان ۋە سەر ھەلدانى بىزوتتە ۋە پىزگار پىخسۈۋازى
 كەلى كورد كەلچ جار نا چارى كورد ۋە كە پىگە بە دەرچۈنى چەنسى
 كۆتازىلە پۈژنامە يەكى كوردى بدات • بە نەۋنە لە سەر تەي خەنتا كاندە
 چەند كۆتازى پۈژنامە يەك بە زمانى كوردى دەرچۈرە پۈۋارى خۇپانسىدا
 رولى خۇپان كىزا لە پىلاۋ كورد نەۋى پۈشنىپىرى ۋە ھوشيار كورد نەۋى خەلىسكى
 كورد ستان • بەلام ھەركە ئەۋ ھەلۈ بەرچە نەما بە كەس ئەۋ ئازادى يىسە

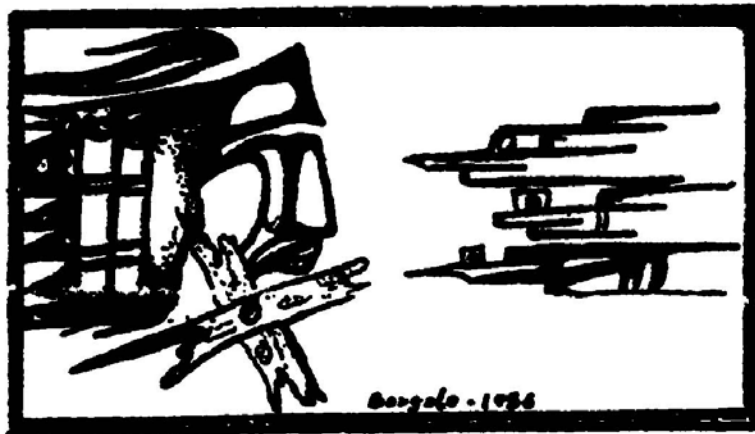
له گۆر نرا و ئاراسته‌ی گۆڤارو پوژنامه كوردی به‌كانی ، له پێگه‌ی چه‌نگه‌
 كه‌سیكى خۆفرۆش و هه‌له‌رست ، گۆرێ به‌ره‌وجه‌ و اشه‌ كردنی خه‌ڵكێ
 كوردستان و شه‌یواندنێ پوشتنبیری كوردی . ده‌ستی كرد به‌شه‌ڕه‌یی
 ناهه‌كێ . پوژنامه‌ی گۆڤاره‌ كوردی به‌كێ . ئه‌و ئه‌و ئه‌و ئه‌و ئه‌و ئه‌و ئه‌و ئه‌و
 به‌ ته‌واوی هاوشانی نه‌خشه‌ و پیلانه‌ په‌گه‌ز به‌رسته‌كانی خوی به‌سین .
 شه‌واتا به‌كهم شه‌ت كه‌ لێ ئێ قه‌ده‌غه‌ كردن و وشه‌ی كوردستان به‌سین و
 فه‌رمانی پێدان كه‌ له‌ جیاتنی ویشه‌ی كوردستان له‌ هه‌موو نووسینه‌كه‌دا
 ده‌بێ وشه‌ی شه‌ڕه‌یی دا به‌ئێن و به‌هه‌یه‌ شه‌ڕه‌كه‌ش نا بێ ووتار و هه‌وا له‌
 كانیان له‌ سه‌نوی پوچووێ ته‌سكێ شه‌ڕه‌ی به‌هه‌وه‌ ده‌ره‌ به‌جیه‌ت و
 نا بێ بۆنی سه‌سه‌تیان لێ به‌یت ، نا بێ به‌كه‌ناری بیری به‌شه‌كه‌ و ته‌سه‌خواری
 دا به‌رۆن ، مافی هه‌له‌سه‌نگاندن و په‌خه‌كه‌رتنه‌یان ئه‌یه‌ له‌ به‌ره‌ پوچووێ
 چه‌وته‌كانی پێم ، مافی نا به‌زای ده‌ره‌سه‌تیان به‌ به‌رامبه‌ر په‌فته‌ناری
 ناشرینی به‌چووكترین كاره‌ ده‌ستی ده‌وته‌تی ، مافی شه‌ڕه‌ی ده‌سه‌وه‌ی
 به‌چه‌ڕه‌كه‌ش دیاردنه‌ز كوئه‌له‌یه‌نی به‌سین ئه‌یه‌ كه‌ به‌هه‌زه‌ به‌سه‌دی
 تاغه‌ خۆپێن پێه‌كه‌ز به‌غه‌دا دا ته‌به‌یت ، مافی شه‌ڕه‌یان ئه‌یه‌ په‌ شه‌ڕه‌ی
 هه‌ی په‌سه‌رت و چاره‌كه‌ و ته‌شه‌تێك شه‌ه‌جام به‌ده‌ن شه‌ره‌ به‌ قه‌د و به‌سه‌لی
 پێم و ده‌سته‌ و قه‌مه‌تی سه‌رانی هه‌له‌ده‌وت .

په‌نگه‌ به‌سه‌ین پێی به‌غه‌دا چ زانیك ده‌به‌ینی له‌ ئازادی پوژنامه‌
 نووسیدا . شه‌كه‌ر ئازادی پوژنامه‌ نووسی له‌ ئازادا به‌یت نا ئه‌نانه‌ت
 سالی سه‌ده‌ها كه‌سه‌ له‌ خه‌لكی عێراق و كوردستان له‌ سێداره‌ به‌دره‌ت و
 شه‌ڕه‌ی به‌ز به‌گه‌رت ، شه‌واتا خۆپێن پێه‌ نا ئه‌نانه‌ به‌رامبه‌ر به‌چووكترین
 به‌ره‌له‌ستی پوچووێ به‌ هه‌زاره‌ها كه‌سه‌ له‌ به‌ند په‌خانه‌كاندا تووند كه‌سه‌ن ،
 نا ئه‌نانه‌ نه‌خشه‌ و پیلانه‌ گه‌زه‌ كانیان به‌شارنه‌وه‌ و نا ئه‌نانه‌ په‌فته‌ناره‌ ناشرینی و
 به‌ده‌ره‌شه‌كانی كاره‌ ده‌سه‌تانی به‌شارنه‌وه‌ ، كه‌ نه‌مه‌ی په‌سه‌تیه‌یه‌ په‌ وشه‌

هم چینه دهسه لاتداره پسه ، باشترین نمونهش بوئه ره ننتساری
 بهد پروشتی "جمالی حاجی شریف" ی سرۆکی پیشوری نه جهره نسی
 به نارتغیزییه . ههروههها به ئاسانی ناتوانن گونده کانی کوردستان
 دیزان بکن و واتر پرا بگه بهنن که فرۆکی شیران بهردمانی کرد وون به
 بهزن و بالا هه لسانی دیکتاتوره کانیان بو مستهگر ناکریت به کسۆرو
 کۆتورنه وه کاندای . نه مانه و سه ره پای نه وهی ناتوانن دژاپهتی به
 چینه بهتی به کان بشیرینن و کنا رگیان بکن و جهماوه ری زوجه تکبشی
 کوردستان جه واته بکن و ههستی خهباتی چینه بهتی یان لاواز بهکن .
 بوئه له بهر نه مانه و ته لای هوی تر به هین جوریک پزیش بههستی .

وهک بیهه شه مه زه پزیه کۆنه بهرسته کان نهک هه ر نا زادی پزونا هه نووسن
 بهک . هه مه و نا زادی به کس کۆنه لاتی خه لک پیشیل ده کسات و
 نا زادی ریزنا . نه سینه به حه کی پیشکه و ته خوازی و کۆنه بهرستی هه مه سو و
 حیزه . و ریک خرازی و ریزیمه که و هه ر هیزب و ریزیکیش نا زادی پزونا مه
 به نووسن پیشین بهکات نه و مه ترسی له ده ره کوشی راستی دا ده کات .

www.zheehn.org

بىروسىگە يېزىلغان
يەككىلى مامۇستايانى كوردستان
بەبۇنە يېككە وتىن
پارتى ديموكراتى كوردستان - عىراق و
يەككىلى نىشتاننى كوردستانە و

(: ھېتۇزە يەككىلى مامۇستا)

بەبۇنە مەتبەئىسى مامۇستايانى نىشتاننى كوردستان
بەبۇنە مەتبەئىسى مامۇستايانى نىشتاننى كوردستان - عىراق

مەنەن دىن بىر بەلباغ ھەبۇنەنى ھەبۇنەلەن ، شارو شاروچىكە و
ئوردوگا و نىشتاننى مامۇستا و كورد و دۆن و ھەبۇنەنى شىبى شىبى
كوردستانە خىزىلە خۇنە دىبەنى بىر كورد و لە كوردى ھەبۇنەنى كوردى
ئەمەگدارى خاك و نىشتاننى زىنگا بەبۇنە ۰۰ ھىرا و ئاۋاتى ئەمىنەنى
خەلگى كوردستانى بىرەن و ئاخى كەبۇنە ھەبۇنەنى شادى كەبۇنە
دەن و خەبۇنەنى خەبۇنەنى

ھەبۇنەنى مامۇستا مەتبەئىسى مامۇستا مەتبەئىسى
نىشتاننى كوردستان بۇ ئاۋاتى بۇبۇنەنى كوردى لایەنە سىياسىيەتتىكى
كوردستان و عىراق بۇبۇنەنى مامۇستا مەتبەئىسى مامۇستا مەتبەئىسى
مۇسالىپتى كوردستان - عىراق و پارتى مامۇستا مەتبەئىسى كورد مامۇستا

د لسوژانه به پیر بانگه وازه که هاتن و به لافن ناشت، بوونه و میان مۆرکورد،
بوپه ئیمه ی به کیتی ی ماؤستایانی کورد. ستان له کاتیگا به و پیری یسین
خوشحالی به و پیرۆزیایی گهری خومان ئاراسته ی به پیرۆزان ده که پسن
به بوته ی ئهم رینگه و ته پیرۆزه وه ۰۰ ت هه مان کاتا داوا له برابانسی
حیزبی شیوعی عیزاقیش ده که ی بو ته ره ی به دم بانگه وازی به کسه ی
به کیتی ی نیشتانسی ی کورد ستانه وه پین و ناشت بوونه وه و
ته پای به ره و دامه زانندی به ره ی به گرتووی کوردستان و جعبه به ی
فراوانی عیزاقی شان به شانی به هیزه سیاسانه که مافی دیار کردنی
چاره نروم. پۆرگه لی کورد به له عیتی به ره وها بو به کخستنی هه ستی
په شه ره ی کوردستان و بیگه پینانی ک شگری شوپ شگری کوردستان
ههنگا و هه لپه رن

بو پینشه وه ره وه و سرکه و تهن
هه رشاد و سه ره پیرز به نهن

بنکه ی ژین

www.zheen.org

به کیتی ی ماؤستایانی کوردستان

هه که یی سکرتاریه ت

۱۹۸۶ / ۱۱ / ۱۶

راستگردنهوه

په کیتی ماموستایانی کوردستان

۱۰ / ۸ / ۱۹۸۶

بۆد سنی نسو و سمرانی گوڤاری خهباتی ماموستا

سلاوتکی شوزشگیرنه ی گهر ۰۰ هیای سرکهوتستان بۆده خوازم
له ژماره "۶" ی خهباتی ماموستا گوڤه ی کاروانی نه مریدا نه ده که
سهر ژانناهی شهید حسن نه نوهر ۰۰ ماموستا گوه - زور به - رخ
بورو، تهر و سسل و به هیز بوز ۰ به لام دوو وورده هه له ی تیکوتسبوو
شوهید و ارین له ژماره ی داها تودا به نجه بۆراستگردنه وه کسه و
رابکیشین، چونکه من له نزیکه شهید و بنه ماله کپسان ده نام ۰
۱- سالی ده رجوزی له دارالمعلمین "ی هه ولیر" ۱۹۶۸-۱۹۶۶ ه
نهک ۱۹۶۹-۱۹۷۰ ۰

۲- له بنه ماله کپاندا راست دوو شهید هه به به لام بهم شپه به ۱-
په کپان شهید برایی برایتی که نام مه فرزه بولو له ت ۸۶ ی
ده شتی هه ولیر تهوی تریان شهید عوسان "هی ناموزا به تسی
که له ۲۷ / ۹ / ۱۹۸۶ له پالیسان شهید کرا ۰

اسماعیل برایان شهید نه ۰ ر ئیستا پشهرگه به له هه لهنسدی
چارو "خلیل" ی برا هه ره بچووکیشیان پشهرگه به له سندووری

مەلبەندى جىرارو مەمۇرۇكاك مەحمۇدى براشسپان لە سەنگە رى
بەرگى داپە لە سنوورى مەلبەندى سىز .
ئىتر خوشىيى .

دلسوزتان
سەيفەدىن لە ئىير : اى كۆرەك

خوشىك وبىراى مامۇستا

- ك ق رى : خەباتى مامۇستا»
بىر يىنە ۋە ۋىلاۋى بىكە .
- ۋوتارو نووسىنى بۇ بىنىزە ، سىبا
نووسىنە كان زىانتىر لانيە نەكانى
پەرۋەردە يىيى ۋرۇشسىنىبىرى ۋ
سايكۆلۈۋى بىگرىتتە ۋە .
- ۋىنە ۋزىاننامەى شەھىدانى
مامۇستاي بۇ بىنىزە .
- ھەۋاك ۋدە نىگى ۋب اسسى
بۇرەۋان بىكە .

بەیاننامە په کێتی مامۆستایانی کوردستان بەبۆنە دەستپێکردنەوهی سالی تازەهی خویندنی ۱۹۸۶-۱۹۸۷ وه

کەلی کوردمان بە بارودۆخیکی سەخت و تەجرەبەکی ئێجگار تەست و
تالی خهباتیدا تێدەپەرتا، حیزب بێبەختی داخۆرا، دەتربێسن
په وشت و کرامەت، ئەمڕۆ لە هەموو کات و زمانێ زیاتر، بۆ پاراستنی
په یگیری لهرزۆکی رژێمەکە، دەستمان خست بینه قاتی جەماوەری شکار و
دێپتەکانی کوردستان، لێکرتز و نۆشتن، ناساندن و تۆقاندن،
وێران و کۆل کردن، هەلباسین و داڕێژین، پراگۆیزان و تەعریب
لە دەستەمۆکردن و تەبعیسا بەتەدرزەریهێک درێغی نه کرد و وه هەر
خۆی تاکه... واری جیهانی به لهم باره به وه
مامۆستایانی کوردستان: -

بەبۆنە دەست پێکردنەوهی سالی تازەهی خویندنهوه، سالی خویندنی
۱۸۶-۱۸۷ جوانترین و گەرمترین پەرزوایانی له ئێوه وه خویند کساره
خۆشه و بێستەکان و هەموو خەلکی ستەم دیدەهی کوردستان دەکەین، ئومێدی
شادی و گامەزانی، سەرەرز و سەرئرازی، سالیکی یه له خۆشی و سەرکەوتن
په هەموو لایەتەکان دەخوازین، بهر هیوا بهی سالی خویندنی ئێستە

سالدان سالن سەرگەرتى بەكجارەكى و سەرھەلدانى بەرورمردەى شۆرشگىنەنە
بىن لە كوردستانا .

وہك خوتان ئاگادارن حىزىنە ناسىرنا لىستەكەى عەفلىقەبەگان قورسايىسى
كارى جۆك بىن دادان ، دەستەمۆكردن و بەھسى كردن ، مەشۇ پىسىق
كردن و راپىتچى كردنى لە ھەموو تويۇزەكانى دىكە زياتر خىستەنە سەرتويۇنە
كومەلا پەتتەبە شۆرشگىنەنە ھەزەمەند و روتىنچىرى قىزقاروانى وەك مامۇستا و
خوتەنكاران سەبارەى بەسەۋەى كە رول و دەۋرى كىرگىيان بىن دەكىتسوردى
ئەۋەش بۇ چەك خىستى سەرگەرتى لەم ھەولەيدا .

ئەۋەتا ھەر لەم ھاۋىنەى راپىرد وودا رۇمىيەكەى زور ك مامۇستا و
خوتەنكاران راپىتچى دەۋزەخى بەنا و ئۆزىگەى مەشۇ پىكردى ھاۋىنەى
مامۇستا و خوتەنكاران كران ، بۇ ئەۋەى ھەر يەكەى دەۋر بەكەى ئىنسانىيەتكەى
ئالى كە جى بىن بلىن ئەۋە پلىتەۋە جى بىن كەن . ئەرە ئىنجام بەدا ، واتسە
كىيانى بەرەنگارى و خوشەۋىستى نىشتانەى رۇمىيەى شۆرشگىنەنەى ئىسپا
سەپكەن و بىر تىن باخان بۇ قان سەبەى خوتەن رەبەكارى بىن .

بۇ قوتبا بىخانە كەنىش كەسائىيەكىان تەمىن كورد وودە بە ناۋى رەھبەرى
الارتباط ۱۹۰۹ ، لە زورەىى حال تەكەنەدا سەبارەت بەرەى تىكرا مامۇستا پائى
كوردستان ئامادە ، تەن ئەۋەش كە لە ئەسنى سكرىبەى سەۋەك پەتى بەرەسە
قەبرىل بگەن ، ناچار بۇ ئەم لە ناۋى رەھبەت و باشورى ھىزە قەدە مەننا ئىسەت
زور جەريش نا ھەر بە ھەر بەرەى بەنا بەى ئىنسانىيەتكەى بە تا پەتتەبەى بەنا بەرى ئەۋ
مەبەستەى نار-رە ھەر پەردە نەپەى . ئەز بۇتەنەى بەر ناۋى ئاۋن (مەسلىم
الثقافە القومى) ، بەلام مامۇستا تىكوتەمرو خاۋەن ھەلۋىتەى و نىشتان
بەرورمەكان بىن پان دەلەن ، (مەھەلىمە مستەۋەدەكان ۱۰)

مەھەلىمە مستەۋەدەكان رۇمىيەكى دەزىۋە ئەلقەبەكى رەشى سىياسەتسى

رهگه ز بهرست و شتوفینپهستانه ی رژیمن ، به زوری له و جوژه کهسه لسه رزوک و
ترسنولنو نغس نزم و ههله بهرستانه ن که خویان له بهرگانی ئاشسه
خوتناوی پهکی قاد سهی ریسو ده د زمه وه و شم شرکمان بو د مخریته بری
ئه ی ماموستا دلیره گانی کوردستان ؛
ئه ی ئالا هه لگراتی مه شخه لی خهبات و ئازادی ؛

ههروه کو خوتان ده زانن به عسی چه بل بو د ژایه تی کردنی ئیسه وه
نیتنه ره راسته قینه که تان - به کپتی ماموستایانی کوردستان - ده زگا په کس
جاسوس به نا و (نه قایه ی معلمین) پێک هینا وه ، شم نه قابه کارتوشیه
له لایهن چهند کهسانیکی نه فرهت لیکراوی له میللهت د مرکراوی هه له بریسو
به ته بل و زهرتای به عسی یان به رتوه دهری . لیره ده ؛ به عسی دوو چه ک دزی
ئیه به کاره یینق پیکه سه ؛ بریتی به له : بو ئاندان بو کپنی . ویسه و دان و
ده سه ته بو کردنتان ، چه کی دزر : به کاره هینانی نه قابه کارتوشیه که په سه
وه کو ده زگا په کی جاسوس و د ؛ پلوتسینرو بهر کو تکر به سه رتانه وه به لسه
به عسی رهگه ز بهرست به زهرت زهر داره ده به وی پتان خرتنیتته نا و حیزیه سه
فا شه که یانه وه به به به ستن ئیکردنی دهنکی دلهری شو ریشکپزانه و له نا و
بردنی خامی سه ره ست و بهر سه رت و کردانی بیرو با و مری نیشته تان سه و
پتیشکه و تخیل زیتان ، دیاره شم کاره نا به سندن و جانه و مری په ی به عسی یان به ش
ئیه ی قاره مان و رابه ر . . . ئیه ی تیکوشه رو کۆلنه دهر . . . ئیه ی ئاموزگا رو
فتیرکار ده خاته بهرده م شه و راستیه که تنها خهبات و تیکوشان ، رابه رین و
قوربانی دان ، تاقه رنگا و شرکی سه رشانی هه موو ماموستا په کی دلسوزو
به شه رفی شم خاکه دا گیر کرا ویه .

ماموستایانی خۆشه و سست ؛

کهنه لانی خه لکی کوردستان ؛

له م کات و ساته ناسکی ئیستا دا کهسه رژیمنی ئاکرو ئاسنی هه لقه قبه گان

له هه‌مه‌و لا په‌گه‌وه هه‌مۆن د ه‌دا بۆ له‌وه‌ی زه‌اتر مافه پ‌ه‌وا کاله‌مان به‌نیشیل به‌کا و شه‌ر شه‌که‌مان سه‌ر که‌وت به‌کا ۰۰ مه‌سه‌له، ئا‌وتیه کردنی خه‌باتی ته‌سه‌ و‌وی هه‌ت‌زۆ به‌که‌خرا‌وه سیاسی و د‌یه‌م‌کراتیه‌کانی خه‌نگی کورد‌ستان به‌ شه‌ر که‌وتی م‌ل‌و‌وی و به‌ ته‌ستۆی هه‌مه‌و لا په‌گه‌وه د . . .

هه‌ر و‌ه‌ک م‌و‌ه‌ه‌ک له‌مه‌و په‌رو به‌اش به‌انگه‌ سه‌ و‌ازی د‌ له‌سه‌وزانه‌ی به‌که‌وتی نیشته‌مانی کورد‌ستان بۆ ئا‌شت به‌و‌نه‌وه‌ی. گه‌شه‌ر لا به‌سه‌ه‌ سیاسی‌ه‌کانی کورد‌ستان و‌ عه‌یراق بۆ به‌لا‌وه‌ نانی شه‌رو به‌که‌دا هه‌له‌به‌زان، هه‌رد و‌و هه‌زی سوسه‌یه‌لیستی کورد‌ستان - عه‌زاق و‌ بارتی سوسه‌یه‌لیستی کورد " پاسۆک " د‌ له‌سه‌وزانه‌ لا م‌و‌ه‌ی خه‌زان به‌را مه‌ر له‌ و‌ پانگه‌رازیه‌ی به‌که‌وتی نیشته‌مانی کورد‌ستان د‌مه‌ری و‌ گه‌وتیه‌ گه‌توگۆ و‌ ئا‌شت به‌و‌نه‌وه‌ ز گه‌شی یان م‌و‌کرد، و‌ و‌ له‌ م‌و‌شه‌ به‌ هه‌نگا‌وی ج‌دی و‌ سه‌له‌ی به‌شه‌مه‌ر که‌سه‌ ف‌س‌اره‌ له‌ گه‌کانی هه‌رد و‌و هه‌زی سوسه‌یه‌لیستی کورد‌ستان - عه‌س‌ر‌ا‌یه‌ و‌ بارتی سوسه‌یه‌لیستی کورد " پاسۆک " شان به‌ شانی هه‌زی به‌شه‌مه‌ر که‌سه‌: کور تان. له‌ شه‌ره‌کانی قه‌یوان - م‌اره‌ت شه‌ر ئا‌یه‌ به‌ به‌ه‌روه‌ خه‌سه‌سه‌ له‌رتۆک و‌ دا که‌ر که‌ره‌کی هه‌نگه‌تی به‌و‌نه‌وه‌ و‌ هه‌ر رۆژ: به‌ پانگه‌ی به‌سه‌ به‌شد و‌ عه‌به‌ره‌تی زه‌مانه‌ به‌و‌یه‌ ته‌ته‌. له‌ کاتێک به‌ نه‌ر به‌ به‌که‌کی رۆژبه‌ر ئه‌ندام و‌ گ‌اد‌یرانی به‌که‌ته‌به‌که‌مان - به‌که‌تی س‌ا‌مه‌: ش‌ایانی کورد‌ستان، به‌رۆزه‌یای خه‌زان به‌ه‌که‌ به‌که‌ی به‌شه‌مه‌ر که‌ گیان له‌ مه‌ر ده‌سه‌که‌انه‌ی کورد‌ستان به‌ به‌ته‌ی شه‌و سه‌ر که‌وتیه‌ گه‌روه‌ به‌ک‌ا: - و‌ای به‌گانه‌ ر‌اد‌ه‌که‌به‌نیه‌، له‌ هه‌مان کاتدا به‌ن‌ه‌وش‌ه‌حالی خه‌زان به‌را مه‌ر، ئه‌که‌خرا‌وه‌ سیاسی‌ه‌کانه‌ی د‌یه‌کی سه‌ر م‌ا‌حه‌ی کورد‌ستان و‌، عه‌یراق د‌مه‌ر مه‌رین بۆ له‌وه‌ی به‌سه‌ د‌مه‌ر پانگه‌رازیه‌ به‌که‌کی به‌که‌تی نیشته‌مانی کورد‌ستان به‌نه‌ و‌ ئا‌شت به‌و‌نه‌وه‌ و‌ نه‌پ‌ای سه‌ په‌رو د‌ا‌ه‌ه‌زاناندنی ((به‌وه‌ی به‌که‌رت‌و‌وی کورد‌ستان)) و‌ ((به‌به‌ی

سلاوله ماموستای شتورتر که همر پوزه له ئێتر بۆبا و فرۆکسە
د ووشدا ووشە شینین و پرەسەسی کوردی فیژی شەتە
بێ نازەکانسی کوردستان دەکا
سلاوله فاشیست کوردستان کوردستان - هیژی پێشمەرگە
کوردستان - که ئەمەریۆ مانگیکی پەسەقە شاخە سەرکەشەکانسی
کوردستان ئاسا له شەرکەیکسی بەرفراوانی جەند پێن
کبلو مەتری د ووجادا بەرامبەر گەرەتەرین هێرشێ مۆپسی و
تەکیکی د پەندەتەرین پۆتیی ئێم سەردەمە وە تا وون و وەکو گەلای
دار لێ پان هەلدە مۆپینن .
سلاوله هەمەو پۆلەیک - ئێم کوردستان - ئە کە خەمە
میلەتە کەسێ لێ کەلدایە

نەسری و سەرەرزێ بۆ شەهیدانی ماموستا و هەمەو
شەهیدانی پێگای، پێگاری و سەرەرزێ کوردستان
سەردن و پێرەشێ بۆ پۆتەسی فەسلا شەسی
هەر شەکارە بێ ئالای شتورترسی کوردستان

هەر شاد و سەرکەوتوو بێن

پەکیتسی ماموستایانی کوردستان

مەکتەبەسی سکرێتاریەت

۱ / ۱۰ / ۱۹۸۶

بنکھی ژین

www.zheen.org

مستند و مستند
عبدالله
عبدالله
عبدالله
عبدالله

چاپخانه‌ی شهید ابراهیم عزیز - ۱۹۸۶

بنكەى ژين

www.zlnews.org

خەباتى

مامۇستىنا

«بەرە و پتە و كوردن و فراوان كوردنى ريزه كانى
يەكيتى مامۇستايانى كوردستان و پشتگيرى
لە خەباتى گەلى كورد ، لە پيناوى بە ديهينانى
ئامانجە نيشتانى و ديموكراتى و پيشه يى يە كانماندا»

لەڭگە كاروانى خەباتى

بەيرانى رېڭى ماۆستايانى كوردستان لەبارەى بىنە مەن نەزىرى رېڭى توركيا بۆەر خاڭى كوردستان

كەلانى دىيا ئەمپۇ دۆى شىمىر بەلەزم و نۆكەرانىان لى
تېكوشانىكى سى وچاندا ن سەردەم سەردەمى بەرە سەندىنى
نۆرشى كەلانى زېر دەست و نەھىشتىنى چە وماندەنە وەى چىنا بەتسى و
لەبەردىنى ئازاردانى نەتە واپەتەى بە . . . قۇناغ قۇناغى رزگارى
كەل و نىنما سە .

جا بەككى لە ئامانچە سەرەكى بە نىشتەمانبەگانى
ماۆستايانى كوردستان پىشتىمىرى كوردىنى شۆرشو بەھېز كوردىنى
جولاندە وەى رزگار بىخو ازى كەلنى كوردستان بە وپەرى خۇندە وىستى و لە
خۇبوردوبى بە وە .

رزىڭى سا سوسدودا كەرى شەر دۆرا وى بەزى وى عېراق ها وىشان
لەكەز رىڭى خانوھا وارى زرا و تۆقى وى توركيا ، دور بارە لە سەر
سانۆى خاڭى كوردستانا وەكە رېڭى لە پىتتى شېرا كەرتوونىستە
بۆلدو سۆلد سواندن . لەم رۆزانەى ئەم دوا بېددا ، دواى ئە وەى
پىنمەركە كىان لە سەر دەستەگانى كوردستانى توركيا چەننى
ھېرنىڭى بەزىان كوردە سەر يامالەگانى رزىم و چەندە ملۆزىڭىگان
بە سزى خەلڭى بى دىفاعى كورد كەياندو بروسكە ئاسا كەرانە وە
بىنكەگانى خۇيان .

ههوارهکه تورکیای ههژاند .. ئهم کاره بهر له جوامیتری یسه
 حکومهته درندانهکهی تورگۆلت شوزالی تووشی ههستریا پێکی بیئامان
 کرد .. بۆیه کهوته بهکار ههینانی ناشرین و خراپترین شیکیوهی
 تهرورو راوانان و گرتنی هاوولاتیانی نیشتمان پهروهه، ۳۰ فرۆکهی
 رژیمی، هاوکات بهمههستی تۆله سندنهوهو لێدانی بنکسی
 نۆرشکێرهکان سنووری کوردستانی عێراقیان بهزاندو له قولاوسی
 زیانر له پێنج کیلومه نهرهوه، دهیان تهن بۆمب و ساڕۆخ و تهقه مه
 نی بیان بارانده سه ر خه لکی بی دپفاعی ناوچهکهو زیاتر له ۱۰۰
 کهس شههید کران و کیانی ههمیشه نه مریان گه بشته کاروانسی
 سدروهری و بوون به پێخۆری سه ره گدانی خه باتیکی پهرتین و تاوی
 نوێ .

بهم کاره درندانه به، رژیمی داخ له دنی تورکیا بۆ ههمسوو
 دنیای پان بهربنی سه لمانده وه که ههمیشه دوژمنی سه ره سختی گه لی
 کوردی رزکار بهخوازو ههموو گهلانی تینووی ئازادی دنیا به .
 ههتله راده گانی ئه نقه ره شه وه نده خنکاو شو قهینیه تن
 به جۆری نه که هه ر ساده ترین مافی ئهم چهرخه به مرۆقی کورد ره وا
 نابینن به لکۆ دان نان به بوونی زیاتر له چوارده ملیون کوردی
 کوردستانی تورکیا به لایانه وه کارێکی شه سته مه و به تورکسه
 شا خاوی به کان یا تورکه رۆژه لاتی به کان ناویان ده بن .

ئێستا ههردوو رژیمه شو قینی و ناسیۆنالیسته که ی تورکیا و
 عێراق بۆ لێدانی تووشی خه لکی کوردستان ها وکارو ده ست له نسا و
 ده ست له پیلانیکی بی هاوتان . کورد کوته نی : ((ره فیه قسی دزو
 سه ریکی قافلن)) .. هه ره به که شیان له سنووری قه له مره وی خۆیدا
 له کوشتن و گرتن و راوانان و هه لوانی درێنی نه کسردوره ..
 ده یانه وی سه زه بهری مۆدی رنترین و سامنا کترین چه ک و تفاقسی
 جه نکي ئهم سه رده مه شه و که له زه لیل بکه ن و به که نه به س خوستی
 خۆیان .. بدلام خه یالیان خا وه .. شه مپۆ گه لی کوردی را په ریه وی

روو له قهنگان هه لچوو به ههستیکی بهرزی سینهتمانی و بهوره بهکی
پۆلایینهوه درێژه به خهباتی رهوای خۆی ده دا و رۆژ به رۆژ مبه ره و
لوتکهی سه رکه وتی ههنگا و ده نی و جه زره بهی کوشنده تر و کار به گه تر
ده سه ره و پشینه تده تیره به فرینه دهی ههردوو رژیمی شه قرین و به عی .
به م پۆنه به نه وه ، ماؤستا شو رنکی پرو نیستمان به زوره ره کاسی
کوردستان ها و ده نکه له که ل به کیتی تیکوشه ره که یان - به کیتی
ماؤستا یانی کوردستان - نه و به یزی ناره زایی و به نزاری خۆمان
به درام بهر ههردوو رژیمه درنده ر ده به مرۆفا به تبه کهی به غدا و
شه نقه ره ده رده بهرن و هه موو تا وانده کانیان هه حکوم ده کهن .
ده با به کیتی و ته بایی هه یرو ریکه خرا وه کوردستان به کهن
به کینه هه و پینی خه بانی رزگاری و سه رفرازی به که جاره کی
نه مان رووخان به رژیمی قاشی عی سراق
مردن و روورده نی پۆ رژیمی قاشی تورکبسا
هه رسووکا و ریسوا بن دوژمانی کوردستان
هه رنادو به را وه بن دو سنانی کوردستان
نه مری و سه ربه رزی پۆ شه و ته هیدانه سه و
هه موو نه هیدانی ریکای رزگاری کوردستان
سۆ سو پرتی ... به مری زو ردار
هه رنادو سه رکه وتوو ســـــــن

به کیتی ماؤستا یانی کوردستان

هه کته بهی سکر تار بهت

۱۹۸۲/۳/۱۲

ئەمۇۋىيە پەرزىۋەت كەلگەن

فېزىكىدا لىق وولاتى چىن دا

عبدالرحمن

پېش رىزگار بىون، سىستىمى فېزىكىدا لىق وولاتى چىن دا، لىسىستىمى
يا بانى ھىر دوو سىستىمى شىنگلىزى و ئەمىرىكى وەرگىرا بىو، ئەو
كاتە نامانجى فېزىكىدا لىق وولاتى چىن دا، لىسىستىمى فېزىكىدا لىق وولاتى چىن دا
كۆمپىرادورى بوزۇادا بىو. دوای رىزگار بىون چىن دا، لىسىستىمى فېزىكىدا لىق وولاتى چىن دا
بىكى رىزگىرى بىو، ھىر ئەو وەختە چىن دا، لىسىستىمى فېزىكىدا لىق وولاتى چىن دا
ھىبىون دۇى گۇرانىكارى بىو بىنەرەتى بىو، ئەو دىستاندە، ئەو
كارەش وای لىسىستىمى فېزىكىدا لىق وولاتى چىن دا، لىسىستىمى فېزىكىدا لىق وولاتى چىن دا
بانى وازى بىكى گىرنگە لىسىستىمى فېزىكىدا لىق وولاتى چىن دا، لىسىستىمى فېزىكىدا لىق وولاتى چىن دا
بىكاتە، تا لىسىستىمى فېزىكىدا لىق وولاتى چىن دا، لىسىستىمى فېزىكىدا لىق وولاتى چىن دا
خىمەتى شۇر دا بى " شۇر شى فەزىكىدا لىق وولاتى چىن دا، لىسىستىمى فېزىكىدا لىق وولاتى چىن دا
نەزىكىدا لىق وولاتى چىن دا، لىسىستىمى فېزىكىدا لىق وولاتى چىن دا :

کردنه‌ی هردوو لایه‌ی تپوری و کرداره‌کی ده‌گرته‌وه، بۆ نمونده ده‌رچوو‌ه‌کان کاتی‌خویندن ته‌وا و ده‌که‌ن، چاندراره کشتوکالی‌ه‌کان لیک‌جا جیا ناکه‌نه‌وه (له‌گه‌ل شه‌وه‌شدا کاری سه‌ره‌تایین سه‌بارت به‌زانین)، هه‌روه‌ها ده‌رچوو نازانی‌کرێکار چۆن کار ده‌کسسا، جوتیار چۆن جوتپزی ده‌کا، کرداره بازرگانی‌ه‌کان له‌بازاردا چۆن ساغ ده‌کرێته‌وه؟ شه‌مه‌ جگه له‌په‌شیل کردنی هه‌ستی جینا‌په‌تیان، سیستمی راپوردوو هه‌موو ئاواتی شه‌وه بوو منال سه‌رکه‌وی، ناودار بی، زیانیکی خو‌ش‌به‌سه‌ر به‌ری بی شه‌وه‌ی بیه‌ر له‌نیشسته‌مان و چاره‌نووسی بکاته‌وه .

له‌به‌ر شه‌وه، بۆ ئاماده کردنی مێشکی منالان و وه‌گه‌ر خستنیان بۆ خزمه‌تی گه‌ل و په‌یدا کردنی توانای زانستیان به‌شپوه‌یه‌کسی سه‌رکه‌وتوانه، چهنده‌ین لیک‌کۆلینه‌وه‌ی گرنکه‌ها ته‌په‌شه‌وه. هه‌ر له‌م ده‌سته‌په‌که‌وه به‌ریاردرا سیستمی وه‌رگرتن بکوردی و نه‌رمی‌وشینه‌یی له‌ریک‌خستنی خویندنگا بۆ دۆزینه‌وه‌ی هه‌لی فراوانتر سه‌بارت فیکردن به‌په‌ره و بکری .

بۆ نمونده له‌لادی‌کاندا، له‌و شوینانه‌ی جوتیاری لی‌کۆده‌بینه‌وه، قوتا‌بخانه‌ی لادی‌ی بکریته‌وه، له‌شوینه‌ شواین نشینه‌کانیشدا ماؤستا هاده‌مو هاورپی‌ی شوانه‌کان بپه‌وه‌ر لایه‌کدا به‌رون. به‌م جو‌ره قوتا‌بخانه‌ی ده‌گوتری " قوتا‌بخانه‌ی سه‌ره‌پشتی شه‌پ "، بۆ شه‌و راکه‌رو ماسی گرانه‌ش که‌مناله‌کانیا ن هه‌لی فیکردنیان ده‌سه‌ن ناکه‌وی، شه‌وا ماؤستایان به‌مه‌به‌ستی فیکردنیان ده‌بی‌هاوتان بۆ راکه‌کان له‌که‌لیان دا بچن، به‌م جو‌ره قوتا‌بخانه‌یه‌که‌ ده‌گوتری " قوتا‌بخانه‌ی سه‌ر ئاوی ده‌ریا " شه‌م دوو نمونه‌یه‌که به‌لگه‌ی شیوازی قوتا‌بخانه‌ گه‌رۆکه‌کان ده‌نوینن .

شه‌وه‌ی تایه‌تیه‌ به‌سیستمی وه‌رگرتن له‌زانکۆکاندا، هه‌ر وه‌کوو جارێن پشته‌ به‌نمه‌ر به‌سه‌بوو، که‌چی سیستمی نوێ له‌سه‌ر

شدم تیۆه یه ههنگا و ههئده کری :

- آ (ده رجوانی خویندنگا دوانا وهندی بهکان ، پروو ده که نه سه
دیته نهکان یا کارخانهکان تا پۆ ماوهی دوو سال کاری تیا
بکهن ، له سالی یه که مدها ده ولت یارمهتی ماددیسان ده دا .
بهلام له سالی دووه مدها کاریکه ده گرنه نه سنۆ و له سهری ده زبن .
ب : له نهجامی ههول و کوئسیر کاری سه رکه وتوانسه و پرا دهی
زیره کی ، زما ره یه که له ده رجووه نا نه ههئده که ون و نا و دار ده بن .
ج (لایه نه سه پۆری بهکان ، له نا و چهی دیار بکرا و دا ژمه ساره ی
دا واکرا و پۆ زانکو دیاری ده کا .
د (پاس دلنیا بهون له وهی که ده رجووه که له پرووی بیرو زانست و
کاره وه پینکه وتوود ، له لایه نه جه ما وهی نه و نا و چه یه یا خود
کارخانه که وه به مند ده کری و پۆ زانکو ده پالیئوری .
ه (پاسار دا واکاری به که پۆ سه رکردا یه نی بالائی نا و چه که بهرز
ده کریته وه ، نه وه ن دوا ی دلنیا بهون له مه رجه کانی پیوست
فه ره مانه که پۆ زانکو بهرز ده کاته وه .
و (زانکو له بهر رۆنهانی مه رجه کانی پیوست له دا واکاری به که
ده کوئلیته وه ، که سنو کوئی تاییه تی له که ل خویندکار ده که نه جام
ده دا ، دوا ی پرس و پرا ویزکاری له که ل سه رکردا یه نی نا و چه که ،
زانکو پۆی هه یه وه رکه رته که ده رته کاته وه ، له م حاله ته دا
خویندکاره که پۆ نوینی کاری به ئیئوری ده که پینته وه .
بوخته ی پاس ، وه رکه رته له زانکو ده بی ۱) دا واکار ده رجوانی
خویندنی دوانا وهندی ۱۲ دوو سال له کاری به ره ده مه پینه ردا خزمنه تی
ده بی ۳ سه رکردا یه نی نا و چه که به سندی کرد بی و هه لیس زارد بی
۱۴ له پرووی سهرز ناستی زانست و کارکردن پینکه ون سه ووب سی
۱۵ هه لومه رجه سه دروستی به کانی له بار بی ۱۶ دوا مه رجیسن پۆ
وه رگرسی . ده بی پدرا مه ندی زانکو ی له سه ر بی .
به لای چینی به کانه وه شدم جو ره نه پوازه هه سنی خویندکسار

دەجۈولنىڭ بىدوۋى كە جەماوەر بىۋزى ئانكۇيان ئاردوۋە (نەگە نەمرد)،
لەبەرئەۋد ئەر بۇيە لەزانكۇ دەخوئىنى تا خزمەتى جەماوەر بكا .

۱۳ كاركتېرى و رېكخستن لەفېرکردندا .

لەجېن وەزارەتتىكى پەرۋەردەدو فېرکردن ھەيە . لەھەدرېسىم و
بارئىرگا و ئارەۋانىيەكانىشدا بەرپۇدەبىدراستى فېرکردن ھەبەد ،
ئىدىكى وەزارەتى پەرۋەردە بىرىتىيە لە نەختە كىشان و دانانىسى
سىياسى كىنى پىرۋەسى پەرۋەردەبىو كاكلى كىردسى ئىزمۇونىدە
سەركەۋىنۋەكان و كىشى كىردن و بىلاۋكىردنەۋەيان لە سەرانسەردى
ئىنىماندا ، وەزىرى پەرۋەردەو فېرکردن پائىرەزامەنىسىدى
ئىنجۇمەنى كەل لەزايەن سەۋكى ئىنجۇمەنى وولاتدوۋە دادەمەزرى ،
ۋەرازدى پەرۋەردە لەم بىدئانە پىكىھاتوۋە : (۱) سىياسەت
(ب) فېرکردنى بالاج (فېرکردنى كىشى د) نەختەكىشان ۵ ؛ وەرزى
ۋا كاروبارى دەرەۋە .

زانكۇكان سەربەخۇن ، لەپۇزى سىياسەتى كىشى نەختەكىشانەۋە
سەبى . ھىچ پىدوۋىدى يەككىيان بە مەلئەبەدەۋە نە ، بەرپۇدەبىدرايد
تەكاسى پەرۋەردەن لەھەدرېمۇ پارىزگاۋ ئارەۋانى يەكانىشدا
بەئىككىن لەكاركتېرى خوجىيى ، ھەلپىزاران و دامدزاندنىسى
بەرپۇدەبىرى پەرۋەردە لەزايەن كۆمىتەى شۆرتكىپرى ھەدرېمەسەۋە
بىپارى لەسەر دەدرى .

پىدوۋىدى ئىۋان وەزارەت و بەرپۇدەبىدرايەتتەكانى پەرۋەردەى
ھەدرېمەكان ئاراستەۋخۇبە ، ھەدرېمەكان لەزايەن وەزارەتسىسەۋە
سەربەستى كاركتېرىيان پى سەپتەرداروۋە پىشنىيارەكانىشان بىر
ئىنجۇمەنى دەۋلەت بەرزەدەكرىتەۋە .

۱۴ فېرکردنى كىشى :

لەپاۋوردوۋا ، كاتى وولاتى چىن كۆمەلگەبەكى نىمچە زىسەر
دەسەۋ نىمچە دەرەبەكى بوۋ ، نەخۇپىندەۋارى تىلاۋبوۋ ، تەنانەت

بېئىس سالى ۱۹۴۹ رېژىمى نىڭ خۇيىندىۋارى ۸۰% ى پىكىڭ دەھىتا ، رېژىمى خۇيىندىكاران بۇ رېژىمى دانىستوان لەنمەنى خۇيىندىنىڭدا ۴۲% كەمىر بوو . بەۋانا ھەلى فېرگىردن زۆر كەم بوو ، بەناپەتى بۇ رولەي كرىكارو جۇنباران . دۋاي شۇرۇشى فەرھەنگى قەۋارەي نىڭىر كىردى بەئىۋەيدىكى فراۋان سەرى ھەلدۇ و پىرۋەسى بەزۆر فېرگىردىنى قۇناغى سەرھاسى لەھەموو كۈندەكان دا دەستى پىي كىرد . لەشۋىندە بىكىدونوودكان ماۋەي بەزۆر فېرگىردن كراپە ھەوت سالى و لەسە ھەندىكى دىكە بۇ نۆ سالى و دە سالى درېژەي كېشا ، تىسا ھەموو كۈمەلكدى جىيى بوو بىدقۇتا بىخاندەيكى گەۋرە .

شىستا زىمەردى خۇيىندىكا سەرھەكى بەكانى جىيى ، ملىۋنىك خۇيىندىكا زىيانرە ، ۹۵% ى دانىستوان ھاۋزەمان لەكەل تەمەنى خۇيىندىن لىدو خۇيىندىكا يانەدا دەخۇبىنى و نىڭر دەكرىيى . خۇيىندىكا دۋا ناۋەندى بىدكان خۇيان لە (۱۰۰۰۰۰) خۇيىندىكا دەدەن و (۵۰) ملىۋن خۇيىندىكارى نىيا دەخۇبىنى . زىمەردى خۇيىندىكا پېشەپى بەكان (دۋر سالى ياننۇناغى دۋاناۋەندى) زىياتر لە (۲۰۰۰۰) خۇيىندىكا دەپى . زىمەردى خۇيىندىكا نەكنۇلۇۋى بە پېشەپازى بەكان كەپتۇتسىد (۳۰۰۰۰) خۇيىندىكا . بىدلام زىمەردى زانكۇ و شاپۇزگاكان لە (۴۰۰) زىياترە و زىانر لەنىۋ ملىۋن خۇيىندىكارى كرتۇتە خۇ . شاپانسى باسە كىرمارەي دەرجوۋانى زانكۇ لەھەفتاكاندا كەپشە دۋازدە شۋەندەي دەرجوۋەكان لەپەنجاكاندا .

۵) بەرنامە :

بەرسامدى ھەرىمەكان نامادە و پىكىڭ دەخۇيى بۇ شۋەي ۋەزارەتى بەرۋەردە لەداھا تۋودا بىنچىنەكانى بەكە بىخا ، لەبەر جىساۋازى باروۋدۇخى ھەرىمەكان ، ناتۋانرى بەكە بەرنامەي بەككرتسىۋوى كارپىكراۋ لەھەموو ۋولانتى جىيى دا پەپىرە و بىكرى ، بەلكو ھەر ھەرىمە بەرنامەي تا بېئىنى خۇي ھەپە ، تەننەت بۇ شۋەي زىياتر

له کهل واقیعی زینکهی خوی بگونجی بوی هدی وورد، دهسکاریشی بکا . هدریمهگان بهرنامهی خوبان بۆ وهزارهتی مهركهزی پهوانه دهكهن ، وهزارهتی لای خویپوه بهلیکۆلینهوه وهلهسهنگانسدن نهوانهی لهپرووی بهرو زانست و کردارهوه سیاوو کونجاو بسن ههلیان دهپزیری و بۆ هدریمهگانی دی بهمه بهستی سوود وهرگرتن گنتیپان دهگا .

١٦ فدلاچۆکردنی نهخوینده واری :

ئهزمیونی چین له بواری قهلاچۆکردنی نهخوینده واری بهکێکه له ئهزمیونه گرنهگهگانی جیهان . دواي رزگار بهوونسی وولات ووزهو توانای لوانی ده رچووی خویندنکا دوانا وهندی بهگان نهوانه دی دوو سال بۆ کاری فیکردن له لادی کاندای مهنقیان پێ کرابوو - ههروهها نوانا و تاره زاپی ههندی له پوشتیبرانی لادی وهگهسار خرا و به بهندار بهوونی لیژنه نیشتمانی به پهوه نداره کسان به ئهجمهنی وولات و ریکخراوه کهل بهگانی: لوان ، شافره نار کرنکاران ، ماموستایان ، و ریکخراوه حزبه کانه و دهست کرا به ئهجمهنی نیشتمانی بهرفراوان بۆ قهلاچۆکردنی نهخوینده واری . ههلهتهی ئهزمیونی نهخوینده واری ده سالی خایاندو ههساره و کۆسبکی زۆری بۆ تهرخان کرا . . تهتانهت تهه کاره بهر شانازی به نهو شافره تانهتی دهگرتوه که بههیچ جۆری نهیانده توانسی مانی جی سێلس بهوهی ماموستاکان هه ر زۆزه له ماله گانماندا یکه نده و مهلبان غیر دهکردن تا نهخوینده واری بهرۆکی بهسردان . له پراسیدا کاری ریشه کێش کردنی نهخوینده واری له وولاتی جیسی دا ههلهتهتی خهستی مهركهزی و جهما وهی بهرفراوان بوو .

١٧ دیه رسته یاری بهروه دهیی :

دیاریترین دیاردهی بهروه دهیی له چین دا نه بوونسی سه ر په رسته یاری بهروه دهیی یا خود بهکنینه . به لای جینی به گانه وه

دەپ خۇيىندىغا بەر بىرىپ بىلىپ لەھەلەنگەندى كارى ماۋىستا يان ، لىيىندى تۇرىنكىپىرى خۇيىندىغا و خەلگى لادى ئەم فرمانە دەگىر نە شەتتۇ و پىرىنسىپى سانورى كەل بەسەر دامەزراوە كانىدا بەر جەستەى دەگا .

لەخۇيىندىغا دوانا وەندى يەكانىشدا لىيىنەى شۇپىشگىپىرى كۆمۆنە سەرىپەستى دەگا و كارەكانى ھەلەدەسەنگىنى، بەرزكردنەوەى ئاستى ماۋىستا بانىن لەپىنگى كىردنەوەى دەورە و كۆنگرە پىروەردەپىسە كاندوە باخود خۇيىندى نامدكارى يەزە نەجام دەدرى . سىستىمى بىنكىنى كۆن كە لەلايەن بىنكىنەرە كلاسكى يەكاسوۋە بەرپىوۋە دەپىرا سەجارى لاپرا .

۸) ئامادە كىردى ماۋىستا ي سەرەتايى باخچەى ساوايان :

ماۋىستا يانى قوتابخانەى سەرەتايى لەر ئامۆزگا يانە ئامادە دەكرىپ كەماوۋەى خۇيىندىيان سى مائى دواى قۇناغى ناوۋەندى يە ، لەسەرئەوۋەى بىبۇستى بەكى زۇربان بە ماۋىستا ھەبە ، سۆپە ئسەو ماۋىستا يانەى نىباوبى سەن بە ئاتانى دادەمەزرىن پائان ئاستى فىركارى يان سەرزەدە كىرىتەوۋە .

چەند سەوۋە يەكە لە خۇيىندىگانى چىن

خۇيىندىگانى زۇمارە (۱۳۵) بەسەن :

خۇيىندىگانە بەكى دوانا وەندى بە لە (بەكىن) پاپتەختدا ، بە كەلەرا بەرى لەلايدى لىيىنەى تۇرىنكىپىرى خۇيىندىگانە بەرپىوۋە دەپىرى ، لە (۱۳) ئەدام بىنكەناوۋەى ئەمانە دەكرىپتە خۇ: آ) كسادرە حزبى بەكار ب (نوپىنەرى ماۋىستا يان ج) نوپىنەرى خۇيىندىكاران د) نوپىنەرى سىپى بىروبا گەندەى كرىكاران ھ) نوپىنەرى كرىكارانى خۇيىندىگا .

لىيىندىكى حزبى دىكى خۇيىندىگانە بەسەن سەوۋە بۇ پىكىختىنى خۇيىندىكاران و لاوان لە خۇيىندىگانە كەدا ھەبە . (زانست و كسار)

دروسى خويندنگا كەن، ژمارەى خويندكاران لە (۲۰۰۰) كورۇ كىچ زىيارە. رمارەى ھۆبەكانى خويندن (۴۰) ھۆبەبەو زىياتر لە (۱۶۰) مامۇستا فرمانبەرى ھەبە، تەمەنى خويندنى پىنج سالىسى دواى مۇاغى سەرەنابىيە، دەرچووەكانى بەسەر بوارە جۆراوجۆرەكاندا دابىنى دەبن، ئارەزوومەندانە بۆ سەربازى دەچن، بەشكىيان بۆ كاركردن رۆو لەكاركەكان دەكەن، دوا بەتەشيان لەكىلگەكان و كارە حزبىيدكاندا دەست بەكار دەبن .

بېزىستە دەرچووەكاسى دوانا وەندى بۆ ماوەى دوو سال لىكە بەدبانە كشتوكالىيە بەرھەمھېنەرەكانى لادى دا كار بگەن ، بانى شەم ماوەبەو دواى دەرکەوتنى توانا و ئارەزايىيان بۆ راپسەرا بەدىنى كارى بەرھەمھېنەر. ھەندىكىيان لەو ناوچادى كەشيشى لىسى دەكر بۆ خويندنى زانگۆ ھەلدەبېزىرېن . تەمەنى سالىكىسى خويندن بەم شىوہبە دا بەش دەكرى : ۱ مانگە خويندنى زانستى ، ۱ مانگە كارە كشتوكالىيدكان ، ۱ مانگە كارە بەشەسازى يدكسان ، ۲ ماسگىت پشودان .

لەخويندنگاى دوانا وەندى شەم با بەتەنە دەخويندنى : سياست ، زمانى جىنى ، بىركارى ، فىزىكە ، كىمىيا ، مىسزوو ، جوگرافىا . زانستەكانى كشتوكال ، تەندروستى ، ودرزش ، ھونەرى وئەكيشان ، ھونەرى مۇسقىقا و زمانە بىيانىيەكان (شىنگلىبىزى يا خود روسى جاروبارىش شىپانى يا خود يا بانى) .

ژمارەى بەرکەرتە خويندنىيەكان (۲) لەسالىكدود بۆ سالىكى نر دەگۆرى، بەلام خويندكاران بەشيوہبەكى گشتى ھەموو رۆزى لەكاتزىمىرى (۸ - ۱۲) ى بەيانى و (۲ - ۴) ى شىسوارە دەوام دەكەن، وئىراى وەرزشىجەستەبى، ھەموو رۆزى لەكاتزىمىرى .۱.تدا بەمدەشقى سوبدېش ھەلدەستن، ھەرودھا چەند مەشقىكى وەرزشى بۆ بەھىز کردنى چا و بەرگرى کردن لەنەخۆشى كورت بىنين ئەنجام دەدرى .

له خویندنگا که دا کارگه به که هه به جیگای (۱۵۰) خویندکاری
 تبا ده بئته وه . خویندنگا که به ها و کاری له گه ل فابریقه هه
 شوتومبیل له به کین شه کارگه به به ریوه ده با ، خویندکاران له م
 کارگه به دا گلۆبی دوا وهی شوتومبیل دروست ده کهن . فیکردنی
 خویندکاران له پۆلی به که می نا وهندی به وه ده ست پی ده کا ، کاره
 کشتوکالتی به کان له ده و روبدری (به کین) دا به ریوه ده بری ، خویندکا
 ران بو ما وهی مانگیکی نه وا و به ها و کاری له گه ل ماؤستا و
 فرمانبه رو کریکاره کانی خویندنگا له کارگه یا کینگه کانددا
 به هه ره وه زی کار ده کهن .

بو نمونه له خویندنگا که دا ، به هه ره وه زی به نا که به کی قول
 پرو به ره ده کهی (۱۴۰۰) م ۲م به شامیری ساده هه لکه نه را وه که بو کاتی
 تنگانده و پرو دانی هه ر جو ره ده ستدریز به که ، و دک خویندنگا بسو
 به سه رکردنه وهی پرو سهی خویندن به کار ده بری ، شامانجی شه
 کاره ش به رزکردنه وهی شاستی هوشباری و راهیتانی خویندکارانه
 بو متمانه کردنه سه رخو و راهاتن له سه ر کاره ده ست به کان . .
 له سه ر تا قیکردنه وه کانی ش ، به ره برسیاران پیمان وابه ناتی
 کردنه وه لاسا بی به کان که چه کی ده ستی ماؤستا کان بوون و شیه وهی
 هه لکوتانه سه ر دوژمنی به خو بیوه ده بینه . شیتا پاوی نه ما وه .
 شه جو ره تا قیکردنه وانه جگه له خو ست پاندن و پینشپرکی ناره وای
 تا که هه یج جو ره شامانجیکی دیکه بیان نیه ، له به ره شه وه شه وان رتگی
 به رسیاره کرا وه کان به به ره و ده کهن ، چونکه خویندکار به هه زی
 موتالی ده ره کهی پۆشنه بری ی گشتی خوی به شامانی ده توانی
 وه لامیان بدانه وه . به رسیاره کان جو را و جو رن ، له وانه : به رسیاره
 دا خرا وه کان ، به رسیاره کانی شۆینی کارکردن ، به رسیاره زاره که به
 کان ، شه سه ره رای هه ندی به رسیار که به خویندکار ده دری به
 شه وهی دوا ی لیکۆلینه وه و که پان به دوا ی سه رچا وه دا ، به شیه وهی
 به خشنا مه یا ریپورتاژ وه لأم بدرینه وه .

شه ناجا مه کانی تا قیکردنه وه به ربه به له هه لسه نگاندنی شاستی

زانسیو نوانای کارو چالکی وهرزی و هونهریو فیکری خویندکار، پهیزه ی نمره کانیل له سره وه بو خواره وه بریتیه له: (زور باشه، باند، په سنده، لاوازه)، هندی جارین نمره سدی بهکان بهکار دینن.

به لزم دهرنه چوون زور که مه، هر کاتیکه ماؤستا هست به لاوازی ناستی خویندکار تیکه بکا... زور بایه خی پی ددا، چند تیبینی به کی ناراسند دهکا، وانهی زیادی پی ددا و باشان دووباره تاقی دهکاته وه، نهگر هر دهرنه چوو شهوا سالتیکی تریش همان پؤل دووباره دهکاته وه، پیزه ی دهرنه چوون ناکاته (۸) له سرجه می (۲۰۰۰۰۰) خویندکاری کوپو کچ .

تافیکردنه وه ی گشتی بوونی نیه، تنها تافیکردنه وه ی به کگر نووی خویندنگا په سنده، جینی بهکان مه سدی فیکردن به به ره مه پیمان و لیکولینه وه زانستی به کانه کری ددهن. له به رشوه پیکه ی تافیکردنه وه ی والا دهگرنه بهر، بو نمونه: داوا لسه خویندکار ده کری هندی رینپورتاز لسه چرند بایه نیکه دیار پیراو ناماده بکا، یا بو ناوچه کشتوکالی بهکان ره وانه ده کری ننا جونه تی راپه راندنی کاره کانی بو بهرجه سته بیو شاره زایی لسه لیکولینه وه کشتوکالی بهکان په پیکا بکا، بو همان مه به سته ش ره وانهی کارخانه کان ده کری، لهوی ماؤستا و کریکارو جوتیساره کان له گه لیدا ده که ونه گفتوگو ی سر به ست تا خویندکاره که به توانی شه وه ی که به نیوی به تی له که ل شه وه ی که خویندووی به تسی بیکه وه کری بدا. ناستی زانستی خویندکار به ته سنا به س نیت بو هله سگاندنی خویندکار، به لکو خو وره وشت و ره تاریشسی بهرچیکه گرنگه .

پیکا کانی وانه گوتنه وه بریتیه له کوکردنه وه ی شیوه ناسایی و سوی بهکان، گریدانی کارو فرمانه تهوری بهکان به کرداره کی بهسه کان کریدانی خویندکاری به چالکی به کومه لایه تی بهکان و جولانه وه

شۆپشكىتپى يەكەنى كۆمەلگە .

گرنىكتىرىن چالايى خويىندىگايى يەكەن بىرىتىپە لىسە ھەرەۋەز
كارى ، چالايى يەكەنى نواندىن ، مۇسقىقا . .

مامۇستاكەن ، زوربەيان دەرىچىسى زانكۆۋ نامۇزگا بالاكەن ،
لەگەل شەۋەشدا بەشى لەمامۇستايانى كرىكارو لائوانە كىردارەكى
ۋ فېكرى يەكەن دەلېتەۋە . مامۇستاكەن سەرەراي شەنجام دانسى
كارى دەرس ۋوتتەۋە ۋ فېكرىدىن ، زۆر جارېش لەسنوورى شوپسەن ۋ
ناۋچەي خوياندا لەكىلگەدو كارخانەكەنىشدا كار دەكەن .

لەبابەت مەشق پىكرىدىن ۋ بەرزكردنەۋەي ئاستى مامۇستايان ،
لەلەين بەرپىنەبەرا بەتى يەكەنى پەروەردەۋە چەند وانە يەكەن
بۆرپەك دەخىرى ، بەلام كۆتشى بەردەۋام بۆ بەرزكردنەۋەي ئاستى
مامۇستايان بەكفەزۇگۆۋ چەندو چووتى مامۇستاكەنى بابسەت ۋ
كۆپىنەۋەي بىرورپاكانىيان ھەر لەقوتابخانە جىپەجى دەكرى . ھەر
مامۇستايەك (۶ - ۱۸) وانە دەلېتەۋە لەھەفتە يەكەدا ، ھەفتەسى
جارېكىش ۋەرزىسى جەستەبى لەلەين مامۇستا ۋ فەرمانبەر كرىكارا
نەۋە شەنجام دەدرى . .

بىكەي زىن

قوتابخانەسى ژمارە (۱) / شەنگەھاي

قوتابخانە يەكەنى سەرەتابى ۋ باخچەي ساۋايانە لەشسارى
شەنگەھاي ، ژمارەي قوتابى يەكەنى (۲۰۰۰) ۋ ژمارەي مامۇستاكەن
(۸۰) مامۇستايە ، (۳۰) ھۆبەي فېكرىدىن ھەبە ، (۹) ھۆبەي ھى
باخچەي ساۋايانە ، منالانى تەمەن شەش سال ۋ نىۋى بۆ قۇناغىسى
سەرەتابى ۋ سى سال ۋ نىۋى بۆ باخچەي ساۋايان ۋەردەگىرى ، لە
قوتابخانەكەدا شەم بابەتەنە دەخويىنرىن : آ) سىياسەت ب) زمانى
چېنى ج) زمانى بىيانى د) مېژوو ھ) جوگرافىيا ۋ) مۇسقىاز ھونەرە
جوانەكەن ج) بىركارى ط) مەشقى عەسكەرى . فېكرىدىن شىيان لە
لەين مامۇستاكەن ۋ ھەندى كرىكارو جوتيارو بىاۋانى عەسكەرى

یهوه به‌ش‌نجام ده‌گه‌به‌نری. له‌نا و قوتا‌بخانه‌که‌دا کار‌گه‌به‌کسی بچکوله هدییه بو مه‌شق پتیکردنی به‌رهمه‌په‌ننا ن پتی ده‌لپس‌ن کار‌گه‌ی (۲ ی مایس)، له‌م کار‌گه‌به‌دا منالان گول‌دانی پلاستیکسی به‌رهم دپس‌ن . قوتا‌بیانی پۆلی پینجه‌م و شه‌م له‌سالیک‌دا ماوه‌ی هفت‌به‌که‌با دوو هفت‌ه مه‌شقی تیا ده‌کن، به‌لام قوتا‌بیانی دیکه هر هفت‌ه‌ی نیو رۆژ مه‌شقی تیا ده‌پین .

مه‌شق پتیکردنی عه‌سکهری ته‌نها بو قوتا‌بیانی پۆلی شه‌مه‌و بو ماوه‌ی هفت‌به‌که‌له‌لادی به‌کاندا ده‌کری، له‌ده‌رسی سبایس‌دا قوتا‌بیان فبزی نه‌ریت و خو و ره‌وشتی شوپش‌گپرانسه‌و رووداوه ناودار‌دکانی گه‌ل ده‌کری، له‌کاتی بی ده‌رسی‌چا لگی خدمه‌چه‌شه‌نه ددنپین له‌وانه : مه‌شق کردن له‌کار‌گه‌ی قوتا‌بخانه‌دا ، سه‌رتاشین ، هه‌لک‌دن له‌سه‌ر ته‌خته ، کاری پلاستیک ، دروست کردنی فرۆکسه ، کاری باپۆری ، خوشنوو سین ، وه‌رژش ، نواندن و موسیقا .

زانکۆ له‌وولاتی چین دا

سیاسه‌تی فبترکردنی زانکۆیی له‌چین دا له‌سه‌ر په‌رنسبیه‌ی ((پویشتن له‌سه‌ر هه‌ردوو پتی)) هه‌نگا و هه‌له‌ه‌گری، واته : زانکۆیه‌ی شاسایی‌یه‌کانی میری پتی‌ده‌که پتیکه‌دینن و شه‌و زانکۆیان‌ه‌ی سه‌ر به‌ فابریقه‌و کۆمونه‌کانن پتی‌یه‌کی تر . له‌چین دا سی‌جۆر زانکۆ هه‌یه : ۱) زانکۆیه‌ی شاسایی‌یه‌کان : ماوه‌ی خویندنی سی‌ساله ، با به‌تسی شاساییان تیا ده‌خوینری، به‌شیوه‌یه‌کی گونجا و گریندراون بسه هه‌ندی دا مه‌زراوی به‌رهمه‌په‌نه‌ده‌م .

ب) زانکۆکانی ۲۱ ی ته‌موز :

دوای ووتاره‌که‌ی سه‌ره‌که‌ماو : ((کرپکار ده‌بی پۆشنه‌په‌ر بسی و ، پۆشنه‌په‌ر ده‌بی کرپکار بی)) ناوتران، ژماره‌ی شه‌م زانکۆیان‌ه‌ سه‌ له‌سه‌ر شاستی چین دا خۆی له (۴۰۰) زانکۆ ده‌دا ، ته‌نها له‌ نده‌گه‌های (۴۰۰) زانکۆی له‌م جۆره هدییه ، شه‌م زانکۆیان‌ه‌ نزیکن

ھەرۈھەھەندى لەما مۇستا يانى كرتىكارو جوتىيار، نەكە ھەر لىسە زانكو بەلكو لەقۇناغە جياوازەكانى خويىندىن دەرس دەلتىنەو ھە بەلام شەوانە پىتە يەكى گەورە پىكە ناھىن، لەگەل شەو ھەندە لايەنە بەرپىسارەكان با يەخىكى شىجگار گەورە يان پىتە دەدەن چونسكە شەوانە پىشەنگى نوئى و خويىنى نازەن .

دەرچووانى زانكو بەلگە نامە يەكە با شەھادە يەكيان پىتە دە بەخىرى وەك گەواھى يەكە لەمەر تەوا و كىردنى خويىندىن و ھەدەستە يىنانى پىسوپىتى لە يەكە لە شەلفەكانى زانيندا . پىروانسا مەكانى (بەكالورىس . ماجىستىر ، دكتوراھ) كە لىك شىمە سۇرەت و ناودارن ، لەوى بوونى نەما ۋە ھەر لەدوای سۇپى رەت كرانەو . خويىندىنى بالادوۋ سالە ، بەنى زۇرى خويىندىكارانى دەرچىوۋى كۆلىيىو دامەزرا ۋەكان و نامۇزىكانى لىكۆلىنەو ھە زانستىن . بەيوەندى نىوان مامۇستا خويىندىكارانى لە ھەموو زانكوكسا نى جىن دا بەيوەندى يەكى سۇپىنىكىرىنى دىموكراتىخووزانە پىسە ، يەكەنتى پىر لەكىانى غاۋرۇق با نە .

۱۰. گۇقارە پەروەردە يى بەكان .

لە ۋولانتى جىن، گۇقارى پەروەردە يى زاننى جۇراۋجۇر ھەيە، لەمەر ئاستى ۋولانتى گۇقارىنى مەركەزى ھەيە بەناۋى " شۇپشى فىركارى " كە لەلايەن ۋە زاردنى پەروەردە و فىركردنەو دەردە چى ۋ بەمەر ھەموو خويىندىنكاكانى جىن دا دا بەت دەكرى . ھەرۈھەھە لەمەرى سەنگەھى گۇقارىنىكى پەروەردە يى بەناۋى " خويىندىن ۋ پەخسە ۋ دەردە چىۋ بەتەنى جۇراۋجۇر دەربازەرى شۇپشى فىركارى و بارودۇخى فونابخاھە سەرەتايىۋ دوانا ۋەندى يەكانى لادى بىسلاۋ دەكاسەو .

۱ : جۇيارىتۇ : المحافظ .

۲ : بەرگەۋتە خويىندى يەكان : الحمص الدراسيە .

سەرچاوه كان

- ۱) الصين الجديدة فى عيدها الخامس والعشرين/ دار النشر
باللغات الاجنبية - بكين ۱۹۷۵ - ۰
- ۲) مجله المظم الجديد - المجلد الثامن والثلاثون - ۱۹۷۶ ۰

پاتخاۋەت يونسىف ۋە
مىنالاننى كۆزدىن ئۆتكۈزۈش

سەنگەر

" يونسىف " ھىما ۋە كوررتىراۋەى ناۋى (رېتېخراۋى نەتسەۋە
يەككەرتوۋەگاتە بۇ مىنالان) ، كە لە سالى ۱۹۴۶ دا لەلەيسەن
رېتېخراۋەى تەتەۋە يەككەرتوۋەگانەۋە " منظمە الامم المتحده "
دامەزرا ، بۇ فرىياكەۋەتن ۋە كۆمەكك پېكردنى " مىنالان " لەكاتى
شەۋ مەينەتى ۋە كارەساتانەى لە ئەنجامى جەنگى جىھانىسى دوۋەم
ھاتە كايەۋد ، بۇ چاۋدېئىرى كەردن ۋە پېشكەش كەردنى يارمەتى بىسەۋ
مىنالانەى بوۋسە قۇچى قوربانى جەنگەكەى ئەۋرۇپا . .

له سانی ۱۹۵۰ دا سنووری کارو چالاکیه کانی نهم ریچکخسراود زورتر و تراوانتریبوو، به شیوه بهکا که چندین بهرنامه ی سوود مهندی در تیزخا بهنی بوخوی داپشت و شرکه کانی گرتنه شهستو به نیازی ناماده کردنی منالان (له هموو ولاتانی جیهاندا)، بوژیانیکی بهرهم هیندر، شهوه بو شهجومه نی گشتی نهنه وه به کگرتووه کان له . پی تشرینی دووه می ۱۹۵۹ دا " راگه به نراوی مافه کانی منسالی " ی بللو کرده وه، که پتسه کیه که ی شهو به لگه نامه ی گوزارشت له ناوه رۆکی راگه به نراوه که ده کات و : ((پیویسته سدرجه مرفا بهتی له خزمهتی منالدا بن چونکه همویان قهرزاری منالن به چاکترین شهو شتانه ی هه یانه . . .))

لیره دا پیویسته نامازه بو شهوه بکریت که راگه به نراود که له ۱۰ سدره تا، پتیهاتووه که شهماندن :

(۱) ته نکید کردن له سدر شهوه ی منال مافی خۆ بهتی به شیوه به کسی تابهتی و له ده رفعت و ژینگه بهکی تهن دروست و ساغ - " محسی و سلیم " - دا به خپو بکریت و پی بگه به نریت . . .

(۲) منال مافی خۆ بهتی که له بارتکی گونجاوی " سدر به سست و شکومند " دا کوش بکریت . . .

(۳) سدرجه هر لدا کاتی له دایکه بوونیه وه " ناوو ره گه زنامه ی پی بیه خرنیت .

(۴) پیویسته به ناسانی سوود وه بکریت له زامنکردنی کومه لایه تی " الضمان الاجتماعی " (به دا به نکردنی خوراکی ته و اوو خانوبه ردی گونجاوو هۆ به کانی کات به سدر بردن و خزمه تگوزار به تهن دروستیه کان) شهوه . . .

(۵) شهپی به نیوه بهکی گونجاوو پیویست (فترکردن و چاودتیری کردنی) بو ده سته بهر بکریت، گهر شکست و به ککه ونه " معساق " بهیت !)

(۶) پیویسته منال به کویره ی توانا له سایه ی به خپو که رنکدا، له

بارو دۇغىكى پەرلە " سۆزۈ دۇنيايى " دا پېتىگە بەنرئىت ..
۱۷ سەرجه منال " زانست " وەرگىرئىت و بەكەم كەس بېت كە يارمەتى
و كۆمەك پېكردن وەرگىرئىت لەبارە ناھەموارو مەينەت يەكاندا ..
۱۸ شەبى منال " بارئىزگارى " بۇ زامنگرئىت ، لەدزى ھەموپشتگوئى
خسنى و دل رەقى و چەوساندنە وە يەكە ..
۱۹ بېتۈستە منال بارئىزگارى لىئو بەكرئىت دزى ھەر جۆرە رەفتارىكە
كە لە پاشە رۇزىدا تووشى ھەموو جۆرە جيا كىردنە وە " تەبىئىز " و
سووكايەتى پېكردنكى بىكات ۱۱
۱۰ لە كۆتايى پاكە يەنرا وە كەدا تەشكىد لەسەر گىرنگى پېگە يە
سدى منال لەبارو دۇغىكى گونجاوى " لىئووردن و لە يەكتىس
كە يىتىس و برا يەنى نىوان كەلانى دنيا دا " كە دا بېنكەرى ئاشتى و
سرا يەسى جىھاسى بېت ۱۱
شەمانە شەو ۱۰ پىرنسىپە " مبادئى " كە پىكخراوى بۇنىسىف
لە " پاكە يەنراوى مافەكانى منال دا دەست نىشانسى كىردوون و
بۇ بە جىھتەننى نەر شەركانە و سەلما ندىنى شەو مافانە دا واکار
بەو لە خەلكە
جاودىئىرى منال يار لە شەتۇ كىرتو و ، لە كاز بە دەستانى ناوخۇبى و
دەولتە نەتە وە يى بەكان كە دان بىتىن بەو مافانە دا و چاودىئىرى
سال بىكەر ، ھەر وەھا " شەنجوومەنى گىشتى نەتە وە بەك كىرتو وەكان
شا مۇزگارى كار بە دەستانى دەولەتانى شەندام لە پىكخراوى نەتە
و بەك كىرتو وەكان و وەكالىت و پىكخرا وە تا يىبە تىەكان كىردو وە كە
سەفرا وانى و موولنى " لەو بەرى سنوورى توانادا " شەو مافانە
بەلمىتىن ، شەمبىد! رى كىنتى پىكخرا وە كەنى واتە " بۇنىسىف " .
شومبىدە وارى خۇى دەربىرى كە دەقى شەو مافانە وەر كىپىرئىتە سەر
ھەموو زمانەكان ۱۱ و بە ھەموو بەتەكانى جىھاندا بلاؤ بىكرىتە وە
نا سەرجم مرقۇقايەنى بە نا وەرۇكى شەو پاكە يەنرا وە ئاشنا بىن و
لە شەركى بىرۇزى پىكخرا وە كە شەرەزابىن ..

" سرچاوه کانی پاره پیدان و خه رجیه کانی لیونسیف "

لیونسیف جیاواز له ریکخراوه کانی تری نه ته وه به ککرتووه کان تا بیهته به کرنکیدان و بهره پیدانی شیوازه کاتی زیانسی مرؤف له ریکه ی بایه خدان به " منال و خیزان و کومهل " ، به واتا به کی گشتی ده توانین بلیین کارو کوشی هر شه وه نیه " بیتاک و باربوو " چنکا بخت بو جی به جی کردنی بهرنامه کانی و بهس به لکو لیونسیف له ههولنی شه وه دایه که رای کشتی هوشیار بکاتسه وه و سرجه م خه لکی ناره زابکات به ماف و پیوپستی به کانی " منال " ، به حوکمی شه وه ی که په یوه ندی به تین و راسته و خوئی هه به بسسه دهوله تار و سرکرده کان و پیکه به نه رانه وه . .

لیونسیف له پرووی داراییه وه ، به ته وای پشت به و باربوو بیتاکاسه ده به ستیت که پیی ده به خشریت ، شه وه بوو له سالی ۱۹۸۲ دا پتر له ۱۵۰ دهوله ت بیتاکیان پیی به ختی ، که بریتی بوو له نزیکه ی " ۷۵ % ی ده سته و ته کانی شه م ریکخراوه ، شه وه کسه ی ترینی " ۲۵ % ی ده سته و ته کانه خه لکه و ریکخراوه خیرخوازه کسان بیتکه شیان کرد به مه به ستی زور کردنی " رمید " هکه ی و به هیئرز کردنی نوانای دارایی ریکخراوه که . .

به و پیی به له شه نجامی به ککشتی هه ول و ماندوو بوونبتکی کنتی و جیهاسیدا توانرا تیکرای مردنی منال که م بکریتبسه وه بو نیوه ی رنبره که ی له سه ره تای هه تناکاندا ، که بووه هوئی شه وه ی سالانه زیاسی ۷ ملیون منال پرزگار بکریت و به رده وام زیانسی ملیونه های سربس پرزگار بکریت ، شه مه له لایه ک و له لایه کی تیره وه نیستا " یونسف " رابه رایه تی هه لمه تیکه ده کات که تامانجی بلاو کردنه وه ی راسباری کرنکه و تا بیهته به خوراک پیدانی منال ، هه روه ها باکسه کردن بو پاراستنی ته ندرووستی منالان ، شه هتس یارمه سی شه ودا که وه رچه رخانیک پیوپست پروودات له ما وه به کی که مداو به حدرجه کی گونجا و ، له راستیدا شه هه لمه تیسسه

پشتیوانیهکی چاکی کرا له لایدن سرۆک ده ولهن و سرکرده پامیاری و
نا بینهکان و چهندهین پڭکخراوی جیهانی بدوه ..

(چالکیه سره کیهکانی " یۆنسیف ")

یۆنسیف چهنده چالکیهکی سرهکی له شهستۆ گرتووه بهمه بهتی

پاراستنی منال و چاودیری کردنیان که بریتین له :-

(۱) چاره سرکردنی وشکه ههلاتن و سک چوونی منال ، له رینگسهی
کوئانندن و ده زمان پیدانهوه .

(۲) کیشانه کردنی بهردهوامی منال ، بهمه بهستی چاودیری کردنی
پادهی نهتی و نما کردنیان .

(۳) هاندانی دایکان بۆ پیدانی شیری مروشتی ، " الرضا عسه
الطبیعیه " و تیر برینهوه یهکی دروست و گونجاو ..

(۴) خۆ پاراستنی بهردهوام و ههه لایهتی ، که بئگومان ههستان بهم
جالکبانه له کومه لگه شارنشین و گوند نشینه ههزاره کساندا
بهتویست تره له ناوچهکانی تر ۱۱ .

ههروهها یۆنسیف هاوکاری جوژدهها دام و ده زگا و لایه نسی
نه ندروستی و فیکاری و کارگوزاری کومه لایهتی و کشتوکالیسی
دهکات ، بۆ دابین کردنی ناوو بهتویستیه ته ندروستی و کومه لایهتی
یهکانی تر ، که سرجهمی شه و چالکی و گۆشانه بوونه ههستوی
چاککردنی باری ته ندروستی منالان بهرا ده بهکه که تیکرای مردن و
په ککهوتن و خرابی خۆراکه کدم بووه بۆ نیوهی معدلی چارانی ۱۱ .
سه چاوه زاره زاکانی پاده کده بن که دوورنیه سالیسی ۱۹۹۰
ولاتیانی تازه بیکه یشتوو به ته وای منالانی خویان رزگار بکه
له و نهخوشتی و گیروگرفتانهی تووشی منال ده بن ، گهر شه مهش
هاته دی مانای رزگار کردنی ژبانی ۳ ملیۆن : منال له ته نهها
سالیکیدا .

(یۆنسیف و منالی کسورد)

بهو نیوهیه و بههپی شه و زانبار یانهی له سه ره وه باس مان کرد

شیمرو له سهرجهم جیهاندا شۆرشیکه ههیه به ئامانجی پارستن و هیشتهوه و چاودیری کردنی منال ، شۆرشیکه که خهرجیهکی کهمی دهوینت بهلام بهرهم و ئامانجیکی مهن ، که نهویش بزگار کردنی زبانی ملیونهها مناله ، بنگومان بهشکی زورو کرنکی خهرجی و ماندوو بوونی شهو شۆرشه له نهستوی " یونسیف " ، چونکه تابهته به منال ۱۱ ههلبهت لیرهدا شهو پرسباره دینه کابهوه که ئایا نا شستا شهو رتیکخراوه ههچی بو منالی کورد کردووه و نهکی خوی له ئاستیان بهجی هیناوه ؟ ۱ تا منالانی کوردستانیش بهشپوهیهکی تهندروست و ساغ ، له باریکی سهربهست و شکومهنددا بهخپوبکرین ، و ناوو رهکهزنا مهیان پی بهخهرتیت ، و سوود له زامنکردنی کومهلایهتی وهربگرن ، و شکست و پهککهوتهکانهشی چاودیری بکرین ، ئایا شهو رتیکخراوه تهقلای داوه منالانسی کوردی له بارودوخیکی پر له سوزو دلنایایی دا بژین و چهکسدار بن به چهکی زانست و ، دوورین له ههموو جوهره پشتگوی خستن و سووکایهتی بهیکردن و دلهردی و چهوساندنهوه بهک ، و جیساوازی نهکری له گهله منالانی تردا ۱۱ ، و له کوتایی دا ئایا منالانسی کورد دهرفهتی شهوی پی دراوه که بیز له لیبوردن و لهیهکتر گههشتن و برابیهتی و ئاستی گهلانی جیهان بکاتهوه ؟ ۱۱ .

لهوهلامدا نهتوانین بهوبدیری راشکاوی بهوه بلین نهفیر ، گهر نهلین ههچی نهکردووه شهوا نهتوانین بلین بهتهواوی خوی به منالانی کورد ئاستنا نهکردووه ، تا شهوانیش به پارهنزهرو رتیکخراوی خویانی بزاسن ، چونکه له کاتیکدا که رتیکخراوهکانی پاراستنی زهنگه " منظمات حمايه البيئه " و کومهلهکانسی بهزهیی هاتنهوه بهگیاندارا " جمعيات الرفق بالحيوانات " بهو حماس و دهنگه دلهریدهوه لهسهر نههیشتن و فهوتاندنسی شینایی ، و ئازاردان و لدهناوبردنی ئازهله بهجوابدین ، کهچی بدهرچاوی بونسیف و دهسته خوشکهککانهوه مهبهست

رېځکخواوه کانی تری نه ته وه به ککرتووه کانه ، هزاران منالی کورد به زورداری گوندو کپلگه و قوتا بخانه کانی راده گویند زری و هله ده که نه ری ، و سهدانی تریشیان له گرتووخانه کانی رژیم توند ده کړین و ده بیان له زپر باری قورسی شهکه نه جدا لی شه هید ده کړیت ، بان له باوک و له دایک و برا و خوشکیان داده سپرن و ناوړه ده کړین تنها له بهر شه وهی کس و کاری پیشمه رگن ، کس نیه ده ستیان بگری و بلی مه کن شه ناریه واپه !!

جاسبارت به وهی که منال به ها ترین مامانی نه ته وه و منالانی شیمپو لوانی سبهینې و گه وره پیاوانی دوا رپوژن ، مهرجه ناک و کومل ، ده ولت و رېځکخواوه کان ، چاودپری بکن و لسه خزمه تیان بن و له سهری به جواب بپین ، بوپه شیمه ش پرووی ده ممان ده کهینه شه و رېځکخواوه و ناواته خوازین " پونسیف " نا ورپتکیش له منالانی کورد بدانه وه و به شرکی مزن و پیروژی هه ستی له ناستیان ، گهرچی له و باوره دارین که تنها رپگه پومانسه وه و له ناونده چوونی پروتله کاسمان چه کی پیشمه رگه و سرکه وتنی شورشه ، شه شورشه نوینخوازه ی رپگری توانده شه وهی گلی کورد وه ه لوشبنی کوردستانه و کونسی رپگه به جپه تیاننی زه وتکردنی منالان و لوانی کوردستانه ، و به دیه پهنه ری نامانجه کانی منالانی کوردستانه .

سهرنج :

خه سهرانپرژیم هه رده م بسپنی شهرمانه شه وه دووبات ده که شه وه که لوان و منالانی عیراق مولکی خوبانه و بوکه سی نیه خیسوی بکاته خاوه نیان ، و خونجه کانی شیمپو شورش چه پکه گولسی دوا رپوژی به عن ، هه روه که له م دروشمانه یاندا ده رده که وی :

(جیل الشباب ومنهم الطلبة ، حصه غیر قابله للمتجزه والقسمه)

(نکسب الشباب ونفمن المستقبل)

* تا شیتا زماره‌ی منالانی به‌ندکرا و له‌لایدن رژیمه‌وه گه‌یشتوتنه " ۱۵۰۰ " کد " ۳ " که‌سیان له‌ژیر شدتکه‌نجه‌دا شه‌یدکـراوه‌و جدوال‌دکانی‌ترین‌واده‌که‌بدنن که زماره‌یه‌کیشیان لی " شیعدا م " کراوه ...

سیبینی :-

_____ جو ناماده کردنی شه‌م بابته سوود له‌م سدرچاواشه
وه‌رگبرآود :

(۱) مجله‌المعلم الجديد ، " الجزء الاول المجلد ۴۳ - ثابهار
۱۹۸۶ - ص ۸۵ - ۸۶ .

۲: هدمان سدرچاوه . لایره ۹۸ ، کده‌روژنامه‌ی " العیاشه " ی
کۆبسی ودرگبرآود . مدنا ونبسانی " اطفال العالم عام ۱۹۸۶ .
ندم بابته‌له‌یادی جل‌نامه‌ی دامه‌زاندنی پتکه‌سراوی
سونس‌ن‌نامه‌د کرا کد پتکه‌ونی ۱۹۸۶/۱۲/۱۲ ، چونکه‌دامه‌زاندنی
پتکه‌اره‌کد له ۱۹۸۶/۱۲/۱۲ دا بووه ...

www.zheen.org

نه و بیلر و
نه تبه خه شه شه شه شه شه

پینک تبه به گیافا یاک شه شه شه شه شه شه شه شه شه شه شه

ریتوار عثمان

1

نہم شہ و شعیجیوم خہ خہ تویہ
نہم شہ و وونہم وونہم خہ تویہ
پاپی تہ لیا سرے گہ و الہم خہ
نہم شہ و دلم دلخہ تویہ

2

نہم خہ مہ لہ خہ پپی تہ لیا سرے
دلخہ پپائی
لہ خہ خہ پپہ پپہ لہم لہ خہ و و و
نہم خہ ناسرے « ناخ خہ خہ خہ خہ
لہ و پپہ لہ خہ ناز خہ پپہ خہ
راوہ مئاوہ ...
پوہ و لہ خہ شہ لہ پپہ لہ خہ و زین
فی مئس لہ خہ پپہ خہ مئاوہ
قہ پپہ لہ خہ مئاوہ ..

3

« خہ سہ پپہ بہ لہ خہ » توتہ باقوتہ لہ خہ خہ
نہم شہ لہ خہ ..
لہ خہ پپہ وہ لہ خہ « ماؤستا پپہ »
ماؤستا پپہ
ماؤستا پپہ و خہ
ماؤستا پپہ ووار ووار ووار
پپہ مئاوہ لہ خہ و و و و و لہ خہ مئاوہ

4

تیخاره جوو ..
 ده گبه به کرک وابه شانم
 پی جوو له نانم
 روو کرک خوره شامخ
 بو باوه شرک بئشقه له کانم
 له یی گوه کرک چه تر فیشه کرک
 ده گبه کرک ویرانم
 ناخره سوو تانم
 ماموستا کرک وی شرک بو دوو سه رنج
 سه یی کرک ناسو کرک روو کرک تیرو
 چاو کرک نووقانم

جوو نائی
 مانیخه تی مئو کرک تم که له کرک وائی سانم

بنکه ی ژین

5

ماموستا کبانم
 تهرک روله کرک به تارام خووستوو
 تاسا کرک خوتانم له ده تی دوو
 تهرک شه قهر کرک
 خاکه و خولک و گولک و به لار
 واکتا سهرک تارا به سه
 ده سهرک له خه نه تی خووه و
 له ناو به رده کرک جوو کیتخه و
 چاو به بریتسه
 که جوو به خولک

نه لیتن ته د حرکت وولایت
 خوتن و نای
 نارالای د سهر دت و آینه و
 یوانه چه حرکت یو ته لیا سیرک
 ماموستا حرکت د حرکت .. د نار حرکت تو
 جوو به تو یو
 جوو د نار حرکت ساغ و طغ
 جوو به نار و
 نای به سهر حرکت نیشمان
 جوو سوو و حرکت نه موه زره حرکت
 سهر و حرکت کشتی نیشده که کام
 جوو گولای حرکت سهر به سارک
 جوو نیتو د حرکت له جوو مام

81119817

بنکه ی ژین

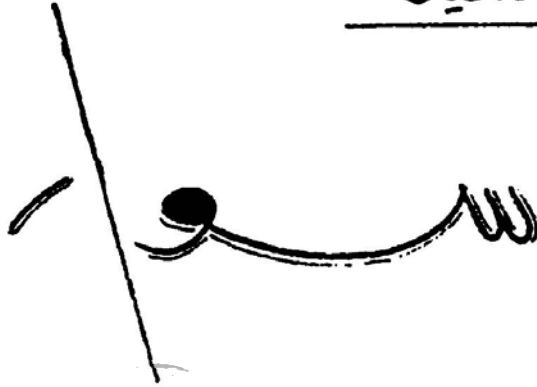
www.zhang.org

بلیتہ

په خسانه شیخی

لوسوار .. لوسوار .. له قوتو ورتي ..
 ناو زه ناو ، له نه سارو شاري جو قوتو نه ورتي ..
 جو قوتو نه کسارو ورتي ، به نه غار ، به چوار نه
 به ورتي به ، له له ورتي به هم ساغ ورتي
 پتشي ورتي کار ورتي .. يام جو سته به ورتي
 ناو به کارو نه ميا ورتي ..
 لوسوار .. لوسوار .. جو قوتو نه ورتي ..
 جو قوتو سندي نه به به سنا ورتي ميا ناو
 زور به به ورتي خه ورتي شمارو کارو له پاشا ورتي ناو
 جو قوتو نه کسارو ورتي .. له ورتي نه ورتي ورتي
 خه له «په» ورتي قته قام» ورتي «گه ورتي» ورتي نا ورتي
 ورتي ناو ورتي ورتي ورتي نه ورتي ..
 به ميا ورتي زه ورتي به ورتي ..

لوق سوار .. لوق سوار ..
 که شیوه خت دواخت و ایو که خت کتوه کاخه
 یازم هه توخت مه شخه خت نه ورت خت ز سناخت
 یازم مانا که خت ورت ره و تده ورت تم و خت لهر و ماکت
 مری به تکام له و له زار ان تا واره به
 دوور له خه نه و خت یوخت به لار انم
 دوور له تا ورت قاسیبه خت اوخت کا و ماکم
 دوور خت «ماوخت شیویم» و تیشا خت که لایوخت
 دم که خت به یازم ..
 لوق سوار .. لوق سوار ..
 بوخت بیخت .. بوخت بوخت ..
 دوات ده ووم .. دوات ده ووم ..
 منگ له سه شان ..
 له که خت ره وخت که و ورت اهر پتیک ده که ام ..
 یازم کتیر نه وانه خت ماو یازم له یوه مه توخت
 هیوا مانا بیوه ..
 کتیر نه وانه خت ره وخت یازم له شاره ز وور و
 یازم یازم ارا به ستوو و
 ده یازم ورت اوخت سه و ماکم یازم
 من پتیک ته یازم لوق .. ته و ته
 بیوه ز مه کتیر ورت یچاوم
 لوق .. ته و ته .. و ایو که ره فالله یه کاخه
 قور و ستانم ..
 من پتیک ته یازم ته و ته .. جرت و شو پتیک و ییوخت
 یازم

له قوتابخانه دا

جوانو

- ماؤستای پۆلی جواردم له قوتابخانه کاشی پرسی :
- کامنان گوئی نه پرا دیو کسه گرن ، بار نه ماسای تده نزیسبون شه کدن و چ بهرنا مه به کتان لا خوئه ؟
 - شیرکو و هلامی دا به وه :
 - ماؤستا من جهزم له بهرنا مهی و هر زله ههفته به کدا " یسه نالان ووتی :
 - من جهزم له هه فلام کارتونه .
 - سدیوان ووتی :
 - من جهزم له فلیمی بئیکانه به .

هموو قوتا بیهکانی نر په نجه بیان هه لبریموو تاسا وه لأم
بدنه وه . تنهها دیلمان نه بیټ که له سوچه که دا بی دهنکه و کسز
داسیتتهوو .

ماؤستا هه لی ساندو لپی پرسی :

- نهی دیلمان سو ؟ سه پری هچ ناکه یټ ؟

دیلمان که مټکه وه ستاو پاشان ووتی :

- ماؤستا نیچه ندله فزیون ناکه یټنه وه .

ماؤستا سواو لی نزیکه که و ته وه وه له سرخو پی ووت :

- بو کورم ؟

- چونکه برابکم ندید جووه .

- له کوټی ؟

دیلمان که مټکه بی دهنکه بوو که زانی ماؤستا که ی هه ر بدسه ریه

ودیه ووتی :

- ماؤستا له جیای حدسدن بهکه .

- سه رباز بوو .

- بدخیر ماؤستا

ماؤستا که مټکه وه ستاو لی پرسیه وه :

- نهی تو چه ز له هج بهرنا مه بهکه ناکه یټ ؟

- ماؤستا نیچه سه سیا کوټی له رادیو شه گرین . .

- باند نهی له رادیو دا ح بهرنا مه بهکت لا خو شه ؟

- ماؤستا هموو بهرنا مه کان : کوشه شه هیدان و چا لاکسی

پیشه رگه ، سروودو کورا نیهکانی شوپس . .

ماؤستا که مټکه له میدره و بی دهنکه بوو ، که چا وی بریه

چا و د بچو کهکانی دیلمان ته زوویه کی خوشی وه که خوین به له شیا

که را ، دا وای ووربا بوونی له قوتا بیان کردو پیکه وه ده ستیا ن

کرد بدو و تنی سروودی :

(خوابه وه تنه ناواکهی) .

پوڻيللاڻي ڏيڻا ٿاڻي لهڻه دهبي منڊالاندا

نووسيني/صمد بهرنگي
ڪوريني لڊفارسيدوه/ٿاوات

www.zheen.org

شتر ڪاڻي شهوه بدسهرجوهه ڪڏشهدهبي منالان لهقالببڪسي
تهڪڏا سبڪه نه نهها مديهتي بريني بي لهفهرمايشت وٿاڻوڙگاري
وونڪو وا وه رهو وا برؤ يا پاڪا وٿاڻيني دهست و هيؤ لسس و
ڪوئ رايهلي لڊسر ڪه ورهه لههپيٿ ميواندا هاروها جي نه ڪردن و زوو
بنوو زوو هڏسند يا سنبڪه نه نا دنيا لهڪه لٿا پيٿبڪه نيٿو ددهس
ڪيروبي بي سهوايا و ڪاري خير ڪردن و لهم چهشنه باسانه ڪد
سه رنهجامي همووي بي ٿاڪا مانهوهي منالانه لهبابهتسه ڪه ورهه
ڪرنهڪاڻي رباسي پوڙانه .

بوچی له کاتیکدا برای گه وره دلی بو بکه هه ناسه ی هسه وای
 نازادو پاک له که دار بیت که چی برای بچو که له گیزه لوکسه ی
 خوشه ختیو شادی و شومیدی بی بنا غدا سه رکویتر بکریت؟ پیویسته
 منال له با به ته کانی هیوا و شومیدی بی بنا غوه دوور خریته وه له
 جی شوه به کوژانکاری به که هیوادار بکریت که له سه ر پایه کانی
 ناسینی واقعی گو مه ل و خه بات له گه ل شه و واقعه دا بیت . نایسا
 منال بیتکه له فیروونی پاک و خاوینی له پرسی و رای سه ر گه و ره و
 کوئی رایه لی له ما موستا (کام ما موستا؟) و شه ده ب (کام شه ده ب؟)
 شه ده بیتکه که ده سه لاتداران و چینی پایه دارو خوا پیدا و بار بزه رین .
 چی تری پیویست نیه؟ نایا نایی به منال بلین که له وولانیکدا
 نه زین منالی وای تیدایه که مانکه و مانگیش گوشت یا به نیر له سه ر
 زار نانین؟ بوچی که سانگی کم هه میشه له ناره زووی شه وه دان
 کوشتی سووره بکرا و و شه راب له سه ر سفره یان بیت .

نایا و پیویست ناکات به منال بلین که نیوه ی خه لگی دنیا
 برسین و هوپه کانی برسینی چین؟ نایا پیویست ناکات که منسال
 به تیوه بکه زانستی راست له میژوو و گوژان و دروست بوونسی
 کو مه لکسه ی مرؤفا به تی بکه یه نریت؟ بوچی پیویسته منال له سه رخو
 پاک و خاوین و سه لزو کوئی رایه ل په روه رده بکریت مه گه ر مه به ست
 له وه یه که له پستی شووشه ی کوکا و پیشانگا کانی جواتکاری نسا و
 شارد و ه که بوو که شووشه ی جوان دا بنرین؟ مه به ست له خراپی درؤ
 جیه ، دزی بو نا په سه نده ، بو کوئی رایه لی له دایکه و باوکه باشه؟
 بو نایه ن بنچینه و هوپه کانی درؤ و دزی بو منالان بخه ینه پروو .
 منالان فیرو راست کوئی شه که بین له کاتیکدا که شیمه له سه رده میگدا
 شه زین که چای راست له گه ل چای چه پدا درؤ شه کات . برا گومان
 له برا شه کات . وه شه گه ر راست کو شه وه ی له دلی دایه به زمان ده ری
 به پریت قهت له چنگی کیشه و ده رده سه ری پرکاری نایا بیت .
 نایا کوئی رایه لی ناموژکاری به کانی دایکه و باوکیکی خو په رست و

ناکس به چه کته نهها مه به ستیان خوش گوزه رانیو رابا—واردن و پاره داری به کاریکی په سنده؟ بوچی فیبری دستگیرویی بی نه وایان بکرین به لام شهوه نه زانن که فلانه کسه به توانا و له بهر چا و به شیکتی بوچ له سر ما به کدی بداته فلانه کس بی نه و او بی کاتسه منته تیش به سهری به وه گوا به شه و مرو فیکتی خیر خوازو باشه و همیشه دستگیرویی کسان بی بیچاره و نه دارای وه که شه و انه شه کات که شه مش ته نیا خواستی خواه شه کینا شه و نه دارانه هر به مروق دانسانرین نیستا کاتی شه و به که له شه ده بی منالاندا دوو خال له بهر چا و بکرین وه که دوو بنچینه کاریان بی بکریت :

به که م: شه بی شه ده بی منالان پردیکه بیته له نیوان دنیای ره نگین و بی نا کابی و خهون و خه یالی شیرینی منالی و دنیای تاریک و به نا کابی نقووم بووی واقعی تال و سختی و نا خوشی نا و کومه لسی له خو گه وره تران، پیویسته منال به سر شه پرده دا تیپه ریست . ناگا و پر جهک و مشخه ل به ده ست به ره و دنیای تاریک و سختی گه وره کان هه نکا و بنیت . .

به م تیپه به منال شه توانیت پشت و به نیای راستی باوکه بیته له زیاندا و هۆکار یکی گۆر اتکاری چه سها و له کومه ل دا بنیاد بنیت و له که شه دا بیته ، پیویسته منال شهوه بزانیته که باوکه به سه چ شه رکبکه پارووه نانیکه به یدا شه کات و برای گه وره چه نسد زور لیگراوانه ههول و کوشش شه کات و دانمه مرکبته وه . شه مناله شه بی شهوه ش بزانیته که باوکی له چ رپکه به که وه به رده و ام به رلاژگاری تاریک و زستانی سخت له کومه کی کسان بی تر دابه پیویسته منال له حزو ناره زووی بوچ نا شومید بکریت .

منالان پیویسته شهوه بزانی که باوکانیان له نقووم بوو به کسی نا و کیر و گرفته کانی کومه ل به ولاره زیاتر نین، منالان به هه له دا چون که لایان وایه باوکانیان له هه موو کاریک دا کارامه و لسی

ھاتوون بەلكو ھەموو زۆرىتىكى ئەوان لەكۆتاپىدا تەنھا بەراسبەر
بەزىنەكانىيانە . .

بەكورتىو خالى دوو ھەم: پىئويستە جىيەنەنەنەكى زانستى وورد بە
مناكان بەدرىت كە بەكۆچرەى تواناى خۆى لەكەشە جۆراو جۆرەكانسى
ئەخلاىو كۆمەلەتەى لەبارودۆخى ھەمەجۆردا بەناگا و تىگەپشتوو
بىت .

ئىمە ئەو ئەزانىن كە بابەتە ئەخلاىيەكان لەشتە نەگۆرە
كان نىن ئەو ھى كە پار جۆى پەسەندو ستايش بوو لەوانەنەنە دوو
سالى تر ناپەسەند بىت يا كارىكە بىت كە لەلەى خەلكىكىسى ترو
چىنىكى تر دز بەئەخلاق بىت . .

لەخىزانىكدا كەباوكە ھەموو خەرجىيەكى لەخۆش كوزەرانسىو
راپواردندا تەرخان بىكات و ھىچ پاشماو بەكى گۆرانكارى لىسە
كۆمەل دا بەجى نەھىلۆ بگرە بەر بەستىش بىت لەرئى گۆران دا
منا ل ھىچ پىئويست ناكات كۆى را بەل و راستگۆ و سەلار بىست يا
بىروباو ھەرو پراى ئەو باوكە پەسەند بىكات . .

★ كاروانى نەمىرى

بەھىدا نۇسنا محمد عبدلله

دېھانەكانى كوردستان ، وەكو شەوھى يەكەم مائى پىشمەرگە شوپىنگىتەرەكانى كوردستان.. خاوەنى رۆلەى شوپىنگىتېرى واشن كەھەتا ھەنايە مېزووى شوپىسى كوردستان شانازيان پېئوھ دەكا .

ھەر وەكا لادى كائمان يەكەم سەنگەرى بەرەنگار بېوونەوھى داگىر كەر بېوون.. كوندى " بالىخ " پىش ھەر لەسەرەتاي كىلپەسەندىنى شوپىسى كەلەكەمانەوھ ، يەككىگە بېوھ لەگوتدە خۇپراگىرەكانىسى كوردسان و خاوەن خەلكىكى ھەستدار و دىكسۆزو كورد پەرور بېوون ، لەيەككىگە لەو خېزانە كاسېكارە ھەزارەكانى كوندى بالىخ رولەيەكى چاوكەس ، لەسەرەتاي ھاوېنى سالى ۱۹۶۵ دا چاوى بىسە كوردستانە بېرىندارەكەى ھەلپىنا ، لەتەمەنى ۶ سالى دا دەنپىردىتە بەر خويىندن و شەس سالى خويىندى سەرەتايى سەرگەوتتوانە لىسە كوندى بالىخ تەواو دەكا ، لەبەر نەدارى و گرانى زىانپان لىسە لادىدا پەنا دەبەنە بەر شارى سلېمانىو لەو پىش بېو سۆگەر كوردنى زىيانى خاو و خېزانپان ناچار دەپن ھېزى بازوى خۇپان وەكسار بىخەن ، شەوېس لەپال خويىندى ناوھەندىدا ناچار دەپى كارېكات ، واتە ھەم فوتابىو ھەم كرىكار .

بهکتيگه له ئا ره زوو هکاني شههیدی نهر تهوا وکردنی خویندنی
 بالآ سوو، بهلام سهختی زیان نا چاری کرد پروو بکاته شوینیکه سا
 بهزوویی خویندن تهواو بکا .. بویه بهنا چاری پرووی کرده خانهی
 ماؤستایان و له به هاری ۱۹۸۲ دا تهواوی کرد، کاکه محمد هه رده م
 دهیگوت: " تنها ئا واتم شهو به که بتوانم منالانی نیشتمان که م
 فیڕبکه م و پئیان بکه به نم، خوشه ویستی شم کوردستانه بیانی چی؟ ..
 تنها ئا واتم شهو به نا بتوانم گۆشه بهکی شم که لینه گه وره به
 بیڕبکه مه وه و به پهروه رده ی شوڕشگێڕانه کۆشيان بدهم تا بتوانن
 له ئیچمه زۆر باشترو به توانا تر بن. شوڕه سواری دوا پرۆزی گه له که مان
 و مه شهلی پرکار به خوازانه بن .

نیازی دلئی ههر له ده و روه بهری گونده که ی خویاندا له جوولسه دا
 بوو، تا له کوندی کا پیلۆن ده بیته ماؤستا و سه ره ته ساي ده رس
 کوننه وه ی له وی ده سن پئی ده کا . له ما وه ی ماؤستا به تی نموونه ی
 مرۆقی دلسۆزو له خوبوردوو بوو، چيگه ی په زامه ندی بهک به به کی
 قوتا به به کان و خه لکی گونده که بوو .

کاتی که موالیدی بانکه ده کری، تا بو شه ره خوینا وی به که ی
 قادیسه ره وانه بکری .. زۆر به ساده پئی پروو به پرووی شه و کساره
 ده بیته وه و به کسه ر هه لئو پسته ده کری، ههر شه و هه لئو پسته وای لی
 ده کا بیته ریزی شوڕشه نو بخوازه که ی که له که مانه وه، شه و سوو
 ههر له به که م رۆزدا خوئی ده که به نیتته دیها ته پرکار کراره کان و شه و
 دی به ی که خوئی بو به که مین جار چاوی لی هه لئو پسته بوو، هه لده به یڕی
 و ده بکاته مه دیدانی پهروه رده و فیڕکردنی منالان و ماؤستا به تی
 شوڕش هه لده به یڕی و زۆر دلسۆزانه له که ل نوینره راسته قهینه که ی
 ماؤستایان - به کیتی ماؤستایان کوردستان - به یوه ندی ده کری،
 ههر له و قوتا به خانه به دا فه رمانی مه لته سه باره ت په سهروه رده و
 فیڕکردن ده کریته شه ستۆ .

کاتی که داگیرکهری عهفلهقی هێرشێ درندانهی هینایه سههر ناوچه، کاکه محمدیش وهکا پێشمهه رگه بهکشان بهشانی پێشمهه رگه کانی کوردستان له سهنگهری شهرفدا سنگی خۆی کرده سوپهری گوللهی جهللادهکان و پرووبه پرووبیان وهستا بهوه، تا دواچار له شهپرگهی (قهیوان - ماوهت) دا له دهشتی بالخ و له نزیکه گونده که باندا له شوی ۱۹۸۶/۱۱/۷ دا دهکهوێته بوته بهکی دوژمنو بهگوللهی فاشیهکانی بهغدا شههید دهکری و گیانی پاکی بهرهو بهههشتی سهروههرا ن دهکهوێته پری .

شههید مامۆستا امین حسن گوره

له بهکی له پۆزه ساردهکانی زستانی ۱۹۵۱، لهو سهردهمه که جوتیارانی کوردستان له سهه دهستی ده ره بهگه کاندایه توندی ده چهو سێترانه وه... له باوهشی بهکی لهو خێزانه جوتیاره ههژارا نهدا کاکه شهمین ناسراو به "مینه بهکی حهسه نه گوره" له کوندی "کهستانه" ی پشدهر چاوی بهدنیا ههلهپنا وه، کهم ده رامهتی خێزان و نه بوونی قوتابخانه له گونده که پدا بهواری شهوه بیان نه دا وه بهچێته قوتابخانه، شهویش وهکا ههزاران مندالی کورد له خوێندن و فێرکردن بێ بهش بوو، تا سالی ۱۹۶۲ به رهو شاروچکهی سهنگه سهه به دوای زبانه ههنگاو ههلهگرن و هه ره لهو ساله شدا دهچێته قوتابخانه، وهکا زبیره کترین قوتابی دهنا سهری و هه ره له بهر شهو زبیره کهیه له پۆلی دووه مه وه به کسه ره بۆ پۆلی جواره م دا یده نیین، له پۆلی شهشمی سه ره تا بێش به که می هه مسوو قوتابخانهکانی سلیمانی ده بی .

دوای شهوه بو درپژه پیدانی خویندن دهگه پیتته وه قسه لادزی و هه ره له سه ره تا وه په پیوه ندی به به کیتی قوتا بیانی کوردستان شهوه دهکا ، وهکا بهکی له چالاکترین شهندانانی شهوه به کیتی به ده ناسری . کاکه شهمین قوتا بی بهکی خاوهن هه لویتست و خوشه ویستی ها ورپیکانی بوو ، باشان هه ره بو خویندن ده چیتته کوپه ، له سالی ۱۹۷۴ دا وهکا زور بهی قوتا بیانی کوردستان دهس له خویندن هه لده گری و بسو سه نکه سه ره ده که پیتته وهوه چه کی پیتته مرگا بهتی دهکا ته شان و لسه هیژی " کاوه " دا ده بیتته پیتته مرگه وه به شداری زور بهی چالاکسی و شه ره کانی سنووری هیژه کهی خوئی دهکا .

کاکه شهمین چو له قوتا بخانه خوشه ویستی نیو ها ورپیکانی بوو ، هه ره شهوانهش له زیانی پیتته مرگا بهتی دا خوشه ویستی نسا و ها وری پیتته مرگه کانی بوو .

دوای شاهه تال ده که پیتته وه قوتا بخانه ، قوناغی شاه ماده بی شهوا و دهکا ، به لام هه زاری خیزانه کهی ریگی نادا بجیتته زانکو . تا له قوتا بخانهی شاه ماده بی قه لادزی دا ده بیتته " کاتب " ، له وپش جیگای ره زامه ندی و خوشه ویستی قوتا بیان و ماؤستا بانسی شاه ماده بی به که بوو ، له جی پدجی کردن و هه لوپرا ندنی کاره کانی دا زور دل سوز بوو .

له سالی ۱۹۸۰ دا به هوئی ده وره ی په روه رده بی به که ده بیتته ماؤستای سه ره تاییو له قوتا بخانه ی گوندی (شهرویت) داد ده مه زری . نا بلی ماؤستا به کی دل سوزو خاوهن هه لویتست و خوشه ویستی خه لکی گونده که بوو ، به شپوه به که وایان ده زانی به کیکه له نزیکترین که سانی خو بان ، تا شه کاتهش خه لکی گونده که کچولانی خو بان له خویندن بی به نه کرد ، به لام دل سوزی ماؤستای خوشه ویستی وای لی کردن که شه و کووت و زنجیره بشکینن و کچولان شان به شانسی کوریزگه کان بنیرنه قوتا بخانه . ماؤستا شهمین ، شه وه نده شهمینو راستکو بوو له ناو جدما وهری نا وچه که دا جیگای تابه تی خسوی

ھەبوو، زۆر بەتەنگە ھەزارانەو ھەبوو بەھانا پانەو دەچسوو و
بارمەتى دەدان . لىي دەگىپنەو ھە : جار ئىكيا ن كا برا پەكسى
ھەزار دەمرى و شەوېش بەشدارى ناشتنى دەكا ، بەلام خەلگىكى زۆو
كەم بو سەر گۆرستان دەچن ، دواى ناشتنى مردوو ھەكە، روو دەكاتە
خەلگەكەو پىيان دەلى : شەگەر شەم مردوو ھە كا برا پەكى دەولەمەند
بواپە شەوا لەبەر سەبارە رىگا بەرنەدەكەوت .
جىگاي داخە تەمەنى ماۆستا بەتى كا كە شەمىن زۆر كسورت
بسو، شەوى ۲۶/۶/۱۹۸۱ جاشە خۇفرۇش و نۆكەرەكانى پزىم دەچنە
سەر مالگەكەيان و زۆر نامەردانە شەھىدى دەكەن .
ھەر لەسپىدەى شەو شەو ھە بو بەيانى، خەلگى ناوچەكە لىسە
شېو ھى خۇپىشاندا نىكا بەخاكى پىپۆزى كوردستانى دەسپىرن . .

ھەزاران سلاؤ لەگىيانى پاكى شەھىدان ماۆستا ھەمىد و
ماۆستا شەمىن ھەمەن گەورە ھەموو شەھىدانى ماۆستا
كەنت شەھىدانى رىگاي پزگارى سەرفرازى كوردستان . .

ER'S STRUGGLE

Journal of Kurdistan's teacher's organ

شه هیدی نه مر ما مؤستا محمدا بو بکر

- پانجاهی شه لیم شیوالیم عزیز -

بانہت باردگاہت کا م

نئی نئی
ماہنامہ

قومی اور بین الاقوامی ماہنامہ سنی زبان کی قومی ماہنامہ

۱۱
۱۱

شمارہ ۱۰۱۵
کاروبار کی
۱۹۸۷

بنکه‌ی ژین

www.zheen.org

خه‌باتی ماموستا

« به ره‌دینه و کردن و فرادان کردن فی رزه‌کافی به کیتی ماموستایانی
گوردستان و یشنگیری له خه‌باتی که لی گورد، له پیناوی به دجینانی
ثا مانجه نیشتمانی و دی‌مکرانی و یشه‌بی به کائماندا »

له گهل کاروانی خه باتا

ئهرکی ئه مرقی ماؤستای کورد

به عسیبه خویشمزه به دره فتاره کانی به غذا ، له و گاته ی گسه
نه زمانه واسبان گرتوووه نه ده ستان و جان بیا تیر: شو قینیا شه ی
هوتان ده رهه: به گه لی کوردی راهه پیروله کوردستان خواروی به
نۆر لکترار به ده وله تی مۆنناچ گراوی عسراقه وه به سیره و
کردوووه . بو ته نهبا ساتین چن به گولین ئه گه نه که مان نه داوه و
هر درنۆه یان به کاری درندانه ی : کوشتن : پراوانان ، کاولکردن ،
مووتاندن ، ته عجر ، ته عریب ، ته عین ... داوه . به و به ری به سی
ویژدانانه ساده تره ، مافی مروقی کوردن خان به توره که پیژراویان
له زبیر سیدا پلشان دۆته وه .

ئه مروش کاری درندانه ی مه فله قی گه به تۆته راده به کی نه وتسۆ
مه گه ر هه ر ویژدان مردوووه کان بنوانن: له ئاست شه و هه موو تاوانه
بن هاوئابانه ن به عسی جان شه پستانیکی که رو لاز بن .

پژیتمی داخ له دلی سنوو به خویشی کوردان به تۆتواندنه وه ی گه لی
کوردی ژیر ته سه له سۆته ی نه ته وه ی مه ره به ی مه رده ت دا رۆزانسه
له ته گسرو ته دسیرتکی بن وینه دایه . هه ر له م چه تدا مانگسه ی
راهردوو دا به داخ کوندی له شه ت؟ وشارۆچکه ی خنبلانه ی به که ئه ی

ده مه شوښلی به عسبان په سر به کدا رووخاندو څه لکه که ی بهی
دهره تان و خانه به کول کران . تا شیتايش چهنس خاو و خیزانی
ویر ده به لاتی خوښ سو ناوچه کانی به سنووری شهردن و سولیه و
هره ر راگوتزراونه ته وه و شهوپړت رهفتاری وه عسبان په
له گه لدا ده کړی .

له ناوچه ریزگار کراوه کانبشدا ده پانه وړ به زه بر، مودیرن ترین
چکی هم سرده مه هم گه له شوړشگره پاپه رپوه زه لیل و پیخوست
بکن .

به لتي هېچ کات و ساتي هم خاک و شېتمانې کوردان وه کو
عمرو شو او نه بوته کنگه ن فروکه بومبا هاويز و معنود پوین و
کما پرتزه کانی به عسبان . . . هېچ شان و زه دانی رولنه و
دانستوانی هم خاک و خو له شېرینه به م شپوه . وه کو له مسرور
سروده . له ناروین ؛ له سر شه قام گرتن سو به رو توش کسد، و
به کو مه ل شوشتن نه پوره .

ماموستای کورد ، به و سغه ته ی چارو ساغ و فترکارو پاپه رت .
میلله ته که مانه ، هر وه کو له راوردوودا شهوپه پری څه مخورر خو
راگر سووه ، له گه رمن شادوی ته به عسبان کز لدا (اسماړی انتماء) و
جل و به رگی . شاهه سی به پروی به لاده کانه داداوه ته واد و به سره و
منظمه ی فاشیه کانی به چاوه ته وه . تا شیتانی به ندو به ل سوړه و
زورنای بانگه ته ی جوړه کانی راهه پاندنی به عسبان به توانیوه ووره ی
شوړشگرانه و به رگی څه ملوړی . شېتمانې و کو مه لیه تی و به شپه سی
دابه زینی و به زه رده څه نه ی دوژمنکارانه ی ه ل څه ل د تیتي .

پویه شه مرو ماموستای کورد ده بی له هه موو کاب و ساتی زیاتر
له گشت شان و زه دانی چاتر . . سو وه لاسی شه و هه موو تاوانسه
بی شه رمانه و رهفتاره به دره و شتانه ی به عسبانه رق و کیسن
هه لگرتووه کان ، بی و جان له تیکوشانگی به خت و دژواردا بی .
له هر شوپنیکدا بی بیویسته خاو و خیزان و څه لک و خویندکاران
هوشیار کاته وه و له حقیقه تی شاسنامه ی عه فله قیان وه شاگاپسان

بېنىتەو •

كاتى ئەو ھاتوو مامۇستاي كورد وپۇدانى شۇرئىگېرانە و ئەركى
ئىشتىمانى و فرمانى مىللەت جەن بە جەن بىكاو سەرچە مى كۆمەلانى خەلكى
كوردستان بەرووى جەلئادەكانا رابەرتىنى و كورەى خەباتىكى سەخت
و پىر شانازى لەدۆى مەفلەقى بە ھارو ھاجە سەرسەختەكەى كوردان
داگىرىتىنى ھۆ ئەوئى ئىتىر چىتىر مېتىكى مرقۇنى كورد نەبىتەسە
دەرمانى مانەوئى بەسى دىرنە •

نرزمرونی جهولاندهی زرکاری ی نیتنامی

«کام بنغ»، ئه وگونده قییتنامی یه ی له ژیر بۆمب و ناپالم دا، هه رهوگری خویندن بوو!

عبدالرحمن

ووته بهك باكوری قییتنام ، چۆن دهیتوانی بهرگری ئه و هه مورو
لافاره ی بۆمبی فرۆكه ئه مریكیه كان گنا كه به دریزایی ساله كانی
چهنگه دایان ده بارانده سه ركارخانه كان ، قوتایخانه كسان ،
خسته خانه كان ، ریگاوانه كان ، پردو به سته كانی ؟ ملیونه هه یای
خه لکی ئه م وولاته قاره مانه چۆن ده ژیان ؟ چۆن کاریان ده كسرد و
به گز دوزمندا ده هاتنه وه ؟

له و ساله شرسناكانه دا ، فۆكان ، ئه و سووسه ره ی كه قاچه كانی
هه رگیز ماندوو نابن و قه له مه كه ی قهت له كار ناكه وی ، سه رتاسه ری
وولات له گه شت و گه ران دا بوو ، له هیللی پانی ۱۷ ه وه ده ستی پئی
كرد تا سنووری جینی - قییتنامی . له ده شته كانی زئی سووره وه تا
شاخه كانی باكووری رۆژه لات . چه ندىن هه فته له كارخانه وقوتایخانه
و هه ره وه زی به كشتوكالی به كاندا ده مایه وه . فۆكان زۆر به ساكاری
وه شاگامان دینیتته وه كه ئه و گه له چۆن دهیتوانی كارخانه سه و
خسته خانه و قوتایخانه كانی به پیره بیا . تا ئیستاش به شی زۆری

خەلقى ولاتان لە نەپتى بەرگىرى كىرىشى گەلى قىتنام مەرسام ماون .
شېمە لەم باسە ماندا . تەنبا رېپۇرئازە كەى فېر كىرىش دە خەپنە پرو .
(كام بىنغ) ى ھۆگىرى خويىندىن :

بە ئى ، بە ئام لە باكوورى قىتنام دا ھىچ گوندىك ھەپە ھۆگىرى
خويىندىن نەپتى ، لە وكاتەى كە نە خويىندە وارى گىكى لىسى دراوھ ،
گە لە كە مان لە ھە موو شوپتە لادى شېنە كانە وە دە ستېان داوھ تىسە
خويىندىن : نە وەى نوئى لە دامە زراوھ كاشى فېر كىرىشى گىشى و گە وە
سالانىشى لە پىتگاي كە نالە كاشى فېر كىرىشى تە كىمبىلى دا . لە ھەسەر
گوندىكە لە گوندىك كاشى كوئامارى قىتنام ى دىموكراتى كە ژمارە بىسان
۵۹۲۵ گوندىك ، قوتابخانەى مە رە تاپى ھەپە ، ھەر سى چوار گوندىكەش
ھاو بە شىن لە پىكەپىننىشى خويىندىكايە كى ناوھ ندى ، بو تىكرا ى ۲۵
گوندە مە ھەر پارىزگايە كىشدا خويىندىكايە كى دووا ناوھ ندى ھەپە
كە سالانە نىزىكە ى ۱۰۰ پالىئوراو بو تاقى كىرىشە وەى شە ھادەى فېر
كىرىشى گىشى پىتگە شە دە كا . وانە كاشى فېتاران تاسە تە بىسە
ھەر وە زكاران تا بىتوان ھەلى فېر كىرىشى مە رە تاپى و ناوھ نىسدى
تە نائەت دووا ناوھ ندىشېان لە داھا تۈۈبە كدا بە رىكە وئى .

قوتابخانە كاشى فېر كىرىشى گىشى و فېر كىرىشى تە كىمبىلى چە نىسدى
دامە زراوئىكى مەرىن ، لە ئا مانىكدا بەك دە گىرنە وە : چاك كىرىشى
خويىندىكدا دووا ناوھ ندىبە پىتە پە كان و شامۇزىكاي فېر كىرىشى
بىلەى ھەر پىم . بە ھۆى كارامە ترىن كە ساشى فېر كىرە وە .

كام بىنغ مە رە پراى ھە زارى و نە دارە . وە نە نموونە بە كى زىندووى
خويىندىن مە رە ھە ئىدا . لە مە بدانى فېر كىرىشدا مە ركە وئى چاكىسى
وە دە ست ھىئا . لە ۹۵% ى مندالان شە وانەى تە مە نىبان ۲ - ۶ سالە
بو باخچەى ساواپان و خويىندىن بېھووكان دە چىن ، ھەر وەك ۱۰۰% ى
مندالان شە وانە ز لە تە مە نى خويىندىن دان بو قوتابخانە كاشى فېر
كىرىشى گىشى دە چىن . ھەر وە ھا لە ۹۰% ى شە و مندالانەى فېر كىرىشى
مە رە تاپىيان تە و او كىر دووھ ، خو بو قوتابخانە كاشى ناوھ ندى و دووا
ناوھ ندى ، ئامادە نە كەن . شە م گوندىكە كە ۲۸۰ كىلم لە (ھانئوى) ى

دووره، نه که ویتته پاریتز، ای (کام سوین) ی هه ریمی (هانانغ)،
۶۳۳ خیزان و ۲۲۸۳ هاوولاتی گرتووته خو. به شی زوری شاونشان و
مانشیتتی رۆژنامه کان له سالانی که می راسردوودا له سه ر له م گوننده
نه نووسران. شتستا پیتزی تابه تی هه ه له نیتوان به که کانسی
حولانه وه ی بهتشرکتی نشتمانی له فترکردندا.

کاتی له چواره مین ناوچه ی هه سه کهری دا جولم ده کرد، کام بنغ
سه رنجی راکیشام، شه و وه خنه ده ست درپزی له مریکی له و په سه پری
وه حشه تگه ری دا هوو. فرۆکه به ریبا به کانی شه مریکا له سه ر بنکه ی
فرۆکه هه لگه ری شوستولی هه ونه م له نزیك که ناره وه شه و رۆژ ناوچه ه.
که بیان بۆردومان ده کرد، بۆردومان ی ده ریبا سی له که لئاسمانسی
لئیکیان ده گیترا به وه. تا هه رتبه که سه درتزازسه کی بان و به ریبن
هوو به پارچه به ک دۆزه غ، له شه ندامدا ژماره به کی خانسوی زۆر
به تابه ت قوتابخانه کان و تران هوون، دووان شه وه خه لکه کسه
هه رانه وه سه ر کاری شۆرشگیترا نه و سه ره م هینانیان بیهی شه وه ی
مه سه له ی فیتزکردن هه رامۆش سکه ن. تا بۆ بیهی وه ی خۆپندن لسه
کوومه لگه بچووکه کاندایا ۰۰۰ هه رۆزه، خۆپندن له به ناو به سیره کاندایا
درپزه ی هه هوو.

www.zheen.org

هه رکه یاش نیوه رۆ که پشتمه گوننده که، داوای چاوپهنگه و تنسی
سه رکرده کانیم کرد. رتبه ره که م گوتهی: (به پته که وت شه مپرو
پهنج شه مبه. سه ره پای شه وه شپروژی دوو نه مبه بۆ کوشنسه وه ی
وانه کانی فیتزکردنی ته کملی نه مینه وه. شه م دوو رۆزه گسه لی
بهیروژن - له که ل شه وه شدا چاوپهنگه وتنی به ره رنباران له رۆژنیکسی
وه کو شه مپرو بۆ هه ندی مه سه له ی گرتنکه نه بێ، هه روا شان نیه.)
شه مه له کاتیکا هوو که جه نه له وه په پری گهرمی دا هوو، بۆ به جۆش و
خروشی خه لکه که بۆ مه سه له ی فیتزکردن له بارودوختیکی شه وه سا
ترشا کدا. انتباعیکی به هیتزی لام په پیدایا کرد.

لە كانۇنى بەگە مى سالى ۱۹۲۰ دا باش خۇن كوردنىكى سى سالى
 نىوى بۆ كام بىنغ گەرامە ۋە بىسۆ شەۋەى لە دوۋاى ۲۲۰ بۇردومانى
 ۋە حىشانە ، لە زىر خاپەروك و خۆلە مېشدا بىسە چاۋى خۇم لە داىك
 بىۋىنە ۋەى شەۋىگۈندە بېيىنمە ۋە . شىستا كام بىنغ ى سوزاۋە شانازى
 دەكا بە : رىگاۋ بائە ناوخۇبىيە كاشى ، گەنە لە ئاۋىر بىيە گانسى
 دەۋردراۋ بە درەختى سەۋبەر ، كىلگە كاشى بىرنچ كە سەلە نوۋى لە
 شىۋەى چوارگۆشە دا دروست كراۋنە تەۋە ، خانوۋە خنجىلە لە قىسۋى
 بىسناكراۋە كاشى بەگە لا سەردا پۇشراۋ ، بىنگە تەندروستى بەگەى كە
 ۱۸ قەرە ۋىلە ۋە سەئى نەشتەرگە رىشى تېداۋە ، تۆرى فىر كىردن كە
 لەگەل بارودۇخى گۈندە كە بە چاكى بە پىتۋە دە پىرئ ، قوتابخانە بەك
 بۆ فىر كىردى سە رە تاسى ۋە ناۋە ندى سە ۱۹ بۆل ۋە ۹۴۶ قوتاسى ۋە
 قوتابخانە بەكى قۇناغى ناۋە ندى ۋە دوۋا ناۋە ندى بۆ فىر كىردى
 تە كىلى بە ۱۱ بۆل ۋە ۲۷۴ خۇپىندكارە ۋە ، سە رە راي دە نە . سەئى
 مامۇستابان كە ژمارە بىان ۶۲ مامۇستاۋ فىر كىرە ، سەئى ھەرە زۆرى
 دە رچوۋى كۆلۋى مامۇستابان لە (ھانۋى) ۋە (فىنغ) ۋە خۇسند-
 نىگاي دوۋا ناۋە ندى . مامۇستابان لە (ھاتىنغ) دا . سىر كىردى
 گىتى لە كام بىنغ دا بىۋە نە مەلە ندى بىلاۋ كىردنە ۋەى فىر كىردى لە
 گۈندە كە دا . شەۋە كە سەى سەردانى قوتابخانە كە بكا لە گۈنە بەگى
 گۆرە بىانى قوتابخانە كە دا زۆر بەزە فى نونكلىنىكى بە تالى بۆمىنىكى
 نە تە قاۋەى ، زە بە لاج دە بىنىن كە بە لىقى دار درەختىكى سەۋبەر ۋە
 ھەلۋاسراۋە . شەم تويكەلە سۆمبە رۆلى زەئى قوتابخانە دە پىرئ .
 تويكەلە بەزە نە ، كراۋە كە نەك ھەر بۆ سە مانە كاشى خۇسندى ، سەكسار
 دە پىرئ بە لكو بۆ ھاتوۋ چوۋى قوتاببىانى گۈندە كاشى دە ۋرۋى بە رىسز ،
 لە ۵ ى بە پىانىيە ۋە شا ۱۰ ى شەۋە دەۋرىكى چاك دە سىنۆ .
 لە ھەردوۋ سەردانە كە مەدا ، لە (كتوبىرىكە ۋە) بۆ بە كىكى تەس-
 كۆپىز رامە ۋە ، چۈنكە لە مەۋپىش كام بىنغ زەۋى خە ھالەت ۋە سىسەئى
 بىۋە بە لام دوۋاى ۲۵ سالى فەرماتىرە ۋاپىي گەل بۆتە كلىلىكىسى
 دەست كەۋتە كەم رىتە ئابورى ۋە كۆمە لاپە تىپە كان .

مۆتەكەي سالى كەلە شېئىر : دىنيا دېدەكان كە ژيانى جوتساراشيان
وەبىر دېتەو ، ھەول دەدەن تابلۆبەكى رېندوو بۆ راپردووېسان
وېنەكېش بېكەن . كە رەنگەكانى (قورۇچلېھار) و (شاره بۆگەنە
وەشاوھكان) بېن . بەلام كام بېنغ تەنانت لەم جۆرە ھېتايانېبەي
زەبجوشىش دوورە پەرتىز بېو . رەوى بە لەماوېە تېشووھكەي بە شىسى
نۆزى بە روېوومەكەي بە رېباد بېو . مولكدارى زەوى نىزىكەي ھە مسوو
پارچە زەوبەكانى خستېووھ زېتر پىكېفى، خۆبەوھ .

دىبارى پارېژگانى ھە رېم كە ھەر ۵۰ كىلم دوور سوون تەنھا
كلۆرۇژنەي : سۆلكردن بېو !

لە سالەكانى راپردوى شۆرشى شاب ۱۹۴۵ لە كام بېنغ دا كىسە
ناوى (كىون نېوك) بېو ، ۶۴ سۆلكەرى ھە بېو ، خاروبارېە . شىش
دەگەبىشتە ھە زاران . . .

لەو رىزى كۆكردنەوھى بە رېوومدا شېوھى دانشوانى بىش
سۆلكردن بىوندەكەيان جى دەھىنت . ھەر بەكى لەوان كۆلە پىشتىكى
لە بېوش دروست كراوى ھەلەگرت ، دە بېو زوربەشان لە ترسان و
لە ترسى رۆردارە خۆجىتەكان . سالەكان و گۆرى باپىرانان جى
بېلن ، بۆ كاركردن دە بېو بېو لاي داگىرگەرە فەرەشېبەكسان
بېون تا كۆلە ھەنگرى بېكەن لە ؛ كانگىلە ئوروز ، كارگىسەي
لاستىك ، كانگىكانى (كام فا) و (شاورى قېشنام) و (لاون)
و (كە مېودىيا) و (كالىدونىلە نوئى) كە دوور عرىن شوختە
بېون لە شوپيانووسى ساغىكىدا . ئەم سېرەوھرى تالانە شىسا
شېشا ئولە مېشك و مېشكولە پىاندا دەزىر شېتەوھ .

تران نام ، شافىرە تېكى بېرى تەمەن ۷۵ سالن بېو . مېشسە
مردوۋەكەي لە سەر لىستەي (سۆلكەرە بېن كارەكاندا) بىشوو .
ئەو شافىرە تە ۲۰ سالى نەواو . تا شۆرشى شاپى ۱۹۴۵ - ھەر لە سەر

سۆل و سەدەقەي خەلئە دەريا .

بېرە تران بۆي گېرامەوھ ؛ (بېئى خۆمان رادەكېشا تا بېچىنە

گونده شاخاويه دورره كان، هلك به (كوله پشت هه نگره كسان)
 ناويان نه بريدن، وهك هه لکيكي ته مه ل و بين قيمه ت زه ليليان
 ده گردين، به داخوه هيچ پارچه زه وي بهك يا گاميشيمان نه بوو
 مولكداري زه ويته موو بتيكاره كاني بو كارگردن نه ده برد . لسه و
 بارو دوخدا سوال کردن، به هه رحال . . زباني كه متر بوو لسه دزي
 كردن . به سوال و نه ده قه من و ميتره كه م نه مان نه توانسي
 خيزانه كه مان به رتوه رين . له چه وله كاني سوال كردندا هه ر چوار
 كپزوله كانم له هه ل خودا نه برد ، سوالكهره چكوله كاني نه وسسا ،
 زني ريك و بينكن شستا . مال و منالتيان هه به ، له هه ره وه زي به
 كشتوكالبه كاندا كار ده كهن . سن كورپزگه شم هه بوون به لام هسه ر
 سيكيان له برسان مردن)

له ماله كه ي خويدها پيشوازي كردن . ماله كه ي نه شكه وتيكي سي
 به چكوله بوو، هه ندی كه ل و به لي دروستكارو له داري سنوتسي
 سبي ي تندا بوو ، باخچه به كي خنجلانه ش چوارده وري ماله كه ي دا بوو.
 كاتي منداله مردوه كاني سرکه وتتوه به خور فرميشك له چاوه كانيا
 هاته خواره وه . له بيرتكا كپزوله به كي هه شت سالنه هات سو لامان ،
 ديار بوو له قوتساخانه ده كه رابه وه ، چكوله و زيكه له بوو بملوزيكي
 نه خفته داري به مه بي له به ردا بوو . . خوي هاوتشته باوه شسي
 دا بپره وه .

پوره شران به بيرتيكي كپزوله كه ي كردو گوتي؛ (له مه (كوك) ي
 نه وه مه ، كچه كانم جوارده نه وه بان بو هيناوم . . له وان گه لسي
 بايه خم بين ده دن و خزمتي چاكيشم ده كهن . . له م به رده مه دا
 كچ و كور شاياني سوياسن) باشان گوتي ؛ (له ساله كاني گرانپو
 قات و قري دا مناله كانم بهك له دواي بهك له نيو چوون . له گراني
 سالي كه له شتردا به ره پاي ميتره كه م هه موو خوشك و براگانيشم
 بوونه قورساني نه و قات و قري به . هه ر نه و ساله له گه ره كسه
 به چكوله كه ماندا (نام لي) ۲۴ خيزان واته نزيكه ي ۱۰۰ كسه س
 برستي له نتيوي بردن ، (۲۵۴) هاوولاتي گونده كه شمان قريان سسي

كەوت ۱۰

شە و گرانى بە ترسناكه لە ھەرەتاي سالى ۱۹۴۵ دا لە ئەنجامى چەند مە بە ستېكى سىاسى ى دە سە لاتدارىتى ى ھەرەنسى - بابانىسى روى، دا، تەنھا لە ھەر يەتە باكوور بە كانى وولاتدا ۲ مليون كەس ى ھون بە قۆجى قورىانى .

ھە مەيس لە ھەر قە كانى بە رەدە وام ھون؛ (لە پېئناوى مانە وە ى ژيانى خۆماندا ھە موو شتېكمان دە خواردا ، خەك ھە موو شازەتە مالى بە كانيان نە نەنەت پە شە وولاشى كار كەرنىشيان دە كوشتە وە . مۆ جوى ى لە وە پىنى سە گە با قووقە ى كە لە شىر نە دە ھونە سەسۆ دە رمانىش مار با مشكېكت بەرچا و نە دە كەوت ، كە بە كى بىر نەممان قووت دە داو لە توتكە كە ؟، ئاردمان دروست دە كرد ، قەدى ؟ نە نە شامى و پە ى مۆزە مۆزە گىھاي وشكمان بە حوى ، رۆژانە ژانە سەرتكى بە رەدە وام ھاورى، و دوستى ھەرە خۆشە بىستمان سوور و ژانمان لە نېو شىكت و ھروكى مردووە كاندە بە بردە ھەر . كانى لە ھە پورانە وە سە كدا وە داگما دە ھوويتە وە پىت سە پىر سوو كە تا شىتا ھەر ماوى ۱ سەرتاپان خا و خىزان قات و دە ھران ھە ئى لووتپىن . كەردارى ژمەردنى مردووە كان لە كار كەوت) كەن دە رچووە كسان دە خرانە نېو مە ئى دارو بە خاك دە سەپىردىران)

شە وە سوو چارە نووس سۆق لە پېش شۆرندا . ژمارە بە كى زۆر كە م لە جووتپارە دە وئە مە ندو مولكدارە كان دە پىشتوانى مندا ئە كانيان ھۆ قوتابخانە ى شار پە وانە بگەن . تەنھا ۱۷ كەس لە سالىسى ۱۹۴۵ دە زەمانى نىشتمانى سووكە خۆپىندە وار بە كان ھە پىسوو، شە وە شە كە متر ھون لە ۱٪ ى دانىشتوانى گوندا كە . ھۆ زىانسى ورسوونە وە ۱۰ دە كەس ى لە خىزانى جوتپارە مام شاو ندىپە كان سە رە تا پەك لە زەمانى كلاسكى چىنى ئىتر بىھون - كە زەمانى نووپىنى پە ى قېتىنام ھون لە چاخ دە رە بە گبە كاندە - تا بىتوانن مەست و مېن كېرپىن و فرۆشتنى پارچە زە و پەك، لېك بە كە نە وە نە كە ونە تە ئە ى دە وئە مە ندە كانە وە كە ھە مېشە ھۆ جوتپارە نە دارە نە خۆپىندە وارە -

کان دایان ده نایه وه . هندی چار فیتر کردن له سر شه و شاتسه
 ده بووه هویه کی چه وساندنه وه بو نه وونه ؛ کولکه خویننده وارینتک
 پاره و پولتکی زوری له که سکی نه خویننده وار له بری شووسینده
 سکاآ نامه به کدا ودره گرت ، گه لن جاریش له بری خوینندنده وه ی
 نامه به کی له دووره وه هاتووژ هر پاره وه رده گهرا .

پادشاو دارو ده ته کانی ، ریش سی و بهار ماقوولانسی
 گونده کانیان به لای خویانه وه دانه خوړه کردبوو ، بو چه وساندنه وه ی
 هه ژاره نه خویننده وار ه کان فرودتلی تابه تیان هه بوو ، هه رکاتی
 ریش سی به کان بکه و تنایه داوی ته له کانیان شه و ا جوتیه ساری
 قوربه سریان ناچار نه کرد که به نجه ی مۆرکراوی بخاته سهر
 کاغه زیکی له پیش دانراودا بی شه وه ی بزانی مه سه لسه چی بهه و
 ناوه روکه که ی باسی چ ده کا ، هه رکاتیکیش بیان و به تابه خویان
 له داوی شه و گمبزه لووکه رزگار بکان . ماموستا یا هویه کانی
 فیرکردنیان وه چنگه نه ده که وت . به او بهیره دارده ته کانی
 پادشاهش - شه وانای باوه ریان به خورافات و شتی بهر بوچ هه بوو -
 ده ی پیشینی که ره نه بیان کاویژ ده کرده وه ؛ (شه ه شیه راده ی
 خوابه . . خاکی شنه هه رگهیز بو خوینندن و فیرکردن ناگونجی)

شه هه موو هرۆکه شه ماکانه ، بهر به باوان بویان گهرا مه وه ،
 به تابه تی مام (نام) که پیش مردنی له به که م بهردانیمدا
 شاهنامه تیمان به پیدا کردبوو ، شه مه نی ۸۸ سال بوو ، له شی لوازو
 لیبی شه قار شه قار سبوو ، که م بهن و ده موراوی لۆج گرتوو بوو ،
 هه موو هه ول و کوشتی له بهناوی بلو بوونه وه ی خوینندن و فیرکردن
 خرج کردبوو ، بو ماموستا کان خاوه ن مال نه بوو ، بو به شختنی
 قوتابخانه که هه موو شتیکی له سر له پی ده ستان بوو .

بهیره (نام) گوتی ؛ (مام هو داوای به گزاجوونه وه ی می شتی
 نی کردبووین ؛ (۱) ده ست درتوی بیانی (۲) گرانی و بهرینتسی ،
 (۳) نه خویننده واری . له بهر شه وه ی من بهری به سالچووم و ناتوانم
 به عداری شه رگه کان بکه م یا له کبلگه کاندای کار بکه م . ماموستا کی

من زىندووم ۰۰ سۆيە دەپتە بە پىرى توانا خزمەتى شۆرش بىكسىم
شەپشەپشەكەش كىردى ھەر پىئوبىستىيەك پىئ بۆ بە پىئو بە رايە تىسى
فىتر كىردى ئە سادا زە پىوونى و جە ھالەت دووبارە ۋە گە رىتتە ۋە ۰)
پىئو ۋە ئە كە ي گوتى : ھە روە كىر جاران شائىنە تىت لە گىسىم
مىرە كە مەدا ھە پىو گومانم لە ۋە دا نىيە كاتى دە پىنى ھە ۋا . و
كۆشە كە ي خەلات كراۋە ، دلشاد دە پى ۰۰)

بىرىكى شە ھادە تە قىدىرىيە كە پىم كىرد كە لە ۋە زاردى فىتر كىردى ۋە
دە رچو پىو ، لە نىئو جوار جىو ۋە كى قە نە نىگدا دائىرا پىو ، لە تە نىشە ،
كۆشە رگە ي با پىران سە پىوار ! ھە ئو اسرا پىو . شە ھادە سە رو ار كراۋە
كە ي ۱۱ ن شازارە ، ۱۹۶۹ شە مە ي خوار دە ۋە ي لە سىر نوو سرا پىو :

(پىشكە : كرا بە بە رىزى تران نام لە پىرى كۆمە پى دىل سوزانمە ن
۲۲ سالى راپىردو پى مامۇستا كانى فوسا خا نە : كام پىنخ ۰)

شە مە دووا ۲۲ سالى پىو لە تە مە نى سوان كە رىك ، راپىردىر كە لە
پىرانى سە كە ي سالى كە لە نىردا رىزگارز سىو سادان ۋە ن ھە ساسا
ۋە تىيە كى سە رە ست لە ۋە تىكى سە ر بە خۇدا زىبانى بە سە ر دە پىرد .
جوتىبارىك لە پىئو زانىن دا ! كۆشە نە كا

ھكۈمە تى گە ل ، دوو مائە خۇدا ي تۇرشى ئاب ۋاتە لە تىش رىنسى
سە كە مى ۱۹۴۵ ھە ل مە تىكى بە ر فر اۋانى بىزى ئە خۇپىندە ۋارى سە ر پىسا
كىرد ، ھەر شە ۋ كاتە سە رو ك ھۆش مە نە داۋا ، لە ھە موۋان كىرد سە
سە ئدارى شە م كارە پىرو زە پىكە ن كە شائىندە : مىللە تى لە سە ر
بە ندى ، سە رو ك راپىگە باندى : (شە ۋانە ي خۇپىندە ن و نوو پىن دە زانن
شە ۋانە فىتر پىكە ن كە نە زانن ، لە سە ر ئە خۇپىندە ۋاران پىئوبىستىيە
ھە ۋلى خۇپىتر كىردن پىدە ن . دە سى مىرد سە پە خ تىش رى كىردى ۋە ئە كە ي
پىدات ، پىرا ي گە ۋرە فىتر كىردى پىرالە ۋ خۇشكە كانى پىگىرتتە شە ستو ،
مىندالان داپك و سابىان فىتر كە ن ، مامۇستاسان شە ۋانە فىتر پىكە ن
كە ئە ۋىتر چە تىرىكدا پىئىگە ۋە دە ۋىن ، دە ۋلە مە نە كانى پىش دە پىسى
پىۋارى شە ۋە پىدە ن لە مائە كانى باندا دە رىس پىخۇپىندىر ۰)

راپىباردە سادە ۋ واقىيە كانى مام ھو ۋە كى شە ۋە ي مادە پە كى

هاندەر بۆ ، چه ماوه ری حوتیارانی کام بنخ ی سدار کرده وه ، مرو
 بوی هه به بلیت : هه ر کرده و گه له هه مان و بست دا به سدارن ، به لام
 گپروگرفتیک هه ر مایه وه : بۆ هه وه هه مور فیرخوازانه که به
 به رۆشه وه به شوازی له فیرکردن نه که ن . ماموستا له کوئی بهنین ؟
 به ریز نفوین کی کان گوتی : (شمه ی به ریرساران گوندد
 هه وه خت نه خوینده وار بووین ، له ناو ۱۷ که سی خوینده وارداته نها
 هه رزه کاریکی ته مه ن ۱۵ به هار به ناوی نفوین تین کات هاته بهنر ، و
 شاماده بی خوی بۆ کۆمه ک کردنمان نیشان دا . هه وانی دیکه له هه
 که هانه بوون که گونده که مان حن هه شت و قه بزبان نه هات له گه ل
 شیمه دا فیرکاری بکه ن بۆبه دابین کردنی ماموستا بۆ جوتنر
 فیرکردن به ریاس کۆسوونه وه کاسمان سو ، هه ر که به کیسه
 لای خۆبه وه مته شکی وه گه ر خه شوو سو گه ران به دوا ی چاره به ده سا
 له دوا حاردا که شینه ته گه بری بوورد وه رگرتن له شه زموونه سی
 باسیران)

به که من واق ورمانه وه به رسم : (شه زموونی باسیران جی سوو ؟
 شکام وایه به موری ۰۰۰ شایا هه وانین هه ر نه خوینده وار نه بوون ؟
 به لئ ، هانه خوئی که م وه لای دابه وه) هه ر له زه مانی شوپنه وه
 زمانی نه ته وه بی شه نه بهنن ده شوو سری و مۆرکنکی ره سمی
 به خۆبه وه گرتوووه ، به لام شه وه ت له بهر نه حن باو و باسیرانمان
 له بهر بهنینه ی زمانی کلاسیکی چینی سستمیکر فیرکردنیسه مان
 دامه زرانده رو که به لۆله ی گونده کاندایه گه و ریشه ی داگوتابوو
 هه و فیرکردنه کلاسیکه له زه مانی رژیم شیمه ماریدا له گه ل
 فیرکردنی ره سمی زمانی ره نه سی شیکه ل بوو ، له (هانسیخ) ی
 هه ریمی شیمه دا که جیان ده گوت (ولاتی خویندن) خه زانه ده ست
 رۆبشتوووه کان بۆ هه و ماموستایانه ی مندالانیهان فیرتی زمانه سی
 چینی ده کرد ده رگا کانیان له بهر گازی بهنن بوو ، له بهر شه
 بهرکه به ته گه بره که مان هه لینه نا ، به لام شه مجاره بان له بهر
 بهنینه ی هاریکاری به رجه شه کرا)

داوام له بهرینز نفوین کای کان کرد زیاتر له سه به سه کسهی

بهروا . .

بهردهوام بهو گوئی؛ (باش پراویژکردن له گه ل به بهر سهاران و
 خه لکی گونده که بهرمان دا له شوینه کانی تره وه چه نـــــــد
 مامۆستایه ک بهنن و له ماله جوتیره ده ست رویشتووه کانیـــــــدا
 - له وانهی که متر ده ست کورتن - دایان مه زرنین ، به لئی مه سی
 مامۆستا ده ستما بهی کردو قوئانی به ره تاییمان شق کرد هـــــــر
 سیکان له هه ریمی (هاتنخ) وه هاتوون . له گه ل نفوین تیس
 کات به که م تیبی مامۆستایان بهو فیرکردنی مه للی بهیکهینسا . .
 هه مامۆستایه ک له گه ره کیک و له گه ل خهزانیکدا نیشته هئ بهوو ،
 روژانه دوو ژه م خواردنیان هه بو ، مالتی چارنکیه جی و بهرگی
 لۆکه بان له بری فیرکردنی نه ندایانی خهزان و منالانی گه ره ک
 بهو نه کردن . له لایه کی دیکه وه منالانی بهوله کان بهیداوبسته کانی
 تریان بهو وه ده ست ده هئنان ، له گه ل نه وه شدا به سه خه لایه نه سی
 مه عنده ی زه ق تر دیار بهو وه ک لایه نه مادیه که ی ، چوشکه هه موپان
 مامۆستا کانیان خوشده ریست ، به بهت داب و نه ریست بهیشینییه کان
 شه وه پری بهزیان ده هه رت . . تا ورده ورده به بوون به به کئ له وان و
 رابه ری جوتیاران)

www.zheen.org

هه مور شتیک به ره و به اشتر هه نگاوی نه نا : به رنامه ی خویندن
 بهولی خویندن ، شتوه ی ده ره سه گوشته وه ، که ره سه کانی خویندن زور
 ساکار بهون : چه ند ته خه داریک له بری مه ز ، هه ندی کورسی
 دروست کراو له داری بهامبو ، ده رگایه کی ده ره هئناو بهو ته خه ی
 نووسین ، هه ندی گرمۆله ی گه ج بهو له سه ته خه نووسین . له بهر به
 کاغه زی قوتابهیه کان له سه خۆلی ژووری بهولدا بهیه کانیـــــــان
 ده نووسیه وه ، هه مور ویکرا . . شاره ت ، بهار ، منال و گسه وه
 سال به ده شکه خۆنه کانیان ده رسیان ده گوته وه .

سالی ۱۹۴۷ نوای شه وه ی ۱۲ لوی گونده که که به که مین گروهی
 رزگار بهوی چنکه نه خوینده واری بهون ، مه عقی مامۆستایه تیهان

ته و او کرد، جولانه وه که به هیز تر بوو، ژماره ی پوله کان ریادی کرد. به رشامه ی نوئی له لایهن به شی فیتزکردنی میلیلی به وه به پسره و ده کرا، شه و که سانه ی پله ی زهره کیمان مام شاره ندی بوو به سستی مانگه فیتزی خویندن و نووسین ده کران، له گه ا، شه وه شدا خه لکتیکی زور شه وانه ی له سه ر کوشی فیکری و هوشیاری رانه هاتبوون سه ره پرای خو هیلک کردنیکی زور . . که چی بیپونه وه کو شه وه ی به سه سه سه شه ستوونیکی چه وردا سه رکه ون! به لام وه نه بی به خه بیان به ربه درئی و فه راموش بکرتین . . ماموستا کان به رده وام له پنگه یانسه سن و تیگه یانندنیا ندا بوون تا له سالی ۱۹۴۸ دا (کام بنخ) به کئی بوو له گونده هره دیارو ناوداره کانی کوماری دیموکراتی فیتنام که سه رکه وتنی خوئی به سه ر نه خویننه واریدا به بیان کرد .

له گه رمه ی جه نگی به ره نگار بوونه وه دزی داگیرک ره فه ره نسیه کان کاتی کتتا و روزه نامه که م بوو . ژبانی روشنبیری گز به پسرور ، نه خویننده واری ورده ورده خوئی هاوتشته وه نیبو دانیشتون به لام کاتی شاشی بانی به سه ر ناوچه که دا کیشا هه لئه تیکی چاک به رباکراو نه خویننده واری به کجاره کی به شی به ردان .

بیکه ی زین

دوای تئبه ریبوونی شه سال به سه ر پرۆسه ی لایردنی نه خویننده واری ۱۲ سال به سه ز رژگار بوون له نه خویننده واریدا ، وا دووبه سه ره سه ردانی کام بنخ ده که مه وه تا له شه یسه که وه هزانم به شی دووه می داواکارانی شه هاده ی داها تووی فیتزکردنی گشتی چون ده سه سستی؟ شیاوی باه ، به شی یه که می داواکاران تاقی کردنه وه ی سالتسی خویندنی ۱۹۶۹ - ۱۹۷۰ یان سه رکه وتووانه شه نجام دابوو .

به شی دووه م له ۲۵ داواکار بیان هاتوووه ، زور به سه سه سه سه شافره تی گه نجن . هه ره به توانا کان بو به ره نگار بوونه وه ی ده سه درتژی شه مریکا له ریزی له شکردان ، هه موو به شه ژاد ده گه رتینه وه سه ر کوپله و سوانکه ره رابه ر دووه کان .

بلان سازیه ک بو به رشامه ی گشتی فیتزکردنی ته و او کسه ره ی

دانراوه که خویندنه که بیان ناراسته دهکات به مهرجی گونجساوی
 له و که سانه بین که له بواری به رهه م هیناندا کار ده که ن داوا
 کراوه شایانی پراتیک بین بوئه وهی له گه ل بارودوخی ولاندا بحازی
 بوئه له هر شاستی روغنسیری گشتی ، وهک به راوردیک ۰۰ هرگیز
 نالیم له و داواکارانه ی شهاده ی فیرکردنی گشتیمان بین ده به خشری
 به کسان ده بین له گه ل هاوتاکانسان له ولانده پیتشکه وتوووه کانسدا ،
 به لام شه مانه به شاکاره کانی هو میروس ، فرحیل ، دانسی ، شکسیر ،
 هزگوز ، گۆته ، تولستوی شاشناو روشنا کراون ، هگه له وهی کسه
 میژووی، جیهانیان هر له میسر سه کونه کانه وه تا له دایک هوونی
 شوردووی جیهانی سوسالیستی، به چاکی خویندوووه ، خو له سارهی
 بابه ته بریار له هر دراوه کانی : میژوو ، شه ده بی نه ته وه پیسی ،
 جوگرافیی ولان شه ووا زانیسی پتویستی چاکیان له هر وه ده سات
 هیناوه ، شیتا خویان بو شاقی کردنه وهی کوتایی شاماده ده که ن ،
 زور به جوانی ده ره کانی : برگیه ی هاوهیزی ، شه سترقونوسی ، کاره با ،
 خشته ی ده وری ی توخمه کان ، نه ژادی حوره کان ۰۰۰۰ هتد به سهر
 ده که نه وه . هر چه نده شه مه شتیکی گرینت نیه له بواری دووه میسین
 شورشی ته کسه لوژیاره که شیتا که جیهانی گرتوووه ته وه بسسه لام
 لا، جوتباریکی کوماری دیموکراتی فیتنام که له رابردودا کۆپله ی
 ژیر ده تی شیتتعمار هوو ۰۰ به رمایه به کی فکری گرنگه پتیک دینسرو
 یارمه تی له دایک هوونی هه لومه رحیکو، جیهانی جه ده لی و مسادی
 ده داو خزمه تی هوشباری نه ته وه پی و سوسالیستی ده کا .

به ره وه ام هوونی فیرکردنی نه کمیلی گشتی که ته و او که ری فیئرس
 کردنی میلی به . له کام سنخ دا به چند قونانگیکی گواسته وه پیسی
 شپهری ، له کوتایی نه خشی ه ساله ی ۱۹۶۱ - ۱۹۶۵ له ۱۰۰٪ ی
 جوتیاره هه ره وه زییه کان ۰۰ بیار و ژن - تا ته مه نی ۰۰ سالی -
 هولی دووه میان ته و او کرد . له ۹۸٪ ی شه ندامانی حسرتب و
 ریتکخراوی لاوان هولی چواره میان ته و او کرد ، فیرکردنی سه ره تایی
 (جوار تهرم) له شاپاری ۱۹۶۷ دا له کاتی گهرمه ی ده ستریکسوی

شۇنچى ئايى ۱۹۴۵ بەرپا بولۇپ شەۋ لە پۇلى دوۋە مى بەرە تابىدا
بولۇپ بەدرىزايى چارەكە بەدە بەك ھەمور ھېزۇنوانى بۇ بىسەرز
كردنەۋە، شاستى فېترکردنى سېلى خىتموۋەگەر ، ھەر لەرىگى خۇ
فېترکردنەۋە نوانى لەگە. كاروانى گە تە كوردنى فېترکردنەۋە
ھاۋتەرىب سى .

بىنگومان دەۋلەت راستە وخۇ يا ناراستە وخۇ يارمەتى و كۆمەكى
خۇراۋجۇرى، قوتابخانە كانى داۋە ، ھەروھە رىتو بەرايەنى فېتر
كردن و سېئە سازن و لىق بائى ولات لە ھەرىمدا بۇ دامە زرايدنى
كارە، بەكى فېرۇنىنى بەرھەم كۆمەكى، كوردون .

خونچە كانى نەۋەى نوئى

لە كاشىنگدا فېترکردنى تەكمىلى ۋەك سىستېمىكى يارمەندى دەرى
فېترکردن ھەۋلى خۇ گونجاندى بارىدۇخۇ ناۋخۇسە كان دەدات
دە سىنن فېترکردنى گىشى ۋە ، سېستىمىكى فېترکردنى نەۋەنى، كىسە
لەۋا قىلدا رى ۋ رە مى تابىسى خۇ، ھەبە و دە سى سېتسىرە
مېلى بە كان بە باساكانى دەۋلە بەرە شېكە ل دە كا .
قوتابخانە، فېترکردنى گىشى دەكە ۋىتە رۇخى رىگابە كىسى
قېرتاۋكرراۋى ھاۋتەرىب بە كە نالنىكى ئاۋدېئىرى پەبىۋە ست بە كىلگەى
بىرنج و پەنانەى شېرىس . لە بەر سارخە زەۋى بەك كە درىزىبە كەى
۲۰۰ مەترۋ پاننىبە كەى ۱۰۰ مەتر سىيات نراۋە ، لە نىزىبە ۋە باخىكى
بىرتە قال ھەبە ، ناۋە راستى باخەكە شىۋودانگەى ھاۋ ولتېبىسە
بە سالچۈۋە كانە . ھەروھە ساخچەبەكى تەخرىسى گەۋرە - كە پىئىرى
دەلئېن (كارگەى : بەوز) و دوۋنە ستېلى بچۈۋكى بە خىۋىكردنى ماسى
ھەبە ، كەن و بەل و كە رەستە كانى سىستېن لە : دوو پۇل، كورسى و
رەخلى درىزۇ ، مېزۇ كورسىەكى مامۇستا ، تەختە رەشىكى بەدېۋارا
ھەلۋاسراۋ . مامۇستاۋ قوتاببە كان حلى لۆكەى زېر لە بەر دەكەن و
گۆرەۋى لاسىكى لەكۆنە تاپە دروست كرار لەبېئ دەكەن بەشى زۇرى
مىنالانى قوتابخانە تاللىستا پېئ خاۋىن . ھەمور شېكە لىستىرەدا

بەگۈنچى شارىتاتىنىڭ ساكارە .

بەگۈنچى شارىتاتىنىڭ (نۇرغۇن خان نۇغاي) تەمىنى ۳۴ سالە ،
 دەرىجىسى كۆلىمى، مامۇستابانە لە ھانىۋى ، گۈنى : (بەگۈنچى بەگى
 تارىخى لەر سارو نۇرغۇن مادىيەكان تا ئىتتاپا ھەر دورىدىن لە
 قاتى قىلىرىدىن ولاتە پىشكە وتتوۋەكان ، سۇ نىمۇنە ئىسپاتى
 قوتابىيانمان لە (۷ سۆلى بەگەمدا) ، ۱۹ ھۆنە و ۱۶۶ قوتاسمان
 ھەپە واتە بەگۈنچى ۴۶ قوتاسى بۇ ھەر ھۆنە بەگ ، شىشەم
 تىكراسى بەگدەگاتە ۵۰ قوتاسى سۇ ھەر ھۆنە بەگ لە سالى خوتىندى
 داھاتوو (۱۹۷۰ - ۱۹۷۱) كە شەھەر دورى ھەندەي ھەر سۆلىكە ! شىشە
 شەھەر چاڭ دەزاسى بەگم ھىچ چارە بەگمان شىشە ، بىنگەي شىشەورىمان
 شەھەندە ناھىتى تا بىساكانى چوتتى دەرس گوتتە ھەي نوۋى پىراتىك
 بەگمىن . جەنگى خۇشە پىشەراشەي شىشەبىلەرمى شەرىكا ھىسۋى
 شەرىكى زىيادىپوۋى شەھەر پىراتىك شىشەورىمان شىشەورىمان شىشەورىمان
 بەگمىن بالادەستى جەگدا بۇمبا شەرىكا بەگمان راستەوخۇستو
 قوتابىخانە كەبەن سوتتاند . خۇشە ختەنە زىيالى مېمانىنە شىشەورىمان
 چۈنكە پىشەرتەر چۆلمان كىرىپتو . ھەر شەھەر ھەختە لە شىشەورىمان كەگدا
 بۇلى بېگۈنچى مان دروست كىرىپتو شىشەورىمان لە ھەر كەبەنە شىشەورىمان
 رىنگەي دورى نەگىرە بەگم بەگم شىشەورىمان كەم بۇر ، كاغىسەنە
 كىتەپ ، ھۆنەكانى قىلىرىدىن ، شەھەر شىشەورىمان . شەھەر بۇلانى لە
 پەنار بەگمىرەكاندا داھەزىراپوۋى شىشەورىمان شىشەورىمان . شىشەورىمان
 ھەسەنە ھەي شىشەورىمان شىشەورىمان شىشەورىمان شىشەورىمان شىشەورىمان
 رىنگەي خوتىندى شىشەورىمان شىشەورىمان . سالى خوتىندى ۱۹۶۸ - ۱۹۶۶ شىشەورىمان
 بۇلەكان شىشەورىمان ۲۵ و شىشەورىمان شىشەورىمان شىشەورىمان شىشەورىمان
 كە چارەكى بەگمىن لە زىر بۇمبارانى ھەشەپانە دا بۇر (شىشەورىمان)
 ھەردوو شىشەورىمان بەگمىن سۇ كاروۋى شىشەورىمان شىشەورىمان شىشەورىمان
 بىگى دۇف لە دەفتەرى شىشەورىمان كەرانى قوتابىخانە كە دا نوۋىسىپوۋىمان
 (رور شىشەورىمان لە ھەي كە تىشەورىمان لە چوار سالە كەي شىشەورىمان -
 ماندا لە ھەر خوتىندى بەگمىن شىشەورىمان) شىشەورىمان شىشەورىمان شىشەورىمان

مىوانە بېھانىيە كان ئەوانە، لە ولتە سوسالېستە كان يا جېھانى
سىتەم ياخود لە ولتە سەرمایە دارەكانەو ھاتىبون، ھەمان ھەستىيان
ھەبوو .

ھەرگە پۇردومانى ئەمىرىكا وىستا قوتابخانەى فېترکردنى گشتى
لە كام بىخ سەرى ھەلداپەو ، ھەموو شتت سەرلەنوئ دامەزراپەو ،
مامۇنتاۋ قوتابخانە كان بەھاركارى لەگەل ھەرەو ھەزە كشتوكالتيە كان
قوتابخانە كەپان بىنات ناپەو ، كەرەستەو شتومە كە زىسسان
بىن گە پىويە كاتىيان چاك كەردەو ، پۆلە كاتىيان داپەش كەردەو ، پەبىتا
بەبىتا تەگەرە كان چارە سەر كران بە لأم كە موگور ، دەفتەر رو كاغەز
ھەر ماپەو ، ھويپە خانى روون كەردەو ؛ جۇخرانىپ ، راسى دىسادار
زانستى روو كە كە لە ھانوئى بە چاپ دەگە سەئران و بەرپتو بە رابەتت
فېترکردن بە سەر قوتاب . دا داپەنى دە كەرد لە گەل كەرەستە كانى
تەرى روون كەردەو ە دەرس نە ماپوون . پۆپە بەرپتو بە رومامۇستا كان
ناچار بوون بە دەستى خۇپان لە ؛ تەختە مامپۇ ، شەپ ؛ ئاسسەن ،
دورا لۆمبىنى پاشماو ەى پاشماو ەى لۆرۆكە پىكر او ە كانى دوؤمىسەن
دروستە بگەن . تەنانت باترپە بە كار ھىتئراو ە وشكە كانىش كىسۆ
كرانەو ە پۇ ئەو ەى زنگە كانى تەرىسەنن و پۇ تاقى كەردەو ەى كەرى
تەرى بە سەر مادە كاندا بە كەرى بىنن . مامۇنتاكان پۇ چاك كەردنى
چوئىتى بارى خوئىندن ھەول و تەقە لپەكى زۇرپان دا ھەرۋە كىسۆ
بە كىكپان دە پىگوت ؛ (تا زوو ە دووا نەكە وتووین لە م چەرخەى
خوئىندى بىستەن و بىنىنى جېھاندا .)

بە كۆلەمىنچە سەر كەپە كانى فېتر كەردن لە كۆتمارى دىموكراتىسى
فېتنام دا شان بە شانى گرىئ دانى كارە تىپورى و كەردارە كەپە كان .
خۆئ لە جەن بە جەن كەردنى تىكەل كىش بوونى قوتابخانە و سىسارە
كۆمە لپە تىپە كان دە بىنىتتەو ە .

لە بەرئەو ەى بەرھەم ھىتئاشى كالو خىرو بىترى مادى لەگەو ھەرى
چالاكە كۆمە لپە تىپە كانداپە پۆپە ھەر دامەزراوئىكى فېتر كەرى
بە ھاو بە تى قوتابخانە كانى رۆلئىكى چالاكانە لە كەرى بەرھەم ھىتئاندا

كىم دۇنخى بىلەن كۆرۈنۈش تەۋە ؛ بۇ ئۆردۈم (ئەرلىكى رابەران)
ۋەك نۆپەسى رابەرى بىچكۈلەكانى كۆمۈرى ئىمۇكرانى، فېتىد — سام
رەۋانەى بەكىتى مۇقىمەت كرا .

بەرىنۋە بەرى قوتابخانە كە لەر قەكانى بەردەۋام بىر
(چەند سالىك لەمەۋبەر رىگى مەندالانى (پېتىتە مەنى خۇپىندىن)
مان دەدا بۇ ئەۋەى لەقوتابخانەدا دەۋام بەكەن ، دىيار بۇر پېتىر
كەۋتىنى خېراتىريان ۋە دەست دەھىنا ۋەك لەراپردۈۋ چۈنكە ئەۋانە
زىياتر روۋ لە فېتىر كۆردىن دەكەن ، چاكتىر تامادە دەكۆرىن بۇ زىيانى
بەكۆمەل ، لەۋانە بە بەرىتەتەن بەكى ئەتە نوۋرە بەكارھېتىراۋەكانى
تامادە كۆردى چەلتوۋكەن . چاكتە . . ئەگەر بەۋ چىماۋە
بەپىرى دامە نىراۋە كە مان دەكەى ۋەكۆ ئەۋەى خۇنچە بەك بېتى ، ئەۋا
دەئى قوتابخانەى مەنلەن بە بەكى ئەۋ تە نوۋرانە داپىرە چۈنكە
بە شېۋە بەكى ناپاب تىر جەلتوۋكەن . تامادە كراۋمان پېتىكە تى دەكە
قوتابخانەى مەنلەن لەكام بىنخ دا رۆلىكى كۆرنگە لە فېتىر كۆردىسى
نەۋەى ھەلگەۋتوۋدا دەپىتى ، سۇكىلگەكان لەراپەر چاكتىرە ،
لە رۆزانى بەكە مى جەنگى ئەمىركادا چەند بە خېۋگە بەكى كاتسى و
رۆزانە ھەپوون و لەكۆمەلگە تېپتە جىيەكاندا بىلەۋ سېۋونەۋە
مەنلەن دوور لە بۆردۈرۈمەنى دوورمەن بە شۇپتە قانمەكانى دە سېتىردىران
تا داپكار، دىنىياۋ تامادە بىن بۇ كارى بەرھەم ھېنان بەلام ئەمىرۇ
قوتابخانە كە شىتىكە، تىرە ، ۲۰ بۆرۈ و ۲۶۴ قوتابى ھەپە ۲۱۰ پەرۋە
رەكارى ئەفرەت بە بەرىنۋە رەۋە ھەمۇمان قۇنغانى ناۋەندىسان
تەۋاۋ كۆردۈۋە و مەشىقى خېراتىرى سى مانگەيان بېنىۋە لەكانىسى
دەست بەنالىشىد! ھۆبەكانى فېتىر كۆردىن و روون كۆردىۋە لەباشماۋەى
كەرەستە بەكارسراۋەكان بۇ پىرۋەى، خۇپىندىن و فېتىر كۆردىن ئىروستە
دەكەن .

مېكانىكىيە تى بەرگەۋتىن

لە پىرىكا نىۋىن فووك فېت كىرتىپىرى لىبۇنەى ھىزى گۈندەكە بۇ

دروست کردنی چه ند پۆلئیکی تری فیکرکردنی گشتی گه رایه وه ، ته مه نی له سه رووی ۰۵ سالتیدا بوو ، بیهنیم کرامتکی نیوقۆلتی له به را بوو . شه گه رچی زستان بوو که چی دلۆپه ی شاره ق به نیتوچاوانیدا نه هاتسه خوار . له ماله که پیدا پیتشوازی کردین ، له کوبی گه وره دا چیسسای پیتشکه شر کردین ، پیم گوت : (که من له مه وپتیش بیهنیم کۆلکه دارئیکی گه وره ت به شان هه لگرتبوو ، هه روه ها سه روک و سکرتهیری لیژنه ی کارکیربشم له ناو کربکاره کاندایه نی ۰۰ وا دیاره شیوه سوورن له سه ر شه وه ی نموونه ی مرۆفی خۆنه ویت بن)

ره رده خه یه ک له چاوه به قوولا جووه کانیبه وه سربسکه ی داو به ده م رافه کردنه وه گوتی : (شیمه شه ندامین له ریکه خراوی به ختوکارانی قوتابیان ، بوۆ راپه راندنی شه م کاره گرنه ده یئ شیمه ی شه ندا ما نی حزب له پیتشه وه ی خه لکه که دا بیهن تا پیتشواره کانبان به ننه روو چونکه حرب پیتشهار ده کا و نموونه ی چاک دینیتشه وه)

که شۆرش شاسی ۱۹۴۵ ده منی پیکرد سکرتهیری لیژنه ی حزبسسی گوتنه که نه خوینده وار بوو تا له تاقی کردنه وه به ک له دوا ی به که - کانی کۆتابی سالتدا قۆنانی ناوه ندی ته واو کرد . شیمه لسه پۆلکانی دواناوه نده دا ده خوینتی و به کیکه له هه ره وروژینه ره کانی نیرکردن له کام به نغ دا

له سه ر شاخاوتنه که ی به رده وام بوو (چاک کردنی کشتوکسالی و هه ره وه زبه کشتوکالیبه کان مایه ی گۆزانکاری چاک بوون . له گسه ئ شه وه ندا له و باوه ره داین فیکرکردن کلیلی بالآتري به ره م هینان و ژیهانی چاکتر وه ده ست دینتی به ره و ژیهانی سوسالیستی شه نعامیش هه ره کو ده بیهنی شایانی بایه خ پیتدانه . بوۆ ۱۰ یا ۱۵ سالتسی داها تووش خوازیاری شامانجی بالآتري . ده سه لته به رزه کانی حزب و ده ولت بیهنیا ن شیمه له سه ر رتگای دروست هه نگا و هه لته گرین)

گوتم (دلنهام که شیوه هه ره کو باست کرد شاوهان چونکه شه میوۆ به شی زۆری گه لانی دنیا سوچرونی شیوه) (هه رچ کردن و خسوۆ ماندوو کردن له بواری فیکرکردن دا باشتترین به لگه به که هه سوو

شتیک له پاشه رۆژدا سوودی زیاتر ده بیی)) په هند ده کهن، په لاسه لام له وه سرمان سورماوه که له سره ناوه خلكه که چوڼ له گه ن بۆچوونی شپوه دابوو؟ وه لاس دابه وه: (بئگومان هر ده بوو ماوه په کی درینز به هر باکردنه که دا تپه پر ۰۰ له سره تاوه هر له هر شاستی حزب ده ست پیکرا پاشان له نیو چه ماوه ردا ۰) هه وه لاس جبار له هر ده ست پیکره: سکرترالیژنه ی حزبی چند دانیشتیکی، بـو له ندانان ریکخت نیایدا باس راقه کردنی بریاره کانی حزب و باماکانی ده ولت له هر فیرکردندا کرا به تایهت بریاره کانی سیه مین کۆنگره ی گشتی حزبی کۆمونیستی قبتنام سالی ۰۱۹۶۰ هه هر شانه به کی حزبش هه مان دانیشتیکی ساز کرد، شباوی، باه له هر به کی له هه ره وه زیه کشتوکالیه کاندای ریکفراوی، لوانی کار، که باکی راستا و هتزی سهری حزبه - کارگتیریه خوراو خوره کانی ده ته ی به رپوه بردنی هه ره وه زیه کشتوکالیه کان شانه به کی حزبی هه به .

شینجا لیژنه ی حزب به رنامه ی فیرکردنی خسته روو، به شپوه به کی به رفراوان گشتوگۆی له هر کرا، هر له سالی ۱۹۶۴ هه وه لیژنه بـو به سنی کۆنگره به ک له هر شای هر سالیکی خویندن دا به هاوکار، نوپنه رانی ده ته ی فیرکردنی ده ستووریک، داتا .

راسپارده و بریاره کان پتیز جزیه جی کردنیان له لاس ریکفراوی چه ماوه ری و کارگتیریه کانه وه موناقه شه به کی گهرم گۆر، له هر ده کرا، ده ته ی به رپوه بردنی هه ره وه زیه کشتوکالیه کسان و شپه کانی به ره م هینان باه خیکی زۆربان به م هه نه: اووه دا چونکه خۆبان به ره سپار بوون له خهرجی: که ره ته؟ دروست کردن، هتزی مرۆسی و هوبه کانی دیکه ی پتویست .

شیتا فیرکاری لای خلیکی کام بنخ بووه ته (کللیکی شالتون به ده ست هاوولاتیانه وه) به لام به هه له دا ده چین شه گهر بلتین هه مور هتیک به شاسانی کۆتایی پت هات .

له راستیدا کاتن ده ست کرا به نه خشی ۰ سالی ۱۹۶۱ - ۱۹۶۵ بو

شەۋەي فېئىر كىردىنى سەر تايى ھەم مۇر گەل ئىگىتتە ۋە . گۈندە كە لە ۋە پى دەست كۈرتى و نە دارت دا سوو . سەر راي شە ۋە شە خەلكى رە ئور ووت ، راھاتىبون لە سەر شە ۋە ن فېئىر كارت رېگاي گە پىشتە بە ۋە زىفەسەي شىدارت ، ۋە مەكتەبى بۇنە سىنە ۋە ن شە ۋە سېرە ۋە پىئە پاندىنىسان كارىكى ھەروا ئاسان نە پور .

دە پانگوت : (دەست بە كە محار سىپا ۋە سۇتۇ ، بۇ خۇي دابىن بىكە ، ۋا قىرتى خۇشندىن ۋە نووچىن ۋە ژمىرە پوون ، شە مە ن بە مە اللىمان گە پىن با بۇ خۇماں كار بىكە ن) ، (شادە سزاد لە سزا دە مسرىق نەك لە نە خۇشندە ۋارىدا) ھەمان داپە لۇك ، لە رۇژانى بە كە مى دە سترىژى شە مېرىكا دووسارە نە كراشە ۋە ؛ (نە خۇشندە ۋارى كىسە س ئاكوژى ، شە ۋە : كە خەلك دە كوژىق سۇمبە .) ، (مۇرۇ دە تۋانىق خۇشندە كەن بۇ دۋا ، سەر كە ۋىتن دۋا بىخا) .

لە بە گزاجوونە ۋە ن كە . انى پىشتە لە خۇشندىن كىردو ۋە حزب ئەللىق سەر كە ۋە نوو پور شە ۋە ن ، كە رىكخراۋە چە ماۋە رىسە كان بە تاپەت رىكخراۋە ، لاۋانى كارو بە كىتى ، شە پىرە شان چا كىرىس خۇمە تىپسان شىكە نە كىرد ، لە ھەر بۋارو ھە لىكېشدا نوخە روون ئا كېرە كان بە ھە ۋە ل ۋە كۆشى خۇيان كارىدان نە كىردە پىر خىزم ۋە ئا پىپاۋو پىرادە رانىپا ، شىنجا شەرق فېئىر كارتى بە شتۋە نە كى تاپەت دە نىسى پىكىرد . ھە لىمە نى ھاندان ۋە وروژاندىن دۇن زىپانى زە پوونى لىسە زە مانى رىژىمى كۆندا . گە ۋرە سالان چىرۋكى پىستى ۋە جە ھالە تىسى خۇيان لە ژىر ساپەك رىژىمى شىتتە مارت ، ۋە رە بە كىدا بۇ شە ۋە ي ھە لىكە ۋىتور لە رىكخراۋە كۆتۈنۈنە ۋە ي گە رە كە كاندا نە كىراپە ۋە مگېرە نە ۋە ن شە ۋە بە سەر ھەتتە شىرە كانە كارى تە ۋاوى خۇي دە كىردە سەر خەلكى ساردو راراۋ دوودل .

ھەروە ھا كۆتۈنۈنە ۋە لىكۆلېنە ۋە سىياسە كانى حزب لە رۇژانىسى بە كە مى چەنگى شە مېرىكا دا سېر خراۋە ۋە ن بە ھە مۇ ھاۋولاتىپەك رادە گە پاندا ؛ (فېئىر كىردن جە پە بە كى گىرنگى ، بە رگىرى كىردىنە دۇن شە مېرىكە كان ، ۋاز ھېنان لە م جە پە پە تە سلىم كىردى خاكە بە

بهرانش نه وه هه لکه وتوووه کان له بهر فترکردن و چاندنی درهخت و پاریزگاری کردنیان هان نه داو راده هینئ .
رووم کرده به ریز نفوبین فووک فیت ، بهیم گوت (فاکتوره
بنچینه بینه کان که بوونه مایه ی بهرکه وتنتان با من کورتیبسان
که موه ۰۰ بهیم وایه سین ، بهرکردایه تی کردنی حزب ، هه لئس و
که وتی چاک، ده ته ی فترکردن له گه ئی جه ماوه ردا ، به شمسداری
شجابه بانه ی جه ماوه ر له بهر هه موو شاسته گانی تاک و کۆمسه ئی
خیزانی و کۆمه لایه تیدا) گرتنیری، حزب به زه رده خه نه به که وه : به لئ
وایه .

بیت ۱۲ سال له کتبه که ی (گامیشه وان له فیتنام دا) کسه
راسه وخۆ له پاش جهنگی بهرگری دۆ، فدره نسیمه کار و لسه دوای
حی به حی کردنی چاک کردنی کشتوکار، بنۆکرایه وه ، دانسه ره
نیوزلاند - هه که ی - رووی شالبا - جه ندر زنجیره بیه که له چیرۆکسی
ژیانی واقعبانه ی نه وه ن هه لکه وتووی فیتنام دا ، نووسبووی
: به کۆیله یی له دایه : بوون ، به لام شیتا له گه ئی شوژدا بهر به ستن
له ریزی له شکر، گه لدا ده هه تنگ ، له کارگه و کارخانه بیه سازیه -
کاندا کار ده کن و له قوشا بختنه دا ده خوینن .

شیتا بهرودۆخی ژیهانی که به کانی چیرۆکه که به ته واوی گوراره ،
شیدی بو مولکداری زه وری، گامیشه وانی ناکن ، لایه نی که موه به نجا
حاله تی له م شیوه به هه به ، له نیتوانیاندان ۲۰ که س نیترومن شیتا
بوونه ته ماموستا ، دکتۆره ته کنیک کار . به کئی له وان - تیران
فنیخ لۆنخ بووه ته شه ندا زیار که خه ربکی هینانه وه ی ماجستیره له
به کئی سۆفیتدا . هه روه ها ۲۰ هاوولاتی تر شه هاده ی فترکردنی
گشتیان وه ره رتووهر تاشیتا له زه وه کاندا وه اک هه ره وه زکسار
شیتا ده کن ، له گه ئی شه وه شدا بینه چه ی گامیشه وان کان قریبان تسی
نه که وتوووه به لام نه وه به کیان بیه بانه دووه هاوزه مان له گسه ئی
به ختو کردنی شازه لدا ، مینوو ، جه بر ده خوینن و رۆمسان

دە خوتېننە ۋە .

ھەر ۋە زىكاران بە تايىپە تى، لاۋە كانىيان نېپىنى توخمە كانىيان
دە ۋورۇپشتىيان شاكرا، كىردۈۋە . ئىپتىبا باپە خ بە قۇمقاداتى خۇل و
ياسا فسپۇلتۇزىيە كانى روۋەكى سرنج دە دەن، خۇپيان فىتى زاننىسى
رە چە ئەك ناسى دە كەن .

فىتىر كىردن كە پىناغەى پىشكە وتىيان سو ھە موو خە پىال و خوراقا -
تىنىكى لە پىر بىردنە ۋە ، ھاۋولاتىيان لە جىاشى ئە ۋەى ھەردىو دە ستىيان
بەرز بىكە نە ۋە . . نە گز نە خۇشى و قات و قىرى و مىش و مە گە زدا
دە چنە ۋە . قومار كىردن ، دىزى كىردن ، فرە ھاۋە رە، جە نىسىد
پىرە ۋە رىپەكى رابىردوۋ پوون ، پاپويان نە ماۋە . ئىپتىبا كە سىپى
گويى، لە خىپو ناسى ، لە خىپاتى ئە ۋە ھاۋرىپە تى گىيانى بە گاننى و
بىرادە راسە تى، راستە قىپنە لە شىپا اداپە . لە ۱۹۶۳ نە ۋە ھە ۋە
دە درى رۇشنىرى خۇن نە ھە موو مالىكىدا بىكا لە پىتىن و پىشختىنىسى
رىگائ نوبى ژىيان بەرە ۋە رە ۋە شتى جاك و نە رىپىتى ساغ و شىراستە
كىردىيان روۋە ۋە خو و رە ۋە شتە سو پالىپىتەبە كان .

لە قوتابخانەى فىتىر كىردنى گىشتى كام بىنخ ۱۱ ھە روۋە زىكارىيە ۋە پە
بە ناۋى (خاتىو دانخ تى سون) نە مەنى ۲۷ نالە ، لە پارىزخانىكى
ترە ۋە ھاۋە ۋە ھەك كانىيان مامۇستا كان لە قوتابخانەى كە دا كىسار
دە كا ، پۆلى چىراھە، تە ۋاۋ كىردۈۋە ۋە روۋ بە روۋى، گىروگىرەنىكىسى
خوتېندىن بىرە تە ۋە .

لە شىتە ۋە سكال پىپى گوتىم: (كە ھا تىم سۇ شىرە ناچار بىووم وازلە
خوتېندىنە كە م پىتىم ، دە بىووم مەن لە پۆلى پىپىنچە م بىخوتىنىم بە لام كە مەن
بىن لە قوتابخانەى كام بىنخ ى تە كىمىلىدا پۆلى، شە شە مە) پىپىم گىسوت،
(بە ھەردائ خۇ شىپتاش لە شىپتىكى باش دات) بۇ شە ۋە ى زىپاتسىر
ھىمەن پىتە ۋە گوتىم: (۱۰ سال لە مە ۋە بەر لە بە ندىرە،) كوا شونخ (دا
لە دە رىپاۋاتىكى نە خوتېندە ۋارى شە سە ندىنە ناسى گوتىم لە چىرۋىكى بىووم؛
كاتى ھەندى شىپو كارى رە سى جى بە جى دە كىرد لە جىاشى شىمىز كىردن
بە نچە گە ۋە كە ى دە خىستە بەر كاغەز ، چوتىپرانى شىمە ش لە زە مانى

رۇبىنى كۆندۈر ھەر ۋايان دەگىدە ، باۋەرخاگە م ئەمەش چىرۆكىگە
دروست كراۋ ھىن چۈنگە بە پىئى ئامارەكان تا ئىستائىل رىست
تە خۇپىندە ۋاران لە ئەمرىكا ۋولتە رۆژئاراۋىبە ئە ۋزۋىبە كانىدا
دەگاتە ۱. ۴۰ %)

گوتى (بە لاق خەلكى ئىترە ھەموو خۇپىندە ۋاران ، پىئوبستە مەنىنە
ۋەكو ئەوان ھىم ، ۋە ختەكەشى لە بارە ۋەكو ئەزانى . . مرقۇ ھەسە
بە تىروانىنىك كاتى دە پىئى خەلك ھۆ پۆلەكانى خۇپىندە ، دە چىن
گە ئىبىن دە پىئى ، من بىر لە چوون ھۆ قوتابخانە ئى گونىدە كەى ئە كىمان
دەكە مەۋە ، دىئىباشم لە ۋەى پۆلى پىئىنجەم لە ۋى دەست دەكە ۋى)
ئىستائىل رىكارى لە كام بىنغ دا . . بۈۋەتە بە خىك لە شىتۋازى
زىان ، خاتوۋ دىنغ تى سون ئى كاپان لە گەل ئە ۋە شدا ئافىرە تىكىسى
ھاتوۋى نوۋى ئى گونىدە كە بە . . بەم شىتۋە بە سەرنجى داۋەت زىان . . .

تەبىئىي

ئەم باسە لە نامىلكەى - تىجارىب جركات التحرر الوطنى -
(المقاومة اليوميه لى فېتىنام الشمالىه) - فوكان دار
ئىن ظنون - چاىر ، بىئەكەم - ئازازى ۱۹۷۹ دا . بەكە مى
دە بكارى ۋ ھەندۆ زىادكەشەۋە ۋە رىگىراۋە ۋە رىگىردراۋە .

بايرىنى پەرۋەردىنى خىۋىندىنى مەيژوو

بە نىگەر

سروفت و رىتسازى مەيژوو:

مەيژوو شە و ئاۋىتتە بە بە ، شە و تۆمەن نامە و پەراۋە بە كىسە
ھۆرە ھا (رووداۋ بىرۋىباۋە رو كايرو شويىنە وارمان) بېشكە ش دە كات
مەيژوو شە و ھەنرە بە بە كە لە بە رھات و رووداۋە كانى رۆزگىسار
شە كۆلتىتە ۋە بە پىيى (ئوپىن و كات) و بايەتە كە ي (مۇشا و رۆزگىسار)
بە لام زانستى مەيژوو ، شە و جۆرە لىقە زانستە بە كە (تامانخى
كۆكردنە ۋە ي زانبارە لە سەت رابىر دوۋە ۋە ، كە لە بائىر تاۋىتسويى
كردن تۆمەرى دە كات و روۋى دە كاتە ۋە ، و لە پە پىۋە خىبە كانىسى
نىۋانىيان شە كۆلتىتە ۋە ۋە ھۆپە كانى شاكرا دە كات . ھەروە ھا شە و
گە شە كردنە روون دە كاتە ۋە كە بە ر زىانى (نەتە ۋە ۋە كۆمە ل و
شارستانىتى بە) جىاۋازە كاندا ھا توۋە ، و چوئىتى ؟ و ھۆى ؟ شە و
گە شە كردنە ش روون دە كاتە ۋە .

دەپارە جىاۋازىبەكى شاكرا ھە بە لە نىۋان مەيژوو ، ۋە كىسە
(با بە تىكى گىترانە ۋە ي رووداۋە كان - (التارىخ كىرد لىل اُحداث))
ۋە مەيژوو ۋە كۆ (زانستىك - (التارىخ كىلم) ھەروەك (شىبىن
خەلىقون شە لىت : (مەيژوو لە روۋالە تدا پىتر نىبە لە ھە ۋالە كانىسى

گۆشكردىنى نەۋە تازە يېڭە پىشتوۋە كانە بۇ ئەۋەى بېند
ھاونىشتامانىيەكى باش)!! واتە ناۋەرۆكى بابە تەگەى ھەر لىسە
زانستى مېژوۋە ھەلشە نىجەت و ۋەرشە؟ رىت ا بە لأم شاسان كىراۋ و
تەرخان كراۋە بۇ مە بە ستە پەرۋەردە بى و رۆشنىرەبە كان .
شامانچە پەرۋەردەبەبە كانى خوتىندى مېژوۋ

مېژوۋ. ۋەك بابە تىكى خوتىندىن لە چوارچىۋەى (سە تىسە
كۆمە لايە تىبە كان) دا چاكتىرىن رېڭە بە بۇ بە نىپىتشانى شامانچە
نىزىك و دوۋرە كانى لەسە ھەى پەرۋەردە بى ، روۋە و نىروستىكردىنىر،
ھاونىشتامانىيەكى دىسۆز بۇ (نىشتىمان و نە تەۋەكەى و پە پامە
مىرقاپە تىبەكەى) ھەلشەت ئەسەى بابە تەگەشى بە شىۋە بەك دارىتېزراپى
كە كۆپانكارى لە (زە بىنى مىرۇف) و (ۋالىبى كۆمە لدا) بەسەدى
بېتىنىت ، لەرېڭەى ئەم خالانەۋە :

۱ - (خوتىندىر، مېژوۋ بۇ تىڭە بىشتى بىرى شىستامان)

شارە زابان، لە سەر ئەۋە رىك كەرتوون كە مېژوۋ (بەنىسەدى
راپردوۋە بۇ شىستاۋ بۇ شاپىنە) بۇنە مەرچە نەرس و بەنىسەدى
لى ۋەر؟ بىرى و بىكرتە سەرەتاۋ كەرجاۋەى بىرو و بۇچىوون و
ھەلۋىستمان لە سەرچەم كەى شىشانەى لە زىباندا دىتە رىمان ، تىپورى
زانستىبىش تەشكەد لە سەر ئەۋە نەكات كە بۇ ھەموو ھەلشە نىگانىسدىن
ھەلۋىستىكى دروست مەرچە مەسەلەكە بەخەبە (قاتبە مېژوۋبەبەكە بە
ۋە) و سەبىت زەمان و زەمىنى خۇى ھەلشە نىگىتىن !! چونكىسە
زۆر لە و كېشە و بىروگىرقتانەى شىستا بە دەشەبەۋە ئەناسىنىسەن
ئەنخامى ئە و روودار و كىروگىرقتانەن كە لەراپردوۋەكى (نىزىك
با دوۋرا) ھەبوون . ھەرۋە ھا زۆر لە و نەرىت و بەندو باۋانەى
شىستا زالە بە سەر رەفتارمانداۋ شاراستە مان نەكات ، لەرەبەۋە
ئەگەرئىتەۋە بۇ (راپردوۋ) بۇنە لىكولىنەۋەى ئە و رووداۋە مېژوۋ
ۋوبىسانە و ھۆبە كانى بەبىدا بوون و روودانى (ئە و كىرو گىرقت و
نەرىت و باۋانە) راستى مەسەلەكە مان بۇ شاكرى نەكات ، بە و

په هوشيار ده بېينه وه و شاره زای شه و بارو دؤخه شه بېين کسه
 تيا پيدا ده ژبن و گری و گوله کانی ده رک په ده که بېن و هؤبه کانسې
 په پيدا بوون و سره له دانی پېن شه زانېن که بېنگومان شه وه ش
 باره شه ده رمان شه بېت بؤ هه نگا و ناشی هوشيارانه رووه و داناسی
 چاره ساری دروت بؤ کتسه و گېروگرفته کان، بؤ هه لوتېست لـــــــ
 وه رگرتنی گونجاو بؤ مه له کان و پېشېنی کردنی (تنبیسو)
 دووا روژتکی که شه دارترو به و شتوه به مېژوو ده بېته :

(لنگولینه وهی سره مه شه و رووداوانه ی له رابردوودا روو پيدا
 وه و شه وه ش که شېستا روو شه دات ، پاشان پېشېنی کردنی شه وه ی
 روو شه دات (له داها تودا له سر رووشناسی شه واندا) خوتنـــــــدن و
 لنگولینه وهی مېژوو به و چه شته ی سره وه بېنره تبه بؤ خولقدانندنی
 (هاو نیشتمانیه کی هوشيار) که به چاکي له وانیعی کؤمه له کسه ی
 تې بگا و به راسردووی کتسه و گېروگرفته کانی شاشا بېت شه مه ش
 له رتگی ی (زانسی هؤکارو بېنره ته کانی سره له دانه شه و گیسرو
 برفتانه شه و هه ول و ته قه لالیانته ی پیاوه (چاک و جوامه سر و
 هه لکه و توه کان) داوانه له هه مو سره ده منکدا بؤ دوزېنسه وه ی
 چاره سر بؤ کتسه و گېروگرفته کانی کؤمه له که پان به شامانجی رزگار
 بوون لسان ، که شه مه تر وای لجه کات ، هوشيارانه و به شاکساره
 به شداري سگات له مه نه بېندانی کؤمه ل رووه و باسه روژتکی باشترو
 سرکه و نوونر)

له راسنیدا مېژوو شه رن و فرمانتکی گېرنک به حق شه هینر له هواری
 به رووه رده کردنی نه وه کاند ، به شتوه په ک که هیچ با به تیکي تـــــــ
 ناتوانی و له ساریدا شه شه خاص، بدات ، بېنره شه شه م فرمانه ش
 شه وه به که مېژوو نیمان شه گه به نئ باری شه تتامان شه نجامیکسی
 رابردووه و شه م باره شه له بزووتن دایه رووه و باشه روژ (دپساره
 شېکه و تن و گه شه کردنی بېنره و امه ، وه ک شه لئین (دره ختی ژبان
 هه مته شه وره)

۲ - (میژوو هاندیری ره وقت به رزی به)

زوربهی میژوونوو کۆنهکان له سه ره شه وه رتیک که وتوون کسه
سه ره رای شه وهی به هۆی میژوووه ده رسو به ند له رووداو و به سه
هاتهکان وه رته گرین، به هه مان شتوه شه توانین بهیوه مسه زق و
جوامیره (به شپسه کان) به کینه سه ره شق و سوود لسه ده رسو
رتبازه ره وشته کانیان وه ره گرین و شوپنکه وتهی کارو رتبهازیسان
بین، میژوو له م سواره دا رولتیکی مه زن ده گهرتت له به روه رده کردنی
شاده میزاددا له رتبهی شلهام وه رگرتن له رووداوه کان و به هه
ره وشته کانی (القیم الاخلاقیه) ژبانیان . تا له و ربه کسه وه
به هۆبه کانی (دامه زرانندی ده ولته نا و رووخانیان ، که شه کردنی
شارسانیه کان و له ناوچوونیان ، مانه وه و به شکه وتنی نه ته وه کان)
شاشنا بین . به و به تبه ده توانین به شین .

۱ - میژوو ماموستا و راهیری ده رووشی شاده میزاده ، چونکه لسه و
رتبه به وه که به به ناوبانه کانی میژوو مان له لا خۆشه به ست ده کات ،
به شتوه به ک که شاره زوو مه ندی شوپنکه وتنی (وت و ره فتریان) بین
ب - هه روه ها له هه مان رتبه وه که ناعه ت به پیدا شه که بین به به پیری
(که شه کردن و به شکه وتن و گوژانی هه میته بهی) و به نیویستی راست
کردنه وهی شاره زا به کانی مروفای تهی به شتوه به ک که گونجساری
ساره کانی شتای ژبان به ت .

ج - شه و راسته شمان بو شه به لمینتی که ته نها (راستی و چاکه و
جوامیری) شه مینبته وه و شه به تبه مایه ی شانازی تالک و کۆمه ل .
به لام (ناراستی و خراپه و نا بهیوی) نه فره ت لیکراوه و شه نجامی
له ناوچوون !

د - له هه مو شه وانه شه گرنگتر شه وه به که میژوو هاندیری ره وقت
به رزی به شه و ره وشتهی که (کۆله که ی مانه وه و به رده وامی نه ته وه
به) هه روه ک به کتی له هۆنه ره هه ره به کان شه لی :

(انما الامم والاخلاق ما بحقیه فان هم ذهبت اخلاقهم ذهبوا)

واته مانه وه به رده واسی نه ته وه گان به ره وختیانه وه به نده ، گهر
ره وختیان نه ما خوشیان نامینن و نه وه وتینن !!
۲ - ته شکید کردن له به ر رولی گه ل و راه رانی له گور انکار به
میژویه کاندای

مه فهومی زانستیانه ی میژوو ته شکید له به ر شه وه ده کات که (گه ل
دروستکهری میژوو) و (هه رغوی شامنج و ریتبارو هو و مه به سته
له به رجه م کارو گور انکار به میژوو به کاندای) به لام بینگومسان
راه ران بش رولی گرنگیان هه به له دارشتنی رووداوه میژوو به گان
و غاراسته کردنیان !! له و رووه وه که شوخمکی هوشیارو لیها تووی
گه له که بیان و نه وه ش که راه رو نه رمانده بیان .
۴ - به هیز کردن گیانی (قاره مانیتی و قوربانیدان) له پیناوی
گه ل و نیشتماندا)

لایه نیکی تری به رووه رده بی خویندنی میژوو نه وه به که گه شه
بدریت به گیانی (جوامتری و قوربانیدان ، قاره مانیتی و
خو راکری) له پیناوی ررگاری نیشتماندا و به ررازی و به ربه رزی
گه لدا ، نه به ش له ریگه ی قبول کردنه وه و نه لماندنی شه وه ی کسه
هه چ گه لیک خاوه نی (مه به له به کی ره واو باوه ریکی پته و به کیستی
بیت) نه توانی به نگی و به ریگه وی و شاینگه به کی گه هه دار به سو
خوی بنیات بیتی ، گهر گیانی خو راکری و نه به رین و شیه راده ی
زیانه وه ی تیا بیت و ریگای گه بیستن به شامانچه کانی بزانتیت !!
۵ - چه سپاندنی به کیتی ی نه ته وه و نیشتمان)

میژوو رولیکی گرنگی هه به له بواری شاماده کردن هاونیشتمانی
(قوتایی) شاماده کردن نیکی نیشتمانیانه و نه ته وه بیانه ی راست و
به شکه و شوغواز که بینه ماو ناوه روکی شه و شاماده کردنه به ریتی بیت
له (خو شو بیستن و شانازی کردن به نه ته وه و نیشتمانه وه) و ملکه چی
هو پینوستی و داخوازه کانی و به شداری کردن کاربگه ریپانسه
له به رگری لیکردن و به شختنی دا هه رووه ها هه ولدان هو به شداری
لی کردن دلنوزانه له چه سپاندنی به کیتی نیشتمان و به ربه رزی

۶ - (گه ته بیدانی گیانی توپژینه وه و بپرکردنه وهی زانستیانه)
 نه ته وه دا رووه و بنیات ناشی شاینده به کی باشتره گه شتر . .

لیکولینه وهی میژوو بایه خ و گرنگیه کی مه زنی هه به له مسه ر
 چاندنی گیانی توپژینه وه و بپرکردنه وهی زانستیانه دا . مه مه تی
 بوژاندنه وهی هیزه کانی شاره ز (للقوی العقلیه) و هاندان بسو
 فیژوون و خو راهندان له مه ر بپرکردنه وهی زانستیانه . بپسر
 کردنه وه به ک که له مه ر بناغه ی (ره خه گرتن ، به راورد کسردن .
 راست کردنه وه و هه لسه نگاندن به لعاندن به نیشانه و به لگه) شینجا
 (بپکه وه گبردانی هوی رووداوه کان و نه نجامه کانی) دامه زراست
 هه لسه ت ته مه ش شوینه وارنکی که وره و شاکرای ده بیت له سواری
 به رووه رده کردن و گۆشکردنی قوتابیدا ، به رووه رده به کی زانستیانه و
 هوشیارانه ی راست له جوار چپوه به کی کۆمه لته تیدا به شیوه به ک که
 به توانا ترهان بکات ، له سواری (تاوتوی کردن و کیشانه کردنی
 مه له و کاروباره کار و هه لسه نگاندن و هه لویت وه رگرتنسی
 دروست لیبان ۰۰) ته مانن بایه خه به رووه رده به کانی خویندن و
 لیکولینه وهی میژوو سو به که لان خویندن میژووی خویان به (مافیک
 شاسایی و نه رکیکی به رووه رده ی) ده زانن و له مه ر روشنایه سی
 (رینمایی و شاموژگار به کانی) دا راهینن و (هوشیارو به شاگا
 یان) بکانه وه سو رن ده رکردن رووه و که بشتن به شامانجه کانیان .
 لیره دا بنویسته شامازه سو ته وه بکه بن که (به کیتسی
 ماموستایی کوردستان) هه ر له به که م روژی له دایک بووشیه وه و
 (به رده وام تا شیتاشر) نه رککی به و راستبانه کردوه ، بوپسه
 خویندن (میژووی نه ته وهی کورد) و (جوگرافیای کوردستان)
 به (شامانحیکی نه شتمانی) خوی ده زانیتن و به (ماف و شامانحیکی
 به شه یی) خوی له قه لاه م داوه و له به تره وی ناوخو و به رنامه که پیدا
 تومارن کردوه .

ده با شیمه ش (ته گه رچی داگیرکه ران لیبان بیاساغ کردووین) ان

خۆمان مێژووی خۆمان بـخوێنینهوه و لیکۆلینهوه ی وردی له سـسـهـر
بکەین و رۆڵه کانهان له سهـر رێنمایی و شاموژگارییه کانی رابـهـئـینـین
چونکه مێژوو :

۱ - (سهـنـدـن رابـردـوو هـۆ شـیـتا و هـۆ شـایـنده دیاره پهـشـسـد
وه رگرتنیژ له راسردوو مهـر جـیـکی بـهـرهـتـیه هـۆ تـیـگه پـهـشـتی کـیـشه و
گیروگرفت و بارودۆخ ژبانی شـیـتـامان و یارهـتی دهـرمان دهـهـیت
له پـهـشـتی کردنی پـهـشـهـاته کاندای روه و بنیات شانی پاشهـرۆژیکسی
گهـهـدار تر ...)

۲ - (مێژوو گهـلان هوشیار دهـکاته وه ، له روهی بهـشـاگهـاتـنـسی
تالی و شاخوشیه کانی و شازاره کانی . هـۆ رێنمایی کردنهـن روه و
گهـشـتن به هیوا و شامانهـکان)

۳ - (له مهـهـر رای شهـوهی که نهـتهـوهی هـۆ مێژوو وهـک درهـحتی
هـۆ رهـگ و ریشه وایه و توانای خۆراگری شایهت له شاستی لافـسا و
زهبانی رۆژگاردا .

بهـراویزی بهـرحاوهـکان .

۱ - (السخاوی - ۹۰۲ هجری) کتاب علم التاريخ عند المسلمين
بغداد ۱۹۱۳ ص ۲۸۲ - ۲۸۵

۲ - منهج البحث التاريخي حين عثمان (دار المعارف مصر ۱۹۶۵)
ص ۱۲

۳ - الساریح فی التعلیم الشانوی . د . د . عبدالحمید السید
(القاوه ۱۹۷۳) ص ۲۱

۴ - مقدمه ابن خلدون - عبدالرحمن خلدون ص ۷

۵ - له و بابه ته له گوڤاری (المعلم الجديد - الجزء الثاني
المجلد ۴۳ . اب ۱۹۸۶ . ص ۱۰ - ۱۸) وه رگبراهوه ، پاشه پوخته
کردن و دهـکـاری بیویست وه رگبرداوه ته سهـر زمانی کوردی - (له
نووسینی فاضل خلیل ابراهیم)

نۆپەت بەردى يان چى دەۋى لە مامۇستايان؟

بە يېقىن نووسراۋى بەرۋەردە ي سلېمانى / زانىيەئ سانەۋى وئىدارە
ژمارە ۱۲۱۱۵ لە ۱۹۸۷/۵/۲۱ گشت مامۇستاۋ بەرتۈپە سەرى
قوتىباخانى كاتى شار ۱۵.۱۰.۱۹۸۷ گشت مامۇستاۋ بەرتۈپە سەرى
بەك لە دوای بەك و لە ھۆلى رۆشنىرى جە ماۋەر لە كاتۇمىرى يانزە و
نىۋى سەرلە بە يانى بۆ نە دەۋى لىكۆلېنە ۋە ي - اساي (بەلرمانبەر
كردنى كرىكاران) لە كات و شوتنى دىبارى كراۋدا شامادە بىن .
بە زۆر بانگېشتەنە كە لە رۆزى بە كە ندا واتە لە ۷/۲۵ سەرى
مامۇستايانى سەر تاسى بىر .

رۆزى: دوۋە مېش واتە ۵/۲۶ بۆ مامۇستايانى ناۋە ندىۋىدواناۋە ندى
و شامادە بىى و شامادە بىى بە پېشە پېشە كان و بە پىمانگاي ھونىسەرە
جوانە كان و خانە ي مامۇستايان دە ستى پى كىرد .
لە ھەردوۋ كۆپۈنە ۋە كە دا ئە م زاتە خۇفروشانە ي خوارە ۋە ۋەك
نوبتەرى رۆزىم قەكە رو ماپكروڧۆن بە دە ست بىون ؛
۱ - كاملا، مەجد - مئرفى اختىمار و ئە ندا مى نە قابە كارتۇنپە كە ي
معلمىن / لىقى سلېمانى ، بە رپتۈپە بەرى كۆپۈنە ۋە كە .
۲ - انور باۋەل سەرۋكى نە قابە كارتۇنپە كە ي معلمىن / لىقى

• سلطمانی •

۲ - نوری عارف - مشرفی اخنصاص و نه نداسی نه قاسه •
 ۴ - عه فله قی تاوانسار - یاسر سلطان لیبیرسراوی نه ناو مه کتبه بی
 قوناسپهان و لاوانی حزبی نه نه لاتندار له سلطمانی •
 له ره تاوه به ریپوه به ری کویورنه وه که - به ده م له رزه وه به خیر
 هاتنیکی ها که زایی، ماموستا سانی، کردو بیی راگه باندن که سبتسا
 ابو ماجد واته یاسر سلطان نه به زهت به بارودوخ سلطمانی هه نندی
 قهستان سو ده کا • • •

ماموستایانی خۆشه و بخت

خویننه ری گوڤاری هه یاتس، ماموستا

به بیستی ده زانین هه نندی له قسه هه له ق و به له قه کانی نوپنه ری
 جه لاده کانی به نداسان له هه ندی خلیکدا سو بختنه به رچاوه • سو
 هه سوو خۆره لندوان و نه علیقنیکش هه ر خۆتان به ریشک بن :
 ۱- جه ره که ی نا به سوو چیککی لبتون به ده و نه زسه که ن دانساو
 مابگر و فوئنه که ن به رگرت و نه خوزه به جه هاتنیکه وه که وه نه سه
 کردن : حزبی به عین زور دلسوز به گدایی عتران - به دشتیو کورد
 به تابه دنی ایستوبینه له به ر کورده کانی هه تا دنبا دنسایه ده بیس
 هه ر سواس و ستاشی حزبی بکهن :
 ۲ - به ره رای تدری عتران - شیران که هوت ساله درپزه ی هه یسه ،
 له گه ل نه وه شدا وه کو خۆتان نه سس گه لی عتران له وه ری خبسر و
 خۆشی دانه به تابه تیش منطقه ن جوکمر. دانی ،

۳ - له کانتیکا که شیمه دنباغ له وطن نه که بن که جی موخه ریسه
 کورده کانی له م لاو له ولا هتس دشنه به ر معسکرات و ره بایساو
 حامیه کاشمان له مقاتلبس و مدافعین و جهشی نه عیبی خالی نه که ن •
 ۴ - شیمه (منع التجول) مان اعلان کردوه له شاره کانی سلطمانی
 و هه اولییردا له به ره وه ی مخربین دینه ناو شار و زور که رهت که سا
 نی وابان لی کوشنووین که هه رگیز له سیر ناگرین •• که جی (جیوسی
 مخربین) وا راده گه به نن که (منع التجول) له به ر نه م هۆپانه به

۱- ئىرتىنى خەلك بۇ جەشى تەسىر ب - رەوانە كىردىنى خەلك سىز
خواروون، عىراق و سنوررى تەردەن و سەودە ج - بۇ تەقەبىنىسى
شارەكان ، بەلام ئىيمە زۆر ئىرىچىن ھەرگىز شىر، وا ئاكاكىسى .
لەگەل ئەوئەدا ھەر شىتەك بىماندەن بىكەن .۰۰ دەپكەن و لەكەسىز
ئاترىپىن .۰۰

۵ - چاران ھەر كەس شىطانى مەئادى ھەپوواپە دەدرا پىسە
مىكەمەئ شورە ، بەلام لەمەودوا كەسەر مىلى دەپەرىنىن .
۶ - لەھەندەئ شارو شارزىكە ئازاۋە ئراۋەنەۋە .۰۰ بۆتە شىمەسە
ئامگادارتان نەكەبەنەۋە كە بەرەندەئار ھەسۋو ئەر دىموجۇئەنىسە
دەپىنەۋە .۰۰

۷ - عىقات) ھەبە لەتەمەن رابىردۋەۋە ئا شەمەئ داۋا - سۋو
داۋاتان لى دەكەن ھەر پەكەنە شىۋە شەجەر كەس و كىسەرى
بوخارىستان سەپە بىن بىان ھېنەۋە .۰۰
۸ - لەنار خەلكدا شامعار و دەپە ئاۋسۋەنەۋە كە شەۋ خىزىانا -
نەئ (شىخىل) دەكەن رەۋانەتە مەرىفەت شىخ شىر و شىۋورر
تەردەن و سەۋىيە دەكەن ، شەم ئىپادانە اھل و اھلىان نەۋ
شى وا ھەر سەۋە .

۹ - شىمە لەمەر رۇشئاسى تەۋرەردەكەن ۱۹۸۶ - ۱۹۸۷ سۋورس لەمەر
تەخت كىردىنى دىپھان و اھناۋىردىنى (جىۋىس مخرىن) .۰۰ لەكۆۋىسە
سالى ۱۹۸۷ سىرە چارە خۇشەن دەستىن كە گەلى عىراق بىسەم
بۆتەدەۋە جۇن شامەنگىك دەپىرى .۰۰

۱۰ - لەمانگى شەۋە تەدرىپى جەپشى تەسى قوشابىشى كىرپوكچى
سانەۋەكان دەست پى دەكاۋ لە ۷/۱ ۋە شەدەرىپى مامۇستابانىسى
ئافرەت .

لەدۋاى كاۋىز كىردنەۋەئ شەم قەس پى سەۋرەرانە كۈنى : شىمە
كى سىيار بىان ۋەجەئ نظرى تاپبەتى ھەسە ، با ھەلەن
زۆر تەكىدى لەمەر شەم قەسە كىردەۋە بەلام سى ھودە ج كەس
نەپور ، نە بەچاك نەبە خراب .۰۰ نە پىسار نە بە ۋەجەئ نظرى

دوو قسه له گه ل له م قوربه سره بکا !! هر بويه به ده م توره بونه وه
گوتی : شیوه له سر له م بینه نگرینه راهاتوون ، له مه به که م جارو
دوو م جارو سپه م جارتان نیبه .. وه کو له وه ی خا لکی له م ولاته
نه بن (ماموستا و مشفق و مرسی) که ی وا بووه !!

مایکرو فوټو که ی لاهرد ، ویستی هه لپیته سره بن .. هه ر لسه
نه نیشتی به وه به ریټوه به ری کوټیونه وه که به نیازی قسه کردن مایکرو-
فوټو که ی هه لگرت ، که چی ابو ماجدی فټی لټی هاتوو لټی به نسنده وه و
رووی کرده ماموستاگان : شیتا ده مه ویټی به کیټه له شیوه له سر
رؤشنایی قسه کانی (سید الرشید) (جوانی اقتصادی و نفسی و
اجتماعی و شوری) مان بټو باس بکات . که چی هه مدیسان، خیټره و
مهندیټی نه بوو سووکه به زه یی به کی به م کاپرایه هات و هـاوار
کرتوووه دا سینده وه . له مجاربه یان داوای به که به که ی ناوه کانسی
کردو که ونه سرزه نشن و قسه ی نابهی و گوتی :

- ۱ - هه رحی ده چیته ربزی صخرین وه سوچی شیوه به .
 - ۲ - شیوه (نفسی) بټکی زورتان هه به له مه له ی (وطنیة) دا
 - ۳ - شتمه هه له به کی بټه وره یان کردوووه چونکه نا سکتربن جهان مسان
ته علمی شیوه کردوووه ، له ویش جهازی (تربیه و تعلیم) .
 - ۴ - بټو سالی دا هاتوو هه موستان له وطیقه اعضاټه که م و له نجاټه
مه که شی بټو وه زبیری تربیه نه نټرم .
 - ۵ - شیوه هیجتان باسی (شوره) و (حزب) و (رئیس قاعد)
ناکه ن زور دورن له م ولاته !!
- له پرتکا به ده م و جوتکی تاوان لټی باریوه وه به ره و ده رگسای
ده ره وه تری ته قاند .. به م شیوه به نه و به ست و لټو گه ست
ماموستا یانیش شاد و ده م به خنده هوله که یان جیه پیټت

موقابیتی سوون . که مئالان نئود به نئوه (راسته وخو) لسه
به کتریان وه رهگرتوووه و به کتریاں صبر کردوووه . بنو چه شنه خوچمان
سنگه مامدوووه و بنگه بشتوون ، (سه بن قوتابخانه) : : به نام باش

۱ - گه شه گردن و شالۆز بوونی ژبان

۲ - زۆر بوون و بهره بندنی شاره زاییر

۱ - زور بوونی کنشه و کسرو رسته کانی ژبان . . . نه ده کسرا
لەران و فرمانه کانی سه بوه نئیدار به بینه مامدنی (مئسالان)
هروا به و شیوه به مئنته وه و هه رامۆش . سکرته . به لکو بپوستی
هه سوو به راهبناکیان له بهر ژبانی کۆمه له بئنه به شاداری کردنیان
تیاپیدا . بۆ ئهو مه به سه دامه زراوی تابه تی دانرا که شه و سئش
(قوتابخانه) : به . و بابه تی تابه تی بۆ دارن کره که شه و سئش
(رانداکان) : به . به و شه شاداری شه مامدنی که له بووری روشنیان
(السراة الشقای) : به مئالان که شه شه بۆ (قوتابخانه) و
لپه وه کارر شه رکی به روه رده کردنی مئالان دنه تر کره له نپه سووان
(خزان) و (قوتابخانه) دا . له کاتێکدا که بتر کرمان له ناو

جزائدا سله خه ده دا به بيشکه کردنی دارن ژانی تابه تی . و
شمان که نینه بشتنی و وه ره ره بپوستی که هه بتر کردن لسه
قوتابخانه : سله خه ده دا به کارر لابه تی کرانتری وه ک بپرکردنی
مئبکی قوتابی به زۆرترین زانسانان شالۆز به مامدنی شه شه کردنی
قوتابی به شیوه شه که شه و شه بکات له شه) : کۆمه له که پيدا) و
هه ندى (سهررباره رو رت نه مای و تاره زاسر) بپوستمان مامدنی .
لتره دا بپوسته شامازه بۆ شه وه سکدین که (قوتابخانه) هه ره
له هه ره نای به دا بوونی وه شه ک شتوازو به نه شامدنی شه سووه و
له قاتێکدا نه ماره ته وه ، به لکو له خوێزان و که شه کردنی به رده و اما
بووه وه ک (دامه زراویکی کۆمه لابه تی گرتنه و زسندوو) : شه وه بوو
به ره نا (قوتابخانه ی کلاسیکی کۆن) به پيدا بووه ، شامان
(قوتابخانه نۆی ته بيشکه و سنخوار)

۱ - قوتابخانه‌ی کوئی کلاسیکی ، شه م قوتابخانه به له رووی به روه -
 ر ده بی به وه زیاتر بایه خی به (شه ندازه‌ی بایه ته - ماده که) ده دا ،
 وه ک له (مناله که) واته لایه نی چه ندایه تر شه وه ی فترده بیت ،
 له رووی (بولبنکاری - التصنیف) و رووی کردنده وه ی چه ندایه
 دیارده به کی ژبان) که هه ندی زانیاری به پهنراوی بی نه رده کرده ،
 به مه به ستی زانیینی و وشنه وه ی به شیوه به کی (آلی) - تووتسی
 شاسا - به و چه شنه ی که شیوازه که ی و شه ندازه که ی دیار بکرا به وو ،
 له لایه ن قوتابخانه‌ی کلاسیکی وه ؛

۲ - قوتابخانه‌ی نوئی بینه و تنخواز ، شه سان به پیچه وانسه ی
 قوتابخانه‌ی کلاسیکی کونه وه بایه خی زیاتر، شه دا به (مناله که)
 وه ک له (بایه ته که) واته بایه خی به لایه نی (جونا به تر) مناله که
 شه دا بویه هه ر له به ره تا وه (به روه رده تر کوئی کلاسیکی) ختسه
 به ر (نه شته ری ره خته) و خاوه ناشی شه م رینه زه نژی به کسه
 (حان جاک رۆسو، حۆن لۆک ، بئالوتزی ، سیر) به ووون ،
 داوایا کرد - (به روه رده کردن) - ده سبه رداری پرینه سازه
 کونه که ی بیت و ، رینه زو شیوازیکی شو به خۆوه عکریته که شاده -
 میزاد بگه به نیته شاستیکی کوومه لایه نی چاکترو که شه دارتر، کسه
 بیارمه تی ده ر، منالان بیت له بواری تینگه بیشتی و شاره را بوون و
 خو شاماده کران سو ژبانی (داها نوون کو مه ل) و شاشنا بوون به
 (رۆشنسیری شه و کوومه له ی که تپیدا ده ژین) ، وه ک شه وه ی کسه
 جو ن لیتو، ده لیت و
 (قوتابخانه دامه زراویتیکی کوومه لایه نی به و به روه رده پیشرواله تیکی

* (جۆن لۆک) - ی شینگلیزی - (۱۶۳۲ - ۱۷۰۴ ز)

(حان جاک رۆسو) - ی به ره نسی (۱۷۱۱ - ۱۷۷۸ ز)

(بئالوتزی) - ی سوسری - (۱۷۴۶ - ۱۸۲۷ ز)

(هربرت سینسر) - ی شینگلیزی - (۱۸۲۰ - ۱۹۰۲ ز)

کۆمه لایه تی، ههروه ها قوتابخانه جوړیکه له ژبانی کۆمه ل، کسه هه موو دامه زراو و رووالته ته کۆمه لایه تیه کانی تیا به کانگیسر ده بیت، به مه ش قوتابخانه ده بیته هۆکاریکه گرنگ له بواری هسئ گه پانندی منال له رووژ سوود وه رگرتن له توانست و لیهاتوو بیان هۆ به کارهیتانیان له خزمه تی شامانجه کۆمه لایه تیه کاندای .

چون دپوی له شوینیکی تردا ته لیه: (قوتابخانه له تواناییدا هه به رژیمی کۆمه لای بگۆریت تا راده به کی زۆر، هه وه ش کاتیکه که به رحه م دامه زراوه کۆمه لایه تیه کانی تر شاتواش ته نجامی بدهن) . به و بیه له پهروه رده ی نوێ و قوتابخانه ی هیشکه و توخوازدا (منال) هۆته ته وه ره ی بایه خ هیدان و زیاتر جه خت (تاکید) له بهر ته وه کرا که مه رحه (قوتابخانه) وه ک دامه زراویکی کۆمه لایه تیه کانی هپوستیه عاتفیه کانی ناک به جن هپوستی و بارمه نی بدات له لسه تیئه بشتن و وه رگرتنی ته و شاره زانیانی که له ژبانی داها توویدا هپوستی هپوی ده بشتن . سو ده ته به مه را گرتن و زانی هپون به بهر رووانه ته کانی ژینگه (نه ورویه ر) پانداو شیرانه و شماره زووی سنا ته رانه ی تیا خولقتنیت و سینه ته موقایه تیه کانی تیه کانی گه نه سو بدات و شانه . کات به لایه نه کانی ژبانی کۆمه لایه تیه کانه و کینه و هپرو هعرفت و واقیعو کۆمه لایه کوی و هپوی به به نیت و هانسی، بدات، که به شدارن کاره رانه هکات له (چاره به رکردنسی دووا که ونه کۆمه لایه تی و شاوروی و هونه ری و فیکریه کانه سی کۆمه لایه کوی و ههروه ها له کار کردن هۆ به ده هپتانی شامانجه کانی کۆمه لای و کارکردن هۆ به نیات نانی، هه شه روژ)

به کۆرسی (قوتابخانه ی نوێ و پهروه رده ی نوێ) ته هپو له لسه خزمه تی کۆمه لای - (نه ته وه) - دا هپت و رۆلی (مه لیه نندیکسی کۆمه لایه تی) هکیری به ره چاو کردنی ته م سێ خاله .
 ۱ - ته هه هیدانی (هپری هیشکه و تنی کۆمه لایه تی) له ناو قوتابیه - کاندای . ههروه ها سه وه هیدانی گمانی، هاریزگاری کردنی (که له هپور و روخنسرت راهردوو) وه، شاماده کردنیان هۆ (به شدارن کردنی

شیجا بیانه له ژبانی ئیتای کۆمه لدا)

۲ - کۆمه ل هین کاتی، ناتوانین پشکه ویت به راده به کی رور سکا
 (منالان و لاوانی) نه بهنه (نه ندامتیکی به ندارو لپتیرسراو) له
 پشکه ویتنی کۆمه له که بیان له هه موو هواره کانی ژبان دا .
 ۲ - لاوان نابنه نه ندامتیک که لپتیرسراوتتی و نه رکی به رشانیسان
 له ژبانی کۆمه لدا نه نجام بدهن ۱ تا ۳ و کاتهی هه و هواره سسهی
 ژبان تاقی نه که نه وه و هه و شاره زایهیی تیا به پیدا نه کهن کسه
 گونجاری سوزبان و هانه ریا نه بو دا هتانی به کۆمه ل (الابداع
 الجماعی) چونکه تنهیا له و ریکه یه وه (وریار هوشیار) نه بهنه وه
 له کومه لدا - (له کاتی ژبانی قوتابخانه سانداندا) .

بو دلنیا سورنش له راستی هه وهی که قوتابخانه نه رکی کۆمه لایه
 تر خۆ، به جی هیناوه هه سن به لاکرا شه م س رورانه ته ی پیتسه
 دیار پیت .

به کهم / پیتوسته قوتابخانه پیتته (نموونه به کی به جریک و ته واری
 ژبان کۆمه لگه که نه قوتایی به (هه مانی) ده خۆ، تیا راهیتیت
 دووه م / نه . قوتابخانه هه (رانیاری و شاره زایه خودمه ندا -
 نه ی ژبان) پشکه تر به قوتایی به کاته . که له ژبانی کۆمه لایه تی
 (ئیتا و داها توواندا) بوودی لێ وه ریکرن منه ک هه ر تنهیا
 قوتایی به لکو کۆمه له که شان !!

پیتهم / مه رکه قوتابخانه سله تی (به رده وامی و هه مبه یی) تیا
 پیت ، واته به رده وام و به هه مبه یی وه ک مه لبه ندیکی کۆمه لایه تی
 به نه رکی کۆمه لایه تی کانی خۆی هه ستیت !!

له مه به باره ... به (قوتابخانه) وه ک مه لبه ندیکی کۆمه لایه تی به لام
 به باره ت به (ماموستا) که شه ویت کۆله که ی دووه می هه رۆسه ی
 به روه رده به و ته وه ره ی مه سه له که به ، پیتوسته شه م مه رجانیه تیا
 پیت تا به راستی رۆلی (کادریکی کۆمه لایه تی) به گیریت لسه و
 مه لبه نده کۆمه له تهیدا :

- ۱ - بهرته بېتوبسته ماموستا به په روښه وه ښه رکه کانی بهر شانسې ته نجام بدات و ښاوتته ی ژبانی قوتابیه کانی بېتیت و وهک هاورتیه ک له خوځی و ناخوځیاندا هاوره تر بېت و له نه فسه ت و خواسته کانیان تی بکات و به عمه لی له ژبان و قوتابخانه دا بېتته راه ریمان .
۱ - به ها کومه لابه تیه کان (القيم الاجتماعیه) و نامانجسه به رزه کانیان (العثا العليا) له لا بجه سینت . به ته ټکید کردن له هر مه له مروفایه تیه کان ، تا قوتابی بېتته توخمکی به که ټک بۆ کومه ټه کی و بۆ مروفایه تی .
- ۲ - یارمه تی قوتابی بدات له بۆ وه رگرتنوا (بیری نوی و زانسی نه) و راهیتانی به شپوه به ک که گونجاوی ژبنگه روښن بیری به کسه ی (البیته الشافیه) بېت .
- ۳ - هر وه ها ښه ماکانی (چاک کردن و خرمه ت کردن کومه ان) لسه به روونی مناندا بته و بکات و گنای (خواستری و هاریکاریمان) له شتواندا به هیت تر بکات و هانیان بدات بۆ به ا هم نه که وه جوونو هاوکاری .
- ۴ - دروست کردن و ربکختن و ښاراسته کردن (هوشباری نه ته وه بی بېنگه ونوخو ازانه) له ښاو قوتابخانه دا ښا به ساوهره وه (به شداری کارنگه رانه به که ټک) له ژبانی نه به وه که بدا بکات له هه مسو سواره کاند او نه هه موو ه ښه کنیه وه .
- ۵ - هر وه ها به باره به وه ی که ښه رکی (به روهرده و فیر کردن) منان له م به رده مه دا . به تنه ښا له ښه ستوی (قوتابخانه) ښه به ټکسو (قوتابخانه ر خزان) مه رجه له ندامانی خیزانی قوتابخانه سه (به رپوه به رو ماموستابان) په سوه ندی به ښین و به رده وام و راسته و غزبان هه بېت به ساوکی (جان به خوگره ی) قوتابیه وه و ښاوبه ښاو کوپوونه وه ی باوکان (بان دایکان) ساز بکرتتا به سه هاوکاری هه ردوولا (خزان و قوتابخانه) کپشه و گپروگره تیه کانی قوتابی خپه ن و نه بېتین ، و کوپید کانی ژبانی نه خت بکسه ن ، نا بروتی په روهرده سی به شپوه به کی ریت و بېت و اساسی ته نجام

بدرت .

۷ - مەرجه ماموستا تێگه‌ڵ به‌کاروای (ژبان و زانست) بیهیت و بوخته؛ نه‌زموون و شاره‌زابه‌کانی خۆی بێیان سه‌خت ، (هه‌ر به‌که‌بان به‌بێت شاست وو نه‌فسه‌ت و شاره‌زووی خۆیان) رێنمسیان بکات ، نه‌مه به‌شێوه‌به‌کی گشتی ، زه‌به‌شێوه‌به‌کی تابه‌ت توخمه‌ بلیه‌ت و به‌هه‌رده‌اره‌کانیان هاشداچ و پشت‌پیریان لێ بکسات و به‌یه‌رۆشه‌وه شاراسته‌یان بکات .

۸ - له‌کوێتا-دا بتوسته شامازه بو‌شه‌وه بکه‌ین ، که له‌هه‌مسور نه‌وانه گرنگتر شه‌وه‌یه که مەرجه (ماموستا خۆی نه‌مورنه‌ت چاکی و رابه‌ری و کارامه‌یی بیهت ، هه‌روه‌ها له‌رووی دلخۆزی و ره‌وشه‌ت به‌رزێ به‌وه) دیاره شه‌بێ شه‌وه‌شیرانه‌ین که (شه‌رکی کۆمه‌لێه‌نی ماموستا) له‌گوند دا زۆر مه‌زن بو‌و گوند شه‌وه‌ن له‌ شار بسه‌و شه‌عبه‌یه‌ی که ماموستا توخمه‌ خۆشه‌وارو رابه‌ر هه‌رشاره‌که‌ن له‌ زه‌نه‌هه‌ بچوکه‌به . هه‌ره‌وان شه‌وه‌ی که لێتیراوی و ری بێدراوی به‌خۆ هه‌نانه‌ی شه‌رکه‌ کۆمه‌لێه‌ته‌که‌ی قوتابخانه‌یه‌ ، له‌ گونده‌دا و به‌به‌هه‌ند، راسته‌رخۆی هه‌یه‌ به‌و توخمه‌ خۆشه‌وارانه‌وه که له‌سه له‌ شاینده‌دا جله‌وی کاروباری (کۆمه‌لی گونده‌که‌یان) ده‌گرنه‌سه ده‌ست ، که‌واته زۆر راسته‌ بلیه‌ت قوتابخانه‌ (مه‌لێه‌ندیکه‌سی کۆمه‌لێه‌ته‌یه‌) و شه‌ش و شه‌بێ ماموستا شه‌رۆلی (کادرنیکه‌سی کۆمه‌لێه‌ته‌ی) تیا بکێرتیت .

تیه‌ینی . بو‌ شاماده‌کردنی شه‌م بابه‌ته سوود له‌م سێ به‌رچاوه‌سه‌ وه‌رگیراوه :

- ۱ - (المدرسه مرکز اجتماعي) - مسابقه محلة المعرفة - تأليف عبدالحميد البکر / سنه (۱۹۶۲) مطبعة دار التفامن - بغداد .
- ۲ - کۆقاری په‌روه‌رده‌ و زانست . ژ ۹ سالی ۴ هه‌اری ۱۳۷۵ ل ۲۱-۲۵ ل ۲۱ - ۵۴ - بابه‌تی په‌روه‌رده‌ی سوسپالستی ، به‌شی (ماموستای له‌قوتابخانه‌ی سونیه‌لیه‌ت دا)

خهباتی ماموستا / ۲۹۲

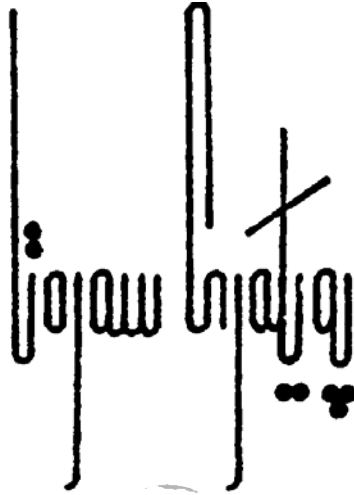
۲ - الموسوعة المفیرة ، العدد ۲۱۱ (قفاها التریبه والتعلیم
فی الوطن العربی) تالیف / معطفی بغداد
دار الشؤون الثقافیة العامة / ۱۹۸۶

* کردهای پهروه ردهیی له سه ر سێ کوله که بهنده!
۱ - قوتابخانه ۲ - ماموستا ۲ - بهرنامه . ماموستا رولیکسی
مهرت له و کرده سه دا ده ئیریت .

بنکهی ژین

www.zheen.org

رۆژی ۱۹۸۷/۷/۱۸ له ژبهر سایه‌ی شایۆی ناوچه رزگارکراوه کانسێ کوردستان له دامیانی چیاى دابان و شانگه‌ران له ناو ده‌سه‌نی زسری زه‌حه‌تکیشان و چاوی گه‌شی مندالانی گونده‌کانی دۆلتر جافه‌تیدا په‌رهبه‌ له‌ سه‌ر په‌یکه‌ری «سه‌ره» لایرا .

بۆ په‌که‌ مجار دلێ بپڕ و زه‌ی شه‌م مه‌لپه‌نده‌ به‌ئیداری به‌یکه‌سهری بپشمه‌رگه‌ په‌یکه‌ری شه‌ و که‌ به‌ی که‌ هه‌میشه‌ گیان له‌ سه‌ر ده‌سه‌ بپۆ دپه‌فاع کردن له‌ راستی و مافی خوراوی مه‌یله‌ت شاد بپوو .

بپگومان به‌ شه‌ نجام گه‌ به‌اندنی کارپێکی هونه‌ری به‌ به‌رزى شه‌ مه‌ترو نیو له‌م بارو دۆخدا خۆی له‌ خۆدا شه‌ ده‌دایه‌ که‌ بپۆ هه‌مور له‌بواره‌ شانسینه‌کان ، به‌ شه‌ نجام گه‌ به‌اندنی کارپێکی وا له‌ زینت-سایه‌ی تۆپ و ته‌بهاره‌ و چه‌کی کیمیاویدا له‌ ژبهر باری قورس-سه‌سه‌ نه‌هامه‌تی و قورخ کردنی رینگاو بانه‌کاندا به‌رکه‌وتنیگه‌ ده‌کسری هه‌ر هونه‌ربه‌ندی راسته‌قینه‌ به‌ شه‌ نجامی بدات، شه‌ و هونه‌رمه‌نسه‌دی که‌ هیل و ره‌نگه‌ و قولپه‌نگی خۆی به‌ چه‌کی راسته‌قینه‌ و مه‌تالی دپه‌فاع کردن ده‌زانێ .

هونه‌ر ده‌بێ هه‌میشه‌ ره‌خت و شه‌نگ سوار بپێ و له‌ بپش هه‌مسه‌و

۱. په يکه ری به رونا؛ پيشمه رگه رو
 شنه با په به که نالای برونى بيلله ن
 ده شه کيننه و ..
 ۲. په يکه زنگى را به به رزی مرم، خوی
 له خويزانه چه درايه که بزوجه مورديز
 ناسيننه گان ..
 ۳. رو نای په يکه رگه له رو نای نازره
 به رده کافي چهای ناسنگه ران و دبان
 ده چي، سرشتي زاره که باک گزارزی کاره زره
 ۴. په يکه رگه که به به رسته ده اک به به رستی
 پيشمه رگه، و ره به رزه ده اک زرفی
 به رزی پيشمه رگه ..

هه نغاوتکا به که م هه نغاوتی بی و له پيشمه رگه مورای دلويه خوينتيکا
 دلويه خوينتيکی رزاو بی و نه پيشمه رگه مورای سرکه و تشنگا نالای
 به ربه رزی و سرکه و تش بی .

شه گه ر بمانه وی هونه ری به رگری به رجه شه که بی نه بی هونسه ر
 نه که پینه باغکوی دروشمه رامباربه کان و خوی له نه لاکه ی خویسه وه
 پروانتي کيشه کان و زماني هاربه رسو خوی بدوزنده وه .
 له باهني په يکه ری به رته تادا نووسراوه ؛ پيشمه رگه شه و شنه
 با په به که نالای بوونی ميله ت ده شه کيننه وه .

باوکیک پيشمه رگه به و هه نغاوت ده نئی بو شه م هيرشه ... دپده کانی
 بو به نگره که ی ده روانی ، په نجه کانیچی که هتمان بو سوز و
 خوشه و پستی به به ر جگه رگوشه که پيدا ده هینی . ده شیک سوز و

خۇشە وبىستى ، دەستىك چەك و تۆلە ، تىروانىنىك بەزەبىر و حسن
هېشتن ، تىروانىنىك تىكشكان و سەرگە و تن .
مندال لاهو دەگا كە باركى جى دەھىلى ، رەنگە نەزانن پىسۇ
كوتى دەروا بە لام دەزانن سەفەرىكى سەخ و دژواری لەرى پىسە ،
رەنگە بگەرپتە وە ، رەنگە دوا كە وى و رەنگە ھەر نەشگەرپتە وە .
رامان لە پەيكەرى سەرتا شەم سەرنجانەب لا دروست دەكات .
ھنرى مۆر دەلى ؟ نەبى پەيكەر لە ھەواى سەربەس دا پىسۇ ،
دەبى سروشت پىستە باك گراوندى ئىستەكە .

ھەلبۇاردى رەنگى پەيكەرى سەرتا لە رەنگى تاوئىرە بەرەكاشى
چىباى شائىگەران و دابان دەچى ، سروشتى ناوچەكە باك گراوندى
كارەكە پە .
پەيكەرەكە سەربەستە وەك سەربەستى پىشمەرگە ، و رە پىشمەرگە
وەك و رەى بەرزى پىشمەرگە .
بەم پۈنە پە وە گۇقارەكە مان (خەساتى مامۇستا) پىپۇزباپىسى
لە كاكە (زانا) ى ھونەر مەند دەگا و ھەواى سەركە و نى پۇ دە خوازى

دوو شیری

اصم شاملو
وہ آفریقہ لہ فارسی بیوہ / ناواتہ

۱۔ قوم خوشترک نہویکے

لاریکے تہہ تہہ و نیہ ..
نہاترک لہ نیوالم وہ نرکے و خاموشترک وانہ .

دو تہہ کام ، جہا وہ برانرک لہ قدرتم

میز لہ آکرک تقد انظا نیام ،

بیسرک لہ آکرک آسرا نہ ظا نیہ .

نہو لہ نہ سیدق کام نہ قاریہ

www.zheer.org

لاریکے تہہ تہہ و نیہ ..

بڑچہ قانم ،

ہر امید بہ فینا لہ کام جرتک تو انانم

قیہرتک کاتانم لہ وہ سترک تو دایہ .

لہ سہر لہوہ کازک تو ،

شیرتک رقتسنم وانہ گی سیدرتک

میز قوم خوشترک نہویکے ،

نہو و یترک لہ تار آرتک خوشترک نہویکے سیدرتک

س۔ شہوانہ

بارانہ .. ورسیم
به خدمتگارانہ و
ورسیم، خدمتگارانہ
له ی یفرک منا
بته کیتیم

منه زینا ووم، به ناز ووه
به خدمتگارانہ
www.zheen.org
بارانہ .. ورسیم
به خدمتگارانہ و
ورسیم: تره هویک خدمتگارانہ
له ی یفرک منا
رقله من .

چەزەدە والتە

- ۱ - دوازا، راپەرینە مەماوەری بەگانی دەشتی شاره زوورو ره واندوز
رۆبم نەك هەر مایکروفتون و اذاعە مدرسە بەگانی قوتابخانە
شاره گانی کوردستانی لاسدووہ بە لکو هەموو ماکروفتون و مکرە
مژگەوتە گانی، تەنانت شتاپتە لە عەنی هەرە زۆری گەرەکی
شاره گانی کوردستان دا شوپەنی محمد گۆی سەتر بەنت و بەلا ناہن!
۲ - سالی خویندنی شەمسالی واتە (۱۶۸۶ - ۱۶۸۷) لە مەر فەرموو-
دە ئەرە ئیسی خەللادە گانی بە عەنی بە (سنە التعوق العلی) سەریاری
لە مەر دەر جوو کە عی رنژەن گەنی دەر جووانی قوتاعی مەرە ئایسی
لە باریژ؟ ای طلبمانی دا ۲۶% بوو، دیارە قوتاغد گانی تەسەر و
باریژگانی نر لە طلبمانی شتەر ناہن !!
۳ - استمارە بوو دا ئبرەو تەرسەکان شامادە کراوہ کە تەپاییدا
هەر موچە خوڕ بە ماموستایەک لە هەر دا ئسەرە سا قوتابخانە پەسەک
ہن ، بوو گۆی دانە تەمەنی یا تەمەنی وە زبەنی دەبێ بیری بکاتە وە .
استمارە کە چەند بەرکە کە لە وانە : (هل ترغبنا، التقاعد؟)
(هل ترغبنا فی الاستقاله ؟) تو دەبێ بە (نعم) یکی شیمسزا
کراوہ وە وە لامیان بەدەستە وە . . شەگینا وای لە حالت !!

۴ - لەلایەكى تەرەو رۇيىم كە وتىسۇو تە سۈال و تەدە قەو ، زۆرىبەى
فەرمانبەر و كىرتكارە فەرمانبەرە كان مەرەخە سەدە كا ، تەرەو تە
ئىستى ئاشكارا ۰۰ ھەموو دەواخە كان ، سەزىن خانە كان ، املاكى
تەربىيە كان ، املاكى اوقاف و كارگە كان لەسارارى مزایدەو مناقەدا
ھەراج دە كا . بەلام بەرژەو ھەندى ھاتوچو (مطلعہ نقل الرکاب) جگە
لە بەغدا لە ھىج شارىكى تردا نامىنى ۰۰

دەك دەستتان خوشر بەرەئىسى قاشو حزی رالدىتەنە سوئدو
ھەموو (منحزات) ھى شورەى ھەققەن تە موزى تە قەدومى و

ئىشتراكى تان !!

۵ - وادىارە ۰۰ ھەرۋە كو وانە سەرداشى ئاشە خوشرەو كەى صدام
سە حوشى مامۇستابان نەس ئاشە پىر ، سۆپە ناوہ ناوہ بەسسى
(كىناستكى على الغور) نەك ھەن سەئەك لەوان سەلكو (انداب ،
ناحىل ، استى) كراوہ كانىنى دەپتە لە ساوہ سەكى زۆر كورغىدا
بەپوھندە سە لىھەن (النعمه والاحماء) كە سەوہ ، بەم سۆپە
ئەوا ئىزىكەى ھەوت مالى مامۇستابانى عتراق - سەكوردسانخەوہ
- ھەدە لەوانەى كوورەى قادىبە ھەلى لىوشىون - سەردەوام لىسە
سەقاو مەرواى قوتتا خانە و كوشتارخانە دان ۰۰ سۆلو لەو ھەققە
(مدير) ھى وەزارەتى تەرسەى بەس كە (خرىبە) نى وامى داوہ
بە (معلم و مربي) سۆپەگە ئاندنى (حيا الشورہ الماعدى !!)
تە مەترەقى دوا كتاسى داوا كىردنە كە كە لە تەرسەى بارىزگى
سلىمانى دا بەرجوہ :

المدرسة العامة للترسة في محافظة
السليمانية / لجنة التعه والاحماء التاريخ ۱۹۸۷/۶/۱۲ العدد / ۱۲۱۰۶
الفرعہ

على الغور

الى / ادارات المدارس الابتدائية في المحافظة كافة
ادارات المدارس المتوسطة والثانوية والاعداديه
والمهنيه في المحافظة كافة .

خهباتى ماؤستا / ٤٠٠

ادارات معاهد المعلمين والمعلمات ومعهد الفنون الجميله
فى المحافظه

الموضوع / طلب حضور

خرجو تبليغ جميع المعلمين والمدرسين والمعلمين المهنيين من
(المنتدبين والمؤهلين والمستثنيين) بمراجعة لجنة التعيينه
والاحياء فى ديوان المديرية العامه لغرض ملء الاستماره الخامه
بهم وخلال مدة اقامها (٥) ايام من تاريخه اعلاه وسيتم حمل
المكلف نفسه

المدير العام

نسخه منه الى/

لجنة التعيينه والاحياء الفرعيه

الملف الدوار

بنكهى زين

www.zheen.org

ڪاروانی نه مری

نه نصیری نه مر
ما مومنا يوسف ده رله له بی «تومیر»

هائت

ده مورو به خدارانی ڪونفرانسه ڪه اهدسان به وه نه ڪرد ڪسه
شوره سوار ٿي ممدانه ڪهان ووت ڪه لئني ڏارو به رجاوه لداخي
ده رروني نه وانه ٿي ڪه له سڙيڪه وه ناره ران بيون، سا دوور به دوور
له ريگه ٿي ڪورو ڪونفرانسي دنيا ٿي نه ده ده روزنامه نورسسي و
مه داني رووناڪس ٿي لئني ڪورده وارن له م چاره ڪه نه ده سسي
دو ابداء دهان ناسي به نه وه تا نه هون رتچڪو جو ڪه له حوراو
حوره ڪاني زبان و خهبا نه وه ناسان بيون به لئ له قوولاي سسي
ده رروني هه مو نه وانه وه ڪڙهه ي داخ و ڪه نه رو طره تنڪسي
نه ستور شويئي باد ااره زيندوه ڪاني نه وي ٿر شووه وه .

به خداران نه هه ست و نه ته وه نويان بو راپورتي ٿي سسي
ڪوميٽي به رپوه بردن هه لختسوه ڪه ماموستا به رامبه ريسان
ده به رن راجو بو نه پيخوينده وه ، ڪاتي شوره ي هه نابه وه به ر شوره
نواره وونه ڪهان (۰۰۰۰ ڪه قه لم و ونه شرمه زارن لداختسي
وه غي برهني ڪراوه ي نه هيد ي هه رگيز نه مري ماموستا ريسان ۰۰۰۰
يوسف ديرگه له سي ۰۰۰۰)

پارچه والا ره ڪه ي به رده مي به خداراني ڪونفرانسه ڪه ش ڪسه

به چاند و نهه کی سهواژو درشت نه خشینراپوو هه موو سات شهوهی وه سبر دیناپنهوه که ماموستا یوسف ده رگه له بی ۰۰۰ شهید بووه .
 له مه کی شهو بوته به ی به کتبی ماموستایانی کوردستانی شهوه بوو . که شه ندامانی سّ به مین کونفرانی به گشتی ده ننگه ، شه هیدی نه مر یوسف ده رگه له بی (عومید) بان به سه روکی له خزی کونفرانه که مان ده ستیشان کرد .

له کاتیکدا که ههنگی حیپانگیری دووه م له نارادا بوو ، پریشکی سووتنه رت . مان وبران که ری به م لاو به ولادا ده پرزانده کاتیکدا که هه زاران به لپین و بریار له لایه ک ده دراو له لایه کی دیکه پشپیل ده کراو ره شه ده کرایه وه ۰۰۰۰ شا له و کپاته دا . له و روژگاره به خت و شه سه مه دا ۰۰۰ له ۱۰ ژانی ۱۹۴۲ ، زابین ، شه هیدی شوژرش ، نه ههد ؛ نه مر یوسف احمد عبدالله له گهره کی قشله شه شاری هه ولیتری دیرس حاون له دنسار رووندا ؛ سز به که محار هه لپنا ، لـــــــ خیزانکی هه ژارو برسی و نه دار بوو ، باوکی به کرتکارن ، به سه به سانی ، به پالنه س شه ره شه خیزانه شه که ژماره بان ههوت سه ر بوو ، شه خنو ده کردو بدرتوه ده برد ؛ دوو سراو دوو خوشکر هه جووه که نه ههد ؛ نه مرمان سرا بچوو ؛ و باشماوه شه هه موران جووه ، سه هوه هه زاران ؛ و له سه ر شه گوزوو ، ژان و گوزه زان ۰۰ له سالنسی ۱۹۴۸ - ۱۹۴۹ سالن جووه نه ده رگه له شه سه ر به فه زای ره واندوز . له سالی ۱۹۵۲ - ۱۹۵۳ بری شاهه شه قوتابخانه و تا بلســـــــی خوشندکرکی بلسه شه و زسه شه و زرسنگ بووه ، که هه موو سالن به یه که م ده رده جووه دوا شاهه شه له شاری جکه ؛ ره واندوزو (دار - المعلمین) ی له هه ولیتر شه و او کردووه .

له شه مه نی بئنج سالن دا باوکی مردووه ، هه ر له سالی ۱۹۵۷ هه وه بیروه شه شه ندامی به کتبی قوتایانی کوردستان و پاشان له سالی ۱۹۵۱ - ۱۹۵۹ جووه شه شه ندامی بارتی و شه ندامی لیزنه شه ناوچه ی ره واندوز ، له ۱۹۶۱ له لایه دن رژیمی عبدالکریم قاسه وه گیسراوه و خراوه شه به ندهخان . دوابی شازاد کراوه . چه ند جارانی شه لسه و

بەردەمەدا ھەرەشەي گىرتىن و كوشتىشى لى كراوہ .
لە خىلاڧ و ئاكوڭكېھەكانى . سالتى ۱۹۶۴ - ۱۹۶۵ ، ئاۋ يارتىسى
دەۋرى ، ھەبوۋە بەئدارى ، كوئىغراشەكە ؟ سالتى ۱۹۷۰ ، ئۆزى شىجىرانىيە
بوۋە لە بەغدا . لە كوئىغراشەكانى قوتايان لە سالتەكانى ۹۶۴ - ۹۶۷
ھاۋكارى كردوۋە و لە كوئىغراشەكانى مامۇستايان لە سالتەكانى ۹۷۲ ،
۹۷۳ بەئدارى كردوۋە .

لە نوۋىين و ئەدەبدا ئەستىكى بالاي ، ھەبوۋە ، كوئىغراشەكانى
زۆر حۋان و ئايى ھەبە و جەندىن كوتارتى : رامبارى و ئەدەبى
لە كوئىغراشەكانى بىلەن كراۋە سەۋە ، ئەندامى بەكىتسى
نوۋەرانى كورد سوۋ . لە سالتى ۱۹۷۰ ، دور خراۋە تەۋە بۇ خواروۋە
ئىراق ، سو رامبارى و ئىندى بۇ بەغداۋ دۋاسى لە سالتى ۱۹۷۱ ، ھەراۋە
تەۋە بۇ ھەولتەر .

لە دامەزىراندنى بەكىتسى مامۇستايان توردىسان لە سالتى ۱۹۸۰
دەۋرى ، بالاي و كاريگەر ، ھەبوۋە .
لە دامەزىراندنى كوئىغراشەكانى بۇ رۆز تەھدىۋىنى دەۋرىكى بەئى
گىراۋە .

لە دۋا ئىبۋە رۆز ، ۱۹۸۵/۵/۲۸ ، دۋا رەۋەشەك ئەمنى جەپەن دە سگىر
بان كردو لە مالتى خوت و لە ئىبۋە مىندال و خىزانە كەبدا دە رىسايە
ھىناۋ ھەر لە ھەمان شەۋدا $\frac{18}{19} / 5 / 1985$ دۋا و لە ئىبۋە رەبىر
تە عىزىب و ئەشكەنجەۋ ئازاردانى ئەۋەكە ھارو ۋە ھىتايان سەدا
شەھىد كراۋە .

شەھىدى نەمر پىئىح مىنالى لە دۋا بەحق ماۋن : دور كور و سىن
كچ خرامان ، نەبەز ، سروشت ، شەنە ، رەبەز .
مىرۋىكى ھوشيار ، زىرەك ، مەندو تاپلىتى ھىدى و لە سەرە خىۋو
خوبەخت كەرو فىداكارو بەۋەفا بوۋ

ھەزار سۆلە رەۋانى
پاك و نەمر و پىرۋىزى

كۆرۈنە چىرۆك

تېكىلەنە بەنە ئىبىكى نە مەر
« مامۇستا محمد غەبىر كىلە »

قادرۆك

سوارە كورنىكى شوانى مىردىمىندال بوو، ھەموو رۇزنىك بەرە بەيان
 لەخو ھەلدە ستا، بەلام ھەستانى ئەم بەپانىيەي زووتر بوو لىكە
 رۇزانى پېشىوو، چونكە رانە مەرەكەي خۇپانى داسوو بە كاروان-ى
 ھاورىي لىپىرى خۇي رېپنە ۋە رېپىن بە ۋىنبارەي كە شەمۇ دوا رۇزى
 زىستانە ۋە بەردان دەچىن بو لاي شېركۆ-ى كاكى . جلى شال و
 كلاش دۆمى بو دە بات تالە جەۋنى نەورۇزدا پىتەي ھەلپە رېپت .
 ھېشتا شە ۋە تارىكى دانە مالى سوو زور بە چالاكى خۇي پېچاپە ۋە
 بوخچەي نايە بن سالى ۰۰۰ بە دلىكى خۇپى ۋە پېر پېر واۋە لىكە دى
 بەرچوو ۰۰۰ بە ۋە تولە رېپە دا رۇپى كە ھەموو جارى لەگەل كاروانى
 ھاورىي ىدا بو پارى ۋە مەزاق دە چوو بو ناۋ دار چنارە كان بەلام
 ئەم جارە تەنباپە ۋە ترس لىن نىشتوو ۰۰ تاقە تروكاپەك كە
 دلى خۇش دە كات تەنبا دە رگە و تى بەرە بە يانە ۰۰ لەگەل پېپىنىسى
 تولە رېپە كە دا تارىكە شەوى بەرپى كىردو بەرە ۋە پېرى بەرە بە پىان
 چوو تا گە ھىشتە ناۋ چنارە كان ، بەلام ترس ھېشتا مېوانى بوو ۰۰۰۰
 لە پېر ھەتتى بە تەنباپى كىرد اغورەي چە مەكەي تەنھىت چنارە كانو
 جىپەي چۆلەكە ۋەك لاناۋ دە رۇپا بە گوى بە ۋە . ئەم دەنگانە

دېمه نتيكى ترسناكيان ساز كړدېوو ، سواره له شوېني خوي وهستا و
له بهر خويه وه :

- خو شم نازانم بويي شوم گرت به كوڼه وه .. خو دئ ي (س) سئ
معاشه رڼ دورره .. چي شه وو دواي خو ره لاتن له مسال
دهرچوومايه (.. قهت شه وه نده ترسټوك نه بووم . نازانم
بگه رپمه وه بيان لمه بنټيم .. نه خيتر ناگه رپمه وه . هيچم له كاكه
شركو كه مترنپه .. ناپين بترسم . ترخټوكي دوژمننې شسه و
برباره به كه له منالتي بپه وه داومه . هتا زوونر جمل و
پيلاوه كان بگه به نم دره نكه ، پېتم نمره كاكم گله ييم لسئ
بكات و حله كاني لرياي حه ژني نه بوړوز له كه وپت .

دارجناره كاني حن هپتت .. ورده ورده به لپالتي چپاكسه دا
سركه وت .. خو رپش تيشكي زپريني ده ركه وت . له شه وه زه ننگ و ترسي
چناره كان رزگاري بوو .. هه ناسه په كي شادن هه لگيشا ، چونكسه
ته نها سيو و دولتي شه و دپو چپاكه ي نه مينتي .. زوو ده گاته جي .
له لپالتي دسوي شه و دپو چپاكه بټر شه وه ي به دولدكه بډسكات
بپره مټردپتكي نوراني رپش سبي دي چراپك و دار عه ساپه كسي
به ده شه وه بوو .. دووباره له شوېني خوي وه سناو كه وت بپسرس
كردنه وه له بهر خويه وه :

- توپلتي شه م كاپراپه دپوانه سټ ؟ نازانم .. شه شه و چراپه
چي به به ده ستي په وه ؟ نازانم .. ناپيتت هر ده پت بزانم ..
هپن و نه پت شه م به خديكي تپداپه ده نا خوژ دنياي روونساك
كردوته وه چ پټوپست به م چراپه نه كات .

جولانه وه ورت ورت و چرا داگبرساوه كه ي ده ستي بپره سرندي
سواره ټ راكتشا .. بويه زور دلترانه نزيك بپه وه و به رپسزه وه ،
سلون له بپره كرد .. بپره ژر زور به ناسكي وه لامن داپه وه .. ماوه به ك
پيډه نك بوون . . سواره شه م دپمه نه ي به لاره سسر بوو . خسروي
پي رانه گيراو پسي :

- مامان رپل سبي بويي خوت س غله ت كړدوه ؟ خوږ هه لپه اتوره وديا

- رووناك بۆتەۋە ، بېئوپىت بەۋ جىراھە ئاكاكات ، جاكتر ۋاپىسى
بىگورنىشەۋە .
- كوپىم خۆم ئەزانىم دىنيا رووناك بۆتەۋە ، بەلام بېئوپىتسى
ئەبىگورنىشەۋە ، چۈنكى بەرجاۋم تارىكە ، ھىج ئاسنىم . بېۋجى
تۆ ھىم دەئىنى ؟
- ئەلئى . . . مەن سەلە تارىكى ۋ شەۋەزەنگدا ھىج ئاھىنىم ، دەئىسا
سەرۋى رووناك ھەمۇ شە دەئىنىم .
- مەن سەلە ئىنىدا ھىج لى سوكە مەترىنى بە . . . تۆ تەئىھا بە چىۋى
ئىنى دەئىنى . . . بەلام مەن . . .
- بەلام تۆ ھى ؟
- سەرە سەرى ئەۋى كىردۈ كە مەن بىئەنگ سۈۋ ، ئەجەۋىپە ھەم سۈۋ
شەتەك لىنى . . . بەلام ، ھىۋار ، بەردەۋام سەسارى لى دە كىردە دە سۈست
بىزانىق شەۋ جۆن دەئىنى . . . سەرە سەسارى سەرە ھەئىرى . . .
- ھىۋار : سەم لىنى سۆ كۆن دەئىنى ؟
- سەرە ۋ دەئى : (س) .
- شەۋ بى جەئە : سەن سەلە ھى ئىدەئە ؟
- دەئى : ھىلى سەلە ۋ جەۋىنى كەتتە دۆلەت ئىدەئە . بە دەئىرى دەئىسىم
سۆ كاكىم .
- رىئەئەكى دۈۋرە لى سەرە ، ئە جىراۋ ئە دارعائاشە بىئى ئىسىم ؟
ئە ، لە كەبائىدارى ئىرىدە ئاخىرى لى دۆلە ئىشە رىئە ؟
- مامۇ : رىئەئە مەن ئەئىھا لەئەۋ تارىكە دا دەئىسىم ، بەلام بەئە
رۆز ، خۆز دەئىشە ھەۋرىنى گىمانى سەگىئىم .
- سەئە شەكەر شەئە مە دارعائاۋ جىراھەت بىدە مەن سۆ جىسىۋ
پارائىش دەئەۋى ؟
- ئەخىر .
- سۆ ھى ؟
- ھىرام سۆ ھىمە دىنيا رووناكە . . . دارعائاشە ئاۋى بۆ خۇپارائىن
ئەم ئاۋجەئە بەم شېۋە ئەكە نۆ بەسى لېۋە دەكەت .

بیره دایه قاقان بیگه نین هم دیو و به و دیودا نه کسهوت
سواره به دیار به وه راماسو ، هر چند به ری هیتاو به ری سسرده
له نیننی هم بیگه نیننه تی نه گه شت . . خوی بی نه گسراو به ده نگسی
به رز گوتی :

- تو زور ترسوتکی مامه ی ریتر سپی ، من به و منالیه ی خومه وه له
مارو دویشک ناترسم و به ره نگاری ده کم . . که چی تو باش لسه م
ته مه نه درتزه هیتا به رگی ترسوتک سافرئ نه داوه .
بیره دیسان دایه قاقان بیگه نین ، پاشان به روویه کی خومه وه
رووز، وه رچه رخان و وتی :

- له به ره تادا ووشم تو به چاوی بیسنت ده سینئ ، به لایم من به چاوی
ژیبری ده سینم . . کورم . . به و رووناکی به دروزنه مه خه له کسرت . . .
له مه ناریکستانه . . ره لکاوه . . نورو خلیاره . . زیان کومه لسه
تاوان و ده ست درتزه تیابه که شیمه به چاو ناسیننی . . کسرت
گه ر توئن چرایه کت به ده ست وه سوا به وه ک من ، سوت به ره ده کسهوت
له م رووناکی به سای و بیگه رده نه . . گه ردی زیان به خشی زور
تبدایه ، له م گیاندارانه خویان له نار گیانی راستی و خوشی و
پاکی دا به شار داوه . . کورم . . له م خوزه گیاندارانه به شایانی
ته فروتونا نابین هه ولای و نه قه للا و نور پاشی به رده و تی ده وت .
له گه ر ده ست و جاو و بیرو هتزی شیمه سینه پریان نه کات ، له م
گه ردانه نیازیان وابه به رده وام بن له زیان . . که واته ریگه م
بده بام به رده وام هم له کاری خوم تا بتوانم ته فروتونساو
شار به ده ریای بکم .

بیره ی ریتر سپی چند هه نگاوتک روت ، سواره له خوی خسوی
واقی وپما ، له گنژاوی بیگرده نه وه دا بوو ، ورده ورده به رچاوی
تاریک بوو . . هه ستی به و تاریکی به ده کرد که بیره بوئی باس کرد .
زور به خیرانی له شوینی خوی بزو او به ره و چراکه هه نگاوی نا تا
له و گه رده زیان به خشانه به چاون ژیری سیننی . . بیره زانسی
کوره هه ودالتی قسه کاشی بووه . بو دواچار شاموزگاری کرد :

- کورم ۰۰ به جاوی بهینین خوت بگه به نهره کاکت له چاوه پروانی زوو
پزگاری بگه ۰۰ به له به رکردنی جلی شال و کلاشی دوومی زوو شسا
گه شکه ی بگه ۰۰ به لام شم شاموزگار به م له پاد نه که پیت . شیشواره
له گه ئی گری نه ورؤز دا به جاوی ژیری پروانه دووکه ئی گسـردی
زیان به خشی سووتاو ، هر کاتیکیش گه پراسته وه دار عاسا به ن بگره
به ده سته وه .

- به جاوا ، ۰۰ حارتکی تر سین دار عاسا شاگه پریم ا سه و رووناکی به
درؤز نه نرنا خله تنیم ۰۰ شپتر به جاوی ژیری نه پروانه ده ور به ر ،
مهرج سین مهری کوری مرد شه و بر باره ی له منالنی به وه داومه
زور زوو به شه نجاسی بگه به شم .

بنکه ی ژین

www.zheen.org

بنکهی ژین

www.zheen.org

Teachers Struggle

Union of teachers' secret's organ

.....

پاشکو

بنکھی ژین

www.zheen.org

بنکھی ژین

www.zheen.org

پرگرام و پږه پږه وی نادغوی
پږکنی ی مانوستایان کوردستان

بنکه ی ژین

www.zheen.org

له لاپه ن من په مین کتږه نسه وه
په سسه ند کراوه - ۱۹۸۵ -

- ۱ -

بنکه‌ی ژین

www.zheen.org

په‌چینی مامزستانانی کوردستان
پسرزگراام وهه‌ه‌پسره‌وی : ایزه‌ه‌ه‌ه

پيشه کن

ماموستايان نه په زو ټيکړشهر

ئهی ئهراڼی په بهری روزناکتان رنگا پز نه وه کانس داها تورو روزناک د مکه نوره
ئهی هلکرائی بهری پاکو ته له من نه ترس . ئهی له پاره شکران ووشی کړدی
شهرین .

له که لن هه وارگی ماموستا کوانه وه وه داده په زنه کړی سینه سپر
کوتراسی ماموستايان کورد ستانه وه که ده نه رموی :

هغه رد وین ماموستاکان

پک سولتانیان پښه که پاند

نه مرز نه پښ ماموستای کورد

د انیشن په راوړنزی وورد

رنگای پښ که پاندن دانس

پز : پښان به ک یرا : . . . پښه کی ژین

دوا په دوز سرته تناس پښی جبهانی د پوه پز له گل برات پښه زور
نپوهی د پوه من هم سه ده په . پزوتنه وشی د پموکرائی ورزگاری نپشتان کلن
کورد که وا له جه وه ردا . حزی له داپښ کوردن وده ستکر کورنن مانسه
د پموکرائی په کانن دا . ده پښپتوره . شان په شان پزوتنه وشی ورزگار پخوازانهی
گلانن جبهانی سن په م . کورو تاوینک د پکی په خزه گرت وکه وته نوتافیکس
پیشکه و تورو سره وه . پزه چه ند پښ حیزب ورنگراوو کروب و تانن سیاس
له کورد ستاندا سه ریان هلهدا . تا نه ورزی کلپه ټاگری خه پانسی
شوشکیرانهی نازاد پخوازی خلکن کوردستان له نه پلورن ۱۶۱ ادا نه م سه رو
نه و سوری نپشتانن گرتنه وه . له پال نه و پزوتنه وه د پموکرائی په په رنراوانه خدا

که به ((شوشی ته بول)) له میژودا نهار کراوه . نوږه رۆشنیږی و نازاد -
 پخوازه کانی (خوښد کارانو ماموستاپانو لوان) ده ستیان داپه خڅ سازدانو
 بچکه وه نانی ریکخراوهی د پوکرانی پېشه یی سه ره خڅ . له پچاری که پښتن
 به تامانجه پېشه یی و ناورانه د پوکرانی و نېشتمانی پمکانیان . له چاک کردنسی
 باری زیانو کوزه رانو پېشکووتی کوبه لاپه تی و نه ره نگی و زیانی سه ره ستی دا
 نه وه پو له ناوه راستی ١٩٦٢ دا وه بز په کم جار له میژوی نیکرستانسی
 ماموستاپانی کورد ستاندا (پمکچن ماموستاپانی کورد ستان) وه کوپچدانستی پمکن
 پاپه تی هل و مه رجن زیانو خه باتی سه رد هم هاته ناراوه . په مه به مستی
 کزکړنه وه و په کڅستن و خڅدانن ماموستاپانی کورد ستان له به کیتی به کس
 سه ره خڅدا . له پینار نارا نه کورن ده ویز کارو خه باتیان له بیک جولانوی
 رزگان پخوازانسی که له که ماندا . بز که پښتن په مانه پېشه یی و رۆشنیږی په روه -
 رده یی و نېشتمانی به کانبان .

ده نتری سه روه ری پر له قوبانی دان و شانازی هم پست ساله شان شاپدی
 هم پو بز جوړنه مانه . تا نه و رۆوی په وشکت و کلانسی سالی ١٩٧٥ د پو -
 چاری جولانوهی شوشگری کلن کورن هات و پلگوهی په که پوه نرن شوشنسی
 کورد ستان کرد . که له نه نجامه واو له نرزه پو ته سپری نه و کاره ساته سامانکدا
 هه پو ریکخراوه جه ماوری په کانی کورد ستانیش په هن نېشه شه وه هطوه شاپه وه و
 پمکچنی ی نزه کانی ماموستاپانیش لیک ترازاو که و تته په ر شالوی ره که زپه رستانسی
 ته په پس وراگواستنود و رکردن له کارو پېشه و هه پو ته و د هرد و مه پښتن پسی
 کلای هه موران روژن و ناسکرا په .

ماموستاپانی خه باتکچر :

له و رۆزه ره ش که میژو شه رهن هملگرد نوسی تالای شوشن تازه مانن جارکس

- ۵ -

د بکه؟ راپه ده ده ست رزله گیانبازه کانی که له که مان و پشکزی ناگری شسفر شو
پیشمه رکه له ناگرد این سارده ده بروی ناشبه تالی ۱۷۵۱ د ا که شاپه ده ۱۰۰ امری: ایان
کورد ستانیه: بش بن لادان و کزل دان بن ورجان و نوج دان هاتنره کفری خه بات و
تیکر شان ۰ نه ده بوله سالی ۱۸۰۱ د ا په که مین کزفرانس خولن نازمی خه بات: سی
نه پساره مان له پال شفرین کزله لایه تی خعلکن د پموکرات و شفر شگیر و نه پش: ستان
په روه رو پیشکه رتخوازی کورد ا ده ست پین کرده ده ۰ تزاری نه مری نه مجاره شان
په خرین که شی ماموستا جه خنه رو جه مهل ره نجه رو جه مال تاپه رو پرس: سف
ده رگله بین په ده نه خشانده ده ۰ هه ر په و خورنه ش نه لقی زنجیری خه بات: سی
نه مجاره مان په خه باتی ماموستایان شه هیدمان حه سبب و نه نوه ر دارتاش و
نه حه ده شرانی توند گری داپه ده ۰

په م شیوه په په کچین مان (ی ۰ م ۰ ک) که لن قزناغور سه رده من جیا جیسای
پهوه ۰ په گلن تاقی کرد نه وی سه ختن خه باتا تینه روه ۰ هه موو شکست و کلان و
هه موو سازان و سه رکه و تیک که بزوتنه وی گله کمان پیاپدا راپرد پیت کاری معاوی
کرد ته سه رره و تی خه بات و میزوی پکچین مان ۰ نه نه ش نه پنه پکن زیند ووه ۰ پز
پزوتنه وی ماموستایان کورد ستان ۰ که هه مپته هه تا سه ر هانوتان و هه ر پ: سز
دانه پراو په په پوه ندی توند و تیل و پته و له گل بزوتنه وی رزگاری نه پشمان: سی و
د پموکراتی خعلکن کورد ستانا په ستراوه ته ده ۰ هه ر نه مه شه که هه ر د ووتسای
هاوکچسی خه باتی تینه و گله که مان: سی هار سه نگ کرد ووه ۰ په هه لکشان و د اکچشان
شوش و بزوتنه وی رزگاری گلن کورد په هه رازو نشیوی رنگای پینچاو پینچ خه بات ۰
ریکفراره د پموکراتی کانی کورد ستانیه هه مان بارو د زخ ده بان گریته ده ۰
له سه ره تای شوباتی ۱۸۲۱ د ا د ووه مین کزفرانس پکچین مان له ناوچه په کسی
رزگار کراودا گیرا په ده و په هه ول وکوشن د لسزانه ۰ زفر له کچسه و گپرو گرفته کانی

ده و کاهه پینچراپه وه . نه خسه و پلانی تازه بزکاره کانن داهاتوو دارغراپه وه .
ماموستایانسن تیگژنسه ره :

سه دان ساله وولاته کمان هژته مه پدانی مللانی ی نینوان کلن کوردود اگیر -
که ران و ئهیر یالینو نژکه ره کانیان له لاپک و هیزه د اگیر که رمانن له لاپکن سره وه
وه زفر هولسان داوه که وشمی (کوردستان) له فرهنگی جیهانید لیسرنه وه و کلن
کورد هتوچنه وه .

وه له م هواره دا ووجانیا ن نه داوه . جاری به قه ده فه کردنن زمانن کوردی و
کزیب خسته ری که شه کردنن میوو که له هیزو روشنیری و بهیر اکانن کورداپه تسن
چ بهگرتن و له سباده دان چ له ریگی تیقاندن و راوانان و راگیاستن ناوچه کانسین
کوردستان چ له ریگی گرتنن منیکن نه ته واپستن . بهلام ته له کمان هژد اگیر که ران و
هزه مه موو کلانن جیهانن سه لماند ووه که له خه بات کردندا له پیناوی پاراستن
خاک و نه ته ره کمی له پیناوی هچانن نامانجه ره واکانن هه رگیز درینن نهکرد ووه .
ماموستانن تیگژنسه ره :

ماموستایانن کوردستان له سه ره تا سوری کوردستانداوه کو هه موو چین و توچر مکانن
تری ناو کزابل که وتونه ته په رزه هیزو زهنگن د وژمنه ره که زبه رسته د اگیر که ره کانسین
کوردستان . په تاییه تن له کوردستانن زفر لکیندراو به هیراقه وه . ماموستایانن د وچاری
رژیمیکن ره فتار فاشن په کجار د پنده هاتسورن .

په کینن ی ماموستایان وه کو پینوستن پهکن میروین هاته کاپه وه :

۱- هیزو سوری به شداری له خه باتن ره وای گطه کماندا پاکات له پیناوی به د بهیدانسن
توژنن پهکن راه به تیزه ووه و بهیردانی مانی چاره نووس خزی تا بهیچه به نه خه لپه .
وه گری پلینه داری به شمانن تری کوردستان رووناک بهکانه وه .

۲- بزکز کردنه وهی ماموستایانن کوردستان له په کینن پهکن سه ره به خزد او ریگنستن

ریزنکانبیان و ناراسته کرد دیا: به ره و په شداری کردنیان له بزرتته زمی رزگار -
 یخوازی که له که مان .

۱- له پختاوی په ره پچدان ریزنهیریو که شه کردن زانست و نه هیشتن نه خوند مراری
 وارا استنو زیندوو کردنعمی لاپه نه پرننگار مکانی که له پوری نهمراه تیمان .
 بز هیزانه دی تموی مانه پیشمین په ره واکانن سه رجه من ماموستایانن کورد - ستان و
 له پختاوی پاراستن ده سنگه ونکانبیان . گوبانن تیدانن په چینو تیزه کانن هسه ر
 نه ته رمیک مانی ته رمان همه خنیاان له ریکنفرای سیاسن رسه ره خذ ارنک پخن ن .
 له م روانگه په وه (ی . م . ک) دابه زه به پدانن خه بات و تیگزشان بز عموی پوانسن
 خواسته ره واکانن خنیاان ده ر بهرنو په ره به ریزنهیری و کله پوری نه نهمراه تیمان پد من
 تا پیری د پمکرانن خوازیو گوبانن نه ته واپه تی پیشکه و تخوازی تیا په رز بگریته ره .
 هه مان مان بز ماموستایانیشره واپه چ له روزی بهرو راوچ له روزی پیشه که پانه وه . که
 مند الانن که له کمان نه زمانن زکمانن کورد ی نیر بکن . وه په په روه رده په کسه سن
 د پمکراننانه گزشیان پد من . په پتی ریزنهیریو پرزگرا میک که سه ر چاره کنی له خسرو
 نه ریت و که له پوری نه ته واپه تی پیشکه و تخوازه وه هملولا پیت . پیکومان !
 تامانجانن شپه دی ناپهت ته که ر هات و خنیاان له ریکنفرایکن کورد ستانید ارنک نه خمن
 جا که ماموستایانیشره شپکن زیندوری نه ته وه چه وساو کمانن بنر په ده مان ماموستای
 ریزنهیریان کرد پخته توبانن . گوبانن له وه دانی په له گل ته وادی ریکنفراوه سیاسن و
 پیشه په کانن تره شداری خه باتن شو شگزانمان کرد ووه که تامانجیان رزگاری کردنن
 کلن کورد پوره له هه مور جفوه چه وساند نه وه پک .

بزه پکچن پکمان (ی . م . ک) په پنی عموی نوچه واپه تی پخته ریزنهیریو
 شو شگزانن ده کات په پنی سروشت و تامانجه کانن وک ریکنفرایکن پیشمین ریزنهیری
 سیاسن مه رجن بهرنن خزی له خه بات و تیگزشانن جه ماوه ری کورد ستان وه رد بگریته .

که له نېشتانې خزی د اېه و له لاپه ن دورنمان و د اګیر که رانی کورد ستانه وه وولا نکو
 د اېه شو د اګیر کراوه . له رووی نه ته واپه نی و مرزقا په تپه وه د ه چه وسپته وه . له
 هه مو نه و پارو د زخانه دا همل دراره که (ی . م . ک) اچک پیت . پچکوسان
 که نه پچد این ته م پکچن په تان په شانې رنکخراوه کورد ستانې پکانب د پکه رولپکسی
 گرنګو کار که رو له بار د ه پونیت له پچاوی زاتر چه سباندن د روشه پورزه کانس
 (ی . م . ک) .

هر وها سن په مین کورانس پکچن مان له سمرتای مهلولن ۱۹۸۵ د اېه ستر اېه
 تبادا له ریگی نه خسه و پلان زانستن و سه رنج و لیکولپنعمی د لسزانه پر ووی نکر
 کارو خه باتن پکچن مان، له م قزافه دا د ه ست نېشان کراپه وه .
 ماموستایان تیکرته ره .

هه ر له ورزه وه ره که ز په رسته ناشن پکانب هاتونه تهر رکار گلککمانیان پس
 په ش کرد ووه له پچوکسین مان مرزقا پچن . له ریگی په نامه و جبهانپین شوشپانه
 پانه وه . له باری په روه رده و نکر کردن و رنکخراوه په وه په هه موو توانا پک هه ولس
 چاندن گپان تاکه که سن و ره که زا په نی و د زا پچن کردن پورو باوه ری د پوکراخوازی
 و زانستن پانمان کورد ووه .

دورنمان گلککمان هه ر لمه م رزه هه هملن ته ومان د اوه که را ماموستایان له
 نکرکه پورزه کانبان لا پده ن و بیانکه نه هنک پز پلاو کورد نعمی پریا که ند می و هراوی
 پورو باوه ری چهواشه و پینه پنکه پکچن جاسوس خپانه ت په سه ماموستایان
 نېشتانپه روه رو خورند کاران قاره مانعمه ماموستایان په شعره نی نپه ش له زفر پالی
 وژانند و گواستعمه و د ه رکرد نو شهید کردن . ا هه موو پورو پز چون و په رنامه پکچن
 رنپان پوچمل کورد زعمه تاوه کو نه مرزقانه خزانوه ته رزه کانب سینه ناشن په که پان
 هه پینه ش په رده مان له رووی په رنامه رنپکانبان هملالموه و په پیری روزناک گپان

-- ۱ --

کرد و کرد سنانه وه ری خرنه کارانی کرد ستانیان کز کورد وه
ماموستایانی تیکزوشه ره

په کچین په کمان (ی . م . ک) که شیوازی خه باتی خزی له وه ره چاروانسه وه
هماد په جهوت وله سه رته و پنج پانسه پیک هاتوره . په م بن په په رنامهی سه ولو
تیکزوشانی خزی د باری کردوره و په بیره وی ناو خزی بزه ماره ری ماموستایانی
کرد ستان داناره له گل تامایج و خه باتیاند ا بگرنجی و په کمان پخات له گسهل
ته واری ری کخاره کانی د پکی کرد ستان له پچار په د بهیچانی مانه ره واکانسی
که له که مان له رزگاری و سه ر فراز

بنکهی ژین

www.zheen.org

۴ / ۴ همل دان بڑهت و کردنی په پوه ندی نیوان پاکچن په کسانو هه د... پرو
 ریکخواره کرد ستان په کانی تر . له چوار چیوهی په رزه وه ندی شوش...
 رزگار پنوازی کرد ستان و په پوه ندی کردن له گل په کیچی ی ماموستایان...
 گلان دراون و جیهانی بڑچه سپاندنی په پوه ندی په سیاس و رز شپیری و
 پیشم په کانس ماموستایان کرد ستان و نه و ریکخوارانه .

۴ / ۵ ی . م . ک خه بات ده کات تا بیهته نه ندان له ریکخواری گشتی ماموستایان
 • جیهان

ماده ۵ - نامانجه د پوکراتی پکان

۱ / ۵ خه بات ده که ین له پچاری نازاد هییک هیانی ریکخواری سیاس... و
 د پوکراتی وپشه یی . نازادی بهررا . نازادی مانگرتن و کین و نعوو چاپه یی
 ۲ / ۵ وه رگرتی خورچد کاران له نامزگا و زانکو خورچد کانی پنگه یاندنی ماموستایان
 په ینی لن وه شاره یی و دورور له هه مورو جفره به رجیگی تاپیه ت .

۱ / ۲ / ۵ د ابین کردن ماموستای پسرور شاره زاو په توا: اېز خورچد کانس...
 ماموستایان و زانکوتان . بنکه ی ژین

۱ / ۵ ا پایه خدان په زمان ورتزانی توری نه هه مورو قرانفکانی خورچد نو زیند رو
 کردنه وه و گشه پچانی نه ده بو فولکفرو کلمبری نه ته واپهتی پچسکه و
 تخوازی که لن کرد .

۴ / ۵ دامه نواندنه وهی کوری زانباری کرد یو په کیچی ی نورو سه رانی کرد ستان و
 ریکخواره د پوکراتی وچه ماوه ریبه کرد ستان په کانی خورچد کاران . لاوان .
 هونه ربه ندان . نافر تان له سه ر پنجه پنجهکی نازاد و د پوکراتی پانه .

۵ / ۵ کرد نعوو کتیخانعی گشتی کرد ستان که هه مورو سامانو کله بهرور والعتیک
 نعوو پهنی پکرچتوره . هارشان له گل موزه خانمیکن موروون نه ترواپهتی له
 کرد ستاندا .

۶/۵ دارشتن بهرنامه مېکن گشتی له گڼه کړدنې کومه لایمېن رووړو د پېوکراتی و
سومېالین له کوردستان د اېین پکات ۰۰۰ پز پزار کړدن و پک کړد نهموی
بهرنامه مېکن خوږدن له بهر پاور مې کږن رگنیز مېرستانه که ناخپراو مته
نیواپان موه.

۷/۵ د اېین کړدن خوږدن له هموړو قوتاف مېکن خوږدن و پاپېخ دان پسه
پمرد موه کړدن ساواپان کوردستان و پوره پېدانی کړد نهموی مېلېد مېکن
نه پېشتن نه خوږد موی له هموړو شارو تاواین پکات کوردستانه ا.

۸/۵ کړد نهموی زانکزی کوردستان به شپو مېک که له خزمېنې پېگمېاندنې رزل مېکن
کله کوردستان د اېین مېکن مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه
مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه
پمېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه

۹/۵ پاشتر واپه له و مگرگتن خوږد کاران له نامزگا و خانې پېگمېاندنې ما مېرستانه پاز
رېزمېکن گونجاو له خوږد کاره گوند نېشان مېکن و مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه

۱۰/۵ گرنګر پېدان و مېرستانه روزی جوگرافیا و مېرستانه کوردستان و گلن کورد و
بهرنامه مېرستانه خوږدن له هموړو قوتاف مېکن خوږدن له کوردستانه شان پسه
شان مېرستانه جوگرافیا مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه

۱۱/۵ پمېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه
نواندنې د لاسنزی پز پمېرستانه نهموی مېرستانه خوږد موی و زانده مېرستانه مېرستانه
پمېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه

ماده ۶ - نامانجه پېشه مېرستانه

۱/۶ په رز کورد نهموی تاسن گوزموانی ما مېرستانه اېان به :

۱/۱/۶ زیاد کړدن مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه مېرستانه

- ۱/۱/۶ په رزکردنعمی ناستن کوزمران ماموستایان گوند مکان له روهی
(موخه سه سات) و داپین کردن خانوپه ره .
- ۱/۱/۶ دروست کردنعمی کزپلن هره ونزی پز ناماده کردن پین پستی
پمکان رزوانو خانوپه ره دروست کردن پز ماموستایان .
- ۱/۱/۶ پاپنخ په ماموستای نه خزشو خیزانمکانیان بدرعت و په خرابی له
نمخوشخانمکاندا چاره سه ر پکرن .
- ۱/۱/۳ په رگری کردن له ماموستایان له پراهه رگرتنود هره به ده ر کردن و
دورخسته وه ونه پینن مومکانیان له کان زندان کردنایان .
- ۱/۱/۴ موماموستایانم له ریزمکانن شوشن له در ریزان دمران .
پیان پوی .
- ۱/۱/۵ هه وکسانم له شیعمی ماموستادان و له قوتاپخانمکانن ناوچه نازاد .
کراومکاندا وانه د ملچمه . له رامزشنمکرن و خزمه تیان ره جاو پکرن .
- ۱/۱/۶ پارمه تن دانی ماموستا په هره دارمکان وکاد ره لن هاتوبه کانیان و
نادنیان پز د هره وهی ولات له ریگی زه ماله ونیردراوی زانستن .
- ۱/۱/۷ ره خساندن د هره تن خوچیدن پز ماموستایان کوردستان لسه
زانکوزکان و خوچیدن پالا .
- ۱/۱/۸ کار کردن له پیناوی په رزکردنعمی ناستن هوشیاری ورژن
(زانستن و په روه رده پین) ماموستایان .

په بېره وی ناوځـــــــو

- ساد ه ۱- په کيچي ماموستا کورستان له ماموستا شوشکيرو نېشتمانه پوه رو په پيشکه رڼي نوځکه پښک د پت که باوه ريان په پرزگراو په بېره وی ناوځزی (ی م م) نه پځو وپڼ دوو د لن خه بات ده که ن له پځاوی جن په جن کړدن ناڼاڼيکي پکيچي له په ررځنايڼ خه باتي کڼه لا په نڼ خه لکس کړد ســـــــان .
- ساد ه ۲- ماموستا پښتم مه رجاني تيا پوت پزي همه داوا پک پښکه ش پکات دوايره ځمکه لږنه کاني سه ره وه په نه ندام وه رده گيرت .
- ساد ه ۳- په رجه کڼي په کانه نڼ .
- ۱ / ۳ ماموستا ويا پځاوي راسته وځو کړداری په روه رده و نو کړد نيان لسه نه ستر د اچلا
- ۲ / ۳ نه واني له کڼو شوش دانو له شوهي (ماموستای شوش له قوتا پخانه ناوچه پرزگار کڼي شوش دا د ه رس د طچه وه . د وای تهه ر پورس (۲) نه واني نه ندامچي ای م م ک لمان په بد پت به مه رجيسک پلان که په پلکري پروانامی ای ناوه ندي پڼو په رده رامپـــــــو
- پن له کڼو ناوځو رس ووتنه وه دا .
- ۳ / ۳ خاوه پڼ جوړوښتکڼ په رزو شياو پوت .
- ۴ / ۳ له رڼکاني چيچا نڼ پکڼن په وپه ري د لسزوي وله ځو پور د نه وه نه رکه کاني چي جن پکات .
- ۵ / ۳ څاپروسي مانگا ليه (۱) د پتار که متر نه پوت .
- ساد ه ۴- مانه کاني نه نڼا
- ۱ / ۴ ماموستا څخه تڼپار کړدن هه په له جوار چوهي رڼکځستو له سه ر

- ۱۵ -

هه مورو تاسیتیک .

۴ / ۲ مانی ده نگدان و خزه هلهزار دین هه به .

۴ / ۳ مانی داواکردن پارمه تی هه به له کانی پهنستدا .

۴ / ۴ هه ره ته ندامیک له به ره هه لویسنی سیاسی له ماموستا به تی لا پهنست

له ته له ته ندامیچن ناکه ویت .

۴ / ۵ هه ره ته ندامیک به هزی جالاکن سیاسی به و به گهرت یا ده ره به ده ره به گهرت

یا شه هید به گهرت به کیتن پارمه تی خیزانی ده دات به پنی توانا .

ماده ۵ - له ته ندامیچن ده که ویت : -

۵ / ۱ (۲) مانگ له دواي بهک پنی به لگی ره وا تاپورنه نه دات .

۵ / ۲ پهنجه رانی تامانجه کانی به کیتن ره ناز بهکات و هه لنی تیکه این به کیتن .

به ره بزرچوونی ره زنگانی ره کهنستن به دات .

۵ / ۳ نه پهن به کیتن به در کیتن .

۵ / ۴ له کانی کسانه وی وه یا ده ره کردن له ره زه کانی به کیتن دا .

۵ / ۵ به پنی ره زامه ندی (له زنی ناوچه) له به کن له ده زگا جاسوس و

داپهنسجه ره کانی ره زه دا کار بهکات .

— ۱۶ —

شسیرمی ریگنراره یسی په کیتسی

(۱) شانه — له (۲ — ۵) نه ندام پچک د پت •

(۲) لیزمی سه رکی — له (۲ — ۵) نه ندام له لیسراوانی شانگان پچک د پت •

(۳) لیزمی شار — له (۲ — ۵) له نه ندامانی په رپرسپاری شانه سه ره کی په کان
پچک د پت •

(۴) لیزمی ناوچه — له (۲ — ۵) له نه ندامانی په رپرسپاری لیزمی شماره کان
پچک د پت •

(۵) کزیتمی په رنوه بردن کستن — له (۱ — ۱۱) نه ندام پچک د پت • کزفرانس
په ده نگانن نپچن هلیان ده پزیت په مه رجن نرینه ری گشت نارچه کان
تیا تاماده پت •

(۶) کزفرانس — له تفراری نه ندامانی کزیتمی په رنوه بردن کستن و جن گره کان و
لیسراوانی لیزمی ناوچنکان و نرینه رانی شماره کان پچک د پت بپنی ری رپه مکی
گرنجسار •

(۱) له بارود زغن ناسین د (۲) سال چارک ده په ستریت •

(ب) کزفرانس — له سه رداوی ۱ / ۲ ی نه ندامانی لیزنه کان و ره په ۲ / ۲ ی
نه ندامانی کزیتمی په رنوه بردن کستن له دلمو مه رجن تاپه تی دا ده په
ستریت •

تەرك و دەسە لانس لیزنە كان

(۱) لیزنە شار :-

۱ / ۱ وە رگرتن ئەندام

۲ / ۱ جن به جن کردنن سیاستن به کچن و بهاره کان لیزنە کانن سه روزی حکم

۳ / ۱ سه به رشتن کردن و تاراسته کردنن ئەندامان و چوونه ناو جه ماوه لزی کان

۴ / ۱ به ره پچانی داراین له سنوری چالاکن خزیه دارا کردنن بهاره تن له

به ت به ئەندامان له کانن پچنست دا .

۵ / ۱ به به سه ره پچن که رمانن دور به خانه وه . داوای سه رنج راکچانگو

کردنه وه پان به تاکادار کردنن لیزنە ناوچه .

۶ / ۱ به لانی که مه وه ره مانگی جارن کۆده بچته وه . له بهاره چالاکن رنج

ریکخسته وه راهزنن مانگانه به لیزنە ناوچه به زده کاته وه .

(۲) لیزنە ناوچه :-

۱ / ۲ سه به رشتن کردنن و جن به جن کردنن سیاستن به کچن و بهاره کانن کۆده

به رنوه بردنن گشتن له ناوچه که دا .

۲ / ۲ چاودیری کردنن چالاکن لیزنە کانن شمار .

۳ / ۲ مانگی جارن کۆده بچته وه به لانی که مه وه . هر و مکو له پوتیش به سکر تاره

به زده کاته وه له کانن پچنست دا داوای بهاره تن و ناموگاری نه رمان

لن ده کات .

۴ / ۲ مانی ده رگرتن پلاوگراوهی مه به به به رجن به به نه دایار بچت به ناوچه

(۲) کۆبتهی به رنوه بردنن گشتن :-

۱ / ۳ تاراسته کردنن چالاکیه کانن به کچن به پنی پرۆگرام به به بروری ناو خۆ و جن

جن کردنن به بهارمانن کونفرانس و به ده ست هچانی نامانجه کانن به کچن

- ۲/۳ ژدیړی کړاښی ایزنگانی سه رکړدایه تن ویاړه تن دانیان له کارکردنې ادا .
- ۳/۳ هه په لیزه ناورچه له شونډه پینځه کاندې پیک به پیت .
- ۴/۳ تن سزادان ته ندایه سه ریچن که ره کانی ده په وده توانیت پرپاری
ه رکړدن په کجاری وه یا کانی به زلمی ده دنگ پدا ت جگه له نه ندایان
رته ی په ریزه بردن کتن که نه وه یان له ده سه لاین کزفرانس دایه .
- ۵/۳ تن له سه ندنه وی نیشو کارو په رپرسپاری ده په له نه ندایه کانی کزپیتو
ریزه بردن کتن په هرچن له سن په کج ته ندایه کانی کزپیته نیشو رنه کات .
- ۶/۳ ه رچوار مانگ جارنگ یا له کانی پینځه کاندې کزده پیته وه و به پاره کاندې
ه زلمی ده دنگ ده دریت په هرچن له نیشو ته ندایان زیاتر په شداری پکن
۷/۳ هه ر لیزه په کج ناورچه دروسته یو په کسه ر په کزپیته په ریزه بردن کتن
په وه ده په سترپته وه .
- ۸/۳ ا. سکرتری (ی.م.ک) دلد ه پزیت .
(۱) ه کته یی سکرتریه ت ا -
- په رکه کانی کزپیته په ریزه بردن کتن ه لده سن وده سه لانه کانسین
وی ده په له نیوان درو کیزونه وه دا جگه له پرکمی ۳/۳ .
- ۱/۴ په کتن په ریزه ده بات و تزارو پلاوگراوی پینځه کاندې ده کات .
- ۲/۴ هه ر (۲) مانگ جارنگ وه یا له کانی پینځه کاندې کزده پیته وه .
- ۳) سکرتریه ا -
- ۴) سکرتریه سه ربه رشتن کیزونه وه کانی سکرتریه ت و کزپیته ده کات
- ۵) سکرتریه نیشو کاره کانی سکرتریه ت و کزپیته راده په رچن له نیوان درو کیزونه ردا
- ۶) سه ربه رشتن چالاکی لیزه ناورچه یی په کاندې ده کات و راپرتیان وه لام د د ا نوره و
پوختی کاره کانیان ده خاته په رده م کیزونه وی سکرتریه ت .

- ۴ / ۵ هه په به ناوی مه کته یی سکرتاریه ت و کښمپنه یی به رنځه پردنن گشتن
قسه وپه پوه ندی له گل پارت وریکخواړه سپاسن رهپشه یی په مکان و نوښه
ره کانپان دا پکات .
(۶) کونفرانس :
۱ / ۶ په رزترین ده سه لاته .
۲ / ۶ کښمپنه یی به رنځه پردنن گشتن هه لده پوزیت .
۳ / ۶ ده سلانن گڼینن پرزگرام وپه پوه و و چاودنری کردنن داراین و هلسوه
شانده به یی په کیتبه هه په .
۴ / ۶ جابرباخشاند نه وهی نه و پپه اړو نامه یی کانپانه که له لایه ن کښمپنه یی به رنځه
پردنن گشتن و لیوننه یی ناوچه کانه وه ده رجوو ه پزهراردانن کښتاین لسه
سسسه ری .

بنکه ی ژین

www.zheen.org

راگسه پاند نسین
کرتاپسین سیه مپسن کتفره نسین
پهکچنی ماموستاپانی کردستان

ماموستاپانی تیگرتسه ره

لاتان روین و تاشکراپه که کوبه لانی سته مدیده و چه رساره می خعلکی کردستان
پرو به پوری د پندانه ترین شالاری وزین پوزوا پوزکراتی به عسن مه فله تی پخته وه
که مه میشه هملن د اوه سپاو روخشاری کرد و کردستان پسرپته وه . په وهی زنی بهی
زوی گوند ه کانی کردستان خاپور کرد و موزه نو باخ و پستان و کپلگور کانیاه کانی کاول
کرد و م . ده په وی پمگزی پمکن و کتسه په رستن و بهرپاوه ری همله تی له تاخرو تخریری
سده می پستان له میسکی خعلکی هزارو پن د پناح به ژیره ملن پهجه سپین .
رژیم رژ له دای رژ زیاتر په ره و د اپلزسین و تزاندن و زنده به حال کرد نس
پزلنکانی گلمکمان ره فتار د مکات . له کنجان نوره دا چه ندین ماموستای نس -
:گنرو کارامه کیانی پوززی خضان کرد ه قوبانی پتکای سه ر فرازی گل و نهشتان .
ژارمپکی زفیش له نه زگاپه روه رد بین پتان بن به تی کراون پان له پیشسه ی
ماموستا په بن نوپورا و موره یا خود به یکجارتی له نمرک و پیشه د م کراون . جگه
له مانع به سدان ره فتاری نامر زفانی تر . رژیم له م د واین پندا به پنی نه خشمپکی
د پندانه هلساوه په داخستن زیاتر له (۶۰۰) قوتا پخانمی جها جها له کردستاندا .
که چن له پال نوره مورتین ونه وزین رژیم ده رهقی به کوبه لانی خعلکی کردستان .
پزوتیموی رزگار پخوازی هه ر له که شه کرد نو چرونه پیشه وه داپه . نه وه تا رزله همیشه
کیان له سه رده ستکانی گلمکمان . هتزی پیشه رگی کردستان . لیره و لسه وی
گوزی کارگی رن خضان له داپه ده زگاد اپلزسجه رکانی رژیم تاگرو تاسنی مه فله نس
نوره شچن و پتی پوززی جه ماوه بان به سه ردا ده پارچن و داستان پیر له سه روه ری

- ۲۱ -

هژمژوی میله تکه مان نزار ده کمن .
ماموستایان هیــــزا :

به تان کردنوره بزبان ده رکوتوره که بزوتنوره دیموکراتن پمکانن وولانان داکپر
کراو (جهپان سن په م) به نده به بزوتنوره جوشگیره بزگار بخوازمکانیان . که مه ش
له واقیعن که مرزی کردستاندا پدی د مکرهت . چونکه بزوتنوره زرگاری خوازه کسی
که شعی کردیوه ورویه وپشوره هنگاوی ناوه به شیره پمکن دپالکتیکن که شعی په
ریکخراوه پشیم و دیموکراتن پمکان داره . بجه ماموستایانیش له چوار چیوی ریکخرا-
وکمپاندا به پی پی که م یاسا په جهو جوبول و کارمکانن خیان قتراخ به قتراخ نه نجام داره
به تاپیمن لور کاتانی که پارین دیموکراتن پان به خیانوره دیوه . پمکتین ی ماموستا-
پان کردستان توانیمین زفهی ماموستایان کردستان له زیر تالی خزی کزیکانوره
له خه باتی پشه پی وشتگری کردن له جولانوره شو شگیره کسی گله کسانوه گمپان
پشــــات .

ماموستایان تیگزــــه ره :

که مرزی کردستان پت پارون زشیکن نینگار ناسکد اتید ه پیری . نانه خویناوی پمکنی
سپری نیوان سیرا قوسون مینسین مروضن که م سعد نه ده هاری . رور نه په ده پان
که س نه پنه سووته معنی که م شمیره ناره واپه . همل و مه رجیش له پاره هژ هه مسور
خواه ن وژدانیک که داپه زجه کوی خه بات و داکرکن له به سله رمواکی پکات . . .
ده سا نیره ش له هه رشوچیکان پمرد ه له روری رزین عطفنن به خدا اهلانسن و
هه موره نتاره ناپه سعد مکانیان رسوا پکن .

هی جه ماوه ری ماموستایان کردستان :

لور کاته ناسکدا پورنوجه رانن شاروشاخ له ماموستایان پین کوی دانه نینتیمای
سیاسن . له سه رمای مانگن لملولن که م سال دواته (۱۹۸۵) . خیان گمپانده

گنشمکن رزگارکراوی کردستان و له زفر دروشنن ((پرومو پتو کردن و فراوان کردن
ریزگانی بهکچن ماموستایان کردستان و پشتگیری له خه باتن گلن کرد . لسه
پچاوی به دپهچانی نامانجه نیشنان رد بهوکرانن و پشمین گاناند)) . سینه مین
کئفرانس خزان سر که وتوانه نه نجام دا .

سره تای کردنوعی کئفرانس . به شدار پروان ده قهههک وه ستان بزکبانن پاکس
شمهیدانن ریگای رزگاری کردستان . دوا به دواي نه وه لیژنهی سه ره رشنن کئفرانس
هلهژنرد راو ئینجا به رنامهی کار کردن کئفرانس له لایهن ماموستایانعه دا بقرا . به م
چه شنهی خسواره وه ۱-

۱- نیشنن پزپورن کسی آری ان بهرزه برندن گنسن کنه نیروت سنن باسن
کارمکانن را بورد ووی کرد و ههژننانن پیشوری دیاری کرد و نوچه وانیش به گهتو گسور
پیشنیاوروه خنمو ههلههنگانن د موله معند یان کرد وله دواين دا راپورتهکه خراپه
به رده مین کئفرانس وله گل دروشمه که به سه ند کسرا .

۲- کئفرانس ههلسا به پیک هچانی چهئد لیژنهی پزراپرانندن ههش و کارمکان و مک
ا- لیژنهی به بیره و هرزگرام

ب- لیژنهی به یارو راسپارده کان

ج- لیژنهی دارشتن راگماندن کئفرانس

۳- هروسکههک ئاراستهی هه موده و لایه نوریگراوانه ترا که هروسکهی بهرزباین یان
ئاراستهی کئفرانس کرد بوز .

۴- شه ره ئن سه رکرد این کئفرانس د ووه تا سینه م به خشرا به شمهیدی نه سر
ماموستا (یوسف ده رگله مین) .

د- له دوا دانیشندا کئفرانس نه ند امانن کومپیتی به رنوبردنن گشتن تازمی ههلهژارد

ماموستایان کوردستان :

له دواين دا بانگه وازی خومان د و باره د مکیتوه که پوچیزه و زیاتر
 بیته ریزی رینکخستهکانی رینکخراو مکمان (رینکخراوی بهکیتن ی ماموستایان)
 کوردستان که نویسه ری راسته قینهی سه ر جهم ماموستا نویسه کورد لسنزه
 کان کورد ستانه • بونه وهی بتوانین ووزه کانسان له ناسیوه ماموستا نویسه کورد لسنزه
 په سه ر که وتوانه نه نجام بده یه له پیشاوی د کوردستان ماموستایان
 ماموستایان و مافه پرموکانی گهلهکمان •

نه مری و سه ره رزی بو ماموستایان شسته شسته
 هه موو شههیدانی رنگای رنگاری کوردستان
 هه ر شهکاوه بیت تالای خه باتی گهن کوردستان
 هه ر شاد و سه ره ر به رزو بیه رکه وتوین

www.zheen.org

سینه مین کیم
 بهکیتن ی ماموستایان
 ۱۹ آگوست
 سه ره تای شهیلوان

اوروه و بته و کردن و فراران کردن ریزه کانس
پهکتی ی ما زستان یان کورد مستان و پشتگیری
له خه باتی که له کورد له پیچسای
یه د بهجتانی ئامانجه نیش مستان و
د بهکرانی و بپشه یی به گاناندا (

بنکه ی ژین

www.zheen.org

د ووباره له چاپ دراوه ته وه

(۲)

بو هه موو قوتا بخانه کانی ناوچه تا زاد کراوه کان

- گهر مترین سلاوی (یه کیتی ما مؤستایانی کورستان) تان پیش کهر ده که یه
به هیوای سهر که و تفتا نهن له تهر که به روزه که تان که شه و پیش فخر کردن و به روه رده کردن
قوتا بیه چا و گهسه کانی گهله که مانه به بویه تکا مان هه به له و ما مؤستایانی که له
لایهن شور شه وه ره وانه کراون بو وانه و تهنه وه تا گاداری تهم خالانهای خواره وه بن
۱- ناردنی ما مؤستا له لایهن شور شه وه بو یار مه تی ئیوه یه و لمهر پر یاری ئیوه یه
بویه ته گهر به هیوستان بهی نه بوو یان تاره زوتان لمهر نه بوو تکا یه تا گادار مان
بکه نه وه .
- ۲- ما مؤستای شورش تهنها بو وانه و تهنه وه دا وای لی کراوه قویه به هیوچ جور ی بوی نیه .
به هیوچ جور ده ست له کار و یاری قوتا بخانه بدات وه ک دانانی خفته یان نویسنه
کتابی رسمی یان کار و یاری ما مؤستایان .
- ۳- ما مؤستای شورش به هیوچ جور ی بوی نیه موری قوتا بخانه به کار بیینی بو نویسنی نامه
نامه به ناوی ئیوه وه .
- ۴- ته گهر ها توو ههر ما مؤستایه ک گوی رای به لی تهم خالانهای سهره وه ی نه کرد دا و اتان لسی
ته که یه به زوترین کات تا گاداری لیژنه ی ما مؤستایان بکه ن . چونکه یه کیتی
ما مؤستایان بو خزمهت کردنی کاری فخر کردن و باراستنی مافی ما مؤستایان دروست
به روه بویه خه م خوری هه موو که مو کوریه کی ئیوه یه .

یه کیتی ما مؤستایانی کورستان

لیژنه ی تا زادی

بنکه ی ژین

w.zheen.org

(۳)

په کیتی ماؤستایانی کوردستان

لیژنه ی نویسن وداپختنه په پاننامه ی کۆصابی

په پاننامه ی کۆتابانی دووهم کۆتقی ره نسی په کیتی ماؤستایانی کوردستان

ده ی جه ما وهری ماؤستایانی تینکۆهه
 دوای بهینی قوتایهکی به له عهبات و تینکۆهان و ریکستنه وهی رهزه کالیسی (ی . م . ک)
 که نه یزه پندانی عهباتی ماؤستایانی هه ره له دروست بوونه وه له سالانی ۱۹۶۳ هه تا که هه یه
 که به ده مان ته ده ناسی (ی . م . ک) ی تها دا بوونه ته قوریا نه ماؤستایانی له وه هه له وه ره جه دا
 دووهم کۆتقی نسی عۆی بهمنت له به عهباتی رزگار کرای کوردستان له عهباتی ۱۹۸۳ به تا ما ده بوونی
 نوینه ی هه ره کان و ناچه رزگار کرای وه کان .
 گومان له وه دا نه هه که (ی . م . ک) په کیتی ته وای ماؤستایانی کوردستان وه سه ره به
 ههچ گروپ و ریکستنه کی راهاری نه نه به لکو عۆتی به کگر ته وه ی ته وای ماؤستا و لکۆزه که نه
 که ده ها نه وئ به تر به ره به عهباتی به عهباتی و نه کرا تی و کۆمه لچه تی کۆمه لگی کوردستان به نه که سه
 ته نها به و رینگا به وه ده تها نری عهباتی به عهباتی گرنگی که له که مان به عهباتی سهخت و عۆه ستا وای
 نه ته وه ی کوردمان گری به ده یه .
 ماؤستایانی تینکۆهه :

عهباتی نه مۆمان عهباتی تینکی به له تا زار و کفکه نه هه که ته نها ماؤستایانی عهباتی تگتیر
 ده تها ن عۆتان له به ره ده تم یار و دۆعه دا راه گرن و به رگری لئ به کن چونکه دوو مان نسی
 که له که مان دا گه تر که رانی کوردستان هه ره ی له بارمان دا هه بووی له رانان و گرتن و کوه ستن و
 تۆقا دن و را گۆتزان و سه به وه ی ره ماری عۆینه واری نه ته وای به ته ره ره کردنه وه ی کسا به نسی و
 به مهرب کردن کردی به تی به راه مهرب کۆمه لانی عهباتی کوردستان و جه ما وهری چه ویا وه . جا په کیتی
 به که مان به تۆ ته وه ی چا کتر به تها نری دره تزه به عهباتی عۆی به دا مان به عهباتی تینکرای هه تزه ناسی و
 شۆره گه تزه که نی کوردستان و به مهرب که قاره مان که نی کوردستان و دا زا له ته وای ماؤستایانی
 ده گا به ته وه ی گرنگی به دا ته عهباتی سیاسی به ته وه که به ده ده نگا ما نه وه به تهن و به مهرباری به کن
 له تینکۆتانی رینگ و به تکی (ی . م . ک) .

به لئ په کیتی به که مان له و قوتایه دا دهستی به عهباتی ته به وای کردی که که له که مان به نری
 نا به مهربانی راه به رینه وه و به ره نگار بوونه وه ی دوو مننه به رینه که نی نه ته وه که مان که هه تۆهان
 له ده زگا تهم به ره له ته و کۆنه به رسته که نی نا چه که دا ده نویتن . . . بۆیه زه ندو کوردنه وه ی
 (ی . م . ک) له خواسته هه تۆوه به که نی ماؤستایانی بووه که هه ره گه تزه دره تها ن نه کوردنوه له
 چوار جه وه ی به که به ته وه چ له به روه رده کردنی عۆه نده کارانی کوردستان و به ها له روون کردنه وه ی
 خواستی کۆمه لانی عهباتی کوردستان و به رده هه له مان له رووی دا گه ره رانی کوردستان .

په کیتی به که مان (ی . م . ک) له بار و دۆه تکی سهخت و دۆواردا عهباتی عۆی ته نجام
 ده دا که ته نها به ره و رووی ده زگا دا به لۆسته ره که مان نه وه ستاره به لکو راهی به ساری ته ستانی
 هه تزه سیاسی ده که نی کوردستان و به هه وه نده مان کۆسه له رینگا ی به کستی عهباتی ره وای گه لسی
 کوردمان و وه عهتبه هه ره گه تزه نا ما نه وئ ره نگا ده وه ی ته وه به هه وه ندی به به لۆازی به گه ره ته وه به تۆ

رهزه کانی په کیتی مان ۰۰ وه داخوازی ئه مه و ته وای گه له که مان و گهت ههتزه په تکه و تنخوازه کان به لاره نانی نا کۆکی لاره کپو به ره و روو بوونه وهی ههتزه کان به را مبه در ژمنی سه ره که مان ههروه ما دا و مان له هه مو ههتزه سیه که نانی گۆره پانی ئه مپۆزی خۆری کورستان و هه موو چه ما وهی ما مۆستایان که به یی جیا وازی به یه ندی سیه و به رووای جیا جیا به مهوانی خهباتی ره وای ما مۆستایان بکه ن و بینه رهزی تیکۆتانی ئه مپۆزی په کیتی به که مان نه وه .
ما مۆستایانی به پیتز :

دوای هه لسه تگاندنی شه و دروشمانی که بۆ دووم کۆنفرانس په نهیار کرابوون . دروشمانی ((له پیتزای پته و کردنی رهزه کانی په کیتی ما مۆستایانی کورستان و به تگهیری کردن له خهباتی گهلی کورده رووه و به رووه ده به کی سۆفیا لهستی و رۆشنی به کی نه ته وه یی و سۆریش گهتیری په تکه و تنخواز)) هه لپه تر دریا . که په کیتی به که مان له خهباتی داها تووی دا له بهر رۆشنایه تی شه و دروشمانی گهتی هه موو خه لکی کورستانه و به ره به خهباتی خۆی ده دا .

به م جۆره کۆنفرانس دهستی به تبه و کاری کردو به ده قه به که دستا بگیا نی پا کی عه هدا نی ما مۆستایان به تا به ته و گه له که مان به گهتی دوای شه و را پۆرتی گهتی مه که به یی سکر تار به ته و خۆپنرا به وه که به فراوانی خهباتی ما مۆستایانی دست نه مان کرد چ له نا و هاره کان وه ما مۆستایانی نا و خۆری ههروه کو به روونی یاسی سیه ته دۆژمنکاری رژیم به را مبه ر نه ته وه ی کورد کرد بوونه وه شه مه جگه باری دارایی و به نهیار و ره خنه و گه لی که ته ی تر که به یه ندی به خهباتی ئه مپۆزی ما نه وه هه به ئه جیا خۆپنرا به وه ی و تاری میوانه کان و به روسکی له نه و خه لکی سه ره به خۆ، دوای شه و خۆپنرا به وه ی را پۆرتی له تۆنه ی نا و چه کانی (ی . م . ک) خۆپنرا به وه هه لپه نیان کۆنفرایه وه وه که م و کوری و له نه چا که کانیان گهتو گۆی له سهر کرا . وه دوای به دوای شه و مه وه شه نمانی کۆنفرانس دا به ی بوون بۆ له تۆنه کانی (ده سکاری کردنی به به ره و پرتوگرام) و له تۆنه ی دا به تینی به به ره و ئا مۆزگاری به کان و له تۆنه ی ئه و سه ن و دا به تینی به به نا مه ی کۆتایی .
وه له دوای ته واکردنی تبه و کاری له تۆنه کان کۆنفرانس کۆبوونه وه ی دوای دا به تینی کوردو کۆتبه ته ی به به پتۆه به ر دنی گهتی هه لپه تر دریا بۆ را به را به تی کردنی تیکۆتانی ما مۆستایان له ما وه ی داها توودا .

ما مۆستایانی به پیتزه په کیتی به که مان وه که به لکی سه ره چه م هه تزه نه مان به ره وه ره کانی کورستان به به دل به مان و گیان به تگهیری خهباتی گهلی کورد ده کا له سه را نه ره ی به به ده دا گهیر کرا وه کانی کورستان و ههروه ها به تگهیری گهلی فه له ستینی به یی خورا و ده که به یی که سه سه ر رۆزه به جۆرێک وه که کورد ئاسایی ده چه و سته وه ده ره به ده ره که پیتز هه به م جۆره له نه تگهیری خهباتی تا زایه خوازانێ گه لانی ژبه تر ده ست و سته م نه ده ده که به یی له کۆتایه دا توم نه ده واره ن تیکۆتانی ما مۆستایانی کورستان به ده تگمانه وه به پیتزو رهزه کانی په کیتی به نه به زه که ی خۆیان به هه تزه بکه ن و مه هدا نی خهبات و تیکۆتانی خۆیان له تۆتر ئالای شه و په کیتی به که (ی . م . ک) فراوان تر بکه ن .

دووم کۆنفرانس
په کیتی ما مۆستایانی کورستان
شوباتی ۱۹۸۳

(۴)

بیانی یه کنتی ماتوستایانی کوردستان به بۆندی شهیدبونی هه قالی تیکۆشر ماموستا چه مال تاههیر هوه

هه ی چه ماره ری تیکۆه ری کوردستان
هه ی بهمه ری قاره سلنگانی سه نگره ری خه بات و تیکۆهان
هه فالان ماموستایان خۆه و برابیان
له کاتیکه وه که شه مری کوردستان بریند اردا له کاتیکه شاوه دژوارو پر له هه گه ره و
کۆسپ له ری برونه وه ی بزگاری خۆلای گه لی کوردی تیکۆه رمان له کاتیکه که داکیرکه رانی
کوردستان هه ولی له خا و بردنی جولانه وه ی خۆه گه رانه ی که له که مان ده ده ن شا له م کاتیکه دا
نه رکرده به کی تیکۆه ری وریا ماموستایه کن هه میه قاره مان و خۆراگر که خۆنه ی مه رد به تسی
و سوور بوون بوو له بهر مانی وه ای میله تسی کوردی قاره مان شه هید بوو و به خۆینی خۆسین و
بهرۆزی گۆلیکی دوی له به افچه ی کوردستان بریند اردا روان و گیانی پاکه که به قسه کاروانسی
هه هیدان و له ته که ماموستایان سه که نوهر دارشان و باسین و محمد و اسماعیل و مهد القه یلیر
چهرۆ سید الواد و چه میل و ره نه بهر و مه زهر و نه نوهر سید العالی و خۆه که سه وه بهر و ماموستا
به رزان ممان سه خانسی گسرت هه ویش ماموستای هیزاو تیکۆه ری کورد و که ندانی هه لکه وه توی
به رگرده به کی خۆیش و که ندانی به که تسی ماموستایانی کوردستان ماموستا چه مال تاههیر هه
ماموستا چه مال له به ره خای هه به گانه وه به که ی بوو له که ندانیه ژیرو چالاکه کانی ی . م . ک
و به رکرده به کی لیوه خاوه ی ماموستایانی خا و شار بوو و رۆلیکی دباری هه به سوو لسه
ریکشتنی ماموستایانی کوردستان و به هشتنی به که تیه که مان وه هه روه ها ده ورگیسی به سالی
گرنگی هه بوو له به هشتنی دوه م کونفرانسی به که تیه تیمان که له مانگی خۆسپله س رۆسپه و ژۆد
به هشتنی .

ماموستایانی تیکۆه ره
شاکر به ری تیکۆهانی چه کد ارانه بو شانانی و به ره به تسی ری قاره مان و له خۆپه و روانه
ری که ره ف و که رانه ت و خه به ت به نه ته وه کردنه به رزی و به رزی هه م ری به به خۆینه س
که هیدان بهر دیری نه خه به تراره هه روه ها به ت و وه ی له ره نگی تیکۆهان خۆینه س هه هیدان
خۆسپه به تسی .
هه و له م مری به خۆینی پاکه ماموستا چه مال تاههیر بووه خاوه ی راسته قینه ی گیانی
له خۆسپه ورن .

ماموستایان خۆه و برابیان
هیچ نه ته وه (میله تسی بی خۆین به خهین نه بیانو انیوه و شافو انن بناه ی به ره به تسی بهی خا و
نه ته وه که به یان دابین بکن هه و له شه مری کوردستان داکیرکه اردا له بهر رۆژی هه مانی که دا
روله کانی گه لی کوردمان بو به ره به تسی و به ره رزی کوردستان پارچه پارچه کراو خۆیه خه ته که ن
ده بیان به رکرده ی چه وانمه رد له م ری به دا به خۆینی خۆیمان مه هه لکی ده تسی ره شه ره رانسی
کوردستان دانه گیرسین .
به لی ماموستایانی تیکۆه ره خۆینی ماموستا چه مال تاههیر نه که ته شیا مه هه لسه س ری
تیکۆهانمان دانه گیرسینی و ری شایمان ده کات به لکو هانمان ده دات به به مان توی که به خه وه
له بهر ری و به یازی ماموستا له بهر هه لویست و به ریه رزی کوردستان پارچه پارچه کراو خۆیه خه ته که ن
به روه رانه ی ماموستا به روین و نه سه روین و به ره به خه بات و تیکۆهانی خۆمان به دهین شا گیانی
پاکه هه هیدانمان هه که به سین .

به ره رزی و نه مری بو گیانی پاکه هه میه ژیندوی ماموستا چه مال تاههیر
به روه ری بو هه یانی ریگای شانانی کوردستان

به که تسی ماموستایانی کوردستان
مه که تسی مکره به ت
۱۹۸۲/۷/۱۸

(٥)

به بیان نامه یی کیستی ماوستا ئی کوردستان

سهرێژێکی سالی تازگی نوێهێنێ

ئە ی چه ما وەری ما موستا یانی تیکوشەر
 له کاتیکدا که رژیمی ره که ز بهرست و ناغی عیرانی به ویدزی توندوتیژی
 چه ز به ی هه به جور ئاراسته ی گه له چه و سا وه که مان ده کا و تدر و ووێک به یه که وه
 ده سوتین و وه کو سه گی هار به ریووه ته گیانی زه حهت کیش و ره نه جده راس و نهدین
 ده سته ی توقینه ر و بکوژی له نا و به گانی گویر و که ئه دینا وه و ده تیی گه ر کسوک
 فرست کردوه له سه ر عیوازی ده رگا توقینه ره زا به نۆمه کان له فه لمسین له کاتی
 چه گی دووه می چه پانی یو ده ره راندنی جوتیاران له و نا و جا نه دا . . . له کاتیکدا
 که رژیمه دا گه ر که ره کانی کورد ستان ه شه ره ویران کاری به که ی عیران و عیرانیان
 گوێزاره ته وه کورد ستان که بوته هوی ویران کردنی ده یان گوتدو به ره به راندنی
 ئا واره کردنی سه دان عیزان له شوینه واری با و یا به رانیان به مه به سته ی له نا و یردنی
 به زووتنه وه ی رزگاری خوازو عورشگیرانه ی گه لی کوردستان و تواندنه وه ی به لی کورد
 ئا له و کاتدا ما موستا یانی هه میشه عورشگیر له سالیکی تازه دا به ره و -
 خویندگا کان هه نگا و ده نه ن بو شه وه ی روله جگه ر گوته کانیان له ژهر درویمسی
 به روه رده یه کی بسپالیستی و روشنبیری به کی نه ته وه یی و عورشگیری به شه که وتنه وای -
 زانه به روه رده بکه ن .

ما موستا یانی قاره مان و خورا گر . . . ئه ی شه و به عه ی که نه لگه رپانی زانست
 و به روه رده کردنی نه ته وایه تین و با عترین که ره ه ته ی بینا کردن له منالان، کیمرو
 دروست ده که ن، بو بنیات نانی مزوقی راسته قینه ی دوا رژو ه یدکیته یه که مان " ی .
 م .ک " هه میشه له ریزی به شه وه ی خه باتی عورشگیری بووه و به خو نه و یستی به کی
 له بین نه ما توو له بینا و ئا مانجی سه ره که گه له چه و سا وه که مان گیانی خویان به عت
 کردوه ، که ما موستا یان " چه عفر عبدا لواحد و چه مال تا عیرو منهد ابو بکرو
 عه زیزو چه مه ل ره نجیهر " به لگه یه کی به رشنگداری شه و تیکوشا ئدن که به خوینسی
 گه مپان گولاله کانی کورد ستان یان ره نه گین کردوه ، بو شه وه ی بلیسه ی عورش به تین
 تر بکه ن . تا مافی دیموکراتی و سه ره خویی بو عیراق و مانی پاره نوون بو نه لی
 کورد دا به ن ده بی . . به یوسته تهمه ی به وه فا بین و شوین پتی شه ران هه لگه رین و
 دلنپایان بکه یین که ما موستا یان تیکرا بی سه مینه وه له دژی به عه رپ و به عه سی
 کردن و را گوێزان و گرتنه و کوشتی به کومه ل ده وه ستن . تهمه له ریبازی خه باتی
 خوینا وی گه له که ماندا گه ش به نه ن چونکه (کورد ستانیکی به کگرتوو یا چه ک تا
 عه مه د بوون) مان هه لپژاردوه که خوی له نا و " م . پ . ک " ده به نه ته وه له سه ر
 به خویی و یه کیته ی عه زه سیاسی و عورشگیره کانی کورد ستان به ده ر ده نا .
 ئه ی ما موستا یانی به شه ره ف . . تهمه ی به شه کن له چه و سا وه کان و نه لگه رانی
 باری گران و عه م و ئا زاری گه لی کورد ستانی به زور دا به ش کرا و . رژیمه
 خوین مژه که ی به عه سه ر چاره به جوریک ده تان چه وسنه ته وه ، باری به " تلون " و
 (ارغب و لا ارغب) باری به " زور پاره کو کردنه وه و بیاریکی به عوی ئاله پاری
 و فاشتا نه ی پروگرامی خویندگا کان " و باریکی تریش به عوی " نواسته وه و لادان
 له به ریوه به رایه تی گواسته وه له ما موستا یه تی " به تایبه تی که له گه ن کردنه ری
 خویندگا کان ، بو نمونه لیسته یه کی (٤٠٠) ئا ومان له سه ولیر ده ر عینا و کومه لیک

ماموستای لیپاتوو سەر به خویان له بهریوه بهرایهتی لاناوه و کومه‌لی له چلکا و خوری بهر ده‌رگای حاشیغانه‌کانیان له چی داناون، هه‌روه‌کو به نه‌ازی گلای خویغان لیسته‌به‌کی " ۱۱۲ " به دهسته‌وه‌یه بو گواستنه‌وه‌یان له ماموستایه‌تی، نه‌مانه‌و گه‌لی بیتی تریس ته‌نها بو شه‌وی ووره به ماموستایان بهر بدهن و سه‌ریان بو شور بکه‌ن به‌لکو بچنه‌نا و حیزبه‌ناسته‌که‌ی به‌عی. به‌لام به به‌ه‌وانه‌وه ماموستایان روز به روز پتر ووره‌یان به‌رزتر ده‌بیته‌وه و به‌رده له رووی ره‌شی به‌عی لاده‌ده‌ن و کرده‌وه ناره‌واکانیان ناوه‌ژوو ده‌که‌نه‌وه.

خوشکر برایی ماموستا ۴۰ ده‌با سالی خویندنێ نه‌سال بکه‌ین به سالی خه‌بات و یه‌کیتی، سالی به‌ره‌به‌دان و گه‌شه‌کردن و کوبونه‌وه‌ی زوربه‌ی ماموستایان له ده‌وری - ئالی " ی . م . ک " سالی هاوکاری بو به‌تین کردنی په‌یودندی به‌کانمان له‌گه‌ل ریکخرا - وه‌کاندا به‌تایبه‌تی " ی . خ . ک " که به‌شیکی روشنبیرو شورشگیری نه‌ته‌وه‌که‌مانن و به‌یوه‌ندی به‌کی ته‌واویان به ماموستایان هه‌یه بو شه‌وی چاکتر بتوانین گیانی برایی ته‌تی و هاو‌خه‌باتی له‌هه‌مان " ی . م . ک " و " ی . خ . ک " دروست بکه‌ین و په‌روه‌رده‌کردن و به‌ی‌گه‌ماندنمان وه‌ک به‌یوه‌تی به‌کی ته‌واو که‌ر ره‌چا و بکری بو به‌ر په‌رچ دانه‌وه‌ی په‌لانه‌گلۆه‌کانی رژیم.

ماموستایانی تیه‌کوشه‌ر ۴۰۰ مهبه‌ته‌که‌مان داواتان لی ده‌کا و کورد ستانسی بریندار چاوی لی تانه‌که‌وه‌ک به‌عه‌دی روشنبیرو شورشگیری گه‌له‌که‌مان ده‌ست پاریک له‌گه‌ل " ی . م . ک " بگرن بو ته‌تینه‌وه به‌رووی رژیمێ فاشستی به‌عی و دام و ده‌زگا دا‌پلوسینه ره‌که‌ی، دلنهایین له‌ره‌ی که ماموستایان هه‌ر پیرو رایه‌کی جیا‌وا‌زبان هه‌بی له‌دژایه‌تی کردنی شه‌و کاره‌نا‌مروفانه‌ی رژیم، یه‌که‌ده‌گرتنه‌وه و چاکترین شوینی په‌ک‌گرتنه‌وه - که‌شی نا‌و‌ریزه‌کانی " ی . م . ک " وه‌که‌له‌به‌یاننا‌مه‌ی کوتایی دووه‌م کونفرانس " ی . م . ک " ده‌رده‌که‌زی که‌ده‌لی " هه‌مان له‌وه‌دانی یه‌که " ی . م . ک " یه‌کیتی ته‌واوی - ماموستایانی کورد ستانه‌و سەر به‌هه‌چ گروپیک و ریکستنیک را‌میاری نین و به‌لکوشوینی یه‌که‌گرتنه‌وه‌ی ماموستا دلموزه‌کاته‌که ده‌با‌نه‌وی پتر به‌ره‌به‌خه‌باتی به‌شیو دیموکراتی و کومه‌لایه‌تی کومه‌لگای کورد ستان که‌ته‌نها به‌وا‌ریگا‌یه‌وه ده‌توانی خه‌بات به‌نیکی گرینگی گه‌له‌که‌مان به‌خه‌باتی سه‌خت و خویناوی نه‌ته‌وه‌ی کورد مان‌گری بده‌ین)

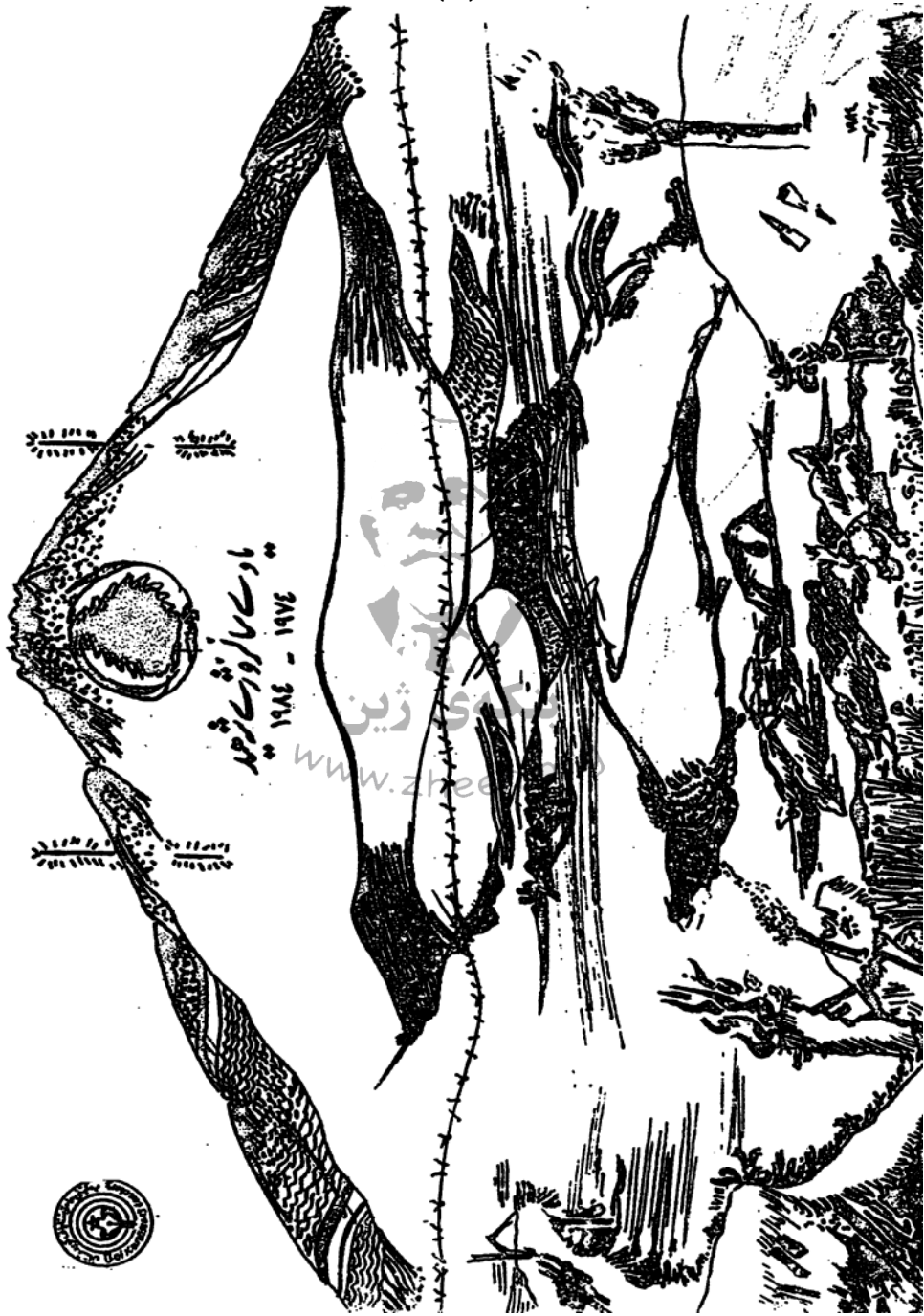
له‌کوتایی دا‌وا‌مان شه‌وه‌یه که‌نه‌سالی نوی خویندنمان هانده‌ریک‌بی بو - یه‌که‌گرتنی ماموستایان له‌نا‌و‌ریزه‌کانی یه‌کیتی یه‌که‌مان " ی . م . ک " و گوره‌پانیک‌بی بو تاتی کردنه‌وه‌ی وێژدانی هه‌ر ماموستایه‌ک‌به‌له‌بارو - له‌دی له‌بی به‌بی کردنی شه‌رکی به‌روه‌رده‌ی مندالان له‌هه‌موو پاریکه‌وه.

نه‌مری بو نه‌مه‌یدانی ریگای رزگاری کورد ستان
سه‌رکه‌وتوو بی‌خه‌باتی " ی . م . ک "
هه‌ر بیژی " ی . م . ک "

کومیته‌ی به‌ریوه‌بردنی گه‌تی
ی . م . ک

سه‌ره‌تای تشرینی یه‌که‌م - ۱۹۸۳

(۷)

(۸)

پنجاب دھاری سحر و جادو سحر آسین
ماؤستا کیم دوزخ و جہنم کیم آسین
ہاؤستا کیم جہنم کیم آسین
پنجاب دھاری سحر و جادو سحر آسین

پنجاب دھاری سحر و جادو سحر آسین

(۹)

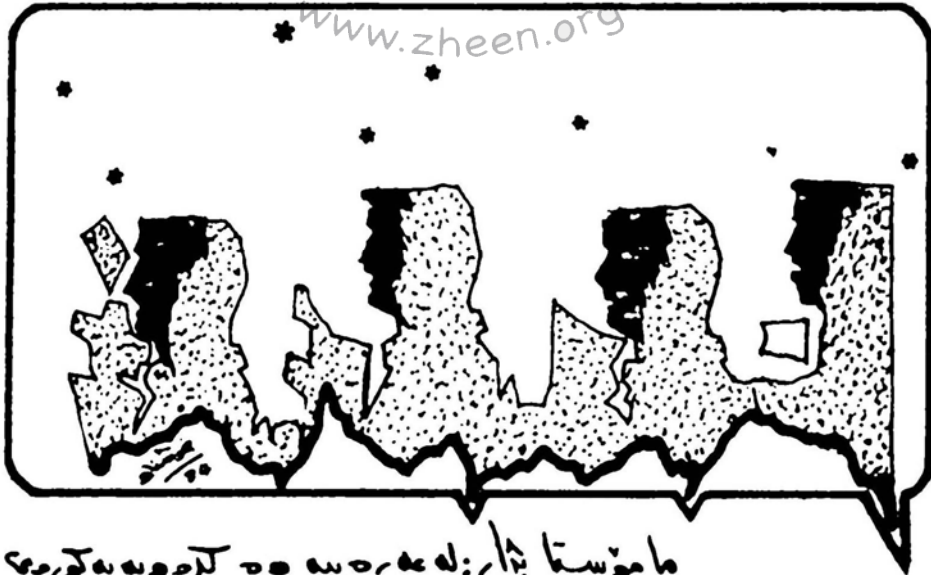
ستالین

پہلی سولہ ماہ کی عمر تک

ہارکسیزم و *

*

زافستی زمانہ

ماؤستا پر: لہجہ سب سے کم و بیش توری

STALEN

مارکیزیم و زانستی
زمان

بنکه‌ی زین

www.zheen.org

1984

ماموستا هزار له عمره‌په‌وه کرد و په پکوردی

بنکه‌ی زین
www.zheen.org
گمانی زیند لای
نه وانسی رمن
پیشروان
پیشروان

بیتنه کورده

کورده ه وهك گه لپكي خاوهن خاك و مئزوو ه زمان
 و ناب و نهريني كۆمه لپه تي و فدره هك و كه له پووړي
 مهللي .. له نهر زه مانده وه ه مهولتي بئ پاياني ه له
 پئناوي گمه كرښن و پئمستني مه موو لپه نه جـ وړا و
 جوړه كاني ژباني داوه .. بئ وچان ه خمباتي سمعني
 بهرپا كرسووه ه بؤ بهدي هيناني تاما بجه كاني .

هر لمعخ و مهلاو ناغاو دهره به گه وه ه تا
 ده گاته جوتهارو كرتكارو رۆمبهر و ره و پرووتسي كورد
 به نهر پاي تو ناغه كاني ژبانيان ه تا نهرتق ه لپه ر
 بهر ه كانه كي په كجار نروارو سمع دان ه له پئناوي
 گمستن به رۆزي سرفرازي و مافني چاره نوووي
 به واپان نا .

هر بهك لهم چين و توپزه كورده واريان ه به
 بهني و بست و خواستي چنان به تي خوي ه پئجاري ته كويمان
 و خمباتي مه لپزار سووه ه به بهني لاوازي بؤ چـ وون و
 تي فكرين و سازو تاماده نه كردني زه مهدي له باري
 عۆرگه گه رانه و تاووتوو نه كردني هويه غنجه كسي و
 با به ته كان و گري نه دانيان به واقع و بنه مـ
 بنه ره ته كاني عۆرعه وه ه نه مبا سادهي بهر كردنه وه و
 ساوتلكهي نواندن له نوست و نوژمن ناسندا ه به پيك
 له و عۆرهي و بزووتنه وانه ه سركووت كراون و به تاگر
 و ناسن مامه لپمان له گه لدا كراوه و هـ هـ هـ
 كو تايمان بئ هئراوه .

بهلام له گهڼ همموو هم هلدنیران و تهفکانا همدا
 گهلی کورد ه لمعمبات نه که وتوووه و وزه و توانسای
 هژ ریغگیرانهمان بین لهین نهها تووه ه بهلکه هدر که
 تروسکا پیمهک بهدی کرا بیت ه هدر که تاسویهک له چیا
 سدر کهمه کانی کورستانه وه ه سدره تا تکنی له گهل
 کوردی هدرگیز کولنده درنا کرد بی ۰۰۰ هدرکه تهم و
 مژیک له تاسمانی کورستاندا ه ره و بهیبت ه ه ه ه ه
 خه لکانیکی نوی بهیبرو پروا و بووونی نوپه وه
 جله و گری کف و کول و همتی بهجوهی هور ریغگیرانسی
 خه لکی کورد بوو بین ه نهوا گهلی کورد ه نری به
 عه وه زهنگی کهن و بی نهنگی ه یا و ه و تالی سرفرازی ه
 لووتکه تاسا ه له تاسمان ه توند کردوه .

زانا و نهیب و نووسرو ریغیبری کورنهمس ه
 هدرگیز لمعمباتی نه ساوی گه له کهمان نا نهیراون و له
 عکستی و نووچ باندا ه لمعه لندیرو که ندو کوپدا ه
 لمعمباتی نزارو توندو تهژدا ه لمجهژن و عسانی و
 بهخته و مریدا ه نوستی نزهک و هاوهلی هممههیی گهل
 بوون و همروا هر نهبن ه لمهموو کمهیر زها تر ه به
 نهنگ چاره نووس و نواروژی گه له وه نهبن ۰۰ به قوولایی
 زاغه کانی گهلدا هور نهبنه وه و له پریزی و به و به نووسه وه
 ههولی ساپهژ کردنهان نهندن ه کورد له کوئی بی نهوان
 له پهن ه بهنهمرگه له کوئی بی ه نهوان نازووق ه و
 خوراکی مهکمانن ه کاروان له کوئی بی ه نهوان
 بهنهنگن ه عادی له کوئی بی - نهوان شاهنگن ه ستم
 له کوئی بی ه نهوان نهنگن ۰۰

نهاره ه هدر هم هاوکاره مهنمه ه که

مېژووی گهلی کورډ به سروره ری شانا زبه وه ، ساوی
 پر عکوبانی له ئامېژ گرتووه و عایه تی راسته کی ههولتی
 بئ پایانی شه و دلسوزانه به و نکولی له رابهرایه تیان
 ناکات ، ناکرئ شه وهی نه راماؤس بکهین ، که ئه
 نووسره هېژایانهی " بهر هی مه للهت " نهک هه ر مېژوو
 تاجی ریژی لسه ر ناون ، بگره له لایهن خه لکی کورستان
 و خوږعه نوی خوازه که شه وه ، دهستی ریژبان بۆ لسه ر
 سنک تراوه و مه دالیای شانا زیان بئ به ختراوه ، که
 شه ممش خوی له خویدا ، شانا زبه بۆ مېژووی سرده سی
 ئیستای کورد .

نکولی له وهی ناکهین ، که شه رابهرانه ، که م
 تا زۆر وهک ساده ماری بوونی نه ته رایه تی ، ما مدلهیان
 له گه ل زمانی کوردیدا کردوووه وهک په کێک له هه ره هۆیه
 به نه ره تیه کانی پتوه ندی و له په ک گه یشتن ، له یسان
 روا نیووه و سه نگه ری خۆمهت بێگه یاندن و گه
 بیدا نیان ، بۆ ئاماده کردوووه ، ناکرئ ، هه ول
 کوشی بئ پایانی ماؤستا و زانای وهک سه عید صدقی
 کابان و توفیق وه بی و گه یوی موکریانی و دکتسور
 شه وره حمان و چه ندی تر ، له یاد بکهین و نه یسان
 کهینه و پتردی سه ر زمانمان و بگره ده بی پتووازی به
 گه رمی هه موو شه نووسه رانه بکهین که له م بسموواره دا
 کاریان کردوووه قازانجهان به زمانه که و به ریژبازی
 به خستنی گه یاندوووه .

نهاره بۆ ئیتممش دهست نادات که لاقسی خوینده واری
 ریژنیه ری لی ده دهین ، دهسته و سان و دۆش دام و بهین
 له ئاستی په رۆزی خزمهت کردنی شه زمانه زیندوووه دا .

ناکری ه رچکھی نهو ماؤستا دا مه زرتشتی سرو
هژاها نه وون بکھین و دست بهر داری تجوره هه ولنگسی
سود بهمنی زمانه که مان بهن و کتبه خاندی کوردی بهر
که لکن بهینتوده ه نهاره بهر همن بهر دهوام و والا -
کردنی دبروازه ی رهنده ی بهمن و بهو و نهژی و سوراخ و
بهنوا گهرانی سرچا به به کی زمانی کوردی و برس و را -
وهرگرتسن و سرگرمی کار کردن
بهرتگی خو بهنا کردن و هه وراز سرکه وندنا ه
عادمان ده کن و به مراسم ان ده گه بهن .

هر لهم روانگه به هوه ه هم با به ده وهرگه تراوه
له دایک بهوه و له بهناوی عزمت گه با ندنا ه هاتوتسه
گورپی .

له مراسم ندنا ه هه ندنی کس به به کتک له نووسراوه
ما کاره کانی ستالینی داده نه و به نه له نه ی زمانی
له قه لیم دید من .

بهو هه وای بهی که هم بهر هه وهرگه تراوه ه جتی
سورج بهت و بهه ولنگی سو ود بهمنی داپهرت .

وهرگه تراوه
سلاطانی
۱۹۸۴ - ۱۹۸۶

خوینه ری هـیژا
تکایه به رله خوینده وه ی بابه ته که چاویک به م
فه ره نگوکه دا بخشیه •

سیسته م	:	وژیم (نظام)
برگسه	:	مقطع
بترسو	:	ته وه ی بییته ^{ماهیچ} دابین کردنی
کروک	:	زنانی روزه واته (معیشه)
رافسه	:	جوهـر
وه رچه رخان	:	لئکدانه وه واته (شرح) یکن
ده رپین	:	(تفسیر)
بیژه	:	(انقلاب) - کوده تسا
ته زار	:	تعبیـر
فامراو	:	(لفظ) : اراوه به کـسی
نکولی کردن	:	زمانه وانیه
بابه ند	:	(قیسـر)
ده ربار	:	(مقبـوم)
یه ک زمانی	:	(انکار) کردن پئی ته لـان
نیونه ته وه بی	:	به ستراو • وابه سته (ملتزم)
سیغه	:	(بلاط)
کردار	:	(لغه وحیده)
یکه ر	:	(امی) : تروناسیونالیزمسی
به رده سته کی	:	دایژاوا (صیغه)
	:	فعل
	:	فاعـل
	:	(ملوس)

(بدون استثناء)	: بن چه ندوجوون :
هئدى همپواش	: هئور
به وگورى	: داکوکى
(مهتم)	: ماف خوور
(منصر)	: توخم
(المسطه القائمه)	: ده سه لاتی به رها
(تراکم)	: که له که بوون
(فردیه)	: تاکایه تی
(داخلی)	: ناوه کی
جوړه مېسته مېکې زانستی زمانه	: له راکتشاف
(کیفیت)	: چوئایه تی

بنکه ی ژین

www.zheen.org

ئەمە دەقی ئوروتاری (ستالین) • کەپشئومپەکی
ووردو ئاشکرا • بۆچووئی مارکسیزمانە لەزانستی زماندا
نوشان دەدا و رۆژنامە پراقداش لەسالی (۱۹۰۵) •
پاش گەت و گۆمکی گەم دەمبارە کۆشەکانی زانستی زمان
بلاوی کرد مە •

دەمبارە مارکسیزم لەزانستی زماندا

نووینی (ستالین)

کۆمەڵیک لەهاورێ لا و مکانمان لەرێی رۆژنامە و داواپەمان
لێ کردم کەرای خۆ دەمبارە کۆشە زانستی زمان و
بەتایبەتی ئەر بەشە کەمیونەدی بە مارکسیزم لە زانستی
زماندا هەمە دەمبارە • و لەبەر ئەوەی خۆ بەمەکیک لـ
زانایانی زمان نازانم • ديارە ناتوانم هەر هەموو کـ
هاورێیانە قایل بکەم **بنکە ی ژین**
بەلام ئەرە پەموندی بە (مارکسیزم) وە هەمە
لەزانستی زماندا • وەک هەر زانستێکی دی ئەرە و
مەسلە بە راستەوخۆ من دەرکەتەوه هەر بۆیە پەپساری
ئوموم دا کەملا ئەر کۆمەڵە پەرسبارە هاورێیان بەدەمە وە
کە ئاراستەیان کردووم •

پەرسبار • ئایا رێستە زمان سەرخانێکەو لەسەر ئێرخانێکی
کۆمەڵە پەتی بنیات نراوە

و ملام • نەخێر • راست نیە •

ئێرخان : پەتیە لە سێستە ئی ئا پوووری کۆمەڵ لەمەکیک

لغوئافهکانی گوژان و پیشکوتنید او سرخان — پیش پریتیه
 لرای سیاسی و یاسایی و تاینی و هونری و فلسفی و
 همورد مزگا سیاسی و یاساییهکانی تری کومهل .
 هر ژیرخانیکش سرخانیک تاییهتی خوئی همه
 کلهکلیدا جووت و هاوشان د مپیت . ژیرخانی رژیمیسی
 د مرهکایهتی سرخانی خوئی و رای یاسایی و سیاسیانسی
 تاییهتی خوئی همه . ژیرخانی رژیمی سرمایهداری و شمجا
 سوشیالیستیش هریمکه سرخانی تاییهتی خوئی همه .

*
 پوپیناسی سرخان *superstructure* و
 ژیرخان *infra structure* یا بنجینه *bas* چند
 پرکهیمکان لکتییی (بهشداریک لرهخنی تابووری سیاسی
 (سأهه فی نقد الاقتصاد السیاسی) کارل مارکس) او ه
 و مرکرتوه کده ملیت ؛ خملکی لکتاتی بهرهمی کومهل پیتیدا
 بو بزوی خوئیان چند پیوند یمن د یاری کراو پیوند
 لغیوانیاندا بهریا د مکن کله و بست و تارمزوی خوئیان
 بهد مه تم پیوندی بهرهم هینانمش تاراد مبهک لگه ل
 پیشکوتنی هیزه متریا لیه بهرهم هینکانیان یکانگی
 د مپیتوه و بههموو شو پیوند یانهی بهرهم هینانمش بیانی
 تابووری کومهل دوست د مپیت . واته بنجینه مکی واقیمانسه
 کسرخانی یاسایی و سیاسیانسی لسهرداد مسه زری و
 کومهل شیرمه مکی تری عوشیاری کومهل پیتیشی لکلیدا
 یکانگیر د مپیتوه .

خۆمکرها ت و ژیرخان گۆزرا یان لغا و چوو ئه و وا
په بیهی ئه سو سرخانیش د مگوری پالغیو د مچن .
بلام گرها ت و ژیرخانیکه نوه دروست بوو شهوا شان
بشانی شهوش سرخانیکه نوه د پته کا یهوه بهم په یه
زمان لکروک و بنه رتدا جیاوازی لهکل سرخاندا همه .
هروانه کوملگه روسی و زمانی روسی : که چـ
لم سی سالقی د واییدا ژیرخانی کونی سرما په داری بهنو
راوینستا و بوو شهوش لا برا و لهجی ئه سو سرخانیکه نسو ئه
هاوشان و جووت لهکل ژیرخانی سوشیا لیستیدا هینراینه
گۆزی و هم به یه پش د مزکا یاسایی و سیاسیه کونه کانیش
بهچند د مزکا یهکی سوشیا لیست نوه گۆران . بلا م
سرما ری ئه مانهش زمانی روسی له بنه رتوه هم به شیوه که ی
پتر له شورشی نوکوت بهر مایهوه .
تا یا لم قوناغدا چ گۆراتیک به بهر زمانی روسی دا
هاتوه ؟ ئیمه له ولامدا د تلپین :
شهوش تارا د مهک گۆرانی به سر دا هاتین پتیکه هاتنی
فهرهنگی زمانی روسی به . گۆرانهکش به رتیه له و به
کشان بشانی پهیدا بوونی به رهس سوشیا لیستانه نوه و
د مولت و روشن بهری سوشیا لیستی و کوملگا و ئاکسا رو
رهوشتی نوه ژمار مهک ووشه و د بهرینی نوه هاتوونته
گۆزی و فهرهنگه گمان پتر د مولمغند کرد ووه . شهه جگسه
لهو پشکووتنه کتفکیک و زانست و د مستیان هینسا وه
سرما ری ئه مانهش همووی واتای زوری ووشه و د بهرینی
9

کۆنمکان گوزارون و ئیسته مانای نوبی د بهخشن و کۆمهلهسه
روشیمکی زۆرش لغتو فرهنگدا سراونتموه .

بەلام ناومرۆکی بنهرتی فرهنگ و نامزاندنسی
پێزمانی زمانی روسی که بنچینهی زمانن تانیسته
نمایندهی زرخانی سرماهداری ریشه کیش بکن و کۆکی
ناومرۆکیکی نوبی بۆ زمان بهینه کایهوه .
بەلکه ههروهک خویان مانهوه بۆ هیچ گورانیك بنچینهی
زمانی تازهی روسی بیان بیک هینا .

ئیمه دهلتین بههوی زرخانهوه سرخان لهدایک
د مین . بەلام ئهه واناگهینیت کهرخان تغیا ئاوینسی
زرخان بیت یان بهستی و پی لایینی لێهه پر وانیهست و
بمان گهینیه ئهوادیه کهلین سرخان لهتاسنسی
دوازیو چارهروسی زرخانی خوی و چینهکان و چارهروسی
سروشتی زینمکهدا دهستمان د مین بگره بهیچوانه وه
هه کهری ههلهدا ههزیکي کارامهسی مکه زن
بیک دههینی و کۆمکیکی چاک د روست بهزنی زرخان
د نکاو یارمتهی پنج داکوتانی د هداوه یارمتهی دانسی
ریمه نوبی بهکش لهپیناوی سهروهونکون کرد نهههلهتماندنسی
زرخان و چینه کۆمکاندا ههروهی و شوپنیکي لهبار
داد نهیت .

د پاره بههوی زرخانهوه سرخان لهدایک د مین بهسو
ئهرهی خزمتهی بکات، پوهوهی چالاکانه یارمتهی د روست
بهون و جیکهر بهزنی زرخان هداوه لهپیناوی ترۆکردنسی

نرخانی کون پهغوی و سرخانه کونکیموه خبات بکات •
خونگهگهات و سرخان دست لداکون کردنی
نرخان هانگرت و هلوستیک کیمرخمانی لغامتی
نرخان و چینکاندا نواند لغا سفنیک کوره لداست
د دوا لوه د ترانیت کبه سرخان ناو بهریت •
لم روروه زمان جیاوازی بنمرتی لنگل سرخاندا
همه و لم نرخان یان لوی دی کون بن یان تازه لسه
دلی کونکیمهکی دیارکراووه نهاتوتهد مری بهلکه لسه
رمتی موزوی کومل و بهد ریای موزوی چندین تر
خانوه لدا یک پوره • زمان دست کردی چینیک دیاری
کراووه بهلکه هی همو چینکانی کومل تو بهر هـ
هول و تیکوشانی سندان نوهی بهک لداوا بهک •
زمان موزوه دروست نهروه کیموستی تنیا چینیک داپین
بکات بهلکه پوسوگر کردن پیداوینتیکانی کومل و همو
چینکانی هاتوته کایهوه • زمان واک تاکه زمانی کومل و
تنیا زمانی هانوشی همو نندا امانی کومل
وهک زمانی تیکرای گل هاتوته گوری • لهر تم هوانه
رولی یارمتی د مرانی زمان لور روروه کهوی پیونندنی
کردن و لههک گیشتنی نیو خلیکیه لهخزمتی چینیکدانسه
بمتنیا لسهرشانی چینکانی تر بهلکه بهن جیاوازی لسه
خزمتی کومل و سرجمی چینکانی کومل داپه •
شمش بهتواوی راقهی نمود نکات کزمان بن جیاوازی
د توانی خزمتی موزویمه کونه بکات کلمه سر مـ رگه و

کپانلاداپه و لهه مان کاتیشدا دتوانی خزمعتی رزیمسه
تازه هملکوتوریکه بکات و بهشپوه بهکی بهکسانیش خزمعتی
سرخانی کونونوی بکات .

هموو کسینکیش د مزانیت کبهر لهشورپش نوکتوبهر زمانس
رووسی خزمعتی سرماهداری رووسی و ریشنبیری بژرژ وای
رووسی د نکرده بلام همان زمان هموو خزمعتی رزیمسی
سوشیالیستی و ریشنبیری سوشیالیستی کومهلگی رووسی
د نکا . بههمان شیوش د ملپین زمانی نوکرانسی و
بیلژرووسی و نوزبهکی و کازاکی و جیورجی و نرمنسی و
تستونی و لیتونی و مژدانی و لیتوانی و تاتاری و نازره ری و
بهشکیری و تورکانی و هموو زمانه کانیتری نسته و ه
سوقیتیکان و مک چون هموو له خزمعتی رزیمی نسا زهی
سوشیالیستیدان بههمان شیوش خزمعتی رزیمی کونسی
بوزرژای تم نتموانمان کردروه **دین**

فاشکراشه کتاکری تم راپانه بههچوانهوه بن چونکسه
زمان لهپیناوی بهرژموندی هموو کومهلدا دروست هووه و
تامیزیکسه کخهلکی بههوهوه له بهکتری د مکن و پیوونسی
پمیداد مکن . د پسانهوه لهپیناوی همودا هاتوتتعا راوه
کهبو خزمعتی کومهل و هموو نغدامانی بییت . خو شهگه ر
هاتوو زمان خوئی لهوه لادا کتامیری هاوربشی هموو کسل
بییت و توژیکی کومهلایستی لهوانی دی بهلمپیشتر دانا فه وا
سیفتیکی گهرهیی خوئی له دست دندا و لهوه د مرد چسپ
کبشامیری بهموندی نهو خهلکی ناو بهریت و نه وساد مپیتسه

ئورگانې (۱) چوئیکې کوملا پیتی دیارکراووخوی بسه ره و
هملد پورد مات •

کواپوو زمان هرچنده لنگل سرخان جیاوازی قورولنی
همپیت بلام لهوکانی برهم هینان داناپری و دیساره
تامیش وک زمان پایخ بهچینه کوملا پیتیکان نسا دا و
پیتیکانی لههمان کاتدا خزمیتی هر دوو ریچی سرما —
پرداری و سوشیالیستی دکات •

تاشکرایه کسرخان برهم و زاده سرد سیکه کورخانیکې
تابووری دیاری کراوکاری تیدا دکاو تیا دیوی لهبرته و
سرخان کم تمهن د سینی و لنگل لئاوچوونی زیرخانسه
دیارکراو مکدا تمیش د شعوتی و لئاود هچن •

بلام زمان به پیچموانسه نجاای زنجیره سرد سیکسی
دریخایغه کتیایدا خوی دروست دکاو پیره د سینسی و
د مولماد و قال د سیت • لهبرتم هویه زمان لهه سوو
سرخان و زیرخانیکې دیکه زیاتره دی و هرشمه شه
کراشمی زیرخانیکې دیاری کراو و سرخانیکې دکسا و

(۱) لیردا لالا یمن د ستهی و مرگیزی زمانی هر مپیره وشعی
لوانه — (هاتووو مهمست لغزمانیکه کسوشتیکی
تایبیتی همپیت • نیمه برانبر شم ووشیمه (ئورگان) مان
هملبژارد وک زمانی تایبیتی چین و توپزیکسی کوملا پیتی •
(و مرگیزی)

هوی تیدا چونیان لیک د مداتوه .

نخ و نماکردنی کومله نیرخانیک بهغویان و سرخانسه
هاجوتنکانیانوه و مسجا لغا و چونیان و فوتاند نیسان
لهزورودا ناپوته هوی تواند نومو ریشکیش پورنی زمانیکسی
د یارکراو و تیک و پیک دانی بنامو پنجهنکی و سره همدانی
زمانیکی نوتی بنامو مروتکی فرهنگی نوتی و سپستمیکسی
پنزمانی نوتوه .

پتر لسهه ساله پوشکین د واکوچی کردوه لهوکاتسا و ه
دوورزی د مریهکی و سرماهداری لغا و چونیان و پوزیمیکسی
سوشیالستی بهریا پوره واته دوو نیرخان بههمردو و
سرخانه کیوه نیرو زهیر کراون و سرخان نیرخانیکسی
سوشیالستانه دامزراون کچی لهگل هوشدا و ه
به نیرزایی هم ماومیه زمانی رووسی کورانیکی بنهرتی هوتوی
به سردانه هاتووو لهروزی بینای زمانوه زمانی رووسی
شیرو جیا وازیمکی هوتوی لهگل زمانهکی پوشکین دا نیه .
کما بوو له سرد هوه چ کورانیکی به سرد زمانی رووسی دا
هاتوه ؟ لهولامدا د ملهین فرهنگی زمانی رووسی
د مولمعد تر پوره و ژماریمکی زوری ووشه کونهکان بانسان
نماومو واتای کوملی ووشه گرنه کوراومو سپستمیکسی
پنزمانهکی له جاران چاکتر پوره . بهلام سپینسای
زمانهکی پوشکین و بنما د ایریزاوهکانی و ناومروکی سرهکی
فرهنگهکی و هرچی شتیک پهنهندی بهکروکی هوزمانه و ه
همین وک خویان ماون و پورنجه بنامو پنجهنکی زمانهکی

تازمی ریوسی •

نمه شتیکی تاشکراو ریونه پلام تایا ج سوودنیک لهوه دا
همیه کهپاش هر شورشیک بیئای راگیرای زمان و بنه
دایئز او مکانی و ناو مریکی سرمنکی فرهننگهکی بگورین و
بمعمان شیوو د مستوری سرخان شتی تازه جیسیان
بگورنمهوه؟ کن کتک لهوه د بیینی کلهری وشعی (ئا و)
و (خاک) و (شاخ) و (دارستان) و (دشت اول) و
..... هتد ورشعی بیینه کاپمور ناوی د یکیمان لن بنریت
ج سوودنیک لهوه دا همیه کهوشعی نیو زمان و پنجهاتتی
ورشه لهریتهدا بیینی شو ریزمانهی کههمیه بگورین و
شورین لهوگود تاو و مرجرخانهی زمان جن لن د مستگیر
د بییت؟

میوو پشنیومیکی گشتی و همین بییوستیهکی تاییتی هرگیز
کاریکی جهوهریانه جن بجن ناکات • د مهیت مروی پیرسی
که دادامکی شعوزمانهی ئیستا پمخوی و بیئا و بنهکانیه و
پشنیومیکی بنهرتی پیداویستییکانی ریینی تازه داپین و
سوگمر بکات ئیترج پیوست بهو و مرجرخانه زمانهوانیه
د نکات؟ د مین بگوره زور پییوستیشه کلهاوهی چند سالیکی
که دادا و بهو شعوی جلعو بو هیزه بهرم هینمرکان شل
بکریت سرخانی کون رابدری و هی تازه جنی بگوریتسه و
پلام تایا همین پشیری و تا زاوه نانومو پیرت و پلاوگودنی
کومل د مری شو زمانهی که ئیستا لهئاراداهمیه تیک و پیک
بدری و زمانیکی نوی جنی بگورنمهوه؟ نم کاره مسگر

هر له دوتکیشوتیهگان بوشتیموه و هرئومان بتوان لسه
 ئهستوی بگرن .

لغیوان سرخان وزماندا جیاوازیهکی بنهتی همه
 چونکه سرخان بهشیویهکی راستهوخو بههرهم و جالاکی
 بههرهم هینهرانهی ئاد سیزاد موه نههستراوتهموه لسه ری
 ئا بهوری و ئیرخانموه بهموندی راستهوخوی بههرهمه وه
 نه . لهبر ئهوه سرخان بهشیویهکی بهکسری و راستهوخو
 ناپهته ئاوتنهی ئههگورانهی کلهئاستی هیزه بههرهم
 هینهرکاندا روود مد من بهلکه ئهوه لهکاتیکدا د مین کهچند
 گورانیکی بهسرنهیرخاندا هاتین د یارشمهش واد مگینن
 کهبازنهو سنووری کارکردنی سرخان بهکجار بهچوک و بهرتسهکه
 بهلام زمان بهپینجهوانهی سرخانمویهوه نهک هر راستهوخو
 بهجالاکی بههرهم هینهرانهی ئاد سیزاد موه کری دراو بهلکه
 وابهستهی هموو جالاکیکی ئاد سیزاد ه و بههموو مهیداکی
 کارکردنیدا هر لههرهم هینانهوه تاد مگاته ئیرخان و لسه
 ئیرخانیشموه تاد مگاته سرخان . لهبر و ئهوه زمان بی ئوهی
 جاوهروانی ئههگورانه بهکات بهسرنهیرخاندا د پت بهشیویهکی
 کت و پرو راستهوخو د بهپهته ئاوتهمو تمشک د مری ئسه و
 گورانهی لهبر همدا روود مد من کهواپوو بازنهی کارکردنی
 زمان کهسهرجی مهیدانهکانی جالاکی ئاد سیزاد د مگوتیه وه
 لهبازنهی کارکردنی سرخان گلی فراوانترو بهریلاوتره .

هرئهمشه کههر لههمووشتی رانهی ئهوه د مگا کهبوچی
 زمان یان چاکتر وایه بلین ن بوچی بیک هاتنی نهرهنگسی

زمان له حالتی کورانیکی پورد موامدا د سینه تیره ؟ نیمه ش
لوملامدا د ملین : شو گشم ^{کوتله} پساو پورد موامدی لسه
پوشسازی وکت وکال وپازرگانی وگواستتو مو تکنیک و
زانست دا پوود مادات داوا لزمان د مکات بهچند ووشه و
د سرپنیک نوی کپوکارکردن لم پواراندا پیوستن
نهرهنگکی پرپکاتوره .

زمانیش کثاوتنی راسته خوئی تم پیوستیانمه هم
نهرهنگکی بهچند ووشه پکی نوی متور پد نکا و هم
سیستمی ریزمانه کپشی چاکرو پیک و پیکتر سازو تامساده
د نکا . کواپو :

۱- مارکسیست ناین زمان بهسر خانیک د اینی کلمه و
زیرخانیک بهند وراگیرا و بیت .
ب- تامپته کردنی زمان و سرخان هلمپکی بهکجا ر
گورمه .

پرسبار : تا یا راسته کزمان همیشه سرشتیکی چپنا پتس
بهخوره د مگری ؟ و تا یا راسته کتضیا زمانیکی گتی وهاو-
به فی کومل زمانیک کسرشتیکی نهی
زمانیک کهی هموو گلین پوزنی لغارادانیه ؟

نیمه لوملامدا د ملین : شتیکي ئاسانه مروق هست به و ه
پکات کلک کتیمه لگپکی پی چپندا د مرفعت پوزمانیک
چپنا پتی نارمغن . له کوموننی سرمتا پدا هیج
چپنیک لغارادا نه پو کوانه ناشن زمانیکی چپنا پتس
پو بیت . بلکه ختلی شو سرد مه پتضیا زمانیکی ها

بعضی د روان • بهلام شعری کد ملی چین په کورنوسه
سمرتا پشمه مانای همو کومله خملکیک د مکریتوره شه و ه
قسمیکې پوچلهو دست تهوردان و یاری کردنه بقسه و
پژوهیچ پتویست بهیریح د انوره ناکات •

بهلام سبارت بهیشکوتی پهک لهد وایمکی زمان هرله
زمانی خیلوره تا زمانی هوز ومله هوزموره تانته مورو لغته موشوه
تا دهکاته زمانی نیشتمانی شهوا له همورو جینی پهک و له همورو
قونافیکې پیشکوتندا زمان لهو روموه که هوی په موموسه
کردن و له پهک که شتی کسانې کومله، هر تاکه زمانه
هاویش کوملهو به شپوهیمکی سمریه خوو د وور له بار و
د وخی کومله ایعتیان وهک پهک خزمته شه د امانی کومله
دهکات •

د یاره لیردا مبهست له شه پراتوره تهکانی سرد همی
کویلاعتی و سمد مکانی نا و مر است وهک شه پراتوره تهکانی
سیروس و شه کفند مری گوره یان تزارو شارلمان نیه که
بنجینهی تابووری خویانیا ن نه بوو بهلکو بریتی بوون له چند
دام و د مزکایمکی سمریازی و شه داری کاتی جیکیر نه بووی
نه چسپاو • له بر شه نه د شیا که شه شه پراتوره
تانه خاوضی تغیا زمانیک بیان که همورو شه د امان لسی
تینگیمشتایه • شه شه پراتوره تانمش له کومله گل و هوزیکې
ثامیتو تیکلا و د روست بوو بوون که هر پهک جوړی ژسان و
زمانی تایبعتی خوی هموو • د یاره مبهستیش شه م
شه پراتوره یان شعری دی نیه بهلکه مبهستان له همورو

ئو گەل و ھۆزانەپە کە ئەمپراتۆر پەتەمکەیا ن پێکۆه نا پـ و
خاوشی بێچینە ئا پوووری و مێژووی د و ورو د ریزی زمانسی
خۆیان پـوون .

مێژوو باسی ئەو د مکا کەزمانی ئو گەل و ھۆزانسی
سروشتیکی چینایەتی نەبوو بەلکە زمانی سەراپای گەل و
زمانیکی ھاوێشی ئو گەل و ھۆزانە بوو د یارە ھەمووشیان
لێ ی تیگەشتوون .

جگە لەوانەش شان بەشانی د یالیکتەکان چەند زمانیکی
ناوخۆیی ھەبوون بەلام سەر بەزمانە ھاوێشی و ناو کۆپەکی
ئەم گەل یان ئو ھۆزیان بوون .

لەگەڵ سەرھەڵدانی سەراپەداری و کۆرکردنسی
د مەریگایەتی و دروست بوونی بازاری نیشتمانیدا گەل بو و
بەتەمەو زمانی گەلانیش بوو بەزمانی نیشتمانی .
مێژووش بێن لەم راستیەدا کەزمانە نیشتمانیەکان زمانسی
چینایەتی نین بەلکە تاکە زمانی ھاوێشی سەرچەمی گەل و
ھەموو ئەندامانی نەتەوێن .

لەمە پێش گوتمان لەو رۆمە کەزمان ھۆی پێوەندی کردن د
لەمە کەمبەشتی خەلکیە لەکۆمەڵدا بەمەکسانی خزمەتی ھەموو
چینە کۆمەڵا پەتەمکەیا ن د مەکات و لەم لا پەندەا بەرامبەر چینەکان
جۆرە سستی و کەتەر خەمبەک د تەوتی . بەلام خەلکی
بەخۆیان و چین و توێژە کۆمەڵا پەتەمکەیا نەو ناتوانن د سەت
بەرداری زمان بێن و بێخەلا وە بەلکە ھەولێ ئەو د مەن کە
لە پێناوی پەرژەموندی خۆیان و پۆ چەسپاندنی فەرھەنگی

تایبیتی و پوزو د مریپی تایبیتی خویاندا بهکاری بهینن .
لم د مرواز بهسوه تیزه بالاکانی تم چینه مولکد ارایی که
لنگل جیا بهرونه سوه و گل نغریان لن د نکات نورستوکراتی
خانندان بهجیا د بهنریان و تیزه بالاکانی پوزو باش لسه
لایکی د پکوه بهرچاو د مکون . بم پنی به چند د یالیکتیکی
(چیناییتی) و چند (زمانیکی تایبیتی) و جوره زمانیکی ش
که زمانی (سالون) ناو د بهریت هاتنه کا به مو تم د یالیکت و
زمانه تایبیتیان ش به عمله لسه مدها به (زمانی خانندان) و
(زمانی پوزو) بهرامهر (زمانی پرولیتاریا) (زمانی
جوتیاران) بهکار دین .

لهبر تم هویانه هندی له او پیمان به شیوه بهکی
سهیر نومیان هلیتجاوه ککوا به زمانی نیشتمانی نغدیسه و
خمالو بهوونی نهو جگه له زمانی چیناییتی زمانیکی تر لسه
نارادا نیه .

بهرای من شت نیه کلم جوره هلیتجانده هلیت
پیت . تا یا د شی کلم د یالیکت و زمانه تایبیتیانسه
به زمان د اینزین ؟ له اولامدا د ملین نه خیر چونکه ؛
بهکم ؛ تم د یالیکت و زمانه تایبیتیانه خاونی ریزمانیسی
د اینزراؤ تایبیتی و نهره منگی بنچینمی خویان نین بهلکه
له زمانی نیشتمانیه و مری د مکرن .

د ووهم ؛ تم د یالیکت و زمانه تایبیتیانه له باز بهیگی کللی
بهرتمسک و لغتیو شو کومطه کمهی نغدامه هره بالاکانیسی
تم چین یا ن موی تریاندا بهکار دین لهبر موه هرگیگز

پو شه د دست ناده ن که بېته هوی پښوڼدی کردن و پېمک
 گمېشتی کسانى کومل. ثم د پالیکت و زمانه تاییتیانسه
 لهجې پوه پیک دین ؟ زمانه هملېژاردی چند پېژمېکسى
 تاییتین کتام و چيژی تاییتى ئورستوکراتیکان یان هغدى
 توژی بالای چيژی پوزووا یان پتوه د پاره .

جگه لومش چند د سرپین و پیکهاتیکى بیژمیان تیدا په
 کبه لقمست سروشتیکی رېک و پیکیان پڼ بهخسراوه لسه
 جوړی شو د سرپین و پیکهاتیه (پهرلاوه) جیاوازه کلسه
 زمانه نیشتمانیکه د اهن و له زور زمانه شوه کوملوشمېکى
 بیانی — یان تیدا بهدی د مکرى بهلام هر همووی لسه
 بنمردا واته زورې زوری ووشو د اپژراوه پېژمانیکسان
 له زمانى هموو گیل واته له زمانى نیشتمانیه و مرکیراون .
 پو شیویه د مېشپین کوه د پالیکت و زمانه تاییتیانسه
 کومله لق و پونیکى پڼ بېشن له زمانه نیشتمانیکو له همو و
 سرپهخویمیکى زمانهوانى د زور و پڼ پهرین و ژيانیکى سمست و
 سرپان بهمردا سپینراوه بهلام پېروا هیفان پوهی کسه
 ثم د پالیکت و شیوه زمانانه د متوان بېته چند زمانیکسى
 سرپهخووپال به زمانه نیشتمانیکه بنین و جیکه پگرنه و ه
 شه لخواودان و لیلی کردنى ئاسوی میژووی و لادانه لسه
 مارکسزم .

هغدىک همن که ئیشارت به (مارکس) د مد من وچند
 پندیکى ووتکى که پخواوى (سان ما کس) مویه پښوونسه
 د مېشپنوه کدلى : پوزووا (زمانى) تاییتى خوې همه و

هو زمانهش (هملینجراوی بنوروا) خنجهی و بهکیانسی
واته کیانی کپین و فرۆشتن موتور مکرار و تیرا و پوره .
هعدنیک له هاورپیان د میانوی همه بکنه بکنه هـ
عمومی گواپه (مارکس) تهنکیدی لیسر (سروشتی چیناییتی)
زمان کرد و مونکولی له پورنی تغیا زمانیکی نیشتمانی کرد و پوره .
هنگر هو هاورپیان هملوستیکی کهنیک پاهتیانیمان بهرا —
نهر تم مسئله بهیا بهیا د هورو بهندیکی دیکه هـ
روتاری (سان ماکس) پان بهینایه کاتی مارکس باسی هـ
پنیانه د مکات کتاکه زمانیکی نیشتمانیان بههوه دروست
د بهیت و د ملن : (بههزی پنج داکوتانی فایرور ی و
سیاستهوه د پالیکنهکان له تغیا زمانیکی نیشتمانیان پهانکی
د بههوه) .

کهوا پوره مارکس بهپاری عمومی داوه کهد بهیت تغیا بهک زمانی
نیشتمانی هبهیت له پوره کهنیک پالا بهو شینو زمانهکانی
نر کهد پالیکنهکان د مکونه زهر رکیفیهوه .

باشه لم حالتهدا زمانی بنوروا کهمارکس بهبههم و هملینجا
وی بنوروا د ادمنی د من چی بهخشیت ؟ ئایا مارکس
ومک زمانیکی نیشتمانی لنی روانیوه که بینای زمانهوانسی
خوی هبهیت ؟ وئایا د مکری مارکس تم زمانه بههجهوره
زمانه ناو برد بهی ؟ نهخیر چونکه مارکس تغیا و بهتور بهتی
هوه پنی که بنورواکان زمانی نیشتمانیان له موفرمه داتهکانسی
خویان بهکرد ووه واته بنورواکان خاوهی جوره زمانیکی
تایهتین عمیش زمانی بازگانگانه .

کواپو نو هاورنپانه هطوستی مارکسیان شینواند ووه
چونکه ووتی (مارکس) یان پنمونه هینا و حموه تک و تک
مارکسیست بئکه و تک کومطه خونننکی سرزارکی کسه
نیان توانیوه بقتولی بکروکی مسئله کدا شوپهنهوه .
د پسانوه پنا د بئنه پیر ننگلزو لو نامیلکه پیدا که
باسی (باری پرولیتاریای ننگلستان) د کا چند نره پزیکین
به نمونه هینا و حموه کد ملن (پرولیتاریای نینگیزی پسره
پره له پوزوای نینگیزی د ابراون) و (کنکاران پسه
د پالیکتیکی دی د مدون و بیرو بچون و قامراوی ترو
د اب و نمریت و بیرو باومری ربهشت و تاین و سیاستیکسی
جیا له پوزوایان همه)
هم پنه به هندی له هاورنپان د ملین کواپه ننگلزو
نکولی لهوه کرده که پهنیسته زمانیکی هاربه شی نیشتمانی
بزه موکل همبست کی ژین
له راستیدا ننگلزو لیردا باسی د پالیکت د مکات تک
زمان و تزور چاکیش د مزانیت کد پالیکت لقبه لغزسانی
نیشتمانی و جنی زمان ناگرتیوه بلام د یاره نو هاورنپانه
هرکیز د پالیکت و زمان له بکتری جودا ناگنومرتفداک
پتار کیوه د نین . چونکه ننگلزو لیردا باسی د پالیکت
چینا پتیمکان ناکات بئکه به حیویمکی سرکی له پوزو راجینا
پتیمکان و قامراو و د اب و نمریت و بیرو باومره ربهشتیمکان و
تاین و سیاست د واوه . د یار تزور راستیسه که همسو
تم بیرو پامانه له نمریدا چ لعلای پوزو اوچ لسه لی

په زلیتاريا په کجار جيا وازو در په پهن .

په لام تايا ليزدا زمانى نيشتمانى يان (سروشتمنى
چينايى) زمان چ په موند په کيان هم مسئله يوه همپه ؟
تايا د شى پوزى ناکوکيه چينايى تمکاني تاو کومه لى پکزيته
پيانوو بوز په موندى چينايى زمان يان له دژي هنيويستى
هم پوزى په ک تنيا زمانى نيشتمانى به کار به پهنى ؟
مارکسيزم د لى : (پوزى په ک زمانى) گرنگرى
نيشتمانى مه لته هر چنده ناکوکى چينايى تمکاني له تارا دا بخت
په لام تايا شو ها وړنيان د ان هم تيزه مارکسيزمانى د
د شينى ؟

عمجا له لايکى د يکوه (لا فارگ) په موند د هيننه وه و
د لى : له ناميلکى (زمانى فخرىسى بهر له شوش و دوا
شوش) دا داني به (سروشتمنى چينايى) زماندا تا وه و
نکولى له تا که زمانى نيشتمانى بوز هم و کتل کرد ووه هم
راست نيه چونکه (لا فارگ) له زمانى (خانهدان) و (فور-
ستوکراتى) و شيوه زمانه تا بيه تمکاني هم و تيزه جيا جيا
کاني کوملى د واوه . په لام شو ها وړنيان شو ميان فخرام ش
کرد ووه که لا فارگ پا پهنى به مسئله جيا وازى نيوان زمان و
زمانى تا بيه نهد او و جازىک د پالیکتمکاني به زمانى دروست
کراو) و جازىکى به زمانى تا بيه (تا و برد و و به ماشکرا
له ناميلکى د لى (شو زمانه د مستکردى کى
فورستوکراتى جيا د مکاتوه ۰۰۰۰ له زمانه بلاوى خه لکيه وه
و مرگيراه که بوز و او پيشه دار و خه لکى شارو لادى نشين

قسه یی د مکن (د وای نروش لافارگ دان په مهورون و
 پنهوستی زمانیکی هاروشی هموو گلدا د من ویمجاکی
 نوره د زانی که ج (زمانی نوروکراتی) وچ (زمانه
 تاییتیمکانی اتر هر پاهند و واپهستی زمانی هموو گلن
 د یاره نوانی (لافارگ) یان په مهورنه هینا و نوره شتیکی
 ناپهجن یان کرد و ورمه ماستیان نپیکاور نوره د مکنه بیان و
 ککوا په د مره په که نینگلیز مکان لاسرد نیکد ال نینگلیز مکان
 وه پوماوی چند چرخیک په زمانی نرمنی دیوان نمد
 لکاتیکدا ککلی نینگلیزی به زمانی نینگلیزی قسه یی و مکرید
 د یاره تم بیانوش لراستیدا لقا زانج و پوروشندی لاسرد
 شته چینا پته کی (زماندا پور د نه پنهوستی همورنسی
 زمانیکه بو هموو گل . . نیک هر نمه بیانو نیه پلکسه
 نوکیمکی پیکنین نامز شه چونکه پیکم : لاسرد سسدا
 هموو د مریه ککان په زمانی نرمنی نمد دیوان پلکسه
 ژار میکی زور کم لکوره د مریه ککانی نینگلیز لمد مریاری
 پاشا و مرنشینکاندا قسیمان پین د مکرده دوهم : نوانی
 به (زمانیکی چینا پتی) نوتو قسیمان نمد مکرده پلکسه
 په زمانه نرمنیه د دیوان کله هموو گلی نرمنیا پور
 پور . سن همیش تاشکرا په کله تا مزرور تار مزروری قسه کرد نه
 په زمانی نرمنی نسته پاوی نما و هر هیچ شونمه وار نیکه سی
 پهجن نه هیش توره بگره زمینه یی پو نوره زمانه گتیه هاروشه
 ساز کرد که سر جسی گلی نینگلیز قسیمان پین د مکرده .

د مریکئکان بدن ژایی چئند چرخیک و مپهوی چئند
و مریکئیکوه لکگل گلی ئینگلیزدا لمیکتری گیشتبسن و
زمانیکی ئینگلیزی بؤ هموو گل نپوون و زمانی فرمسی
زیر لهوه فراوانتر پوون کشلقمیکی تمسکی ئورستوکراتیکه
گورمکاندا بکار هاتین ؟ ئیتر چون تم بهو بیانوو پوچهلانه
توانیویانه نکولی له مپوونی زمانیکی گشتی و هابیشی همو
گل بکن ؟ •

ئورستوکراته روسیمکانیش لمر د مپکدا کمینان زور
پهوه دهات د مپاری تزارمکاندا بفرمسی قسه
بکن و شانازیان پهوه د کرد کلهوان به زمانی روسی
قسه مکن و د مشتوان چئند ووشمیکی فرمسی سن
هملکش بکن و لایان واپوو که ئمگر لمر سازو سمسوری
زمانی فرمسی نمیت ناتران به زمانی روسی بدوسن
نایا همه واد مکمینی کلهو کاتهدا له روسیا زمانیکی روسی
هابیشی بؤ تیکرای گل نپوون و تنیا له گیزاوی خمیا ل و
ئغدی تشهدا سوراپیتهمو موی به راستی همپوون تنیا
هر زمانه چیناییمکان پوه ۲۰۰

ئپه لهولامدا د ملین هاورنیانمان دوو هملی کوشندو
په کجار گورمیان کرد ووه :

په کمیان مویه : که زمان و سرخانیا نایمیتو تیکل کرد ووه
چونکه لهو پروایعدان ئمگر سرخان سوشتیکی چیناییمسی
همیت د مپی زمان نمیته زمانی هابیشی هموو گل په لکه
د مپی مویس سوشتیکی چیناییمسی به ختوه بگری • بهلام ئیمه

ووتمان زمان و سرخان دوو نامراوی جیاوازیان همیشه و
مارکسیست ناپیت تیکلاویان پکات .

دووهم هملشیان شعوبه که شو هاورنیان ناکوکی نیوان
پرزومندی بزوزاو پرزومندی پرزولیتاریا و خباتی پتینی
نیوانیان وک رهینومو سرنگون کردن کومل وک پیومندی
پجرانی هموو شو شتانه سمیر د مکن کله نیوان چینه ترو
ناکوکاندا هن .

برای شعوان مادامکی کومل پمیت وپلاو بومو کوملیکی
پنگرتوو لئارا نماوو شعوی ماپیتومو تنها چینمکنه نیسی
چ پیوست بزمانیکی پنگرتووی کومل و زمانیکی نیشتمانسی
ناکات . باشه گمها و کومل لمت لمت و دابراو بسوو
وزمانیکی هاومش بوتیکرای گم لئارادا نماکواپسوو
میترجن د سینق ۴۰۰۰ دیاره شعوی د سینق د مین هه
چین و (زمانه چینایتمکان) پیت . ناشکرایه که هموو
(زمانیکی چینایتمی) د مین زانستی بنمای چینایتمسی و
زانستی بنمای (پرزولیتاریانه) و شجا (بوزوایانه) هین .
راسته هم دوو زانسته زمانموانیه نیسته له ئارادا نیسه
پلام هم کارش . هاورنیان سهغلمت ناکا ، چونکه لسه
پروایمدان که هم د مین پرزینک پیت که شو دوو زانسته
سر همل بدن .

لسمرد سینکدا . چند (مارکسیستیک) نیمه پییش
شورشی نوکتومر د میانووت هم هیله شمعند فخریان
له ولاتکماندا هن هی بزوزواکانن و نیمه مارکسیست

نا بیت به کاریان بهیچین بملکه د بستی تیگ و پوکیا زید میوه
وسر لغوی هیلی شمعند فغری پرولیتاریانه دروست
بکمینه هر بنه بهزوی شو کومله ترؤکراون و نساوی
مشکوت نشینان (۱) بهسر دا سپینرا .

ناشکراشه که تم بهرور را شیواو سرمتایانه د سرساره ی
کومل و چین و زمان هیچ شتیژ نیه که به مارکسیزمیانهوه
گری بدات بهلام هیشتا هر شمیران ماوه له میسکی هغدی
لو هاورینانی که له مسئله که نه کمیشتون

هر گینگل د مد من و د مسورینهوه .

هملبت شعوش راست نیه که له نتجای خباتی سخت
چینا یهتیوه کومل پمرت و بلان و ورتو پوته چند چینیکسوه
کله پروی تابووری و لغاخی کوملهوه هیچ پمیرند بکپان
به بکوه نمای بملکه به پیچموانهوه ما دامکی سرمایه دار
له ناراد اما بیت بنزواو پرولیتاریا وک تعدادی بملکه
کوملگی سرمایه داری به تاو بهن تابووری بکوه گری تراون
بنزواو خاومن سامانگان بهن بوونی کوملگی کریکار لسه
د مویان هملناکن و نازین . پرولیتاریاش شمکر له بهر د مستی
سرمایه داردا کار نکات بین کومان نازی و گشه ناکات .
پچراندنی پمیرندی تابووری نیوان شو چینانه مانسای
پچراندنی بهر همسو شممش د میته هوی فورتان و له نیوچونی

(۱) = مشکوت نشین . (له و مرکیزانسه
هر میهکوه و مرکیزاوه) و مرکیز

کومل و چینه کوملا پتیمکان • شتیکی بملگه نهریستیشه
که هیچ چینیک به دستی خزی پتی سیداره ناخاته ۰۰۰۰
کرد نیوه • لهر نوه توند و تیزی و سختی خهاتی نهر
چینکان ناپیته هزی لهت و پمت کردن و بلاوه پتی کردن
کومل •

نهرانی و قال نهرون له مسئله مارکسیزمیکان داوهست
نکردن بهسروشتی زمان پتیمیا سرگورشتی تیکچورنسی
کومل و زمانه (چیناییمکان) او پنهای زانستی زمانسی
(چیناییمتی بزهاورپیمانان ناکیر نوه و محیان بونا هیننسه
خواری •

نمجا دینوه پنا د مینه و هر قسهی لینین و مد لمین
کیایه دانی بهوه داناوه کلهسایمی رژیم سرمایه داریدا
دور جزر ریشنبیری همه ریشنبیری بزوزاو ریشنبیری
پرولیتاریا • نمجا د ملین لینین گوروشتی لیسایمی رژیم
سرمایه داریدا دروشی ریشنبیری نیشتمانی دروشنوکسی
نتمواییمتی • نمانه همووی راستن و لینین بهچاکسی
چسوه •

پلام تایا لیزیدا (سروشتی چیناییمتی) زمان چ پریمزبکی
بم باسوه همه •

نهرهاورپیمانهای کیمنایان برد رته هر قسهی لینین و
د ملین لیسایمی سرمایه داری دا دور جزوه ریشنبیری هدیه
نوه مهبستیان نهمیه کخوینهران بهوه قایل بکن کیمپوسته
دور جزر زمانیش لکوملدا هعبیت • چونکه زمان پهروندی

بهروشنبیری بهره همبو گوايه لنین نكولی لهپووستی
همبوونی بهك زمانی نیشتمانی کردوه بهد لنیایه بهره پاسی
زمانه (چینا پتهکان) ی کردوه . هلهی ئه ها و پنیانسه
لهودایه که هر چنده زمان و روشنبیری دوشتی جیاوازن
بهلام ئهوان هلتوون تیکلاویان کردوه .

دشتی روشنبیری سه ره بهوزوا بیان سه بهوشیا لهیست
بیت . بهلام زمان لهم روموه که هوی لهیهك گهشتن و نهوندی
کردنی کساننی تئو کومله همیشه هر زمانی ها و بهشی
همبو گلهو لهیهك کاتدا دتوانی هم خزمتهی روشنبیری
بهوزوا و هم روشنبیری سوشیا لهیستیش بکات . ئایا راست
نیه که زمانی روسی و ئوکرائی و ئوزبکی وک چون بهر لهسه
شورشی ئوکتوبر خزمتهی روشنبیری بهوزوا بیان د مکرد ئه بر و شر
خزمتهی روشنبیری سوشیا لهیستی د مکن ؟ ها و پنیان لهودا
بههمله چون که بوونی دوو جووره روشنبیری جیاوازد مکنسه
هوی بهیدا بوونی دوو جووره زمان و بوونی بهك تعنیا زمان
بهپووست نازانن . لنین کاتی لهو دوو روشنبیری بهدوا وه
پشتی بهو تیوره بهستومو که د ملیت : بوونی دوو جووره
روشنبیری ناپهته هوی سه ره هلدانی دوو جووره زمان و
نکولی کردن لهیهك زمانی بهلکه زمان هر د مهیت تاکزمانی
ها و بهشی بیت . (هوند بهکان) پیش (۱) کلینپیان تاوانهار
د مکرد بهوی کنگولی لهپووستی بوونی زمانی نیشتمانی
کردوه بههزیهه که روشنبیری شتیکی نیشتمانی نیه لنین
بهتوندی نارمزیی خوی د سه بری و ئاشکرای کرد که شو بهگز

رۆشنپیری پۆرژواداد سچن نەك بەگر ئەر زمانە نۆشتمانیە
كەەر زۆر پتەوستە • شتیکی پەكجار سەیریشە كەلو مەسلەپە
دا هەندەك لە هاورپەیان رنجكە پۆند پەكان پگرنە پەر •
بەلام سەبارت پەر پەك زمانیە كەد ملین لینین پەپنیوستن
نەزانپەو ئەرە دەین كوی پۆ ئەر چەند ووتەپە لینین شەل
پەكەن كە دەلن (زمان هونەکی پەنەرەتی پەپەك كەیشتەس
خەلكیە پەك پەون و پەشكوتتی زمان پەن هیچ كۆسپ و تەگە
رەپەك مەرچەکی پەنەرەتی هەموو ئال و گۆرە بازەرگانە پەسەر
پەریلا و تەكانە كەلەگەل سەرمایەداری هاورچەن و كۆسپ
دانەشتواندا پەشەپەکی سەپەست و فراوان لەهەموو
چینەكاندا گونجاووتەها دەپەیت •)

دەپەسەرە دەپەن و ئەر قەسەنی ستالین پەنەوونە
دەپەپەنەرە كەد دەپەیت (تا ئێستاش لەم سەردەدا پۆرژا و
حەزبە نەتەواپەتەكانی، هەیزی سەریکی و سەركردەیی پەلەتەنس
ئەرە راستە چونكە پۆرژا و حەزبە نەتەواپەتەكە پەراستە
سەركردا پە تی رۆشنپیری پۆرژا دەكەن هەروەك چە— و
پەرۆلێتاریا و پارتە نۆنەتەو پەپەكە جەلەوگری رۆشنپیری
پەرۆلێتاریان • بەلام ئایا (سەرۆتی چەینا پەتی) لێسەرەدا
چ پەنەندەكی پەم پەسەرە هەپە ؟ ئایا ئەرە نازانن كە
زمانی نۆشتمانی شەپەپەکی رۆشنپیری نۆشتمانیە زمانەپەش

(۱) پۆند : رنجكەراویکی هەپەپەستی پەهەود پەلەسەر رنجەپەنی
شۆقەپەستی بقیات ئەرە و لەبەر ووتەپەوی كۆپكاراندا رۆلێتەكە

د توانی خزمتی هر دو رۆشنییری بۆرۆوا و سۆشیا لیستی
بکات؟ ئایا هاوړپیان شارمزی ئو سیغه ناسرا و هی
مارکسیستکان نین که د ملیت: رۆشنییری پرووسی و
ئوکرانی بولۆ پرووسیگانى ئیستا لغاومرۆکدا سۆشیا لیستی و
لشپوه واته لغزماندا نیشتمانیه؟ ئایا ئو هاوړپیانسه ج
گلهییکیان لم سیغه مارکسیزمانه همیه؟

هغلی ئوان لومدا په کبههچ شپومیک هسست
په جیاوازی نیران رۆشنییری وزمان ناکن و د مرک به و ه
ناکن کغاومرۆکی رۆشنییری لههسوو قوناقیکی تازه پیتشکوونی
کوملدا لگنراندایه لگاتیکدا کزمان لمبهرمتدا بهد ریزایی
چند قوناقیک وک خوی د سینیتهوه و بههکسانی خزمتی
هر دو رۆشنییری کون و نوی د نکات که وایوو:

أ- زمان لور پرووه که هوی بهیک کیشته همیسه و
بهر د مرام وک تا که زمانی هاوړپیان هسوو لغدامانی کومل
د سینیتهوه

ب- پروونی د پالیکت و شپوه زمانی تاییتی تغکید
له پروونی پهک زمانی گل د نکا و ئو د پالیکت و شپوزمانانمش
هر سهرهو زمانه تاکو هرلق و پزی ئون

ج- سیغی (سوشی چیناییتی) زمان دا ریزواویکی
هغلو نا مارکسیزمانه

پهکری گیراوانهیان بۆ بۆرۆوا بینهوه • بهرلشورشی سۆشیا لیتن
ئوکتوبر له پرووسیادا هاته کاپهوه •

هرسیار : نیشانه تاییتیهکانی زمان چین ؟
 ولام : زمان لهپیزی شو رووداوه کوملا پمتیانهدا په کسه
 بعد نژایی پرونی کومل د مرد مکوی لکل سره هلندان و
 پیشکوتی کوملئیدا لهدایک د مین وین پمپی فوئانس
 کوملئیش لخوا د مچن و ریشه کیش د مین . دیاره زما نیش
 نیکهله کومه ل د وورو کوشه نشین بیت . لهر شو کسه م
 ناتوانی لزمان و یاسای کسه کردن و پیشکوتی زمان
 تن بگا لهر له پتوندی توند و تولی زمان بهتیزوی کومه ل و
 میژوی شو کلهوه نهکولیتوه کهر خوی خولقیتهرو بنهسات
 نهری شو زمانهپه .

بههوی تامیری زمانهوه خملکی لهپکتی د مکن و پسروریا و
 بزجوونی خویان نال و گور د مکن . شو زمانه کراستوخو و
 بهپیزهوه گری دراوه له ووشه و فرمیزانه کوروشه دروستیان
 د مکه بهر هس بیرو هتولی سرکوتوانه خملکی
 لهپیناوی فراوان کردنی ناسوی زانستیدا بهتواوی جیگر و
 تومار دکات . هریم شیومیش لکوملگی مرقا پمتییدا
 بهرو یا گورینهوه د ساز نیریت .

بهرو یا گورینهوه پتویستیکی همیشه و زینسدوه و
 هرگیز بهین شو بو خملکی نالوی کهخباتی خویان دوی
 هیزمکانی سرشت توند و تول بکن و خنرو پیری پتویست
 وه معتریالیان دست بکوی . هر وها پوشیان ناکری که
 لهجالاکی بهرم هینهرانه کوملدا هیچ سرکوتتیسک
 بعد دست بهین و پرونی بهرمهتیکی کوملا پمتیش مهسا لو

نکرده د مېټ • کواپوو پمېن پوونی زمانیکي هاپسه ش و
فامراوی هموو نندا امانی کوټل، کوټل لپهرهم د مکه وټر
پمرت و بلاود مېټ • نجا د ملین مادامکی زمان ټامیری
پموندی نیو خه لکی پیت له همان کاتیشدا د مېټه ټامووی
خبات و پیشکوتتی هموو کوټل و پیشکوار فرهنگي زمانه که
پیک د مینن •

شتی پمپتیش له فرهنگي زماندا شو ناومرؤکه سر تکیمیه
کله هموو ووشه رسنمکانیموه کاکلی فرهنگي کیمیه
لی پمیدا د مېټ • ثم ناومرؤکه سر مکیه ش له هموو
زمانه که کم مبرد اترو پمر تمسک تره پلام بهد ریزایی چند
چرخیک د مزی و وهک پنچینمیک پو دروست پوونی ووشه
نوی کار د مکتات •

د یاره فرهنگي ټاوتنه یاری زمانو چند مد مولممد و
پیشکوتتی پیت زما نکش میندی شو د مولمندی ویشکه -

وتی پنیوه دیار د مین www.zheen.org
فرهنگ بهتیا ناتوانی زمانیک هو خووی دروست پکا
په لکه د مینته کمرسه یینا کردنی زمانه که شه کمر چی کمره ش
خووی به مینا و خانوو د انانوی و پنی شه پیش خانوو چاک ناکریت
و مد مست کاری ناکری به لام فرهنگه کاتیک پایمخ پمیداد مکا
که د مکوټه زیر ریغی زانستی زمانوه •• شو زانستی
که بنمای کوران و پیکهاتسی وشه له فرمیزدا د مست
نیشان و پیک و پیک د مکا و سر وشتیکی تمها و گونجاو به زمان
د مدات •

لم پرووه زانستی زمان له نغدازه د هچن چونکه لمیش
 بن شعوی پایخ هلا پته واقعیگان هد ات پسا ای
 تایینتی خزی داد مریزی و همورو (تمن) پکیش به نا واقعرو
 ناملمروس داد هی و چند پیوند به کیشیان له نیوانا
 د مغولقیچن که پیوندی نیوان شته هر د مستکیگان نیبه
 هلمکه هی نیوان شو (تمن-ا نیمه) که له همورو تایینتیکن
 مالمروس و واقعیگان د وورو بن به شن .

زمان ومک سرخان نیبه که تغیا به هزی تا پورو پرووه نیمزیست
 پیوندی راستو خزی به هر همورو نیسین هلمکو زمان ۰۰۰۰
 پیوندی توند وتزلن به چالاکن هر هم هیتیرانی ناد سزا دو
 به همورو شو چالاکیانوره همه که له سرچمن میدانغانس
 تری کارکرد نییدا بن چند و چون پرو د مدین . هر لهر
 شم هزیسه که نر هتگی زمان له همورو شت زیاتر
 کورانکاری هر د مامی پسر دای . د بیت شه وه ش
 فراموش نغکیکن که زمان ومک سرخان جا و مروانسن
 هلمتکاندن و پیشکیش پرونی زرخان ناکات چونکه هر له وهی
 زرخان نییدا بچیت زمان به شیومیکی سر بخز کورانکاری
 لهر هتگی خودا د پنیته کا پروه .

نر هتگی زمان ومک سرخان به هوی د ست کرتن پسر
 شتی کون و بیانی تازموه ناگوری هلمکه به کامل پرونی شه و
 مو فرم داته د مگوری که به هوی ووشی نوی وه سازد مین و
 نغجای کورانی رژیمه کوملا به تهمکو پوشکوتی هر هم م و
 روشنبیری و زانستن ۰۰۰۰ هتد . و طه گل شو شد اکه

ژمارمیک ووشی کۆن لفرهنگدا بهسر د مچن و نامیسن
لههمان کاتدا کۆمیل ووشی نوی جینیان د مکزئومرخیان
د هاوژنه نیو فرهنگکوه . بهلام ناومرۆکی سرمک
فرهنگی زمان وک خوی د مینیتوه د مینیتوه پنچینسه
فرهنگکوه .

ئهگر هاتوو بهد نژیایی چند قوتافیک میژوو
فرهنگیک بهکارهات هه ههچ پتویست بهتیکدانی ناومرۆکه
سرمکیکه ناکات . د یاره تیکدانی ناومرۆکی سرمک هه
فرهنگیکیش که دروست بووی چند ووشمیک بهک لهروای
بهک د مینیتوه هوی بهک خستی زمان و بجراندنی پمپوندی
نیو خهلی و ئاشکراشه که له ماومیک کورت دا ناومرۆکیکس
سرمک نوی بو فرهنگ ناخولقینری .

سیستمی ریزمانی زمان بهشپومیک زور لهسر خستو
وشینمی تر لهگۆرانی ناومرۆکی سرمک فرهنگک د هگوری .
گۆرانی شو سیستمه ریزمانی که به د نژیایی چند
هوه بهک دروست بووو پرته گزشت و خویتی زمان .
له گۆرانی ناومرۆکه سرمکیکه زور هینرترو لهسر خستوه .
راسته شو سیستمه به د نژیایی زمان گۆرانی به سرداد
بهلام کاملش د مین و بنمای تازمو چاکتر به خنوه د مگر
هه چند ه پنچینمیک بز قوتافیک د ریز خایمن وک خوی
د مینیتوه .

میژوش شهوی سلماندوه که شو پنچینمو بنافمه بزمایمیک
دووو د ریز سرمکوتوانه خزمتمی کومیل د نکات .

هم جزیره بینای ریتزمانی زمان و ناومرژکی سرمکی فرهنگ
 پنجینمورکوزکی تاییتی زمان پیک د هیتین . مینژو و
 جینگیپوون و داکوکیمکی به هیتی به زمان پروا پینوه دزی
 همورو جزیره زهرو زنگیکن کوشنده و فروتیشرانه . کمپی
 هندی له میژوو نوسانیش له ناستی ثم راستیه دا
 له سری لیکد انومو راقه کردنسی،

سریان سورماوه و دستوسان پوون . دیاره جینگیپوونسی
 زمانیش له چسپاندن و رهگ داکوتانی سیستمی ریتزمان و
 ناومرژکی سرمکی فرهنگکه داپه . تورکه ماف خورمکانیش
 ماومیک یکنجار دورو د ریز هملی نومیان د مدا که زمانسی
 بملقانیکان دواپهمن و لغاویان پین . لم ماومیشدا
 فرهنگ زمانه بملقانیکان کلی کوزانیان بمردا هات و
 چندین ووشو د مرپینی تورکی و چندین (یه ک پوون) و
 (جیاوازی) هاتنه کوزی و روویان د اوه . بلام سرمسای
 نمانه ، نوزمانانه هر پیرگیان گرت و بملامتی مانسوه
 پوجی ؟ چونکه سیستمی ریتزمانی و ناومرژکی سرمکی نسم
 زمانانه پمخویان و هیله کورمکانیانوه پانیزراو پوون . نسمش
 بملکی نومیه که زمان و بینای زمان پهرهم و نغجای تاکه
 سرد سیک نین بملکه بیتای زمان و سیستمی ریتزمان و ناومرژو
 کی سرمکی فرهنگ پهرهمی چند سرد سیک د وورود ریزن
 هر پویه هله نیه کور پوتوتیت که توخمه نوی پمکانی زمان له
 مژه همن و تنانمت پیش سرد می کویلا پیتیش د روست پون و
 نوه د سه زمانیکی ساد مو ساکارو نغالتوز پومو خاومنی

زمانىكى پىش ئىستاۋ دوست كىردى زىمانىكى نۆى ۋە نىمىۋە
 بەلكە پىمىۋى پىشكىۋىتى تۇخىمە سىرەكىۋىكى زىمانىكى پىش
 ئىستاۋ ۋوردى رىمىي ئىمى تۇخمانىۋە پىۋە • دىمىت ئىشارەت
 پىمىۋى پىن كىۋاستىمىۋە لەچۇنا پىمىۋى زىمانىۋە پىمىۋى
 چۇنا پىمىۋى تىر نىمىۋى تىقنىمىۋى نىمىۋى تىكەنى پىمىۋى
 زىمى شتى كۆن ۋە ھىنەنە كۆرى شتى تازە نىمىۋە پىمىۋە
 پىمىۋى كىلەكە پىۋى تۇخى چۇنا پىش نۆى ۋە پىنەى تازى
 زىمانىۋە پىۋە كىمىدى ھىدى سىرەىان ھىلداۋىمى تۇخىمىۋە
 چۇنا پىمىۋە كۆنەكىۋىش ۋوردى ۋوردى نىمىۋى ۋە لەنەۋى چىۋىۋى
 ھىندىك لەۋ پىۋا پىدان كە تىۋىۋى پىشكىۋىتى زىمان پىمىۋى
 چىند قونافىك پىمىۋىۋىكى ماركىزىمانە لەقەلم دىمىت چۇنەكە
 ۋەك مەرجىكى كىۋاستىمىۋى زىمان لەچۇنا پىمىۋى كۆنەۋە پىۋى
 پىمىۋى نۆى دان پىمىۋىستى تىقنىمىۋە لەناكاۋىمىكاندا دىمىت
 ھىلەت نىمە راست نىمە چۇنەكە پىچۇكىۋىن لاپى ماركىزىمانە
 لەم تىۋىۋىدا پىدى تاكىۋىت • خۇشەكىۋى تىۋىۋى پىشكىۋىتى
 چىند دان پىمىۋىستىمىۋە كىت پىمىۋىكاندا بىنەت لەمىۋىۋىۋى
 پىشكىۋىتى زىماندا نىمە شىركىكە دىمىۋىتە سىرەشەنى تىۋىۋىكە
 خۇى • ماركىزىم لەپىشكىۋىتى زىماندا نىدان پىۋى جىمىۋىۋىۋى
 تىقنىمىۋە پىمىۋىلا پىدىنى لەناكاۋى زىمان ۋە نىمەد ۋوردى پىۋى
 لەپى زىمانى نىمىۋىدا نىمىۋىت •

لا فارك - پىش ھىر زۇر ھىلەۋىۋە كە : (شۇرۋىشى
 كىت ۋە پى زىمان لەقەمىۋە لەسالانى ۱۷۸۱ - ۱۷۹۴) تا
 دىۋاۋە (۱) • چۇنەكە لەمىۋىدە نىمىۋى قەمىۋىدا نە شۇرۋىشى

زمانهوانی و نشورشی کت و پیر رویان نعداوه • پاسته
فرهنگی زمان کۆمەلانی ووشو د سهرپنی نوقی هاته ناو و
د مولهه نپوو وه کومەلگیش باویان نما و مانای زۆر ووشه
گۆران بلام هم جوړه گۆرانانە به پاری د وارپۆر چارمنووسی
زمانیان نعداوه د مورنکی شوتویان تیدا نمبینی و د پاره شتی
سهرکی و پنه پتهش له هر زمانیکدا سیستمی ریزمان و
ناو موزکی سهرکی فرهنگه کبیتی •
له سرد می شورشی بوژوا پانهی فرهنگه شدا سیستمی
ریزمان و ناو موزکی سهرکی فرهنگه زمانی فرهنگه سیسی
نک هر نغموتان بگره گۆرانی کونگیشیان به سردا نهعات و
تا ئیستاش له زمانی نوقی فرهنگه شدا ههنا سهی ریزمان
د مد من • ئاشکرا شه کماوهی پینج شمش سالیك به
بهریا بوونی شو شورشه کت و پیره زمانهوانیه هر زۆر کسه و
شو شورشه زۆر لهوه زیاتری د مویت •
مارکسینم د ملی : گواستنهوی زمان له چونا پتهیهکی
کۆنمهوه بو چونا پتهیهکی نوقی له ریوی تعینمهوه تیکدانن زمانه
له ئاراد اهووهکو هپتانه گزیری زمانی نوقی وه پهیدا نابیت
بهلکه له ئههجا می کلهکه بوونی بهرد موامی توخمه چونا پتهیه
تازمکان و ئهجا بهره بهره له ناو چوونی توخمه کۆنهکانیمهوه

(۱) پروانه نامیلکی لافارگ (زمانی فرهنگه سیسی پتهش شورشو
دوا شورش) •

پورو د مدات • پۆریت کرد نهوی رښتاری شو هاورپیانامش
که خویان خستونه گیزاوی شو جزره تعینوانه د ملین :
پاسای گواستنوه لیری تعینوه لهچونا پتیه
کونهوه پۆ چوتا پتیهکی نوی ناک هر بزمیرووی پیشکوتسی
زمان دست نادات بهسر هیچ رورداویکی کوملا پتسی
تریشدا چ شوانی پیومند یان بهسر خانوه همیه و چ
شوانی پیومند یان بهر خانوه همیه جووت و هاشسان
ناپست •

شمش یاسایکی داسپینراوه بهسر شو کوملگانهی که
هرونته چند چینیکی دژ بهیکوه بهلام هرگیز بهسر ده و
کوملگاندا نابیته یاسایکی ئیلزانی و داسپینراو که
ناکوکی چینایتیا تیدا نیه •

ئینه لعاوی هشت نوسالیکدا کشت و کالی وولاتمان
لهچنکی رژی بوزوا و رژی تاکا پتی جوتیاران و دمرنا و
بهرین کولخوزی سوشیالیستیمان سپارده هم کاره خنوی
لهخویدا شورشیک بوو چونکه رژی کۆنی ئاهوروی بسورز وای
هملتهکاند و رژیکی سوشیالیستی نوی هینایه کاپوه •
هرچند ه هم گورابه بنه پتیش لیری تعینوهو ژرورمه ر
کردنی دسلاتی کون و بهریاکردنی دسلاتی نویسه
رووی نهدا بهلکه وورده وورده لیری گواستنوه لیری
کونی بوزوا لهکوند و دیپاتهکانوه بهرو رژیکی نوی
بهمنجام گهشت • دیاره بویه سرکوتیشمان بهدست
هینا چونکه شورشیک بوو بهدست پیشخیری دسلاتی

بهریا و پشتگیری بنه رتی جها و مری جوتیاران ثم و مرجر خانه
• بنچینیه سری گرت

هندیک د ملین : ئو روود اوه بی شو مارانه می ژرو
نوتومان بو د مره سینن که بلین له نجامی تم نامیتسه
بوون و بهیگا جورنه دا و له ری ی تعینمور گواستتهوی له نا کاو
چینا پتیه کونکه بو چونایه تیکه نری وه زمانیکه نری لسه
• دایک د بهیت

هملیت تم بو چوونه به کجار هملو نابجی به چونکه
ناکری نامته بوون و بهیگا چوون به کاریکي تاک و تنیسا
دا بنری له نجامیکي کوشند بو د وا هینموره له ماوهی چند
سالیکي که دا سرگیری بهیگا چوونی زمان کاریکسی
د ریخا یغو سدان سالی گره که هر پویه لیردا ناکسری
مسلمکه به تعینموره له تم بدری

جکه لومش هملیکي گورمه که پرومان بهوه هملیت که
له نجامی بهیگا چوونی د روزماندا زمانیکه تریان لیروه
بهیدا د سین و له هیچ کام لهو د روزمانه ناچن و لسه پروی
• چونایه تیره لهوان جیا به

له راسته ا لهکاتی بهیگا چوونی زماندا ایکیک له و د و
زمانه سرکه وتوانه خوی د مر باز د نکات و بینای ریزمان و
تا و مژوک سرکی فرهنگه کهی د پاریزی و بهین ی یاسا
نا و کیهکانی خوی بهرد موام گمشده کا و پیش د مکهوی
• بهلام زمانه کهی تر هیدی هیدی چونایه تیکه خوی

لهد مست د مد او ریگی لفاوچوون د مگرته بهر •
کهوابوو به یهکاچوون زمانیکی نوی ناهینیتته بهرهم بهلکه
یکه لزمانکان بهخوی سیستمی ریزمانی و ناومرپوکسی
فرهنگکهیموه د میا ریزی و بهینی یاساناوکیهکانی پیشکوتتی
زسپنهی گمشکردنی پو خوش د نکات •

راسته فرهنگي شعزمانه یان کلمسر شانی زمانهکی تر
زال و سرکوتوو بووه د مولمهندترو فرزانتر د مپیت به لام
هرگیز همه ناپیته هوی لاوازکردنی زمانه سرکوتووکه بهلکه
زور بههیزیشی د نکات •

همان شت سهبارت بهزمانی روس — یش روی د اوه که
لماوهی پیشکوتتی میوویدا زمانی چندین گلانی دیکه
لکلدا نامیته بووه بهلام همیشه هر زمانی روسی بههوی
موفرهاتی زمانکانی ترهوه د مولمهند بووه بهلام زمانی روسی
بهکاره نک هر لاواز نهبووه بکره زور به هیزوو توند و تولتر
بووه (واته و مرگرتن و هاتنه ناوی زمانی روسی ناپیته
مایهی کم و کوری بهلکه د مپیت بهلکهی بههیزی و زیندوویتی
زسانکسه — و مرگپر) •

وله بهر شعوش که زمانی روسی هرده م سیستمی ویزمانی و
ناومرپوکسی سرکی فرهنگکه کی باراستوره بهینی یاسانا
ناوکیهکانی پیشکوتتی خوی بهرد هوام لگشمکردن و کامل

بهیمکاچوون : (تداخل)

بووندا پروو پرستناپتی نیشتمانی خویشی لعد مستعداوه
کومانی تپدا نپه کتپوری بهیکدا چوون هیچ شتیکیسی
نازمو شوتوی نهختوته سر زانستی زمانی سوختی .
خو شکر شهوه راست بیت کتپکولینمه لهیاسا ناوکیهکانی
پیشکوتتی زمان شرکی بنهرتی زانستی زمانه شهوا د مینست
برپاری شهوه بد مین که تیوری بهیکچوون نهک هر شهوه
شرکه لهستو ناگری ، بگره نطوی تی نهکا ونه شیکانسه
کهرسه لیکولینمه .

پرسیار : آیا پراقتا شتیکی چاکی کرد ووه کسر بهستانه
د مروازی گفتوگوی لسه مسئلهی زانستی زمان خستوته
سرشت ؟

وعلام : بطن .

چونکه شهوا ناسته کیسهکانی زانستی زمانیان پن چارمه ر
د مکرر لکوتای گفتو گوکدا بهروزی د مرد مکرر د مشتولتین
هرله شتوره بلین که گفتو گوکه زور بهکلاک و پر سوود مجونکه
بر لهه سوو شتی سیستمکی خستوته روو لهنه شهوه سوو
د مستود ابرانه دا نله زانستی زماندا کار د مکن که هیچ
شایسته هاوشانی زانست و زاناکان نپه جائه سیستمسه
لهملبندی وولات خوید ابیت یان لکومارمکاندا . چونکه
بچوکتین رهنه لهو حالتهی کبانی بهسر زانستی زمانسی
سوختیدا کیشاره و سادترین هولی رهنه کرانست لسه و

پنرومی کبه (پینرومی نوی ای زانستی زمان داد نسری
للا پلنا شهواتمهوه که سرکرد ایستی زانستی زمان د مکن

تووشی بهر بهر مکانی و دم کووت کردن هاتووه .
عوانش کله میدانی زانستی زمان دا کاربان د مگسود
و بهرخ بوون تنیا کله بهر شهوی رخنه مان له رخنه به سوسی
ان . ج . مارا د مگرت و لسه رخنه موضعی پیک نه ده هاتن
و میدانی نه بو له لعلو پایه دور ده غرانوه د اد بهر زینران
بان سوکا پتیا ن پتی د مگرا .

بلام شهو زانایانی بی بهر را بهر مویکی ان . ج . مارا
مان په مند د مگرت تنیا له بهر شهو ۰۰۰۰ پلوه پایسی
بهر زیان پتی د به خشرا و ریزیان لن د مگرا .

هموو شمان د زمانین کین سهر بهستی رخنه گرتسن و
را د سهرین مه حاله زمان پیش بکوی و بهر به سین . به تم
تم بنما زانرا و شا شکرایه همیشه فراموش کراوه . کز مملکه
سهر کرد میکی دور به ریزیش پیدا بو . که هر گیز تاوانسی
هله کرد نیان نه مند رایه پال و پاش شهوی هموو رخنه شو پتیکسی
رخنه لن نه مگرت نیان بو خویان دانا بهر بهستی و غار مزوی خویان
هلس و کورتیان د مگرت وو به تا و زووشتیان به کار د مهینا .
به نمونه شهوی کبه (وانمکانی پاکز) ناو د بهری و بهر تپسه
له چنند (لیکچهریک که ن . ج . مارا له پاکز پیش کشی کردا و
دانم مکی بهدستی خوی بو چلن کرد هموو پتی له چاپ
دانم مکی نه مند کله سهر دا حوازی چنند سهر کرد میکی
و مک هاوری (مشیمیتشانینوف سی قوتای مارا) له چاپ
درایهوه بی ترس و سلمینه بهر ناخنرا به ریزی شهو کتیهان سهر
کله قوتا به خانمکاندا د شهو پتران . د یاره بهم کار میان شه و

قوتبیا نمان هله خه تانند و چهدد د مرئیکی هغه هسان
 نکر کردن همیش تنیا لهبر نمره ی که کیتی ماؤستا هسه
 ناید اریو شار مزاکانه . خو نکر من لیا که بهری ها و ری
 نوسیتشانه یوزف و هندی له زاناکانی د دنیا له پوریا یسه
 نوا نم رفتارم بهر رفتاریکی تنکد بروکاول کرانطه لطنم
 دودا . قایا چن د هیئت نم شتانه رویدن ؟ نیمیش
 له ولاندا د طینین ؛ بنه نم شتانه رویمان داوه چونکسه
 ریازی (شراکشایف) کله زانستی زماندا پلاوه گیانی یسن
 فریر سیاری به عزیز د کار ری ہم جوړه بنکاره یئانه دودا .
 جازیکې ترش د طینین گت و گزکه زور به سوود بوو چونکه
 بهرله هموو شتن تیشکی خسته سدر نم سپستنه

(شراکشایفیه) بهر پور له ریگ و ری پشی د مرهینا .
 بهلام کسر نم گت و کویه هر له دودا نمره که سپستنیکی
 کونی زانستی زمانی ریشکیش کرد ووه بگره نمره یی خسته
 روو کنا بو بگره نگرین کیشی زانستی زمان بشیو بخریت به و
 جوړه ی کمالی به سر نمره گروبه سر کرد میی نم لغسی
 زانستی زماندا کپشاوره . نوانه هتا دست پی گردنسی
 گت و گزکش هله رستی پی د هکیان له یاره نار مزایه سی
 زانستی زمان و مرگرتوو . بهلام که گت و گزکه بهریا سوو
 نهد نکرا هموا کپ وین د ننگه بن بنه ناچار بوون کله
 ری ی روژ نامه کانوره به شداری تپدا بکن . له شغجامسن
 نمره شدا زنجیر میکی د ری له مطوکم و کووری و بهرو رای
 کال و کتج و زقی له پور موکی ن . ج . مار د مرگرتن .

لیردا پوسیانک د پته پیشوره کتایا بیچی هتـ
گت و گزکه دستی پن نکره قوتا بیهکانی (مار) هـ
تسمیان نهد مکره ؟ .

د پاره قوتا بیهکانی (ن . ج . مار) پاشی شعوی دانیان
په هندی هطی ماموستا کیاندا نا لهو برله داپورن که
زانستی زمانی سؤقیستی لیسر بنجینهی تیوره (پوختنکراو)
مارکسیزمانکی مار نهیت هرگز پیش ناکهوت . بیهکا
تکاتان لن د مکم له (مارکسیستی) ن . ج . مار بهمان
پهخشن !!

راسته مار هولی بی پایانی داوه تا بیته مارکسیست
پلام بوی نکرا . چونکه نولیسر تهرزی جزوی نهد امانی
پنکخراوی (پرزلیتوکولت) (۱) یان له جزوی نهد امانی
(کزیطی پروسی نووسره پرولیتاریا بهکان) د مرزی کتتیا
(مارکسیزمان) تاسان و بلاود مکره ن . ج . مار
سهارت بهزمان و داتانی زمان بهسرخان بؤ چونیکس
نامارکسیزمانی ناخنیه زانستی زمانه مو بهوش خوی و رانستی
زمانی بههطد ابرد . محاله شه لیسر بنافعی بؤ چونکی
هطه زانستی زمانی سؤقیاتی پیش بکوی و کشیگات .

سهارت به (سروشتی جینایتی) زمانیش مار بؤ چونیکس
هطو نامارکسیزمانی تی هطکیشی زانستی زمان کسرد .
د پاره هم کارمیشی د بهمانهوه خوی و زانستکی بهرمهطد
برد و نهد بیان محاله کله لیسر بنجینهی بؤ چونکی هطه و
دز بهرموشی مژروی زمان و کلان زانستی زمانی سؤقیاتی

پوش بکوی و پیرمسنیت •

ن • ج • مار بختندی بهگر پنازی بهراورد کاری میژوونا
د مین و به (میتافیزیکی) لعتلم د مدات •

هلام د مهیت شعوش بلنین که پنازی بهراورد کاری مژوو
همچنده کم و کوری زوری تپدا مهیت هلام شیکاری و
لیکد انومکی ن • ج • مار کلمسر جوار توخمکه هغه
بالاد مست ترمو له پیش تره لپراستیشدا لیکد انومیکسی
میتافیزیکانیه چونکه بهکمیان هاند مری کارکسون و
لیکولینموی زمانو دورهمیشیان تغیا هطروشکانه لست
نزیک ناگروه •

ن • ج • مار هلمنوز بای بیرونه بهر بهی هموو
هولیک د مداتو، که بز لیکولینموی (خیزان) زمانکان
د مدری و بهدیارد میکی تیوری (زمانی دایک ای د مزانی
هلام سهراری ثمانش کس ناتوانی نکولی له نزیکی
زمانوانی نینوان موللمانی وک موللمته سلاقیکان بکات ر
کومانیان لی بکات • سبارت شعوش که موضدی به
لیکولینموی یاساکانی پیشکوتی زمانوه همه د مشیت
تعینموی نزیکی زمانو، نیو شم موللمتانه کلکیکی گوره به
زانستی زمان بهمشن • ناشکرانه کتیوری (زمانی دایک
ج کارنکی لپردانیه •

که گوی هوراکنی ن • ج • ما یو بهتاییش قوتا بهیکانسی
هطده خدین واد مزانهن که پیش مار هیچ زانستیکی
زمانوانی لپارادا نهووه و تغیا لکمل (پنوموی نوی)

بنکھی ژین

www.zheen.org

www.zheen.org

دیناری بند کوئی بڑھانے پر کبھی سزا نہیں دے گا۔ سزا دینا اور سزا نہ دینا دونوں
لہو و لہو رووہ کے کتاب لکھنا ہے۔ نبی کے کہنے سے نہ ہونے کے برابر ہے۔ یہی ہے سزا کا نیکو...

یہ لکچھ طائفہ متاثر ہے کہ وہ سزا
راہ لاندہ - ۳ -

پېرستى
بابەتەكانى گۆقارى
"خەباتى مامۇستا"

ژمارە ۱، خولى يەكەم، تشرىنى يەكەمى ۱۹۸۲:

زنجىرە	ئاونىشان	ئاوى نوسەر	تېيىنى
۱	وتەى ژمارە	ى. م. ك	سەروتار
۲	بەياننامەى يەكيتتى مامۇستايانى كوردستان	دەستەى بەرپۆەبردنى (ى. م. ك)	
۳	مامۇستايانى كوردستان و رېبازى خەباتى كوردايەتى	دەستەى بەرپۆەبردنى (ى. م. ك)	
۴	پەروردهو فيركردن لە ژيىر سايەى پزىمە داگىرەكانى كوردستان	ع. دەشتى	
۵	مامۇستا رابەرەو حەتمىيەتى مرۇقاىەتییەكى لە رېگا دايە	م. دلشاد	
۶	چوار ھۇنراوہى خويىناوى	شەھىد جەمىل رەنجبەر	
۷	نەينىيەكى ئاوس	م. نەجىبە	
۸	زىرەكى و فيركردن	م. زريان	
۹	ئاشە خويىناوييەكەى سەددام	مامۇستايەك	
۱۰	پوونكردەنەوہ	دەستەى بەرپۆەبردنى (ى. م. ك)	
۱۱	پېرۆزبايى يەكيتتى مامۇستايانى كوردستان بۆ كۆمەلەى رەنجبەرەن	ى. م. ك	
۱۲	شەھىد مامۇستا عەبدولخالق صالح (ئاسۆ)	ئارام	

ژمارە ۲، خولى يەكەم، ۱۹۸۲:

زنجىرە	ناونىشان	ناوى نوسەر	تېيىنى
۱	مامۇستاي شۆرشگىپ كىيە؟	ى. م. ك	سەروتار
۲	خەباتى مامۇستايان و شۆرشى پزگارى كوردستان	عوسمان دەشتى	
۳	ئەركى مامۇستاي شۆرشگىپ لە قۇناغى ئىستادا	بايز	
۴	بارى پەرورەدەو فېرکردن لە پەراويزى شەپرى نىوان عىراق و ئىران	عەدنان	
۵	پزىم چۆن گىروگرفتەكانى پەرورەدەو فېرکردن چارەسەر دەكات	زانا	
۶	واتاي پەرورەدەو تىگەيشتى	جەھەر	
۷	عبدالربيع يان جەزنى نەورۆز	ئاسۆس	
۸	دايە	م. دلشاد	
۹	شەھىد مامۇستا خالىد رەشىد (بېشپەرە)	ئارام	

ژمارە ۳، خولى دووہم، نەورۆزى ۱۹۸۴:

زنجىرە	ناونىشان	نوسەر	تېيىنى
۱	لەگەل كاروانى خەباتا	ى. م. ك	سەروتار
۲	تۆمارى نەمران	ى. م. ك	
۳	بەكوردى خويندن لە كويۇە بۇ كويۇ	ع. دەشتى	
۴	مامۇستا لە پزىمى سوشىاليستىدا	خەسرەو	
۵	لەيادى كۆمۇنەى پارىسدا	كەنار	
۶	شىواندى فېرکردنى عەرەبى لە فەلەستىنى داگېرکراودا	م. خ	
۷	شەھىد مامۇستا رەفيق رەشىد ئاغجەلەرى	بەرزۆ	
۸	وتارى يەكيتى مامۇستايانى كوردستان بەبۇنەى ئاھەنگەكانى جەزنى نەورۆزەو		
۹	با سالتوۆزى مامۇستا رەچاۋ بىكرىت	عەبدولپەرھمان	

خەباتى مامۇستا / ۵۰۳

۱۰	خەباتى مامۇستايان لە شىعەرى گۆراندا	ى. م. ك
۱۱	مشتى لەخەرمانى خەبات	
۱۲	رەتكردنەوہى ھەلبژاردەنە ساختەكەى نەقابەى مامۇستايان	ى. م. ك

ژمارە ۴، خولى دووہم، كانونى يەكەمى ۱۹۸۴:

زنجىرە	ناونیشان	نوسەر	تېيىنى
۱	لەگەل کاروانى خەباتا	ى. م. ك	
۲	چۆن دەروانىنە رېكخراوہ پيشەيىيەكانمان	زۆك	
۳	ئەركى زمان	م. پژار	
۴	دەستنووسىكى نازم حىكەت لەبارەى كورد	دەشتى	
۵	مامۇستا و شاعىرى شۆرشگېر شەھىد جەمىل رەنجبەر	صديق صالح عەزىز	
۶	واقىيە فەلەستىنىيە و بزوتنەوہى نەقابى	خەسەرەو	وەرگېران
۷	پۇشنىرى چىيەو چ بايەخىكى ھەيە لەژيانى مروۇقدا	م. سەنگەر	
۸	نان دز	ع. د.	وەرگېران
۹	بەياننامەى يەكيتىيە مامۇستايانى كوردستان بە بۆنەى سالى تازەى خویندەنەوہ	مەكتەبى سكرتارىيەتى ى. م. ك	
۱۰	بەياننامەى يەكيتىيە خویندكارانى كوردستان/عیراق		

ژمارە ۵، (ژمارەى تايبەت)، خولى سىيەم، كانونى يەكەمى ۱۹۸۵:

زنجىرە	ناونیشان	نوسەر	تېيىنى
۱	كۆنفرانسى سىيەم وچەسپاندنى كاروانى يەكيتىيەكەمان	ى. م. ك	سەروتار
۲	چەند زانىارىيەكى پىويست دەربارەى يونسكو		
۳	يادداشتى يەكيتىيە مامۇستايانى كوردستان بۆ	ى. م. ك، مەكتەبى	

	سكرتارىيەت	رېكخراوى يۇنسكۆ	
۴		قوتابخانەكانى شۆپش بەلگەى گەشەكردن و پەرەسەندنى شۆرشە	
۵	ى. م. ك، مەكتەبى سكرتارىيەت	بەياننامەى يەكئىتى مامۇستايانى كوردستان بەبۇئەى دەستپىكردنى سالى تازەى خويندەنەو	
۶	كۆنفرانسى ى.م.ك	راگەياندىنى كۆتايى سىيەمىن كۆنفرانسى يەكئىتى مامۇستايانى كوردستان	
۷		لە دۆسىيەى كۆنفرانسەو	
۸		پەيامى ھەقالى بەرئز مام جەلال	
۹		پەيامى كۆمەلەى رەنجەران	
۱۰		پەيامى يەكئىتى شۆرشگىرانى كوردستان	
۱۱		پەيامى كۆمەلەى يەكسانى كوردستانى ئىران	
۱۲		بروسكەى دەزگاي راگەياندىنى مەركەزى يەكئىتى نىشتمانىي كوردستان	
۱۳		پەيامى يەكئىتى خويندكارانى كوردستان/عراق	
۱۴		پەيامى يەكئىتى نووسەرانى كوردستان	
۱۵		سوپاسنامەى كۆنفرانس	
۱۶		سوپاس بۇ مەلەندى چوار	

ژمارە ۷، خولى سىيەم، كانوونى يەكەمى ۱۹۸۶:

زنجىرە	ناونىشان	نووسەر	تېيىنى
۱	بەياننامەى يەكئىتى مامۇستايانى كوردستان لەپىناوى گەشەپىدانى رىزەكانى مامۇستايان	ى. م. ك (مەكتەبى) سكرتارىيەت	
۲	سەربازگەكانى مەشق پىكردنى خويندكارو مامۇستايان	سەنگەر	
۳	رېپورتاژى كۆمىتەى ئىدگارفۇزى ئىودەولەتان	عەبدولپرەحمان	
۴	ئازادى رۆژنامەنووسى بۇ پىشىل دەكرى؟	ئاسقۇ	
۵	برووسكەى پىرۇزىبايى يەكئىتى مامۇستايانى	ى. م. ك (مەكتەبى)	

	کوردستان بهبۆنه ی ریککهوتنی پارتی دیموکراتی کوردستان/ عیراق و یهکیته نیشتمانی کوردستانهوه	سکرتاریهت)
۶	راستکردنهوه	سهیغهددین
۷	بهیاننامه ی یهکیته ماموستایانی کوردستان بهبۆنه دهستیگردنی سالی تازه ی خویندنی (۱۹۸۶-۱۹۸۷)هوه	ی. م. ک (مهکتهبی سکرتاریهت)

ژماره ۸، خولی سییه م، حوزهیرانی ۱۹۸۷:

زنجیره	ناونیشان	نوسهر	تیپینی
۱	بهیاننامه ی یهکیته ماموستایانی کوردستان لهباره ی سییه مین هیرش ی رژی می تورکیا بۆسه ر خاکی کوردستان	ی. م. ک (مهکتهبی سکرتاریهت)	سهروتار
۲	فیرکردن لهولاتی چیندا	عهبدولره حمان	
۳	ریکخراوی یونیسف و منالانی کوردستان	سهنگهر	
۴	ئهوین و ههگبه ی شههیدیک	ریبوار عوسمان	شيعر
۵	سوار	بلئسه	پهخشانه شيعر
۶	له قوتابخانه دا	جوانرو	
۷	پیویستی گۆرانکاری لهئهدهبی مندالاندا	ئاوات	وهرگیپران
۸	کاروانی نه مری		

ژماره (۹، ۱۰)، خولی سییه م، کانونی یهکه می ۱۹۸۷:

زنجیره	ناونیشان	نوسهر	تیپینی
۱	ئه رکی ئه مپۆی ماموستای کورد	ی. م. ک	سهروتار
۲	کام بنگ، ئه و گونده فیتنامییه ی له ژیر بۆمب و ناپالما هه ر هۆگری خویندن بوو	عهبدولره حمان	
۳	بایهخی پهروه دهبی خویندنی میژوو	سهنگهر	
۴	نوینه ری به عسیان چی دهوی له ماموستایان		

خەباتى مامۇستا / ۵۰۶

۵	قوتابخانە مەلبەندىكى كۆمەلەيەتتە	س	
۶	پەيكەرى سەرەتا		
۷	دوو شىعر	ئاۋات	ۋەرگىپران
۸	چەند ھەۋالىك		
۹	كارۋانى نەمرى	عوسمان دەشتى	
۱۰	چرا	قادروك	كورتە چىروك

